

Jean Ladame

**JÉZUS SZÍVE
APOSTOLA**

ALACOQUE MARGIT-MÁRIA ÉLETE

JEAN LADAME

JÉZUS SZÍVE APOSTOLA
ALACOQUE MARGIT-MÁRIA ÉLETE

JEAN LADAME

JÉZUS SZÍVE APOSTOLA

ALACOQUE
MARGIT-MÁRIA ÉLETE

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1985

A FORDÍTÁS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ MŰ
JEAN LADAME
LA SAINTE DE PARAY MARGUERITE-MARIE

IMPRIMATUR
PARAY – LE – MONIAL
LE 25 MARS 1977
MAURICE GAIDON
EV. AUX. D'AUTUN

FORDÍTOTTA

SINKÓ FERENC

*Minden jog fenntartva
beleértve a bárminemű eljárással
való sokszorosítás jogát is*

A világ minden táján százezrek, hazánkban tízezrek indulnak el minden hónap első péntekén az áldoztató papok felé. Az isteni kegyelem kiáradásának órái ezek.

Jézus hívta és hívja a lándzsával átdöfött Szíve szeretetével való egyesülésre a hívők szívét. Mit jelent azonban ez az azonosulás Jézussal, aki kenyér színében a történelem végezetéig folytatja, jelenvalóvá teszi keresztáldozatát és halálát?

E meghívás értelmét és távlatait egy tizenhetedik századi apácának, Alacoque Margit-Máriának az életével, a vele megtörtént természetes és természetfeletti eseményekkel, látomásokkal érzékeltette az egyházban mindenkor jelenlevő és működő Szentlélek. A szavak, amelyeket Margit-Mária elmondott és leírt, a cselekedetek, amelyeket végzett, meghökkentették, meg is botránkoztatták kortársait, nem hívőket és hívőket egyaránt. Saját nővértársait legelőször és legjobban.

Szerzőnk, aki a szent nyugvóhelyének, Paray-le-Monialnak papi közösségét vezette hosszú időn át, kendőzetlenül mond el mindent, ami Margittól és Margitról fennmaradt. A mai embert is – még a hívőt is, meghökkenti nem egy gesztusa és szava. Arra kérjük az olvasót, hogy ez ne állítsa meg őt az olvasásban. A könyv további részeiben megkapja a magyarázatot mindenre, – már amennyire a természetesbe és a hétköznapi beleáramló vagy éppen villanó természetfelettséget le lehet fordítani gyarlóságaink nyelvére. Margit-Mária gesztusai és szavai nem egyszer emlékeztetnek bennünket az ószövetségi próféták szavaira és tetteire. Meghökkentők voltak azok is, hogy sokáig visszhangozzanak a választott nép lelkében.

Jézus ugyanazt akarta elérni Margit-Mária üzeneteivel, „ígéreteivel”, amit a prófétákkal akart az Isten lelke: belső megújítást. Kiárasztani istenemberi szeretetét. Ennek követői, prófétái – modelljei – olyan nagy szentek, mint pl. Assiszi Szent Ferenc, aki újra és újra megjelent Margit-Máriának. Ilyen volt a mi Szent Erzsébetünk, aki Krisztus töviskoronájának láttán zokogva tette le a maga koronáját. Ilyen volt Magyarországi boldog Ilona, az első női szent, aki Krisztus sebeit hordozta. És ilyen volt tanítványa, Árpádházi Szent Margit, aki „Urunk Jézus Krisztusnak feszületének öt sebeinek helyeit gyakorta nagy bőven ő könnyhullatásával megöntözvén, ő szájával megsókogatja vala”.

A szeretet szűk ösvényén, a hétköznapi dolgok hínárjába bonyolódott ember nem tud olyan magasra felhatolni, mint ezek a szentek. Különben pedig Jézus – mint e könyvből is olvashatjuk – csak a szabad és önkéntes ajándékot fogadja el a szeretet vállalkozásaiban. Egyet azonban nemcsak megtehetünk, de meg is kell tennünk: Szent Margit-Mária lelkületével, gondolataival és meglátásaival vegyük magunkhoz az Úr testét nemcsak a hó első pénteki napjain, hanem mindenkor.

Ilyen értelemben véve elmélkedési anyag, amit az olvasó ebben a könyvben talál. Minél meghökkentőbb egy-egy szava, gondolata, annál inkább érdemes rajta elmélkedni.

A fordító

BEVEZETÉS

Szent Margit-Mária, Jézus Szíve bizalmasa, nincs híján az életrajzíróknak. Ezek azonban inkább arra törekedtek, hogy misztikus állapotait és erényeit ismertessék, nem pedig magának életének tényeit. Ez az oka annak, hogy kevés gondot fordítottak az események időbeli sorrendjére, de annak is, hogy, mivel minden áron épületesek akartak lenni, helytelenül értelmezték a szent életének tényeit. Így például már hat vagy hét esztendő korában felruházzák szentünket a „*magasabb rendű imádság*” ajándékával (Languet), kegyetlen vezeklő gyakorlatokat tulajdonítanak neki tíz vagy tizenkét éves korában („A Kortársak emlékezései”), amikor mint kislányt, a betegség szegezi ágyhoz. Megtörténik olyasmi is, hogy Margit nyolcadik életévéről szólva, hiteles mondatokat idéznek az önéletrajzából, csak az a bökkenő, hogy ezek a tizenhatodik esztendőjére vonatkoznak.

Forrásaink:

P. La Colombière tanítványa és szentünk levelező partnere, P. Jean Croiset S. J. (1656–1738) írt egy könyvet „*A mi urunk Jézus Krisztus szent Szívének tisztelete*” címmel. A kéziratát elolvasta földi életének utolsó idejében Margit-Mária is. Mivel Isten szolgálólánya a mű megjelenése előtt meghalt, P. Croiset a könyv zárszavában egy rövid életrajzot ad a látnoknőről, ami nagyban hozzájárult a könyv elterjedéséhez (megjelent Lyonban 1691-ben).

A szent halálának másnapján két Paray-i vizitációs, Françoise Rosalie Verchère nővér és Péronne-Rosalie de Farges nővér a kolostor szokása szerint összegyűjtötték egykori mesternőjük emlékeit, a róla szóló tanúvallomásokat, főként pedig előkeresték és rendezték misztikus írásait. Ilyen módon két, összesen 341 oldalt kitevő füzetet állítottak össze, Verchère nővér kezeírásával. Ez lett a „*Kortársak emlékezései*” névvel számontartott dokumentum. 1715-ben, amikor

kezdését vette egyházmegyei szinten Margit-Mária boldoggáavatási eljárása, ezt a dokumentumot átadták az adatok összegyűjtésével megbízott egyházi felettesnek, Languet de Gergy-nek, Mgr d'Hallencourt Autun-i püspök általános helynökének. A Paray-i vizitáció ugyanakkor felkérte Languet-et, hogy írja meg Margit-Mária életét.

Mgr Jean-Joseph Languet de Gergy azonban, miután Soissons-i püspök és a Francia Akadémia tagja lett (később pedig Sens érseke), csak 1729-ben tudta megjelentetni a „*Tiszteletreméltó Margit-Mária anyja élete*” című művét. A könyv, amelyet Maria Leszczynska királynénak ajánlott, mindenütt, különösen a janzenista körökben, a felháborodás „viharát” váltotta ki. „Egy másik könyvet kellene írni – jegyzi meg a *Nouvelles Ecclesiastiques*, – ha fel akarnánk sorolni mindazt a tévedést, blaszfémiát, abszurdumot, mindenféle izléstelenséget, ami ebben a könyben található.” Caylus, Auxerre janzenista püspöke kijelenti, hogy ez a könyv „mindenkit felkavart; a jószándékú emberek borzadva háborognak miatta, a szabadgondolkodóknak pedig témát szolgáltat gúnyolódásaikhoz. Dom Gervaise, La Trappe apátja „lelki regénynek” minősíti Languet könyvét.

Mégis, rajongó túlzásai és belemagyarázásai ellenére, amelyekre céloztunk (de amelyekért a felelősség a „Kortársak emlékezései”-t terheli), ez a könyv alapvető fontosságú munka marad a Paray-i szent megismerése szempontjából. A szerző a helyszínen gyűjtötte össze a tanúvallomásokat és az Isten szolgálólánya – Margit-Mária – hátrahagyott írásait használta fel, amelyeket az ő felkérésére és nevében Dom de Bansiére, Paray-i bencés prior gyűjtött össze. Mindenekelőtt meggyőzően mutatja ki, hogy „a csodákat, a kinyilatkoztatásokat, Isten Lelkének még oly megdöbbentő közléseit” a tiszteletreméltó szerzetesnő erényei teszik elhíhetővé, „amelyek csodálatosabbak a csodáknál”.

A XIX. században, Margit-Mária boldoggáavatása után, három mű jelent meg: „*Boldog Margit-Mária története*” (Histoire de la Bienheureuse Marguerite Marie) P. Ch. Daniel S. J. tollából (Lecoffre, Párizs, 1865), „*Boldog Margit-Mária és a Jézus Szíve tisztelet népszerű története*” (Histoire populaire de la Bienheureuse Marguerite-Marie et du culte de Sacré Coeur de Jesus) F. Cucherat-tól, a Paray-i kórház lelkészétől (Dejussieu, Autun, 1865), mindenkifölött azonban a „*Boldog Margit-Mária és a Jézus Szíve tisztelet kezdetinek története*” (Histoire de la Bienheureuse Marguerite-Marie et des

origines de la dévotion au Coeur de Jesus) Emile Bougaud Orleans-i általános helynöktől (Párizs, Poussielgue 1874). Ebben az eleven és ragyogó stílusban megírt életrajzban, ugyanúgy, ahogyan az előzőekben, számos olyan megállapítást olvashatunk, amely megpróbálja jobb színben tüntetni fel szentünk családját és Margit-Mária vizitációs nővér kortársait. E vonatkozásban azonban a szerző súlyos tévedést követett el: a szerzetesnők haláláról szóló körlevelek és a „*Szent Évben*” (L’Année Sainte-ben) található dokumentumok alapján buzgónak mutatja be a Paray-i Vizitációs kolostort már a szent újonckorában és úgy állítja be a dolgokat, mintha szentünk csupán megérdemelt megkoronázását jelentette volna az itteni sok erényességnek. Mgr Bougaud azonban megfélekedzik szigorú kárhooztatásokról és intelmekről, amelyeket Jézus üzent e zárdai közösség „választott népének”, mondván, hogy az sok szenvedést okoz neki; nemkülönben megfélekedzett az áldozatokról is, amelyeket Margit-Mária vállalt a közösség üdvéért. A „*Szent Év*”-ben felhozott szerzetesnők valóban példás életűek voltak, azonban mindnyájan Isten szolgálólányának hatása alatt lettek azokká, aki engesztelő vezeklésével alakította át zárdáját és önmaga feláldozásával állította ott helyre a valódi jámborságot és a testvéri szeretetet.

Adolphe Retté konvertita érdeme, hogy a néhol nyers stílusban megírt „*Szent Margit-Mária*” (Párizs, Messein) című művében megfogalmazta: a vizitációs nővérek 1671-ben messze voltak a tökéletességtől. Ha nem is „az ördögtől tértek át *Istenhez*”, ahogyan a szerző magáról mondja, legalábbis lagymatagságukkal hagytak fel, amelyben addig tespedtek, – hogy szentünk hatása alatt visszataláljanak Jézus égő szeretetéhez.

Nem lehet felsorolni minden életrajzot, amely a XX. század első felében jelent meg Margit-Máriáról. Csak a legfontosabbakat említjük meg, amilyen Mgr Demimuid-é (Párizs, Lecoffre-Gabalda, 1912), a „*Szentek*” (Les Saints) című gyűjteményben; „*Margit-Mária bensőséges élete*” (La vie intime de Marguerite-Marie) P. Hamon S. J. tollából (Párizs, Beauchesne) és mindaz, amit ez a szerzetes írt szentünkről monumentális művében: *A szent Szív tiszteletének történetében*” (Histoire de la dévotion au Sacré Coeur – Paris, Beauchesne, 1907–1940). Hamon munkáival szemben azonban bizonyos fenntartásokkal kell élnünk: a szerző oly messze megy, hogy Margit-Máriát teszi meg a Jézus Szíve tisztelet forrásának. A szent szerepének ilyetén eltúlzása néha zavaróvá válik.

Meg kell még említeni a Paray-le-Monial zárda „*Szent Margit-Mária élete*” című kiadványát (La vie de Sainte Marguerite-Marie – Párizs, Gigord 1909), Colette Yver regényíró nő „*Margit-Mária, Krisztus követe*” (Marguerite-Marie, messagère du Christ – Párizs, Spes, 1936) című írását és Mgr Léon Christiani: „*Szent Margit-Mária és Jézus Szíve ígéretei* (Sainte Marguerite-Marie et les promesses du Sacré Coeur) című könyvét (Párizs, Sajtó-Apostolság, 1956). Szót kell még ejteni Margaret Trouncer: „*Az apáca*” (La moniale) című művéről, amely regényes stílusban íródott, anélkül, hogy regényes meseszövevé bonyolódna. Lean Décreau abbé fordította franciára (Párizs, del Duca, 1955).

A legújabb művek „amelyek a Paray-i szentről szólnak, nem annyira életrajzok, mint tanulmányok. Elsőként Pierre Blanchard kanonok 1961-ben megjelent írását említjük. Címe: „*Szent Margit-Mária, tapasztalat és tan*” (Sainte Marguerite-Marie, expérience et doctrine – Párizs, Alsatia). A szerzőt, aki a Lyon-i katolikus intézet professzora, a szent egyénisége vonzotta, különösen a hatások, amelyek érték; leírja misztikus vándorútját és Isten Szentségének univerzumát, amely a szent előtt feltárult; tanulmányozza végül szentünk imádságát és imádságos kegyelmeit.

Ezt követte 1970-ben a jelen életrajz szerzőjétől „*Paray-le Monial tényei*” (Les faits de Paray-le-Monial, Párizs, Szent Pál kiadó) Danielou bíboros előszavával. Ez a mű szól Margit-Mária vallásos élményéről, illetve annak megtapasztalásáról, „kinyilatkoztatásainak” összefüggéseiről és hatásáról, misztikus életének hitelességéről, a Szent Szív tiszteletéről, a XIV. Lajoshoz intézett üzenetről, a Szent Szív ígéreteiről és az egyház ítéletéről Paray-le-Monial „tényeit” illetően.

A Margit-Máriáról szóló legújabb tanulmányok felsorolását ki kell egészíteni néhány fontos cikkel, mint: „*Szent Margit-Mária és a XVII. század lelki írói*” (Sainte Marguerite-Marie et les auteurs spirituels de XVII-e Siècle, a „L'Ami du Clergé” 1949. évfolyamában, 353–363. o.), „*Croiset atya vezetője volt-e Szent Margit-Máriának, vagy ez vezette-e őt?* (Le Père Croiset fut-il directeur ou dirigé de Sainte Marguerite-Marie? – Uo. 1950, 241-243. o.), mindkét cikk fő-tisztelendő Jean Décreau tollából; „*A Szent Szív tisztelete Szent Margit-Mária szerint*” (La dévotion au Sacré Coeur selon Sainte Marguerite-Marie – Sesiones de Estudio, Barcelona, 1961) Père

Gerald de Becker ss.cc.-től; végül P. Zoré S. J. cikke a „*Cor Jesu*” c. könyvben (II. köt. 189–232. o. – Róma, 1959): „*Margit-Mária a Haurietis Aquas enciklika fényében*” (S. Margherita-Maria alla luce dell’ encyclica Haurietis Aquas).

Említsük még meg boldog Colombière Kolos (Claude La Colombière) életrajzait, amelyek szerzői részletesen kielemezték, hogyan hatott ez a jezsuita szent Paray szentjére. Legfontosabbak: főtiszteendő Pierre Charrier-é (Párizs, Lethielleux, 1904), P. Louis Perroy S. J.-é (Párizs, Lethielleux, 1923) és Georges Guitton S. J. atyáé (Lyon, Vite, 1943).

*

Ahhoz, hogy Margit-Máriát tanulmányozhassuk, kétségtelen, fel kellett használnunk a „Kortársak emlékezéseit”, az 1715-ös eljárás során összegyűjtött tanúvallomásokat és a Languet de Gergy tolla alól kikerült életrajzot. Elsősorban azonban magának a szentnek az írásaihoz kellett hozzányúlnunk. Ezek teljes és végleges kiadását, kiegészítve mindazokkal a dokumentumokkal, amelyek a szentre vonatkozóan megmaradtak, Mgr Léon Gauthey, a Paray-i papok egykori superiorja, a későbbi Nerves-i püspök és Besançon-i érsek hagyta ránk három nyolcadrét – 643, 660 és 829 oldalas – kötetben (legújabb kiadása Gigord-nál, Párizs, 1920). Ez az a dokumentum, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni semmiféle Margit-Máriára vonatkozó tanulmányban: ebből a II. kötet a legfontosabb, mert az teszi számunkra hozzáférhetővé a misztikus nő minden írását.

Ezek közül időrendben a legelső a „*Saumaise anya parancsára készült Írások*” címet kapta. Ő engedte, mint a Paray-i Vizitáció főnöknője, Margit-Máriát szerzetesnői fogadalomtételre és hat hónappal később, 1673 áprilisában ő parancsolta meg neki, hogy írja meg, mi megy végbe lelkében. Ezek a feljegyzések több részletben készültek el. (Egy részük az 1675-ös és 1676-os esztendőre vonatkozik.) Semmiféle rendszerességre, időbeli rendezésre irányuló törekvés nem figyelhető meg bennük. Érdekességük abban áll, hogy leírják az Istennel való misztikus egyesülés kegyelmeit, amelyeket Szentünk megkapott. Az utána következő „Töredékek” és a „*Lelki magányai során megtapasztalt érzelmei*” az „Írások” című dokumentum gyűjtemény részét alkotják.

Szent Margit-Mária legismertebb műve az *önéletrajza*. Lelkiveze-tője: P. Rolin S.J., parancsolta meg neki, 1686-ban, hogy írja meg az életét. A szent ebben elbeszéli gyermekkori és fiatalkori élményeit, beszámol a kegyelmekről és mennyei megnyilatkozásokról, amelyekben részesült. Misztikus életére vonatkozóan itt csak megtisztulásairól és éjszakáiról szól. Az *önéletrajz*, ha azt ki nem egészítjük a már említett „*Írásokkal*”, egy bizonyos rossz érzést hagy bennünk: egy lélek viharainak vagyunk tanúi, amelyből az Úr eltávolítja a legki-sebb salakszemcsét is, anélkül, hogy láthatnánk e próbatételek végső célját: az átalakító egyesülést és a lélek nászát. Margit-Mária legérde-keőbb írásai – lévén a legspontánabbak –, a *levelei*. Mgr Gauthey száznegyvenkettőt gyűjtött össze belőlük. A legfontosabb levelező társa: Saumaise anya – 48, Soudeilles anya – 19, Barge nővér – 15, Greyfié anya – 12, végül P. Croiset S.J. 10 levél címzettje. E legutób-binak meséli el szentünk nagy részletességgel az 1673. december 27-i, első látomását.

Megtaláljuk még e kötetben az újoncaihoz intézett „*tanácsokat*” valamint „*figyelmeztetéseket és utasításokat*”. Ezek rövid feljegyzé-sek, amelyekből azonban ugyancsak kiviláglik szentünk lelki életé-nek kiegyensúlyozott volta és a növendékei lelkiismeretének irányí-tásában tanúsított jó érzéke. Írásai sorát imaszövegei zárják le és az a néhány *himnusz*, amelyeket ő alkotott.

A történész, aki róla írni akar, nyilvánvaló: hitelt kell hogy adjon személyének. A tanúk beszámolhatnak cselekedeteiről, szavairól és erényeiről, de arról, amit az Ég látnia, vagy hallania engedett, csakis a misztikus tud bennünket tájékoztatni, természetesen nagyon gyak-ran igencsak inadékvát – pontosan meg nem felelő módon, mert egy „reveláció”, „kinyilatkoztatás” bizonyos formában mindig megsej-tés, intuíció marad, amely hétköznapi nyelven kifejezhetetlen. A va-lódi probléma azonban – s erről majd e munka során még részlete-sebben szólnunk – a látomások vagy természetfeletti közlések hiteles-sége. Ha már egy egyszerű történeti esemény is önmagába zárt egyet-len egyszeri tényt alkot, amely ennek következtében kívül esik a tu-dományos kísérletezés körén, még több joggal mondható ez el a misztikus jelenségről, amelyet – bármennyire is beleilleszkedik az emberi pszichológiába –, olyan módon érzékel a misztikus lélek, amely meghalad bennünket. Paray szentjének őszinteségében nem lehet kételkedni. De az őszinteség még semmiképp se mentesít az il-

lúziótól, képzelgéstől. Azután is, hogy beszámolunk a látnoknőn keresztül kapott nagy mennyei megnyilatkozásokról, meg kell vizsgálnunk azok valóságát. Mégis, már most idézhetjük Margit-Máriával kapcsolatban Jézus szavait, amelyeket a zsidóknak mondott: „Ha nem cselekszem Atyám tetteit, ne higgyetek nekem. De ha azokat cselekszem, és nekem nem akartok hinni, higgyetek a tetteimnek” (Jn 10, 37–38). Margit-Mária „tettei” életszentségében összegeződnek, amelyet az egyház annak rendje és módja szerint hitelesített. A Paray-i látnoknő érényei jogosítanak fel bennünket, hogy hitelt adjunk tanúságtételének.

*

Ez a könyv nem akar újat mondani a szent vizitációs nővéréről: csupán a vele való megismerkedéshez akarja hozzásegíteni korunk keresztényeit, akik némiképp elhanyagolják a vele való találkozást. Hogy mindenki könnyebben belemélyedhessen ebbe az új életrajzba, szándékosan elhagytunk minden olyasmit, ami nehezebbé tette volna a szöveget: nem adunk tehát utalásokat, idézeteknél helymegjelöléseket, jegyzeteket és kritikai megjegyzéseket. Reméljük, hogy egyszer még bővebb és tudományosabb életrajzot tehetünk közzé. Ez az itt következő élettörténet közvetlen és népszerű kíván lenni, persze, megmarad írott szövegekre és tanúvallomásokra alapozott történetileg hiteles munkaként. Szeretnénk bemutatni azt, amire a szerzők nem mindenkor figyelmeztetik az olvasót, – hogy Margit-Mária, ugyanakkor, amidőn belemerül a természetfölötti határtalan nagyságába, mennyire emberi, mennyire egyszerű, és jó szándékkal teli teremtés, hogy az életszentséget, amelynek csúcspontjára hágott fel, neki is épp oly nehéz volt megszereznie, mint nekünk. Életéből nagyon gyakran azt mutatják be, ami abban rendkívüli volt, látomásaiból és szenvedéseiből azt, ami meghaladta a közönséget. Ideje megmutatni, hogy Margit-Mária egy Charolais vidéki kis falusi lány volt, aki természeténél fogva szeretett örülni és szórakozni, akinek kiegyensúlyozottsága szilárd volt, és akinek – bár szenvedni kívánt, hogy hasonló lehessen a keresztre feszített Jézushoz –, érzékei egészségesek voltak, természetes módon irtózott a fájdalomtól és a megpróbáltatásoktól. Néha még Istennel is vitába szállt, amikor az hősiességet

követelt tőle, néha ellenszegült az isteni akarat ösztökéjének. Nagyon is nővérünk tehát ő emberi mivoltunkban és méltó leánya Szalézi Szent Ferencnek, aki azt mondta magáról: „*csak ember, semmi több*”!

Adja az ég, hogy a következő oldalak egy olyan Szent Margit-Máriát tudjanak bemutatni, aki közelebb áll hozzánk, megközelíthetőbb a mi modern gondolkozásunknak és vonzóbb szívünknek!

JEAN LADAME
a Paray-le-Monial papi
közösség volt superiorja

Chenoves, 1976. december 27.
A látomás 303. évfordulóján, melyben
Jézus Szíve először jelent meg
Margit-Máriának

I. FEJEZET

MARGIT

Gyöngy vagy virág?

A Margit – „Margaréta” szó latinból származik és gyöngyöt jelent. *„Hasonlít a mennyek országa – mondja az Evangélium (Mt 13,45) – a kereskedőhöz is, aki igazgyöngyöt keres. Mikor azután egy nagyon értékes igazgyöngyre talál, fogja magát, eladja mindenét, amije csak van és megveszi azt.”* Nem maga az Úr az, aki így szereti a „gyöngyöket”? Kétségtelen, nem habozott odaadni az életét, hogy megszerezze azokat a szépséges keleti gyöngyöket. A szentek történetében csodálatos „Margarétákra” – gyöngyökre bukkanunk. Ott van legelőször is az Antiochiai mártírléány, aki Alexandriai Katalinnal együtt tanácsadója volt Jeanne d’Arc-nak. Utána következett a XI. században Skóciai Margit, a szent királynő; a XIII. században Magyarországi Szent Margit, domonkos rendi apáca, boldog Colonna Margit, Szent Klára rendjéből és mindenek fölött Cortonai Szent Margit, a híres vezeklőnő. A XV. század még két boldog Margitot adott nekünk, két özvegyet, akik közül az egyik – Savoyai Margit domonkos, a másik – Lotharingiai Margit, klarissza apácaként fejezte be életét. A XVII. században Kanada ajándékozta nekünk boldog Bourgeoys Margitot és a Beaune-i Kármel az Oltáriszentségről nevezett tiszteletreméltó Margitot.

Ugyanazon század alkonyának drágagyöngye Alacoque Margit, Szent Margit-Mária. Őt azonban nemcsak az Evangélium drágagyöngyéhez hasonlíthatjuk. A „Margaréta” nálunk egy szerény mezei virágot is jelent, amelynek pártája makulátlanul fehér, a szíve pedig arany. Azt a tiszta lelket, amely egy kiváltképpen arany Szív, Urunk és Megváltónk kimeríthetetlen gazdagságú Szíve tövében feslett ki, tökéletesebben jelképezi ez a virág, mint minden csecsebecse.

Egy félreismert női szent

Paray-le-Monial női szentje, ha azt nem is mondhatjuk, hogy tudomást se vesznek róla, nem igen hozta lázba a népies jámborságot. Semmiképp se látják benne, a „reménytelen ügyek pártfogóját”, mint Szent Ritában, nem hullat az égből „rózsaesőt”, mint Lisieux-i Teréz, nem lép elénk úgy, ahogyan Lourdes-i Bernadette, elragadtatásban égő arcán a Szeplőtelen mosolyának visszfényét hordozva. Margit-Mária, igaz, a végtelen Szeretettel hoz kapcsolatba bennünket, ennek panaszeit és kéréseit hallatja meg velünk: de abbeli igyekezetében, hogy az emberek csak Krisztus Szívét lássák meg, annyira kicsinnyé tudja tenni magát, annyira el tud rejtőzni, hogy áttetszővé válik, sőt észre se lehet venni a fénynek és a tűznek ebben a tengerében. És ha megpróbáljuk őt magát is meglátni, nyugtalanná tesz, elriaszt bennünket elgyötört lényével, a szenvedések iránti szeretetével. Élete rádöbrent minket, mennyire hiányzik belőlünk a keménység, a szigor és ennél fogva mennyire nyomorúságos a szeretetünk.

Margit-Mária ellen sokan és sokat hadakoztak, rágalmazták őt. A saját zárdájában is bolondnak és önfejlő képzelődőnek tartották. Sokan – még napjainkban is – fenntartják és hangoztatják ezeket a szidalmakat. A XVIII. században a janzenisták rontottak rá szentünk első életrajzírójára Languet de Gergy-re, őt ellenségüknek, a könyvét az „elvakultság szörnyszülöttének” minősítették, annak hősnőjét pedig fanatikusnak, extravagánsnak kiáltották ki. Hasonló módon küzdöttek a Jézus Szíve tisztelet ellen. Ezután, a következő században Michelet támadta Margit-Máriát az ilyen nagy íróhoz méltatlan módon, „hisztériás leányzónak” nevezve őt. Majd William James és Leuba állt be a csatasorba. Az ő szemükben Margit-Mária nem több „a legabnormálisabb életre ítélt” neuropatánál, idegbetegnél: egyfajta elfojtott nemiségű nővé teszik meg, aki Jézus Krisztusban a „legföldibb vonzalom tárgyának képzeletbeli pótlékát” találja meg. Ismét mások, napjainkban, Freudhoz fordulnak segítségért, hogy megmagyarázzák ebben a szent teremtésben az Isten iránti szeretetének forrását és a „kereszt bolondságát”, amelyet egészen úgy élt meg, ahogyan azt Szent Pál prédikálta! Nem sok szentet ismerünk, akit annyit rágalmaztak és annyira félreértettek, mint Paray szentjét.

Mégis, ha vesszük a fáradságot, hogy pillantást vessünk az évszázadra, amelyben Margit-Mária élt és meghalt, megértjük, hogy ennek a századnak éppen ilyen lelkekre volt szüksége, akik áldozatul vetették oda magukat, hogy megmentsék koruk lelkeségét.

Margit-Mária kora

A XVII. század jól kezdődött: Szalézi Szent Ferenc, Bérulle, Fourier Péter, Régis Ferenc, Jeanne de Lestonnac, Chantal Johanna, Charles de Condren, mindenek előtt „a nagy század nagy szentje”, de Paul Vince állnak bölcsője mellett. A nyomukban járók közül nem szabad említetlenül hagyni Marillac Lujza, M. Olier, Michel le Nobletz, Julien Maunoir, Eudes János, Alain de Solminhac nevét és az Oltáriszentség társaságát. Másfelől épp abban az időszakban, amikor Margit-Mária belép a serdülő korba, bekövetkezik – Daniel Rops kifejezésével élve – az „1660-as fordulat”. Ezer nyugtalanító jelenség, nyílt és lappangó válság lép fel az Egyház és a hit világában. Versailles-ban XIV. Lajos szeretői uralkodnak, a királyi udvarban a házasságtörések kora ez. A francia főpapság a királyi abszolutizmus bábáskodása alá kerül és a királyság prelátusai a hevesen védelmezett gallikán szabadságjogokat többre becsülik, mint az egyház egységét. Ugyanebben az időben veszi kezdetét Descartes-tal a kritikai bölcselet kora, a „modern szellem” követelni kezdi az észbe vetett hit jogát és a szellem függetlenségét a kinyilatkoztatással szemben. A descartesi dualizmus, amely szembe állítja a testet a lélekkel, végülis vagy az idea vagy az anyag monizmusához vezet. Vagy az Isten nyeli el, abszorbeálja az anyagot, vagy az anyag szívja fel Istent. A tisztánlátók átérzik: az efajta elméletek veszélyeztetik a hitet.

Ebben az időben, a XVII. század második felében azonban a legközvetlenebb fenyegetést a hit számára a janzenizmus tévedései jelentik, amely, ahogyan Mgr Bougaud írja, nem más, mint „*a protestantizmus egyik szégyenlős fajtája*”: az ember a bűn rabszolgája – hirdetik ennek az áramlatnak a hívei – a hatékony kegyelem, amely a bűntől megszabadít, nem adatott meg mindenkinek; sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak. Az embereknek reszketniük kell a szigorú Isten színe előtt, a vallás rigorizmussá válik. Ami a szentáldozást illeti: nem több mint végső és legfelsőbb jutalom; az

emberek csak ritkán, kemény önsanyargatások árán részesülhetnek benne. Az eféle szigorúság egyszerre csábítja az aggályos és a nagyvonalú szellemeket és szívesen állítják szembe a laxizmussal, a tág lelkiismerettel, amelyért a jezsuitákat teszik felelőssé. A közvélemény megoszlik. X. Ince 1653-ban elítéli az „Öt indítványt”: a janzenisták erre különbség jelet tesznek a hit és a jog közé, pártjuk megnövekedik, közbük áll számos gallikán, aki ellensége Rómának. 1656-ban megszólal a vitában Pascal, a *Vidéki Levelekben* neveltségessé teszi a „jezsuita párt”-nak nevezett irányzatot. Ugyanazon évben a Francia Klérus nagytanácsa kötelezővé teszi a papok számára, hogy írjanak alá egy brevét, amely elítéli a janzenizmust. A Port-Poyal apácái, akiket felszólítanak, hogy írják alá a nyilatkozatot, tüntetőleg visszautasítják azt, mire szétszórják őket. IX. Kelemen 1669-ben, a „Pax Clementina”-jával általános megbékélést hirdet; azonban éppen ebben az időpontban hatol be legmélyebben a francia katolicizmusba a janzenista szellem. A lelkek nagyság és szigor után vágyódnak, de csakhamar eltikkasztja őket a rettenetes Istentől való félelem és az, hogy önként fosztják meg magukat az Eucharisztiaától.

A század végére egy új vallási elhajlás támad fel, amely ugyancsak a janzenizmus következménye, de ellenhatásként: ez a kvietizmus. A lélek, hirdeti ez a tan, csak abban találja meg nyugalma, ha ráhagyja magát Istenre és elmerül a tiszta szeretet folytonos állapotába. 1683-ban jelenik meg Madame Guyon értekezése az imádságról. Bossuet és Fénelon között kirobban a sajnálatos veszekedés, ez utóbbi könyvét – a *Szenteokról szóló maximákat* – egyházi ítélettel sújtják. Nyomában újra él a janzenizmus, amíg végül is az „*Unigenitus*”-bullával 1713-ban ünnepélyesen el nem ítélik.

Ennyi tévedés és ellentmondás egyáltalán nem kedvez a természetfeletti életnek és az életszentségnek. Új lendületre van tehát szükség. És éppen ez Margit-Mária szerepe, hogy tanúja és apostola legyen Jézus Szíve szeretetének. Az Isten szeretete, azé az Istené, aki előbb szeretett minket, mint mi őt, az jön el, hogy legyőzze azt a félelmet, amelyet a janzenizmus szított fel. Az Isten közeledik tehát az emberekhez, Szívét mutatja fel nekik. A kvietizmus is a Jézus Szíve tiszteletben találja meg gyógyulását: az igazi szeretet valóban, nem ismeri a pihenést, Jézus Krisztus megsebzett Szívéhez hasonlóan keresztre van feszítve és lándzsával van átszögezve; az engedelmességet sürgeti egészen az áldozatig. „*Amíg a kvietizmus azzal hízelt*”

önmagának, hogy anélkül közelíti meg Istent, hogy hosszadalmasan fontolgatná Krisztus emberi mivoltát – írta Georges Goyau – s amíg a janzenizmus messzire taszította az Istent az emberi távlatoktól, Szent Alacoque Margit-Mária a Paray-le-Monial-i zárdában meglátta, hogy a Szenvédő Krisztus embersége azonos az emberekével és meghallotta, hogy azt sürgeti embertestvéreitől: emeljék szemüket Szívére.”

Ahhoz azonban, hogy az isteni irgalom nagy megnyilatkozása eljusson a bűnösökhöz, a tékozló fiakhoz, a megkeményedett szívekhez, egy lélekre volt szükség, aki megtisztult és teljesen egyesült a Megváltóval, aki keresztre feszítette magát Vele. Mert lehet-e igazán prédikálni a Szeretetet, ha az ember nem tapasztalta meg önmagában az élő lángot, s azzal együtt annak fényét és tüzét? Margit-Mária a maga korában, a vallási ellentétek s botrányosan elterjedt erkölcsi zűrzavar korszakában, lélekben áldozattá lesz mindezekért, titokzatos Jegyesevel, a keresztre feszített Jézussal működve együtt a világ megváltásáért. Az egyházat útjának minden szakaszában ilyen módon segítették szellemileg kiválasztott és magukat feláldozó lelkek. Margit-Mária a „nagy század” egyfajta „Violainja” lett, aki magára vette korának lepráját, hogy korát megtisztítsa tőle. Mert, ahogyan Paul Claudel írta:

*„A pap férfi, de a nőnek nincs megtiltva,
hogy áldozat legyen.
Az Isten fősvény és nem engedi, hogy egy teremtményt
tűzbe vessenek,
Anélkül, hogy ott egy kevés tisztátalanságot is
meg ne emésszenek,
az áldozatét, vagy azét, ki mellette áll . . .”
„ . . . A szeretetből lett a fájdalom és a
fájdalomból lett a szeretet.”*

Margit-Mária, akit jegyese elhalmozott isteni kedveskedéssel és gyöngédséggel, aki a bűnösök üdvéért hihetetlen lemondásokat és gyötrelmeket vállalt, az engesztelő áldozat sorsát élte végig. Ő, akit Krisztus ily magasságokba emelt, soha nem lehetett és soha nem is lett népszerű szent, bármennyire is népszerű a keresztény világban az az üzenet, amelyet közvetített.

Szent Margit-Mária időszerűsége

Valóban, életének tanúságtételét, ugyanúgy, ahogyan „üzeneteit”, napjainkban sem lehet semmiképpen „idejét múltnak” tekinteni. Danielou bíboros állapította meg: *„A nagy misztikusok az egyházban működő Lélek életének és munkálkodásának tanúságtevői. Ők az igazi karizmatikusok, a láthatatlan világ valóságának megcáfolhatatlan tanúi. Tanúságtételük mindörökké érvényes marad, mert ami Istentől jön, nem öregszik meg...”*

„Közülük Szent Margit-Mária kétségtelenül különösen is időszerű, mert az üzenet, amelyet közvetített, Jézus Szívére vonatkozik. A szív: a mély ember. Ez az a szív, amelyről Ágoston, Pascal és Peguy beszélt. Nos, a ma emberének a szívhez kell visszatérnie. Ez a szó tizenöt alkalommal fordul elő a Gaudium et Spes első fejezetében. A szív misztériuma azonban csak Krisztus Szívében tárul fel teljesen. Ez az a Szív, „amelyben megvan a bölcsesség és tudomány minden kincse”. Ez az a Szív, amely „minden szív királya és központja”. Ezért a legidőszerűbb Margit-Mária üzenete minden üzenet között”. (J. Ladame, Paray-le-Monial tényei – *Les faits de Paray-le-Monial*. Párizs, 1970. Danielou bíboros bevezetője).

Julien Green regényírónak is megvan a maga tanúságtétele számmunkra Paray misztikusáról: *„Azon az éjszakán – írja – Szent Margit-Mária vallomását (Önéletrajzát) olvastam. Ez a leány a maga ódon francia nyelvén egy másik világba visz bennünket, amely nem a mienk, hanem természetfeletti világ, az igazság világa. Azt mondja, nagyon fél, hogy illúziókba ringatja magát, ezekről a lapokról azonban egy csodálatos erő sugárzik ránk, és ez az erő nem tőle származik.”* (Julien Green, *A láthatatlan felé – Vers l'Invisible*. Plon, Párizs, 1967.)

Amidőn a következő lapokon lépésről lépésre végig követjük Margit-Máriát földi útján, mi is ugyanannak a csodálatos erőnek, a Szeretet erejének megyünk elébe, amely őt vezette, s amely hatalmasabb, mint a halál!

II. FEJEZET

ZSENGÉK IDEJE

1647. július 25

- Margit, ellene mondasz-e a Sátánnak?
- Hiszel-e Istenben?
- Akarsz-e megkeresztelkedni?

A szertartás kérdéseit Antoine Alacoque, Vérosvres plébánosa teszi fel. Mivel a keresztelendő gyermeknek ő a keresztapja is, a keresztanyai tisztet Marguerite de Saint-Amour nemes hölgy, Corcheval urának, Claude de Fautrières messire-nak neje látja el, ő adja meg a válaszokat, míg a kislányt – unokahúgát – Toussaint Delaroché, az újszülött nagybátyja tartja a keresztvíz alá. A szentség vize rácsordul a kis Margit homlokára: Isten jó földbe veti a magot, százszoros termést hoz majd.

Az esemény dátuma, amelyről szólunk: 1647. július 25, csütörtök. Az újonnan megkeresztelt kislány az előtte levő hétfőn, Szent Magdolna napján született meg. Claude Alacoque és Philiberte Lamyn ötödik gyermeke, akik közül a családi otthonban csak három fiú maradt: a legidősebb, Jean, aki hét, Claude-Philibert, aki öt, és Jean-Chrysostome, aki kétéves. Margit a három évvel ezelőtt született Catherine-t hivatott pótolni, aki már a mennysországba távozott. Még két gyermek születik ezután a családban: Gilberte 1649-ben, aki ugyancsak korán hal meg, és Jacques, az utolsó gyermek, 1651-ben. A szülők 1639. május 15-én kötöttek házasságot. Philberte, egy Saint-Pierre le vieux-i jegyző lánya, 27, a vőlegény, Claude, 25 esztendő volt a házasságkötéskor. Claude, ugyanúgy ahogyan apósa, belépett a bírói testületbe, mint „jegyző, királyi bírósági tisztviselő, Charolais bírósági terület örökös közjegyzője, a Vérosvres-i nagybirtokok és tartozékaik”, főként azonban a Terreau-i uradalom bírója. A paraszti származású fiatalember azzal, hogy jogi pályára lépett, kikerült a jobbágyi sorból, ettől kezdve a polgársághoz tartozik, miként később két fia, Chrysostome és Jacques, akik „polgároknak” vallják

magukat. Az Alacoque család jómódú. Margit apjának halála után egy eljárás során kiderül, hogy Madame Alacoque a község leggazdagabb lakosa.

Lhautecour

A Janot ház, amelyben szentünk meglátta a napvilágot, Lhautecourban, a Vérosvres várost körülvevő tucatnyi tanya közül a legjelentősebben található. A plébánián a XVI. században 400 áldozót tartottak nyilván, ami annyit jelent, hogy lakosainak száma meghaladta a 600-at. Lelkipásztori viszonylatban az autuni egyházmegyéhez és a Bois-Sainte-Marie esperességhez tartozik. Az állami közigazgatás viszonylatában a Charolais-i kerületben található királyi várbirtok része a Borgogne tartományban, amelyet 1477-ben XI. Lajos alatt egyesítettek a francia koronával.

A vidéket egymást követő dombok sora borítja, amelyek fölött a Suin hegy uralkodik. A gránitos talaj nem igen alkalmas a növénytermesztésre, inkább legeltetésre való, a gazdák szarvasmarhát hizlalnak. Itt-ott találni egy-egy erdőt, ahol a fák alatt hangafű és páfrány sarjad. A legelőket mindenfelé élősvény veszi körül, felszabdalva a tájéket és elzárva a láthatárt. Emiatt sehol se látni nagy távlatokat, mindent némiképp fullasztó lezárttság vesz körül, a rétek és az élősvények egyhangú zöldje keríti be az embert.

Egyszerű és nagy igények nélküli tájkép: Margit alázatos és egyenes lelke kétségtelen összhangban áll ezzel a vidékkel, ahol élete első huszonnégy esztendejét tölti. Egész életén át megőrzi majd a magába szívott józan paraszti gondolkodást és azt a mesterkéeltség nélküli természetességet, amely a vidéki élményei nyomán oly erősen és mélyen áthatotta öntudatát, lelkiismeretét.

Corcheval

Margit-Mária önéletírásában keresztanyja Corcheval-i kastélyába helyezi gyermekkor első meghatározó epizódját. Madame de Fautrières időnként meghívja magához keresztlányát: talán egyedül érzi

magát, mivel lánya kolostorba vonult, fiai pedig katonáskodnak. Segíteni akar a kis Margit nevelésében is.

Ez mintegy ötesztendő. A távolság a Janot ház és a Corcheval kastély között nem nagy – mindössze öt kilométer. Igen valószínű, hogy a kislány több ízben eljön keresztanyjához, vagy ha csak egy ízben tartózkodik nála, ez hosszabb idő kell, hogy legyen. Két nő foglalkozik a gyermeklánnyal, az egyik kedves, de nem él istenes életet, a másik rossz természetű, de keresztényi módon szolgálja az Urat. Margit ösztönösen ez utóbbihoz vonzódik: az Isten igen korán megéreztetni vele a bűn visszataszító mivoltát és ha valaki mérsékelni akarja temperamentuma eleveenségét, elég, ha annyit mond neki: megbántja Istent, ha ezt a dolgot teszi vagy azt a szót mondja.

A kastély udvarában egy oratorium áll, amely még ma is megvan. A kápolna vonzza a kislányt. Nemcsak, hogy nem unatkozik ott, hanem boldogan időz benne és sajnálja, ha el kell hagynia. Ahogyan Greyfié anyától tudjuk, a kislány hosszan – összetett kézzel –, térdel, gondolatai a keresztény tanítás azon alapfogalmai körül forognak, amelyeket beléoltottak. Már ismeri a valóságos Jelenlétről szóló tanítást: jól érzi magát az Oltáriszentség társaságában.

Kétségtelen, Margit Corcheval-ban hall először a Paray-i Szűz Mária zárdáról. Keresztanyja leánya, Marie Bénigne de Fautrières 1645-ben lépett be oda mint vizitációs nővér. A kastélyban tehát szóba kerülnek a szerzetesnők, akik Istennek szentelik magukat: életük, fogadalmaik, nevezetesen az örökös tisztaságé. Ezek a kifejezések, amelyeknek még nem tudja felfogni az értelmét, nem hagyják nyugton szellemét, szüntelen úgy érzi, hogy újra és újra el kell ismételnie ezeket a szavakat: „*Ó Istenem, én neked szentelem ártatlanságomat és én örök tisztasági fogadalmat teszek neked.*” Egy nap a misén úrfelmutatás két része között ismétli el a mondatot. Nem volt ez játék a részéről, olyan fontosnak látja a gesztust, hogy húsz év után úgy meséli el, mint olyan cselekedetet, amely meghatározta életét. Bizonyára nem tett érvényes fogadalmat, mikor elszuttogta a fent idézett szavakat, de megérezte, hogy a kifejezések közvetlen jelentése mögött Isten vezeti őt, ő pedig egészen neki akarja adni magát. „*Ó egyetlen Szerelmem, írja majd később, mekkora hálával tartozom neked, hogy kora ifjúságomban figyelmeztetted engem: szívem messterévé és gazdájává tetted magad.*”

1645-ben Margit hétéves – Vérosvres-ben találjuk a kislányt. Valóban, ott két alkalommal is keresztanyai tisztet lát el: június 4-én unokahúga, Marguerite Delaroche, augusztus 28-án Chrysostome Petit felett. (A keresztapa tisztét fivére, Chrysostome látja el.)

Nyolcévesen apátlan árva

1655. december 11-én, negyvenesztendős korában meghal Claudel Alacoque, Margit apja. A lányka eléggé idős már ahhoz, hoy felfogja a csapást, amely érte. Madame Alacoque tehát megözvegyül, öt gyermekkel, akik közül a legidősebb mindössze tizenöt esztendős. Férje halála után mindenek felett kegyetlenebbnél kegyetlenebb zaklatásokkal kell szembenéznie. Éveken át anyagi perekkel gyötrik, újabb és újabb igényeket támasztanak vele szemben. Ezek rendkívüli módon akadályozzák őt abban, hogy gyermekei nevelésével foglalkozhassék. Az egyik per, amelyet a duplájára emelt illeték miatt indítottak ellene, csak 1660-ban ért véget egyezkedéssel. Egy másikban 1673-ban született döntés. Közben kétszer is lefoglalást végeztek a Janot házban és a családnak számos megalázást kellett elviselnie.

Alacoque-nét annyira megterhelte a sok hajsza, ügyes-bajos dolgai miatt annyszor kellett hazulról eltávoznia, hogy egyáltalán nem tudott gyermekeivel foglalkozni. *„Nyolc és fél éves koromig – mondja a szent később – úgy nevelkedtem, hogy semmi oktatásban nem részesültem, csak amit a szolgálók és a falusiak kaptak.”* Margit anyja négy nagyobb gyermekét kénytelen intézetbe adni. Jean és Claude-Philibert 1656 és 1657 folyamán Cluny-ban diákoskodik. Utána Jean bírósági gyakornok lesz Charolles-ban. Chrysostome két évet Charolles-ben tölt a keresztapjánál, mielőtt bentlakóként bekerülne a Paray-i kollégiumba. Margitot 1656 januárjában beadják bentlakónak Charolles-i „urbanisták”-hoz. Pillanatnyilag csak a kis Jacques marad otthon Lhotecour-ban.

A Charolles-i tartózkodás

A klarisszák, akiknek szabályzatát VI. Urbán reformja enyhítette (innen az „urbanista” nevük), 1632-ben Charolles-ben iskolát nyitottak. Ingyenesen oktatták a fiatal leányokat *„Isten félelmére, szol-*

gálatára, a katekizmusra, olvasni, írni, mindenféle varrásra és mindarra, ami a jó és dicséretes erkölcsökre vonatkozik.” Az iskola mellett egy internátust is nyitottak, környékbeli fiatal leányok részére.

Margitot Madame Dubost főnöknő veszi fel. A kislány nyomban a szerzetesnők hatása alá kerül és mindenben utánozni akarja őket. Szíve ártatlanságában és tapasztalatlanságában úgy tekint rájuk, mint szentekre, még nem is tartja őket eléggé „visszavonultaknak”. Ha szent akar lenni, mondja magában, szerzetesnő kell, hogy legyen, és minthogy nem ismer más kolostort, úgy gondolja, hogy itt, e nővérek között lesz a helye.

Fivére, Chrysostome tanúvallomása szerint Margit a nővérek vezetése alatt *„tökéletesen megtanul olvasni és írni”*. A közösség becsüli és szereti őt jámborságáért és engedelmességéért. Margit azonban mégsem mélabús gyermek. Olyan, mint a tűz, mondja Languet, játék közben csupa elevenesség. Az urbanista nővérek, akik úgy találják, hogy korához képest *„észbelileg, ismeretekben és a kegyelem dolgában”* igen előre haladott, tízéves korában első áldozáshoz engedik. Ez az első találkozása az Eucharisztikus Jézussal, mély hatást tesz rá. Ettől kezdve a játék keserűvé válik számára, keresi a magányt és örömet leli az imádságban.

Margit egész életére szóló műveltségét az alatt a két év alatt szerzi meg, amit Charolles-ben tölt. A zárdában, kétségtelen, alkalma nyílik, hogy gazdagítsa szellemét és lelkét, azonban emberi kultúrája mindvégig hiányos marad. William James azonban súlyosan téved, amikor azt mondja, hogy *„intelligenciája nyomorúságosan csekély”*: épp ellenkezőleg, Margit-Máriának igen éles észre volt szüksége, ha a gondolkodás és írás művészetében való gyenge képzettsége ellenére annyi dolgot tudott magáévá tenni, leírni és – talán nehézkesen, de oly plasztikusan és erőteljesen kifejezni.

Hosszú betegség

A kislány tanulmányait betegsége szakítja félbe. Kevéssel elsőáldozása után, 1657 dereka táján szakad rá és mintegy négy esztendeig kínozza. Languet azt mondja, egyfajta reumáról és benuulásról volt szó. Kénytelen az ágyat őrizni, nem tud járni, enni, aludni, alig tud mozdulni. Madame Alacoque végülis úgy határoz, hogy hazaviszi

lányát. „*Csontjaim mindenütt keresztülbökték a bőrömet*” – írja majd később Margit. A betegségét felfekvések és a lábszárain támadt gennyes sebek súlyosbítják. Ez az állapot 1660 derekáig tart, amíg csak a kislány be nem lép tizennegyedik életévébe. A dátumot onnan tudjuk, hogy Margit ebben az évben, augusztus 16-án tartja keresztvív alá Versovres-ben Élie Alavilette-t. Annyi bizonyos – szentünk tanúsítja önéletírásában – hogy *„addig semmiféle orvosságot nem tudtak találni bajaimra, amíg fel nem ajánlottam magam a Szent Szűznek.”* A kislány tehát fogadalmat tesz: ha Mária visszaadja egészségét, egyszer majd leányai közé áll. Margit-Mária hozzáteszi: *„Alighogy megtettem a felajánlást, meggyógyultam.”*

A Szűz csodás pártfogása újra felszítja szívében a Mária tiszteletet. *„A Szent Szűz – mondja vallomásában – annyira úrnője lett szívemnek, hogy magáénak tekintve engem úgy irányított, mint akit neki ajándékoztak, gyomláta hibáimat, és tanított, hogyan tegyem, amit Isten akar.”* Egy nap Mária meg is mutatja magát a kislánynak. Szemére veti, hogy hanyagul szolgálja őt. Ez az első misztikus megnyilvánulás, amellyel leendő szentünk életében találkozunk. A tanítás, amelyet Miasszonyunk adott neki, soha többé nem halványult el lelkében.

Margit-Mária gyermekkorát ily módon kettős önfelajánlása foglalja keretbe: az örök tisztaság fogadalma, ötéves korában, és az önkéntes, de a gyógyulás nyomán tett fogadalma, miszerint belép a Mi Asszonyunknak szentelt valamelyik rendbe. E két időpont között bontakozott ki a kegyelem munkája ebben a kiválasztott lélekben. Lelki és testi megpróbáltatásai megérlelték jellemét és egyre inkább az Úr felé fordították őt. Isten alakítani kezdte ezt a lelket szándékai szerint és birtokába vette fiatal szívét.

III. FEJEZET

FÁJDALMAS ÉS ZAKLATOTT FIATALKOR

„Miután visszanyertem az egészségemet – írja később Margit-Mária –, többé nem gondoltam egyébre, minthogy kiélvezzem a szabadságomat, anélkül, hogy fogadalmam teljesítésére gondoltam volna.” A lelki elernyedés időszak után egyfajta természetes visszahatás volt ez nála. Arról se feledkezzünk meg azonban, hogy Margit belépett a serdülőkorba és hogy ez nehéz időszak, nemcsak az átlag keresztény, hanem a szent életében is. Kivetni való ugyan nem igen volt benne, de, ahogyan vallomásaiban mondja: „Hagytam, hogy magával ragadjon a hiábavalóságokhoz és a teremtményekhez való ragaszkodás.” Anyja és testvérei, akik hónapokon át annyit aggódtak miatta, örvendeznek, hogy visszatért az egészsége: elhalmozzák gondoskodásukkal, ő pedig elfogadja azt. Élvezi a helyzetét, ideje nagy részében csak azzal foglalkozik, amihez kedve van. A hajlamait követi, mert, amint vallja: „természettől fogva hajlamos az élvezetre”.

Isten azonban nem ezt akarja tőle. Igen hamar megérteti vele, hogy „a Kálváriára született, hogy az élet, amit az Úr neki adott, nem gyarapodhatik másként, csak a kereszt tápláléka által.” Margit, miután megismerte a testi szenvedést, most megismeri majd az erkölcsi gyötrődést, mindenek előtt a családi üldöztetést. Ez eddig csak Madame Alacoque-ra nehezedett rá; a lánya most tapasztalja meg, azután, hogy meggyógyult. Amíg beteg volt, békén hagyták, most, hogy egészsége megjavult, nagybátyja és nagynénje, a Delaroché-ok ellenséges magatartása vele szemben is feltámadt.

Üldözött saját otthonában

Alacoque-ék nem egymagukban éltek a Janots házban. Szentünk atyai nagyanyja, az 1633 óta özvegy Jeanne Delaroché az ingatlan társtulajdonosaként lakik velük. Igénybe veszi azt másik, az életben maradt veje, Toussaint Delaroché és felsége, Benoîte Alacoque is,

akiknek hamarosan – 1649 és 1659 között – négy gyermekük születik. Toussaint befogadta lakásába anyját, Benoîte de Meulin-t, Simon Delaroche özvegyét, akit általában „Chappendye mamának” neveztek származási helye, a Chorcheváltól egy kilométerre nyugatra fekvő tanya után. Sok volt ennyi ember ahhoz, hogy együtt lakjon: a földhöz ragadt és kispolgári gondolkozású emberek könnyen megirigylik egymás javait. Amíg a jegyző élt, csak ritkán fordult elő összekoccanás a két háznép között, kétségtelenül állásának jellege és tekintélye miatt. Attól kezdve azonban, hogy eltűnt, megváltozott a helyzet.

Toussaint Delaroche már előbb szembekerült Madame Alacoque-kal egy adóbehajtás miatt. Ez a fősvény és irigy ember nehezen viselte el, hogy a birtokot, amelynek jövedelmét magáénak tekintette, megossza sógornőjével, unokaöccseivel s unokahúgával. A közös asztalnál minden egymás ellen fordítja a Delaroche-okat és az Alacoque-okat. Az Alacoque gyerekek iskolába járnak, míg a kis Delaroche-ok kétségtelenül parasztok maradnak.

Delaroche nagymama a lányát, Benoîte-ot támogatja menyé, Madame Alacoque ellenében. Szemére veti, hogy nem sokat törődik gyerekei nevelésével. Hogyan is tudta volna megoldani azt a sokféle peres ügy mellett, amit intéznie kellett? És még Chappendye mama is egy követ fúj a két boszorkánnyal. Valóságos rabság, amibe ez a három zsarnoki természetű asszony beletaszítja Margitot és anyját. *„Nem volt semmi hatalmunk a házban – olvassuk Margit önéletrajzában – és semmit se mertünk tenni engedélyük nélkül. Állandó háborúság volt ez, minden kulcsra volt zárva.”*

Mihelyt Margit talpra áll, máris nyakába sózzák a háztartást. Vérosvres-ban még mutogatják a sufnit, ahol mosogatott. Neki kellett vigyázni két unokaöccsére és két kiskorú unokahúgára is.

Valóságos rabszolgalány. Semmit se tehet, még a lábát se teheti ki a három asszony jóváhagyása nélkül, ha fel akar öltözni, hogy misére menjen, semmijét nem találja meg a házban: kénytelen kölcsön kérni ruhát és fejfedőt! Igaz, Chappendye anyó 1663-ban, Delaroche nagymama 1664-ben meghal, de ottmarad Benoîte nagynéni, aki semmit se enyhít unokahúga elleni gyűlöletén, amíg csak a fiatal lány be nem lép a zárdába.

Menekülés Istenhez

„Mit tehettem – írja Margit-Mária – az *Oltáriszentséghez fordultam egész szívemmel, minden örömmel, benne kerestem örömeimet és vigasztalásomat*”. A családi nehézségek, a burkolt, vagy nyílt üldöztetés tehát, amit el kell túrnie – a lábadozását követő ellanyhulás után bensőséges újjáéledéséhez segítik leendő szentünk hitét. Persze, nem olyan módon, hogy – amint szeretete volna – eljár misére vagy szentségi áldásra lelkét erősíteni. A plébánia templom messze volt a Janots háztól: nem mehetett oda az „asszonyi háromság” engedélye nélkül, amely rákényszerítette diktatúráját az Alacoque családra. Mert, ha az egyik közülük beleegyezett valamibe, a másik kettő nem. S amivel csak lehetett, mindennel meggyanúsították Margitot. Amikor sírva fakadt, hogy nem mehet a templomba, kereken arcába vágta, hogy nem a mise vagy az üdvössége jár az eszében, hanem bizonyosan egy gáláns légyott, valamelyik legénnyel és hogy fiatal lány létére azért sír, mert nem élvezheti öleléseiket és csókjaikat. „*Így vádoltak engem, aki rettegtem az ilyesmitől!*” – írja Margit, akinek a szíve felette állt az ilyen gondolatoknak. Ilyenkor a kert, vagy az istálló valamelyik zugába, valamilyen rejtett helyre menekül, s ott önti ki szívét és könnyeit Isten előtt. A hagyomány szerint egy sziklára szokott felkapaszkodni, ahonnan ellátott a Vérosvres-i templomig. A szikla csúcsáról suttogta imádságait a tabernákulumban jelen levő Jézus felé. Máskor egész napokat tölt félrehúzódva és magányosan, egy falat kenyér és egy korty víz nélkül. Gyakran fordul elő ilyesmi az életében. Néha megtörténik, hogy a fálubeli szegények veszik észre ilyen állapotban, megesik rajta a szívük, este egy kis gyümölcsöt, egy kis tejet hoznak neki. De csak be kell mennie egyszer a házba. Félve és reszketve tér vissza a közös asztalhoz, mint egy gonosztevő, aki bírái elé megy az ítéletet meghallgatni. Maga mondja el, hogy szívesebben koldult volna, mert nem mert odaülni a ház asztalához. Amikor belép, verik, szidják, hogy nem törődik a háztartással, a Delaroche gyerekekkel. Ilyenkor, anélkül, hogy egy szót szólna, nekifog a munkának a szolgálókkal együtt. Utána ugyanúgy tölti az éjszakáit, ahogyan a napját töltötte, a fészület alatt sirdogál. Így sejteti meg vele óhaját az Úr, mielőtt még értelmével felfogná –, hogy egyetlen és korlátalan ura akar lenni Margit szívének. És így alakítja hozzá Margitot a maga szenvedő életéhez. Jelen van Margit

lelkében, azt sugallja neki, hogy viselkedjék úgy, ahogyan ő viselte magát szenvedései között. Újra és újra felteszi a kérdést magában: Nem hordozta-e Jézus a Szenvedés keresztjét érette is?

Ezek a gondolatok annyira átjárják a fiatal lány lelkét, hogy fokról fokra kibontakozik benne az óhaj: ne is érjenek véget soha a gyötrelmek, amelyeket túrnie kell. Krisztus mindig jelen van lelkében, hol a feszület alakjában, hol az *Ecce Homo*éban, aki keresztjét hordozza. A Megváltó fájdalmaival egyesítve a maga gyötrelmeit, kezdi megszeretni a saját szenvedéseit. S a gondolat: hasonlóvá lenni a szenvedő Jézushoz, annyira felerősödik benne, hogy végülis – könnyűnek érzi saját gyötrődéseit. Amikor felkészül rá, hogy bántalmazni fogják és végül mégsem verik meg –, lesújtottnak érzi magát.

Ugyanakkor szüntelen érzi a késztetést, hogy jót tegyen azokkal, akik üldözik őt.

Margit jósága

Valóban, úgy tekint a három háрпиára, hogy azok jótevői lelkének. Szeretne értük áldozatokat hozni. Öröme, ha jót mondhat róluk és jót tehet nekik. Önéletrajzában később azt vallja: nem ő gondolkodik és cselekszik ily módon, hanem isteni mestere, aki hatalmába kerítette akarátát és nem engedi, hogy panaszos vagy lázongó szót ejtsen ki üldözői ellen, vagy hogy bármilyen módon nehezteljen rájuk. Még azt se szabad eltúrnie, hogy más panaszkodjék jelenlétében rájuk; ha bírálják őket, nekik kell hogy igazat adjon, magát kell hibáztatni mindenért, azt kell hangoztatnia, hogy még keményebb büntetést is megérdemelne hibáiért!

A legnehezebb keresztje azonban, amint önéletrajzában bevallja, az, hogy édesanyja helyzetén nem tud könnyíteni. Azt az önvigasztalást azonban anyjának, Alacoque asszonynak se engedi meg, hogy neki, lányának panaszolja el mindazt, amit el kell szenvednie. „*Attól félttem* – mondja később a szent: *megbántjuk Istent, ha abban keressük örömünket, hogy szenvedéseinkről beszéljünk*”. Madame Alacoque többször betegágyának dől. A három gyűlölködő nő mérgét még az se enyhíti. Hagyják, hogy egyedül Margit gondolja anyját. Ő viszont mit tehet? A házban mindent elzárnak előlük. Úgy kell összekoldulnia a tojástól kezdve mindent, amire a betegnek szüksége

van. Micsoda megpróbáltatás mindez a félénk természetű serdülő lány számára! Annál is inkább, mert a falubeliek, akikhez fordul, nem takarékoskodnak előtte a megjegyzéseikkel a Delaroché család szívtelenségéről.

Madame Alacoque betegsége

Etájt, az egyik decemberben orbánc támadta meg Alacoque-nét, a feje feldagadt, a bőre tűzvörös lett és megkeményedett. Egy kis falusi felcser, aki arra járt, mindössze annyit tett, hogy eret vágott a betegre és kijelentette: csak csoda tudja megmenteni. Az ügy egyébként senkit nem rendített meg és senkit nem foglalkoztatott Margiton kívül.

Mindenkori menedékéhez, Miasszonyunkhoz és isteni Fiához futott segítségért. Az újévi misén könyörögve fordult az Úrhoz, legyen mellette és anyja mellett, legyen orvosa és orvossága, neki pedig mutassa meg, mit tegyen. Amikor visszaérkezett a miséről, egy kelevényt pillantott meg a beteg arcán, tenyérszerű széles gennyes és rossz szagú sebnyílással. Senki még csak közel se akart lépni a beteghez. Margit nem tudta, hogy kell a sebeket kezelni, ezidáig sohase látott ilyet, azt se tudta, hogyan nyúljon hozzá. Mégis bátran kezelésbe veszi anyja sebéit, mindenek előtt Isten jószágában bízva, hogy ez nem hágyja el őt. Minden nap levágja a romlott húscsapatokat. És a beteg néhány nap múlva, minden emberi várakozást megcáfolva, a gyógyulás útjára lép.

Margitot annyira lekötötte a betegápolás gondja, hogy semmit nem aludt és voltak napok, amikor egy falat ennivalót sem vett magához. Jézust akarta követni: neki is, mint Mesterének, az legyen a tápláléka, hogy Isten akaratát teljesíti.

A sokféle megpróbáltatás között egyre növekedett benne a vágy az imádság után. Bántja, hogy nem ismeri a módszert, amely hozzásegítené, hogy jól tudja végezni. Krisztus siet segítségére, rávezeti: mindenek előtt a hibáiért kell bocsánatot kérnie, aztán feltárja előtte a módot, ahogyan elmélkednie kell. Oly erővel hat a fiatal lány lelkében, hogy Margit akarata elszunnyad és ellenkezés nélkül merül Istenbe, minden pillanatban érzi: lobogva ég benne a szeretet emésztő tüze és az „Istennel való egyesülés kielégíthetetlen vágya”. Napközben nem lévén rá ideje, főként éjszaka adja át magát az imádságnak.

Isten annyira betölti lelkét, hogy nincs kedve a szóbeli imádsághoz, még az Oltáriszentség előtt sem. Vallomásában elmondja: nappalait és éjszakáit teljesen a tabernákulum felé fordulva töltötte, hagyva, hogy úgy égjen valója, mint a meggyújtott gyertya. A templomban nem bírt megmaradni hátul, úgy érezte, hogy amennyire csak bír, közel kell lennie az oltárhoz.

Sóvárgás az Eucharisztia után

Irgyili azokat, akiknek módjában áll gyakran áldozni vagy hosszan adorálni az Oltáriszentség előtt. Igyekszik megnyerni a három asszony, otthoni kínzó jóindulatát, hogy engedjék meg neki, hadd tölthessen időközönként egy-egy pillanatot a tabernákulum előtt. Az egyik karácsonykor, az éjféli misén azért nem léphetett az Úr asztalához, mert előtte nem állt módjában egy kevéskét aludni! Vérosevres plébánosa prédikáció közben nyomatékosan kijelentette, hogy azok, akik nem aludtak, nem áldozhatnak. Nekünk furcsa ez az álláspont, a görög ritus hatásának tudható be, amely szerint a nap addig tart, amíg valaki el nem alszik. Margit számára, mivel megfosztották őt az Eucharisziától, ez a karácsony egyáltalán nem az öröm napja volt, hanem könnyek közt telt el. Végül azonban ezt is, hogy megfosztották az áldozástól, ahogyan a házi kínzásokat is, amelyeknek áldozata volt, úgy fogta fel, mint bűneinek, nevezetesen hivalkodásának büntetését. Miben állt ez? Nos, hogy megnyerje három kínzója jóindulatát, beleegyezett, hogy cifra ruhába öltözzék, táncmulatságon vegyen részt, sőt, mint a többi fiatal lány – álarcot vegyen fel.

Öröm és gyász

Az oly sok erkölcsi, lelki szenvedést időnként mégis csak megszakítja egy-egy emberi öröm. A Vérosvres-i plébánia anyakönyvében többször találoztunk Margit nevével: 1661-ben három ízben vállalja a keresztyuai tisztséget: március 26-án Marc-Antoine Gonneaud, április 21-én Marguerite Delorme, október 26-án Marguerite Maritain felett. Utolsó alkalommal 1669. március 10-én jelenik meg a

neve az anyakönyvben, mint unokahúgának, fivére, Chrysostome negyedik gyermekének keresztanyjáié. Az apa, Chrysostome 1666. január 30-án, 22 éves korában nősül meg, Angélique Aumônier-t, de Chalangforge nemes és Huguette de Chapon de la Bouthière úrhölgy leányát vette el feleségül.

Ugyanebben az időben gyakran köszöntött be a gyász is a Janots házba. Már említettük, hogy 1663. május 7-én meghalt Chappendye mama, Margit dédnagynénje, 1664-ben pedig Jeanne Delaroche, apai nagyanyja. A legsúlyosabb csapás azonban: eltávozik az élők sorából két fivére: Jean, 1663. április 23-án, 22 esztendőskorában és Claude-Philibert, 1665. augusztus 23-án 23 éves fejjel. Így éri el Margit tizennyolcadik életévét, létében mélységesen megsebzetten. Ettől kezdve másfajta gyötrelmek várnak rá, látszólag kevésbé kegyetlenek, ugyanakkor alattomosabbak; kezdetét veszi belső drámája, melyben el kell döntenie: milyen irányba fordítsa életét: a házasság vagy a szerzetesnői hivatás felé? Hat esztendeig tart ez a dráma, egészen addig, amíg be nem lép a Paray-i zárdába.

IV. FEJEZET

HAT ESZTENDEIG TARTÓ KÜZDELEM

Emberi tervek

„Itt volna az ideje férjhez adni őt” – fontolgatják Margit hozzátartozói, különösen az anyja, mikor készülődnek, hogy megünnepeljék a fiatal lány tizennyolcadik születésnapját. Persze, mit se tudnak azokról a megállapodásokról, amelyeket ő az égiekkel kötött. Azután pedig: nem „jó parti-e”? Kétségtelen: lehet találni menyasszony jelöltet, aki többet visz a házhoz, de a család kitűnő kapcsolatokat tart fenn a környék köznemességével és polgárságával, és ami Languet megállapítása szerint a legfontosabb: Margit kitűnik szelídségével, jámborságával, nem különben kedélyével és háziasságával. Máris több kérő pályázik a kezére. Miért ne ragadná meg a család az alkalmat? Ez a lány is remélheti, hogy legalább olyan jó házasságot köt, amelyet minap kötött a fivére, Chrysostome.

Mivel Jacques, a legkisebb fiú arról ábrándozik, hogy pap lesz, Madame Alacoque-nak, ha lánya férjhez megy, nem lenne gondja gyermekeivel. Elmehetne Margithoz, hogy vele éljen egy fedél alatt és így megszabaduljon a rokonságtól, amely, amióta megözvegyült, rabságban tartja őt. Oly régóta dédelgeti az álmot: békeességben tölteni utolsó napjait, olyan valakivel, aki nyugodtan megvan vele és akivel ő is nyugodtan meg lehet.

A Janots házban tehát minden megváltozik. A kapuk és ajtók, amelyeket a gyászidő alatt zárva tartottak, végre megnyílnak és a „társaság” előzőnli a házat. Gyakran fogadnak vendéget is szívélyesen, s ez egyáltalán nincs Margit kedve ellenére. Szereti a látogatásokat és a szórakozást és csak nehezen mond le azokról – vallja később. Miért ne alapítana otthonát magának? Hiszen nem ez az egyetlen észszerű megoldás az övéi szemében is?

Úgy akarja Isten is?

Az Úr azonban egészen magának akarja őt és késlekedés nélkül üldözőbe veszi Margit lelkiismeretét, számonkérve tőle szüzességi fogadalmát. Nem kárhozik-e el, ha túlteszi magát rajta, töpreng a lány. Ugyanakkor azonban szüntelen fülébe zsong anyja siránkozása. Margit újra és újra felteszi a kérdést önmagának: ha belép a zárdába, bizonyos, hogy Madame Alacoque belehal bánatába és akkor nem kéri-e Isten számon tőle a halált, amit lépésével kivált? Szíve tehát megoszlik a nagyon gyengéd szeretet, amit anyja iránt érez és az Istennek szentelt élet utáni vágya között, amihez ráadásul hozzájárul az egyre növekvő ellenszenv a házaselet iránt. Nagyon gyakran sír, egyedül viaskodik önmagával, mert nincs senkije, akinek bizalmasan elmondhatná tépelődéseit. Úgy tűnik azonban, hogy anyja iránti szeretete felülkerekedik benne. Mire való ennyit aggályoskodni egy fogadalom miatt, amelyet valamikor tett? Hiszen csak gyerek volt még, amikor tette, nem ismerte a súlyát annak, amire fogadalmat tett. Biztos az is, hogy nagyon könnyen kaphat felmentést alóla. Attól is félt, hogy béklyóba veri szabadságát: ha apáca lesz, búcsút mondhat annak, hogy kedvére jótékonykodjék, hogy tetszése szerint böjtöljön és vezekeljen. A kísértő szellem végül oda vetíti lelki szemei elé: mekkora fokát követeli meg a kolostori élet az életszentségnek és álhatatosságnak; Margit alkalmatlannak ítéli magát arra, hogy oly magasra emelkedjék, nincsenek meg benne azok az eszközök – gondolja – amelyekkel az eszmények ekkora magasságait el lehet érni. Nem inkább a vesztébe rohan-e, jóvátehetetlenül?

Margit tétovázik, nem tudja elhatározni magát, küszködik és szenved, aztán észrevétlenül, a vele született hajlamai szerint a világ felé hajlik. Kezd hazulról eljárni és öltözködni, keresi a szórakozást. Azt lehetne mondani, hogy el akarja hallgattatni és tompítani az Isten hangját, mely továbbra is a fülében cseng. Lázong az istenszeretet hatalmas ösztökéje ellen, bár – amint bevallja: *„társaságban és szórakozás közben oly tüzes nyilatkat bocsátott belém, hogy azok megszággatták és felemésztették szívemet”*... *„Úgy éreztem – teszi hozzá – mint akit erős kötelekkel kötöztek meg és vonszolnak.”* Isten húzza őt, vonuljon félre, magányba és ott kemény szemrehányásokkal illeti. Szívének féltékeny Istene ő, aki még azt se tűri el, hogy más érzellemmel vitázzék. A fiatal lány arcra borul a földön, bocsá-

natért könyörög, hosszú és kemény vezeklésekkel sújtja magát. Igaz, csakhamar utána újra visszatér a „hiábavalóságokhoz”. Este azonban, amikor leveti ékességeit, „ezeket az üres díszeket”, amelyeket később majd „a Sátán átkozott inasruháinak” nevez, megjelenik lelki szemei előtt a Megváltó, megostorozott állapotában, egészen megfosztva formájától és „különös szemrehányásokat” tesz neki: Margit hivalkodásai taszították őt ilyen állapotba. Azt is mondja neki: drága időt veszít el ily módon, melyért halála óráján majd szigorúan felelősségre vonják. És elárulja és elüldözi Jézust, pedig az oly határozottan tudomására adta óhaját, hogy azt akarja: Hozzá legyen hasonló. E szemrehányások lehatolnak Margit lelkének legmélyéig és kimondhatatlan gyötrődése keserű könnyeket csal ki szeméből.

Engesztelő vezeklések

Meg akarja büntetni magát azért, hogy megbántotta Krisztust. Kemény vezekléseket szab ki magára: köteleket teker magára, oly szorosra húzva azokat testén, hogy alig bír lélegzeni, láncocskákkal szorítja össze karjait, deszkán, göcsös botokon alszik. A belső küzdelmet, amely a lelkét szaggatja, senki nem veszi észre, de azt mindenki látja, hogy egyre sápadtabb és hogy sorvad.

Főként a múltbeli hibáinak emléke kínozza: úgy érzi, megérdemelné, hogy a pokol nyelje el. Naponta szeretne gyónni, ugyanakkor azon sopánkodik, hogy semmivel se tudja magát vádolni.

Belső viaskodása több éven át tart. Egyetlen vigasza az érzés, hogy mindezt Jézus bocsátja rá. Jézus lett az ő ura és „nevelője”. Ő szítja benne a heves vágyat a szerzetesnői élet után. Krisztus mutatja meg tehát neki a szerzetesi fogadalmak szépségét és hogy úgy lehet szent, ha azokat megtartja. Margit képtelennek tartja magát rá. A szentek, gondolja, nem bántották meg Istent, vagy nagy vezeklésekkel tették jóvá bukásaikat: ő a maga részéről túl sok bűnt követett el és egyáltalán nem tette jóvá azokat. Új vezeklési módokon törli a fejét. Az Úr felvilágosítja, hogy az Ő szemében csak az a penitencia kedves, amelyet szeretetből és engedelmességből vállalnak.

A szegények szolgálata

Krisztus nem új vezeklésekre ihleti tehát, hanem a szegények iránti tapintatos szeretetre. Gyakran látogatja őket, elbeszélget velük és megajándékozta őket olyasmivel, amihez hozzájuthat. Kezdi azzal, hogy téli napokon összegyűjti a majorságbeli gyerekeket és katekizmusra oktatja őket. Egy nap fivére Chrysostome kineveti őt, amikor megpillantja, hogy csöppségekkel veszi körül magát:

– *Nővérem* – mondja neki – *netán iskolamesternő akar lenni!*

– *Ne haragudjon bátyám* – válaszolta a fiatal lány – *de ezek a szegény gyerekek talán nem kapnak semmiféle oktatást.*

Betegápolással is megpróbálkozik. Ez súlyos próbatételt jelent neki. Említettük már, hogy undorodott a sebektől. Kegyetlen erőfeszítéssel legyűri undorát, nemcsak hogy kezeli, de meg is csókolja a sebeket. Tapasztalatlan ápolónő még, de isteni Mestere pótolja ismeretei hiányát és a betegek rövid idő alatt meggyógyulnak.

Hogy megalázza magát, semmit nem tesz családtagjai engedélye nélkül. Kétségtelen, hogy ez a függőség megfosztja őt a szabadságtól, de arra gondol: ha szerzetesnő akar lenni, korlátok közé kell szorítania akarátát. Elmélkedik. Felteszi például magának a kérdést: miért nem riasztja el Istent az, hogy ő oly sokszor lesz hűtlen hozzá? A Megváltó azonban biztosítja őt: „*Szeretetem és irgalmam alkotásává akarlak tenni.*”

Misztikus párbeszéd

A fiatal lány lelki élete növekedik és mélyül.

– *Arámnak választalak* – mondja neki egy nap Jézus. – *Mi hűséget ígértünk egymásnak, mert te tisztaságot fogadtál értem. En készíttetek rá, hogy tedd meg, mielőtt a világ beférközött volna szívedbe, mert én egészen tisztává és földi érzelmektől szennyezetlenné akartam azt tenni.*

És hogy Margit szíve Isten szándékai szerint formálódjék, a Megváltó saját Anyjának gondjaira bízta azt.

A vonzódás az élet örömeihez azonban továbbra is megmarad Margitban. Ez a hajlama megpróbálja visszafordítani a hiábavalóságok felé. Ilyenkor azonban minden alkalommal megjelenik lelki sze-

mei előtt az *Ecce Homo* fájdalmas alakja: „Nagyon szeretnéd ezt az örömet? – kérdezi tőle Jézus. – Én azonban, akinek soha nem jutott osztályrészül az öröm, az irántad érzett szeretetemből, és hogy megnyerjem a szívedet, kiszolgáltattam magam a keserűségek minden válfájának! És lám, te mégis, még mindig el akarod tőlem vitatni szívedet!”

Új küzdelmek

Eléri huszadik életévét és övéi ismét zaklatni kezdik, hogy menjen férjhez. Madame Alacoque újból és újból jajgat és sír, és a Kísértő mindannyiszor megpróbálja Margitot elfordítani a szerzetesi léteztől: „Szegény szerencsétlen – súgja neki – nevetségessé akarod tenni magad az egész világ előtt; soha nem bírod ki ott. És milyen megaláztatás lesz, ledobni a szerzetesnői ruhát és kilépni egy zárdából!”

A fiatal lány újból azon a ponton van, hogy enged övéinek. A Boldogságos Szűz azonban szigorú szemrehányást tesz neki, az Úr pedig irgalmas vergődő lelkéhez. Szüntelen emlékezetébe idézi fogadalmát és egy nap, áldozás után, megmutatja neki, hogy Ő a legszebb, leggazdagabb, leghatalmasabb, a legtökéletesebb jegyes. Elébe tárja a súlyos következményét is, ha más valakit választ helyette:

– *Ha megvetsz, mindörökre elhagylak, de ha hű maradsz hozzám, többé nem hagylak el és győzelemhez segítelek minden ellenségeddel szemben. Ha te hű maradsz hozzám, én is az maradok, megtanítlak, hogy ismerj meg engem és megmutatom magam neked.*

És mintha elcsendesedett volna a vihar, Jézus nagy nyugalmat önt szolgálólánya szívébe. Margit végül el is jut a döntéshez: szerzetesnő lesz és ezentúl semmi se tudja eltéríteni elhatározásától.

Margit Krisztusnak adja szabadságát

A Megváltó azonban ismeri Margit lelkének gyengeségét. Hányszor tett ígéretet és hányszor vonta vissza! Egyetlen módon küszöbölheti ki visszakozását: vegye el Krisztus az akaratát és legyen ezentúl abszolút ura! Jézus azonban ahhoz, hogy ezt megtegye, Margit beleegyezését kéri. Ez teljesíti is az isteni kérést: „és ettől kezdve – mondja

ránk hagyott vallomásában – *oly erősen hatalmába kerítette szabadságomat, hogy egész további életemben soha többé nem rendelkeztem azzal és attól a pillanattól kezdve, hogy megújítottam fogadalmamat, annyira mélyen behatolt a lelkembe, hogy érzékelni kezdtem Őt.*”

A fiatal lány bejelenti tehát elhatározását övéinek és arra kéri anyját: utasítsa el mindazokat, akik kezére pályáznak. Madame Alacoque ezúttal megéri, hogy lányát ettől kezdve semmi meg nem ingatja elhatározásában. Előtte nem panaszkodik, de ha mások szóba hozzák Margitot, nem tudja elfojtani sírását. Margitnak hamarosan szemére vetik, mekkora fájdalmat okoz anyjának: Madame Alacoque belehal, ha elhagyja őt, a lányának felelnie kell ezért az Isten előtt. Várja meg legalább anyja halálát, azután lépjen zárdába! Legmakacsabbul Chrysostome harcol Margit hivatása ellen: gyengéden szereti nővérét és azt hiszi, úgy mutatja meg iránta való szeretetét, ha visszatartja a világban: még a maga vagyónrészt is felajánlja neki, hogy jobb lakásba költözhesse és anyjukat gondozhassa. „*Mindezek ellenére – írja majd később Margit-Mária – szívem olyan lett, mint a szikla*”.

A „Szűz Mária házban” akarlak látni

Ezután Margit egyik nagybátyja próbál közbelépni, aki ráadásul gyámja is. Madame Alacoque fivérééről, Philibert Lamyn-ról, a Mâcon-i királyi jegyzőről van szó, aki 1668 végén vagy 1669 elején magához veszi unokahúgát. Úgy szereti őt, mondja neki, mintha egyik gyermeke volna, azt akarja, hogy mellette legyen. A jegyző egyik lánya, Sainte-Colombe nővér épp az imént öltötte fel a fátyolt a Mâcon-i orsolyáknál. A két unokanővér találkozik és az orsolyita nővér csakhamar felfedezi Margitban a rendjének való újoncjelöltet.

– *Nézze – utasítja vissza Margit – ha én belépek az önök zárdájába, az csak az ön iránti szeretetemből történik. Én azonban oda akarok menni, ahol nem lesz se rokonom, se ismerősöm, mert én csakis Isten szeretetéért akarok szerzetesnő lenni!*

Minél inkább erőltetik, hogy lépjen be unokanővére szerzetesi családjába, és minél nagyobb benne az ellenézés ezzel az indítvánnyal szemben, annál tisztábban hallja a titkos hangot, amely azt súgja neki:

– *Én nem ott akarlak látni, hanem a „Szűz Mária házában”.*

„Szűz Mária háza” a Vizitációs rendet jelenti. A rend 1632. óta tart fenn házat Mâcon-ban, Margitnak több nőrokona van ott. Elhárítja, hogy meglátogatja apáca rokonait, valójában azonban csak „Szűz Mária” neve húzza oda a szívét, az a körülmény, hogy olyan kongregációról van szó, amelyet Máriának szenteltek, aki előtt annak idején fogadalmat tett, hogy az Úrnak szenteli magát.

A nagybácsi azonban nem engedi, hogy meglátogassa a vizitációs nővéreket, minden bizonnyal sejtí unokahúga titkos szándékát. Mi több, ő és családja elrettentő képet fest előtte az intézményről, gúnyolják az ottani életrendet és mindenféle mendemondákat mesélnek róla. De minél inkább le akarják beszélni róla Margitot, annál inkább vágyakozik utána. Betetőzésül egy napon, amikor Szalézi Ferenc egyik képe előtt elmélkedik, akit épp akkor készülnek szentté avatni (1665. április 13-án kerül rá sor), úgy érzi, hogy az jóságos atyai pillantást vet rá és leányának szólítja.

Lamy nagybácsi azonban folytatja intézkedéseit, mintha unokahúga köteles volna lánya sorsában osztozni. Megállapodást köt a hozományról és megfizeti a tartásdíjat is. Szegény Margit nem is tudja, hogyan védekezzen ennyi kedvesség és kényszer ellen. Már-már azon van, hogy felkeresi Sainte-Colombe nővér zárdáját, megnézni, nem felelne-e meg neki az itteni apácák életmódja.

Az Isten akaratának keresése

E pillanatban azonban riasztó hírek érkeznek a Janots házból: Chrysostome nagyon beteg és Madame Alacoque halálán van. Margitnak tehát haza kell térnie, anélkül, hogy bárki is megpróbálhatná visszatartani. Noha beteg, nyomban útnak ered és egyetlen éjszaka megteszi a tíz mérföldet, amely Mâcon-t Lhotecour-tól elválasztja. Bármennyire is nyugtalan az övéi miatt, nem mulasztja el megköszönni az égieknek, hogy megszabadították egy olyan zárdától, ahová erőszakkal akarták beléptetni.

Otthon azonban, már a küszöbön közölték vele: anyja nem tud nélküle élni: abba betegedett bele, hogy a lánya egy időre elment mellőle. Mi lesz vele, ha végleg elhagyja? Neki kell majd felelnie Isten előtt a haláláért. A legrosszabb, hogy mindezt egyházi emberek

prédikálják neki: Verosvres plébánosa, aki nagybátyja és keresztapja, továbbá unokafivére, a második számú Antoine Alacoque, aki 1670-ben követi az elsőt a plébánia élén. Belső drámája kezdődik előlről.

Szenvedés és egységben Istennel

Isteni Mestere azonban most erősebben készíti, mint valaha is, hogy hagyjon el mindent és kövesse őt. Ugyanakkor egyre növeli benne az égő vágyat, hogy életét tegye hasonlóvá az Ő szenvedő életéhez. Margit megkettőzi vezeleseit. A Megváltó megostoroztatásának tiszteletére minden nap megvesszőzi magát. Farsang idején véresre akarja magát korbácsolni, hogy jóvátége a bűnöket, amelyeket ezekben a napokban elkövetnek. Kenyéren és vízen böjtöl, ami enni-valót adnak neki, szétosztja a szegényeknek.

Sóvárgása, hogy a megfeszített Megváltó példáját követve szenvedjen, csillapíthatatlan vágyat szít fel benne az áldozás után. A gondolatban, hogy elhagyhatja a világot és zárdába vonulhat, az jelenti a legnagyobb örömet számára, hogy ott gyakran veheti magához Krisztus Testét. Éjszakáit szeretné egyedül, az Oltáriszentség előtt végigvirrasztani. Az egyébként nagyon ritka áldozásainak előestéin úgy érzi, mintha mélységes csendbe merülne, erőszakot kell vennie magán, mikor egy-két szót kell szólnia, azután pedig, hogy magához veszi az Eucharisziát, annyira feloldódik Istenben, hogy nem akar sem enni sem inni, se beszélni. Szüntelen azon töri a fejét, hogyan találhat egy kis magányt, hogy ott átadja magát a fenséges Jóság szeretetének. Erre azonban nem igen van alkalma, egész nap együtt kell dolgoznia a szolgálókkal, és még hozzá soha nem tud eleget tenni parancsolóinak, akik olyan durván szidalmazták, hogy még enni sincs bátorsága. Csak akkor élvezheti a béke pillanatait, ha leszáll az este és végül magára hagyják.

Eközben gyöttri a szorongás: elérheti-e valaha, hogy isteni Mesterének kedvére legyen?

– *Uram – sóhajtja – adj nekem valakit, aki hozzád vezet.*

Jézus válasza:

– *Nem vagyok elég neked én? Mit félsz? Egy gyermek, akit annyira szeretnek, ahogyan én szeretlek téged, elveszhet-e a mindenható Atya karjai között?*

Isteni segítség

Az Úr azonban, miután előzőleg új erősítést is adott neki, mégis csak összehozta egy kalauzzal, aki tovább segítette útján. Az erősítést a bérmálásban kapta meg, amelyben addig – noha huszonkét esztendő volt már – még nem részesült. A bérmálás szentségét, Mgr de Roquette Autun-i püspök helyett, és annak megbízásából, Jean de Maupeau, Chalon püspöke szolgáltatta ki neki, valószínű 1669 augusztusának végén vagy szeptemberének elején. Ez alkalommal kapta Margit a keresztnévéhez a Mária nevet. A Paray-i zárdában majd megtartják mindkét nevét és az egyház máig is e kettős névvel tiszteli őt.

A kalauz, aki felvilágosítja őt, egy ferences, aki Verosvres-be érkezik, hogy beszédorozatot tartson a jubileumi búcsú alkalmából, amelyet X. Kelemen engedélyezett pápaválasztása emlékére a világ-egyháznak. A szerzetes a Janots házban száll meg. Ez a körülmény alkalmat ad a háziaknak, hogy általános gyónást végezzenek. Margit-Mária tizenöt napon át készül a magáéra, az imakönyvekből kikeresi az összes lehetséges bűnököt és attól félve, hogy nem emlékezik rájuk, inkább mindegyiket felsorolja, mégha nem is követte el azokat. A gyóntató nem dől be, felvilágosítja őt: az ember nem vádolhatja magát olyan bűnökkel, amelyeket nem követett el. Az Úr maga osztalja el szolgálója aggályait.

A szerzetes tehát nem veszi komolyan a képzeletbeli bűnököt, amelyekkel gyónója vádolja magát, az viszont, amit életmódjáról mond el, nagyon is felkelti figyelmét. E tekintetben bőven el is látja jótanácsokkal. Alacoque kisasszony a természetfölötti tanításokról, amelyekben részesül, nem mer előtte beszélni. Úgy érzi, hogy ez hivalkodás volna. Nyilatkozik viszont a hivatásáról: fivére négy vagy öt esztendő óta visszatartja a világban, pedig ő szerzetesnő akar lenni. A páter engedélyt is kér tőle, hogy beszélhessen Chrysostommal. Amikor Chrysostome rászánja magát, hogy elvégezze gyónását, keményen meg is dorgálja őt. Chrysostome utána félre is vonja hűgát és megkérdezi tőle: ennyire kitart-e szándéka mellett?

– Inkább meghalok, mint hogy megváltoztassam – vágja oda a leány.

A fivér megtörik és nekilát, hogy Margit segítségére legyen terve megvalósításában. Mivel azonban úgy képzeli, hogy nővére a

Mâcon-i orsolya apácák közé akar lépni, nyomban elutazik Sainte-Colomba nővérhez és megtárgyalja Margit hozományának ügyét. Most tehát, amikor végül mindenki beleegyezik, hogy zárdába vonuljon, mindnyájan azon fáradoznak, hogy az „orsolyák”-hoz lépjen be. Margit-Mária, hogy ezt az utolsó akadályt is elhárítsa, az imádsághoz folyamodik, Boldog Jácinthoz fordul segítségért, akit épp akkor készülnek szentté avatni, mindenek előtt azonban a Szent Szűz segítségét kéri. Mária megnyugtatja őt és visszaadja lelke nyugalalmát. Chrysostome ezalatt visszaérkezik Mâcon-ból:

– *Négyezer livre-t kérnek – tájékoztatja Margitot. – Most rajtad a sor dönteni, fizessük-e ki az örökségrészedből, mert még nem kötöttük meg a megállapodást.*

– *Nem is kerül rá sor soha – válaszolja Margit határozottan. – Én a „Szűz Máriához” akarok menni, olyan zárdába, amely jó messze van, ahol nem lesz se rokonom, se ismerősöm, mert és csak Isten szeretetéért akarok szerzetesnő lenni.*

Övei, akiket végül is legyőzött ennyi ellenállás, most tehát sorra veszik a Vizitáció rendházait. Megemlítik az 1632-ben alapított Charolles-it, amely legközelebb van Verosvres-hez. Szóba hozzák a Paray-it. A nevét nem nagyon hangsúlyozzák, a leendő vizitációs nővér szíve tehát megkönnyebbül és beleegyezését adja. Igen, ő Parayba akar menni!

Még egy utolsó megpróbáltatást erőltetnek rá. A családja, amely nem tud belenyugodni, hogy vizitációs nővér legyen belőle, arra kéri: látogassa meg az urbanistákat Charolles-ban, akik annak idején magukhoz vették. Margit teljesíti a kérésüket.

– Ön a mi gyermekünk – mondják neki a szentéletű leányok, akik, úgy látszik, semmiről nem vesznek tudomást, ami a maguk szerzetes családján kívül létezik és történik. – Miért akar bennünket elhagyni? A „Szűz Máriához” menni? Miért? Semeddig nem bírja ki ott.

Margit-Mária nagyon határozottan azt válaszolja nekik, hogy legalább meg akarja próbálni és ha valaha elhagyná a Vizitációt, az azért lesz, hogy hozzájuk, az urbanistákhoz jöjjön.

„Mondhattak nekem bármit – írja később a szent – szívem érzéketlen maradt iránta és még csak jobban megerősödött elhatározásában.”

Isten, aki megfosztotta akaratától szolgálóleányát, ilyen módon tette lehetővé, hogy minden akadályt legyőzzön.

A kedves Paray

1671. május 25-én, hétfői napon egy kocsi döcög a Charolles-ből Paray-ba vezető úton, amely véget nem érő hullámokban kapaszkodik föl és ereszkedik alá a dombokon. A kocsin Chrysostome Ala-coque kíséri nővérét, Margitot, aki fel akarja venni a kapcsolatot a Vízitáció zárdájával. A lány repes örömeiben, csupa reménység. Annyit kellett várakoznia, oly keményen kellett megharcolnia, hogy hűségesen kitartson amellet, amit az Úr kívánt tőle! Erőfeszítései ma végre elérték céljukat. Úgy érzi, hogy a lovak nem trappolnak elég gyorsan, hogy keresztülvághassanak a három helységen, amely elválasztja Charolles-t Paray-tól. A fogat áthalad a Baourbince hídján és nekilődul, hogy felkapaszkodjék az Orval-i dombra – ma Survaux-nak nevezik – amely az iszapos vízű folyó kanyarai fölött magaslik. Az út mellett baloldalt feltűnik a Romay-i kápolna, ahová oly régóta jár a vidék népe a Szűz segítségét kiesdeni. A kocsi most egy alacsony dombon igyekszik felfelé. Több, mint hatszáz esztendővel ezelőtt itt próbálták megvetni lábukat a bencések, mielőtt a szerzeteseknek, akik Cluny-hoz tartoztak, jobban meg nem tetszett ennél a helynél a Bourbince magányosabb és csendesebb partvidéke. Végül feltűnik Margit szeme előtt Paray.

Megcsodálja a kisvárost, amelyet még I. Ferenc korában emelt falak vesznek körül, megerősítve még jónéhány védőbástyával is. Négy kapu vezet a városba, amelyek mindegyike fölött egy-egy torony emelkedik, a nyugati részen a Cornillon, délen a Périer, keleten, a folyó mellett a vízibástya, a Guichet, végül a Rays kapu, amelyen át a lány és fivére néhány pillanat múlva behajt. A kapubástyákon kívül még más négy torony uralkodik a falak fölött és teszi lehetővé, hogy a város biztonságára ügyeljenek, az apátsági kastély két tornyához hasonlóan, amely közvetlenül a priorság és a bencések nagy temploma mellett emelkedik. A sok védőintézkedésnek megvolt a maga oka. A százéves háború után 1437 és 1444 között az Ecorcheur-ök fegyveres bandái pusztították és fosztogatták a Paray-t környező vidéket. Egy nap még a Rays kaput is megpróbálták bevenni. Az elmúlt században protestáns csapatok többször is behatoltak a városba és felprédálták. Így 1562-ben (amikor is az egyik kaput árulással nyitották ki), 1569-ben, 1576-ban; 1581-ben az egyik kálvinista

támadás elhárítása közben a Périer kapuban esett el Claude Bouillet polgármester; a bástyát ma is védőjének képmása díszíti.

Az Orvalról leereszkedve megpillantották a város közepén álló Szent Miklós templomot is, amely a XVI. század első felében épült, a tornyát azonban csak nemrégiben, 1658-ban, tizenhárom esztendő után fejezték be.

A kocsi, jobboldalt maga mögött hagyva a külvárost, Rays-t, az ugyanezen nevű kapun gördül be a városba. Most végigdöcög a rosszul kövezett meredek utcákon, a kovácsműhelyek utcáján, majd balra fordul a Fűzfa soron. Itt emelkedik a zárda, amely még egészen új. Alacoque Margit azonban nem vesztegeti az időt azzal, hogy arról töprengjen, milyen a zárda külseje. Az egyik kapusnővér máris bevezeti a fivért és a nővért a beszélőbe. Ahogy belépnek a gyengén megvilágított terembe, ahol a kettős, fa- és vasrács sötét árnyéknak hat a fehérre meszelt és mindössze néhány szentírási idézettel díszített falakon, Margit belsejében nyomban megszólal isteni Mesterének már jól ismert hangja:

– *Ez az a hely, ahol látni akarlak* – mondja neki.

A döntő szót tehát maga az Úr mondja ki. Margit többé nem hátrál meg a döntés előtt. Az Úr világosan megmutatja az utat és leendő szentünk nem tartja vissza többé örömét.

Annyira nem, hogy a szerzetesnők, akik a látogatók fogadására előjött főnöknő, Marguerite-Hiéronime Hersant anya kíséretét alkotják, egészen elképednek jókedvén. Nem könnyelműség és fegyelmezetlenség jele ez az öröm, aminek ilyen feltűnően, az ő szemükben túlságosan is feltűnően ad kifejezést? Hersant anya azonban az ő jellemző ítélőképességével, a vidámság mögött, amely nem bírja magát féken tartani, meglátja, hogy kiváltságos lélek jelent meg előtte és nyomban beleegyezik, hogy Margit ott maradjon próbaidőre. Ebben a pillanatban szól közbe Chrysostome, megkérdezve: milyen hozományt kell lefizetni, ha nővére Paray-t választaná. Ez azonban kereken odaszól fivérének:

– Bármibe kerül, meg kell kötni a megállapodást, mert én soha nem lépek be más közösségbe, csakis ide.

– De hiszen én még nem azért hoztalak ide, hogy itt maradj, hanem hogy megnézd a szerzetesnőket.

Azt azonban látja, hogy nővére döntése visszavonhatatlan. Ez ha megtehetné, vissza se térne Verosvres-be, és minden esetre nem is

megy addig vissza, amíg véglegesen mindenben meg nem állapodnak. Chrysostome tehát beletörődik, megköti a megállapodást a zárdával és miután mindent tisztáztak, a fivér és a nővér újból útnak ered a Janots ház felé, az előbbi ámuldozva, az utóbbi újjongva.

Az utolsó napok és a búcsúzkodás Verosvres-ben.

Margit-Mária mindvégig megőrzi vidámságát a két hónapon át, amelyet még Verosvres-ben tölt, hogy elintézzé evilági ügyeit. Jókedvű, még egyszer fel akarja venni a fiatal lány korából való ruháit, sőt szórakozni van kedve, annyira, hogy akik látják elevenségét, csodálkoznak és azt suttogják:

– Nicsak! Ez aztán a leendő apácához illő viselkedés!

Margit-Mária június 19-én, pénteken Me Declessy, Ozolles-i királyi jegyző előtt végrendeletben minden vagyonáról lemond. Általános örökösének Chrysostome idősebb lányát, a még nagyon fiatal Claude Alacoque-ot teszi meg, és ennek atyját bízta meg végrendeletének végrehajtásával. Ő fizeti meg a zárdának szerzetes nővéérért a megállapított hozományt, azonkívül minden évben öt livre összeget. A végrendelező rendelkezései során nem feledkezik meg plébánia templomáról, „édes anyjáról”, Jacques fivérééről sem, aki a Cluny-i kollégiumban tanul, se a többi unokanővééről, Claude két nővééről, Huguette-ről és Madeleine-ről. A hivatalos aktus után, amely a Verosvre-i házban zajlott le, Margit többé semmiféle vagyonnal nem rendelkezik. Így, mindentől megfosztva teljesen Istené lehet.

A Janots házat és övét június 20-án hagyja el véglegesen. A búcsúzás szívszorogató. Még a nagynéni is megindult, aki oly hosszú időn át kínozta-gyötörte unokahúgát. Természetesen még megindultabb Madame Alacoque. Patakzott a könnye és egyetlen szót nem bírt kimondani; Margit azonban, bármennyire sóhajtoznak mindnyájan, bárhogyan is sír anyja, tartja magát, ő, aki oly könnyen hatódik meg, most határozott és rendíthetetlen marad, szeme száraz, nem azért, mert érzéketlen, hanem a lelkielő jóvoltából, amit az isteni kegyelem ad neki. Egyiküket megöleli, másokat vigasztal, de szíve egészen úgy, ahogyan egykor Chantal Szent Johannáé, nemcsak hogy elszánt, de vidáman száll szembe ezzel az utolsó akadállyal, amely szerzetesnői hivatása útjában áll.

A második útja azonban Paray-ba, amelyet, valószínű, újból

Chrysostome kíséretében tesz meg, nem olyan vidám a leendő szerzetesnő számára, mint a május 25-i volt. Margit-Mária, ez idáig maga vigasztalta övét, most úgy érzi: elillant a nagy bátorsága. Sajog és fáj a családdal és a múlttal való szakítás okozta sebe. A jövő hirtelen félelemmel tölti el. Amikor áthaladnak Charolles-on, eszébe jutnak a jó urbanista nővérek, akik úgy bántak vele, mintha saját gyermekük lett volna. Miért nem lépett be azok közé? Miért a Szűz Mária zárdába? Miért Paray? A kísértő még egyszer utoljára próbára teszi és megkísérli elvenni a bátorságát. Margit úgy szeret élni és nevetni. Ki tud-e tartani mindvégig a szerzetesnői hivatásban? Hiszen az Úrnak oly sokszor kellett őt megfeddnie és megdorgálnia! Hány-szor vonakodott eleget tenni a fentről érkező hívásoknak! Meg lesz-e a szükséges állhatatossága, hogy az örökös lemondás állapotában éljen? Micsoda szégyen lesz rá nézve, ha egyszer kénytelen lesz levetni a szerzetesnői ruhát és elhagyni a kolostort? Hova mehet elrejtteni szégyenét? Nem volna-e jobb, hogy amíg még van rá idő, visszafordulna az úton, visszatérne Verosvres-be, beilleszkedne a világba és valamit megadna anyjának abból az emberi örömből, amiből az olyan keveset ismert meg?

„Mindaz a gyötrelem, amelyben valaha is részem volt, és még sok más is, újból rámszakadt – írja később Margit-Mária – mégpedig olyan kegyetlenül, hogy úgy éreztem, a lelkem elválik a testemtől és kilép belőle.”

Megérkeznek. A zárda kapuja előtt Margit-Mária eszébe jut mindaz, amit elmondtak neki, hogy elvegyék a kedvét a Vizitációs rendtől. De le kell szállnia a kocsiról, és meg kell tenni a döntő lépést, amely mindörökre elkötelezi őt. Bátran meghúzza a kolostor csengőjét. S abban a pillanatban eltűnik a kísértés, amely eddig hatalmában tartotta. A félelem hirtelen elhagyja őt. Csak a belső hangra emlékezik, amely két hónappal ezelőtt szólt hozzá: *„És ekkor értésemre adta, megmutatta az Úr – mondja vallomásában – hogy most szakította el fogoly mivoltom zsákruháját és a maga örömének köpenyét terítette rám: az öröm annyira átjárt engem, hogy felkiáltottam: ez az a hely, ahol az Isten engem akar.”*

Újból békesség önti el a lelkét. Kétségtelen, a világgal való szakítás végső gesztusa hősi erőfeszítést kívánt tőle, de ugyanakkor tökéletes derével töltötte meg. Vidáman lép be a kolostorba, ahol már várják. És soha többé nem hagyja el, se életében, se dicsőséges utóéletében, mert *„mindörökre ez lesz a pihenő helye”*.

A PARAY-I VIZITÁCIÓS ZÁRDA 1671-BEN

A Vizitációs rend

A rend, amelybe Alacoque Margit-Mária 1671-ben belép, akkor még egészen fiatal, mindössze 61 esztendeje áll fenn. Kezdeményezője Szalézi Szent Ferenc, alapítója pedig egy fiatal özvegy, Chantal bárónő, Jeanne Françoise Frémyot volt, akit Genf püspöke sokáig szelíd határozottsággal vezetett. A leendő Chantal Szent Franciska 1610. június 6-án indította el az új szerzetes családot három társnőjével együtt Annecy-ben. Indulásuk nagyon szerény volt és tapogatózó. Szalézi Szent Ferenc, minden bizonnyal klauzurás rendet akart, de azzal a lehetőséggel felruházva, hogy a szerzetesnők időről-időre kijárhassanak beteget és szegényeket látogatni. Egyebek között ez az oka, hogy az intézmény a „Vizitáció” (látogatás) nevet kapta. A főpásztor, Lyon érseke azonban ellenezte ezt a tervet, mert nem tartotta összeegyeztethetőnek a szemlélődő élettel, amit a szerzetesnők ugyancsak élni kívántak. Az alapító engedett, és 1616-tól kezdve a vizitációs nővérek Szent Ágoston szabályzatát fogadva el, szigorú klauzurába vonultak.

Az alapítók azt akarták a rend sajátosságává tenni, hogy tagjai a tökéletességet ne a nagy önsanyargatásokban keressék, hanem a mindennapi élet apróságai között, saját akaratuk szüntelen megalázásával. *„A kereszt érdeme – mondotta az alapító – nem a súlyában rejlik, hanem a módban, ahogyan viselik.”* A „Vizitációt” valóban joglag jellemezték úgy, hogy „Kármel kis szenteknek”.

A posztulánsok kezdettől fogva tömegesen jelentkeztek és a mustármagból nagy fa növekedett. 1613-ban Lyonban létrehozták Annecy első leányintézetét. Szalézi Szent Ferenc elhunytakor már tizenhárom, az alapítónő halála napján (1641. december 13-án) pedig nyolcvanhét a rend házainak száma; nemcsak Franciaországban terjed, hanem Itáliában, Szavojában, és Svájcban is. A Paray-le-Monial-i ház a huszonhatodik alapítás.

Paray alapítása

1618-ban, hogy visszatérítsék a katolikus hitre Paray protestánsait – mintegy ötven család, tehát a lakosság egyötöd, egyhatod része tartozik ekkor hozzájuk –, Charolais kormányzójának felesége, Ragny márkiné, született Gondi, megalapítja a „jezsuita missziót”. Ennek egyik tagja, a harminckilenc esztendőös de Barry atya, a kedvelt és népszerű szónok, 1626-ban, egy nagybőjti szentbeszédben azt indítványozza hallgatóinak: létesítsenek egy zárdát nők részére, amelynek az volna a feladata, hogy „virágoztassa az erényeket” és hogy nevelje a fiatal lányokat, különösen azokat, akik „*el akarják hagyni Kálvin tanításait*”. A hallgatóság lelkes helyesléssel fogadta szavait.

Barry atya erre Lyon-ba a Bellecour-Vizitáció főnöknőjéhez fordult, hogy alapítsanak házat Paray-ban. Kikéri Chantal anyja tanácsát is, aki ekkor Pont-à-Mousson-ban tartózkodik. Ez először határozatlan választ ad: „*Én nem tudok mit mondani önnek arra az indítványra, hogy házat akarnak létesíteni Paray-ban – írja a főnöknőnek – mert én nem tudom, hogy az gyarapodást jelent-e a lelkek számára és hogy a város valóban mellette van-e? Ha igen, fogadja el az ajánlatot, hadd szolgáljuk Isten dicsőségét azon a helyen is.*”

Végülis, hosszas tárgyalások után, 1626. szeptember 4-én kezdi meg működését a zárdá. Két Paray-i katolikus férfi, Rosselin és Thouvant – akiknek leányai ott vannak a kolostorban – megvásárolják a nővérek részére a Forges utca egyik házát (jelenleg a Városház tér 7. alatt), ahol összesen mintegy húsz szerzetesnő találhat otthonra. Számuk egyébként kezdetben mindössze hét. Chantal anyja, mikor az alapítás hónapjában eljön meglátogatni őket, úgy találja, hogy a hely eléggé *szűkös*” ahhoz, hogy itt „*nagy intézményt*” hozzanak létre.

Két évvel később, 1628-ban pestis tör ki Paray-ban. Chantal anyja ott akar lenni a nővérek mellett, de nem léphet be a városba. A vizitációs nővérek öt hónapra vidékre menekülnek. Ezután visszatérnek házukba. Chantal Szent Johanna azonban továbbra is aggódik leányaiért, hogy nem kapják meg a szükséges anyagi és lelki támogatást, azt kívánja, sőt szükségesnek is tartja tehát, hogy hagyják el Paray-t és költözzenek Roanne-ba. A jezsuiták közbelépnek. „*Ők továbbra is úgy hiszik, hogy ez a hely alkalmas szerzetesháznak*” – írja az

alapítónő. Végül is elfogadja álláspontjukat, azonban azt kívánja, hogy a nővérek részére emeljenek „*egy tisztességes épületet*”. Kívánásának eleget is tesznek és a vizitációs nővérek 1632-ben elcserélik zárdájukat a jezsuiták rendházával, mely a Saulnerie (ma Vizitációs) utcában fekszik. A közösség miután 1632-ben egészében átköltözik erre a helyre, lépésről lépésre alakítja ki jelenlegi házát. 1633-ban felépül kápolnája is, Szent József tiszteletére. A munkálatokat 1651 és 1657 között fejezik be.

A zárda fő traktusa ekkor kerül tető alá, néhány épületrészt azonban utólag kapcsolnak hozzá. Amíg az utca felől a magas és zord falai, amelyeken csak itt-ott nyílik egy súlyos ráccsal ellátott ablak, inkább egy börtönre, mint egy női szerzetesházra emlékeztetnek, az igazi homlokzat, amely a keleti oldalon a kertre néz, pompás XVII. századi építmény, és a napfény széles nyalábokban áradhat be rajta. A házat négyszög alakban egy kerengőre tervezték rá. Északi szárnyát a kápolna foglalja el, a három másik szárnyon a dolgozó és lakó helyiségek sorakoznak. A déli szárny eredetileg kétemeletes volt, ezt a részt a forradalom alatt lerombolták és csak egy emeletet építettek újjá. A boltíves kerengő egy kis kertet fog közre, amelyet a nővérek „udvarnak” neveznek, közepén kút található. Az alsó kerengő fölött emeleti folyosó fut körbe. Északi oldalán lehet belépni a közösség nagytermébe (most betegszoba). A betegszoba Margit-Mária idején az épület sarkán kapott helyet. A noviciátust külön épületben rendezték be, amely a kápolna meghoszabbításában egy toronyig húzódott. (Ezt 1809 és 1822 között lerombolták, helyén már csak egy lépcsőház van.) Most ebben a részben a szerzetesnők betegszobái találhatóak. A társalgó már akkor ott volt a kápolna bal oldalán, még ma is ezt a célt szolgálja. A zárda tehát, amelybe Paray leendő szentje 1671 júniusában belép, úgyszólván teljesen új.

A szerzetesnők

A zárda akkoriban népes kaptár. Amikor Margit-Mária belép, a szerzetesnők, össz-száma 43 (vagy 44), közülük öt szolgáló és kettő (vagy három) kapus nővér. A szent halálakor 49-en vannak. 1671-ben a ház legidősebb lakója Anne Françoise Thouvant nővér, egyidős a zárdával. A legutóbbi beöltözések az előző évben 1670-ben

történtek, Anne Liduine Rosselin nővér beléptével, akit Françoise-Catherine Carme du Chailloux nővér követett. Azután, hogy Margit-Mária felölti a szerzetesi ruhát, haláláig számítva 26 új szerzetesnő kopogtat a zárda ajtaján, nem számítva a két főnöknőt, Saumaise anyát és Greyfié anyát, akik Dijon-ból és Annecy-ből érkeztek. Ugyanezen időszakban, nem számítva Hersant anya halálát a párizsi kolostorban, ahová visszatért, 21 vizitációs nővér távozott el az élők sorából, akik közül 17-en a szent érkezése előtt léptek be, négyen pedig utána öltötték fel a habitust.

A szerzetesház tagjai mindenek előtt a környék főnemesi, kisnemesi valamint polgári családjaiból kerültek ki. Megtalálhatók itt a Vichy-Chamron, d'Amanzé, a de Coligny, a de la Garde-Marsac, a de Damas, a de Lyonne, a de la Faige des Claines, a de Varennes de Glétin nemesi házak leányai. A nővéreknek több mint a fele a nemességhez tartozik. A többiek legnagyobb részt az „igen jómódú” és a „jó családokból” származnak. Így például Jeanne-Marie Contois nővérnek Paray-ból egyik unokaöccse királyi ügyész, a másik polgármester. Catherine-Augustine Marest nővér apja, Bourbon Lancy-i lakos, *„annyira sikeres volt ügyleteiben, hogy hamarosan gazdagon el tudta látni nagyszámú családját és fiaurának meg tudta vásárolni a királyi rendőrfőtisztviselői méltóságot.”* A Verchère nővérek apja orvos Marcigny-ban; Marie Thérèse Basset nővér bátyja Roanne örökös polgármestere. Megkérdezhetjük, hogy kerül az ilyen előkelő családokból való leányok közé Marie-Lazare Dusson, egy Couche környéki faluból való kis parasztlány, akinek atyja *„gazdálkodásból, földjeinek műveléséből él.”* Nos, „a szolgáló nővérek” egyike.

Földrajzilag, mint említettük, mindenek előtt a környék biztosította az utánpótlást. Igaz, jöttek nővérek Moulins-ból, Dombes-ból vagy Autunois-ból. Többségük azonban La Clayette, Semur en Brionnais, Bourbon-Lamy szülőtte. A legtöbben Marcignyből és főként Paray-ból valók. A zárda így szinte helyben találja meg a szerzetesnőket, akik benépesítik.

A hivatások eredete

Egy-egy családból néha többen is belépnek a zárdába: volt a szerzetesnők között két nővér a Verchère, három a Vichy-Chamron, három az Amanzé, három a Rosselin familiából, akiket megelőzött

ugyanezen névvel három nagynénjük. A jelenség a családok keresztényi életrealizációját bizonyítja. A Carme du Chailloux családból például hét gyermek szentelte életét Istennek; tizenkét év alatt tíz hivatás jelentkezett a Verchère családból, a Chalon család öt gyermeket adott az Úrnak. Marie Lazare Dusson nővér atyja annyira beleoltotta gyermekeibe Isten félelmét és szeretetét, hogy lánya, aki, mielőtt belépett volna Paray-ba, a vadászatokon ugyanolyan jól tudott célozni mint a fivérei, itt ugyanolyan tökélyre jutott el az imádságos életben.

A nemesség és a polgárság leányai közül sokat azért adtak be nagyon korán a szerzetesházba, például az orsolyákhoz vagy éppen magába a Vizitációba, hogy mint „habituosus kis nővérek” (így nevezték a bentlakó növendékeket) jó nevelést kapjanak. Ezekben nem egyszer támadt fel a kedv és a vágy, hogy az Úrnak szenteljék életüket.

Egyik-másik hivatás egyénibb módon született meg. Françoise-Rosalie Verchère nővére például annak eredményeként, hogy elolvasta Chantal anya életrajzát. Marie-Thérèse Basset nővére szíve választotta, kérője halála után, akit egy féltékeny vetélytársa párbajban ölt meg. Anne Alexis de Mareschale nővér hivatása hosszú küzdelem megkoronázása: ő egy protestáns miniszter unokája, akit anyja, miután La Colombière atyja megtérítette, a vizitációs nővérekre bízott. Az unoka azonban fellázad, el akar szökni a kolostorból. Egy látomása során azonban, amikor is démonok támadják meg, Szűz Máriát hívja segítségül és megígéri neki, hogy szerzetesnő lesz. Marie-Rosalie de Lyonne kezéért kérés hada versengett és „világra-szóló szépség” volt a mellékneve, aztán mikor Paray nevetségévé lett, hirtelen megváltozott az élete. Ugyanis egy disznócsorda rohanta meg, ráesett az egyik sertés hátára és az majd egy félórán át hurcolta körül a városban. Hanyatt feküdt az állat hátán és hogy bele ne essék a sárba, belekapaszkodott a megvadult jószág farkába. La Colombière atya egyik szentbeszédének hatására magába szállt, megkérte a páter, legyen lelki vezetője és félretette ékességeit. Margit-Mária azt üzenté neki: Urunk azt kívánja, hogy lépjen be a szerzetbe. Sokáig viaskodott a kegyelem ösztönzései ellen. Végül belépett a Vizitációba, azzal, hogy nem marad ott tovább tizenöt napnál. Nos, negyvenégy esztendeig, haláláig maradt ott.

Egyetlen hivatás látszott, ha nem is kierőszakoltnak, legalábbis olyannak, amit nem természetfeletti indítás motivált, Margit-Mária

keresztanyjának leányáé, Marie-Bénigne de Fautrières Corcheval nővéré. „Életének rövid foglatában”, amely 1701-ben jelent meg, azt olvassuk: *Látva, hogy a szerencse nem látta el elegendő vagyonnal, miszerint származásához méltó módon helyezkedjék el a világban, zárdába lépett.*” Újonc élete tehát tele volt gyöttrődéssel. A szieszta alatt és minden szabad idejében körbe járta a házat, fájdalommal nézegette falait és egyre azt hajtogatta magában:

– *Soha többé nem léphetsz ki a küszöbén.*

Mindez azonban nem gátolta meg abban, hogy valódi szerzetesnőként éljen: hűsége példakép lett.

Mennyi időt töltöttek a szerzetesnők a kolostorban?

Ma elcsodálkozunk azon, hogy milyen fiatal korban öltötték fel a szerzetesi ruhát ezek a lányok a Vizitációban. Harmincöt éves korban jelentkezni a kolostorban, ahogyan de Lyonne, vagy huszonhét esztendőös fejjel, ahogyan Melin anya vállalkozott rá, ritkaságnak számított. Tizenhatodik vagy leginkább tizenötödik életévükben lettek újoncok.

A nővérek halálának időpontja így oszlik meg: egyharmad részük negyven és hatvan, egy másik harmad hatvan és hetvenöt éves korban hal meg. A harmadik harmad azokat a nővéreket foglalja magába, akik harmincötödik életévük előtt távoznak el az élők sorából (így Françoise-Catherine Carme de Chailloux tizennyolc esztendősen), vagy pedig hetvenötödik életévük után; Marie Lazare Dusson, a falusi nő nyolcvanhat, Jeanne-Marie Contois kilencvenegy esztendőös korában hunyt el. Az egészségük egyébként nem minden esetben mondható nagyon szilárdnak. Escures nővér élete nagy szenvedések között múlik el; de la Garde anya mellszorulásban szenved; Marie-Thérèse Bouthier – aki harmincegy éves korában hal meg – valahányszor felkel az asztaltól, kihányja az ételt; Jeanne-Françoise Chalon-t heves lépbántalmak, csípőtáji és reumás fájdalmak gyötrik.

Röviddel azelőtt, hogy Margit-Mária a zárdába érkezett, járványos betegség tört ki ott. A tömeg, amely a vizitációs nővérek kápolniját látogatni szokta, 1665-ben, a Szalézi Ferenc szentté avatása alkalmából rendezett ünnepek alatt „rossz levegőt hurcolt be” a szerzetesnők kórusába. Az lett a következménye, hogy „*vörhenyes és*

rosszindulatú láz” tört ki a nővéreken és néhányat elragadott közülük. Öten haltak meg egy héten belül; a városban elterjedt a hiedelem, hogy pestis dühög a kolostorban.

Ha nem is érik el a késő öregkort, a szerzetesnők közül sokan könnyen elérhetik fogadalmuk negyvenedik sőt ötvenedik évfordulóját, mivel hogy gyakran nagyon korán lépnek be a Vizitációba. Azoknál a nővéreknél, akik Margit-Mária előtt léptek be, negyvenhárom és fél év az elért átlag. Azoknál, akik megérkezése után jelentkeznek, ez az átlag harminchat esztendőre csökken. Marie-Catherine Carme du Chailloux és Jeanne-Marie Contois halnak meg egy kevés fogadalomtételük hetvenedik illetve hetvenkettedik évfordulója előtt. Valamivel túléli szerzetessége hetvenkettedik évét Claude-Marie Jaquet de Chalonnay; 1762-ben halt meg, utolsóként azok közül, akik Margit-Máriát ismerték.

A kolostori munkák

A kolostorban semmiképp se lehetett henyélni. A hozomány, amit egy-egy nemesi vagy polgári kisasszony hozott a házba, csak arra volt elegendő, hogy úgy-ahogy megéljenek belőle. A rendkívülbb fizetnivalókon kívül a kiegyensúlyozott élet biztosítása is megkövetelte, hogy dolgozzanak, különösképpen pedig kétkezi munkát végezzenek.

A kézi munkát ezért még a magasabb körök leányai se kerülik. Chateumorand anya gondoskodik éveken át a kenyérről, segít a szolgáló nővéreknek a mosásban és egyéb háztartási munkában. De la Faige nővér meszeli a házat, ő írja fel újra a jámbor szentenciákat, ő festi ki a karzatot és a szent Szív kis kápolnáját. Fautrières nővér segítségével – akinek feladata egyébként rendben tartani a tanácskozó termet – újra kifesti az ebédlőt. Ez utóbbi, Fautrières nővér, jelszedi a sekrestyében is, mindenek fölött azonban a gyengélkedőben és gyógyszertárban: ő tanítja a többi szerzetesnőt az érvágás mesterségére, gondozza a szegényeket és kenőcsöket készít. Marest nővér fáradhatatlan a munkában, rendkívüli odaadással látja el a beteget. Athose nővérrel arany és ezüst csipkét készít, amit egy lyoni kereskedőnek adnak el. Ebből tudják felépíteni és feldíszíteni a Szalézi Szent Ferencc tiszteletére emelt kápolnát, Dusson nővért, aki járatos a me-

zei munkában, a kert gondozásával bízzák meg. Szánalmas állapotban találja, de annyit hoz ki belőle, hogy egy évi terméséből elő tudja teremteni a Jézus Szíve kápolna-építő és díszítő munkálatainak költségeit. Ezután a konyhát és a posztókészítő műhelyt bízzák rá. A nagy káptalanteremben posztókészítő manufaktúrát rendez be. Farges nővér lesz az első egyike az ott dolgozók között. Marie-Catherine Carme de Chailloux tizennégy esztendőn át a suszterműhelyben szorgoskodik, a rekreációkon és az összejöveteleken olyan cipőkben jelenik meg, amelyeket maga javított ki vagy készített el. Szép szőnyeget is készít, idős korában, amikor már nem bír fenni, hogy ne maradjon tétlen: egészszedi az egész házból a gyapjút, selymet és fonalat, hogy felgobolyítsa.

Nem feledkezünk meg a „habitusos kis nővérek” gondozásának feladatairól. Jeanne Marie Contois és de Lyonne nővérek látják el a tanítónői feladatkört. A gyerekek nagyon szeretik őket. Basset nővérek *„a házi ügyek intézéséhez volt tehetsége”*.

Szellemi élet.

A Paray-i Vizitációban tehát semmiféle testi munkától nem idegenkednek. Ugyanúgy virágozik-e vajon a szellemi élet is? A kérdésre nem könnyű igenlően válaszolni. Kétségtelen, hogy tudós nőekkel nem igen találkozni a nővérek között. Az bizonyos, hogy a Szentírást olvassák: Châteaumorand anya tökéletesen ismeri. Dusson nővér csak egyszer olvasta el, de kitűnő emlékezőtehetsége lehetővé teszi, hogy egyetlen szakaszát se felejtse el. Mindnyájuk fő olvasmányát Szalézi Szent Ferenc művei jelentik. Jeanne Marie Contois nővér negyven esztendő alatt egyetlen más könyvet ki nem nyit. Marie Christine Bouthier de Lyonne nővér Granadai Lajos „Bűnösök kalauza” című könyvében és La Colombière atya beszédeiben merül el. Egy-két nővér olvasmányai alapján azonban ne mondjunk ítéletet egy egész közösség szellemi szintjéről. Marie-Thérèse Basset, amikor belép Paray-ba, a zárdának adja könyvtárát, *„amelyben mindenféle bőven található”*. Több nővér, amint szókincsük és stílusuk is tanúsítja, valóban művelt. Châteaumorand anya nagy szellem és az emlékezőtehetsége kitűnő, *„könnyedén tudja kifejezni magát”*. Jeanne-Marie Contois *„igen szórakoztató”* stílusban ír. Françoise-Rosalie

Verchère nővér tollának gyakran nagy hasznát veszik a ház előljárónői. Ő írja meg majd a Kortársak emlékezéseit” is Alacoque nővér életéről. Marie-Catherine du Chailloux veti fel elsőnek a gondolatot, hogy meg kellene írni a kolostor „évkönyveit”.

Nem volna értelme felsorolni minden nővért, aki „költeményeket” szed rímbe. Ennek a műfajnak Marie-Suzanne Piedenuz a mestere, aki megverseli szent Bonaventúra alkotásait: a Boldogságos Szűz Psalterium-át és a százötven zsoltárt. Időnként maga Margit-Mária is komponál afféle spirituális kantikumokat, szenténekeket.

Jellemek

A Paray-i Vizitációt nem üli meg az unalmas egyformaság! Micsoda ellentétek feszülnek a különböző jellemek között! Amíg Jeanne-Marie Contois a rekreációk tréfacsinálója és mindenki örül, ha vele együtt kell végrehajtania valamilyen feladatot, a gyengélkedőben pedig úgy viselkedik, mint „*a világ legjobb betege*”, Billet és de Lyonne nővérek az ellentétes pólust képviselik, ők „*a csend leányai*”. Marie-Emerentienne Rosselin és Marie-Catherine du Chailloux nővérek az eleven és heves temperamentum megtestesítői, Chateaumorand anya „*kedélye szelíd és udvarias*”, szíve pedig „*gyengéden anyai*”. Dussont nővért naív volta egyáltalán nem akadályozza abban, hogy igen kellemes nővértárs legyen. Ellentétei: a mélabús Jeanne-Françoise Chalon és Péronne Rosalie de Farges, akinek viszont a „*buzgalma*” olyan nyers, hogy nem választják meg újra a kolostor előljárójává. Ott van végül Péronne-Marguerite Verchère derűs karakterével, aki „*a szent szabadság szellemében*” szolgálja az Urat. Elkerülhetetlen, hogy az ennyire ellentétes temperamentumok időnként szembe ne kerüljenek egymással: a különbségek pedig idegenkedéseket, feszültségeket szítanak, különösen olyan nők között, akik örökösen egy közösségben élnek. Az ennyire különböző természetek kikerülhetetlen összeütközéseit csak a mély lelkiélet tudja enyhíteni.

Egyes lelkek buzgalma

Milyen tehát tulajdonképpen e zárda természetfölötti légköre? Csak a halotti körlevelekből ismerjük, amelyeket a Paray-i vizitációsok szétküldenek a többi kolostornak, valamint Szent Margit-Mária írásaiból. Ha csak az elhunyt nővérek „életének és erényeinek összefoglalásait” nézzük, csak csodálni tudjuk a kolostorban tapasztalható buzgóságot.

Ez mindenek előtt az Oltáriszentség iránti nagy odaadásban nyilvánul meg: az egyik nővér minden ünnepnapját a tabernaculum előtt tölti, a másik néha órákon át térdel az Eucharisztia jelenlétében. Több nővérnél is nagy vonzódás tapasztalható a Szent Szűz, másoknál Jézus Szíve iránt.

Sokan e vizitációs nővérek közül valóban az épületesség példái: Melin anya például maga a szó szalézi értelmében vett jámborság, Escures nővér szentség hírében hal meg, Marest nővér bensőséges szeretetben éli meg a legszorosabb egységet Istennel, önmegtágadási gyakorlata, hogy soha nem húzódik a tűz közelébe; d’Athose nővér csak a megalázkodást keresi és Urunkat szent embersége különböző állapotaiban akarja követni; Marie-Catherine de Chailloux, aki kezdetben igen aggályos és számos életgyónást végez, miután azonban La Colombière Kolos megnyugtatja, élete végén csodálatos lelki békét élvez; Damas nővér szünet nélkül azon töpreng, hogy áldozza fel magát Istennek; Mareschale nővér rendkívül szigorú önmegtágadási gyakorlatokat végez és magas fokra jut el az elmélkedésben; Fraçoise-Rosalie Verchère huszonöt éves korában tökéletességi fogadalmat tesz, és miután végigjárja keresztútját „a békesség áradatában úszik”; Péronne-Rosalie de Farges-t, akinek jámborságát „férfiasnak, hősiessnek és bátornak” jellemzik, második Alacoque nővérek tartják, annyira, hogy halála után az egész kisváros látni akarja a „szentet”; Marie-Dorothee de Chalonnay megkapta a könnyek adományát és istenszeretetében néha elragadtatásba esik. Hogy is ne ámulna el az ember ennyi megszentelt lélek láttán?

Mégis, elfogadhatjuk-e Mgr Bougaud megállapítását, akit ugyanígy elbűvölt ennyi életszentség. „A Paray-i zárda – írja – egyike volt a rend legbuzgóbb és legtermékenyebb házainak. Így is nevezték: „a kedves Paray”. A nővérek bensőséges egysége és tökéletes engedelmessége okán azt is mondták róla, hogy „az előljárók Tábor-hegye”.

Ha azonban Szent Margit-Mária írásait vesszük szemügyre, a dolog nem látszik olyan valószínűnek.

Renyhe közösség

Valóban, miért kéri majd a menyeiek a mi misztikusunkat, hogy áldozza fel magát a kolostor üdvösségéért? Miért panaszkodik majd neki Szalézi Szent Ferenc, hogy a kolostorban nem gyakorolják a szeretetet, – a karitátsz – és az alázatot, ezt a két erényt, amelyet örökségül akart hagyni leányainak? Miért mondja majd Krisztus az ő bizalmasának *„Neked kell elfordítanod a fenyítéseket, amelyeket az Isteni Igazságosság akar alkalmazni jogos haragjában egy szerzetesnői közösséggel szemben, hogy visszaszerezze és megjavítsa azt”*? És még azt is mondja majd neki: *„Válaszított népem titokban üldöz engem. Mások megalégszenek azzal, hogy testemet sebzik meg, ezek azonban Szívemet támadják.”*

És látjuk majd a megaláztatásokat, sértéseket, sőt kegyetlen bánásmódot, amit szentünknek több szerzetesnőtől kell eltűrnie. A kolostor tehát semmiképp se volt a tökéletes lelkek paradicsoma. A szeretet hiánya, vagy inkább mondjuk úgy, hogy a Margit-Máriával szemben megnyilatkozó ellenségesség a megfordítottjáról, egy buzgalmát vesztett és langyos középszerbe süppedt közösségről tanúskodik.

Miért a nagy langyosság?

A dolgok szabadjára engedése mindig azzal a veszéllyel jár, hogy az egyes lelkek vagy a szellemi – lelki csoportok élete egyhangúvá lesz és ha nem vigyáznak, az örökös újrakezdés, a testi vagy erkölcsi fáradtság könnyen a belső élet lefokozódását vonja maga után. Egy kolostorban, különösen, ha az sikeres – ez Paray esete is – egy bizonyos könnyedség altatja el az éberséget, mert azt a próbatételek és a gondok szítják fel. Az imádság gépiessé, lélek nélküli mormolássá válik. *„Ez a nép ajkával tisztel engem, szíve azonban távol van tőlem”*, szólott Isten már az Ószövetségben. Ha a testvéri szeretet hiányzik, ez egyszerre oka, jele és következménye a lagymatagságnak.

Mert tény és valóság, hogy Margit-Máriát valósággal üldözte a nővérek egy része. Viselkedésük alapvető oka, úgy tűnik, abban rejlett, hogy mereven és betű szerint értelmezték a rend szabályait: ebből

eredt több szerzetesnő nyugtalansága és haragja a Szent Szív bizalmasának misztikus élete láttán. Megfeledkeznek Szalézi Szent Ferenc szellemiségéről, aki azt óhajtja: a lelkek érezzék át a kegyelem szívszorító vonását, adják át magukat szelídségének. *„Különleges rangot kell adni az olyan kiválasztott lelkeknek – írja Genf püspöke – akikre Isten nemcsak befolyást gyakorol, hanem eláraszt, akikkel szemben, hogy úgy mondjuk, nemcsak bőkezű és nagyvonalú, hanem akiket pazarló és tékozló módon szeret”*. Ezek a nővérek inkább Szent Chantal szavaihoz ragaszkodtak: *„Különösen kell kerülni az olyan lányokat, akik szenteknek és extatikusoknak, elragadtatottak mutatják magukat.”* Az alapítónő azonban azt írta: *„akik mutatják magukat”* és nem azt, hogy akik valóban szentek és elragadtatottak. A szűk látókör, a korlátoltság azonban éppen abban áll, hogy a valóságot a látszattal azonosítja. A Paray-i Vízitációban a szabályt gondosan megtartották. Thouvant nővér és Escures nővér maga az „élő szabály”. Jeanne-Marie Contois igen pontosan megtartja a szabályokat az apró dolgokban is. De la Garde anya mintaképe a szabályok legszigorúbb megtartásának. De Lyonne nővér még a halálában is ragaszkodik az engedelmesség szabályához, ahhoz is gyóntatója engedélyét kéri, hogy meghalhasson. Marie-Emerentienne Rosselin úgy ismeri a Szabályzat cikkelyeit és azok alkalmazásának gyakorlatát, hogy mindig hozzá fordulnak, ha ezzel kapcsolatban valamit pontosan meg kell állapítani. Marest nővér *„oly igen tiszteli a szent szabályokat, hogy nem tűri a legkisebb cikkely megsértését sem”*. A tévedésben odáig megy, hogy fölöslegesnek tartja a lelkivezetést: ő nem ért semmit ezekből a misztikus dolgokból, mondja, neki elég az előljárói szava. Amint ugyanis majd látjuk: Margit-Mária, az Isten kedveltje, nem mindig volt hajlandó pontosan abban a malomban őrlni, ahová be akarták terelni. Ezért legalábbis gyanúsnak tűnt szemükben. Különösképpen akkor, amikor elragadtatásba esett vagy amikor egy újításnak minősített tisztelet-forma követeként, ajtatossági gyakorlat hírvívőjeként lépett fel. Mindez ellene fordította a közösség egy részét.

A korlátoltság bizonyosan közrejátszott. De az alázat és a szeretet hiánya is. Krisztus megbélyegzi *ezeket a földhöz ragadt gőgösöket, akik menekülnek az alázattól és nem keresnek mást, csak a maguk megbecsülését, és minthogy a szívükből hiányzik a szeretet, csak névleg maradtak meg szerzetesnők”*. Azt is mondja még Margit-

Máriának, hogy a szeretet hiányosságai tették a közösség tagjait „*felig korhadtakká és arra valókká, hogy lenyessék őket*”. Az egyik meghalt szerzetesnő, aki arra kéri majd szentünket, hogy segítse ki a tisztítóhelyről, főként azért került oda, mert rosszul tarotta meg engedelmisségi fogadalmát, ugyanis csak abban vetette alá magát, ami tetszett neki; nem tartotta tiszteletben szegénységi fogadalmát sem, nem akarta, hogy semmije se maradjon. Végül széthúzást okozott nővértársai között és abban maradt meg.

Ekkora az ellentét aközött, amit a kolostor halotti körlevelei írnak és aközött, amit Margit-Mária írásai tárnak fel előttünk! Mégis, mind a két kép pontos. Az, amelyet először, a halotti jelentések alapján írtunk le, egy olyan közösség tagjainak lelkiállapotát mutatja be, amely egy szent hatása és az ő fájdalokkal teli engesztelése nyomán már átalakult, az utóbbi, a Margit-Mária írásai alapján vázolt kép a zárda metamorfózisa, átalakulása előtti lelki állapotát jellemzi.

Bizonyos, hogy a kolostor a látnoknő halála pillanatában nem olyan, amilyen belépésekor volt és hogy 1690-ben valódi Isten és emberszeretet uralkodik benne, ami 1671-ben egyáltalán nem volt meg. Mindazok a szerzetesnők, akiknek buzgalmát jellemeztük, szentünk halála után távoztak el az élők sorából. Mindegyikükre hatott példája, megfogadták tanácsait, felhasználták a kegyelmeket, amelyeket ő zárdájának kiharcolt. Tévedés volna, ha Margit-Mária újoncveibe helyeznénk át a buzgóság ama állapotát, amely utolsó földi éveinek, illetve a halálát követő esztendőknél volt kísérő jelensége a házban.

Amikor misztikusunk belép a Paray-i Vízitációba, úgy képzelem, hogy ezen a szent helyen „*mindenki, aki ott él, szent kell hogy legyen*”, ám a buzgóság egyáltalán nem nagy! Kétségtelen, hogy a nővérek nagyratörő vágyakkal jöttek ide, az önszeretetük azonban gyorsan erőt vett rajtuk. Isten viszont, ahogyan bizalmasának tudtára adta, nem bírja elviselni a langyos és erőtlén lelkeket. Mégis, Ő irgalmas is: megmenti azokat a lelkeket is, akik elfelejtenek fejlődni a szeretetben. Margit-Mária megszenved majd a lelki nyomorúság mindegyike szélőségei miatt, azonban megmenti nővéreit. Arra hivatott tehát, hogy szent legyen, nem az isteni kinyilatkoztatások által, amelyeket kap és továbbít, hanem azzal, hogy hőiesen elhárítja a mennyek haragját közössége fölül, amely fokozatosan mindinkább rászolgál a kárhoztatásra.

VI. FEJEZET

A JEGYESSÉG IDŐSZAKA

Az első napok öröme

Már maga a „Saint Marie” – Szűz Mária név, amit a népnyelv adományozott a Vizitációs rendnek, elragadja Margit-Máriát és arra sarkallja, hogy ott szent életet kezdjen, „*kerüljön is az bármibe*”. És arra is sarkallja, hogy hozzátegy: „*Ezért kellett mindent otthagyni és mindent feláldozni, fenntartás és kímélet nélkül*”.

Első napjai a zárdában mély örömben telnek el. Reggelenként egy hang ébreszti, amely a 44. zsoltár szavait visszahangozza benne, azét a nászéneket, amelyet akkor szereztek, amikor Izrael királya házasságra lépett Tirusz egyik hercegnőjével: „*Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem*”: „*Szereted az igazságot és gyűlölöd a jogtalanságot, ezért kent föl Isten, a te Istened az öröm olajával.*” És tovább: „*Figyelj, leányom, nézz, fordítsd ide füled, feledd el népedet és atyádnak házáat. A király kívánja szépségedet.*” Ugyanaz a hang bátorítja őt: „*Te felismerted a te ösvényedet és a te utadat, ó én Jeruzsálemem, Izrael háza! De az Úr vigyáz rád minden utadon és nem hagy el többé soha.*” Margit-Mária nem fogja fel ennek a kifejezésnek az értelmét, de mivel Isten újoncmesternőt adott neki, nagyon egyszerűen elmondja neki, amit lelke mélyén hall.

Thouvant nővér irányítása alatt.

Ez az újoncmesternő: Anne-Françoise Thouvant. François Thouvant, Paray-i sókamurai tisztviselő leánya. Atyja nem elégedett meg azzal, hogy a zárda alapítása idején M. Rosselinnel együtt anyagi téren előkészítette a vizitációs nővérek letelepedését, hanem azt is akarta, hogy egyik leánya szerzetesnő legyen ott. Sorshúzással döntöttek el, melyik lánya szentelje magát az Úrnak. A választás ily módon Anne-Françoise-ra esett és éppen egy hónapra rá, hogy az új zárda megnyílt, tizenhat éves korában, 1626. október 4-én beöltözött.

Nem egészen húsz év múlva, 1645-től 1651-ig ő lett a ház főnöknője. Majd, az Annecy-ből jött Valbonne anya főnöksége után újra őt választják meg ugyanerre a tisztségre 1657-től 1663-ig. Amikor – 1667. május 1-én meghal Françoise Eleonore de Thoiry újoncmesternő, őt állítják helyére. Nincsenek meg benne azonban az elhunyt előd érnei, „*se szelidségének bája, se megnyerő külseje.*” Ez a hatvanegy esztendő nő, akit szent Chantal áldott meg és aki most az újoncok mesternője lett – „*a szabályok megtartásának oszlopa*”. Erősen befelé forduló lélek, határozott ítélőképességgel megajándékozott szellem, úgy látszik, a rábízott fiatal nővérek irányában is nélkülözötte azt a bizonyos nyájasságot. Sőt: „*kimondhatatlanul szigorú volt, ahogyan akkoriban kívánták*”. La Garde anya, akit ugyancsak Thouvant nővér nevelt, amikor újoncmesternő lesz, így vall róla: „*az a bánásmód, amelyben újoncnőit részesítette, csak arra volt alkalmas, hogy visszariassa több fiatal tanítványát*”. Kevés az olyan erős lélek, „*akinek a buzgóság nyersessége mindig új bátorságot ad.*” Thouvant nővérek viszont „*nem volt hőbb óhajtása, mint felvirágoztatni a közösségben a szabályok pontos megtartását és minden gondját arra fordította, hogy az utolsó betűig megtartsák az előírásokat.*” „*... Ez a tapasztalt újoncmesternő – olvashatjuk még róla – a lelkeket nagyon kiadós, ámbár a természettel ellenkező étkekkel táplálta.*” Igaz viszont, hogy „*az irányítás szigora, amely az Intézmény első főnöknőit jellemezte, azt eredményezte, hogy a lelkek gyorsan haladtak felfelé a tökéletesség lépcsőfokain*”... „*Ebben az időben a próbák kemények voltak.*” És Thouvant nővér habozás nélkül talált ki újakat, azt kell mondanunk, hogy kegyetleneket.

Languet nagy ártatlansággal meséli el, hogy az újoncmesternő Isten hangját ismerte fel a fent idézett szentírási szövegben, amelyeket Margit-Mária hallott és megmagyarázta neki e hallott szavak értelmét, nemkülönben a tanulságot, amit le kell vonnia belőlük. Jeanne Marie Contois nővér negyvennégy esztendővel később, Margit 1715. évi boldoggáavatási eljárása során nyersebben fogalmazott: Margit-Máriát, miután belépett a noviciátusba, mesternői, látva rendkívüli örömét és lelkesedését, még keményebb sanyargatásokkal és megaláztatásokkal tették próbára, mint a többieket. Az újonnan érkezett leányon valóban nyomban meg lehetett látni, hogy nem szokványos jelölt. „*Már mielőtt beöltözött volna, sugárzott róla, hogy mélyen*

belemerült Istenbe” – mondta tanúvallomásában Marie Catherine du Chailloux nővér. Ugyanezt vallotta d’Athose nővér: *„Amióta csak belépett a házba, példaképpül szolgált jó modorával, udvariasságával, kulturáltságával, azzal, ahogyan igyekezett örömet szerezni a nővéreknek.”* Az újoncmesternő tehát nagyon fontosnak tartotta közelebbről megvizsgálni, mennyit ér ez a sok jó tulajdonság, amit Margit-Mária felmutat; Thouvant nővér semmiféle tettetést, hamisságot nem tűr, ha az új jelölt értékei valódiak, a goromba visszautasítások és a szigorúságok nem csökkentik majd azokat, Sőt!

Margit-Mária egyébként egyáltalán nem panaszkodik a kemény bánásmód miatt. Úgy tekint újoncmesternőjére és a főnöknőre, Hersant nővérré – mondja – mint *„földi Jézusomra”*. Ez idáig senki sem vezette, nem irányította: ő tehát nagyon örül, mikor látja, hogy alá kell vetnie magát és engedelmeskednie kell. Mindazt, amit Thouvant nővér mond neki, kinyilatkoztatás számára és jól tudja, hogy nincs mit félnie, ha teljesen aláveti magát. A Vizitáció nővérei azonban a halotti beszámolójában, 1691. augusztus 8-án azt írják majd: *„az a mód, ahogyan az engedelmesség felé irányították, inkább fék volt számára, hogy mérsékelje lelkesedését, mint ösztönzés, hogy felszítsa azt.”*

Vágyakozás az imádság után

Azzal a kéréssel fordult az újoncmesternőhöz, hogy tanítsa meg imádkozni. Izzó Isten-szomszéd látván Thouvant nővér nem akarja elhinni, hogy huszonhárom esztendősen fejjel úgy választotta a szerzetesnői életet, hogy nincs tapasztalata az elmélkedésben. A nővérnek alapjában véve igaza van, Margit-Mária azonban nem tudja, hogy bensőséges kapcsolata Krisztussal sajátos kontempláció és hogy régóta gyakorolja az elmélkedő imádságot, anélkül, hogy tudatában lenne. Thouvant nővér azt mondja tehát neki: *„Tegeye magát Urunk elé, mintha előkészített vászon volna festő előtt”*. Tulajdonképpen megismétli azt, amit ő maga tanult annak idején a Paray-i kolostorban. A hat első alapítónővér egyike 1628-ban súlyosan megbetegedett. Iszonyatos szenvedése közben azt a megjegyzést tette a főnöknő előtt:

– Úgy teszem oda magamat Isten elé, anyám, mint egy elkészített vásznat a festő elé. Arra kérem őt, hogy rajzolja rám a keresztre feszített Jézus tökéletes képmását.

Azt ismételte meg most 1671-ben, ami mint újoncnőt 1628-ban szíven ütötte őt. Margit-Mária azonban nem fogta fel újoncmesternője szavainak értelmét, ez pedig nem magyarázta meg azokat. A jelölt nem meri bevallani, hogy a kapott tanács értelmét nem tudja fel fogni. A belső hang azonban megszólítja őt:

– *Jöjj, én megtanítalak téged.*

Amikor elérkezik az elmékedő ima órája, Jézus megmutatja neki, hogy Margit lelke az előkészített vászon: Ő arra akarja ráfesteni szenvedő élete minden vonását, az életét, amely csupa szeretet és ínség, hallgatás és áldozat volt. Mielőtt azonban rányomná önnön kép mását, megtisztítja mindazoktól a foltoktól, amelyek még megtalálhatók azon: a lenti dolgokhoz való ragaszkodástól, az önszeretettől és a teremtményekhez való vonzódástól, „*akikhez – vallja Margit-Mária – természetes előzékenységem miatt sok szállal kötődtem*”. És a Mester, anélkül, hogy tovább várna, lecsupaszítja és kiüríti a szívét, meztelenné teszi lelkét, ugyanakkor égő vágyat lobbant fel benne, hogy szeresse Krisztust és szenvedjen érte. Nem hagy neki semmi nyugtot és szentünk szüntelenül azt kérdezi önmagától: „*Mit tehetnék hát, hogy magam keresztrefeszítésével szerethessem őt?*”

Margit-Mária újból Thouvant nővérhez fordul és azt kéri, hadd vállalhasson néhány rendkívüli vezeklést. Ez megengedi. A jelölt azonban tovább akar lépni azon, amit az újoncmesternő neki szán. Ekkor Szalézi Szent Ferenc szólítja meg és erélyesen figyelmezteti:

– *Ugyan, leányom – mondja neki – azt gondolod, kedvében járhatasz-e Istennek, ha túlléped az engedelmesség határait? Ennek a kongregációnak az engedelmesség a fő támasza és alapja, nem pedig az önsanyargatás.* – Margit-Mária soha nem felejt el ezt a szemrehányást és soha nem kísérli meg, hogy túllépje az önsanyargatások megengedett mértékét.

A beöltözés

Pontos hűség, tökéletes összeszedettség, ritka szerénység, szilárd bölcsesség, mindenek fölött olyan buzgalom, amely soha nem lankad el: ezek azok a tulajdonságok, amelyeket az előljárónők megállapítanak jelöltünknel, vagy akkori kifejezéssel „pretendens”-ünknel, a fo-

lyamodónknál. Megengedik tehát neki, hogy felvegye a szerzetesnői habitust. Margit-Mária 1671. augusztus 25-én Szent Lajos napján ölti magára a vizitációs nővérek sávolykötésű fekete öltönyét. Kétségtelen, nem a habitus teszi a szerzetest és nem a ruha a szerzetesnőt, mégis hozzásegíti, hogy azzá legyen, és arra ösztönzi viselőjét, hogy ahhoz az életrendhez alkalmazkodjék, amelyet ruházata jelképez. A lélek alkalmazkodása a testi alkalmazkodás függvénye. Levetni a világ öltözetét az elhatározást jelzi, hogy valaki el akarja hagyni a világot. Az pedig, hogy helyette Szalézi Szent Ferenc leányainak habitusát választja, azt jelenti, hogy „*Jézus Krisztusba akar öltözni*”.

A beöltözés szertartásán jelen van Madame Alacoque, fia Chrysostome, valamint Messire Antoine Alacoque, egykori Vérosvres-i plébános, Margit-Mária keresztatyja kíséretében. A leendő szent az akusról szóló feljegyzést aláírja az újoncok könyvében.

A „pretendens”-ből, folyamodóból tehát „novícia”, újoncnő lesz. A négy leány közül, akiket Thouvant nővérnek kell bevezetnie a szerzetesnői életbe, ő lépett be a zárdába legutolsóként, de ő volt a legidősebb közöttük. Anne-Hieronyme Piedenuz nővér ugyanis tizenhét, Françoise Catherine Carme de Chailloux tizenöt, Anne-Ludvine Rosselin nővér pedig mindössze tizennégy éves és három hónapos. Chailloux nővér egyébként nemsokára, 1674-ben, Piedenuz nővér pedig a rákövetkező évben meghal. Rosselin nővér tizenkét évvel éli túl Alacoque nővért, mégis túl korán hal meg ahhoz, hogy az 1715-ös eljárásban vallomást tehessen noviciátusbeli társnőjéről. A másik Chailloux nővér, Marie-Catherine azonban el tudja mondani Margit-Máriáról, hogy „már akkor egészen elmerült Istenben”, mielőtt beöltözött volna és hogy buzgósága „láthatóan még inkább növekedett, miután magára öltötte a habitust”.

Az Úr „kedveskedései”

Valóban, az Isten szítja benne a szeretetet . . . „*Isteni Mesterem – írja később – értésemre adta, hogy ez most a mi jegyességünk időszak, amely új hatalmat ad neki fölöttem, bennem pedig ugyancsak kétszeresére növelte az elszántságot, hogy mindennél jobban szeressem.*” Tudtára adta Krisztus azt is, hogy a legszenvedélyesebb szerelmesek módján, noviciátusa idején, izlelteti meg vele azt, ami szerete-

tének gyengéd „*cirógatásaiban a legédesebb*”. Igaz, a szenvedély kifejezései ezek: az isteni szeretet azonban ugyanazt a szótárt használja, amit az emberi gyengédség! És Krisztus valóban rendkívüli módon nyilvánítja ki a választottja iránti szeretetét. Margit-Mária „szertelen kedveskedéseiről” beszél. A szegény leány magán kívül van, nem bír megmozdulni. A szó legszorosabb értelmében vett ekstázis ragadja el. Ez idáig a misztikus kegyelmek, amelyeket kapott, soha nem kerítették hatalmukba ily fokon, vagy legalábbis nem mások, a tanúk szeme előtt. Most azonban nem ez a helyzet. S ez az újoncnőt a legmélyebb zűrzavarba taszítja. Már is észrevették szokatlan buzgóságát, mindenek felett a valóságos Jelenlét utáni különös sóvárgását. De la Garde anya mondja el tanúvallomásában, hogy Margit „*a szerzetbe való belépésétől kezdve egész élete végéig minden szabad idejét hűségesen az Oltáriszentség előtt töltötte, mélységes imádatba merülve, kezét összetéve, egyetlen mozdulat nélkül.*” Ott találják őt a tabernákulum előtt minden ünnepnapon felkeléstől a déli étkezésig, és a rekreáció végétől a vesperásig. De az, hogy nap nap után elragadtatásba esik! Van mi miatt nyugtalankodnia az újoncmesternőnek és a főnöknőnek is. Össze lehet-e egyeztetni a természetfölötti képességek ilyen rendkívüli megnyilvánulását a Vizitáció szellemével, amely az egyszerűséget helyezi mindenek fölé és a közönséges utakon jár? Thouvant nővér tehát szigorúan figyelmezteti a novíciát: az effajta hosszú imádkozások s ezek a szokatlan gyakorlatok az ő szemében mind a kevélység és az önszeretet jegei. Vessen véget a közösségen kívüli lelki életnek, mert ha nem, nem engedhetik fogadalmtételre.

Ezek a szemrehányások, kioktatások felkavarják Margit-Mária érzékeny lelkét. Továbbra is derűs marad az arca, de szíven levertség vesz erőt. Bátorságot vesz magának, megkísérli kivonni magát a divinum befolyása alól, amely, teljesen lefoglalja, ám erőlködése hiabavaló. Thouvant nővér keresi a módját, hogy egy szerény és szilárd lelkiesség útjára vezesse. Látja, hogy ez a lány szomjazza az imádságot. Rá akarja bírni, hogy kövesse azt a módszert, amelyet a zárdában tanítanak neki. Margit-Mária megkísérli rákényszeríteni magát, de nem jut el odáig, hogy alkalmazkodni tudjon az elmélkedési ponthoz amelyet előírnak neki. Szívét nyomban elragadja Isten jelenléte: nincs benne más indulat és érzelem, csak hogy szeresse az urat és hogy szenvedéssel bizonyítsa szeretetét.

„Két három szó volt az imádságom – írja Margit-Mária – ilyen módon: *Nem, Istenem, én soha nem akarok neked ellenállni*” – vagy: *„Nekem elég, hogy olyan legyek, amilyennek te akarod, hogy ott legyek jelenlétedben, ó Szerelmem!”* vagy még: *„Ó, milyen szép az én lelkem szerelme! Miért nem tudom tökéletesen szeretni?”*

Egy nap, amikor elpanaszolja Urunknak, hogy tehetetlenné válik jelenlétében, az szemrehányást tesz neki:

– *Ha én azt akarom, hogy süket, néma és vak légy az én jelenlétben, nem kell-e annak is örülnöd?*

Margit-Mária tehát megnyugszik. Krisztus ilyen módon téríti vissza őt a saját módszeréhez. Minden egyéb elillan belőle és csak azt tudja megtanulni és megtartani, amit isteni Mestere tanít neki. Ez pedig sok szenvedést hozott rá.

– *Mert – mondja vallomásában – amennyire csak bírták, rombolták bennem minden működését és megparancsolták nekem, hogy amennyire csak bírok, harcoljak ellene.*

Követi is pontosan mindazt, amit az engedelmesség parancsol neki, csak, hogy kivonja magát az isteni erő hatása alól, amely hatalmába keríti, de ez meghiúsítja minden erőfeszítését.

A noviciátus próbatételei

Mivel újoncnőnk nem tudja úgy végezni imádságait, ahogyan a többiek mindnyájan, el kell őt foglalni, hogy lábát visszategye a földre! Thouvant nővér rábízta Margit-Máriát az egyik tisztségviselő szerzetesnőre, hogy az dolgoztassa meg s ne legyen ideje imádkozni. Szentünk, amikor elvégzi a rábízott feladatot, jelentkezik az újoncmesternőnél, megkérdezi: Kezdheth-e imádkozni, mert még nem imádkozott. Thouvant nővér mérgesen válaszolja:

– Csak a munkája közben és az újoncok közös ájtatosságai alatt imádkozhat.

Margit-Mária engedelmeskedik a parancsnak, a természetfeletti boldogság azonban újból elönti lelkét. Ismét belemerül Istenbe.

– Elmegy, meghallgatja a reggeli imádság pontjait, aztán megy és egész primáig söpör. Utána beszámol imádságáról – adja ki az újabb utasítást Thouvant nővér.

Amikor azonban az újoncnő beszámol neki, hogy miről elmélkedett, az „indulatok”, amelyek feltámadnak benne Isten iránt, az „elhatározások”, amelyeket tett, semmiben se emlékeztettek annak a meditációnak a menetére, amire előzőleg ösztönözni kívánták. Maga vallja be: más imádságról nem tudott beszámolni, csak arról, amit – saját szavaival mondva „*az én mindenható Uram imádkozott bennem és helyettem.*”

Margit-Mária nemcsak hogy nem panaszkodik a spirituális diszciplínák miatt, amelyeket megpróbálnak vele szemben alkalmazni, hanem még több megalázást és vezeklést kér újoncmesternőjétől. Természete érzékeny, mondja ránk maradt vallomásában, ezek mélyen hatnak rá és iszonyodik tőlük, de isteni Mestere sürgeti, hogy kérje azokat. Megtagadják tőle, mert méltatlannak tartják rá, hogy ilyeneket vállaljon. Viszont más próbáknak vetik alá, amelyeket egyáltalán nem vár. Ezekről de la Garde anya és Jeanne-Marie Contois nővér később így vallanak:

„*Az újoncmesternő – mondja az első – minden alkalmat felhasznált, hogy megalázza és vezeklést szabjon rá a legkisebb tökéletlenségért is. És amikor Margit fel se vette az ilyeneket, az erényeit vette célba ... Hogy elvonja nagy buzgóságától, dolgozni küldte a kertbe, a konyhára, a legmegalázóbb foglalkozásokat végeztette vele, egészen addig, hogy egy nőstényszamarat kellett őriznie a gyümölcsösben.*”

Ugyanilyenről számol be a másik is:

„*Az előjárónők keményebb próbákat szabtak ki rá, mint a többiekre. Ezeket ő mindenkor szolgálatkészen, mosolygós arccal és nyugodtan végezte el. Soha nem vesztette el imádkozó kedvét, sőt, nagy léptekkel haladt előre abban, az embernek azt kellett hinnie, hogy ez a leány nem is arra való, hogy ebben a házban maradjon. Hogy letérisék erről az útról, mindenféle próbáknak vetették alá és a legkülönbözőbb feladatokat szabták ki rá; ezeket ő soha nem utasította el.*”

Contois nővér egy alkalommal véletlenül tanúja volt egy beszélgetésnek, amelyet a főnöknő és Thouvant nővér Margit-Máriáról folytatott egymás között. Engedelmissége láttán, hogy mindent elfogad és mindent megtesz, megállapították: ebből a leányból egyszer szent lehet és hogy valami rendkívüli van benne. Ez a véleményük azonban nem vetett véget a vele szemben alkalmazott korholásainak és Margit megaláztatásainak. Az életszentség, valóban, nem kényelem-

ben gyarapodik, hanem kereszthordozásban, és Thouvant nővérben, ahogyan később Greyfié anyában is, megvolt a különös tehetség, hogy próbatételeket eszeljen és szabjon ki. Vezeklések azonban, amelyeket Margit rámértek, néha annyira ellenkeztek természetes hajlamaival, annyira kegyetlenül nehéz volt erőt vennie magán, hogy így panaszkodott Isten előtt.

– *Jaj! Jöjj segítségemre, hiszen te vagy az oka!*

Isteni Mestere így gyámolítja őt:

– *Ismerd el hát – mondja neki – hogy te semmit nem tudsz tenni nélkülem, kivéve, hogy ha semmi voltodat és gyengeségedet mindenkor belemeríted az én erőmbe.*

Drágán szerzett győzelem

Egy nap azt kívánták tőle, hogy győzze le egy aprónak tűnő természetes irtózását, amelyet legyőzhetetlennek látott és érzett. Margit-Mária, ahogyan az egész Alacoque család, iszonyodott a sajttól, annyira, hogy Chrysostome, amikor nővére belépésekor megkötötte a szerződést a zárdával, határozottan kikötötte: soha ne kényszerítsék rá, hogy megegye. A dolog nem látszott fontosnak, könnyen elfogadták. Az egyik nővér azonban, aki az asztalnál felszolgált, feledékenységből egyszer egy adag sajtot tett Margit-Mária elé. Thouvant nővér, úgy látszik, észrevette újoncnőnk undorodó mozdulatát, nyomban ráparancsolt tehát, hogy egye meg, amit eléje tettek. A természet azonban ez esetben erősebb volt, mint szentünk vágya, hogy szenvedjen, Isten kedvéért. Margit-Mária bevallja: szivesebben választotta volna a halált. Három napon át viaskodott önmagával Thouvant nővér könyörtelen tekintetének súlya alatt. Valószínű, az Úr ez alkalommal mutatta fel lelki szemei előtt sebekkel borított testét, s figyelmeztette őt, hogy ezt érte vállalta, szemére vetette gyengeségét, amely megakadályozta, hogy az iránta érzett szeretetből erőt vegyen magán.

– *Istenem, hogy akarhatod, hogy én ezt megtegyem – könyörgött – ha az ellenszenvem erősebb nálamnál?*

Arra kérte Jézust, rejtse gyengeségét oldalának sebébe: akkor nem lesz nehéz legyőznie önmagát.

– *Ő isteni Megváltóm, helyezd azt olyan mélyre és zárd be olyan erősen, hogy soha többé ki ne jöjjön onnan.*

A bátorsága tehát megjött, nekilát, hogy végrehajtsa az utasítást, de az utolsó pillanatban az émelygés újra feltámad benne az undort keltő fogás láttán.

– *Inkább belehalok* – mondja az újoncmesternőnek – *mint hogy ne teljesítem az engedelmesség parancsát!*

Thouvant nővér ingerülten utasítja el a szegény leányt:

– *Menjen* – mondja neki – *nem méltó, hogy gyakorolja, most már megtiltom önnek, amit parancsoltam.*

A szemrehányás lesújtja újoncnőnket:

– *Győzni kell vagy meg kell halni* – mondja magában Margit-Mária.

Az Oltáriszentség elé menekül, három vagy négy órán át sóhajtozik, sír és könyörög:

– *Istenem, elhagytál engem? De nem! Minden áldozatot meg kell hoznom, maradék nélkül, egészen elegendő áldozatnak!*

Az Úr azonban azt kívánja, hogy fenntartás nélkül legyen hűséges és azt akarja, hogy a szeretete győzedelmeskedjék a természetes irtó-zása fölött is. Csak annyit mond neki: a szeretetben nem lehet fenntartás.

Térdre veti magát a mesternő előtt és azt kéri, engedje meg neki irgalomból, hadd tehesse meg, amit kívánt tőle. Ezek után legyűri természetes undorát, és nem csupán egyszer, hanem nyolc éven át naponta! De az étkezés minden alkalommal küzdelemmé válik, a szentnek minden erejét össze kell szednie, hogy egy kis sajtot meg-egyen. Utána, amint Françoise-Rosalie Verchère mondta vallomásában, következett az öklendezés és a hányás. Önmegtagadását mind-addig folytatta, amíg végülis meg nem parancsolták Margit-Máriának, hogy többé ne egyen sajtot.

Isten nem akar osztozni a szíveken

Az áldozat fejében, amelyet Margit-Mária elvállal, Isten megket-tőzi kegyelmeit: Krisztus annyira elárasztja ajándékaival, hogy fel-jajdul:

– *Függeszd fel, Istenem ezt az áradatot, amely rám zúdul vagy növeld meg képességeimet, hogy be tudjam fogadni!*

Az Úr tehát, amikor szolgálója átadja magát akaratának, elhalmozza őt, ugyanakkor azonban elébe tárja tökéletlenségeit és elégtelenségeit is. Mert lám, egyetlen vonzódás él benne, amelytől nem tud megszabadulni újoncidejének hónapjai alatt – s az is akadályt jelent számára, hogy olyanná fejlessze szeretetét, amelyet Krisztus elvár tőle. Többször is figyelmezteti, ő azonban nem javítja ki hibáját. Egy este, imádsága közben, meg is fenyegeti: nem tűr megosztott szívet. Amennyiben Margit-Mária nem szakad el a teremtményektől, ő húzódik vissza tőle. Margit megígéri: minden lehetőet megtesz, hogy elforduljon mindentől, ami elválaszthatja tőle. A leckét egész életére szólan megjegyzi. Később, amikor ő lesz az újoncok mesternője, egy alkalommal így figyelmezteti őket:

– Az önök jegyese féltékeny, aki egyedül akarja birtokolni szívüket. Ha nem űzik ki onnan a ragaszkodást a teremtményhez, ő hagyja el szívünket. Ha nem hagynak fel vonzódásukkal, ő vonja meg az övét önöktől. Ebben nincsen középút: ő mindent akar vagy semmit nem akar . . . A szeretetnek nem kell a megosztott szív.

A közösség üdvéért

Jézus tehát már a noviciátus idején kéri választottjától: legyen jóvátételi áldozat a bűnösökért, hogy mentse meg őket, különösképpen a maga közösségét. Egy nap, az áldozás után hálaadás alatt magasra lobbant benne a vágy, hogy tegyen valamit Istenért. Krisztus ekkor bensőségesen megkérdezi tőle, nem akarná-e elszenvedni azokat a gyötrelmeket, amelyeket a bűnösök megérdemelnek; ezzel érhetné el, hogy az ilyen lelkek mindnyájan dicsőítsék Őt. Margit-Mária nyomban felajánlja magát, egész lényét: legyen olyan áldozattá, amilyenek Isten akarja. Még ha az utolsó ítéletig is tartanak gyötrelmei, ő boldogan vállalja azokat, csak dicsőítsék Istent!

Ugyanaznap esti imádság közben azt kéri az Úrtól: mutassa meg neki az eszközöket, amelyekkel eleget tehet ama kívánságának, hogy szerethesse Őt. Az Úr felvilágosítja, semmivel se taúsítja jobban az iránta érzett szeretetét, mint ha az Ő szeretetéért szereti felebarátait. Munkálkodjék mások üdvén, feledkezzék el a maga javáról, hogy a felebarátai javát szolgálhassa imádságaiban és minden jócselekedetében, amelyre csak alkalma nyílik. Margit-Mária először nem érti

meg pontosan, mit is vár tőle Isten. Nos, erre világosan értésére adja: azt kéri, tőle hogy működjék közre, álljon helyre a szeretet a zárdában. Ebből a házból hiányzik a szeretet, ezért lakói elszakadnak tőle, aki maga a Szeretet. A közösség tagjai félig romlott tagok és megérettek rá, hogy levágják őket. Azt, hogy ez idáig semmiféle büntetés nem sújtott le rájuk, Isten Anyja közbenjárásának köszönhetik. Adja tehát Margit-Mária beleegyezését mindabba, amit Isten akar, beleértve akár az utolsó ítéletig a purgatóriumot is.

Elhalasztott fogadalomtétel

Közeledett azonban a fogadalomtétel ideje. Ezt ugyanis rendes körülmények között a noviciátus első esztendője után kellett volna elvégezni, azaz 1672. augusztus 26. lett volna természetes időpontja. Elöljárói azonban minél tovább figyelték viselkedését, annál többet nyugtalanokdtak miatta. A közösség élén az év június 2-tól kezdve a Dijonból érkezett Marie-Françoise Saumaise anya lépett Harsant anya helyébe. Chantal anya annak idején megjósolta, hogy ez a szerzetesnő a rend egyik legjobb előljárónője lesz. Ezt most Paray-ban majd be is bizonyítja. Megállapítja, hogy Alacoque nővér rendkívüli úton vezetett lélek. Meg kell azonban óvni, hogy az újoncnő ne essék áldozatul a démon csalárdságának és a saját illúzióinak. Hogy ezt biztosítsa, megalázást ró rá: el kell halasztani fogadalomtételét. Az új főnöknő utána még Boulrier anya tanácsát is kikéri Dijon-ból, akiről tudja, hogy tisztán látó szellem ilyen nehéz esetekben. Ez teljes mértékben megnyugtatja Saumaise anyát és arra kéri: becsülje meg az ilyen kiválasztott és az oly ritka isteni adományokkal kitüntetett lelket.

Margit-Mária viszont keserűen panaszkodott Istennek:

– *Ó, Uram – mondja – te leszel hát az oka, hogy visszatartanak?*
– *Mondd meg az előljáródnak – hangzik a válasz – hogy ne féljen felvenni téged, én jótállok érted és ha fizetőképesnek tart engem, én leszek a te kezesed.*

Az újoncnő hűségesen továbbítja égi üzenetét Saumaise anyának. A főnöknő bizonyoságot és biztosítékot akar, ezért megparancsolja neki, kérjen Istentől erőt, hogy pontosan tartsa be a szabályzat minden előírását: így lesz majd hasznára a religiónak (azaz a szerzetes családnak, amelyhez tartozik).

– Elfogadom mindezt – válaszolja az Úr Margit-Máriának – mert én téged hasznosabbá teszek a religió számára, mint ahogy ő el tudja gondolni, de olyan módon, amit még csak én ismerek. Ezentúl kegyelmeimet a szabályzat szelleméhez igazítom, előjárónőid akaratához és a te gyengeségedhez, hogy elháríts minden gyanút, mintha te kihúznád magad a szabályzat pontos végrehajtása alól. Akarom, hogy azt minden más fölé helyezd. Sőt, örömmel veszem, hogy előjárónőid akaratát az enyém fölé helyezed, még akkor is, ha megtiltják, amit én parancsolok neked. Tedd meg mindazt, amit tőled kívánnak, én majd megtalálom a módját, hogy sikerre vigyem akaratomat még az olyan eszközök által is, amelyek úgy tűnnek, mintha ellenkeznének és keresztülhúznák szándékaimat. Én csak a te belső irányításodat tartom meg a magam számára, különösképpen a szívedét, mert ott én már létrehoztam tiszta szeretetem uralmát és azt nem adom át többé másoknak.

Margit-Mária közli Saumaise anyával is, Thouvant nővérrel is, amit az Úr mondott neki. A két előjárónő, úgy tűnik, elégedett a mennyei válasszal. Egyébként nem kételkedhetnek annak valódi voltában, mert látják, hogy az újoncnő, aki miatt nyugtalanokdnak, megváltozott. Valóban igyekszik mindazt megtenni, amit az engedelmesség szabálya előír neki. Ugyanakkor lelkét mélységes béke tölti el. Ilyen körülmények között semmi se akadályozza többé a fogadalomtételt. November 6-án sorát is ejtik, tehát a halasztás alig haladja meg a két hónapot.

A tíz napos magány

Az előírások értelmében az újoncnő, hogy felkészüljön erre a nagy eseményre, október 27-én tíz napra, – a záróban használt kifejezéssel mondván – „magányba” vonult. Előzőleg Margit-Mária azt a feladatot kapta, hogy őrizze a zárda nőtényszamarát, „amelynek tejét akkoriban a főnöknő használta (orvosságnak)”. A nőtényszamar egy kis füves telken szokott legelni a klauzurán belül. Volt egy apró csacsija, amelyet nem lehetett féken tartani, szüntelen beleszaladt a zöldséges kertbe. Az engedetlen és pajkos állatokra szüntelenül ügyelni kellett, ami lehetetlenné tette Margit-Mária számára, hogy kedvére átadja magát az imádságnak, különben alaposan feldúlták

volna a kertész nővér zöldségesét. Margit tehát tovább pásztorkodik akkor is amikor magányba vonul. Az életéről és erényeiről szóló rövid megemlékezésben is, amelyet La Garde anya írt, azt olvashatjuk, hogy szándékosan bízták Margit-Máriára a feladatot. *„Azért hagyták meg neki – írja az anya – hogy ilyen foglalatosság közben töltsé visszavonultságát, mert mérsékelni kívánták istenszeretetének nagy lobogását, amely felemésztette őt. Az Úr azonban még nagyobb kegyelmeivel halmozta el ebben a fáradságos foglalkozásban.”*

Szentünk egyáltalán nem neheztelt a feladat miatt, és kijelentette:

„Saul akkor találta meg Izrael királyságát, amikor a nőstényszamarait kereste. Nekem is úgy kell eljutnom a mennyek országába, hogy efféle állatok után futkosok.”

Nem is hagytak ezek nyugtot szentünknek az esti harangszóig. De még utána se, mert meg kellett őket etetnie az istállóban. Margit-Mária emiatt se panaszkodik.

– Az én Felséges Uram – vallja – itt is hűséges társam maradt.

Mindaz a futkosás, ami az állatok terelésével együtt járt, semmiképp se akadályozta bensőséges együttlétét az Úrral. Csak növekedik a vágya, hogy szeresse, sőt hogy teljesen egyesüljön vele.

– Este olyan boldog voltam – teszi hozzá vallomásához, – mintha az egész napot imádságban töltöttem volna az oltáriszentség előtt.

A Paray-i zárda hagyománya szerint egy nap, amikor félbe akarta szakítani társalgását Krisztussal, hogy kikergesse a nőstényszamarat és a csikáját a zöldségesből, ahová betörték, azt mondta volna neki az Úr:

– Hagyd őket. Semmi rosszat nem tesznek.

A kolostor belsejéből azonban néhány figyelő szem – lehet nem nagy jóakarattal – észrevette a két állatot a zöldségfélék között. Amikor meg akarták állapítani az általuk okozott kárt, a legkisebb nyomát se találták meg, hogy merre jártak.

Esténként azonban, hiába fáradt el a napi „futkosásokban”, nem tudott elaludni. Sőt, bármennyire is mélységes béke töltötte el lelkét, a félelem mindig ott izzott benne, hogy nem szereti eléggé Istenét. Egy éjszaka, mikor nem tudott aludni, másik oldalára akart fordulni ágyában. Nyomban felhangzott lelkében a szemrehányó szó: Krisztus, amikor a keresztet hordozta, nem tudta áttenni azt egyik válláról a másikra, hogy könnyebbséget szerezzen magának. Szentünk levonja a tanulságot: semmiben nem szabad a könnyebbségeket keresnie.

A mogyorócserjék alatt

Néhány nap múlva azt kéri tőle, hogy hagyja az állatokat mások gondjára és foglalja írásba, miről elmélkedett, amíg a nőstény-szamarat és csikáját őrizte. Margit-Mária a kert egyik alkalmas sarkába vonult vissza elmélkedni és imádkozni. Billet nővér 1715-ben tanúvallomásában elmondja, hogy tiszteletreméltó Alacoque nővér egy alkalommal a kis kerti fülkére mutatva így szólt hozzá:

– Kegyelemmel teli zug ez itt számomra, mert az Úr a Szenvedéséről adott ismeretekkel és felvilágosításokkal itt értette meg velem, mekkora ajándék a szenvedés.

Egyes vélemények szerint látomása lett volna itt és akkor a fogadalomra készülő újoncnőnek. Erre semmiféle bizonyíték nincs. A valóság magában is elég szép, nincs rá szükség, hogy legendákkal terheljék.

„Olyan kegyelmeket kaptam itt – vallja Margit-Mária – hogy soha hasonlókat nem tapasztaltam, különösen ami az Úr Szenvedésének és szent halálának titkáról táruult fel előttem... Akkora szeretet támadt fel bennem a kereszt iránt, hogy egy pillanatig sem akarok szenvedés nélkül élni, hanem szenvedni akarok, csendben, vigasztalás, könnyebbség és részvét nélkül, meghalni lelkem királyával, a megszegyenyítések, fájdalmak, megaláztatások, elfelejtetés és megvettetés minden fajtájának keresztje alatt roskadozva.”

E „magány” alatt mutatta meg neki Jézus azt is, hogy a különféle nyugtalanságok, amelyek az Oltáriszentség előtt lepik meg az embert, például: tétlenül töltött vagy elvesztegetett idő, amit az imádságra fordít, mindez – csupán önmagunk túlbecsülése, ragaszkodás önmagukhoz. És veszedelmes kotnyeleség. Amikor Isten ugyanis lakást vesz magának egy lélekben, „kiváncsiság nélküli ítélőképességet, ítélkezés nélküli szellemet, elfogultság nélküli ítéletet és olyan szívet kíván, amelyben nincsen más indulat, csak az ő szeretete.”

Margit-Mária tehát teljesen áldozatul kínálja magát az Úr jóakarátának, legyen akarátának kiszolgáltatottja és alárendeltje, kijelenti, hogy soha semmiben nem áll neki ellent.

Ezek után semmi más, csak a keresz

Margit-Mária 1672. november 2-án, halottak napján – az Oltári-szentség előtt térdelve ajánlja fel magát az Isten akaratának, arra kérve a Megváltót, hogy tegye őt a maga szenvedéseivel egyesült egészen eléggő áldozattá.

Jézus azt mondja neki:

– Emlékezz rá, hogy a keresztre feszített Isten akar eljegyezni téged. Ezért kell hasonlónak lenned hozzá. Búcsút kell mondanod az élet minden örömének. Semmid nem marad, amit nem hatott át a keresz.

Amidőn a keresztre feszített Jézusról elmélkedik, ez arra kéri őt, szeresse majd a keresztet, amelyet neki ad és amely olyan kegyetlen lesz, hogy az ő mindenható karjának segítségével nélkül nem bírna azon megmaradni. Tudtára adja, hogy azért vezette ebbe a szerzet-házba, hogy elégtételt adjon a megbántott igazságnak, amelyet csak egy áldozat önfelajánlásával lehet kiengesztelni.

– Istenem – könyörög ekkor Margit-Mária – ismertesd meg velem, mi az, ami sérti igazságosságodat.

– A teremtmények szeme elől elrejtett bűnök azok, – hangzik a Megváltó válasza – amelyeket azonban az én szemeim elől nem lehet elrejtteni.

Szentünk lelkét ekkor előnti a félelem. Első alkalommal látjuk, hogy felteszi magának a kérdést, nem a démonnak vagy a maga képzeletének áldozata-e? Mert csak Istennek és az előjáróinak akarja alávetni magát. Erősen elhatározza, hogy mindent megtesz, amit csak parancsolnak majd neki.

Elhatározások a magányban

Margit-Mária elhatározásokat tesz a fogadalomtétele előtti visszavonulásában. Valójában nem is ő teszi meg azokat, mondja vallomásaiban, hanem „Szeretettje” diktálja neki. „*Miután befogadtam őt a szívembe, írja, azt mondta nekem:*

– Végy lakást most és mindörökre oldalsebemben. Ott tudod megőrizni az ártatlanság ruháját, amelybe beleöltöztettem lelkedet, hogy ezentúl az Isten-Ember életét élhesd, hogy úgy élj, mint aki többé

nem él, hogy tökéletesen éljek benned, úgy cselekedj, mint aki nem cselekszik többé, hanem egyedül én cselekszem benned. Képességeidet és érzéseidet belém kell temetned, hogy süket, néma, vak és érzéktelen légy minden földi dolog iránt. Úgy használd akarodat, mint aki nem akar többé, döntés, vágy, ragaszkodás nélkül, csak azt akarva, ami nekem örömet okoz, mert ez kell hogy legyen minden örömed, ha nem akarod hatalmamat megbántani, engem súlyosan megsérteni, mivelhogy én akarok lenni mindened.

Légy mindenkor kész engem befogadni, én mindig kész leszek magamat neked adni, mert gyakran leszel kiszolgáltatva ellenségeid dühének. De semmitől se félj: én körülveszlek hatalmammal és én leszek győzelmeid díja. Vigyázz, soha ne nyisd ki a szemedet azért, hogy rajtam kívül szemléld magad. Szeress és szenvedj vakon, legyen a jelszavad: egyedül a szív, egyedül a szeretet, egyedül az Isten!"

Margit-Mária, miután megkapta az önszeretetről teljesen megtisztított hit és teljesen önzetlen szeretet e parancsolatait, ezt a hűségnyilatkozatot írja – saját vérével:

„Én gyarló és nyomorult semmi, ünnepélyesen megígérem az én Istenemnek, hogy alávetem és feláldozom magam mindannak, amit tőlem kíván, égő áldozatul adom szívemet kényére és kedvére. Semmi más nem érdekel, csak az ő minél nagyobb dicsősége és az ő tiszta szeretete, amelynek felajánlom és amelyre ráhagyom egész lényemet és minden pillanatomat. Mindörökre az én szeretett Uramé vagyok, az ő szolgálóleánya és teremtménye, mivel Ő egészen az enyém és én az Ő méltatlan jegyese vagyok, Margit-Mária nővér, aki meghalt a világnak. Minden Istentől és semmi tőlem, minden Istennek és semmi nekem, minden Istenért és semmi értem.”

A szerzetesnői fogadalomtétel

Margit-Mária ilyen módon készen áll, hogy a Vizitációs rendben előírt szertartás szerint 1672. november 6-án M. Michon, a zárda lelkesze és gyóntatója előtt letegye a szegénység, tisztaság és engedelmesség fogalmát. Két más pap is jelen van: a lelkész testvére és Grandvaux plébánosa. Eljött a család is, amely a szenttel együtt aláírja a fogadalmi okiratot. Ott van Madame Alacoque, továbbá Chrysostome és felesége: Angèle Aumonier, Margit öccse: Jacques

Alacoque. Margit-Mária keresztapja, Antoine Alacoque abbé, aki a beöltözésen 1671-ben még jelen volt, két hónappal ezelőtt (1672. szeptember 17-én) elköltözött a maga örökkévalóságába. Hiú próbálkozás elképzelni, mennyire meg vannak hatva mindnyájan, különösen az új fogadalmas anyja.

Ugyancsak a rács mögül, ahol mindössze három napja él, egy egészen új „pretendáns” – 15 esztendő jelöltő figyel mélyen meghatva ezt a szerzetesnői szertartást: Anne-Elisabeth de Garde-Marzac. Egyszer majd ő lesz a Paray-i Vízitáció főnöknője és szentünk egyik legnagyobb csodálója és tanítványa.

Margit-Mária azonban most csak a Vőlegényére figyel, aki a jegyesség tizennégy hónapja után menyasszonyává fogadja. Felöltözteti őt és betölti Tábor hegyének minden boldogságával. Az új fogadalmas lelkén ugyanakkor mélységes fájdalom sajdul át, mert arra gondol: mennyire nem hasonlít most ő a Kálvárián meggyötört és elcsúfított Krisztushoz.

Jézus így vigasztalja és bátorítja őt:

– *Hagyd, hogy mindent a maga idejében tegyek* – mondja neki. – *Most szeretetem óhajt kedvére, tekintet és fenntartás nélkül örvendezni veled. Nem mulasztasz semmit.*

És megígéri neki: többé nem hagyja el őt:

– *Légy készen, hogy fogadj, mert veled akarok lakni, beszélni, társalogni.*

Ettől kezdve hosszú párbeszédnek kezdődnek Krisztus és bizalmasa között.

VII. FEJEZET

MISZTIKUS MEGNYILATKOZÁSOK

Thouvant nővér új kívánságai

Margit-Mária tehát egyszer mégis csak fogadalmas lett. A noviciátust azonban nem hagyja el. A Vízitációban a kiképzés a fogadalom után is tovább folytatódik, további két esztendőn át. Úgy látszik, a három év se sok, hogy egy vizitációs nővérbe belesulykolják a szabály szellemét és azt, hogy készséges lélekkel engedelmeskedjék annak. Leendő szentünk próbatételeit, ahogyan az eltelt évben, továbbra is Thouvant nővér irányítja. A most belépett két új novícia, Anne-Elisabeth de la Garde nővér és Marie-Elisabeth Quarré nővér tanúskodik majd (a boldoggáavatási eljárás során), milyen szigorúan bánt mesternőjük Alacoque nővérrel a következő két évben, 1673-ban és 1674-ben.

Tovább kell őriznie a nőstényszamarat és a csikáját, söpörni a folyosókat, felszolgálni a refektóriumban, szóval, a Kortársak emlékezései szerint, a legalantasabb foglalkozásokat végeztetik vele. Végül a gyengélkedőbe küldik, hogy Marest nővér segítője legyen. Soha nem húzza ki magát semmiféle munka alól, nem kíméli magát semmi módon. Látják, hogy megbízatásait erején felül is teljesíti. Soha nem követel semmiféle segítséget, nem húzza ki magát egyetlen kötelezettség alól sem, legyen az bármily apróság. Ahogy megszólal a csengő, mindent otthagyt, siet feladatát végezni, anélkül, hogy azon törné a fejét, megengedi-e az egészsége. Ez a pontosság, amint később megírja, egyeseknek nincs inyére, mert „*nem lévén meg bennük ugyanaz a készség, nem sietnek segíteni őt*”. Az engedelmisség az ő számára alkalom gyakorolni az alázatot és az önfegyelmet, eszköz, hogy legyőzze természetét és finnyásságra való hajlamát.

Thouvant nővér edzeni akarja ezt a lelket. Nem ellensége Margit-Máriának, csak a miszticizmusával szemben bizalmatlan: valódi-e az vagy önámítás? Az újoncmesternő, aki nagyon jól ismeri a szerzetesnői élet minden követelményét, csak azt fogadja el hitelesen termé-

szetfölköttinek, ami az Isten akaratához, tehát a kolostorhoz, a szabályhoz és az előjárók utasításához való tökéletes hűségben nyilvánul meg.

Krisztus állandó jelenléte

Szentünk igazi lelki vezetője „bölc és hozzáértő igazgatója” azonban Krisztus, aki „veszélytelenül tudja irányítani a lelkeket, ha azok magukat elfeledve ráhagyatkoznak.” Krisztus pedig az új fogadalmast megajándékozta szüntelen jelenlétével, olyan mértékben, ahogyan eddig még soha nem tapasztalta. „Láttam őt, magam mellett éreztem – írja Margit-Mária – és sokkal jobban hallottam hangját, mintha testi mivoltában lett volna velem”... „Felséges uram mindenhatóvá elkísért.”

Nem látomásról, vízióról van itt szó, hanem Isten jelenlétének, közelségének rendkívüli megragadásáról. A lélek, aki ebben részesül, nem tehet semmit, nem akadályozhatja meg ezt az érzést. Ez a kegyelem nyugalommal és örömmel tölti meg, mindenek fölött azonban átalakítja a lelket: Margit-Mária is csakhamar megtapasztalja a „hatásokat, amelyeket ettől az időtől kezdve az kifejt benne.”

Imádás és szerető párbeszéd

Annak, hogy ilyen egyedülálló módon érzi Isten jelenlétét, első következménye, hogy a lélek „mélységesen megalázza magát”. Margit-Mária is szüntelen úgy érezte, hogy arca kell borulnia vagy térdelve kell maradnia. Meg is teszi minden alkalommal, amikor feladata vagy betegsége nem akadályozza, vagy amikor például a célában dolgozik. Az Úr érezteti vele méltatlanságát, ő pedig különös szégyenkezést érez. Azt is akarja az Úr, hogy Margit-Mária érintkezései a „teremtményekkel” ne legyenek jók másra, csak alkalmakat adni, hogy ellent mondjanak neki és megalázzák. Szentünk önszeretetének minden sanyargatását, amelyet el kell szenvednie, a maga „jóízű táplálékának” nevezi és hozzáteszi, hogy Isten soha se hagyta őt enélkül.

Ugyanakkor azonban, amikor belemerül „a maga semmiségének mélységébe”, Jézus a leggyöngédebb megnyilatkozásokkal jutal-

mazza bizalmasát: Nem Margit-Mária kérte-e, hogy tegye szívét pusztasággá? Ha hűségesen megmarad az Ő társaságában, itt tudja megtanítani, hogy kell Őt szeretnie.

A Megváltó egyszer úgy szól hozzá, „*mint egy jóbarát*”, máskor „*mint a legszerelmesebb vőlegény*”, ismét máskor „*mint egy atya, akin sebet ejtett az egyetlen gyermeke iránt érzett szeretete.*” Legal-
kalmassabb idő az ilyen beszélgetésre – az éjszaka. Szentünk arra kéri őrzőangyalát, hogy ébressze fel. Beszélgetése Urunkkal, amely néha három óra hosszat is eltart, tele van a szeretet indulataival és érzelmeivel, édesége oly boldogsággal tölti el, hogy utána nem tud újra elaludni. Napkeltével elfoglaltságai nem szakítják félbe a misztikus szívbeli együttlétét Istennel, sem a lelki békét, amelyet benne talál.

Nehézségek az olvasásban és a szóbeli imában

Az olvasás, amely egyébként Margit-Mária kedvtelése volt, most gyötrelemmé válik számára: nem tudja rá összpontosítani gondolatait: csakis Isten tölti be a szívét és nem bír mással foglalkozni. Egyetlen kívánsága: csendben maradni, szemtől szembe az isteni jelenléttel, átadni magát a szeretet működésének. Valaha beszédes volt, most „*annyira megbutultam – írja vallomásaiban – hogy semmi másról nem akartam tudni, csak a keresztre feszített Jézusról.*”

Ami a szóbeli imádságokat illeti, kénytelen arra szorítkozni, hogy elvégi azokat, szíve azonban nem tud hozzájuk alkalmazkodni.

Égő vágyakozás Isten után

Margit-Mária abban a pillanatban, mihelyt felébred, máris Isten jelenlétében találja magát. Végtelen hosszúnak érzi az időt, amit azal kell töltenie, hogy felöltözik, annyira siet, hogy megjelenjék a kápolnában az Oltáriszentség előtt. Sóvárgása oly heves, hogy összeszorul a szíve és éles fájdalmat érez a bal mellkasában.

„*Egy alkalommal – mondja – a kórusról lejövet és arccal a tabernákulum felé fordulva úgy vettem magam lábai elé, mintha élő áldozat volnék – akinek nincs más vágya, minthogy megsemmisüljön, feláldozzák, egészen eléggő áldozatként felemésszék szeretetének*

lángjai”. Lelke annyira elvesz Isten roppant nagyságában, hogy egyáltalán nem tud alkalmazkodni az imádságnak ahhoz a módjához, amit előírnak neki. Mintha megvakult volna felfogó képessége, nincs más világossága, „*csak az, amit az Igazság isteni Napja bocsájt abba időnként.*” Lelkében nincs más indulat, csak Istent szeretni. A boldogság részeggé teszi, „*a szívében titkos, belső láng lobog*”. S testileg érzi azt, mint égési sebet, amely valamivel a szíve fölött helyezkedik el. Ez az izzás néha áterjed az arcára is és ilyenkor misztikusunk nem tudja, hol van és mit tesz.

Az isteni kisajátítás

Teste valóban megszenved, hogy a divinum, az isteni, kisajátítja lelkét. Úgy érzi, mintha késekkel döfték volna át a mellét, alig bír lélegzetet venni. Így szenved a testében, míg lelke a szeretet örömeiben fürdik. Pszichikuma, énje valamiképpen ketté szakad: az „alsó részei”, vagyis érzékelő képességei semmi jót nem éreznek, nem tapasztalják meg azt, ami lelke „felső részében”, azaz a mély személyiségben megy végbe. Megfeledkezik magáról, nem kíván mást csak egyesülni Istennel és elveszni benne. Az Úr, amidőn kinyilvánítja jelenlétét és kegyeit szentünknek, annyira gúzsba köti minden képességét, hogy az még neki, Istennek se bírja kimutatni szeretetét. „Kegyetlen kinszenvedés” és ugyanakkor „*nagy boldogság*” Margit-Mária számára, hogy nem bírja kifejezni Istennek a saját érzelmeit! S hiábavaló minden erőfeszítése, hogy kitörjön ebből az állapotból.

– *Úgy látszik, kicsúfolsz azzal, hogy szívem csak akkora kinlódással bírja elmondani neked szeretetét* – mondja egy nap szentünk az Úrnak.

– *Igen* – hangzik a válasz – *mert már nincs több örömed benne és én már ismerem annak minden mozdulatát.*

Ilyenek tehát misztikusunk „gondjai” imádság közben. Legtöbbször anélkül kerül ki belőle, hogy tudná, mit tett, és hogy a legkisebb elhatározásra jutott volna, hogy egyáltalán kért volna valamit. Megelégszik annyival, hogy áldozati adományát egyesíti azzal, amit Jézus ajánlott fel az Ő atyjának:

„Istenem, felajánlom neked szeretett Fiadat hálám gyanánt minden jóért, amit velem teszel, ő az én kérésem, felajánlásom, imádságom.

minden jó elhatározásom, őt ajánlom fel szeretetem, egész mindennem gyanánt. Fogadd el őt, örökkévaló Atya mindazért, amit tőlem kívánsz, hogy neked adjam, mert nekem semmi más felajánlani valóm nincs, ami méltó volna hozzád, csak Ő, akit akkora szeretettel adtál nekem, hogy ő legyen az én boldogságom!”

Intelmek és szorongások

Margit-Mária azonban ilyen imádság után igen nyugtalan: nem pazarolja-e el az idejét? Hiszen nem követi azt az elmélkedő módszert, amit előírnak neki, elhanyagolja a pontokat, amelyeknek elmélkedése vázlatául kellett volna szolgálniuk. Úgy érzi, hogy a kárhozat útján jár és lelke mélységesen felkavarodik. Az Úr azonban megnyutatta és visszaadja bizalmát: Ő úgy akar működni benne, ahogyan jónak látja. Minek töri azon a fejét, hogy elvész-e vagy megmenekül, mikor Isten akaratát teljesíti? Vesse alá hát magát az Úr akaratának, még ha nem is tudja felfogni terveit.

Amit azonban Margit-Mária semmiképpen nem tudott megérteni, az az, hogy a nagy és hatalmas Isten annyi kegyelemmel halmozza el a nyomorult teremtményt, aki annyiszor visszaél jótéteményeivel. Méltatlan volta tudatában is az imádsághoz menekül. Isten pedig mérhetetlenül szelíd szeretettel várja ott őt.

Próbálkozásai, hogy ellenálljon a természetfölötti hatalomnak

Ott van azonban Thouvant nővér, aki felszólítja, adjon számot elmélkedéseiről. Margit-Mária ilyenkor kénytelen alávetni lelkét az éfele vizsgálatnak. Mivel pedig szentünk semmit nem titkol el előljárói előtt: az újoncmesternő, akiben megvan az ítélőképesség, egyre tisztábban látja meg azt, amit Saumaise anya is megállapít, hogy Isten rendkívüli utakon vezeti Margit-Máriát. Mindketten meg is mondják neki: ez nem a Szűz Mária zárda lányainak szokott útja. Misztikusunk tehát megpróbál ellenállni az isteni kegyelemnek, amely hatalmába kerítette őt. Mindhiába, mert a lélek, amely vezeti, annyira uralma alatt tartja, hogy valamiképpen teljesen lefoglalja minden képességét. Margit-Mária panaszkodik Istennek: miért nem

hagyja meg őt a Szűz Mária zárda bevett útjain? Miért vezette őt ide, ha itt elvész? Miért nem halmozza el ezeket a rendkívüli kegyelmekkel a többieket, akik kevésbé méltatlanok rá?

– *Én semmi mást nem akarok* – mondja – *csak a te szeretetedet, a te keresztedet és ez nekem elég, hogy jó szerzetesnő legyek, mert ez az egyetlen, amit óhajtok.*

– *Küzdjünk meg hát, lányom, örülök neki* – hangzik a válasz – *meglátjuk, kié lesz a győzelem, a Teremtő-e vagy a teremtményé.*

Az Úr azonban, hogy megnyugtassa szentünket, hozzáteszi még:

– *Értsd meg, én egyáltalán nem tekintem megbántásomnak, ha szembeszállsz és ellenkezel velem, mert előljáróidnak engedelmeskedni akarsz. Azt akarom azonban, hogy megtanuld: korlátlan ura vagyok ajándékaimnak és teremtményeim semmiképp se tudnak engem megakadályozni abban, hogy végbe vigyem szándékaimat. Éppen ezért nemcsak azt akarom, hogy azt tedd meg, amit előljáróid mondanak neked, de még azt se tedd meg az ő engedélyük nélkül, amit én parancsolok neked. Mert én az engedelmisséget szeretem és anélkül senki nem nyerheti el az én tetszésemet.*

Természetes, Saumaise anya is tudomást szerez a fiatal fogadalmashoz intézett mennyei szavakról. Fel is szólítja őt azon nyomban, hogy fenntartás nélkül vesse alá magát minden rendelkezésének. Margit-Mária örömmel fogadja a kívánságot és a béke visszatér lelkébe, nem érzi többé, hogy az isteni szándék és a főnöknője akarata között vergődik, mégha azok olykor látszólag ellenkeznek is egymással.

Margit-Mária lelki vezetője – Isten

Isten azonban igényt tart rá, hogy ura maradjon ennek a léleknek, Igaz, Margit-Máriának mindenben engedelmeskednie kell előljáróinak, de fogadalma előtt nem kötelezte-e el magát, hogy Neki adja szabadságát? Az Úr tehát azt kéri tőle, hogy újítsa meg felajánlását, mégpedig egész valójáét. Szentünk beleegyezik, ugyanakkor azonban könyörög, hogy Isten ne tegyen rajta semmi szembetűnően rendkívülit, mert ő csak megaláztatásokat és megvetetést óhajt.

– *Mert, sajnos, Istenem, érzem gyengeségem* – mondja – *félek, hogy elárullak és hogy ajándékaid nem lesznek bennem biztonságban!*

– *Ne félj, leányom* – szól a válasz – *rendet teremtek ott, én magam leszek őrződ és tehetetlenné teszek, hogy nekem ellenállj.*

Az Úr virraszt tehát választottja fölött és nem várja meg, hogy bármi is eltérjen attól, amit tőle elvár. Hacsak a legapróbb dologban is hibát követ el, máris figyelmezteti:

– *Tiszta vagyok és nem tudom elviselni a legkisebb vétket sem. Túláradó szeretetem odáig vitt, hogy mestereddé tegyem magam, tanítsalak, hogy a magam módja szerint és szándékaimnak megfelelően formáljalak. Nem tudom elviselni a lagymatag és lanyha lelkeket és azért, mert szelíd vagyok és elviselem a gyengeségeket, nem leszek kevésbé kemény és szigorú, ha javítanom kell téged és büntetnem kell hűtlenségeidet.*

Margit-Máriának tehát alaposan feladták a leckét: se az Isten, se az előljárói nem tűrnek meg részéről semmiféle gyöngeséget és mind-egyikük az erények hősi fokát követeli meg tőle.

Az Oltáriszentség előtt

Margit-Mária azonban nem tud elrejtőzni a közösség szeme elől! Imádság közben – amint majd a zárda lelkésze mondja tanúvallomásában – nem látszik meg rajta, hogy „*elragadtatásba esett*”. Valahányszor a tabernákulum előtt tartózkodik, a legmélyebb megalázkodása tűnik szembe. Ez egyébként, mondja vallomásában, „*a legnagyobb boldogsága*”, a szíve ilyenkor „*a maga központjában*” található. *Az Oltáriszentségben lakozó Jézusom Szívén kívül* – írja később P. Croiset-nek – *nincs öröm, nincs boldogság, se vigasztalás az életben.*”

Nővértársai, akik a kórusban látják, ugyanazt vallják: sokat és hosszan időz az Oltáriszentség előtt, különösen, ha azt az oltárra kitétték. Egyszer nagycsütörtökről nagypéntekre virradó éjjel este héttől reggel hét óráig térdel a pihenő oltár előtt. Valóban olyan, mint „*az égő gyertya*”, amely az Eucharisztia előtt elemésztí magát. Ilyenkor, még ha beteg is, térdel, mozdulatlansága mindenkit ámulatba ejt. Keze mellén összetéve, lélegzetét se hallani, mintha márványból volna, csak az arca fűdik néha könnyben. Hogyan tud ez a törekeny szerzetesnő ilyen sokáig megmaradni ugyanabban a testtartásban? Egy nap a nővértársai közül többen felteszik a kérdést Margit-Máriának. Válasza mélységesen egyszerű:

– Annyira el vagyok foglalva Urunk szenvedésével, hogy ilyenkor nem tudom, és egyáltalán nem is érzem, hogy testem van.

Chalon nővér egy nap, amikor látja, hogy a misztikus egészen beleméregedett Istenbe, ki akarja szakítani elmélyedéséből: hozzálép és megszólítja. Hiába minden próbálkozása. Margit-Mária érzéketlen marad, semmit nem válaszol. Ha viszont az adorációba merült szentünknek utasítást hoznak a főnöknőtől, nyomban felkel és elvégzi, amit az engedelmesség parancsol neki. Több nővértársa később azt vallja, hogy épültek ezen az adoráló magatartáson. Ez valóban igaz Margit-Mária élete vége felé, de az első években, amelyeket Parayban tölt, ez az extatikus viselkedés inkább vált ki csodálkozást, mint csodálatot és inkább ad okot bírálatra, mint a lelkesedésre.

Egy alkalommal meg is támadták: *„azért marad tovább a kórusban, mint a többiek, mert különködik és mutogatni akarja magát”*. Margit-Mária ekkor elhatározza, hogy a cellájában marad. Krisztus azonban olyan erővel kényszeríti, hogy menjen keresse fel az Oltáriszentségben, hogy amikor ellenáll neki, leírhatatlan állapotba kerül. *„Olyan fájdalmat éreztem – vallja – mintha a szívemet tépték volna ki.”*

Urunkat bántja, hogy Margit-Mária fékezni akarja az ő kegyelmeinek áradását:

– Tudd meg – mondja neki – ha te visszavonulsz jelenlétemtől, nagyon is megéreztetem veled és mindazokkal, akik annak okai lesznek. Elrejttem előlük jelenlétemet és nem találhatnak meg engem, amikor keresnek.

Szentünk ekkor elhatározza: nem törődik vele, mit mondanak róla.

Vágyakozás az áldozás után

Ha Margit-Mária lángol a vágytól, hogy az Eucharisztia előtt adoráljon, még erősebben érzi *„égető éhségét”* az áldozás után. *„Mezít-láb menne végig egy lángban álló úton”*, hogy magához vehesse a *„szeretet kenyerét”*. És amikor megáldozott, hosszú percek át szinte megsemmisülten, mélységes hallgatásba merül Isten előtt, hallgatva várja, hogy szóljon hozzá Az, aki ilyen módon elégíti ki lelke sóvárgását. Mindennap szeretne áldozni, de nem engedik meg

neki, amint P. Croiset-nek írja később (1690. május 16): „*hetenként csak kétszer áldozunk*”, *rendesen vasárnap és csütörtökön, azon felül legfeljebb a hónapok első péntekén engedélyezik nekünk.*” Farges nővér mondja vallomásában: „*soha nem hanyagolta el a felkészülést, hogy Jézus Krisztust összeszedetten és szent vágyakozással fogadja lelkébe*”.

Ugyanakkor rettenetes aggodalom áll az Eucharisztia utáni vágyódásának útjában: nem túl nagy bűnös-e, hogy lelkébe merje fogadni Istent? Hiszen maga Mestere mutatta meg neki, mennyire méltatlan. Inkább választaná, hogy a mélységbe, Lucifer lábai alá taszíták, mint hogy olyan szentélyt ajánljon fel Krisztusnak, amely megalázó számára. Könyörögve kéri hát a főnöknőt, hogy tiltsa el az áldozástól. Saumaise anya azonban nem hajol meg a leány aggályai előtt és szemére veti, hogy nem szereti eléggé Istent. Margit-Mária szégyelli magát de alázatos és engedelmeskedik. Mégis, néhány nap múlva, amikor áldozni megy, annyira retteg, hogy reszket a fájdalomtól.

Éhezi a szenvedést

Az áldozás iránti sóvárgását szentüknél mindenkor leküzdhetetlen szenvedésvágy kíséri. Egy nap így jajdul fel:

– *Hogyan, én Istenem, mindörökre szenvedés nélkül hagysz élni?*

Óriási kereszt jelenik meg ekkor előtte. Nem látja a csúcsát, mert teljes egészében virágok borítják.

– *Íme – hangzik fel Jézus szava – ez az én tiszta jegyeseim pihenő helye. Ezek a virágok egyenként lehullanak és csak azok a tövisek maradnak meg neked, amelyek alattuk rejtőznek.*

Pontosan ez az, amit Margit-Mária óhajt.

– *Nem tudnék élni szenvedés nélkül – írja később.*

Az ő szemében semmi se hasznosabb ennél a lélek számára. Belső gyötrelmek között, ha azokat úgy fogadja, ahogyan Isten akarja, egy hónap vagy akár egy hét alatt többet halad előre, mint egy esztendeig tartó érzéki örömek és vigasztalások között. „*Mert a benső szenvedések, ha szeretettel fogadják azokat, tisztító tűzhöz hasonlítanak, amely a lélekben észrevétlenül megemészt mindazt, ami nem tetszik az isteni Jegyesnek.*”

S elsősorban a keresztt tesz hasonlatossá a keresztre feszített Jézushoz, „*már pedig a tiszta szeretet nem tudja elviselni, hogy ne legyen hasonlatos a szeretett lényhez*”. A szerető lénynek hasonlónak kell lennie ahhoz, akit szeret, mert egyébként soha nem éri el „*az egyesülést, amely csak az azonosulás által jön létre*”. És nem kérte-e Jézus őt, a bizalmasát, hogy legyen élő képmása az ő keresztre feszített szeretetének? Ez a szeretet magyarázata mindennek: ez az, és egyedül csak ez, amely érthetővé teszi misztikusunk szenvedés-vágyát. S ez őv meg bennünket, hogy félreértsük őt.

Isten azonban nem azt kéri tőle, hogy még külön vezekléseket és önsanyargatásokat végezzen azokon felül, amelyeket előírnak vagy megengednek neki. Az olyan gyötrelmek, amelyek a saját akaratából származnak, „*romlott gyümölcsök*” – mondja neki Jézus – „*a démon szülőttei*” és nem az Istené. És mikor Margit-Mária azt kéri az Úrtól, hogy részesítse őt szorongásaiban, megaláztatásaiban, megszegyenyítettéseiben, amelyeket megváltói Szenvadásában élt át, megintti őt: nem a teremtmény dolga, hogy törvényeket szabjon Neki, ne törődjék semmivel, hanem vesse alá magát azoknak a rendelkezéseknek, amelyeket Isten tesz reá vonatkozóan!

Isten szentségének megtapasztalása

Margit-Mária életének ebben az időszakában Isten az életszentség két távlatát tárja fel szentünk előtt – tapasztalatilag is.

„*Látnom engedte, hogy két szentség van Benne – mondja vallomásaiban – egyik a szereteté, a másik az igazsága, a maga módján nagyon szigorú mind a kettő és szüntelenül beteljesednek rajtam.*”

Az igazság szentsége mindenk előtt a bűnösökre nehezedik rá. Szentünknek ezt különösképpen azokért az Istennek szentelt lelkekért kell megtapasztalnia, akik azon a ponton vannak, hogy elhagyják Őt, ezekért a „*sebekkel és szennyel teli szíveikért*”, amelyek a „*kárhozat edényei*” lettek, „*amelyekben minden jó ital megromlott*”.

„*Ezektől a lelkektől – magyarázza az Úr bizalmasának – annyira iszonyodik szívem, hogy minél többször igyekeznek egyesülni velem, annál messzebb távolodom el tőlük az irtózás miatt, amit velük szemben érzek.*”

Nem magának a Paray-i zárda közösségének a leírása ez? 1673 januárjában, néhány nappal Szalézi Szent Ferenc ünnepe előtt, a szent alapító szólal meg Margit-Mária elmélkedése közben. Ő mindenkor a szeretetben és az alázatban egyesült Istennel, mondja, ezért mindenkor ezeket az erényeket óhajtotta leányainál, nos, ezek most nagyon távol kerültek Isten szeretetétől, mert cselekedeteikben főként mások tetszését keresik. Hiányzik belőlük a felebaráti szeretet is, a szerzetesnők külön barátkoznak egymással, már pedig emiatt roppant össze a csend és a jó szellem. Nélkülözik az alázatot is, mert rosszra magyarázzák mások cselekedeteit. Végül „*ellenállnak a kegyelemnek és az eszközöknek, amelyeket Isten azért ad nekik, hogy tökéletesen jók legyenek*”. Mindez a hiány és lazaság abból ered, hogy a teremtményekben lelik kedvüket. Újból vissza kell térniük a szigorhoz és az éberséghez. A szent alapító az ünnepe napján eljön majd, kiválasztani igazi leányait, akik az ő valódi szellemét birtokolják, és beleírja őket a maga szívébe, „*hogy azokat haladéktalanul felajánlja az Isteni Felségnek jó illatszerként, kárpótlásul a tökéletlenekért.*”

Margit-Mária hamarosan szenvedni fog ezekért a vétkesekért.

– *Vállald ezt a terhet – kéri Urunk – és vedd ki a részed Szívem keserűsegeiből. Hullasd a könnyeidet azoknak a szíveknek az érzéketlensége miatt, akiket kiválasztottam, vagy pedig hagyd őket bele-süppedni vesztükbe és jöjj élvezni az én örömeimet.*

Így Isten arra szólította fel bizalmasát, ő válassza meg, mit kíván: a büntetés elviselését a bűnösökért, vagy a nyugalommal teli bensőséges együttlétet Mesterével. Ő a bűnösök üdvét választja. Az igazság szentsége tehát órea szakad, mint egy nyomasztó teher. Neki kell elszenvednie a haláluk pillanatában eltaszított lelkek levertségét, ami miatt iszonyatos szorongás veszi birtokába. Úgy hat rá végül ez az igazság, mint az emésztő tűz, amely csontjai velejéig hatol és fel-emészti őt.

„*A lélek, aki szenved amiatt, hogy ily tisztátalannak látja magát, ott áll az Isten szentsége előtt, aki nem bírja elviselni a legkisebb foltot se a feléje forduló lélekben.*”

„*Egyedül Isten tudja, mit szenvedtem*” – írja később szentünk. – „*Ennél rettentőbb élményem soha nem volt még.*”

Isten ilyenkor annyira felragyogtatja tisztaságát, hogy a lélek nem bírja elviselni, mert undorítónak látja a saját állapotát.

„Gyötrelmeimben nem tudtam sem imádkozni, se magam kifejezni – teszi hozzá Margit-Mária – csak annyit tudtam mondani: Ó, micsoda rettenetes az élő Isten kezébe kerülni.” Vagy pedig: „Ő Isten szentsége, mily iszonyatos vagy a bűnös lelkeknek!”

A „szetet szentsége” viszont „a legkisebb fájdalmat sem okozza”, sebzései a lelket elmondhatatlan boldogsággal ajándékozzák meg. A lélek égető sóvárgásban lángol, hogy egyesüljön Istennel, nappal és éjszaka, oly erősen, hogy nem ismer többé semmiféle pihenést. Isten ilyenkor feltárja előtte kincstárait, amelyekből gazdaggá teszi őt és szeretete oly eleven erővel készíti a viszontszeretetre, hogy többé semmi más nem érdekli, nincs más óhaja, sürgősebb elérni valója, mint az az Egyetlen, akit szeret. Minden egyebet haszontalannak és fölöslegesnek érez. Azoknak a szenvedéseknek, amelyeket a szeretet szentsége vált ki, az a rendeltetésük, hogy „valamiképpen jóvá tegyék annyi keresztény szív hálátlanságát és érzéketlenségét, akik nem akarják viszonzni Jézus Krisztus égő szeretetét”, hogy „könnyítsenek a tisztító tűzben tartózkodó szent lelkek állapotán”.

„A szeretet szentsége – írja később Margit-Mária – annyira készítet az érte vállalt szenvedésre, hogy nem érzek edesebb nyugalmat, mint mikor testem a szenvedések alatt, lelkem minden fajta elhagyatottság közepette, egész valóm a megaláztatások, megvetetések és elmentmondások súlya alatt roskadozik.”

Így merül szentünk lelke fokról-fokra érzékeinek és szellemének tisztító éjszakájába, amely csakhamar a megvilágosodásba és a szeretet egységébe torkollik. Isten később is, azután, hogy bekövetkezik lelkének mennyegzős állapota, újból „sötét felhőbe” meríti, ezúttal többé már nem azért, hogy őt személyében tisztítsa meg a hibák legkisebb nyomaitól is, hanem hogy alkalmat adjon neki elégtételt nyújtani a felebarátok vétkeiért. Ekkor tehát már mások helyett szenved, bűnösöket ment meg, mikor szeretetből elviseli azokat a gyötrelmeket, amelyekre ők szolgáltak rá. Az efajta lelki megpróbáltatások még csak most kezdődnek életében. Isten azonban figyelmezteti, hogy az ő szándékainak megvalósulása megy végbe a lelkében. Mostantól fogva tisztán látja, hogy önmaga feláldozásával közösségének megújulásán munkálkodik.

Feljegyzések Saumaise anya parancsára

Saumaise anya, 1673. április havában a fenntartás nélküli engedelmesség nevében, amelyet leányától kért, egy rettentő feladatot ró Margit-Máriára: írja le mindazt, ami lelkében végbemegy és a közléseket, amelyeket a menyeyeiktől kap. Súlyos feladat ez szentünk számára, mert irtózik tőle, hogy így elárulja a „Király titkait”! Az Úr azonban figyelmezteti:

– *Miért utasítod vissza, hogy engedelmeskedj szavamnak és leírd, ami tőlem jön és nem tőled?*

Isteni Mestere nem hiába adta neki menedékhelyül Oldalsebét, azt a helyet, ahol minden könnyűvé válik. Szentünk Krisztus Szívének e felszólítására késlekedés nélkül engedelmeskedik és ahogyan eszébe jut, logikai vagy időbeli sorrenddel nem törődve papírra veti lelki életének eseményeit. A lényeg: az összefüggés nélküli feljegyzésekből egy kiválasztott lélek arcvonásai tárulnak fel előttünk.

Az 1673. július 1-i látomás

Margit-Mária, mint kórusnővér, hosszabb ideje elvesztette a hangját, tehát nem tudja énekelni az officiumot. A Vizitáció, azaz Mária látogatása ünnepének vigiliáján, 1673. július 1-én, mégis többször megpróbálja elénekelni a reggeli invitatoriumot. Persze, eredménytelenül. Még a zsoltárt is alig bírja követni. Ekkor, a *Te Deum* első verse alatt, szentünk egyszerre csak úgy érzi, hogy egész valóját természetfölötti hatalom szállja meg, amely „*hódolatra és imádásra*” készíteti. Karjai közé, amelyeket keresztbe téve öltözetének ujjába rejtett, valami fényesség ereszkedett alá. Olyan volt az alakja, mint egy kisgyereké, vagy inkább, állapítja meg, mint egy ragyogó napé.

– *Uram, Istenem –* suttogja magában Margit-Mária – *micsoða túlzása ez a szeretetednek, hogy ennyire lekicsinyíted végtelen nagyságodat?*

– *Azért jövök, leányom, hogy megkérdézzem, miért mondd nekem oly sokszor, hogy nem közeledek hozzád?*

– *Tudod, Uralkodóm, amiatt van ez, mert nem vagyok méltó, hogy én közeledek hozzád, még kevésbé, hogy megérintselek!*

– *Értsd meg, hogy minél inkább visszahúzódsz semmiségedbe, annál több száll alá az én nagyságomból, hogy megtaláljon téged!*

Ekkor azonban nyugtalanság hullámzik át szentünk lelkén: vajon nem a Sátán valamelyik angyala jött-e el, hogy lépze csalja őt?

Kéréssel fordul hát a fényességhez:

– *Ha te vagy az, Istenem, add meg, hogy el tudjam énekelni ebben az órában dicséretedet!*

Abban a pillanatban visszanyeri hangját, s az felszabadultabb, erősebb mint valaha, és a kórossal együtt tudja folytatni a *Te Deumot*. Az officium egész további része az Istennel való egyesülés örömei között telik el, anélkül, hogy a szent elhanyagolná a zsoltárt és az éneket.

– *Ha kevésbé szorgoskodtál volna dicséretemben* – mondja neki az Úr – *visszahúzódtam volna.*

Az officium után, amely megelőzte a lefekvést, nem jön álom Margit-Mária szemére. A látomás oly erővel hatott rá, hogy rövid számára az éjszaka. Szentünk elég hosszú ideig megőrzi hangját, de azután újból elveszti. Kéri Urunkat, adja vissza neki, ez azonban azt válaszolja: ne tekintse Margit sajátjának a hangját. Ő csak kölcsön adta, hogy higyen. És ne törődjék azzal, hogy elveszti-e vagy birtokolja. Ettől kezdve Margit-Mária valóban megőrzi közönyét e dologban.

Látomás Szent Ferencről

Valószínű, 1673. október 4-én történik, hogy Isten Assiszi Szent Ferencet jeleníti meg imádkozó szolgálója előtt, vakító fénykoszorúban és a többi szenteknél magasabbra emelten. Kitüntetésének oka: nagyon szerette Krisztus szenvedését és teljesen azonosult a Megváltó szenvedésteli életével. Ezért is tette rá Ferenc testére Jézus szentséges sebeinek pecsétjét, ezért választotta Szíve egyik kegyeltjévé és adta meg neki a hatalmat, hogy szent véreinek érdemeit közvetítse a lelkek felé. Amikor az isteni igazságosság felháborodik a bűnösök miatt, Szent Ferenc meg tudja békíteni. Különösképpen azoknak a szerzeteseknek tud kegyelmet és irgalmat nyerni, akik megszegik szerzetük szabályait. Margit-Mária hozzáteszi: *„lelkem isteni Jegyese, miután mindezeket a dolgokat megmutatta nekem, szeretetének zálogaként kalauzommá tette Ferencet, hogy ő eligazítson a gyötrelmek és szenvedések között, amelyek rám várnak.”*

Fogadalma első esztendejének mérlege

Ha összegezni akarnánk fogadalmas szerzetessége első esztendejének tényeit, azt mondhatnánk: a lényege abban áll, hogy megtanul engedelmeskedni a rendi szabályoknak és az előjárók rendelkezésének. Azután viszont, hogy beilleszkedik ezek keretei közé, teljesen belemerül a misztikus életbe: a kegyelem nyomása alatt, akár imádkozik, akár engesztel – kifelé egyre passzívabbá válik, mivel beleegyezett, hogy az Úr hatalmába vegye őt, hagyja, hogy Az vezesse. Isten, azaz: a végtelen Szeretet most megtisztítja és átalakítja őt, hogy egyesüljön vele és belemerítse szeretetének égő, olvasztó kemencéjébe. Margit-Mária e pillanatban még nem szent, megvannak még ellenszenvei és vonzalmi, egyfajta önszeretet, a függetlenség kísértései. Jézus azonban vonzza és türelmesen, lépésről-lépésre mélységesen aláztatossá és jóakarátúvá formálja lelkét. Ez még nem a „lelki házasság” mozzanata, mert az érzékek és a lélek passzív éjszakáinak sötétje még csak most kezd sűrűsödni. Margit-Mária csak most, az 1673-as év végén lesz alkalmas, hogy felfogja, majd átadja a világnak az üzenetet, amelyet Isten rábíz. A Paray-i látomások, ellentétben a többiekkel (például a La Salette-ival és a Lourdes-ival), nem jönnek létre – „*ex abrupto*” – hirtelenül, váratlanul, a látnoknő lelki életétől függetlenül. Ellenkezőleg, úgy íródnak bele Isten szolgálóleányának életébe, mint a vízjel. Ha valaki lelkének tartományain, állapotain kívül próbálja ezeket elhelyezni, kiszakítja összefüggéseiből és eltorzítja őket. Krisztus tárja fel szenvedélyes szeretetét az emberek iránt, ezt azonban egy lélek közvetítésével teszi, aki viszont kimondhatatlan élményen ment át. Margit-Mária természetfeletti átalakulása, metamorfózisa – prófétai üzenet, exemplum, példázat: annak az átalakulásnak a mintaképe, amelyet Krisztus a Jézus Szíve tisztelettel akar elérni egyházában.

VIII. FEJEZET

A JÉZUS SZÍVE TISZTELET ÉS AZ ELSŐ JELENÉS

A Szent Szív tiszteletének elterjedése Szent Margit-Mária után

1733-ban Joseph de Galliffet jezsuita alábbi címmel jelentet meg egy könyvet Lyon-ban: *Jézus-Krisztus imádató Szíve tiszteletének kiválósága*. Ebben így írja le Jézus Szíve tiszteletének elterjedését abban a négy évtizedben, amely Margit-Mária halálát követte:

„A tisztelet napról-napra növekedik, püspök uraink közül többen jóváhagyták azt egyházmegyéikben. Látjuk, hogy támogatásukkal nagy számú Jézus Szíve konfraternitás alakult... Különböző kis könyveket nyomtattak az ájtatosság szolgálatában, amely mindenfelé terjed. A Szent Szív ábrázolását mindenfelé megtalálni, képeit templomokban is kifüggesztik nyilvános tiszteletre, kápolnákat és oltárokat emelnek számára, az isteni Szív ünnepét rendkívüli pompával és hatalmas tömegek jelenlétében ülik meg a neki szentelt helyeken. Nemsokára egyetlen valamire való város nem lesz Franciaországban, ahol az ünnepét ne tartanák meg.”

„A tisztelet Franciaországból, ahol megszületett, jobban szólva: ahol elindult, átterjedt a szomszédos, majd a távolabbi országokba, olyan sikerrel és gyorsasággal, amit semmi másnak nem lehet tulajdonítani, csakis Isten kezének. Mert nem egészen 38 év alatt (azaz 1693-tól, a szent halála utáni harmadik esztendőől 1731-ig) elterjedt Franciaországban, egész Flandriában, egész Németországban, egész Lengyelországban, Csehországban és Litvániában, Itália főbb városaiban: Rómában, Nápolyban, Turinban, Genuában, Palermóban, Messinában stb. Elterjedt a tengereken túl, a világ legtávolabbi sarkaiban is, behatolt Kínába, Perzsiába, Indiába, Szíriába, Kanadába, Amerika szigeteire.”

Nos, mi volt az oka, hogy ilyen rendkívüli erővel robbant bele a Jézus Szíve tisztelet a világba? A pestis megszűnésének csodája Marseilles-ben, miután Belsunce püspök a várost felajánlotta Jézus Szívének, kétségtelen, óriási visszhangot váltott ki. Nem szabad megfeledkeznünk Eudes Szent János apostolkodásáról és írásairól

sem. Kétségtelen azonban, hogy a legfigyelemreméltóbb ösztönzés Paray-ból, különösképpen azokból a látomásokból indult el, amelyekről Margit-Mária nővér számolt be. S abból a néhány oldalból, amit Colombière Kolos szentelt *Leiki magány* (Retraite spirituelle) című könyvében a „nagy jelenésnek” (még szentünk halála előtt), nemkülönben az „*Alacoque Margit-Mária nővér rövid életrajzából*”, amelyet Croiset atya hozzácsatolt az *Urunk Jézus Krisztus Szentséges Szívének tisztelete* című 1691-ben megjelent művéhez. Kétségtelen, hogy ezek rendkívüli hatást értek el és nagy mértékben járultak hozzá, hogy a Jézus Szíve tisztelet a legtávolabbi vidékeken és a legegyszerűbb keresztény hívők körében is elterjedjen. Margit-Mária és a Paray-i „kinyilatkoztatások” nélkül a XVIII. század – amely pedig annyira kevésbé volt misztikus beállítottságú – nem lett volna tanúja e tisztelet ekkora mértékű elterjedésének, főként, ha figyelembe vesszük azt a küzdelmet is, amelyet a janzenisták folytattak ellene. Az egyszerű lelkek a „látomásokból” és a mennyei üzenetekből, legyenek ezek bármily rendkívüliek, könnyebben megértik a természetfölöttit, mint a teológusok legmélyebb fejtegetéseiből. Azok szemében, akik nem bölcsek és nem tudósok –, az isteni megnyilatkozások kézzel foghatóbban tanúsítják Isten közelségét és jóságát minden könyvnél és okoskodásnál. A misztikumba és a csodákba vetett hitük egyébként nem annyira csodavárás, mint lényegében realizmus és pragmatizmus; az elvek és az elvont dolgok szalmájánál többre becsülik a tények és az eredmények gabonáját. Úgy érzik ilyenkor: ujjukkal tapintják meg, hogy Isten nem az Emphyreumban, a csillagok szférájában elveszett távoli lény, hanem hogy közel jön az emberekhez és a misztikus közvetítésével – aki hozzájuk hasonló – őket látogatja meg és hozzájuk beszél a szeretet nyelvén.

A Jézus Szíve tisztelet eredete

Tévedés volna azonban, ha a Szent Szív tiszteletét a Paray-i megnyilatkozások eredményének és Margit-Máriát a tisztelet elindítójának tekintenénk. Ez esetben az egyház nem tehetné volna a magáévá, mert ez mindenkor csakis a kinyilatkoztatásból meríti azt, amit a keresztényeknek ajánl. Egy magánkinyilatkoztatást csak annyiban nyilvánít egészségesnek és hihetőnek, amennyiben az megegyezik az

Írás és a Hagymány lényegével. Mennyei üzenet olyan igazságra hívhatja fel a figyelmet, amely méltó rá, hogy az emberek előtt jobban megvilágosítsák azt, de újat soha nem jelent be.

– *Még ha egy mennyei angyal jönne* – mondja Szent Pál –, *hogy más evangéliumot hirdessen nektek, anatómát kell mondani rá!*

Ha tehát az egyház ma, ugyanúgy mint tegnap, arra kér bennünket, hogy szítsuk fel magunkban Krisztus Szíve iránt az imádó tiszteletet és a bizalommal teli megújító szeretetet, az ilyen tisztelet szentírási alapokon nyugszik. Hiszen már maga a „szív” szó – bibliai kifejezés. Az ember mélyéletének forrását és központját jelképezi ott: azt jelenti, hogy Isten, mikor bennünket néz, nem áll meg a külsőségnél, a maszknál, hanem szívünk mélyét, gondolataink és szándékaink legbelsőbb szentélyét vizsgálja meg. Ezért kell megújítanunk szívünket, ha az megkeményedett, azért kell *„készséges szívvel”* fogadni Isten Igéjét, ezért kell *„teljes szívünkéből”* szeretni Istent.

Hasonlóképpen gyakran szól a biblia „Isten szívéről”. A kifejezés, ugyanúgy, ahogyan a „kebel”, az Úr irgalmát és szelidségét, s az emberre vonatkozó tervét jelenti, akit az üdvösségre akar vezetni.

Jézus, a megtestesült Ige is gyakran szól „szívéről”. A maga mély enjét, gyengéd és irgalmas érzéseit, megváltói akaratát fejezi ki vele. *„Jöjjetek hozzám és tanuljatok tőlem, mert szelid és alázatos szívű vagyok”*. „Jézus Szívét” azonban nem korlátozhatjuk Krisztus belső világára, s nem csupán Személyiségének jelképe ez. A Megváltó testi szíve, amelyet a János Passió elmondása szerint a Kálvárián átdöfött a katona lándzsája és abból, a halott szervből, mely megszűnt dobogni, az ámuló apostol-szemtanú szeme láttára vér és víz ömlött ki, Jézus testi szívének ez az átdöfése, a Megváltó megnyitott szívéből kicsorduló vér és víz, azóta is jelkép lett mindazok szemében, akik hittel és hálával szemlélik azt; „Epiphania” lett – a Megváltó hősi szeretetének felragyogó kinyilatkoztatása, ugyanakkor a nekünk megadott és velünk közölt feltámadás, az isteni élet biztosítéka.

A Jézus Szíve tisztelet fokozatos kibontakozása

A Jézus Szíve tisztelet a keresztre feszített Jézus szemléléséből lassanként, fokozatosan bontakozott ki az egyházban. Így például Vienne-i Sanctus diakónus, aki 177-ben szenvedett mártíromságot,

azért nem érezte hogy vörösrre izzított lemezekkel sütögették, mert „*élő víz forrása volt az égben, a véé, amely Krisztus oldalsebéből folyt ki*”.

Az egyházatyák a Szentírásról szóló magyarázataikban hosszan időznek a Kálvária jeleneténél. Szent Ágoston például a Krisztus tántogó oldalsebéből kiömlő vérben és vízben az átdöfött Szívéből születő Egyház, az új Éva, a kegyelem szerinti anyánk születését olvassa ki. Később Szent Bernát, Guillaume de Saint-Thierry, Szent-Viktori Richard és Hugó, majd Szent Lutgard, Gertrúd és Mechtild működése nyomán a teológiából kibontakozik a misztika: a lélek megmámorosodik az örömek áradatától, amelyek a Megváltó szerető szívéből ömlenek. Ezek a Krisztusba szerelmes lelkek szerelmük olvasztó kemencéjéből, imádott Mesterük isteni kebléből kapnak bizalmas közléseket, ott avatják be őket, ott alakulnak át. Szent Gertrúd például lírai leírást ad Jézus Szívének dobogásáról és feltárja annak lelki jelentését.

Aztán jön Asszisi Ferenc. Az Alverna hegy barlangjában testileg is megkapja a Keresztre feszített sebhelyeit és ez a csoda roppant megújhodást hoz a Megváltó szent emberségnek és Szenvedésének tiszteletébe: az emberek, akiknek szeretete felizzik e jelek szemlélése nyomán, újra megtanulnak feltekinteni arra, akit átszögeztek. Természetes, hogy a ferences iskola prédikátorai, különösen egy Szent Bonaventura, mindent megtesznek, hogy Jézus Szíve felé fordítsák a hívők figyelmét, a Poverello misztikus tanítványai pedig, mint Foligno Angela vagy Cortonai Margit, szerető párbeszédet folytatnak Vele.

A domonkosok – különösen a Német iskola, Eckhardt mesterrel, Taulerrel és Suso Henrikkel az élén – a keresztre feszített Jézusról elmélkedve ugyancsak eljutnak Jézus Szívének tiszteletéig. Később Sziénai Szent Katalin Krisztus szent Véérének tiszteletét szorgalmazza, amely a Megváltó Szívéből forrászik. A XV. század „a Szent Szív szentjeinek” százada, hogy csak Sziénai Szent Bernardint, Bolognai Szent Katalint, Schiedam-i Lidvinát, Genuai Katalint, római Franciskát, Justiniani Lőrincet, Jeanne de France-t említsük példa gyanánt, de ne feledkezzünk meg a Lansperge-i Karthauzi-ról sem, aki az átmenetet és az összeköttetést jelenti a XV. és a XVI. század között és akinek a hatása figyelemre méltó volt.

Ebben a században a jezsuiták veszik át a váltóbotot. Canisius Péter lelkes híve volt a tiszteletnek, ugyanúgy Borgiai Ferenc. A XVII. század hajnalán egész spirituális irányzat választja programul, hogy Krisztus sebeiről, különösen nyitott oldalsebéről elmélkedjék. Olyanokra gondolunk, mint Pazzi Mária-Magdolna vagy Limai Róza.

Margit-Mária százada

Azt is mondhatjuk, hogy Paray szentjének idején is megszokott dolog volt Jézus Szívéről beszélni és tiszteletét hirdetni. Tiszteletének nemcsak misztikusok voltak hívei, mint Jeanne Deleloé, Maria d'Agreda, a Megtestesülésről nevezett Quebec-i Mária, az Oltári-szentségről nevezett Beaune-i Margit, Jeanne de Matel, hanem a francia iskola gondolkodói és teológusai is, mint Bérulle, Condren, Olier, szívesen elmélkednek Jézus Krisztus „állapotairól” és „belső világról”. Számunkra Jézus Szíve a Megváltó személyiségének lényegét és lelkiségét, pszichológiáját, „*istenien emberi lényét*” jelenti.

A gondolat mesterei mellett ott látjuk a tisztelet apostolait is, akik az első kézikönyveket írták meg a szolgálatában. 1643-ban Del Nente domonkos atya Firenzében kiadja a „*Solitudini-ját (Magány)*”, 1640 és 1650 között a jezsuita Druzbicki megírja a *Meta cordium Cor Jesu (Jézus Szíve a szívek célja)* című művét, amelyet 1683-ban, a szerző halála után adnak ki. Saint Jure atya 1646-ban megjelent könyve: *A lelki ember (L'homme spirituel)* csodálatos oldalakat tartalmaz Jézus Szívéről. Ugyanúgy a *Mirha csokor*, (Bouquet de Myrrhe, Róma, 1635) P. Caraffáról *Az imádság embere (L'Homme d'oraison, 1675)* P. Jacques Nouet-től, főként pedig P. Vincent Huby 1672 körül megjelent könyve: „*Isten és Urunk Jézus Krisztus szeretetének gyakorlata*” (Pratique de l'amour de Dieu et de notre Seigneur Jesus-Christ).

Ilyen módon már a Paray-i jelenések előtt, illetve ezek pillanatában számos hitbuzgalmi kiadvány foglalkozik a Szent Szív tiszteletével. Margit-Mária tehát nem talált ki semmit!

Különleges hely illeti meg azonban a Szent Szív tiszteletének apostolai között Eudes Szent Jánost (1601–1680), szentünk kortársát. Ő kezdi szentbeszédeiben hirdetni Mária Szíve, majd hamarosan

Jézus és Mária Szíve tiszteletét, mert szerinte a két Szív elválaszthatatlanul egybekapcsolódik. Miséket és officiumokat szerkeszt tiszteletükre, 1672-ben az általa alapított kongregációban mutatják be az első misét Jézus Szíve tiszteletére. Dühödten támadják őt, ezért a két kultusznak, amelyet szorgalmaz, apologétájává képzi ki magát. Halála (1680. augusztus 19) előtt egy hónappal fejezi be nagyszabású művét: „*A szentséges Isten Anyja csodálatos Szíve*” (Le Coeur admirable de la très Sainte Mère de Dieu), amelynek tizenkettedik könyvét teljes egészében Jézus Szívének szenteli. Szenttéavatási bullája joggal állapítja meg róla, hogy ő Jézus Szíve és Mária Szíve liturgikus tiszteletének „*atyja, doktora és apostola*”.

Annak ellenére, hogy Margit-Máriának inkább átvett mint általa szerzett imádságai között van egy Mária Szívéhez szóló, mely Eudes János egyik könyörgésére emlékeztet, nem lehet azt állítani, hogy nővérünk személyesen ismerte volna a normandiai szentet. Az viszont nagyon valószínű, hogy olvasta F. Nouet, főként pedig Jean de Bernières-nek, Eudes Szent János barátjának „*A bensőséges keresztény*” (Le Chretien interieur) című művét. Margit-Márián rajta hagyta nyomát kora lelkiisége, és megérintette őt a berullianus irányzat, fő gondolataiban – Isten-központúság, teljes megalázkodás áldozati állapot, részesülés a megtestesült Ige állapotában – megegyezik vele. Ha azonban különös hatást keresünk, amely befolyást gyakorolt misztikusunkra, akkor az a Vizitáció alapítójáé, Szalézi Szent Ferencé és Chantal Johannáé. A szalézi örökséget ugyanis teljesen áthatotta Jézus Szíve tisztelete.

A Szent Szív tisztelete a Vizitációs rendben

„*Mérhetetlenül fontos megemlíteni – írja Languet de Gergy az „Előszóban”, amellyel bevezeti a „Tiszteletre méltó Margit-Mária életét” – azt a jóslatot, amelyet Szalézi Szent Ferenc mondott egy alkalommal, hogy „a rend, amelyet alapított, különösen alkalmas lesz, hogy Jézus-Krisztus Szívének tiszteletét ápolja. A Vizitáció nővéreit, mondotta egykori életírója szerint a nagy szent (M. Dupuy: Szalézi Szent Ferenc élete) az evangéliumi szűzeknek lehet nevezni, akiket különösképpen azért helyeztek ebbe a századba, hogy a megtestesült Ige szent Szívének két legdrágább erényét kövessék: a sze-*

lidséget és az alázatot, mert ezek alkotják rendjük bázisát és fundamentumát és adják meg nekik azt a privilégiumot és összehasonlíthatatlan kegyelmet, hogy a Jézus Szíve leányai nevét viseljék”.

Hadd szóljon azonban maga az alapító. Chantal anyának írja 1611. június 10-én (azaz a szóban forgó esztendőben az Úrnap oktaváját követő pénteken): „*Valóban, a mi kis kongregációnk Jézus és Mária Szívének alkotása. A haldokló Megváltó szült bennünket, amikor megnyitotta Szent Szívét.*”

Chantal Szent Johanna pedig így nyilatkozott: „*Ha a Vizitáció nővérei nagyon alázatosak és hűségesekek lesznek Istenhez, Jézus Szíve általuk lakik és marad ebben a világban.*”

A szent doktortól lehetne még jó néhány megjegyzést idézni, amelyben Jézus Szíve tiszteletére buzdítja leányait. Legyenek az isteni Szív „*imádói*”, „*szolgáló leányai*”, „*követői*”. Legyen az „*lakásuk*”, mert az „*annak a fának a gyökere, amelynek ők az ágai*”. A Megváltó Szíve legyen szüntelenül az elmélkedésünk tárgya, ezentúl „*Jézus Szíve és mintegy az Ő szentséges oldala révén*” legyenek neki – Ferencnek hozzátartozói.

A Vizitáció tehát indulásától kezdve eljegyezte magát Krisztus Szívének tiszteletével, a rend egész szabályzata ebben foglalható össze: – követni kell az isteni Szív erényeit.

Nem csoda, hogy az intézmény kezdetétől fogva Margit-Mária idejéig, jónéhányan – ha szabad így kifejezni: valósággal „*misztikusai* voltak a Szent Szívnek”. Anne-Marie Rosset például úgy érezte, hogy szívét „*elsodorta*” a Megváltó szíve, Jeanne-Bénigne Gojot nővér a legcsodálatosabb kegyeket kapja Krisztus Szívéből, Suzanne-Marie Riants anya előtt egy nagypénteken szökőkút tör fel Krisztus oldalából és meghívást kap, hogy abból oltsa szomját. Amikor eleget tesz a kívánságnak –, saját szavai szerint: „*e szerető Szív lényegéből átömlött valami az enyémbe és a két szívből egy lett*”. A Perigueux-i zárdában Marie-Pacifique Collet nővértől egyik imádsága közben azt kéri Urunk, hogy hajoljon közel isteni Szívéhez, minden tisztaság forrásához és megengedi neki, hogy egy pillanatig szentséges Szívén pihenjen. A Melun-i zárdában Anne-Marguerite Clément anya látomásában szívét Isten kiemeli és az Úr a sajátját teszi a helyére, „*úgy, hogy azt éreztem, többé nincs más szívem csak Jézusé*”. E kiváltságos lelkek közül azonban, akik mélyen bensőséges kapcsolatban éltek Jézus Szívével, egyik se gondol rá, hogy ezt az áhítatformát

a világnak is továbbadja, semmiféle üzenetet nem kaptak, amely az embereknek szólt volna. Szent Margit-Mária különlegessége tehát nem ebben áll, hogy csupán bizalmasa volt az Úr Szentséges Szívének; rendtársnői között, bár kétségtelenül szerényebb fokon, mások is voltak ilyenek. Az ő egyéni küldetése, hogy a Szív apostola legyen, közvetítse a világ felé panaszait és felszólításait, hogy felszítsa irányában a szeretet és a jóvátétel roppant áradatát.

Egy prófétai közlés

Szent Gertrúddal történt (+1305), hogy Szent János apostol egyszer, december 27-én, ünnepének napján, felszólította őt: hajoljon rá vele együtt a Megváltó keblére. Mindketten kimondhatatlan boldogsággal figyelték Jézus Szívének lüktetését. Utána a következő párbeszéd bontakozott ki a misztikusnő és az evangélista között:

– Amikor az utolsó vacsora alatt Jézus áldott keblén pihentél, nem érezted-e a szeretet lüktetésének ezt a kedvességét?

– Bevallom, éreztem. Édessége átítatta lényemet és lelkem felgyuladt tőle.

– És mi az oka teljes hallgatásodnak? Hogy nem tettél még egy távoli célzást se rá? Hiszen ez a kimondhatatlan misztérium nagy hasznára lehet a lelkeknek.

– Az én küldetésem az volt, hogy az Atyától testet öltött Igét Ismertessem meg a születő egyházzal. A mostani időkre tartották fenn, hogy az emberek felfigyeljenek a szeretet lüktetésének szelid ékes-szólására. A világ fagyos vénsége akkor melegedik fel, ha kapcsolatba kerül Isten gyengédségével.

Kétségtelen, hogy a szeretett apostol jövendölése már a Szent Gertrúdnak adott „kinyilatkoztatásokra” is vonatkozik. Tagadhatatlanul vonatkozik azonban Margit-Mária szerepére is. A világot a XVII. század végén fagyosabb vénség jellemzi, mint Gertrúd korában. A szeretet egyszerűségét és melegét a félelem és a reszkető imádat váltotta fel: a janzenizmus kiszikkasztja és kiéhezteti a lelkeket. A világ még soha nem érezte annyira szükségét, hogy újra hallgassa az isteni Szív lüktetését, mint 1673-ban!

Elérkezett tehát az óra Jézus Szíve számára, hogy feltárja az emberek előtt szenvedélyes gyengédségét és félreismeret szeretete keserűségét.

Az első jelenés: néhány helyreigazítás

Arról, hogy mikor és hogyan jelent meg a Szent Szív szentünknek, több írás is tanúskodik: a „Kortársak emlékezése”, a Paray-i zárda egyik körirata a rend többi házaihoz (1691. augusztus 8-án), La Garde anya 1713. január 12-én kelt levele Anne Joseph Bertier anyához, az Avallon-i Vizitációs zárda főnöknőjéhez. Legfontosabbak azonban szentünk szövegei, legelőször is önéletrajzának 53. és 54. szakasza, egy levele, amelyet 1689 januárjában címzett Saumaise anyának, végül Margit-Mária P. Croisethez intézett negyedik levele. Ez utóbbi sok részletet közöl, annyira, hogy egyesek két külön jelenésről szóló beszámolót véltek látni benne, az egyik, amely 1673. december 27-én történt, s egy másik, amelynek időpontját 1674-re teszik. Nem lehet azonban különválasztani olyan eseményeket, amelyeket a szent nagyon tisztán egy időpontra rögzít. Ha valaki a szöveget veszi alapul, ebben lehetetlen felfedezni két külön jelenésről szóló beszámolót.

Megjegyezzük, hogy az önéletrajzban ismertetett események sorrendje szerint az életrajz írók 1673-ra rögzítik ezt az első isteni megnyilatkozást. A dátumát Margit-Mária világosan megmondja két levelében: „Az első különös kegyelemben, amelyet, úgy érzem, a Szent Szívtől kaptam, Szent János evangélista napján részesültem . . .” „Lelkünk kedvesének szeretett tanítványa napján abban az összehasonlíthatatlan boldogságban volt részem, hogy az isteni Jegyes keblén pihenhettem . . .”

Elragadtatás

A szent az Oltáriszentség előtt imádkozott. „Volt egy kis szabad időm – írja – amiben egyébként, a foglalkozások miatt, amelyeket nekem kiadtak, egyáltalán nem volt részem.” Kezdetben úgy érzi, hogy az isteni jelenlét egészen körülzárja őt, oly erősen, hogy nem tudja, mi történik vele és hol van. „Ráhagytam magam az isteni Lélekre – írja – szívemet átadtam a szeretet erejének.”

Krisztus hagyja, hogy keblén pihenjen, „nagyon sokáig”. „több órán át” – írja P. Croisetnek. „Olyan kegyben részesültem – mondja – ami ahhoz hasonlított, amelyben a szeretett tanítványnak volt része az utolsó vacsorán.”

„Feltárta előttem szeretete csodáit, és szentséges Szíve kimondhatatlan titkait, amelyeket eddig mindenkor elrejtett előttem, most első ízben nyitotta meg nekem, de olyan valóságos és érezhető módon, hogy a kegyelem révén, amelyet bennem létrehozott, semmiképp se kételkedhettem benne.”

Szent Margit-Mária még azt is bevallja P. Croiset előtt, hogy a kegyelemnek, amelyeket akkor kapott, még az emlékétől is magán kívül van és hogy az élményt, amelyben akkor részesült, soha életében nem tudja elfelejteni.

Látomás a Szívről

Ezután – folytatja – „megjelent előttem ez az isteni Szív, csupa tűz és láng trónuson, vakítóbban ragyogott és világított mint a nap s átlátszóbb volt a kristálynál. Rajta szemmel kivehetően látszott a seb, amelyet a kereszten kapott. Koszorú fogta körül, tövisből, a szúrások jelképeiként, amelyeket bűneink ejtenek rajta, fölötte pedig kereszt magaslott, annak jelképéül, hogy megtestesülése első pillanatától fogva, tehát attól kezdve, hogy szent Szívét megalkották, belemélyedt a kereszt és tele volt mindazzal a keserűséggel, amit a sok megaláztatása, szegénysége, fájdalma, mindama megvetetés okozott neki, amit szent Embersége volt kénytelen elszenvedni mindvégig halandó élete folyamán és amit mindama meggyalázás jelent számára, amelynek oltárainkon a legméltóságosabb Oltáriszentségben van kitéve szeretete az idők végezetéig.

Az Üzenet

Jézus akkor bizalmasának tudomására adja: *„ég a vágytól, hogy az emberek szeressék őt és ő visszahúzhassa őket a kárhozat újtjáról, ahová a sátán tömegestől taszítja őket.”*

„Ezért határozta el, hogy megmutatja az embereknek Szívét, a szeretet, az irgalom, a kegyelem, a szentség és üdvösség mindama kincsével együtt, amelyet az magában rejt, hogy mindazokat, akik megszereznek és megadnak neki minden tőlük telhető szeretetet és tisztelget, gazdaggá tegye, elárassza őket azokkal az isteni kincsekkel, amelyeknek az ő szent Szíve a forrásuk.”

E célból azt kéri, hogy „*a testben való szív alakjában tiszteljék az isteni Szívet*”. Azt akarja, hogy a képét függesszék ki, Margit-Mária hordja szíve felett, hogy ő belesajtolhassa abba szeretetét és kiirthasson onnan minden rendetlen indulatot. Azt is kívánja még: „*vigyék Szíve képét nyilvánosság elé, hogy a mondanivalója megérinthesse az emberek érzékeny szívét*”. Megígéri, hogy „*mindenütt, ahol ezt a szentképet tiszteletre kiteszik, ő kiterjeszti ott kegyelmeit és áldását*.”

Ez a tisztelet „*mintegy végső erőfeszítése szeretetének, amely segíteni akarja az embereket a szeretetteljes megváltás e legutóbbi évszázadaiban, hogy visszavezesse az embereket a Sátán uralmából, amelyet Ő le akar rontani, hogy bennünket szeretete birodalmának édes szabadságába vezessen. Mert valóban, ezt akarja felépíteni mindazok nevében, akik hajlandók bekapcsolódni ebbe a tiszteletbe*.”

Krisztus szavai

A szent egyenes beszédmódban közvetíti a Megváltó szavait: „*Azt mondja nekem: Isteni Szívem oly szenvedélyesen szereti az embereket és személy szerint téged, hogy nem tudja többé magában tartani égő szeretetének lángjait, rajtad keresztül kénytelen kiáradni rájuk és megnyilatkozni előttük, hogy gazdaggá tegye őket a neked megmutatott, a megszentelő és üdvösséghezó kegyelmeket magukban rejtő kincseivel, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy visszatartsák őket a kárhozat szakadékától; téged, a méltatlanság és a tudatlanság mélyét pedig azért választottalak ki e nagyjelentőségű szándékom végbevételére, hogy minden és általam történjék meg*.”

Szentünk P. Croiset-hez írott levele szerint Krisztus hozzáteszi: „*Ezek az én szándékaim, amelyekre kiválasztottalak téged. Ezért halmoztalak el oly nagy kegyelmekkel, ezért viseltem rád különös gondot bölcsődtől fogva. Csakis azért lettem én magam a te mestered és irányítód, hogy alkalmassá tegyelek befogadni mindezeket a nagy kegyelmeket, köztük az egyik legjelentősebbet, hogy feltárom, neked adom Szívemet*.”

Margit-Mária arcra borul a földön: lehetetlennek tartja, hogy más-képp fejezze ki érzelmét, mint hallgatással, könnyekkel és sóhajtásokkal, újra és újra megismételve Szent Tamással:

– *Én Uram és én Istenem!*

„*Nem tudtam többé – írja – hol vagyok, az égben-e vagy a földön.*”

Margit-Mária új szíve és új neve

Ezután, amint az Önéletrajzában írja, Jézus elkéri tőle a szívét. Margit-Mária könyörög Krisztushoz, hogy fogadja el. Ez el is fogadja és belehelyezi azt a maga szívébe. Aztán megmutatja neki, mint egy kis atomot, amely elenyészik az ő szívének égő kemencéjében. Aztán kiemeli onnan egy szív formájú lobogó lángot és visszahelyezi oda ahonnan kivette. És így szól hozzá:

– *Íme, kedvesem, ez itt szeretetem drága záloga, amely egy apró szikrát rejt oldaladba leglobogóbb lángjaiból, ez lesz ezután a te szíved, hogy életed legutolsó pillanatáig emésszen, izzása ki ne aludjék, ne találjon másban felfrissülést, csak abban a lecsorduló vércsikban, amelyből annyi festette meg a keresztemet és amely több megaláztatást és szenvedést kínál neked, mint enyhülést . . .*

Annak jeléül, hogy a nagy kegyelem, amellyel most megajándékozlak, nem képzelődés és hogy ez az alapja mindazoknak a kegyelmeknek, amelyekkel még ezután ruházlak fel, bár bezártam oldalad sebét, a fájdalom mindörökre megmarad ott.

És ha ez idáig csak az én rabszolgám nevét kaptad meg, most új nevet adok neked: szent Szívem szeretett tanítványa lettél.

Az isteni megnyilatkozás után

A misztikus ajándék után Margit-Mária több napi kábulatba és mámorba merül, önkívületben jár-ke, erőszakot kell vennie magán, hogy megszólaljon, hogy részt vegyen a rekreációban és hogy, ami végleges megaláztatást jelent neki – egyen. Nem tud elaludni sem, mert a seb, amelyet Jézus ejtett az oldalán, égő fájdalmat okoz neki: úgy érzi, hogy elevenen ég el. Ugyanakkor annyira csordultig megtelik Isten teljességével, hogy nem bírja elmondani főnöknőjének. Később tudja összefoglalni a látomást, a Saumaise anyához intézett levélben, amikor is ennyit ír róla:

*„Nekem adta Szívét, keresztjét és szeretetét: Szívét, hogy menedé-
kem, segítségem legyen minden szükségemben és mennyországom a
viharok között.”*

Ez volt az első nagy jelenés, amely az 1673-as esztendő végén történt Paray-le-Monial-ban. Jézus előkészítette bizalmasát a jelenésre, attól kezdve, hogy az belépett a zárdába. Pascal a Gondolatokban azt mondja: *„Isten fogékony a szívek iránt”*. Hogyan is ne lenne az, mi-
kor neki is van szíve, amely egyszerre tökéletesen emberi és tökélete-
sen isteni, és aki át akar nekünk adni mindent, ami ebből a forrásból
felszökik! *„Ebben a szívben benne van a kivonata, összefoglalása a
kereszténység minden misztériumának – írja Bossuet Szent Jánosról
szóló panegyrisében – mert ennek a szívnek minden dobbanása, min-
den szívverése szeretetből fakad.”* Margit-Mária ezen a december
27-én a lángokban trónoló Szív látomásában valamiképpen tapaszta-
lati kinyilatkoztatást kapott a megtestesült és megváltó Szeretetről. S
azt a feladatot kapta: adjon át a világnak egy üzenetet, amelynek
lángra kell lobbantania a szívek millióit. Hogyan tudhatna azonban
végrehajtani isteni szándékot egy szegény klauzurás nővér, aki sem-
miféle emberi lehetőséggel nem rendelkezik? Ez idáig csak elfoga-
dott, kapott, ez időtől fogva az a kötelessége, hogy tanúságot tegyen,
hirdessen, meggyőzzön. Különleges küldetés, ami rengeteg alkalmat
ad neki majd a keresztthordozásra. A gyötrelmek, amelyeket eddig is-
mert meg, apróságnak tűnnek azok mellett, amit ezután kell kiállnia
a Szent Szív diadalra vitelének szolgálatában.

IX. FEJEZET

A KEGYELMEK ÉS A SZENVEDÉSEK ESZTENDEJE

Egy év szolgálat a betegszobában

Alacoque nővér 1673-ban, egy egész éven át Marest nővér mellé kapott beosztást segédápolónőként. Ez utóbbi, mondja Languet, *„szolgálatában rendkívül buzgó, tevékeny, sürgő-forgó szerzetesnő volt, aki szeretetét annyira ráparazolta a gondjaira rábízott betegek-re, hogy abból csak nagyon kevés maradt a nővéreknek, akiket alája rendeltek feladatkörében.”* Másként mondva: elviselhetetlen volt a nővérek számára, akiket segítőknek osztottak be melléje. Igaz, *„gyakran olyan gyenge segítőköt kapott, hogy azok több kellemetlenséget okoztak neki, mint amennyire segítettek”.* Mégis, kegyetlen volt a mód, ahogyan elbánt az ügyetlenekkel. Módszerei annyira durvák és nyersek, természete annyira nehéz volt, hogy igen sok nővér rettegett, ha segítenie kellett neki. Valóban eszményi tisztviselő apáca volt ahhoz, hogy próbára tegye Margit nővér erényeit, főképpen azért, mert túlságosan kíméletlen modora egyáltalán nem illett szentünk szelídségéhez. Hiába határozta el, hogy mindent eltűr, semmit nem utasít vissza, Marest nővér visszaélt a szelídségével, szünet nélkül szidta és bírálta őt. Elsősorban a munkáját ócsárolta: neki Margit-Mária vagy nem csinált semmit, vagy amit tett, rosszul vagy nagyon lassan végezte el. Az igazat megmondva, Margit-Mária, mint segédápolónővér, ügyetlennek mutatkozott és az ördög is beleavatkozott, hogy méginkább annak mutatkozzék.

„Nem egyszer vetett gáncot, hogy elessem – írja szentünk – hogy eltörjek mindent, amit kezemben tartok és aztán gúnyt űzött belőlem, szemembe nevetett:

– Ó, két balkezes, soha nem ér egy krajcárt, amit teszel!”

Egyik nap Margit-Mária egy izzó parázzsal telt tartót cipelt fel a lépcsőn. A gonosz a legfelső lépcsőfokról lökte őt hanyatt. Akik látták lezuhanni, azt hitték, törött lábakkal találják ott. Semmi ilyen nem történt, a szent is sértetlen, a cserépedény is épségben maradt, még egy szem parázs se esett ki a tartóból. Margitot valóban igen csak megsegítette az őrangyala!

Marest nővér beosztottjának nemcsak a munkáját ócsárolta, de durván kritizálta ájtatosságát, elmélyedéseit, szüntelen imádságát is. Ha szentünk vissza akart vonulni a kápolnába, elparancsolta onnan, ráripakodott, hogy lustálkodik. Margit, amikor így lehoradták, nemcsak hogy hallgatott és nem utasította vissza a szemrehányásokat, hanem valóban elfogadta, hogy ő a tudatlan, ügyetlen és lusta, sőt az volt a véleménye, hogy még túl jól is bánnak vele. Önéletrajzába azonban egy panaszos megjegyzés mégis csak belecsúszott:

„Egyedül Isten tudja számon tartani – írja – mennyit kellett tőr-nöm a betegszobában.”

Egyébként mélységesen undorodott a munkától, amelyre beosztották, lévén természete, ahogy maga is bevallja, *„nagyon kényes”*. *„A szívem a legkisebb mocsktól is majd kiugrott a helyéből”* – teszi hozzá. Krisztus emiatt szigorúan megrója őt: Le kell győznie magát! Erre rengeteg alkalma nyílik a betegek mellett, akiket nemcsak kötözni kell – tudjuk, mennyire iszonyodott a sebektől – hanem tisztogatni is.

Egy nap az egyik nővér hányt. Nos, itt az alkalom szentünk számára, hogy legyőzze magát: megcsókolja azt. Csak az Isten iránti szeretet erejével bírta megtenni azt.

*„Ha ezer testem volna, ezer szeretetem, ezer életem,
Feláldoznám mind, hogy szolgálatodra legyen”*

– mondja ez alkalommal az Úrnak.

A két verssort a hanyatló Corneille is írhatta volna, de mekkora nagylelkűségről tanúskodik! Margit-Mária hozzáteszi, hogy miután végrehajtotta az önlegyőzés ekkora próbáját, amelynek csupán Isten volt tanúja, olyan boldogságban volt része, hogy naponta szívesen megismételte volna, ha alkalma adódik. Isten azonban nem maradt adós a szeretetért. Azon az éjszakán, amely a túlságosan utálkozó természete fölött aratott győzelmét követi, Krisztus két vagy három órán át misztikus módon magához vonja és ő átdöfött Szíve sebére szorítja ajkát. Szentünk szíve csordultig megtelik örömmel.

A leglényegesebb azonban az volt, hogy ez a kegyelem rendkívüli változásokat idézett elő lelkében.

A Megváltó, bár elhalmozza javaival őt, semmiképp se kívánja csökkenteni választottja undorait és ellenszenveit. Margit-Mária egy másik alkalommal, amikor egy dizentériás beteget szolgál ki, újra meg akarja ismételni *„undorának legyőzését”*. Természetes, nyom-

ban feltámad benne az iszony és utálat. Úgy érzi, hogy ez gyarlóság benne, vétek, amit jóvá kell tennie.

Isten azonban nem követel a természet ellen való gesztusokat és megkorholja szolgálóját:

– *Ugyancsak ostoba vagy, ha megteszed!* – hangzik a Megváltó szava.

– *Ó Uram – kiált szentünk – én azért teszem, hogy neked tessem és hogy megnyerjem Isteni Szívedet. Mit meg nem tettél te, hogy megnyerd az emberekét és azok mégis visszautasítanak téged és oly sokszor űznek ki szívükből!*

– *Ez igaz – szól Jézus válasza – de én szent Szívem érdemeivel akarom, hogy tedd jóvá a hálátlanságaikat! Mindenekelőtt azonban azért kell égő áldozattá tenned magadat, hogy azzal elhárítsd azokat a büntetéseket, amelyekkel Atyám isteni igazsága akar sújtani egy szerzetesi közösséget, hogy azt megdorgálja és jó útra térítse.*

Krisztus ekkor megmutatja neki zárdája lelki állapotát és mindazt, amit neki, Margitnak, emiatt szenvednie kell. A látvány Jézus Szíve bizalmasának még undorítóbb, mint a hányadék és az ürülék. A misztikus egész valója reszket miatta. És hozzáfűzi: „*nem lett volna bátorságom, hogy feláldozzam magam*”. Az Úr azonban jól tudja, hogy egy nap beleegyezik és vállalja.

Így vezeti Isten ezt a rendkívüli lelket. Nem követel tőle ostoba hősködést, főként nem olyan áldozatot, amit maga választ, hanem olyat, ami jóval nehezebb: amit mások kényszerítenek rá. Láthatóan elfogadta, hogy Margit-Máriának sikerült legyűrnie kényes természetének irtózásait, azonban megelégedett néhány próbával: ezután azt várja el tőle, hogy a maga és a bűnösök nyomorúsága – ahogyan szentünk mondja: „a rettenetes látvány” miatt szenvedjen. Amelynek láttán, ha Isten nem adott volna neki erőt, elájult volna fájdalomában.

A „kis beöltözöttek” mesternője

Margit-Mária 1674-ben elhagyja a beteggondozót, ahol kegyetlenül szenvedett, s ahol szenvedett miatta Marest nővér is – ami még kegyetlenebbül kínozta Margit-Máriát. Kinevezik a „*beöltözött kis nővérek*” mesternőjének. Ezek olyan kislányok, akiket befogadtak a

zárdába, hogy ha felfedezik bennük a szerzetesnői hivatás csíráit, nevelgessék azt. Nem egyszerű bennlakók voltak, akiket tanítani és nevelni adtak be. A kislányok szerzetesi ruhát kaptak és a zárdában töltött bizonyos idő után, ha kitartottak a szándékuk mellett, hogy a kolostori életet választják, beléphettek a noviciátusba. Számuk eléggé korlátozott volt és mindenek előtt lelki nevelésben részesültek.

Azt lehetne gondolni, hogy a betegek szolgálatában és egy lobbánakony természetű és kellemetlen nővér fennhatósága alatt töltött esztendő után Margit-Mária egy kissé fellélegzik új beosztásában. A valóság azonban az, hogy ez a szolgálat se felel meg vágyainak. Languet azt mondja, hogy szentünkben „*nem volt meg a természet adta gyermek-szeretet, ennélfogva nem is tudta, hogy kell bánni ezekkel a kislányokkal*”. A hiányosságát azonban senki nem veszi észre, maga a főnöknő is csak akkor szerez tudomást róla, amikor egy nap felszólítja szentünket, hogy számoljon be lelki állapotáról, hangulatáról.

Az új beosztás ezek szerint újabb alkalom neki, hogy uralkodjék – sőt, erőszakot vegyen magán. Feladatainak mindenesetre oly készséggel tesz eleget, mintha az kellemes volna neki.

Három alkalommal tölti be ezt a tisztséget Margit-Mária: 1674-ben, Saumaise anya főnöknői megbízatása idején, másodszer 1679-ben vagy 1680-ban, Greyfié anya és utoljára 1687-ben Malin anya idején.

Az 1715-ös boldoggáavatási eljárás idején Alacoque nővér több egykori növendéke is vallomást tesz: kettő vizitációs: Anne-Alexis de Mareschale és Françoise Angélique de Damas nővér, kettő pedig Paray-i orsolya: Marie Chevalier de Montrouan és Catherine Billet nővér. Valószínűleg akkor volt szentünk mesternőjük, mikor második ízben töltötte be tisztségét a „kis öltözetes nővérek” mellett. A bentlakók akkor tizennégyen voltak. A kislányok mindnyájan a hódolattal határos módon tisztelték Margit-Máriát; az ő szemükben ez a nővér szent volt és a néhány csekélységet, amit adni tudott nekik, képeket vagy rózsafüzéreket, ereklyeként őrizgették, beleértve a hajtincseit is, amelyet a szokásnak megfelelően időnként lenyírt. Igaz, nagyon értett hozzá, hogyan kell buzdítani bentlakóit, jámborságra és istenfélelemre ihletve őket. Elsősorban azonban imádságos életével tanúsította rendkívüli azonosulását Urunkkal: akár imádkozott, akár dolgozott, mindig térden állt a terem egyik sarkában, ahol nő-

vendékei tartózkodtak. Margit-Mária együtt is aludt a leányakkal hálótermükben. Ezek persze rövidesen felfigyeltek rá, hogy az éjszaka egy részét térden állva imádságban tölti. Ez egyeseket közülük arra sarkallt, hogy még jobban figyeljék mesternőjük magatartását. Természetes, felhívták rá társaik figyelmét is, jöjjenek meglesni, hogyan imádkozik Istenhez „*az ő szentjük!*”!

A kislányok figyelmét nem kerülték el a nővér vezeklései sem. Azokat a kenyér és hús maradékokat ette, ami az asztalokon maradt, és ami nem egyszer ugyancsak maszatos volt. Nagy hőség idején szomjazással vállalt szenvedést vagy csak olyan vízzel oltotta a szomját, amely egyáltalán nem volt friss. A gyerekeket megbotránkoztaták a megvető, gúnyolódó vagy éppen sértő szavak, amelyeket a szerzet egyes tagjai használtak vezetőnőjükkel szemben: Ő azonban mindenkor megőrizte türelmét.

– *Kedves anya* – mondta egyszer neki a kis Chevalier – *maga nagyon jó, hogy mindezt eltűri! Maga szent kell, hogy legyen!*

Ő erre azt válaszolta:

– *Menjünk az Oltáriszentség elé, kérjen tőle bocsánatot és imádkozzék, hogy adjon nekem alkalmat: hadd szenvedhessek valamit Jézus Krisztusért.*

A kis Billet hasonlóképpen, mikor egyszer a gyerekek előtt álszentnek és hóbortos képzelődőnek nevezték, nem bírta megállni, hogy meg ne érdezzé szentünket, miért becsülik őt oly kevésre?

– *Kislányom* – válaszolta neki Margit-Mária –, *ez azért van, mert ezek a nővérek jobban ismernek engem, mint én önmagamat. Mondjon érte velem együtt köszönetet Istennek. Kegyelem az ilyesmi, amelyet Ő ad nekem.*

Az egyik bentlakója megbetegedett, Margit-Mária gyengéden ápolta és buzdította, hogy Isten iránti szeretetből türelemmel viselje baját. Más alkalommal egyikük nagy lábujjain fekély támadt, Ala-coque nővér bekötözte a sebet és vagy azért, hogy legyőzze undorát, vagy hogy siettesse a gyógyulást, kiszívta belőle a gennyet. A „kezelést” több napon át megismételte, amíg a főnöknő, akinek felhívták rá a figyelmét, meg nem tiltotta neki.

A kislányok hibáit és mulasztásait Margit-Mária szelíden róttá meg, anélkül, hogy türelmetlenség mutatkozott volna, mindig egyforma hangulata és kedve hatásossá tette figyelmeztetéseit. Innen eredt a bizalom, amit növendékei iránta éreztek.

Egyébként belelátott szívükbe. Chevalier nővér mondta tanúvallomlásában, hogy mesternőjük észrevett benne *„olyan dolgokat, amelyek lelkében zajlottak le és amelyekről senkinek nem beszélt”*. A kis Billet egyszer egy cserjét akart elültetni, azzal a megjegyzéssel, hogy reméli, majd ha vizitációs nővér lesz, ehét róla. Margit-Mária azt válaszolta neki:

– Kislányom, ne fáradjon, mert maga nem lesz ebben a házban szerzetesnő.

Ez be is következett, a kislányból orsolyarendi nővér lett. A szent még azt is megmondta neki, hogy a tizennégy bentlakó közül csak ketten lesznek vizitációsok. Ez is így valósult meg.

Ilyen légkör uralkodott a beöltözött „kis öltözetesek” között: az ő szemükben Alacoque nővér szent és próféta volt. Ami Margit-Máriát illeti, ő nem akart mást, csak imádkozni növendékeiért és gyarapítani őket az Isten szeretetében.

A második „nagy jelenés”

Bármennyi munkát is adnak neki elfoglaltságai, szentünk misztikus élete nem szűnik meg. Krisztus minden hónap első péntekén látomásban mutatja meg neki Szívét. Úgy jelenik meg, *mint egy ragyogó fénnel szikrázó nap*” és égő sugarai ráesnek a látomásos szerzetesnő szívét takaró ólomra. Margit-Mária szíve annyira izzik, egész lénye oly égető tűzben lángol, hogy úgy érzi: hamuvá ég el. Ezekben a pillanatokban jelenti ki neki Jézus, mit vár tőle és ilyenkor tárja fel Szíve titkait.

1674 egyik első péntekén, nem tudjuk melyik hónapban, történik meg a Szent Szív második „nagy” megnyilatkozása. Az Oltáriszentiség ki van téve a kápolnában. Szentünknek, aki adorációját végzi, egyszerre csak minden érzékét és képességét rendkívüli várakozás, összeszedettség keríti hatalmába, amint kifejezi magát: úgy érzi, hogy *„egészen visszavonult önmaga belsejébe”*.

„Jézus Krisztus, az én édes Mesterem, megmutatta magát nekem dicsősége teljes ragyogásában, öt sebével, amelyek úgy ragyogtak mint öt nap és szentséges Embersége minden részéből, főként azonban imádatlanó kebléből lángok törtek elő.”

Olyan, mint egy olvasztókemence. És egyszerre csak megnyílik, és Krisztus felfedi szolgálólánya előtt „egészen – szerető és egészen szeretetre méltó Szívét”, minden lángolásának élő forrását. Feltárja ekkor Jézus az ő bizalmasa előtt szeretetének csodáit: mily végletbe vitte őt az emberek iránti szeretete, de megmutatja azt is, hogy az emberektől még sem kap mást, csak hálátlanságot és megvetés!

– *Ez még sokkal fájdalmasabban gyötör engem – mondja – mint mindaz, amit kinszenvedésem során elviseltem. Ha csak valamennyire is viszonzózzák szeretetemet, kevésnek tartanám mindazt, amit értük tettem, és ha lehetne, még többet is tennék értük. Ők azonban csak hidegséggel és visszautasítással viszonzózzák minden abbéli igyekezetemet, hogy jót tegyek velük. Legalább te szerezd meg nekem azt az örömet, hogy amennyire tőled telik, kárpótolsz hálátlanságaikért.*

Margit-Mária mentegetődzik: nincs meg hozzá az ereje.

– *Vedd ezt – válaszolja Krisztus – pótolhatod belőle mindazt, ami belőled hiányzik.*

Jézus Szíve most kitárul és oly égető láng csap ki belőle, hogy a szent azt hiszi: felemészti lényét. A láng átjárja őt, annyira, hogy nem bírja elviselni és könnyörögni kezd, hogy irgalmazzon gyengeségének.

– *Én leszek az erőd – válaszolja a Megváltó – de figyelj a szavamra, és arra, amit tőled kérek, hogy alkalmassá tegyelek tervem végrehajtására.*

Mi az, amit tőle kér? Először is járuljon szentáldozáshoz olyan gyakran, ahányszor az engedelmesség szabálya lehetővé teszi számára. Járuljon szentáldozáshoz anélkül, hogy törődne a gyötrelmekkel és megaláztatásokkal, amelyek emiatt érik őt. És adja Margit-Mária mindezt zálogul Jézus szeretetéért. A többlet, amit még kér: áldozék minden hónap első péntekjén is. Végül: minden héten végezze el azt az áhítat gyakorlatot, amely azóta a „szent óra” nevet kapta:

– *Minden csütörtökről péntekre virradó éjszakán megengedem, hogy részed legyen abban a halálos szomorúságban, amelyet én az Olajfák hegyén vállaltam. Ez a szomorúság, anélkül, hogy meg tudnád érteni, eljuttat az agónia, a haláltusa egy bizonyos nemébe, amelyet nehezebb elviselni, mint a halált. És hogy társam légy abban az alázatos könnyörgésben, amelyet akkor minden szorongásom*

között Atyám elé terjesztettem, tizenegy óra és éjjél között felkelsz, hogy velem együtt arca borulj a földön, egyrészt azért, hogy valamelyest csillapítsd az isteni haragot, másrészt pedig azért, hogy valamit megérezz abból a keserűségből, melyet én éreztem, mikor apostolaim magamra hagytak s én kénytelen voltam szemükre veti, hogy még egy órát se tudnak velem virrasztani; és egy óra hosszat megteszed azt, amire majd megtanítlak.

A „szent óra” tehát, ahogyan azt Urunk Szent Margittól kérte, nem csupán egy órás imádság, hanem mindenekelőtt egy óra hosszat tartó egyesülés azzal a haláltusával, amelyet Krisztus a Getszemáni kertben élt át. Arról van szó tehát, hogy be kell lépni azokba az érzésekbe, amelyeket a Megváltó vállalt az olajfák kertjében – a szomorúságába, iszonyatába, félelmébe – megosztani vele szorongásait, elhagyatottságát, és nyújtani neki azt a virrasztó és imádságos jelenléte, amelyet Jézus az apostoloktól kért és nem tudott megkapni. A szent óra legszebb mondanivalóját kétségtelenül szentünk századának lángelméje fogalmazta meg. Pascal „Jézus misztériumára” gondolunk. Azoknak, akik a szent órát végzik, a Mester nyomában maguknak is be kell lépniük a Getszemáni majorba és egyesülni vele hosszú könyörgésben, amelyet ő akkor is végzett és folytatott, amikor véres verejtékében fűrdött.

– Ez volt az a hely – mondja később Krisztus szentünknek – ahol én többet szenvedtem, mint kinszenvedésem egész további részében, mert azt éreztem, hogy az ég és a föld egyaránt tökéletesen elhagyott engem és rám nehezedik minden ember bűne. Ott álltam az Isten szentsége előtt, amelynek haragja, anélkül, hogy tekintetbe vette volna ártatlanságomat, rám nehezedett és mintha elfelejtette volna még a nevét is, mely szerint ő Atya, odanyújtotta a kelyhet, hogy igyam belőle, a kelyhet, amelyben benne van igazságos felháborodásának minden epéje és keserűsége. Nincs olyan teremtmény, aki fel tudná fogni a gyötrelmeket, amelyeket akkor szenvedtem. Ugyanazon fájdalom ez, amelyet a bűnös lélek érez, mikor megjelenik az isteni szentség ítélőszéke előtt, amely ránehezedik, összeroppantja, összeszorítja és mélységbe taszítja igazságos haragjában.

Jézus, ugyanakkor, amikor arra kéri Margit-Máriát, hogy egy órán át egyesüljön haláltusájával, figyelmezteti: nehogy engedjen bármilyen szellemnek: mert a sátán őrjöngve keresi a módját, hogy lépre csalja. Krisztus azt is tanácsolja Margit-Máriának, hogy elől-

jároi jóváhagyása nélkül abból se tegyen meg semmit, amit ő kér tőle; ha engedelmes, a démon nem tudja lépre csalni, mert semmi hatalma nincs azok fölött, akik engedelmesek.

Botrány, dorgálások és betegség

A látomás okozta elragadtatás önkívületbe sodorja Margit-Máriát, nem tudja, hol van. Mivel mozdulatlanul térdel a kápolnában, a nővérek hozzálépnek, hogy elhúzzák onnan. Mikor látják, hogy a misztikus nem tud válaszolni és alig áll a lábán, Saumaise anyához vezetik. Ő jól tudja, hogy ez a leánya rendkívüli természetfeletti életet él. Most azonban feltűnést keltett, ami pedig kínos egy közösségben. Beszélni kezdenek róla, ez pedig megosztja a tagokat. Margit-Mária még mindig egészen magán kívül, mintha láz égetné és rázná, térdre veti magát a főnöknő előtt, várva a szigorú megrovást. Ez meg is dorgálja és alaposan megszegényíti. Azután pedig, hogy végighallgatja Margit-Mária beszámolóját, mi történt, szentünk extázisát merő agyrémnek minősíti, megtiltja neki, hogy bármit is megtegyen abból, amit Krisztus kért tőle. A fiatal szerzetesnő egyetlen vitaközö szó nélkül engedelmeskedik, még örül is a megvetésnek, amelyet Saumaise anya tanúsít iránta. Még a zűrzavar is, amelybe előljárója beletaszítja, békességet hoz lelkébe, annyira bűnösnek tekinti magát.

A többi vizitációs nővérnek nyilvánvalóan nincs tudomása a beszámolóóról, amelyben Margit-Mária a főnöknőt tájékoztatja a kapott isteni megnyilatkozásról. Nem estek azonban a fejük lágýára, hogy ne vennék észre nővértársuk mélységes áhítatát és azt, hogy gyötrelmet jelent neki a közösségi élet gyakorlataihoz való alkalmazkodás. Megoszlás is támad a zárdában: amint Languet mondja, a legerényesebb apácák épülnek ennek az Istenbe merült léleknek az összeszedettségen, másoknak viszont az efajta elszakadás a valóságtól, amelybe szentünk szelleme belemerül, alkalmat szolgáltat, hogy megalázzák őt, ha valamiben hibát követ el. Margitot azonban semmi más nem bántja, csak ha akadályozzák, hogy Jézus Szívét tisztelje és nem akarnak eleget tenni Mestere óhajtásainak. Saumaise anya viszont, valamilyen isteni készítésre, végül mégis megengedi Margit-Máriának, hogy megtegye, amit Jézus kért tőle.

Margitot egyfajta belső tűz emészti, a második jelenés óta állandó a láza és ez egyre többször szökik fel. Ereje elhagyja. Gyötrelmes testi fájdalma – csak kínzó szenvedésszomját csillapítja – a végletekig fokozódik. Az orvos, akit hozzá hívnak, tanácstalan, nem tud könnyíteni rajta. A titokzatos betegség két hónapon át gyötri és rosszulletei annyiszor megisméltődnek, hogy már-már az életéről is lemondanak.

Látomás a Szentháromságról

Egy ilyen rosszullet alatt új természetfeletti közlést kap Margit-Mária. A Szentháromság három személye jelenik meg szentünk előtt, mérhetetlen vigasztalást nyújtva neki. Ugy jelennek meg belső szemei előtt, mint „három fehérbe öltözött fiatal férfi” – írja vallomásaiban – „teljes fényben ragyogva, korban, nagyságban és szépségben egyenlőként”. Az örök Atya egy töviskoronával és a Szenvedés többi eszközével körülvelt roppant keresztet mutat neki.

– *Vedd, leányom* – mondja – *ugyanazt az ajándékot adom neked, mint szeretett Fiamnak.*

– *És én* – teszi hozzá Jézus Krisztus – *felemellek rá, ahogyan engem felemeltek és hűséges társam leszel ott.*

A Szentlélek kijelenti, hogy nem levén ő más, amint szeretet, „*megtisztítva elemészti ott*”.

A látnoknő azonban csak később fogja fel, mi az Isten szándéka vele és hogy a látomás rá váró nagy szenvedéseket jelentett be így módon.

A csodálatos gyógyulás

A főnöknő, amikor látja leánya állapotát, megparancsolja, hogy kérje az égtől a gyógyulását. Nem titkolja előtte: ha az imádsága meghozza gyógyulását, ezt jelnek fogadja el, hogy ami Margit-Máriával történik, Isten lelke szerint való. Saumaise anya kötelezi magát, hogy engedélyt ad neki, hogy teljesítse mindazt, amit kértek tőle: a hónapok első péntekén az áldozást és a szent óra megtartását. Margit engedelmeskedik és az Úr elé terjeszti kérelmét. Ez megígéri, hogy meghallgatja őt, de Anyjának engedi át a kért csoda véghezvitelét.

A misztikus előtt megjelenik a Szent Szűz, és gyengéd szeretettel szól hozzá:

– *Meríts bátorságot, kedves lányom az egészségből, amelyet isteni Fiam kezéből átadok neked, mert még hosszú és keserves utat kell végigjárnod, mindenkor a kereszttel, szegekkel és tövisekkel szegetten, ostortól szaggatva. De semmit se félj, nem hagylak el és megígérem, hogy megvédelek.*

„Aznap – írja Languet – a nővér felkelt és a közösség ámulva látta, hogy támogatás nélkül jár-kezel az, aki még az imént olyan volt, mint akiben nincs egy szikrányi élet sem”.

Saumaise anya állja adott szavát, Margit-Mária ettől kezdve áldozni mehet a Krisztus által kért napokon, és minden csütörtökről péntekre virradó éjszaka a vérrel verejtékező Jézushoz csatlakozhat hűséges társnak.

Isteni intelmek

Isten ugyanakkor semmiben nem kíméli kiválasztottját: nem tűr meg benne semmiféle hibát vagy tökéletlenséget. Ha a legkisebb hűtlenségbe téved, nyomban érezteti vele szentségének kibírhatatlan igényeit.

Egy alkalommal szentünk, amikor valaki előtt önmagáról beszélt, olyan kijelentést tett, ami hiúságnak látszott. Az Úr nyomban szigorú szemrehányást tett neki:

– *Mivel rendelkezél te, ó por és hamu? Mi az, amivel dicsekedhetsz? Hiszen nincs benned más csak a semmi és a nyomorúság. Ezt soha nem szabad szem elől tévesztened, se pedig semmi voltod mélységét elhagynod.*

Isten ismét képet, „tablót” állít Margit-Mária szeme elé, megmutatja neki belső állapotát, ahogy szentünk mondja: „*az iszonyatos tablót*”. Hogyan, szakad fel a kérdés szentünk ajkán, hogy az isteni irgalom mégis törődik vele? Miért nem hagyja, hogy behulljon a pokol szakadékaiba? Nem is bírja elviselni önmagát, és ha a kegyelem nem támogatná, elájulna a látvány előtt.

Az 1674-es esztendő nagy megpróbáltatása

Az emberek is segítenek az Úrnak, gyakran a maguk kegyetlen módján, egyre tisztábbá tenni szolgáló leányát. Úgy látszik, Saumaise anyát a csodálatos gyógyulás se győzte meg teljesen arról, hogy ezt a szerzetes nővért valóban Isten lelke irányítja. Languet szerint azonban fő gondja, hogy látja: Isten továbbra is nagy kegyelmekkel tünteti ki Margitot, ő pedig nem tudja, hogyan vezesse leányát a tökéletesség rendkívüli útjain, ahová Isten hívja azt. A főnöknőben eszerint a fiatal misztikust illetően több a tanácstalanság, kétely és bizalmatlanság, mint a segítőkészség. Mindenképp meg akarja oldani azonban a problémát, tehát megpróbálkozik minden jószándékú eszközzel. Részben azért, hogy véleményt alkosson magának, részben, hogy támogatást nyújtson ennek a léleknek, megparancsolja szentünknek, hogy mindazt, amiről eddig egyedül csak őt tájékoztatta, mondja el „*néhány tudós személynek*”.

A kifejezést mi gunyorosnak érezzük, mert azok a „lelki vezetők”, akikkel Margit-Mária „külön-külön és több alkalommal” beszél, ugyancsak tudatlanoknak mutatkoztak annak a misztériumnak megítélésében, amely szerint Isten a lelkekben és a tökéletesség útjain működik. Se a Kortársak emlékezései se Languet nem árulja el, kik voltak ezek a tudatlanok, jobb is a jó hírük szempontjából! Történeteszek megemlítenek egy-két nevet, például P. Papon Paray-i jezsuita házfőnökét, akit úgy ír le P. Guitton, hogy „egy darabból való, egy kissé kíméletlenül őszinte” ember volt, aki „legfeljebb a kereskedőknek és a katonáknak adhat eligazítást lelkiismereti kérdésekben, de nem az apácáknak”. Említik Don Jean Bouzitat bencés nevét is, aki a Paray-i priorátusban a három „régí” rendtag illegitim prioja volt őt „megreformált” taggal szemben. Szóba került még Don d’Avesne neve is, ez utóbbi a reformáltak priorja. Felkértek-e néhány világi papot is Paray-ból? Nem tudjuk.

Mindenesetre Margit-Mária megjelenik előttük, akár mások előtt, a legnagyobb zavarban, hogy a maga titkait olyan egyházi férfiak előtt kell elmondania, akik közül egyikén-másikon doktori sapka díszleg és akik fejcsóválva hallgatják őt: – „Lássuk, mit mesél ez a tanulatlan, Charollais-vidéki lány, aki azt állítja magáról, hogy kora gyermekségétől fogva Isten vezeti.”

Később majd ostobán kritizálja Margit-Máriát Michelet és William James is, hisztériának, vagy legalábbis beteges ideggyengeségnek minősítve a lelkében lobogó szeretetet és szenvedésvágyat. Ez utóbbiaknak valamelyest mentségükre szolgál, hogy semmit se tudnak a misztikus életről. Papoknak azonban nehezen bocsátható meg, ha a kegyelem munkáját nem tudják felismerni egy szívben és nem ismerik a szellemek megkülönböztetésnek legelemibb szabályait.

Eféle hozzá nem értők kínozták meg Jeanne d'Arc-ot Rouen-ban és csúfolták őt „tehenészlánynak”. Csúfolódtak-e Paray-ban is? Mindenesetre: nem fogadták el hitelesnek szentünk látomásait, sem az üzeneteket, amelyeket kapott. *„Ezek a lelki dolgokban nem igen járatos emberek – írja Languet – úgy vélekedtek, ahogyan a világ fiainak legnagyobb része szokott: ezek vizsgálódás nélkül mindent elítélnek, ami csodának, különlegességnek, a természetfeletti működésének látszik; hogy megkíméljék magukat az elmélyedéshez szükséges fáradságtól vagy attól, hogy bevallják tudatlanságukat, – ezek is leszólták és semmibe vették, amit hallottak”.*

Első megnyilatkozásától kezdve elfogultak tehát Alacoque nővérrel szemben: az a véleményük, hogy képzelődő. Rossz szellem vitte tévútra. Elítélik Margit-Mária nagyfokú ima-vágyát, megtiltják neki, hogy sugallataival foglalkozzék. „Adjanak neki enni levest!” – ezt javasolják orvoságnak, hogy kigyógyítsák eksztázisaiból és elragadtatásaiból! Utána, amikor megfogalmazták nagytekintélyű megnyilatkozásukat, *„megtapsolták döntésük vélt bölcsességét”*, jegyzi meg Languet. Saumaise anya ugyancsak zavarban van a tudósok szakvéleményének meghallgatása után.

Azt tanácsolták neki, hogy egyáltalán ne foglalkozzék ezekkel a „csodákkal”. Kétségtelen, hogy ő más következtetéseket és útmutatásokat remélt. Ha a zárda főnöknője zavarban van, Alacoque nővér még inkább. *„Meg lehet itélni – olvashatjuk a Kortársak emlékeiben – micsoda gyötrelmet okozott mindez egy olyan valakinek, akiben megvan az elegendő ítélőképesség, hogy lássa: tévednek az ügyében és aki túlságosan erényes, hogy megtagadja az engedelmséget.”* Mégis, alázatosan aláveti magát a tudatlan bírák téves véleményének. Ő maga itéli el magát és állapítja meg, hogy vétkeiért büntetésül a démon szemfényvesztő játékainak áldozata lett. Megpróbál – természetesen hiába – ellenállni a kegyelem vonzásainak: mivel megcáfolhatatlanul megállapították, hogy ami húzza és vezeti, nem Isten lelkétől való, nem kételkedik többé, hogy az ég elhagyta őt!

Az 1674-es esztendő vége tehát a vergődés és a küzdelem időszaka e kiválasztott lélek életében. A nagy elragadtatás és a lángoló Szív látomása után azzal az érzéssel merült bele egy mélységes éjszakába, hogy tévedés és hazugság áldozata lett. Valóban Krisztus Getszemáni kertbeli haláltusájából veszi ki a részét. A Megváltóhoz azonban, mikor vérrel verejtékezett, elküldték az égből a vigasztalás angyalát. Nyújt-e Isten neki is ilyen segítséget?

Mérhetetlen gyötrelmét odatárja Urunk elé, aki örömmel látja, hogy bizalmasa oly pontosan engedelmeskedik. Könyörög: erősítse meg őt. Az Úr semmiben nem menti fel az engedelmesség alól; mindenben megmarad tehát azok hatalma alatt, akik kormányozzák őt. De – közli vele: nemsokára megszabadítja gyötrelmeitől. Gondviselése hozzávezeti egyik hű szolgáját, aki megerősíti és útbaigazítja. Az előtt kell majd feltárnia Jézus Szívének kincseit és a titkokat, amelyekbe Krisztus beavatta.

Margit-Mária, mihelyt megkapja a jóslatot, sietve közli Saumaise anyával. S az ég nem sokáig várhatja, hogy valóra váltsa ígérését.

X. FEJEZET

„EZ, AKIT NEKED KÜLDÖK”

La Colombière Kolos

1675. február 2-án, harmincnegyedik születésnapján egy fiatal jezsuita, hatév óta felszentelt pap, tette le ünnepélyes professzusi fogadalmát Lyonban. La Colombière Kolos volt a neve.

Szentképekről mindnyájan ismerjük őt. A csipkés karinget viselő fiatal páter hosszúkás arca hegyes állban végződik. Vonásai finomak, gyengédek, félig lehunytt szemeit széles szempillák takarják el. Píllantása intelligenciájáról, határozott szelleméről és szilárdságáról tanúskodik. Ezen a festményen szent volta még nem tűnik fel, de az, hogy humanista és Szent Ignác fia, igen. Még idő kell hozzá, hogy mély lelki élete átítassa vonásait azzal a sugárzással, amely a boldog csontjai felett látható aranyozott bronz fekvő alakon dereng.

Kicsoda ez a törékeny testalkatú, de oly eleven szellemű és érényekben már oly kipróbált fiatal szerzetes? Saint-Symphorien-d'Ozon-ban született egy burgundiai családból, tanulmányait Lyonban a Notre Dame kollégiumban, majd a Szentháromság kollégiumban folytatta; mindkettőt a jezsuiták vezették. Tizenhét éves, mikor meghallja Isten hívó szavát és bár a szerzetesi élet „szörnyen ellenszenves” neki, 1658. október 20-án Avignonban belép a Jézus Társaság noviciátusába. A janzenisták akkoriban támadták a leghevesebben a „jó atyákat” és Pascal az 1656-ban megjelent „Vidéki levelek”-ben még csúnyábban bánt el velük, talán túlságosan is csúnyán, annyira, hogy sokan rokonszenvezni kezdtek velük. La Colombière Kolosra minden esetre nem hatott a Szent Ignác fiai ellen folytatott féktelen háború. Az is tény, hogy Lallemand, Nouet, Surin, Crasset működése eredményeként lelkeségük igen eleven volt, és egy lobogó lelkű fiatal ember nem álmodhatott volna szebbet, mint hogy ilyen mestereket kövessen a tökéletesség útján. Aztán ott volt előtte Regis-i Ferenc páter, aki szülőföldje közelében, Louvesc-ben vállalta a hősiesség halált, 1640-ben, hogy az evangéliumot vigye a lelkeknek. E jezsuita életszentségének híre is ösztönözte a fiatal Kolost, hogy kövesse példáját.

La Colombière Kolos újonc ideje után ötévig az Avignon-i kollégiumban tanít grammatikát és bölcseletet. 1666-tól Párizsban találjuk a Clermont-i nagy kollégiumban, ahol teológiai tanulmányait végzi. Ugyanakkor asszisztense, majd helyettese Bouhours páternek, aki Colbert fiainak volt oktatója. 1669. április 6-án szentelték pappá. 1670-ben visszaküldik Lyon-ba, a Szentháromság kollégiumba, retorika tanárnak, majd a harmadik évét Ainay-ban tölti a Szent József házban örök fogadalmának letételéig.

Néhány nappal ezután La Colombière Kolos útra kel Paray-ba, ahová tartományfőnöke, de la Chaize páter (XIV. Lajos későbbi gyóntatója) a rendház főnökévé nevezi ki. Vértő szívvel hagyja el Lyont, mert számos kapcsolat köti oda. De nem kötelezte-e magát, hogy „*soha nem tanusít sem előszeretettel se ellenszenvet semmiféle beosztás iránt, amire előjárói utasítást adnak neki*”? Most itt az alkalom, hogy beváltsa ígéretét és megőrizze lelkét a szent érdeklenség állapotában.

Paray-ba történt kinevezése azonban sokáig általános csodálkozást vált ki. Ebben a kisvárosban nincs több kétezer léleknél és a rendháznak, amelyet La Colombière gondjaira bíznak, még autonómiája sincs, mert akkoriban a Roanne-i kollégiumnak van alárendelve. Nem rejtik-e véka alá a lámpát? Nem első osztályú temetés-e a fiatal atya számára, aki rajong az irodalomért, aki majd elbűvöli Bremondot és akit Patru már a maga századában úgy értékelt, hogy „*egyike a királyság ama embereinek, akik legjobban értik nyelvünket*”? Ráadásul végtelenül szeretetreméltó, finoman udvarias; azt hitték tehát, hogy fontos feladatot szánnak neki, valamelyiket azok közül, amelyeket a Jézus Társaság kitűnően tud betölteni kiváló emberekkel. Igazat szólva, Kolos atya egyáltalán nem vágyódik ilyenekre: az ő álma a rejtett élet. Paray tehát tökéletesen kielégítheti vonzódását, mert az új megbízatása alázatosságának való. Isten azonban nem a fiatal jezsuita szándékait akarja megvalósítani. A Paray-i vizitációban egy fiatal misztikus nővérnek, hogy megfelelően Krisztus szándékainak, szüksége van egy világos és határozott vezetőre és az Úr most egy Szíve szerint való papot küld neki.

A Kolos atya kinevezése utáni napokban de Lyonne kisasszony csodálkozva kérdezte meg Forest atyát, a Paray-i kollégium tanárát, miért kellett ilyen nagy értékű embert Paray-ba kinevezni.

- Kisasszony - válaszolta La Colombière rendtársa - ez egy választott lélek kedvéért történik, akinek szüksége volt az ő irányítására.

La Colombière belső adottságai

Szent jön tehát a szent segítségére? Ne vájunk a dolgok elébe. Még nem szent sem az egyik se a másik, se Paray misztikusa, se ez a fiatal pap, mégis, mekkora lendület van mindkettőben, mily régóta keresik Isten szeretetét és akarják odaadni egész lényüket az Úrnak! La Colombière Kolos gazdag tehetség. Lelki vezetője azt írta róla a rendi generálisnak: *„Figyelemre méltó talentumokkal, ritka ítélőképességgel, érett bölcsességgel rendelkezik. Tapasztalata eléggé nagy... Azt hiszem, hogy minden szolgálatra alkalmas.”*

Avignoni tartózkodása végén azonban a tartományfőnök értékelése kevésbé jó. Talentumait csak „jóknak” találják (többé már nem „figyelemreméltóak”), ítélőképessége „közepes”, temperamentuma *„inkább lágy”*. Visszaesett volna a noviciátus után? Ő úgy látja. „Harmadik évében” a harmincnapos lelkigyakorlata alatt készített feljegyzéseiben La Colombière Kolos szigorú ítéletet mond önmaga felett: *„Oly nyomorultnak érzem magam - írja -, hogy éget a szégyen és, ha lelkembe nézek, időnként oly szomorúság fog el, hogy kétségbe esnék, ha Isten nem tartana fenn.”* Máskor így ír: *„Isten megmutatta lelkem állapotát... oly torz, oly nyomorúságos az, annyira nincs benne semmi érdemleges, semmi erény, hogy soha nem utáltam magam ennyire.”*

Önszeretettel és hiú dicsőségvágygal vádolja magát. Döntése azonban kemény: *„kész vagyok, ha Isten úgy akarja, életemet ebben a bosszantó küzdelemben eltölteni.”*

Nagy elhatározást tesz, amely uralkodó eszméje lesz rövid életének (mert, gondoljuk meg, csak hét éve van még itt lent). *„Kerüljön bármibe, egy a fontos: Isten legyen elégedett.”* Ugyanakkor, amidőn elhatározza, hogy egyedül csak Isten dicsőségéért dolgozik, minden egyébben ráhagyatkozik az Ő irgalmára. Ez lényegében már a híres „bizalom aktusa”, amellyel egyik beszédét fejezi be.

„Minden bűnt, amely lelkemben megjelenik - írja ebben az időben - összemarkolom és Megváltónk lába elé vetem, hogy égesse el irgal-

mának tüzén: minél több lesz belőlük, és minél nagyobbaknak látom őket, annál nagyobb örömmel ajánlom fel neki, hogy égesse el azokat, mert amit tőle kérek, annyival méltóbb lesz annál.”

„Elhatároztam: annyira ráhagyatkozom Istenre . . . hogy egyáltalán nem törődöm magam vezetésével, nemcsak a külső, de a belső dolgokban sem, kezébe teszem magam, nem félve se kísértéstől, se ábrándtól, se sikertől, se nehézségtől, még rossz hajlandóságaimtól sem.”

Később pedig így beszél:

„Uram az én minden bizodalمام – Ő maga a bizodalمام!”

Ez a ráhagyatkozás Istenre azonban küzdelem is, és hogy jobban folytathassa a harcot, amelyre elkötelezte magát, leteszi a fenntartás nélküli hűség fogalmát. Ily módon *„egyszer s mindenkorra szét akarja törni az önszeretet bilincseit és jóvá akarja tenni múltbéli tévedéseit”*. Mindenek fölött Jézushoz akar szorosán kapcsolódni, hogy csakis vele legyen.

Ilyen tehát ennek a léleknek az állapota, akit az ég Margit-Máriának küld. Az Úr úgy jellemzi őt, mint *„hű szolgáját és tökéletes barátját”*. La Colombière kétségtelenül meg tudja tanítani szentünket, hogyan kell megismerni Krisztust és hogyan kell ráhagyatkozni.

Boldog La Colombière és Szent Margit-Mária első találkozása

La Colombière atya, azután, hogy 1675 februárjának második felében Lyonból Paray-ba érkezik, már az itt tartózkodása első napjaiban felkeresi a vizitációs nővéreket, hogy köszöntse őket. Nem egyszerű udvariassági gesztusról van szó, mert Papon páter utódként ő lesz a szerzetesnők kisegítő gyóntatója. A beszélőben nemcsak Saumaise anyával találkozik, hanem a zárda egész közösségével is. Ekkor hallja Margit-Mária a hangot, amely közli vele:

– *„Ez az, akit neked küldök”*.

Isten tehát, ahogyan megígérte, vezetőt irányít szentünkhöz.

Kolos atya szolgálatát a nővérek mellett kántorböjtkor kezdte meg. (Ebben az évben március 6-ára, 8-ára és 9-ére esett.) Margit-Mária, amikor rákerült a sor, odatérdelt a kis sekrestye ablak elé (megvan még ma is). A gyóntatószék fa ablakrácsát sötét színű szövet is eltakarja, a pap a gyónónak csak a hangját hallja. Se a szerzetes, se Alacoque nővér nem látta egymást és nem beszélt egymással ez előtt.

Nos, Kolos atya nagyon hosszú ideig – amint szentünk írja – másfél óra hosszat tartja vissza őt – és egészen úgy beszél vele, mint aki érti, ami benne végbemegy. Mivel azonban Margit-Mária nem kapott parancsot se főnöknőjétől, se indítást az égből, semmit se tár fel a rendkívüli kegyelmekről, amelyeket kapott, hanem egyszerűen csak gyónásra szorítkozik. Azután eszébe jutnak nővértársai, akik nyilván már türelmetlenül várják, hogy sorra kerüljenek, ezért közli a jezsuitával, hogy szeretne visszavonulni. Ez azonban, mielőtt elengedné, azt kéri tőle, hogy jöjjön vissza ugyanide, mert beszélgetni kíván vele. A meghívás félelemmel tölti el szentünket. Hiszen kételyek gyötrik minden megnyilatkozás felől, amit eddig kapott s azok nem is tartoznak, mondja magában, a szerzetesre. És különben is, csak azt teszi, amire az engedelmisség kötelezi.

Az első bizalmas közlések

La Colombière a találkozásuk után nem sokkal újból megjelenik a zárdában, hogy lelkipraktikus előadást tartson. Az apácákat most nem takarja el a szónok szeme elől rács, ami a gyóntatókat fedi a gyóntatószékben. A jezsuitának tehát módjában áll megfigyelni a nővéreket és viselkedésüket. Nem kerüli el a figyelmét az a fiatalos szerzetesnő, akiről mélységes összeszedettség sugárzik. Kétséget kizáróan minapi gyónójára emlékeztette őt. Amikor befejezte a közösségnek adott előadást és négy szemközt elbeszélgetett a főnöknővel, nem tudta megállni, hogy meg ne kérdezze: ki az a nővér, aki ebben és ebben a sorban ezen a helyen ült? És leírta őt. Saumaise anya megmondta a nevét: Margit-Mária nővér. Óvatosságból azonban semmit nem árult el leánya rendkívüli, természetfeletti jellegű állapotáról.

– *Ez egy „kegyelmekben gazdag lélek”* – jelentette ki neki La Colombière atya.

A főnöknő addig nem akart végleges véleményt kialakítani magában a jezsuitáról, amíg nem látja, hogy milyen tudással rendelkezik. Most azonban, részben a konferencia beszédének hatása alatt, részben pedig Alacoque nővérről tett megjegyzése alapján megérezte, hogy ez a szerzetes előrehaladt az életszentségben és tapasztalatainak vannak a lélek belső útjairól. Eszébe jutott az is, amit előre megmondott neki Margit-Mária. Nem vár tovább és arra kéri Kolos

atyát, hogy sürgősen jöjjön el újból. Ez nem is halaszthatja el látogatását, mert március 15-től kezdve egy ideig Roanne mellett a Bénissons-Dieu apátságban kell beszédeket tartania.

Saumaise anya tehát megparancsolja szentünknek, hogy újból találkozzék az atyával és semmit ne hallgasson el állapotairól. A nővér engedelmeskedik, de „*rettenetes irtózással*” teszi meg vallomását. Rögtön az első szavában meg is mondja: szenvedés neki, hogy vallomást kell tennie és iszonyodik tőle. La Colombièret nem zavarja meg az őszinte vallomás.

– *Nagyon örülök neki – válaszolja. – Alkalmat adhatok önnek, hogy áldozatot hozhasson Istennek.*

Áldozatot ajánlani fel az Úrnak, valóban ez az a szó, amelyet ennek a misztikus nőnek mondani kell, aki csak keresztről és áldozatról álmodik. Margit-Mária most már nehézség nélkül megnyitja szívét és egész mélységében feltárja lelkét Kolos atya előtt – amint vallomásaiban mondja – „*a benne levő jót és rosszat egyformán*”.

Természetes egyszerűséggel tesz vallomást mindarról, amit Isten eddig művelt benne, ugyancsak beszámol a különböző döntésekről, amelyeket előljárói és vezetői hoztak vele kapcsolatban, feltárja végül nyugtalanságait, amelyek gyötrik.

„Nagy vigasztalások”

La Colombière egyáltalán nem alkotja meg elsietve véleményét és ítéletét erről a rendkívüli lélekről. Előbb teljes higgadtsággal a kegyelem munkáját vizsgálja tiszta és égő szívében. Mindenek előtt a szerzetesnő engedelmességét akarja megismerni, mert az élétszentséget az mutatja meg a legjobban, hogy ki mennyire tudja teljesen alárendelni magát; ez a csalhatatlan orvosság a képzelődések ellen is. Egész idő alatt, amíg Margit-Máriát kérdezzeti, kíméletlenül bánik vele, habozás nélkül alázza és szégyeníti meg. Ez a szeretetreméltó ember néha még durva is a szegény lánnyal szemben. A bölcsesség azonban ezt követeli, próbára kell tennie a lelket, mielőtt nyilatkoznék állapota felől. A próbatétel azonban eredményesnek bizonyul és a gyónatónak el kell ismernie: Isten nyilatkozik meg a szerzetes nővérnek.

A gyónató tehát megnyugtatja Margit-Mária aggódó szívét. „*Nagy vigasztalásokban részesített*” – írja ez. Biztosítja őt, hogy a

démonnak semmi része nincs abban, ami benne végbement, nem is kell semmit kételkednie a lélek felől, aki vezeti. Mindvégig maradjon meg tehát az engedelmisségben és kövesse a szellem indításait, engedje át neki teljes lényét, ajánlja fel és nyugodtan adja oda magát áldozatul. Az a fontos, hogy szeme előtt tartva gyengeségeit és méltatlan voltát, őrizze meg alázatosságát, mert egyáltalán nem érdemelte meg a kegyelmeket, amelyekkel az Úr kitünteti. Mindenek felett Isten mérhetetlen jóságát csodálja, hogy az Úr a naponként elkövetett hibái, a Vele szemben tanusított engedetlenségei után se kedvetlenedett el és továbbra is elhalmozza őt kegyeivel. La Colombière arra is figyelmezteti Margitot, hogy becsülje meg az ég ajándékait, fogadja tisztelettel, szerény egyszerűséggel és hálaadással a gyakori és bensőséges megnyilatkozásokat, amelyekben Isten részesíti.

Gyakorlati tanácsok

Misztikusunk tehát megnyugszik. Egy nyugtalanság azonban mégis dolgozik a lelkében. Isten, mit se törődve hellyel és idővel, oly hevesen érezteti vele jelenlétét és szeretetét, hogy nem ér rá elvégezni még a szóbeli imádságait se! Magasabb rendű imádság ragadja el, ott marad nyitott szájjal, anélkül, hogy egy szót tudna szólni, ugyanakkor azonban aggály gyötri: mindent megtesz ugyan, hogy erőt vegyen magán, de még se bírja folytatni a megkezdett imádságát.

– A jövőben ne így legyen – oktatja az atya. – Szorítkozzék csupán a kötelező szóbeli imákra. Ráadásnak végezze a rózsafüzért, ha bírja. Egyébként ellenállás nélkül hagyja, hogy Isten Lelke vezesse, ahogyan közölni akarja magát a lelkében.

Margit-Mária, most, hogy gyóntatója teljes mértékben megnyerte bizalmát, megkísérli leírni neki azoknak a gyengédségeknek sajátos jegyeit, amelyekben lelkének Szerelme részesíti, a szeretet egységét, amely Jézushoz kapcsolja.

– Nagyszerű eszköz, hogy megalázkodjék – válaszolja La Colombière – és hogy csodálja az Úr nagy kegyelmeit, amelyekben részesíti.

Szentünk végül megkérdezi, hogy végezzen el megbízatást, amire utasításokat kap, de amelyeket a zárdában többen rossz néven vesznek tőle. Isten néha arra készíti, hogy különböző személyeknek

„*Jámbor feljegyzéseket*” írjon, egyszer azért, hogy megpróbáltatásaikban vagy kísértéseikben megerősítse, máskor hogy bátorítsa őket: hozzanak meg valamilyen áldozatot, amit Isten kér tőlük. Neki semmi kedve nincs, hogy ilyeneket írjon, másrészt nem is tudja máshonnan, mi kell ezeknek a lelkeknek, csak belső megvilágításból. Néha igen rossz néven is veszik ezeket a feljegyzéseket és nekitámadnak miattuk: üsse az orrát olyasmibe, mondják neki, ami rátartozik. Nem tapintatlanság és vakmerőség-e mindez az ő részéről?

P. Kolos ebben a pontban is megnyugtítja Margitot: kövesse csak egész egyszerűen a Szentlélek indítását, aki őt ihleti, még ha az eredménye kellemetlenség és megaláztatás is! A cédulákat azonban előbb minden alkalommal mutassa meg főnöknőjének, az majd eldönti, mit tegyen velük.

Végül egy feladatot ad La Colombière atya szentünknek: írja le mindazt, ami vele történik. Szó, ami szó, kegyetlen parancs! Margit-Mária mindamellettt engedelmeskedik. De hogyan? Úgy okoskodik, hogy a parancs csak arra kötelezi, hogy leírja élményeit. Az engedelmesség parancsának eleget tesz vele. Utána azonban elégeti feljegyzéseit – amíg meg nem tiltják neki.

Kavarodás a közösségben

Szentünk tehát megkapja megvilágosodását és megerősítését. A békesség folyama hömpölyög át a lelkén: eszerint nem a gonosz játékszere! Micsoda öröm, hogy ebben a kínzó kérdésben megkapta a megnyugtatót!

Ez azonban nem jelenti azt, hogy most már minden dolga jóra fordul. Hiszen továbbra is ott van felfeszítve a fájdalom keresztjén! Drágán kell megfizetnie még a lelki támogatást is, amit La Colombière nyújtott neki. A vizitációs nővér és a jezsuita hosszú beszélgetéseket folytat a gyóntató székben. Egy ideig gyakran találkoznak. A nővértársak keményen megrójják érte mind a gyóntatót, mind a gyónót. Egyesek azt suttojják, hogy Alacoque nővér el akarja kápráztatni képzelődéseivel a szent embert; ahogyan annyi mást, őt is el akarja ámítani, mert Margit-Mária csak egyet akar: a hatalmat. Ehhez kívánja megszerezni álszent módon az Isten szolgájának támogatását. Mások viszont La Colombièret támadják: ő is, ugyanúgy,

ahogyan a gyónója, képzelődő rögeszmés! Micsoda ostobaság tőle, hogy ennyi időt pazarol egy olyan lányra, akinek jelleme gyenge és akiben olyan kevés az értelem!

Margit-Máriának fülébe jutnak ezek a kifakadások, mert a nővérek egyáltalán nem türtöztetik magukat előtte. Rosszindulatú megjegyzéseik súlyos sebet vágnak rajta, különösen azok, amelyek lelki vezetője ellen irányulnak. Gyötrődését elpanaszolja Jézusnak, de a gyónató atya előtt sem hallgatja el a rosszindulatú szóbeszédet, amely a közösségben terjeng felőlük. Kijelenti, hogy kész inkább nem gyónni többé nála, mint hogy rossz hírbe hozza őt!

La Colombière azonban mit sem törődik a rágalomokkal és mindaddig, amíg Paray-ban marad, lelkiekben továbbra is támogatja szentűnket. Ez megkísérli elmondani neki az elmondhatatlant, jót, rosszat egyaránt, amiben Isten részesíti őt. Az atya pedig határozott kézzel vezeti, nem mulasztva el egyetlen alkalmat sem, hogy megaláztatásokkal és önmegtagadásokkal próbára tegye szíve őszinteségét és belső állapotainak valóságát.

Látomás a három szívről

Valóságos természetfölötti harmónia fejlődik ki a két lélek között, Isten pedig felhasználja azt a maga szándékai szolgálatában. Ezt hamarosan ki is nyilvánítja: szentünk tudomására hozza egyik látomásában.

La Colombière egy nap ismét eljött a zárdába, hogy misét mutasson be a nővéreknek. Mise alatt, míg arról a jóságról elmélkedett, amellyel Jézus a szent Áldozatban velünk egyesül, hirtelen rendkívüli forróság keríti hatalmába szívét. Isten ugyanebben a pillanatban megengedte Margit-Máriának, hogy lássa, mi megy végbe a miséző pap szívében. És amikor ez megáldoztatta őt, Urunk megmutatta a látnoknőnek isteni Szívét: az égő kohót, amelyben két más szív – Margité és a papé – eggyé válik és elmerül, ugyanaz a láng emészti meg mindkettőt. S a szent lelkében megszólal a hang:

– Az én tiszta szeretetemet így egyesíti ezt a három szívet mindörökre.

S az Úr feltárja tervét bizalmasa előtt: azt akarja, hogy adja tudtára az Isten szolgájának, amit most megmutatott neki: Szíve csodálatos

kincseit, a szeretetet, amellyel az tele van. Ha majd eljön az ideje, Margit-Mária feladata lesz megismertetni a lelkekkel ezt a gazdagságot és azt, hogy milyen hasznot meríthetnek belőle a hívők. A jezsuita és a vizitációs ettől kezdve olyanok lesznek, mint a fivér és a nővér, Jézus Krisztus egyazon hagyatékán osztoznak. Azzal egyesülve, együtt részesülnek a kegyelem kincseiből.

Margit-Mária zavara teljes. Neki, aki a nyomorúság és a bűn mélységének tekinti magát, most egyenlő fokra kell emelnie magát lelki vezetőjével, akinek életszentsége csodálattal tölti el. Jézus azonban azt válaszolja neki:

– Az én Szívem végtelen javai mindennel felérnek és mindent kipótolnak.

Következő találkozáskor tehát Alacoque nővér félelem nélkül tájékoztatja La Colombière-t látomásáról és az Úr szándékairól. Most az atyán a sor, hogy – Margit-Mária nagy épülésére – zavarba jöjjön. Mert a jezsuita igen méltatlannak ítéli magát, hogy egy sorba lehessen állítani egy olyan lélekkel, aki annyira kedves Isten előtt. Versenyre kelnek hát mindketten az alázatban.

Languet ezeket a megjegyzéseket fűzi a jelenethez:

„Ilyen a szentek versengése – írja – akik azon vitatkoznak, ki alázta magát legmélyebbre és akik, ellentétben azzal, amit az önszeretet minden embernek diktál, lebecsülik magukat és nagyra értékelnek másokat. Ez volt a magatartása ennek a két léleknek, az alázatos Szívű Jézus két hűséges követőjének.”

Az ég hamarosan még szorosabb együttműködést követel meg részükről a Jézus Szíve tisztelet elterjesztésének szolgálatában. A közös feladat pontos megfogalmazására a következő hónapban, júniusban kerül sor, a „nagy jelenés” idején.

XI. FEJEZET

A „NAGY ÜZENET” ÉS A PARAY-I JELENÉSEK

Néhány kérdés tisztázása

Az a látomás, amelyben Paray-le-Monial látnoknője részesül a XVIII. században Jézus Szíve ünnepére vonatkozóan, lényegében ugyanolyan, amelyet Mont Cornillon-i boldog Julianna kapott Istentől, mikor az Oltáriszentség ünnepét, az Úrnapját kérte. Azt az isteni megnyilatkozást, amelynek Margit-Mária a részese, „nagy-jelenésnek” nevezték el. Helyesebb volna „nagy üzenetről” beszélni; a „látomásos” elem másodlagos benne, noha kezdettől fogva látható volt, hogy fontosabb, mint az első és a második jelenés.

Történetét maga a szent mondja el önéletrajzában. A Kortársak az „emlékiratukban” nem Margit-Mária szövegére alapozzák beszámolójukat, hanem P. La Colombière *„Lelki magányára”* (Retraite spirituelle). P. Croiset viszont egy szót sem szól róla, mert a misztikus neki csak egy egyszerű célzás formájában említette meg az 1675-ös jelenést: *„az Oltáriszentség ünnepének oktavájában nagy kegyelmeket kaptam”*. A továbbiakban majd látjuk, mi volt hallgatásának oka, amikor pedig Jézus Szíve első megnyilatkozását ekkora részletességgel mondta el P. Croisetnek.

A „nagy jelenés” pontos dátumát nem ismerjük. Néhányan 1676-ra szeretnék tenni, azonban valószínű, hogy 1675-ben történt, mégpedig az Úrnap nyolcadában, azaz június 13-a, az Oltáriszentség ünnepének napja és június 20-a, az ünnep nyolcadának napja között.

Az üzenet körülményei

Úrnap nyolcadában az egyik napon Margit-Mária a kápolnában térdel: – nagyon valószínű – a kitett Oltáriszentség előtt, adorál. Az Úr most is megajándékozta *„szeretetének kiáradó kegyelmével”*. Ő szeretne válaszolni az isteni közeledésre, ahogyan mondja: *„szeretetet szeretne adni a szeretetért”*. Milyen módon tehetné meg? Krisztus

közli vele: bizalmasa úgy nyilváníthatja ki legjobban ragaszkodását, ha megteszi azt, amit már annyiszor kért tőle. Egyfajta szemrehányás és felszólítás ez Jézus részéről. Margit-Mária eddig még nem tett eleget annak a küldetésnek, amelyre Jézus az első látomás üzenete szerint kiválasztotta őt – *„hogyan megvalósítsa a nagy szándékot”*, azaz nem ismertette még az emberekkel a Megváltó Szívének tiszteletét. Maga a szent, kétségtelen gyakorolja a Szent Szív tiszteletét, hódolattal van iránta és átadja magát neki. De még nem apostola. Mi az oka ennek? Elsősorban a kételkedés, amely egy ideig befészkelte magát a szívébe a lélek iránt, aki vezeti. Hozzájárult előljáróinak akadékoskodása is. Végül pedig van benne egy adag cselekvés képtelenség is, járatlanság az apostolkodás gyakorlati kérdéseiben. Ezek az okai – ugyanúgy, ahogyan a mindennapi élet teendőiben –, hogy télenkedik és húzza-halasztja tennivalóit. Bizonyos, hogy a tisztelet elterjedéséért imádkozik, felajánlja érte szenvedéseit is, de még semmit se cselekedett.

Krisztus sürgeti, de segíti is, hogy munkálkodjék szeretetének megdicsőítésén.

Az üzenet

Jézus tehát feltárja Szívét bizalmasának és megmutatja neki. Szavai: *„Íme, a Szív”* – világosan utalnak rá, hogy az üzenetet látomás kíséri. Az üzenetet négy mondanivalóra vagy elemre lehet felbontani.

A Megváltó legelőször is, ugyanúgy, ahogyan az első jelenésben, az emberiség iránti „szenvedélyes” szeretetét tárja fel. *„Íme, ez az a Szív, amely annyira szerette az embereket, hogy semmiben sem kímélte magát értük, egészen kiüresítette és elpazarolta magát, hogy tanúságot tegyen előttük szeretetéről.”*

„Mindvégig szerette őket” – mondja róla Szent János apostol. A Paray-i nagy üzenet tehát az evangéliumot ismétli meg.

A Szeretet továbbá, ugyanúgy, mint a második jelenésben, panaszkodik, hogy nem szeretik. *„Hála fejében legtöbbjüktől nem kapok egyebet hálátlanságnál”*. Krisztus mindehhez azonban még két megállapítást fűz hozzá. Az első: a hálátlanság, amely feléje árad, abból a *„megvetésből, tiszteletlenségből, szentséggyalázásból és hidegségből”*

ered, amelyet a „Szeretet szentségében” tanúsítanak iránta. Eszerint: az a legsúlyosabb sértés Krisztus ellen, amely az Oltáriszentségben éri őt. A második megállapítás: Jézus Szívének azok okozzák a legerősebb fájdalmat, akik fogadalommal kötelezték magukat, hogy a barátai lesznek: *„A legsúlyosabban az bánt, hogy vannak szívek, akik nekem szentelték magukat és mégis így bánnak velem”.*

Jézus azután arra kéri szolgálóleányát – és ez ennek a jelenésnek a sajátos lényege – legyen külön ünnepe Szívének. Időpontját és módzatait is meghatározza: *„Ezért arra kérlek, hogy az Oltáriszentség ünnepének nyolcada utáni első péntek legyen külön ünnep, amikor Szívemet tisztelik, nyilvános bocsánatkéréssel adva jóvátételt neki és azért végezve a szentáldozást ezen a napon, hogy engeszteljék azokért a méltatlanságokért, amelyek az alatt érik, amíg ki van téve az oltárokon.”*

Végül a jutalmakról szól Krisztus, amelyeket azok érdemelnek, akik a kért ünnepet megülik vagy azon munkálkodnak, hogy mások is megüljék: *„Megígérem azt is, hogy Szívem kitárul és bőségesen árasztja isteni szeretetének kegyelmét azokra, akik maguk tisztelik és akik gondoskodnak róla, hogy mások is tiszteljék őt.”*

Néhány megjegyzés a Szent Szív ünnepéről

Az ünnepre vonatkozóan, amelyet Urunk bizalmasától kér, több észrevételt kell tennünk. A jelenés liturgikus ünnepet kér, tehát azt, hogy Jézus Szíve tisztelete, amely magánjelleggel addig is megvolt, nyilvános egyházi kultusszá alakuljon át. Igaz, Eudes Szent János már 1672-ben, az első Paray-i jelenés előtt több mint egy évvel mondott misét Jézus Szíve tiszteletére, de csak a maga eudista közösségében. A Paray-i üzenet nem csak egy kongregációban vagy egy egyházmegyében kívánja Krisztus Szívének tiszteletét, hanem az egész egyházban. Tudjuk, hogy kilencven esztendő kell majd várnai, amíg 1765-ben XIII. Kelemen engedélyezi a Szent Szív ünnepét saját misével. A lengyel püspökök óhajára adja meg az engedélyt, anélkül, hogy említést tenne bármilyen jelenésről. IX. Pius 1856-ban a francia püspökök kérésére kiterjeszti az egész egyházra, de ő is hallgat a Szent Margit-Máriára bízott üzenetről. Itt is meg kell állapítanunk, mennyire bölcs az egyház: nem akarja összekeverni a kinyilatkozta-

tott hitletéményt a magán kinyilatkoztatásokkal, amelyeket senki se köteles elfogadni.

A másik megjegyzésünk arra a nagyon szoros kapcsolatra vonatkozik, amelyet a „nagy üzenet” az Eucharisztia misztériuma és Jézus Szíve misztériuma között állapít meg. Krisztus jóvátételt kér a Valóságos jelenléte ellen elkövetett „méltatlanságokért”. A gyakorlat lényege, amelyet a Szent Szív ünnepére vonatkozóan kér: engesztelő áldozat. Az ünnep időpontja: az Úrnap nyolcada után következő nap. Mindez erőteljesen hangsúlyozza, hogy a Megváltó kiváltképpen az emberek iránti szeretetről tesz tanúságot, s arról, hogy az Ol-társiszség a „*Szeretet Szentsége*”.

Ezen túlmenően meg kell fontolnunk azt is, hogy a Margit által kért ünnep jellemző jegye a jóvátétel, a hálátlanságokért adott engesztelés. Éppen ezt fogalmazza meg az üzenetben a „nyilvános megkövetés” kifejezés. Ilyen módon a Margit látomásaiban kért ünnep szelleme lényegesen különbözik az Eudes Szent János által kezdeményezett ünneptől. Ez utóbbi nem óhajtott egyebet istentiszteletnél, amelyben a Megtestesült Ige szeretete előtt hódolnak, és hálát adnak neki. Paray-ban a Megváltó megsebzett vagy félreismert szeretetéről van szó, tehát a jóvátételt is az emberek közönyéért vagy megvető magatartásáért kell adni vallási szertartások és gyakorlatok, főként engesztelő életszség által.

Az üzenet átadásáért

La Colombière „*Lelki magány*” című könyvében beszámol a párbeszédéről, amely Krisztus és az ő bizalmasa között kialakult, miután az üzenet szavai elhangzottak. A szent – nem első esetben – megpróbálja kihúzni magát a feladat alól:

– *De Uram, kinek nyilvánítod ki magadat? Egy nyomorult teremtménynek, egy szegény bűnös nőnek, akinek a méltatlansága csak akadályozni tudja szándékodat. Annyi nemes lélek áll rendelkezésedre, hogy végrehajtsa szándékaidat!*

Az Úr azonban nem hallgat rá.

– *Ugyan! Nem tudod-e, hogy én a leggyengébbeket használom fel, hogy megalázzam az erőseket és hogy a legkisebbekre és a lélekben legszegényebbekre árasztom legnagyobb erővel a hatalmamot, hogy ne tulajdonítsanak semmit maguknak?*

Mintha Szent Pál megjegyzése, a korintusiakhoz írott első levél első fejezetének mondanivalója visszhangoznék itt: „*Isten azt választotta ki, ami a világ szerint okatlan, hogy megszegyenítse a bölcsesket, s azt választotta ki, ami a világ szemében gyöngé, hogy megszegyenítse az erőseket. . . Így senki sem dicsekedhetik Isten előtt.*”

Jézus, hogy megtartsa végtelen alázatában, sohase kímélte Margit-Máriát. Már az első jelenésben kijelentette neki: „*Azért választottalak téged, mert a méltatlanság és a tudatlanság mélysége vagy!*” Minduntalan elébe tárja „semmi” voltát. Isten szolgáló leánya tehát nem utasíthatja vissza az ég választását: nincs is más megoldás számára, mint segítséget kérni fentről, a maga módján megismételni Szent Ágoston fohászzkodását: „*Da quod jubes et jube quod vis*” – *Add meg, amit parancsolsz és parancsold meg, amit akarsz*”.

– *Add meg tehát az eszközt* – mondja Margit-Mária – *hogy megtehessem, amit parancsolsz.*

– *Fordulj szolgálomhoz* – válaszolja az Úr – *La Colombière jezsuita atyához és mondd meg neki: tegyen meg minden tőle telhető, hogy elterjessze ezt az ájtatosságot és szerezzé meg ezt az örömet isteni Szívemnek. Ne bátortalanítsák el a nehézségek, amelyekkel találkozik, mert nem lesz hiánya bennük. Neki azonban tudnia kell: a mindenható hívja őt, hogy lélekben bizza magát rám.*”

Könyvében, a „*Lelki magány*”-ban, P. Colombière természetesen nem írja le a maga nevét, a „Kortársak emlékezései” nevezi meg őt.

Margit-Mária a látomás után nyomban tájékoztatja lelki vezetőjét és átadja neki az üzenetet, amely személy szerint őt is érinti. Néhány szerző, élükön Languet-tel azt mondja, hogy La Colombière legkisebb haladék nélkül, június 21-én, pénteken, azaz néhány nappal a jelenés után egészen felajánlotta magát Jézus Szívének. Kétségtelen, hogy ez a megállapítás némileg elébe vág a dolgoknak és azt mutatja, hogy félreismerték ezt a jezsuitát. Ítézőképességgel megáldott ember ő, nem olyan, aki bármily misztikus utasításnak engedelmeskedik. Az viszont tény, hogy írásba foglalja Krisztus szavait, amelyek a megnyilatkozása során elhangzottak – s a „*Lelki magány*” írása közben ezt a szöveget használja fel. – Gyónójában, akinek lelkébe belelát, megbízik és hitelesnek tartja, amit közöl. Az azonban lehet, hogy 21-én, amely Úrnap nyolcada utáni péntekre esett, többé-kevésbé kifejezetten „nyilvános megkövetést” végez.

P. Croiset így adja elő a dolgot: „Ezek a rendkívüli kegyelmek csakhamar megerősítik P. La Colombière-t a gondolatban, hogy ez az ájtatosság fontos és megvan az alapja . . . Mikor megfontolta, mennyire tele vannak gyengédséggel irántunk Jézus Krisztus érzései az Oltáriszentségben, ahol Szent Szíve mindenkor lángol az emberek iránti szeretettől – nem tudott sóhajtozás nélkül gondolni azokra a súlyos bántalmakra, amelyek a tévelygők rosszindulata, sőt a katolikusok legnagyobb részének mérhetetlen megvetése nyomán érik Jézus Krisztust ebben a legnagyobb méltóságú Szentségben.”

Nincs szó tehát arról, hogy La Colombière már ekkor áldozatul ajánlotta volna fel magát: ezt Krisztus nem is kérte ebben a „jelenésben” és annak sincs nyoma, hogy maga Margit-Mária megtette volna. Végül: P. Croiset nem tesz említést az 1675 júniusában történt jelenésről.

Az kétségtelen, hogy La Colombière felajánlja magát Jézus Szívének, mégpedig a londoni „áldozati cselekmény” előtt. De azt állítani, hogy nyomban az isteni üzenetet követően tett volna ilyen gesztust, azt jelentené, hogy az események elébe vágunk. A Szent Szív tiszteletére azonban hamarosan buzdítani kezdi gyónóit. Ezek között van Mademoiselle de Lyon, a leendő vizitációs nővér is. Ilyen módon Margit-Mária már ekkor nincs magára hagyva a küldetés teljesítésében, amelyet az ég rábízott.

„Többféleképpen és különböző módon” (Zsid I, 1)

Ez ideig három Paray-i „nagy jelenéssel” ismerkedtünk meg, amelyeket azért neveznek „nagyoknak”, mert mindegyik üzenetet tartalmazott, s az nem annyira Margit-Máriának szólt, hanem inkább általában az embereknek. Említést tettünk arról a látomásról is, ahol két szív merült el Jézus Szívében, a látnoknőé és a gyóntatójáé.

Továbbiakban majd szót ejtünk még két más látomásról is; az egyik a „szeráfok hódolata” közben mutatta be Krisztus Szívét, a másik az 1688. július 2-i. Isten szolgálólányának azonban volt még jónéhány más látomása is Jézus Szívéről. Ezeket lehetetlen időrendbe sorolni. Csak általában idézzük fel őket a nagy jelenés után, megkísérelve kiemelni lényegi vonatkozásait.

Mindenekelőtt hadd mutassunk rá, hogy Urunk több ízben szólt Szívéről bizalmasának, anélkül, hogy szavait látomások kísérték volna. Többek közt kijelentette neki: *„Engem követve csendben munkálsz és szenvedsz, nem érdekel téged más, csak Isten megdicsőítése, azzal, hogy terjeszted Szent Szívem országát az emberek között, akiknek általad akarom megmutatni magamat.”*

Krisztus felhívja a figyelmet isteni Szíve „gyengéd szeretetének szüntelen megnyilatkozásaira” is, s arra, hogy Szívében ideigvaló és örök lakást készített szentünknek. Ne legyenek más kincsei, csak azok, amelyek Szent Szívében rejlenek. Bizalmasa vonuljon vissza az ő Szíve magányába, ott jutalmazza meg az őt szomjazó szeretetét. Azt kívánja tőle, hogy minden cselekedetének kizárólag az ő Szívének megdicsőítése legyen a célja. Helyezze akaratát Jézus oldal-sebébe.

„Mindent, amit csak kegyelmem segítségével tenni és szenvedni tudsz – mondja neki Urunk – a Szívembe kell belehelyezned.”

„Szívem hatalmát szeretetem bőkezűségében látod meg majd.”

„Gyakran lesz rá szükséged, hogy Szent Szívemhez fuss lélekszakadva s ott pihenj meg... Szívemnek áldozata vagy... Tied Szívem kincsestára és megengedem, hogy kedved szerint rendelkez vele.”

Azt is kéri szolgálójától az Úr, hogy vegye ki részét Szíve keserűségeiből . . .

És így tovább.

Ami a tulajdonképpeni értelemben vett látomásokat illeti, ezekre vonatkozóan mintegy harminc említést találunk Szent Margit-Mária írásaiban: hét beszámolót az *önéletrajzában*, tizenegyet a *Saumaise anya parancsára készült Írásokban*, kettőt a *Töredékekben*, egyet a *lelki magányáról szóló írásában*, kilencet a leveleiben. Látomásainak és a róluk szóló tudósításainak száma nem azonos, mert egyes jelenésekről két különböző írása is beszámol. Szentünk arról is említést tesz, hogy minden hónap első péntekén látomásokban volt része. Azt, hogy ezek csak az első jelenést követő hónapokban ismétlődtek-e meg, vagy pedig az említett időponttól élete végéig – nem tudjuk.

Néhány másodlagos látomás

A három nagy és a vizitációs rendre vonatkozó 1688-as jelenéstől eltérően, számos látomás, amely szentünk lelki szemei – belső látása előtt megjelent – másodlagos megnyilatkozás, abban az értelemben, hogy csak misztikus tünetekben nyilvánult meg. Krisztus két alkalommal megengedi neki, hogy ajkait Szent Szíve sebére helyezze, először, mint említettük, azután, hogy egy beteg hányadékát eltakarította, másodsor egy pénteki áldozás után: elragadtatása ekkor három vagy négy óra hosszát tartott és kimondhatatlan boldogsággal töltötte el misztikusunkat.

Egy másik pénteken, áldozás után, Margit-Mária azt látja, hogy egy fénysugár tör elő Krisztus oldalsebéből és az ő szíve felé nyíllal. S ezeket a szavakat hallja: *„Így sugárzik szeretetemet szünet nélkül a szívébe, amelyet neked adtam, az pedig egy másik sugárzás útján visszaadja e javakat forrásukba s ezt a kegyelmet szünet nélkül kapod.”*

Egyik áldozásának előestéjén – amint Margit megállapítja – *„a fel-fogóképesség legmagasabb fokáról szemlélve”* Jézus megmutatta neki Szívét, amely *„vakítóbban ragyogott, mint egy mérhetetlenül nagy Nap, és mellette egy apró pontot mutatott, amely nem látszott nagyobbnak egy atomnál, és egészen fekete és alakatlan volt.”* Krisztus Szíve magához vonzotta ezt az atomot, miközben ezt mondta a látnoknőnek: *„Vesd bele magad nagyságomba és vigyázz, hogy ki ne lépj onnan soha, mert ha kilépsz, többé nem térsz oda vissza!”*

Ugyanilyen tanítást kap Margit-Mária egy másik látomása alkalmával: *„Ugyancsak imádságom közben – mondja – megmutatta magát lelkemnek. Elborították őt a sebek. Felszólított: tekintsek szentséges oldalának nyílásába. Vég nélküli mélység volt ez, amelyet egy mérhetetlen nagy nyíl vágott: az ő szeretete. Biztatott, hogy vessem magam bele, mert ez a lakóhelye mindazoknak, akik őt szeretik”.*

Egy alkalommal, a Szent Szűz Szívének ünnepén három szív jelenik meg Margit-Mária látomásában: Jézusé, Máriáé és az övé: *„Az, amely a közepén látszott – mondja – nagyon kicsiny volt, alig lehetett észrevenni. A másik kettő csupa fény és ragyogás, az egyik nagyságban mérhetetlenül felülmúlta a másikat. És ezeket a szavakat hallottam: „Szeretetem mindörökre egyesíti ezt a három szívet.”*

Jelképes látomások

Több különböző alkalommal Krisztus jelképeket használ, hogy megmutassa Szívét kedveltjének. Például „*az élet könyve, amely a szeretet tudományát tartalmazza*”. Máskor, amikor a szent látnoknő lelke átéli Jézus halálküzdelmének kínját, így szól hozzá az Úr:

– *Lépj be, leányom, ebbe a gyönyörűségees kertbe, hogy felüldítsd elbágyadt lelkedet.*

„*Szent Szívét pillantottam meg – folytatja szentünk – telis-tele sokféle, kedves, csodás szépségű virággal.*”

– *Szedhetsz belőlük kedved szerint – mondta neki Jézus.*

Ő azonban így válaszolt neki:

– *Ó isteni Szerelmem, én nem akarok mást, csak Téged, aki mirha csokor vagy!*

Ismét máskor a Szent Szűz mutatja meg neki Jézus Szívét, mint az élő víz forrását: csatornák indulnak szerte ebből a Szívből, amelyeken át „*drága víz*” ömölhet azoknak a Vizitációs nővéreknek a szívébe, akik valóban hajlandók be is fogadni azt.

Úgy is megjelenik előtte a Szív, mint egy égő kohó, amelybe – úgy érzi – beledobták. Tüze átjárja és felgyújtja őt.

Felragyog látomásában Jézus Szíve úgy is, mint misztikusunk lakóhelye:

„*Másodszor is megnyitotta imádandó Szívét és így szólt:*

– *Íme, a te mostani és örök lakóhelyed.*

Ettől kezdve mindenkor ott láttam és éreztem magam ebben a szeretetre méltó Szívben . . . egyszer mint egy gyönyörű kertben vagy terrazon, amelyet mindenféle virágok tarkítanak, máskor mint egy kis hal a roppant óceánban vagy mint egy arany szemcse az olvasztótégelyben, amelynek tisztulnia kell ott, legtöbbször azonban a tiszta szeretet mélységeként és kohójaként mutatta meg magát nekem.”

Egyszer Jézus azzal fedi fel Szívét bizalmasának, hogy ez lesz mesetere, aki megtanítja mindarra, amit szeretetéért tennie kell. Más alkalommal értésére adja, hogy ez a Szív a „*Szentek szentje*”, ismét máskor, hogy ez szent igazságának és szent szeretetének helye.

P. Croiset-nek írta Margit-Mária: „*Olyannak láttam ezt a szeretetre méltó Szívet, mint a Napot, amely mindenfelé és minden szívre rálövellő sugarait, de nagyon különböző módon, azoknak a szíveknek a különböző adottságai szerint, amelyekre ezek a sugarak rá-*

esnek: mert a romlott lelkek még inkább megkeményedtek, ahogyan a sár megkeményedik a nap sugarai nyomán; az igazak szíve viszont tisztább lett és meglágyult, mint a viasz.”

Hogyan látta Paray szentje Jézus Szívét?

Igen sok lélek, sokszor az eléggé idétlen Jézus Szíve képek hatása alatt, úgy képzelem, hogy Paray látnoknője közvetlen és érzéki módon a Megváltó húsból való szívét szemlélte.

Az ilyesmi mindenekelőtt azt jelenti: megfelelnek arról, hogy a látnokok a „jelenéseket” nem testi érzékeikkel fogják fel (mert akkor denkinek része lehetne azokban), hanem hogy Isten olyan képzeteket, ábrázolásokat hoz létre a látnok vagy látnoknő látómezejében, amelyek kissé az álmokhoz hasonlítanak: ezért is érzékelik a misztikusok az így szemlélt tárgyakat olyan módon, mintha azok rajtuk kívül és meghatározott helyen lennének. Valóban, az ekstázis csodálatosan hasonlít az álomra: a misztikus, miként az alvó, elszakad az őt körülvevő világtól. Keresztes Szent János kifejezetten a „*képességek álomba merüléséről*” beszél. Mégis, alapvető különbség van közöttük. Az álmokképek nem felelnek meg a valóságnak. A látomás Isten által adott képei pedig nem tekinthetők érzéki csalódásnak, annak a személynek vagy azoknak a személyeknek titokzatos jelenlétét közvetítik, akiket a látnok észlel. Ha Margit-Mária érzékeivel látta volna Jézus Szívét, óvatosabbnak kellene lennünk a dologgal szemben, mint így, hogy Isten hozta azt létre a látótérben: mert minél távolabb van egy misztikus jelenség az érzékitől, annál inkább tekinthető hitelesnek, olyannak, amely az Úrtól származik.

Ezenkívül még egy dolgot kell megállapítanunk, amikor a Jézus Szíve látomásokról szóló beszámolókat olvassuk, amelyekben Margit-Mária részesült. Nagyon kevés közöttük az olyan, ahol a Megváltó Szívnek testi vonatkozásáról van szó. – Harmincból mindössze hét. Szentünk összesen két helyen szól írásaiban arról, hogy a Szívet „*azzal a sebével együtt látta, amelyet a kereszten kapott*”. Az egyik helyen hozzáfűzi azt is, hogy a Szívet tövisszorosú vette körül és kereszt emelkedett fölötte. Ez a hozzá fűzött megjegyzés semmi kétséget nem hagy afelől, hogy nem Jézus húsból való szívéről van szó, mert azt nem vették körül tövises és abba nem volt beleállítva a ke-

reszt. Margit-Mária egyébként ki is fejt ennek a koszorúnak és keresztnek az értelmét. Nem lehet kétségünk tehát afelől, hogy a lándzsával átdöfött Szív, amelyet a misztikus látott, szimbólum, jelkép. Amidőn a szent kijelenti, hogy Urunk azt akarja, miszerint „*a húsból való szívnek alakjában*” tiszteljük őt, egyáltalán nem úgy érti, hogy ezt a testi, fiziológiai Szívet magasztaljuk fel: nem más ez, mint „*alak*”, azaz annak a végtelen és megtestesült Szeretetnek jele, amelyet az Úr tanusít az emberek iránt, míg ezek gyalázzák és megvetik őt.

Ezzel szemben meglepően sok az olyan látomás – harmincből tizenkilenc beszámoló szól ilyenről – ahol Krisztus Szíve úgy jelenik meg, mint fény és láng, nap és olvasztó kemence. Négy alkalommal jelenik meg ez a Szív mintegy lángtrónon, ötször fényben és fényt sugározva, vagy mint lángforrás, hétszer mint nap, végül ötször, mint izzó kohó. Ezt a fényt semmiképpen se volna szabad figyelmen kívül hagyni és csodálkozni kell azon, hogy erre ez ideig oly kevés figyelmet fordítottak. A festők és a szobrászok ugyanis sokkal hűségesebben adnák vissza azt, amit a Paray szentjének adott kinyilatkoztatások közölnek velünk, ha nem akarnák mindenáron húsból való izomköteggént ábrázolni Jézus Szívét, hanem úgy mutatnák be azt, mint egy napot vagy egy izzó kohót.

A Jézus Szíve tisztelete valóságosabbá és mélyebbé is válnék, ha kevésbé kötődnek élettani elemekhez, amelyek miatt a múltban és még most is annyiszor bíralták és utasították el. Mert az Isten= Szeretet; tehát Fény és „Élesztő Tűz”. Krisztus Szíve valódi tiszteletének nem az volna-e a rendeltetése, hogy bennünket is „tüzes lángokká” tegyen, ahogyan Szentünk egészen fekete és lagymatag szívét izzó krává alakította át a Megváltó, amikor belemerítette Szíve tűzébe?

Hitelesek-e a Paray-i jelenések?

Van-e objektív valósága mindazoknak a természetfeletti jelenségeknek, a rendkívüli közléseknek, amelyeket Margit-Mária közöl velünk írásaiban? Az nem kétséges, hogy ez a leány azt mondja el nekünk, amit szubjektíve megélt: de nem volt-e mindez képzelődés? Nem a sátán csalta-e meg, aki néha a világosság angyalának álcázza magát és majmolja az Istent? Mert néha megtörténik, hogy a démon

a legfellengzőbb imádságokat sugallja, eksztázist provokál, ál-csodákkal cifrálkodik, mindezt azért, hogy hamis pénzt hozzon forgalomba a leghitelesebb isteni aranyérmék között.

Másfelől, a pszichikailag abnormális egyénnel is fennáll a kockázat, hogy képeket lát és hangokat hall. A jellegzetesen bomlott agyú valakit könnyű felismerni, a probléma azonban nehezebbé válik, amikor az anomália túl van az ésszel ellenőrizhető határokon.

Amikor Isten felhasználja azt az általa adott képességet, hogy tárgyakat tudunk elképzelní, jelentéseket tudunk objektiválni és ezzel látomásokat idéz elő, soha nem mulasztja el, hogy kinyilvánítsa: az ő befolyásáról van szó, valamilyen módon oda teszi a mű alá szignatúráját, névjelét. Az isteni eredetű szó vagy tünemény tehát soha nem bizarr, nem furcsa, nem deliráló, nem eszelős, mert az Úr = bölcsesség. Mi több, a kitüntetett lelket elárasztja békéjével és szentségével, míg az, ami az ördög fortélyából ered, nyugtalanságba és komorságba taszítja a lelket, könnyen vezet a göghöz és engedetlenséghez. Elég könnyű tehát felismerni Isten ujját, ha ennek érdekében szem előtt tartjuk a szellemek megkülönböztetésének szabályait és azokat követjük.

E normák leismertebb megfogalmazását Szent Ignác *Lelkigyakorlatos könyvében* találjuk meg. Kevésbé ismertek azok, amelyeket maga Isten érvényesített Szent Margit-Máriával szemben. Ezek a normák összhangban állnak mind a józan ésszel, mind az evangéliummal. Ha nem maga Krisztus diktálta volna misztikusunknak, akkor is azt kellene mondanunk, hogy Margit-Mária roppant nagy intelligenciával és nagyon finom szellemiséggel volt megáldva.

Látnoknőnk mindenek előtt azt példázta, hogy az isteni ajándékokat és kegyelmeket rendszerint megaláztatások, ellentmondások, vagy becsmérések kísérik a teremtmények részéről.

Másodszor: valahányszor kapcsolatba kerül az éggel, az Úr mindenkor belemeríti a „*megsemmisülés és a belső megszegyenülés mélységébe*”, hogy kioltson benne „*minden hiáavaló tetszelgést, önmaga túlértékelését és hiúságát*”.

Azok a természetfeletti kegyelmek és ismeretek továbbá, amelyeket akár ő kap, akár mások kapnak, soha nem támasztanak benne lebecsülést felebarátjával szemben, még akkor se, ha annak lelki nyomorúsága tárul fel előtte; ellenkezőleg, részvétellel és szeretettel telik meg iránta.

Ezek a különös kegyelmek soha nem akadályozzák meg őt, hogy hű maradjon rendje szabályzatához és az engedelmességhez. Pedig Isten szelleme, amely őt vezeti, olyan erővel nehezedik rá, hogy nem tud ellenállni neki, minden amit tehet az, hogy imádja, szereti őt és zavartalan békességgel ráhagyatkozik.

Végül, a lélek, aki vezeti, kielégíthetetlen éhséget szít fel benne az áldozás, de a megaláztatások, szenvedések, megvetetések iránt is.

Ezek teszik lehetővé szentünknek és nekünk magunknak, hogy különbséget tudjunk tenni a sátán hazugságai és az isteni kegyelem ajándékai között. Ahhoz pedig, hogy meglássuk a különbséget egyfelől a hisztéria és az elmezavar gyümölcsei, másfelől a mennyeiek beavatkozásai között, elég ha egész magatartását (nem pedig csak egyes rendkívüli gesztusait), kiegyensúlyozottságát, józan esztét vesztük figyelembe, amilyenek különösen azok a férfiak és nők, nővértársai és főnöknői, lelki vezetői és ismerősei ítélték meg, akik közélébe kerültek, akik részt vettek életében (pedig Isten a tanúja, hogy Saumaise anya és Greyfié anya kezdetben mennyire tartózkodó volt vele szemben!). Misztikusunk temperamentumáról alkalmunk lesz még részletesebben szólni.

A végső döntést az egyház feladata kimondani. Ez pedig soha nem emel oltárra elmeháborodott vagy hazudozó embereket, olyanokat, akiket tévútra vitt a Sátán. Nos, tény, hogy szentté avatta Margit-Máriát, mert úgy ítélte, hogy Isten útjain járt.

Mi ösztönözte az egyházat arra, hogy isteni eredetűnek tartsa egy misztikus megnyilatkozását?

Először is magának a látnoknőnek a magatartása szolgáltatja az első kedvező bizonyítékot: ha egyszerű és őszinte, ha szereti a rejtett életet és a hallgatást, különösen ha igyekszik titkáról hallgatni, ezen felül életszentségben egyre növekedik – mindez csökkenti a bizalmatlanságot tanúskodásával szemben.

Látomásának és üzenetének egyszerűsége újabb kedvező argumentumot biztosít részére: semmi furcsaság nincs bennük, kijelentései rövidek és világosak, a jelenésekben bizonyos szépség nyilvánul meg, mindez inkább vall isteni, mint emberi vagy éppen démoni eredetre!

Az egyház azonban két meghatározó argumentum alapján hozta meg döntését. Az első, hogy a kapott üzenet összhangban van az evangéliummal, a második, hogy az üzenet is és a misztikus megnyilatkozás is hasznos. Ha ugyanis egy üzenet haszontalan, az egyház

nem foglalkozik vele. „*Ha valaki nyelveken szól – mondta Szent Pál – és azt senki nem érti, hallgasson az illető!*”

Szükséges még az is, hogy a közvetített üzenet az apró ájtatossági gyakorlatoknál többet indítványozzon, a lelkek valódi konverzióját, megtérését, mégpedig az egyházon belül és nem azon kívül, szekta-szerű csoportosulásokban vagy zárt klikkekben.

Ha ezeket a kritériumokat a Paray-i jelenésekre alkalmazzuk, a következőket állapíthatjuk meg:

1. Jézus Szíve bizalmasa szent életet élt: egyszerű, rejtőző, hallgató életet, szeretete hősies volt, a hűsége rendi szabályzatához és elöljáróihoz csorbítatlan.

2. Az üzenet, amelyet a három nagy jelenése keretében kapott, egyszerű, tiszta, rövid, fellengzősétől és haszontalan fejtegetésektől mentes.

3. Amit kijelent, összhangban áll az evangéliummal, a Paray-i üzenet az evangéliumot visszhangozza. Isten üdvözítő akaratát fejezi ki: Krisztus eljött és újra meg újra eljön, hogy keresse és megtalálja azt, ami elveszett. Jézus szenvedélyes szeretetét is idézi, amelyet Az a lelkek iránt érez.

4. Végül: hasznos ez az üzenet. Az volt elsősorban a szent életében, amikor a janzenizmus megfagyasztotta a szíveket, elfordította őket az Isten szeretetétől és a szeretet szentségének gyakori vételétől. Van aztán tartósabb hasznossága is: Krisztus szent emberségéhez vezet bennünket is, amelynek révén megközelíthetjük istenségét, a Megváltó szeretetéhez kapcsol és sürget minket, hogy változtassuk meg életünket, helyezük teljes bizalmunkat a szelíd és alázatos Szívű Mesterbe.

XII. FEJEZET

A TÁBOR HEGYÉTŐL A GOLGOTÁIG

Jézus akkor figyelmeztette apostolait küszöbön álló Szenvedésére, amikor lefelé haladtak a Tábor hegyéről. Margit-Mária a „nagy jelenés” másnapján indul el, hogy egyre messzebbre hatoljon be a szenvedés misztériumába és ez a folyamat az 1677. november 20-i egészen elégió áldozatban éri el nála tetőpontját. Szentünk három fájdalommal teli esztendőt tölt el így, mely egészen Saumaise anya főnöknői megbízatásának végéig tart. Mostanában, miután az ebédlőbe, majd ismét a betegszobába kap beosztást, sokkal kevesebb gondot okoz a főnöknőnek. Az ég szentünk révén a főnöknő tudomására hozta, hogy ő, Margit-Mária semmi másban nem válik ki a közösségből, csak a szenvedéseivel: nem lesz tehát botránykő; azok, akik belebotlanak, mélyen megsebzik magukat, nem ő miatta, hanem a benne lakó szellem miatt.

Misztikusunknak 1676 szeptemberéig legalább annyi vigasza marad, hogy gyötrődéseiben erősítést kap La Colombière atyától, aki továbbra is irányítja őt: a boldog különösképpen akkor nyugtatja meg őt, amikor újra meg újra feltámad benne a kétség, nem a démon álltatja-e őt?

„Válassz lányom”

Margit-Mária önként választotta a kereszt útját: Krisztus nem akarta azt vállára tenni anélkül, hogy teljes beleegyezését adná. Egy napon két képet tesz a látnoknő szeme elé. Az első egy teljesen boldog szerzetesnői életet ábrázol, amely tele van békességgel, belső és külső vigasztalásokkal, egészséggel, a teremtményektől kapott megbecsüléssel stb. . . A másik kép ezzel szemben megvetett és szegény életet mutatott be, amelyet örökös testi és lelki szenvedés közben mindenkor keresztüttá tesznek a megaláztatások, ellentmondások és becsúrlések mindenféle fajtái.

– *Válaszd, lányom azt, amelyik jobban tetszik neked* – mondja neki Jézus. – *Én ugyanazokat a kegyelmeket adom neked, akár az egyiket, akár a másikat választod.*

Margit-Mária adorációja közben leborulva válaszolja:

– *Ó, Uram, én semmi mást nem akarok, csak téged és amit te választasz nekem.*

Krisztus azonban sürgeti, hogy ő döntsön.

– *Te elég vagy nekem – feleli a látnoknő. – Tedd azt, ami leginkább megdicsőít téged, ne légy tekintettel arra, hogy mi érdekel és elégit ki engem. Te légy elégetett és ez nekem elég!*

Jézus ekkor azt mondja neki: ugyanúgy, ahogyan Mária-Magdolna, Margit-Mária is a legjobb részt választotta, amelyet nem vesznek el tőle, mert mindörökre az ő öröksége marad. Ezután a keresztre feszítés képét mutatja fel neki:

– *Íme – mondja – ezt választottam neked, ez tetszik nekem legjobban, mind szándékaim megvalósítása céljából, mind pedig azért, hogy magamhoz hasonlóvá tegyelek. A másik út az élvezet útja és nem az érdemé, emez az örökkévalóságé.*

Margit-Mária tehát elfogadja „a halál képét” és karjába veszi noha – amint elmondja – természete belereszket. Amikor melléhez szorítja, máris úgy érzi, mintha az belenyomódott volna. Az valóban, amit a kép ábrázol, ettől kezdve eggyé válik vele.

Egy másik napon, amíg szentünk a keresztre feszített Jézusról elmélkedik, Ő szoroson magához emeli és szeretettel szólítja meg:

– *Fogadd el, lányom, a keresztet, amit neked adok és ültessd a szívedbe.*

A keresztet Margit-Máriának mindenkor szeme előtt kell tartania és karjai között hordoznia. A gyötirelem, amelyet rászakaszt, a kielégíthetetlen éhség, az olthatatlan szomj és a hév, amely nem ismer fel-frissülést –, állandó kísérői lesznek. A misztikus nem érti, mit jelentenek Jézus szavai, ezért felvilágosítást kér. Az Úr tehát megadja a magyarázatot. Az, hogy a kereszt ott van a szívében, a szeme előtt és karjai között, annyit jelent, hogy mindent keresztre kell feszítenie önmagában és hogy a keresztet úgy kell magához ölelnie, mint szerelmének legdrágább ajándékát. A szenvedések állandó szomjazásának az a rendeltetése, hogy tisztelnie kell azt, amit Ő szenvedett, mikor meg kellett dicsőítenie az Atyát. A szomjúság végül Margit üdvösségének és a lelkek üdvösségének szomjazását idézi, annak emlékére, amit Jézus a kereszten viselt el.

Krisztus még egy kérést is hozzátesz mindehhez: Margit-Mária minden pénteken legyen ott a kereszt lábánál, azokkal az érzésekkel,

amelyek a Szent Szüzet töltötték el Fia Szenvedése alatt. Ajánlja fel Margit-Mária ezeket az örökkévaló Atyának isteni Fia szenvedéseivel együtt és kérje Tőle a megátalkodott szívek megtérését, amelyek ellenállnak a kegyelemnek.

A lelkek terhe

Ami Margit-Mária szenvedéseit illeti, azoknak ettől az időtől kezdve – eltekintve azoktól, amelyek rendeltetése a misztikus menyegző előtti végső megtisztulás – mindenekelőtt az az céljuk, hogy a lelkeket mentsen meg velük, akik eltávolodtak Istentől, akár lagymatagságuk akár bűneik miatt.

– *Nézd, leányom, azt a méltatlan bánásmódot, amelyet ettől a lélektől kapok, aki most készül fogadni engem – panaszkodik bizalmasának egy alkalommal Urunk, midőn az áldozáshoz készülődik. – Felújította Szenvedésem minden fájdalmát.*

És Jézus megmagyarázza neki, hogy ez a lélek nemcsak hogy a cselekedeti bűn állapotában van, hanem akarja a bűnt, s ez még rosszabb mint maga a cselekedet, mert amint mondja: „*annyit jelent ez, hogy a véremet egy rothadt hullába akarják belevinni: a rossz akarása minden romlás gyökere*”.

Szentünket teljesen hatalmába keríti a sírás és felajánlja az életét, hogy jóvá tegyen minden ilyen sértést.

– *Azt akarom – mondta neki Jézus – hogy valahányszor tudomásodra hozom a bántalmat, amely ennek a léleknek a részéről ér engem, borulj a lábamhoz, hogy tisztas elégtételt szolgáltatass szere-tetemnek.*

És a Megváltó kifejti előtte, mit ért a kifejezés alatt: a tisztas elégtétel nem egyszerű bocsánatkérő nyilatkozatokból áll. Az a lényege, hogy Margit-Mária ajánlja fel az örökkévaló Atyának a kereszt véres áldozatát és ehhez csatolja hozzá egész lényének felajánlását, hogy megadja a tiszteletet a feláldozott Krisztusnak és hogy jóvá tegye a méltatlanságokat, amelyek a bűnösök részéről érik Őt.

Emiatt a lélek miatt még nagy gyötrelmeket kell eltűrnie. Szüntelen ostromolja az eget, hogy irgalmazzon a bűnös nőnek. Húsvét napján közli vele Jézus:

– *Meghallgattam esdeklésedet: irgalmamat a felé a lélek felé fordítottam.*

Egy másik napon, amikor Margit-Mária felszolgáló volt az ebédlőben és félbeszakítva imádságát nekilátott, hogy felvágja a kenyeret nővértársai részére, Krisztus közölte vele, hogy igen nehéz terhet akar rátenni a vállára: azt kéri tőle, hogy egy valakiről akit megjelöl és akit büntetéssel akar sújtani vegye magára szent igazságának súlyát.

– *Inkább engem eméssz el csontom velejéig – kiált a misztikus – mint ezt a lelket, amely oly sokba került neked. Ne kiméld az életem!*

Ekkor úgy érzi, hogy egy nagy teher szakad rá, amit nem bír cipelni, ugyanakkor égő tűz hatol át rajta és felemészti. Ágynak dől és gyötrő szenvedéseket kell kiállnia. Minél jobban ápolják, minél több orvosságot adnak neki, annál nagyobbak a rosszulletei. Ugyanakkor valósággal lebírhatalanná növekedik az éhsége az Eucharisztia után. A titokzatos betegség folyamán mindvégig úgy érzi, valami kényszer viszi a kórusba, hogy megáldozzék. Hiábavaló vágyakozás csupán, mert nem bír lábra állni.

– *Mitől félsz, kishitű leány – korholja az Úr – kelj fel és jöjj hozzám!*

Margit-Mária tehát a betegápoló nővér távollétében elhagyja az ágyát. Ez azonban betoppan és visszafekteti a beteget az ágyba. Saumaise anya is odaérkezik és megfeddi, hogy túlságosan ragaszkodik a saját akaratához. A szent egy szót nem szól, attól fél, hogy képzelődésének lett a játékszere, tehát alázatosan engedelmeskedik.

Az Úr újabb és újabb bűnös lelkeket mutat meg neki. Egyikük például olyan valaki, aki méltatlanul veszi magához őt.

– *Nézd – mondja az Úr a látnoknőnek – hogyan bánnak velem a bűnösök!*

Egy szív ellenáll az Úr szeretetének: a Megváltó is lehunyja szemét és elzárja fülét:

– *Nem hallgattam rá, hogy mit mond, nem tekintettem rá nyomorúságára, nehogy a Szívem meghatódjék rajta. Legyen az olyan érzéketlen iránta, amilyen érzéketlen irántam az ő szíve.*

Az egyik szerzetesnőt, aki csak nevében az, Jézus kész kiöklendezni Szívéből és magára hagyni. Egy másik szerzetesnő lelke azért jut kárhoztatásra méltó állapotba, mert visszaélt a kapott kegyelmek-

kel. Egy beteghez viszik az Oltáriszentséget; Margit-Mária, aki az Eucharisziát kíséri, úgy látja, hogy Krisztus elfordul a helytől, ahová viszik és azt mondja a papnak:

– *Ne kényszeríts tovább: itt meggyaláznak engem!*

Szentünk négy alkalommal tesz említést írásaiban öt hűtlen szív-ről: feltehető, hogy ezek mindig ugyanazok. Amikor Szűz Mária úgy mutatja meg Fia Szívét Margit-Máriának, mint az élő víz forrását: a közösségben öt szív színültig tele van ezzel a vízzel, öt azonban saját hibájából hagyja, hogy elfolyjék. Jézus maga három alkalommal mutatja meg bizalmasának ezt az öt bűnös szívet: el akarja őket taszítani, mert nem tud többé rájuk tekinteni másképp, mint iszonyattal. Elszakították magukat a Szívétől és önként megfosztották magukat szeretetétől. Amidőn egyik áldozása után az *Ecco homo* alakjában, vérrel borítva és elcsúfítva jelenik meg misztikusunknak, kijelenti neki:

– *Öt lélek árult el így, akik szolgálatomnak szentelték magukat.*

Lehet, hogy egyesek meglepődnek vagy éppen meg is botránkoznak azon, hogy a szelíd és alázatos szívű Megváltó el akarja hagyni, taszítani a lagymatag vagy bűnös lelkeket. Úgy látszik itt, mintha elfelejtette volna, hogy azt jött keresni, ami elveszett és hogy ő végtelenül irgalmas. Isten azonban nem tűrheti, hogy gúnyt űzzenek belőle, miközben elpazarolják kegyelmeit. Isten csak az önmaga imádatát engedheti meg, nem tűri, hogy azok, akik neki adták magukat, bálványok kedvéért elhagyják őt. Igazsága tehát kemény kell hogy legyen és szabad folyást kell engednie haragjának, ha Szívét megvetik, kivéve, ha valaki bocsánatot szerez a bűnösöknek és ezeket a lelkeket a bűnbánat és a megtérés útjára vezeti.

Nos, éppen ez az, amit Urunk Margit-Máriától kér:

– *Vedd magadra ezt a terhet és végy részt Szívem keserűségeiben: ontsd a fájdalom könnyeit azoknak a szíveknek az érzéketlensége miatt, akiket arra választottam ki, hogy szeretetemnek szenteljem őket!*

Szentünk könyörögni kezd:

– *Istenem, teljes jogodban áll, hogy összezúzz és megsemmisíts, de én nem hagylak nyugton. amíg meg nem adod nekem, hogy megtérítsem ezeket a szíveket!*

Felelősnek érzi magát értük és a mindenható Jóság elé helyezi azokat, hogy ő hassa át őket. De vallomásaiban hozzáteszi:

„Nagyon sokat kellett szenvednem, amíg ez bekövetkezett. A pokol nem iszonyatosabb, mint egy lélek, amelyből hiányzik a szeretet.”

Az isteni igazságosság most tehát ránehezedik Isten szolgáló leányára: rettenetes szorongás és vigasztalanság lepi meg. Úgy érzi, hogy Isten haragszik rá és a pokol készen áll, hogy elnyelje. Vad kísértések szállják meg, különösen a kétségbeesése. Többé már imádkozni se bír, csak sírni és sóhajtozni tud.

– Szakadjon rám azonban, Uram, egész haragod – könyörög ekkor is – és inkább törölj ki az élet könnyéből, mint hogy hagyd elveszni ezeket a lelkeket, amelyeket oly drágán váltottál meg.

– De hiszen ezek téged se szeretnek és szüntelen gyötörnek téged – válaszol Krisztus.

– Az nem fontos Uram, csak téged szeressenek. Nem hagyom abba a Hozzád intézett könyörgést, hogy bocsáss meg nekik.

– Hagyj engem cselekedni, nem tudom tovább tűrni őket.

Szentünk még erősebben magához szorítja Szeretettjét:

– Nem Uram, nem engedlek el, amíg meg nem bocsátasz nekik!

– Igen, Istenem, de én nem tudok mással fizetni, mint a saját javaiddal, a te Szent Szíved kincseivel.

„Ezzel megelégedett” – jegyzi meg szentünk. Így talált Krisztus az ő bizalmasának szívében pihenő helyet magának és jóvátételt azokért a sebekért, amelyeket a bűnösök miatt kellett elszenvednie. Meg is adja nekik irgalmát.

A búcsú

X. Kelemen 1676-ban az egész egyházra kiterjeszti az 1675-ös szentév búcsúját. Jézus ekkor egy bíró szigorúságával tárja bizalmasa elé megsértett igazságosságát: nem csak egynéhány lelket kell visszatartani a bűntől, hanem az egész „hűtlen népet”, amely lázong ellene és üldözi őt.

– Ha nem javul meg – mondja Krisztus Margit-Máriának – megtorló igazságom egész súlyát megéreztetem velük. Egy igaz lélek azonban bocsánatot nyerhet ezer bűnösnek.

Majd Vérérről beszél neki, amelyet hasztalanul árasztott ki anyyi lélekre; mérhetetlenül visszaélnék vele, mert mikor búcsúkat akar-

nak elnyerni, megelégednek azzal, hogy szívükben levágják a rossz növényeket, anélkül, hogy a gyökereiket kiszagatnák. Jaj ezeknek a beszennyezett lelkeknek, akik az élő vizek forrása mellett szomjaznak! Sejthető, hogy mindez a Vizitáció egész közösségére vonatkozik: ebből hiányzik az alázat, az engedelmesség és a szeretet, ezért sok a középszerűség a lelkekben.

Margit-Mária tovább könyörög:

– *Fogadja be irgalmad Szívedbe ezeket a hűtlen lelkeket, hogy ott megigazuljanak és örökké dicsőítsenek!*

– *Igen, megteszem, ha megígéred, hogy teljes elégtételt adsz.*

– *Nekem ehhez nincs hatalmam: add meg te magad, azzal, hogy hatékonyra teszed Szenvedésed érdemeit.*

Jézus erre megmagyarázza szentünknek, hogy a jubileumi év során három kérést kell megfogalmaznia az ő nevében vagy inkább három felajánlást kell bemutatnia. Az örökkévaló Atyának fel kell ajánlania Fia elégtételeit a bűnösök javára, kérve őt, hogy tegye hathatóssá drága Vére érdemeit, hogy a kegyelme támassa fel a halott lelkeket. Fel kell továbbá ajánlania neki az isteni Szív tüzének lobbanásait, „*elégtétélül a gyenge lelkek lagymatagságáért, akikből annyi található a választott népben*”, hogy azok gyulladjanak fel és váljanak izzóvá. Ajánlja fel végül az Atyának Krisztus engedelmisségét, s így kérje „*kegyelmei betetőzését és minden szándékának megvalósulását*”.

Ördögi kísértések

Margit-Mária fizikai és morális szenvedéseire hozzá járulnak még a démon támadásai is. Egészen úgy, ahogyan Jóbot, Jézus e szolgálóját is próbára teszi a rossz szelleme és Isten megengedi a Sátánnak, hogy átvezesse a megaláztatások, ellentmondások, kísértések és elhagyatottságok olvasztó kemencéjén: a tisztátalanságot kivéve minden támadást megengedi neki a szent ellen. Reménytelenség szállja meg tehát Margit gondolatait és eszmélődéseit. Különös nyálánkságokra támad étvágya, „rettenetes éhségek” teszik próbára, a démon oda varázsolja képzeletébe mindazt, amire étvágya van és mindezt ájtatossági gyakorlatok közben is. Ez a legyőzhetetlen étvágya csak akkor szűnik meg, amikor átlépi az ebédlő küszöbét, mert

abban a pillanatban olyan undora támad az ételtől, hogy erőszakot kell tennie magán, ha le akar nyelni valami táplálékot. Amint felkel az asztaltól, a farkaséhség újból megjelenik, parancsolóbban, mint valaha.

Jézus mégsem hagyja el választottját ezekben a kísértésekben: biztonságot ad neki, mert ő olyan, mint egy bevehetetlen erőd, küzd érte és körülveszi hatalmával; ő lesz a győzelmeinek díja is.

A démon, amikor nem tudja legyőzni belülről, valamilyen módon kívülről támadja meg, megjelenik előtte, hogy megrémítse. Egyszer egy „*rémületes mór*” alakjában tűnik fel, vicsorgó fogakkal és parázsló szemekkel. Felelősségre vonja szentünket:

– *Átkozott egy teremtsé te, törbe csallak és ha egyszer a hatalmamban tartlak, megmutatom majd neked, mit tudok, és mindenütt csak ártalmadra leszek!*

Hiába fenyegetődzik, Margit-Mária nyugodt marad, annyira erőnek érzi magát lelkében. Megelégszik azzal, hogy egy kis feszületet hord a szíve fölött éjjel-nappal, így veri vissza az alvilág dührohamaival.

Madame Alacoque halála

1676 júliusának végén, 64 éves korában a Janots házban meghal Philiberte Lamyn, Margit-Mária anyja; július 27-én temetik el a Verosvres-i templomban. A szent az írásaiban egy szóval nem tesz említést haláláról, de el lehet képzelni, hogy mennyire meggyászolta. Annyira ragaszkodott anyjához, ugyanolyan szenvedéseket kellett elviselnie rokonaitól, mint annak; kora ifjúságában anyja gondozta őt hosszú betegségében, ő is többször ápolta anyját. Igaz, Madame Alacoque mindent megtett, hogy meghiusítsa hivatását, rákényszerítse lányát, hogy menjen férjhez, vagy legalább addig ne lépjen be a szerzetbe, amíg ő él. Margit-Mária mindössze kétszer látta őt Parayban, egyszer, amikor beöltözött, másodszor, amikor szerzetesi fogadalmát tette le; az anya akkor megállapíthatta, hogy leánya megtalálta az igazi útját és hogy boldog.

Annak alapján, ami emlék fennmaradt róla, ez az asszony érzékeny lény volt, akit nem igen készítettek fel az élet küzdelmeire, inkább tűrni tudott mint erélyesen cselekedni. Halálában két fia volt

mellette, Chrysostome, aki abban az esztendőben lett apa kilencedszer és Jacques, akit kevéssel előtte szenteltek szubdiakónussá. Margit-Mária a zárdából egyesítette imádságát az övéivel. Ő, aki annyit imádkozott „kedves szenvedő barátaier”, a purgatóriumi lelkekért, biztos, hogy anyja számára is, aki annyit szenvedett már itt e földön és aki maga is mindenben végső fokon Isten akaratára hagyatkozott, megszerezte az Úr világosságát és békességét.

Kolos atya távozása

1676. szeptember 20 táján La Colombière Kolos elhagyja Parayle-Monialt, hogy Angliába utazzék, mint a York-i hercegnő prédikátora. Már július elejétől tudta, hogy rövidesen megváltozik munkaköre, de csak augusztusban kapta meg új beosztását. Margit-Mária számára megpróbáltatást jelent az eltávozása, mert elveszti tanácsadóját és támogatóját. Ugyanúgy sajnálják a többi szerzetesnővérek is, kezdve Saumaise anyán, akinek erényeit a jezsuita nagyra becsülte és akivel több levelet vált londoni tartózkodás alatt.

1676. november 20-án például azt írja a főnöknőnek:

„Hiányoznak itt a Szűz Mária zárda leányai, még inkább Alacoque nővér . . . Teljes szívemből köszönöm Istennek a kegyelmét, hogy megtart engem ennek a szentéletű szerzetesnőnek az emlékezetében. Semmi kétségem nincs afelől, hogy az imádságai nagy kegyelmekkel halmoznak el engem.” Egy kissé tovább azt írja levelező partnernőjének: *„Legyen gondja a jó Margit-Mária nővérré.”*

Az atya más nővéreknek is támasza volt: ő nyugtatta meg például Marie-Catherine Carme du Chailloux nővért örökös gyöttrődéseiben és szorongásaiban. Távoznia kellett, mielőtt még vissza tudta volna adni e lélek békéjét. Angliából neki is ír, hogy bátorítsa:

„Vegye magára – írja neki – mindannak a féktelenségnek a terhét, amit a jelenben az egész világban elkövetnek, és hogy jóvátételt adjon értük, ne elégedjék meg azzal, hogy elfogadja mindazokat a belső gyötrelmeket, amelyeket szenved, hanem ajánlja fel, hogy még kegyetlenebbeket is átél.”

Anne-Lidvine Rosselin nővér ugyancsak igénybe vette La Colombière tanácsait. Ez mélyen belelátott ebbe a nagyon ártatlan és az Istennel szemben egészen egyszerű lélekbe. Ugyancsak támogatta

boldogult Marie-Emerentiane Rosselin nővért örök nehézségeiben és visszaadta neki a bátorságát. Az atya távozása után néhány nappal Margit-Mária „titokban és bizalmasan” megállította őt:

– *Azt hiszem – mondta neki – hogy a főtisztelendő atya távozása óta elhagyja magát, nincsen meg az a kedve, ami volt.*

Rosselin nővér összeszedi magát, de La Colombière is ír neki Londonból, hogy ellássa jó tanáccsal és rámutasson: ha Isten nagy próbatételekben részesíti, ezt azért teszi, mert nagy terve vannak vele. Kétségtelen tehát, más nővéreket is lesújtott az atyának, ennek az átlagon felüli léleknek a távozása.

Margit-Mária számára lelki vezetőjének távozása – csapás. De elfogadja, amint mondja: *„teljesen alávetve magam Isten akaratának, aki olyan hasznossá tette őt számára az alatt a rövid idő alatt, amíg itt volt.”*

Ennek ellenére nyugtalan és kérdéseket tesz fel Jézusnak. Ez korholja őt:

– *Hogyan? – mondja neki – én nem vagyok elég neked, aki a te számodra a kezdet és a vég vagyok?*

Nem is kell több, hogy szentünk mindent Istenre bízson és arra hagyatkozzék. Biztos benne, hogy az Úr mindenről gondoskodik, amire lelkének szüksége van.

Feljegyzés La Colombière-nek

Mielőtt Kolos atya eltávoznék Paray-ból, kiválasztott gyónó leánya egy „emlékeztetőt” ír számára, amely ugyan csupán három rövid cikkelyt tartalmaz, de fontos útbaigazítást ad neki, mihez tartsa magát angliai tartózkodása alatt:

„1. La Colombière atya tehetsége: Istenhez vezetni a lelkeket: ezért a démonok megteszik a maguk erőfeszítéseit ellene; még az Istennek szentelt személyek is bántják őt és nem helyeslik majd azt, amit azért mond beszédeiben, hogy Hozzá vezesse őket; keresztjében azonban Isten lesz a támogatója, ezért benne legyen a bizodalma.”

„2. Legyen benne részvétteljes szelidség a bűnösök iránt és csak akkor alkalmazzon kényszert, amikor Isten figyelmezteti rá.”

„3. Legyen nagy gondja rá, hogy a jót soha ne vonja el a forrásától. Ez a figyelmeztetés nagyon rövid, de sok dolgot tartalmaz; Isten feltárja értelmét, amikor le kell vonni a tanulságait.”

La Colombière gondosan őrzi az írást, mert meggyőződése, hogy feltárul előtte a jelentése. S ez lassanként ki is bontakozik előtte. 1677. február 17-én ezt írja Saumaise anyának:

„Azt hiszem, ön egyetért velem abban, hogy a levélben, amelyet önök távozásomkor átadtak nekem, legalább annyi a titok, ahány szó van benne. Nem is fogtam fel az értelmét, csak lelkigyakorlatom alatt, amelyet tíz napja végeztem. Tény azonban, hogy Urunk mindent megmondott és előre figyelmeztetett mindarra a rosszra, ami engem érhet. Minden bekövetkezett, kivéve azt, hogy az üldöztetéseket, amelyekről az első cikkely szólt „egy Istennek szentelt személy indíthatja el ellenem”; ezek ugyanis a démontól erednek, akiről ugyanazon pont alatt esik szó, igaz viszont, hogy nincs a kelepccének olyan fajtája, amit nem vetett a lábam elé.”

„A második és harmadik cikkely végső következtetései arról szólnak, mi legyen életem lényege és miben keressem a tökéletességet. Először azt képzeltem, hogy csak általános jellegű figyelmeztetések, amelyek egész életemre vonatkoznak. Rájöttem azonban, hogy jelen eseményekre vonatkozó tanácsok, olyan gondolatok és szándékok ellen kínálnak orvosságot, amelyek zavart okoztak bennem és ellenkeztek Isten szándékaival. Különösen az utolsó, amelyet magamtól soha se tudtam volna megérteni, hirtelen olyan világosságot gyújtott meg az elmémben, amelynél – véleményem szerint – nincs tisztább a világon. Nem tudnám önnek elmondani az örömet, amit ez a megvilágosodás okozott nekem, mert olyan időben jött, amikor épp keresni kezdtem. Az után volt ez, hogy elgondolkoztam azokon a szavakon, amelyek a végén vannak: „Hogy Isten megadja nekem az értelmet, aszerint, ahogyan alkalmazom.”

„Nem sorolom fel mindazt a kincset, amit ebben a kis emlékeztetőben fedeztem fel: túl hosszú lennék. Mindaz, amit mondani tudok: ha rossz az a szellem, amely diktálta, akkor az végtelen nagy ellensége önmagának, olyan nagy támogatást meritettem éppen az ő támadásai ellen és hogy csupa olyan hatást váltott ki bennem, amit a Szentlélek szokott előidézni.”

A harmadik, látszólag eléggé homályos értelmű cikkely arra a korabeli szokásra célzott, hogy egyes szerzetesek kegydíjat élveztek családjuk részéről. La Colombière megérti, hogy ezentúl ezt csakis jótékonykodásra szabad használnia, olyan formán, hogy „a vagyoni javak ne lépjenek ki a forrásukból”. Később, mikor több ízben gán-

csot vetnek neki Istennek szentelt személyek, bebizonyosodik hogy a Paray-i lelki leányának prófétai feljegyzése e vonatkozásban is messzemenően pontos.

La Colombière, amikor legkülönbözőbb megpróbáltatások szakadnak rá angliai tartózkodása idején, még három vagy négy rövid, de mély értelmű levelet kap Margit-Máriától. Szentünk figyelmeztetést kap az égiektől, hogy a jezsuitának kereszthordozásra kell felkészülnie a Szigetországban, papírra veti mindazt, ami feltárul előtte és a levelet elviszi Saumaise anyához, hogy az juttassa el a címzetthez. A főnöknő, anélkül, hogy egy szót is szólna róla, lemásolja a szöveget. Mekkora a meglepetése, amikor szentünk újból megjelenik nála és figyelmezteti, hogy amikor lemásolta az írást, valamint megváltoztatott benne és hogy Urunk azt kívánja, hogy a szöveg maradjon úgy, ahogyan ő szolgálójának lediktálta. Saumaise anyja újra elolvassa a levelet és valóban észreveszi, hogy bizonyos szavakat megváltoztatott: az értelem ugyanaz maradt, de azoknak a szavaknak, amelyekkel az eredetieket helyettesítette, nem volt meg ugyanazon ereje.

La Colombière válaszaiban ilyeneket ír Saumaise anyának: *„Alacoque nővér levele nagyon megerősít engem és megnyugvást ad ezer nyi kételyemben, amely minden nap rámszakad.”* 1678. május 6-án ugyanígy: *„Nem hiszem, hogy a levél és Alacoque nővér benne küldött figyelmeztetései nélkül kibírtam volna egyáltalán a kínládásokat, amelyeket el kell viselnem, és amelyek még soha nem nehezédtek rám nagyobb súllyal, mint most, hogy a sürgős munka elborított.”*

Kolos atya, mielőtt elhagyta volna Paray-t, maga is ellátta szentünket tanáccsal és buzdítással: *„Tartsa szem előtt – mondja – hogy Isten mindent kér öntől és hogy nem kér semmit. Mindent kér, mert uralkodni akar ön felett és önben, mint tulajdonában, amely minden módon rendelkezésére áll, mert ő rendelkezik mindennel, mert neki semmi nem állhat ellen, akarátának legkisebb jelére minden neki engedelmeskedik . . . Semmit nem kér öntől, mert mindent úgy akar megvalósítani, hogy ön ne avatkozzék bele semmibe, megelégszik azzal, hogy csak eszköz, tárgy legyen, amelyen és amelyben ő cselekszik, hogy övé legyen minden dicsőség, és hogy őt ismerjék, dicsérjék és szeressék örökké.”*

A legtisztább ignáci stílus ez, de a figyelmeztetés pontosan és teljes mértékben egybevág azzal, amit Isten az ő szolgáló leányától elvár! A

két kiváltságos lélek, egyre inkább egymás „fivérévé és nővérévé” válva, így támogatja egymást, hogy osztozzanak Jézus Szíve örök-ségében.

A szeretett tanítvány

A nemegyszer kegyetlen megpróbáltatások között, amelyeken Margit-Mária átmegy, Jézus nem hagyja abba meghitt beszélgetéseit bizalmasával. Egy nap megjelenik neki és feltárja szerető Szívét.

– *Itt a Mester – mondja – akit neked adok: ez megtanít mindarra, amit szeretetért tenned kell. Te leszel az én kedves tanítványom.*

E szavak hallatán mérhetetlen boldogság önti el szentünket: ettől kezdve, testben vagy lélekben, szüntelenül arcra borulva igyekszik újra meg újra elégtételt adni Krisztus Szívének mindama szívek helyett, amelyeket Neki szenteltek, de fájdalmat okoznak neki. Ez a Szív, amint írja, *pihenése, magánya és ereje gyengeségeiben*, különösen azokban a gyötrelmeiben, amelyeket igazságának szentsége miatt szenved és amelyek a halál küszöbére taszítják. Maga Jézus is így hívja őt, amikor az ilyen végső állapotba kerül:

– *Jöjj, pihenj meg, hogy bátrabban szenvedj.*

Szentünk belemerül tehát az isteni Szív szeretetének olvasztó-kemencéjébe.

Annyira kínlódik ilyenkor, hogy úgy érzi: itt a halála. Nem tud se járni, se mozdulni, mégis, erőt kell vennie magán, hogy senki se vegye észre állapotát. Az éjszaka a legmegfelelőbb idő az ilyen találkozásokra.

Egyszer Urunk ezzel a kéréssel fordul hozzá:

– *Leányom, add nekem a szívedet, hogy szenvedő szeretetem megpihenjen benne, amikor mindenki megveti.*

– *Uram, te tudod, hogy egészen a tied vagyok: bánj velem óhajod szerint.*

– *Tudod-e, miért halmozlak el oly bőven kegyelmeimmel? Szentéltlyé akarlak tenni, ahol a szeretetem tüze szüntelenül ég és a szíved legyen minden szennytől mentes felszentelt oltár, amelyet arra választottak ki, hogy ott égő áldozatokat mutassanak be örökkévaló Atyámnak, hogy lecsillapítsam igazságát és vég nélkül dicsőítsem őt azokkal a felajánlásokkal, amelyeket te mutatsz fel ezekben az áldo-*

zatokban belőlem, egyesítve vele a te lényed áldozatát, hogy dicsőítsd az enyémet.

Máskor így fordul Margit-Máriához:

– *Mindened akarok lenni, boldogságod és vigasztalásod – de kínszenvedésed is.*

Ismét máskor így szólítja meg:

– *Leányom, oly öröm számomra látni a szívedet, hogy szeretném magamat a helyébe tenni, hogy én legyek a szíved.*

– *Veszítettél-e a cserén – kérdi tőle – amikor mindent nekem adtál? Legyen gondod rá, hogy megtöltsd a lámpásodat, én lángra lobbantom.*

Különösképpen az egyik Áldozócsüörtökön, Mennybemenetel ünnepén árasztotta el Margit-Mária lelkét mérhetetlen nyugalom. Jézus így szólította meg őt:

– *Leányom, kiválasztottam a lelked, hogy megnyugvásom mennyországja legyen a földön és a szíved a boldogság trónusa legyen szeretetem számára.*

El lehet-e képzelni gyöngédebb és vigasztalóbb szavakat?

Segítő angyal

Egyszer, amikor szentünket ismét nagy szenvedések kerítették hatalmukba, az Úr megjelent, hogy megerősítse őt és közölje vele: hűséges őrt állít melléje, aki mindenüvé elkíséri és megakadályozza az „ellenséget”, hogy erőt vegyen rajta.

Az őrzője – egy angyal, „*egyike a hét szellemnek, akik az Úr trónjához legközelebb állnak és legközvetlenebbül vesznek részt a Szent Szív szeretetének lobogásában*”. Az a feladata, hogy ebből az izzásból annyit közvetítsen Isten szolgálólányának, amennyit szíve be bír fogadni.

Margit-Mária csak akkor észleli őrzőjét, amikor Urunk elrejtje előle a maga érezhető jelenlétét, hogy bemerítse az igazság szentségének fájdalmaiba. Amikor Krisztus megtisztelti misztikusunkat jelenlétével, az angyal eltűnik szeme elől és arcra borul Jézus végtelen nagysága előtt.

A kísérőtárs támogatásában részesíti Margit-Máriát és tanácsokat ad neki:

– Vigyázz – tanítja például őt – *az Isten semmiféle kegyelme ne feledtesse el veled, hogy ki Ő és ki vagy te.*”

Szerződés a szeráfokkal

Margit-Mária kapcsolatba kerül más égi szellemekkel is. Egyik nap a szerzetesnők kendert dolgoztak fel. Szentünk, hogy minél közelebről érezze a Legszentebb jelenlétét, egy kis udvarba vonult vissza dolgozni.

A nővértársai közül többen rátámadnak, hogy el akar bújni a többiek elől. Ő, igen okatlanul, megígéri nekik, hogy többé nem megy oda. De a belső erő rákényszeríti, hogy újból oda húzódjék; nem bír ellenállni vonzásának. Tanácsot kér tehát Saumaise anyától. Ez megengedi neki, hogy visszatérjen a kis udvarba.

Amíg térdenállva dolgozik, hirtelen a „belső és külső készenlét” állapota vesz erőt rajta. S abban a pillanatban – amint elmondja – *„ragyogóbban mint a Nap, tiszta szeretetének lángkoszorújában megjelent előttem imádott Jézusom szeretetre méltó Szíve. Szeráfok vették körül. Énekeltek.”*

A boldog szellemek felszólították a szentet, hogy dicsőitse velük együtt az Isteni Szívet. Nem meri megtenni, mire azok szemrehányást tesznek neki. Ők azért jöttek, mondják, hogy társai legyenek, hozzá csatlakozzanak és vele együtt adják meg a tiszteletet a szeretetnek, az imádást és a dicsőítést Jézus Szívének. Épp ezért tartják fenn a helyét a Legszentebb előtt és Margit-Mária az ő közvetítésükkel tud megszakítás nélkül szeretni. Részt vesznek a szeretetében, sőt még személyében is vele együtt szenvednek. amiként az örömei is betöltik őket.

Ekkor, folytatja a szent: *„szerződést írtak alá a Szent Szívben, arany betűkkel a szeretet eltörülhetetlen írásával.”*

A látomás két-három óra hosszát tart. Segítő és vigasztaló hatását Margit-Mária élete végéig élvezi és ettől kezdve a szeráfokat, mikor imádságaiban hozzájuk fordul, nem nevezi másképp, csak az ő *„isteni szövetségeseinek, társainak”*.

Július 2-i látomás

Szöveg összefüggések alapján 1677-re, nem pedig ahogyan egyesek alap nélkül szeretnék – 1687-re kell tennünk az egyik természetfeletti élményének időpontját, amelyben egyszerre jelent meg előtte Krisztus, a Boldogságos Szűz és a Sátán.

Vizitáció – Mária látogatása – napján Margit-Mária az Oltáriszentség előtt adorál és intézményéért imádkozik. Könyörgésével szemben azonban hajlíthatatlan marad Isten.

– *Ne beszélj nekem rólok – mondja az Úr. – Fülük süket hangomra és lerontják az épület alapjait. De ha azt hiszik, hogy felépíthetnek egy idegen épületet, ledöntöm azt.*

Ekkor, boldog lelkek sokaságának kíséretében megjelenik a Szent Szűz. Pártfogásába veszi a rendet, amely a nevét viseli és haragvó Fia elé borul:

– *Szívem leányai ők – mondja – oltalmazó palástjuk leszek, amely felfogja reájuk mért csapásaidat.*

Krisztus arca megenyhül és felderül:

– *Anyám – válaszolja – megvan minden hatalmad, hogy szétoszd közöttük kegyelmeimet, ahogyan neked tetszik. irántad való szeretetből kész vagyok elszenvedni, hogy visszaélnek velem, megvetik, amit alázatos és egyszerű szellemiségemből kaptak, s amelynek a Vizitáció leányait arra kellene ösztönözni, hogy bennem találják meg rejték helyüket, aki az ő megfeszített szeretetük vagyok, elviselem azt is, hogy üldöznek engem a gonoszság szellemével, amely megszakitotta a szeretet kötelekeit és megosztotta azt, amit én egyesíttem. Ha az ő érdekeik fontosabbak neked, mint az enyéim, megállíthatod igazságom folyását.*

– *Nem kérek tőled több haladékot – válaszolja Mária – csak Bemutatásom ünnepéig (később majd látjuk, hogy Margit-Mária ezen a napon ajánlja fel magát egészen eléggő áldozatul s ezen az alapon tesszük ezt a látomást 1677. július 2-ára). Ez alatt nem takarékoskodom a gondoskodással és a fáradozással, hogy győzelemre vigyem kegyelmeidet és megghiúsítsam a Sátán szándékait, elragadjam tőle a zsákmányt, amiről már azt hiszi, hogy a markában tartja.*

Margit-Mária ekkor az angyalhoz fordult kérésével, akit az Úr azért rendelt melléje, hogy kifejezze tiszteletét a Boldogságos Szűz

íránt. S látta, hogy köszönetét, tiszteletét és dicséretét kifejezve az is arca borul a Szűz előtt.

Ekkor látva, hogy az Úr meghallgatja Mi Asszonyunk kéréseit és hogy megghiúsulnak számításai, megjelent és dühöngeni kezdett a Sátán. A szent úgy érezte: akkora forgószél támad, hogy összedől a kápolna, ahol imádkozik. S a Szent Szűz elúzi az ördögöt, az pedig távozóban kétszer megszagatja a kórus vasrácsát és felordít:

– *Így fordítanám fel a Vizitációs rendet, ha nem tartaná ez az erős oszlop, amely fölött nincs hatalmam. De hozok én még sok bajt rá, vannak még benne szívek, amelyekben én egyeduralkodó vagyok; ha kitaranak mellettem, remélem, hogy győzni fogok.*

Néhány nap múlva a Szent Szűz újból megjelenik misztikusunk előtt. Sebekkel és szennyel teli szíveket tart a kezében.

– *Íme – mondja Margit-Máriának – sikerült ezeket kiragadnom az ellenség kezéből, aki örvendezve játszott velük. Anyai szívemet azonban szomorúsággal tölti el, hogy néhányan vele tartanak, és megvetve a segítséget, amit nekik kínálok, ellenem fordulnak.*

Egy másik napon, amikor a kápolnában a *Salve Reginát* mondták, azoknál a szavaknál: „*Advocata nostra*” – Védőasszonyunk – Mária hangját hallotta szentünk:

– *Igen, leányaim, valóban az vagyok. Még nagyobb örömmel volnék az, ha ti hűek akarnátok maradni Fiamhoz.*

Ettől kezdve a következő lelkigyakorlata kezdetéig nincs más látomása szentünknek.

Az Úr „szeretett leányának” megmentéséért

Lelkigyakorlatának második napján azonban, amidőn a kápolnában gyónásra készül, bűnei láttán annyira elragadja a fájdalom és a szégyenkezés, hogy vagy öt óra hosszát csak azokat siratja. Utána Krisztus megjelenik bizalmasa előtt:

– *Leányom – kérdi őt – akarnád-e kiontott könnyeidet nekem áldozni, hogy megmossam szeretett leányom lábait, aki beszennyeződött, mert egy idegen nyomában jár?*

– *Ó, Uram – válaszolja Margit-Mária – én neked áldoztam mindent, nem tartottam meg magamnak se érdekeimet, se szándékaimat, mindent, amit teszek, Szent Szíved kedvéért teszem!*

Másodszor is megjelenik előtte Urunk, és látva, hogy változatlanul ugyanabban az állapotban van, megismétli a kérését: szeretett leánya bűnbe esett, de ki akar szabadulni belőle.

Harmadszor is megismétli óhaját: szeretett leánya belépett a purgatóriumba, hogy megtisztuljon: segítséget kell nyújtani neki, mert szeretne Vele egyesülni. S egy kis idő múlva Krisztus megkérdi szolgáló leányát: tudja-e, hogy ki az a szeretett leánya, akiről neki szól? Meg is mondja: a Vizitációról van szó, ahol mindenki egy szívet és egy lelket alkot. A purgatórium, ahová belépett – a magány. (Valóban, lelkigyakorlatok ideje volt a zárdában.)

– *Leányom* – kéri Jézus Margitot – *add át nekik végső figyelmeztetésemet: gondolja meg magát mindegyikük, hasznosítsa a kegyelmet, amit Szent Anyám közbenjárására neki kínálok; mert azok, akik nem hasznosítják, olyanok lesznek, mint a kiszáradt fák, amelyek nem hoznak többé gyümölcsöt. Csak igazságszolgáltatásom szentségéből kaphatnak egy bizonyos világosságot, ez azonban midőn megvilágítja a bűnöst, megkeményíti, feltárja előtte a rossz állapotot, melyben van, de nem adja meg neki a reményt, hogy valamely győzedelmes kegyelem révén kijuthat onnan, ez az a világosság, amely reménytelenségbe taszítja a bűnöst vagy érzéktelenné teszi a saját szerencsétlensége iránt. Íme, igazságszolgáltatásom szentségének ez az egyik legszigorúbb büntetése, amellyel az a bánat nélküli bűnöst sújtja.*

A választott nép hibái

Egy nap azonban egy hang a következő kijelentést teszi Margit-Máriának:

– *Az Úr nem vár tovább. Be akar lépni csüreibe, hogy megrostálja gabonáját és a jó magot elválassa az ocsútól.*

A misztikusnő nem hagyja, hogy a szózat félbeszakítsa az imádságát, ám az Isten szentsége megsemmisítő erővel nehezedik rá, úgy, hogy mozdulni se tud. S a hang újból megszólal:

– *Választott népem titokban üldöz engem és felháborítja igazságszolgáltatásomat, de én látható büntetésekkel nyilvánosságra hozom rejtett bűneit, mert szentségem rostájában megrostálom őket, hogy elválazzam őket szeretteimtől.*

Ezután felfedve egészen összeszaggatott és átdöfött Szívét, így szólt Krisztus:

– Íme a sebek, amelyeket választott népemtől kapok. Mások megelégednek azzal, hogy a testemet verik, ők a szívemet támadják, amely soha nem szűnt meg őket szeretni. Szeretetem azonban meghátrál igazságos haragom előtt, hogy megbüntessem azokat a földhöz tapadó gőgösöket, akik engem megvetnek és ahhoz ragaszkodnak, ami ellenemre való, elhagynak a teremtményekért, menekülnek az alázattól, csak a maguk megtiszteltetését keresik és mivel szívükhől elűnt a szeretet, csak a nevük maradt szerzetesnő.

Margit-Mária könnyörögni kezd a lelkek megtéréséért, akik ingerlik az isteni igazságszolgáltatást. Felajánlja az atyának azokat az érdemeket, melyeket Krisztus szerzett életével és szenvedéseivel, és felajánlja saját magát is az isteni Jóságnak, hogy elszenvedi mindazokat a szenvedéseket, amelyeket rá bocsát, inkább ő semmisüljön meg, mint hogy elveszni lássa a lelkeket, akiket oly drágán váltott meg az Úr.

Az önkéntes áldozat

Isten szaván fogja szolgálóleányát. Nem hívta-e fel már a figyelmét rá? Nem azért hozta be ebbe a zárdába, hogy eleget tegyen megsértett igazságszolgáltatásának, amelyet nem lehet megbékíteni, csak ha valaki önként feláldozza magát? Nem jelentette-e ki már neki Jézus:

– Neked akarom adni Szívemet, de előtte neked kell magadat áldozatul adnod és ezzel megakadályoznod, hogy Atyám isteni igazságszolgáltatása lesújtson haragja fégyverével egy szerzetesnői közösségre, hogy azt visszaszerezze és megjavítsa.

Az Úr képben is megmutatta neki zárdája hibáit: ezekért kell szentünknek elégtételt adnia. Egész lényé belereszket: iszonyatos a kép, iszonytatóak azok a szenvedések is, amelyeket el kell viselnie. Margit-Máriának egyelőre nincs bátorsága odaadni magát áldozatul. Megpróbál kibújni: nem tartozik rá a dolog, nem ajánlhatja fel magát áldozatul a főnöknő beleegyezése nélkül. Ugyanakkor fél, hátha az mégis ráerőlteti, hogy vállalja az áldozatot. Nem is szól neki semmit a dolgról.

Isten azonban szünet nélkül zaklatja szentünket, aki saját maga ajánlotta fel magát; nem hagyta őt nyugton, elannyira, hogy Margit-Mária végül is felkeresi Saumaise anyát, bevallja neki, mit követel tőle Isten, de nem tudja megállni, hogy el ne mondja: mennyire retteg és kínlódik.

A főnöknő pedig – megparancsolja neki, hogy tegye meg, amit az ég kíván tőle. Szegény leány, jobban szenved, mint valaha és nincs ereje igent mondani Istennek és továbbra is vonakodik.

A Bemutatás ünnepének vigiliáján – 1677. november 20-án – az esti ima alatt – az isteni igazságszolgáltatás oly rémületes módon jelenik meg szentünk előtt, hogy magán kívül van. Mint egykor Szent Pálnak, neki is azt mondja a hang:

– Nagyon nehéz neked igazságszolgáltatásom intézkedéseivel szembeállnod! Mivel azonban olyan sokáig ellenkeztél velem, mert el akartad kerülni a megaláztatásokat, amelyeket ezzel az áldozattal el kell tőrnöd, most a kétszeresét szabom ki rád. Eddig csak titkos áldozatot kértem tőled, de most nyilvánosat akarok, olyan módon és olyan időben, ami ellenkezik minden emberi józansággal és olyan megalázó körülmények között, hogy azok miatt egész további életedben szégyenkezni fogsz önmagad és a teremtmények előtt, hogy megtanuld: mit jelent ellenállni Istennek.

Égő áldozat

Az imádság véget ért, a nővérek visszatérnek celláikba vagy foglalkozásukhoz. Margit-Mária, porig sújtva csak sóhajtozik és sír, nem bírja elhagyni a helyét, a kórusban marad a vacsoráig. Az ellenállhatatlan erő kényszeríti, hogy vállalja az áldozatot, amit Isten kér tőle. Elhagyja tehát a nagytermet és elindul, hogy felkeresse Saumaise anyát, aki betegen fekszik. Annyira feldúlt, hogy úgy mozog, mint egy gép.

„Olyan voltam – írja – mint akinek kezeit és lábait összekötötték és akinek se belül se kívül nincs más szabadsága, csak hogy a könnyeit ontsa. Azt éreztem, hogy én vagyok a világ legnagyobb gonosztevője, akit megkötözve visznek a veszítőhelyre.”

Isten szentsége lesújt rá és úgy érzi, kitarul a pokol, hogy elnyelje. Tűz emészti még a velőt is a csontjaiban és eddig ismeretlen reszketés rázza a testét. Egyre csak azt hajtogatja:

– *Én Istenem, légy hozzám irgalmas nagy könyörületed szerint.*

Este nyolc óra van és Margit-Mária, egyre csak nyöszörög, még mindig nem mer a főnöknő előtt megjelenni. Egyik nővértársa talál rá és az segít neki, hogy fel tudja keresni Saumaise anyát. Ez ugyancsak meglepődik, mikor ilyen állapotban, zavarodottan, némán, kínlódva pillantja meg lányát. Ráparancsol, hogy beszéljen és mondja el, mi a baja. Az engedelmesség visszaadja szentünk hangját és tájékoztatja az anyát Isten követeléseiről és az áldozatokról, amelyet a közösség jelenlétében kell meghoznia, nemkülönben az okok felől is, amelyek miatt ezt az égő áldozatot kérte tőle az Úr.

Saumaise anya erre nemcsak hogy felhatalmazza Margit-Máriát, hogy teljesítse, amit Isten megparancsolt neki, hanem, Languet és de la Garde anya szerint elküldi az asszisztens nővért a közösség tagjaihoz, hogy mielőtt a matutinumra összegyűlnek, még éjszaka mondják el a bűnbánati zsoltárt a haragvó Isten megbékítésére: maga Urunk kívánja.

A nővéreket ugyancsak meglepi anyjuk kérése, néhány pillanat múlva azonban még inkább elképednek. Anne-Elisabeth de la Garde nővér tanúvallomása szerint a főnöknő Margit-Mária kérésére azt üzeni a szerzetesnőknek, hogy bár már megkezdődött a szigorú szilencium ideje, gyűljenek össze a gyűlésterembe. És ott, az összegyűlt zárdatagok előtt, Alacoque nővér térdre borulva elmondta, hogy Isten parancsára felajánlja magát áldozatul az isteni igazságszolgáltatás kiengesztelésére, amelyet felháborítottak a zárdában elkövetett bűnök.

El lehet képzelni a hatást. Margit-Mária egyszerűen csak annyit mond: *„Miatán megtettem és elmondtam, amit Uralkodóm kívánt tőlem, különbözőképpen beszéltek róla és ítélték meg azt.”* La Garde nővér azt írja majd: *„különbözőképpen magyarázták”*. A valóságban mintha egy hirtelen vihar tört volna ki az apácák között. A mélyebb lelkek visszahúzódtak celláikba, hogy elvégezzék a Saumaise anya által kért vezeklő gyakorlatokat, a többiek, mit se törődve a szabályzat által előírt szilenciummal, tudni akarják, mi történt, mik azok a bűnök, amelyek a zárdára haragították Istent.

„Mindenféle sértésekkel halmozták el Isten szolgálóleányát – írja Languet. – Szemrehányásokat tettek neki, körbefogták, nyersen kérdeztették. Ő azonban semmit se felelt, mozdulatlanul, összekulcsolt kézzel térdelt a körülötte kavargó és háborgó lányok gyűrűjében”

... „igyekeztek magához téríteni Isten szolgálóját, de jószolgálatukban nem a szeretet vezette őket, inkább ráncigálták, mint vezették, mert ő valóban, elesett voltában nem tudott se beszélni se lábbon állni. Így ráncigálták, mint mondtam, hol egyik, hol másik oldalra, mindegyik faggatta vagy veszekedett vele, aszerint hogy mit képzelt, és minthogy a szent leány nem tudott beszélni, a hallgatását is bűnül rótták fel neki. Egyesek azt hajtogatták, hogy megbolondult vagy meghülyült és hogy be kellene zárni, mások meg azt mondogatták, hogy szélütés érte és orvosságot akartak bevetetni vele, ismét mások azon a véleményen voltak, hogy gonosz lélek szállta meg, szórták rá a kereszti jelét és ördögűző imádságokat mondtak fölötte. Ilyen elfogultság között telt el a nővérek éjszakája, amíg csak bele nem járattak és el nem mentek aludni, szentünk pedig összetörtségében a haragvó isteni igazság súlya alatt vergődött hajnalig, mert nem tudott lefeküdni, még kevésbé elaludni.”

Az agónia éjszakája után

A szent higgadtan meséli el a rettentő éjszaka történetét: „Biztosan merem állítani, hogy soha nem szenvedtem még annyira. Ha összeadnám mindazt, amit előtte és mindazt, amit utána szenvedtem és ha az ilyen fokon a halálomig tartana, mindezt nem lehetne hozzámérni ahhoz, amit azon az éjszakán éltem át, amellyel Urunk meg akarta ajándékozni hitvány rabszolgánóját, hogy kifejezhessem tiszteletemet az ő Szenvedésének fájdalmas éjszakája iránt, bár az enyém az övéhez viszonyítva csak apró izelítő volt.”

Másnap reggel, mindeme gyötrelmek után és anélkül, hogy a legkisebb pihenésben lett volna része, Margit-Mária azt a parancsot kapta Saumaise anyától, hogy menjen misére és áldozzék meg. Miután magához vette az Eucharisziát, a következő szavakat hallotta:

– Végül megtörtént a megbékélés és igazságszolgáltatásom szentsége megkapta az elégtételt az áldozattal, amit értem hoztál!

Ettől kezdve mindannak, amit el kell végeznie vagy szenvednie, az a célja, hogy a zárdában helyreálljon a szeretet.

– Példámat követve csendben munkálkodsz és szenvedsz ezért – jelenti ki Krisztus – semmi mással nem törődve, csak az Isten dicső-

ségével, azzal, hogy helyreállítsd Szent Szívem uralmát az emberek szívében, akiknek rajtad keresztül akarok megnyilatkozni.

La Colombière Londonban döbbsenten értesült Saumaise anya leveléből, hogy mi történt november 20-án a Paray-i Vizitációban. December 2-án így ír a főnöknőnek:

„Azért írok önnek, tisztelendő anya, hogy elmondjam mennyire fáj nekem, ami zárdájukban történt. Tegnap kaptam meg levelét; mélyen lesújtott és ha nem volna az Isten irgalmába vetett reményem szilárd, hogy gondoskodni fog ezekről a jó leányairól, bizony nagyon nehezen tudnék vigaszt találni.”

Új gyötrelmek

Urunk nem emeli fel szeretett tanítványát a fájdalmas állapotból, amelyben van, bár szentünk lelkén zavartalan békesség ömlik el. Elfogadja, hogy látszólag nem több, mint az ellentmondás tárgya, „az elutasítás, a megvetés és megaláztatás gyűjtőhelye”, hogy legkisebb vigaszt se kap se földön, se égen. A nővérek továbbra is ostromolják kérdéseikkel, de csak töredékes válaszokat tudnak kicsikarni belőle: jó alkalom számukra, hogy még jobban gyötörjék! Nem tud többé se enni, se beszélni, se aludni. Csak egyet tud: – arcra borulva maradni az Úr lábánál, belemerülve Isten uralkodói nagysága előtt a maga semmi voltába. Sír, sóhajtozik, irgalomért esdekel.

Elfoglaltsága a közösségben elviselhetetlen kinná válik. Isten azonban nem mentesíti, nem menti fel a szabály legapróbb rendelkezései, a beosztásával járó legkisebb kötelessége alól se. Most már mindenben, amit el kell végeznie, úgy érzi magát, mint a bűnöző, akit az ítélet végrehajtása helyére hurcolnak. Minden csak alkalom neki, hogy szenvedjen.

Különösképpen a refektórium szolgáltatja hozzá az alkalmat: többé nem tud enni. Hamarosan észreveszik és szigorúan megróják érte. A főnöknő és a gyóntatója ráparancsolnak, hogy egyen meg mindent, amit eléje tesznek az asztalra. Nem mentegetődzik és nem vitatkozik, engedelmeskedik, de minden étkezés után kihányja az ételt, amit magához vett. Ez az állapot nagyon sokáig tart nála és „egy nagy hasmenés” lesz az eredménye, odáig jut, hogy semmi nem marad meg benne, még akkor se, amikor majd arra utasítják, hogy csak

olyat vegyen magához, amit elbír. Ettől fogva kegyetlen áldozat lesz neki belépni a refektóriumba.

Ellentmondás jele

A közösség továbbra is megoszlik körülötte. Egyes nővérek változatlanul megszállottnak tartják és hányják a keresztet, hintik a szenteltvizet rá, ünnepélyes parancsokat intéznek Isten nevében a gonosz szellemhez, hogy hagyja el őt. A démon maga is folytatja ellene dühös támadásait, de egy rendkívüli hatalom megakadályozza, hogy a karmai közé kaparintsa szentünket.

Végül Saumaise anya elküldi áldozni és megparancsolja, kérje Urunkat, hogy helyezze vissza rendes állapotába. Margit-Mária engedelmeskedik s lám – megszabadul. Krisztus azonban figyelmezteti:

– Leányom, úgy jövök hozzád, mint legfőbb Feláldozód, új erőt adok neked, hogy új gyötrelmeknek áldozd magad.

A misztikus visszanyeri beszélő és cselekvő képességét, tud enni is. A záróban azonban továbbra is minduntalan szemébe vágják, hogy mindannak, ami benne végbemegy, az ördög a szerzője, és ha nem óvakodik tőle, elveszíti őt lázképeivel és képzeletének játékaival.

Az ilyen bírálgatások sebet ejtenek rajta, Jézus azonban megint:

– Vedd kitüntetésnek, hogy oly nemes eszközöket használok keresztire feszítésedhez. Örökkévaló Atyám engem könyörtelen hóhérok kezébe adott, én pedig olyan személyeket használok fel ellened, olyanok hatalmába adtalak, akik nekem ajánlották és szentelték magukat és akiknek az üdvéért akarom, hogy felajánld nekem mindazt, amit tőlük elszenvedsz.

Ezt – a szenvedést – különben szívvel lélekkel vállalja.

Nagyobb próbatétel: – a még mindig meglevő félelme, nem vált-e valóban a Sátán játékszerévé. A rettegés, amely egész eddigi életútján végigkísérte: annak lehetősége, hogy ámitja magát és ámit másokat is! Isten azonban megnyugtatója és eloszlatja félelmeit:

– Mit félsz a Mindenható karjai között? Hagyhatna-e elveszni, átadhatna-e téged az ellenségeidnek, azután, hogy engem kora gyermekkorodtól fogva atyáddá, mestereddé és kormányzóddá tett és azután, hogy én újra és újra bizonyosságát adom isteni Szívem szerető gyengédségének, ahol ideiglenes és örök lakást készítettem neked?

Mondd meg, adhatom-e még erősebb tanújelét szeretetemnek? Miért harcolsz ellenem, aki egyetlen igazi barátod vagyok?

Margit-Mária tehát elhatározza: többé nem áll ellene a léleknek, amely vezeti. Többé semmiben se segíti azokat, akik próbára akarják tenni ezt a lelket, hanem egyszerűen megelégszik azzal, hogy alázattal és jó szívvel elfogadja mindazt, amit parancsol neki.

Saumaise anya ítélete

1678-ban, Áldozócsütörtökön, véget ér Saumaise anya főnöknői megbízatása. Az ő távozása Paray-ból még súlyosabb csapás szentünknek. Ez az előjárónő, igaz, lassan és óvatosan, egészen kedvező véleményt alakított ki magában Margit-Máriáról, különösen azután, hogy La Colombière atya megnyugtatta őt felőle. Megértette és szelíden támogatta leányát küzdelmeiben és belső szenvedéseiben. A két szerzetesnő között lelki közösség fejlődött ki, amely figyelemre méltó módon megnyilvánul levelezésükben.

A szent halála után Saumaise anya a következő tanúvallomást tette róla:

„A hat esztendő alapján, amíg én kapcsolatban voltam Alacoque Margit-Mária nővérünkkel, biztosan merem állítani: én nem vettem észre, hogy egy pillanatra is megtorpant volna vállalt elhatározásában, abban, hogy szerzetesnői fogadalmával Istennek áldozza magát, mindenek előtt, mindenek fölött és mindenben az Ő parancsait akarja teljesíteni, önmaga tetszését pedig semmiben, sem lelkiekben, sem testiekben nem keresi. Ez a hűsége az isteni jószágtól rendkívüli kegyelmeket vívott ki számára, amelyek igen nagy vágyat támasztottak benne a keresztek, a megaláztatások és a szenvedések után. Egy időben megszállottja volt ezeknek a jelszavaknak: „A kereszt az én dicsőségem, a szeretet vezet engem, a szeretet birtokol engem, a szeretet nekem elegendő.” Az volt a vágya, hogy amennyire csak bírja, hasonlatossá tegye magát Urunk Jézus Krisztushoz, ezért rendkívüli dolgokat tett és szenvedett, szinte hihetetlen békességgel, türelemmel és szelídséggel.”

Saumaise anya ily módon kiváltságos tanúja volt azoknak a szenvedéseknek, amelyeket szentünk elviselt: támogatni tudta őt égő

áldozatában, és azzal, hogy megengedte neki a közösségért vállalt áldozatát, lehetővé tette, hogy újra kegyelmet találjon Istennél és elinduljon a lelki felemelkedés útján, mert valóban, ez volt az eredménye annak a rettentő keresztútnak, amelyen ez az áldozati lélek eddig járt és a továbbiakban is halad.

XIII. FEJEZET

GREYFIÉ ANYA ELSŐ HÁROMÉVES MEGBÍZATÁSA (1678–1681)

Greyfié anya

Paray-ba 1678. június 17-én érkezik meg az új főnöknő: Péronne-Rosalie Greyfié. Az új előjárónő, aki Saumaise anya helyébe lép, szavojai nő, Annecy-ból származik, tizenkét esztendő korában lépett be szülővárosa Vizitációs zárdájába, mint „beöltözött kis nővér”, majd tizenöt esztendő fejjel, mint újonc szerzetesnő. Ez idő szerint negyven esztendő és huszonhárom éve fogadalmas apáca. Eddig hat éven át, 1670-től 1676-ig látta el főnöknői tisztségét a Thonon-i Vizitációban, utána, mikor visszatért zárdájába, Annecy-ben, az újoncmesternő feladatát bízták rá.

Rabutin anya, a régi Annecy-i főnöknő így mutatta be őt a Paray-i nővéreknek: „*Választékos egyéniség. akiben megvan a jó kormányzáshoz szükséges erély és szelídség, egyenes és őszinte, mélyen alázatos, szabályok betartásában pontos lélek.*” A Paray-i apácák a maguk részéről azt írták róla halála után: „*szilárd lélek volt, szíve tele gyöngédséggel minden leányával szemben, tisztán látó éberség jellemezte.*” Magasztalják majd buzgalmát, tevékenységét, belső életét és mindenek felett alázatát, amely, úgy látszik, uralkodó erénye volt. A halotti méltatásban kiemelik, hogy pontosan követte a szabályzat rendelkezéseit és tisztelője volt a Megváltó szenvedésének.

Emberi síkon: éles értelme hozzásegíti a helyes gondolkodáshoz, könnyen tudja kifejezni magát szóban és írásban. Temperamentuma is igen eleven. Mivel ilyen módon nem hiányzik belőle se az ítélőképesség, se a határozottság, a Paray-i Vizitáció egyik „nagy főnöknőjévé” válik és miután itt hat éven át tölti be tisztségét, főnöknőként működik még Semur en Auxois-ban, majd Rouen-ban, életét is főnöknőként fejezi be Annecy-ban.

Magatartása Margit-Máriával szemben

Greyfié anyának amikor megérkezik Paray-ba, azt kell tapasztalnia, hogy Alacoque nővér körül megoszlik a közösség. Néhány szerzetesnő, igaz, kezdi visszavonni előítéleteit a szenttel szemben, a többiek azonban álszentnek, vagy legalábbis képzelgésai áldozatának, mindenesetre furcsa jelenségnek tartják. Az új főnöknő tehát úgy dönt, hogy ő maga vizsgálja ki a kérdést és próbára teszi a misztikust, különösképpen az alázat és az engedelmség területén. Greyfié anya bizalmatlan a rendkívüli utakkal szemben, és rendjének szelleméhez híven, csak azt szereti igazán, ami a Vizitációt jellemzi: az egyszerűség szellemét és azt, hogy valaki alá tudja-e vetni magát annak.

Margit-Mária az új anyával szemben teljesen ugyanazt a leányi magatartást tanúsítja, amit az előzővel szemben gyakorolt. Rábizza magát és pontosan beszámol neki az átlagosoknál nagyobb kegyelmekről, amelyekben részesül.

Greyfié anya nagyon élénken emlékezik majd vissza, hogy ment végbe első beszélgetése Alacoque nővérral:

„Úgy láttam – írja – lángoló hévvel igyekezett megtalálni az eszközöket, hogy ha tudná, az imádandó Szívet a világ minden lakosával megismertesse és megszerettesse, mindenkit rábírnjon, hogy imádják azt.” A misztikus feltárja előtte azt is, hogy önmagáról alkotott véleménye visszahúzza őt, úgy véli: elég ha valamibe belefog, máris elrontja, úgy érzi: ellenszenvet vált ki a tisztelet iránt is.

Greyfié anya türelmesen hallgatja a fiatal, harmincegy éves apácát, aki annyi közlést kapott már a menyeeiektől; azonban egyáltalán semmi jelét nem adja, hogy komolyan venné ezeket a természetfölötti kegyeket, vagy hogy akár legkisebb hitelt is adnak neki. Annyira nem, hogy szentünk lelkében újra feltámadnak régi nyugtalanságai: nem a démon játszik-e vele? Ha úgy látszik, hogy az előljárónak kétségei vannak a szellem felől, amely őt vezeti, ez mindennél erősebb indok, hogy ő is bizalmatlan legyen azzal szemben. Biztosítja azonban Greyfié anyát, hogy nézete szerint az Úr az ő – azaz az előljárónő akarata szerint irányítja leánya cselekedeteit.

Greyfié anya, hogy a megosztott közösség újra megtalálja nyugalomát, elhatározza, hogy soha nem viselkedik úgy, mintha figyelemre méltatná, ami ebben a kiváltságos lélemben végbemegy. Háttérbe

szorítja tehát Margit-Máriát és ha ez valami olyat tesz, ami nem tetszik a nővéreknek, a főnöknő helyteleníti és kifogásolja azt, még akkor is, ha ő maga hagyta jóvá vagy adott rá parancsot! Furcsa magatartás, gondolhatnánk, egy előljáró részéről, hogy kifelé nem vállalja a felelősségeit és hogy még akkor is megalázza leányát, ha annak van igaza.

„Hogy kipróbálja engedelmisségét – mondja a Kortársak emlékezései – különböző utasításokat adott neki olyan időben és alkalmakkor, hogy lehetetlennek látszott azokat teljesíteni... Semmiféle mértéket nem tartott vele szemben, azzal se törődve, hogy az bátorságát veszti a rendreutasítás és a letorkolás miatt.”

Languet még tovább megy:

„Nemcsak azt vizsgálta meg, hogy pontosan és gyorsan engedelmeskedik-e a parancsoknak, amelyeket kiadott neki, de nem egyszer élvezettel adott neki különböző, egymásnak ellentmondó, nehezen vagy időben el nem végezhető feladatokat, hogy lássa, miként érvényesül engedelmissége a kis lehetetlenségek között.”

Mindez azonban kárba vesztett fáradozás volt a részéről:

„A nehéz és gyakori próbák csak arra szolgáltak, hogy meggyőzzék a főnöknőt: a nővér engedelmissége minden próbát kiáll... Még hozzá panasz, dicsekvés, zúgolódás, mentegetődzés nélkül...”

Greyfié anya maga így tanúskodik majd erről:

„Kímélet nélkül dorgáltam őt és minden alkalmat felhasználtam, hogy megalázzam.”

„Bizonyos, hogy nem egyszer igazságtalanul bántam vele.”

Hozzáteszi azonban:

„Szívemben nagyra becsültem őt.”

A legfontosabb viszont:

„Soha nem tapasztaltam, hogy bizalmatlanná vált volna és nem tárta volna fel magát őszintén minden olyasmiben, amiről előre láthatta, hogy nem hagyom helyben –, legalábbis előtte nem.”

Lehet különbözőképpen vélekedni az ilyen fajta próbatételekről, amelyek megbotránkoztatják a mai ember igazságérzetét, amelyeket azonban valaha lépten-nyomon alkalmaztak a zárdákban, csupán csak azért, hogy megvizsgálják, mennyire szilárdak egy-egy újoncnő vagy egy szerzetesnő erényei, az azonban bizonyos, hogy biztosítékot jelentettek mind a főnöknő, mind pedig később az egyház számára, hogy Alacoque nővér hősi fokon gyakorolta az alázat és az engedel-

messég erényeit. Jézus az ő Szenvedése során hallgatott, amikor igazságtalanul vádolták és hagyta, hogy a hóhérai bántalmazzák; ugyanígy tett Isten szolgálóleánya, akinek épp az volt az eszményképe, hogy amennyire csak tud, a keresztre feszített Megváltóhoz legyen hasonló. És Greyfié anya, akinek – mint Languet írja – „*az óvatossága a bizalmatlanságig, sőt a könyörtelenségig elment*”, később nagy fontosságú tanúságot tehetett arról, hogy Margit-Mária életszentsége hiteles, valódi volt.

Levelezése Saumaise anyával

A régi Paray-i főnöknő, Saumaise anya visszatért zárdájába, Dijonba. A kapcsolat azonban amely hat év alatt kialakult közte és Margit-Mária között, nem szakadt meg az elválás nyomán. Rendszeres levelezés indul köztük, amely a szent számára lehetővé teszi, hogy mint a múltban, továbbra is rábízsa magát erre az anyára, aki oly jól megértette és támogatta. Levélváltásaik két lélek bizalmas vallomásai a természetfölötti igen magas szintjén. Mindenek fölött valóságos lelki versengés bontakozik ki közöttük, mindkettő biztatja a másikat, hogy haladjon előre, tovább az életszentség és a szeretet útján.

Margit-Mária 1678 júniusának végén írja első levelét Dijonba. Hálás köszönetet mond Saumaise anyának vele szemben tanúsított anyai jószágáért. Főként azonban lelke állapotáról számol be neki:

„*Úgy látom – írja – hogy egyetlen nagy kereszttel vagyok testileg, lelkileg.*”

Minden vigasza az, hogy nem ebben a világban van a vigasza és hogy: „*a keresztre feszített Jézusba rejtőzve észrevétlenül szenvedek*”. Egyetlen teremtménytől se várja a vigaszt, vagy hogy az megemlékezzék róla, Margit-Mária azt kéri volt főnöknőjétől, hogy örüljön vele együtt és mondjon köszönetet Istennek, hogy így megajándékozta a kereszttel.

„*A kereszttel drága kincse külsőleg és belsőleg mindenhová elkísér engem. Ez az egyetlen vigaszom egész életemben*” – írja szentünk 1678. július 10-én. És hozzáteszi: „*Boldogok azok a lelkek, akik az Úr szolgálatában ilyen jutalmat kapnak*”.

Azokra a próbatételekre céloz itt Margit-Mária, amelyeknek Greyfié anya veti alá? Ezeknek egyébként csak a kezdetén van még. Amelyik most következik, súlyos lesz.

A szent óra megtiltása

A főnöknő természetesen tudomást szerez arról is, hogy misztikusunk minden csütörtökről péntekre virradó éjszaka esti tizenegy órától matutinumig arca borulva kezeit kereszt alakban kiterjesztve imádkozik. Mivel Margit-Mária szüntelen betegeskedik (Greyfié anya hat esztendeje alatt mindössze öt hónapig lesz egészséges), a főnöknő először csak kéri: elégedjék meg azzal, hogy térdén állva összekulcsolt kézzel vagy karjait mellén keresztbe téve imádkozik. Aztán az egész imádságos virrasztást megtiltja neki. A szent engedelmeskedik, de több alkalommal figyelmezteti a főnöknőt, hogy a szentóra megtiltása egyáltalán nem nyerte meg Urunk tetszését, és ő, Margit, nem tudja, nem tartogat-e az Úr Greyfié anya számára büntetést, amely érzékenyen érintheti őt. Ez azonban nem enged a döntésből, amit meghozott. A jóslat beteljesedése nem várat magára sokáig. 1678. október 14-én, huszonegy éves korában hirtelen meghal Marie-Elisabeth Quarré nővér, akihez a főnöknő nagy reményeket fűzött, főként a rendház kormányzásával kapcsolatban. A váratlan halál, és egyéb körülmények, amelyeket Greyfié anya nem árul el nekünk, megértették vele, hogy pontosan az Úr ama büntetéséről van szó, amelyet Margit-Mária jelzett. Meg is engedi szentünknek, hogy újból megkezdje csütörtök esti imádságait.

Az 1678-as lelkigyakorlat

Margit-Mária, mint minden esztendőben, ezen az őszön is „magányba” vonul tíz napra. A lelki összeszedettségnek ebben az időszakában, amint szinte panaszosan mondja Urunknak: a vigasztalások oly bőségében részesül, hogy úgy érzi: nem bírja azokat elviselni.

Az Úr azt válaszolja neki: azért árasztja el vigasszal, hogy a rá váró új szenvedések előtt megerősítse őt. Krisztus ugyanazt mondta, amit az angyal Illésnek, mikor a hamuban sült kenyeret hozta neki:

„Igyál és egyél – gyönyörűségeim asztalánál, hogy felfrissülj és annak a kenyérnek az erejével bátran folytathasd az utadat. Mert még hosszú, fáradságos, zord utat kell megtenned.”

Szentünknek ezen a nehéz úton szüksége lesz rá, hogy megpihessen és felüdülést találjon Jézus Szívében. Amiként maga Krisztus is Margit-Mária szívében akar meghúzódni, amikor a bűnösök üldözik és eltaszítják maguktól.

Jézus újból magyarázni kezdi Margit-Máriának: hogyan részesíti őt „tisztos elégtételben”:

– Amikor tudomásodra hozom, hogy az isteni igazság felgerjed ellenük (a bűnösök ellen), te befogadsz a szentáldozásban, szíved trónjára ültetsz és lábaim elé borulva imádsz engem. Felajánlasz engem örökkévaló Atyámnak, ahogyan arra tanítottak, hogy csillapítsd igazságos haragját és rábírd irgalmát, hogy bocsásson meg nekik. Nem ellenkezel akaratommal, amikor kinyilvánítom azt neked, hanem hagyod, hogy rendelkezzem veled, mert azt óhajtom, hogy eszközöm légy, amellyel szeretetemhez vonzom a szíveket.

Itt tehát már pontosan megjelöli szentünk apostoli hivatását: legyen áldozat, amely lelkeket ment.

– Soha se feledkezz meg róla, hogy szívem áldozata vagy – mondja neki – mindig készen kell állnod, hogy áldozat légy a szeretetért.

Az isteni szeretet soha nem marad tétlen Margit-Máriában, ennek azonban az a feltétele, hogy soha ne vegye számításba a saját maga érdekét.

– A mű – jelenti ki az Úr – nem a szerszám érdeme, amelyet a mester felhasznál, hogy létrehozza azt.

Viszonzásképpen azért, amit Jézusnak ad, a szent rendelkezhetik az Ő Szíve kincseivel és felhasználhatja azokat a rászorulók érdekében, akikben megvan hozzá a szükséges előfeltétel.

– Ne takarékoskodj – biztatja Krisztus – mert kincseim száma végtelen.

Ami őt, Margitot illeti, ragaszkodjék pontosan a szabályzathoz; eltávolodik Istentől és önmagát csapja be a szerzetesnő, ha azt gondolja, hogy más úton találhatja meg az Urat, mint a szoros és hűséges engedelmesség útján. Margit hagyja rá magát teljesen Istenre és ne legyen gondja önmagára:

– Mert mindaddig nem nélkülözöd a segítséget – mondja neki Jézus – amíg Szívem el nem veszi hatalmát. Gondom lesz rá, hogy mindent megjutalmazzak vagy megbüntessek, amit veled tesznek.

Tudtára adja végül az Úr azt is, hogy még egy kemény és súlyos keresztet tesz a vállára.

– *Ne félj azonban, bizz bennem, én vagyok a te védelmeződ és biztosítéked. Megszilárdítottam békességem uralmát lelkedben, senki nem tudja majd megzavarni azt – és szereteted hatalmát szívedben és ez oly örömmel tölti el, amit senki nem tud tőled elragadni.*

Ritkán volt a párbeszéd Krisztus és bizalmasa között egyszerre oly gyengéd és ugyanakkor oly sokat igénylő. A misztikus menyegzőre a megtestesült Ige és Paray szentje között azonban csak hat esztendő múlva kerül sor.

A testamentum

Urunk, a szolgálójával folytatott párbeszédben a kor szókincsét, sőt jogi fogalmait használja. Ily módon kérte tőle például a „*tisztes jóvátételt*”. Most „*testamentumot*” vagy „*teljes és fenntartás nélküli adományozást*” igényel a maga részére, odaadni mindent, amit csak tenni vagy szenvedni bír, csak úgy, ahogyan imádságait és mindazt a lelki jót, amit életében vagy halála után tenni tud. Margit-Mária igen sokszor kijelentette az Úrnak, hogy mindenét neki adta, most azonban írásos dokumentumot kér. A főnöknő töltsse be a jegyző szerepét és ő, Krisztus, vállalja a kezességet, hogy Margit „*pontosan fizet*”. Amennyiben a főnöknő visszautasítaná a kérést, forduljon La Colombière atyához, aki – látjuk majd – éppen akkor van útban Franciaország felé. Greyfié anya azonban, mikor Margit-Mária tájékoztatja őt az égiek kéréséről, készségesen elfogadja a szerepet, amelyet tőle várnak és elkészíti az óhajtott hivatalos okiratot. Hiszen Margit-Máriának, miután szegénységet és engedelmisséget fogadott, nem is áll jogában odaajándékozni önmagát: a főnöknő feladata tehát, hogy felajánlja őt Istennek és ezt írásba foglalja:

– *Éljen Jézus az ő jegyesének, Margit-Mária nővéremnek szívében, aki helyett, annak a hatalomnak a jogán, amit Isten nekem adott felette, teljesen és visszavonhatatlanul imálandó Jézus Szent Szívének ajánlom fel és áldozom fel mindazt a jót, amelyet ő életében vagy halála után tenni tud, hogy az Isteni Szív a maga akarata és tetszése szerint rendelkezék mindezekkel mindenki javára, akinek javára valónak látja, legyen az élő vagy elhunyt, minthogy Margit-Mária nővérem önként és egyetemlegesen mindenéről lemond, kivéve azt az akaratát, hogy mindörökre egyesüljön Jézus*

Szívével és hogy tisztán, az ő iránta érzett szeretetből szeresse őt. Ennek hitelül írjuk alá, ő és én, a jelen okiratot, 1678 decemberének utolsó napján. Péronne-Rosalie Greyfié nővér, jelenlegi főnöknő, akiért Margit-Mária nővérem mindennap imádkozni fog, hogy kegyelemben és végső bűnbánattal térhessen meg az imádandó isteni Szívhez.”

Mikor elkészül az irat, a szent bemutatja azt Urunknak és Ő elégedettségét nyilvánítja ki fölötte: a szándékai szerint kívánja felhasználni – mondja Margitnak – annak javára, akinek jónak látja. Mivel azonban szeretete mindentől megfosztotta Margit-Máriát, azt akarja, hogy bizalmasa egyedül az ő Szent Szíve kincstárával rendelkezék és ezt ezennel neki adományozza. Ezt az új okiratot a szentnek kell megírnia, mégpedig vérével, ahogyan azt az okiratot is, amelyet Greyfié anya rögzített írásba, vérével írta alá e szavakkal: *Margit-Mária nővér, az imádandó Jézus isteni Szívének tanítványa”*.

Krisztus és az ő szolgálóleánya között kötött ajándékozási szerződés szövegét Margit-Mária áldozás közben kapta meg. Diktálta neki Jézus, de el is olvastatta vele a szöveget, amely Szívébe volt beleírva. A szent azt foglalta írásba, amit onnan kiolvasott:

„Megteszlek Szívemnek és minden kincsének örökösévé mind a mulandó időben, mind az örökkévalóságban és megengedem, hogy óhajod szerint használd fel azokat. Megígérem neked, hogy nem maradsz segítség nélkül, amíg Szívem el nem veszti hatalmát. Mindörökre szeretett tanítványom, örömeim tárgya, kívánságaim égő áldozata leszel, s neked minden óhajlásod öröme, jóvátételt és kárpótást nyújt minden hibáért és teljesíti minden kötelezettségedet.”

Mikor kész a második ajándékozási szerződés, a szent aláírja, aztán tollkésével rávési a mellére Jézus nevét.

Krisztus, akit örömmel tölt el a kettős ajándékozás, amely közte és bizalmasa közt létrejött, megígéri neki, hogy azoknak, akik neki jót tesznek, százszorosan fizet vissza mindent. Greyfié anya, aki a jegyző szolgálatát látta el, mondta Jézus, ugyanazt a jutalmat és koronát kapja meg, amit Montefalco-i Szent Klára és ezért jócselekedeteinek érdemeihez hozzáadja a maga cselekedeteinek mérhetetlen érdemeit. Nem akarunk belebonyolódni feltételezésekbe, mit jelentett annak a jutalomnak illetően meghatározása, amelyben Szent Margit-Mária főnöknője részesült. Tudjuk, hogy az itáliai apátnő megkapta a kitüntetést, hogy testi szívéen is viselhette Krisztus Szenvedésének jeleit

(szívén, amely a XIV. század első fele óta máig épségben megmaradt, most is látni lehet azokat). Az ilyen rendkívüli kiváltságok helyett talán inkább arra utal Szent Klára említése, hogy Greyfié anya ugyanolyan buzgó tisztelője volt a Megváltó szenvedésének és keresztjének, mint az umbriai szent nő. Margit-Mária nyilván pontosan tudta, hogy főnöknője milyen módon kapta meg „bőséges fizetését”. Mindenesetre örült, mikor látta, hogy a főnöknő jutalomban részesül. Azt írja róla:

„Nagyon szerettem őt, mert lelkemet bőségesen táplálta a sa-nyargatás és a megaláztatás élvezetes kenyerével, mely annyira meg-félelt az én felséges Mesterem ízlésének.”

La Colombière atya ismét Paray-ban

La Colombière Kolos atya 1678 végén visszatért Angliából. Egy állítólagos pápista összeesküvés, amelyet teljes egészében egy Titus Oates nevű szédelő eszelt ki, felszította a szigetországban a szenvedélyeket a katolikusok, különösképpen a jezsuiták ellen. Letartóztatták La Colombièret is, bár személy szerint nem volt áldozata Oates gyalázatos vádaskodásainak. Egy honfitársa, egy fiatal ember a Dauphiné-ből, akiről azt hitte, hogy megtérítette, mindenképpen pénzt akart tőle kicsalni. Amikor nem kapta meg, feljelentette és bevádolta őt. November 14-én hajnali két órakor tartóztatták le és két nappal később vitték át a King's Bench börtönbe. Már előzőleg, augusztus 14-e óta több ízben is vért észlelt köhögése közben: most vérhányás lépett fel nála. A bűzös és jéghideg börtönben, ahol tartották, december elejétől kezdve a heves vérhányások egyre gyakrabban ismétlődtek meg nála. Végül is kitoloncolták Angliából; tíz nap fogságot elengedtek neki és lehetővé tették, hogy felügyelet alatt valamivel előbb hagyassa el az országot. Londonból december 17-én indult el és január közepén érkezett Párizsba.

Utána felkeresi Dijont, hogy üdvözölje Saumaise anyát, majd Paray-ba irányítják. Kimerülten érkezik ide. Két napot pihen és még nyolc napig marad a városban. Reggeltől estig talpon van, a rossz kedv legkisebb jele nélkül társalog azokkal, akik meglátogatják. Idejének egy részét a városbeli orsolya nővéreknek szenteli. Felkeresi a Vizitációt is.

Greyfié anya most, hogy a páter átmenetileg Paray-ban tartózkodik, fahasználja az alkalmat és kikéri véleményyt Alacoque nővér felől. *„Margit-Máriának nagyon rossz véleménye volt saját magáról – írja később a főnöknő – gyakran tartotta hatalmában a félelem és a kétség, hogy nem csalódások áldozata-e és hogy a kegyelmek, amelyekben részesül, nem az ördög szemfényvesztő játéka-e. Mivel az emberektől kevés szellemi támogatást kapott, lassanként megrögződött ebbeli hitében, annál is inkább, mert csak arra érezte magát méltónak, hogy a pokolbeli szellemnek legyen játékszere. Ezek a rettegései engem is befolyásoltak.”*

La Colombière, mikor Greyfié anya megkérdi a véleményét, megnyugtatja őt: az, ami Alacoque nővérben végbemegy, minden jel szerint Istentől való; amit tesz, csak alázattal teszi, sanyargatja, megálazza magát, engedelmeskedik. Nos, ezek az erények nem a sötétség szellemének gyümölcsei.

– *Számítana-e – jegyzi meg Kolos atya – hogy ördögi szemfényvesztésről van szó, ha az ugyanazokat a hatásokat eredményezi, mint az Úr kegyelmei?! De semmi jel nem mutat erre, mert ha így volna, akkor az ördög, míg a nővért akarja lépre csalni, saját magát csapja be.*

Greyfié anya szeme tehát megnyílik és lelke megnyugszik. La Colombière joggal állapíthatta meg, hogy kérdezője egyike a legrátermettebb főnöknőknek és hogy rendelkezik a szellemek megkülönböztetésének adományával.

Az apácák közül többen is engedélyt kaptak, hogy szót váltsanak régi lelkivezetőjükkel. Margit-Mária nem kért semmit, La Colombière fejezi ki az óhaját, hogy beszélni akar vele a gyóntatószékben. Greyfié anya nagyon készségesen adja meg az engedélyt.

„Most is végtelen alázatosnak és megadónak találtam, mint mindig – írja Kolos atya szentünkről Saumaise anyának a találkozó után – benne él a kereszt és a megvetés nagy szeretetében. Ezek a jegyei annak a szellemnek, amely őt vezeti, ezek még senkit nem csaptak be.”

A beszélgetés azonban a jezsuita és vezetettje között hosszúra nyúlt. Ebben a közösségben, ahol a tagok egy kissé túlságosan is szemmel tartották egymást – többen *„mélyen elszomorodtak miatta”*. Jó alkalom a főnöknőnek, hogy a káptalan előtt – megdorgálja Margit-Máriát.

„Rajta kívül mindenki más emlékezetembe idézte volna – jegyzi meg visszaemlékezésében Greyfié anyja – hogy nem ő kérte ezt a beszélgetést és csak azért jött oda, hogy nekem engedelmeskedjék. Ezen túlmenően még egyebeket is mondhatott volna nekem . . . Tőle azonban nagyon távol állt minden ilyesmi, ezt is az alázatának gyarapítására használta fel . . . és soha nem tette a legkisebb célzást se arra, hogy ő ártatlan . . . Mindig ő volt az, aki tévedett, ő tett minden rosszat, vagy hogy miatta engedte meg azt Isten másoknak . . . ”

Margit-Mária és La Colombière páter beszélgetése során szóba került egy személyi kérdés is. Marie nővére, akit a jezsuita Angliából Franciaországba küldött, hogy ott szerzetbe lépjen. Ez az angol leány alázatból konverzaként a Paray-i orsolyák közé vétette föl magát. Nos, szentünk kijelentette a páternek: a lánynak nem ott a helye, hanem az az Isten akarata, hogy menjen a Charolles-i Vizitációba.

„Amikor kifejtettem neki – írja boldog Kolos Saumaise anyának – hogy úgy látom, a leány példájára szüksége van annak a rendháznak, ahol most van, Margit-Mária azt válaszolta, hogy Isten gyakran elvesz tőlünk olyan dolgokat, amelyekről azt hisszük, hogy hasznosak szentté válásunk szempontjából, holott azokkal nagyon is ellenállunk a kegyelmeknek és visszaélünk türelmével.”

Való igaz, az orsolyák rendházában eléggé meglazult a fegyelem. Nem is La Colombière vitte el onnan Marie nővért, hanem ők kényszerítették rá, hogy távozzék, mondván, hogy csak terhükre lenne. Elment tehát, ahogy Isten akarta, a Charolles-i Vizitációba.

La Colombière, mielőtt elvált volna gyónójától, imáit kérte és említést tett rossz egészségi állapotáról. Nem sokkal utána egy levelet kapott, amelyből kitűnik, hogy szentünk a maga rendkívüli módján mennyire ismerte lelkiatyját.

„Közölte velem kedves Mestere parancsát – írja a jezsuita – hogy ne gondoljak többé a múltra, ne készítsek semmi tervet a jövőre nézve, ez idő szerint csak egy beteggel törődjek, akit Isten az én gondjaimra bízott, hogy alkalmat adjon a szeretet és a türelem gyakorlására. És hozzátette, hogy én magam vagyok az a beteg és aggályosság nélkül meg kell tennem mindent, amit tudok, hogy felépüljek. És én vakon úgy is teszek.”

Kísértések és vezeklések

A sötétség lelke, ha félrevezetni nem is tudja Margit-Máriát, megpróbálja legalább megzavarni és, ha tudná – bűnbe rántani. Újból megkezdődnek tehát kísértései: a hiú dicsekvés, mindenk fölött azonban a kétségbeesés, miszerint olyan hitvány teremtés, mint ő, nem tarthat számot a mennyországra! Újból megjelennek nála a torokosság kísértései, még imádsága közben is. Szentünk bevallja szorongatásait Greyfié anyának. Ez pedig megparancsolja neki: valahányszor úgy érzi, hogy az éhség gyötri, jöjjön el hozzá és kérjen enni. Egészen zavarba hozza ezzel a szegény leányt! A főnöknő azonban, amikor közli vele, hogy éhes, ahelyett, hogy küldené: vegyen magához egy kevés táplálékot, megdorgálja és ráripakodik; csak túrje az éhségét Alacoque nővér! Csillapítsa az éhségét majd az ebédlőben, ha eljön az étkezés ideje! Ez a kissé túlzott energiával kivitelezett magatartás mégis, visszaadja szentünk békéjét.

Az Úr újabb megpróbáltatásokat enged rá. Azt kívánja, hogy szolgáló leánya a megszakítás nélküli áldozat állapotában legyen, ezért felfokozza érzékenységét és megnöveli irtózásait. Minden alkalommá válik neki a gyötrelmre, a szentnek a legkisebb ügyekben is erőszakot kell tennie magán: nem ízelhet más gyönyörűséget csak a kálvária keserűségeit. A legkisebb emberi élvezet is kinszenvedést okoz számára: a rekreáció, az ebédlő, az ágy, a foglalkozások, a fogadó szoba, az írás, még inkább az elismerés és a dicséret. Margit-Mária ki nem elégíthetően szomjazza a fájdalmakat és azt, hogy leszólják, ez azonban nem akadály, hogy ha ezek bekövetkeznek, ne érezze át oly elevenébe vágóan. Ez külsőleg is meglátszik rajta. Egyre tovább halad azonban Krisztus felé, aki azt várja tőle, hogy ne ragaszkodjék semmihez, hogy legyen kifosztott és kiüresedett, hogy csak Őt szeresse, benne szeressen és az Ő szeretetéért szeressen, hogy mindenben csak Őt, az Ő dicsősége javát nézze, tökéletesen megfélelmezve önmagáról.

Valószínű, 1679-ben, nagyböjt kezdetén (nehéz azonban az egyes eseményeket időrendi helyükre tenni), Urunk azt kéri bizalmasától, hogy vonuljon magányba, nem pusztaságba, hanem az ő Szent Szívébe. Itt, mint jóbarát a jóbaráttal, bensőséges párbeszédet folytat vele, feltárja előtte további szándékait és megerősíti őt új küzdelmeire.

Felszólítja, hogy az Ó böjtölései iránt tiszteletből ötven napig csak kenyéren és vízen éljen. Ha Greyfié anya nem engedélyezné, az egyáltalán ne nyugtalanítsa Margit-Máriát: ötven napig ne igyék, hogy így tisztelje égető szomját, amellyel a bűnösök üdvözítését szomjazta és amelyet a keresztfán szenvedett el. Ez alkalommal a főnöknő megadja neki az engedélyt, amit kér. Ezt a vezeklést különben nehezebb volt elviselnie, mint az előzőt, amelyre nem kapott engedélyt. A szentet állandó belső tűz égette, szüntelenül szomjazott, minduntalan úgy érezte: korsószám kell innia a vizet, hogy felfrissüljön. Néhány napi önmegtagadás után azonban Greyfié anya négysemközt megparancsolta neki, hogy hagyja abba ezt a vezeklést. Margit-Mária engedelmeskedik. A főnöknő, amikor látja ezt, újra kezdeti vele a különös böjtöt. Ezúttal a szent, valóban ötven napot tölt el ital nélkül.

Az önmegtagadásnak ezt a formáját egyébként minden héten gyakorolja, csütörtök estétől szombatig. A nővérek, akik az ebédelőben felszolgálnak, észreveszik és ilyen módon csakhamar tudomást szerez róla Greyfié anya is. Meg is tiltja leányának, hogy tovább folytassa az önmegtagadási gyakorlatot, sőt megparancsolja neki, hogy naponta igyék háromszor, vagy négyszer étkezések között is. Margit-Mária, aki mindig alávetette magát, most is engedelmeskedik. Közben új ötlete támad: megpróbálja összeegyeztetni az engedelmisséget és az önsanyargatást. Mosogató vizet kever az italába. Még ezt is túlságos inyencségnek ítéli, ezért kieszeli, hogy a mosoda lúgos vizével vegyíti az italát. Jeanne-Elisabeth Héritier nővér azonban meglepi, éppen amikor készülődik, hogy lenyelje a folyadékot. Azon nyomban értesíti a főnöknőt. Ez kérdőre vonja a szentet. S mindent be kell valania. Meg is kapja érte az alapos fejmosást: az ilyen fajta önsanyargatást, mondja neki, az engedelmisség megtagadásának kell minősítenie. Szalézi Szent Ferencet idézi, aki kijelentette: *„az igazi engedelmisség nem csak a parancsnak engedelmeskedik, hanem az élőjáró szándékának is”*.

Az érvágás

Krisztus az első látomás alkalmával, amikor a misztikus azt látta, hogy kiveszi a szívét és beleteszi a Magáéba, ahol aztán szeretete egé-

szé áttüzesítette, annak bizonyítékául, hogy Margit-Mária nem a saját képzeletének áldozata, fájdalmat hagyott szentünk oldalában. Ez a fájdalom azóta egy pillanatra se csillapodott. Ezt persze hamarosan észrevették rajta. A nővérek felvetették a gondolatot, hogy meg kellene köpölyözni, mert ez az egyetlen, ami valamelyes könnyebbséget szerezhet számára. De hogyan? Számára ez a gyógymód is inkább megaláztatásra és szenvedésre szolgáló alkalom, mint enyhülés. A titokzatos betegség, amely mindvégig kínozza, valószínű tüdővízenyő, amit valóban enyhít a köpölyözés, már amennyiben nem okoz hányásokat, ahogyan Margit-Mária esetében. A misztikusok testi bajaival az esetek jó részében nem boldogul az orvosi diagnózis.

Greyfié anya tehát kénytelen nézni, hogy a leánya kegyetlenül szenved oldalfájása miatt, bár béketúrását nem veszi el és nem kéri az enyhítő köpölyözést. A főnöknő, és sokáig a betegápoló nővérek is visszariadnak tőle, már csak azért is mert úgy látják, hogy túl gyakran kellene alkalmazni. Marest nővér és segítőtársai egyébként is fennen hangoztatják, hogy inkább Margit-Mária fantáziáját kellene meggyógyítani, mint a baját.

„Egyszer – meséli Greyfié anya – megmakacsoltam magam: nem akarom, hogy köpölyözzék.”

Más megoldásokkal próbálkoznak tehát, hogy enyhülést szerezzenek a betegnek. Ezekkel azonban csak a fájdalmait növelik és hányingereit fokozzák, annyira, hogy két vagy három napig semmit se tud magához venni. Persze ekkor se hagyja el egyetlen panaszszó se az ajkát. A főnöknő végülis mégis csak szóba hozza előtte a köpölyözést.

– *Anyám – válaszolja a szent –, tudom, hogy nincs más gyógymód, ami könnyít rajtam, de mivel Kedvessége nem akarja, én se óhajtom, mert Jézusom adja meg önnek, hogy azt akarja, amit ő akar nekem. Kész vagyok elszenvedni annyit, amennyi neki tetszik.*

Az ügy mégis csak oda jut, hogy a fájdalom miatt már nem hogy beszélni, de lélegezni se bír, a sok hányás pedig teljesen kimeríti. Greyfié anya bevittette a betegszobába.

„Alig húztak ki belőle egy kis edényre való vért – írja a főnöknő – könnyebb lett a lélegzése, visszanyerte beszélőképességét és annyira jól érezte magát, hogy bár be volt kötve a karja, azt akarta: engedjék meg, hogy máris visszatérjen a közösségbe.”

Greyfié anya tanácsai

A főnöknő magatartása nekünk talán durvának és szeretetlennek tűnik és úgy látszik, hogy nincs meg benne a megértés és a jóindulat szentünk iránt. Ilyesmíró azonban szó sincs. Meggyőződhattunk róla, ha elolvassuk azokat a cédulákat, amelyeket sokszor nyomott szentünk kezébe, hogy támogassa és bátorítsa őt. Gyakran adott át ilyeneket Margit-Mária is neki, hogy beszámoljon lelki állapotáról és a közlésekről, amelyeket a mennyeiektől kapott. A főnöknő egyébként a személyes megbeszéléseknél jobban szereti az írásbeli párbeszédet: jobban meg tudja fontolni, mit válaszoljon és hogyan döntson.

„Az a vágyam – mondja Alacoque nővérnek – hogy mindenben úgy járjak el, ahogyan az hitem szerint megfelel Isten akaratának és csak az ő dicsőségét szolgálja.”

Igaz, Greyfié anya tolla alól egyszer másszor kicsúszik egy-egy bosszús megjegyzés a szerzetesnő felé, akit örökösen aggályok vagy kísértések gyötörnek és akit, a főnöknő legnagyobb nyugtalanságára, Isten különös pártfogásban részesít.

„Elkéstem a matutinum elejéről – írja egy nap Margit-Máriának – hogy elolvassam, amit ön nekem írt és papírra vessem ezt a néhány szó választ.”

Egy másik alkalommal világosan megmondja neki, hogy *„kellemtelennek, terhesnek és bosszantónak”* tartja. *„Nem akarom, hogy megbomoljon köztünk az egység, még akkor se, ha ön százszor rosszabb volna, mint amilyen.”*

Azt a látszatot kelti, hogy nem becsüli nagyra se Margit-Mária Istentől kapott ajándékait, se a szenvedéseit. *„Ami a kegyelmeket illeti, amelyeket Isten önnek ad, én semmi olyat nem látok önben, amivel kiérdemelné: csak a végtelen Jóság és Irgalom adja meg azokat.”*

Nagy szenteknek adatott meg, hogy átéljék az elkárhozottak kínjait, állapítja meg egy céduláján. És hozzáteszi: *„Ön nem érdemli meg, hogy átérezze azokat.”*

Ugyanakkor, amikor úgy látszik, hogy Greyfié anya lebecsüli leányát, arra biztatja őt, hogy legyen bizalommal iránta: *„Ne féljen elmondani nekem, mit érez. Amit elmond, aszerint használom fel, ahogyan Isten segítségével a legjobbnak látom az ön lelke szempont-*

jából . . . *Jól tette, hogy írt nekem. Írja meg szabadon, ha valami győtri lelkét. Válaszolok, ha kell, és semmit se válaszolok, ha nem látom alkalmasnak.*”

Szalézi Szent Ferencre hivatkozik, aki azt kívánta, hogy a nővérek teljes bizalommal mondják el a főnöknőnek kívánságait és szükségüket: *„Ha rosszul érzi magát és nem tudja megfelelően követni a közösség foglalkozásait, csak annyit kell mondania: Anyám, rosszul vagyok, fáj a fejem vagy az oldalam.*”

Greyfié anya nem elégszik meg azzal, hogy csak a zárda felelősenek szorosan vett feladatait lássa el. Őszinte barátságot érez szentünk iránt, amely végül is valódi szeretetté növekedik benne: *„Az ön lelke drága az én lelkemnek . . . Nem, Kedvesem, nem akarom, hogy a mi egységünk megszünjék, fenn akarom tartani mindenkor . . . Ne kételkedjék makacsul a barátságomban. Őszintén szeretem, mint valódi és kedves leányomat.*”

Valóban, Margit-Mária azt kérdezte, hogy a főnöknő igazán nem dobta-e el őt. Egy nap pedig még azt is bevallotta neki, hogy rosszat gondolt róla – a főnöknőjéről és engedélyt kért, hogy meggyónhassa. Greyfié anya megtiltotta neki: *„Ez nem bűne önnek . . . Ne zavarja meg, ha olyan gondolatai és érzései támadnak, amelyek ellent mondanak ennek az igazságnak (annak ti., hogy őszintén szeretem). Én a magam részéről meg vagyok győződve bizalmáról és leányi szeretetéről.*”

„Azt a gondolatot, hogy nem vagyok barátja, tekintse hazugságnak, mert nem igaz, biztosíthatom, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusban oly tiszta érzéssel szeretem, amennyire csak szívem képes.”

Egy este így végzi Margit-Máriának szóló feljegyzését: *„Isten önnel, szegény gyermekem. Jó éjszakát! Aludjon jól és bizza magát a Megváltó Szívének gondjaira.*”

Lassanként bizonyos gyengédség bontakozott ki a főnöknő lelkében ez iránt a szerzetes nővér iránt, akit az ő kemény bánásmódja nem tudott elriasztani. Ekkor írja neki: *„Kettőnk szívének egysége életünk végéig fenn kell, hogy maradjon Jézus Krisztusban.*” Sőt: *„Nem haragudnék akkor se, hogy ha szenvednem kellene ön miatt.*”

Annyira fejlődik a dolog, hogy Margit-Máriában újból feltámad az aggályosság a főnöknő iránti érzései miatt, pontosan úgy, ahogyan azelőtt aggályai voltak amiatt, hogy az nem szereti őt.

„Én egyáltalán nem hiszem, hogy gyötörnie kellene magát amiatt, amit irántam érez, mert azt csak a szeretet törvénye irányítja, amit Urunk kíván öntől.”

A szent végülis félelem nélkül szereti a főnöknőjét. Egy alkalommal, mikor az megbetegedik, át akarja vállalni a betegségét. Greyfié anya azonban megtiltja neki.

Bizalom és békesség

Greyfié anya sokszor kénytelen megnyugtanni leányát. Csak csodálni tudjuk ennek a léleknek az ítélőképességét, akire az a súlyos feladat hárul, hogy másokat a tökéletesség felé vezessen. Margit-Mária kezdetben azt hiszi, hogy a főnöknő nem őszinte, sőt hipokritának, képmutatónak tartja.

Íme Greyfié anya válasza:

„Különbég van aközött, hogy valaki nem tudja magát feltárni és kifejezni és aközött, ha nem akar eleget tenni a kötelességének.”

„Nem lehet képmutató, aki nem akar az lenni és aki nem azért ámtítja a teremtményeket, hogy azzal dicsőséget és megbecsülést szerezzen.”

Amikor a démon gyötri Margit-Máriát, ez pedig retteg, hogy a gonosz szellem félrevezeti, a főnöknő igyekszik eloszlatni félelmeit és szorongásait:

„A hűséges katonának dicsősége és a hűségének bizonyítéka, ha uralkodó fejedelmének halálos ellensége különös módon gyűlöli őt.”

„Reménykedjék erősen Isten kegyelmében és segítségében és hagyja, hadd csaholjon az ellensége, ahogy akar. Éljen békében!”

„Akár mennydörög, akár vihar tombol, akár jégeső szakad a lelkében, az a kötelessége, hogy alázatosan, béketűrőssel és szünet nélkül áldja az Istent.”

„Ha az ördög az, aki félre akarja vezetni, nem éri el a célját, ha ön nem válik felfuvalkodottá amiatt, hogy túlbecsüli önmagát és fel akar tűnni, elismerést akar szerezni mindazokkal a kegyelmekkel, amelyekben részesül.”

Azt tanácsolja neki, hogy az ördögi támadások között a 26-ik zsol-tár szavaival erősítse magát: *„Az Úr az én világosságom és üdvösségem, mitől félnél?”* Nem szabad, hogy a démon hangja vagy akár lá-

tása megzavarja őt: a hazugság atyja csak Isten engedélyével kísért-heti meg őt.

Greyfié anyának szentünket nem egyszer a kétségbeesés elleni küzdelmében kell segítenie, amely gyakran kísérti meg őt. A tisztító éjszakákon Isten feltárja előtte nyomorúságát és semmiségét, nem csoda, hogy úgy érzi: eltaszította magától és kárhozatra ítélte.

„Nem szabad rosszul élnie azzal, hogy megismerte méltatlan mivoltát – írja neki ekkor a főnöknő. – *Azért kapta, hogy felismerje Urunk isteni irgalmának nagyságát*” . . . „*Éljen békében a háború közepette is, amely önben dúl. Aki rábocsájtotta önre, üdvözíteni akarja és azért üldözi önt.*” . . . *Kérem Jézus Krisztust, csillapítsa le a vihart, amely önben dúl és az Ő nevében mondom: legyen nyugodt: a lelke az Úr oldalán van és az Úr az ön lelke oldalán. Hiábavaló ellenségeinek ármánykodása, ön Őt szereti mindörökké*”. . . . „*Jó dolgában panaszkodik. Én nagy kegyelemnek tartanám, ha Isten olyan szenvedésekkel ajándékozna meg, amilyen az öné. Rosszul ítéli meg az isteni Jóságot, ha magához engedi a gondolatot, hogy örökre meg akarna fosztani szeretetétől egy szívet, aki az időben és az örökkévalóságban szeretni akarja Istenét. Ő nem veszi és nem hagyja el a szegény nyomorultakat, ha azok nem a gonoszságuk miatt lesznek azzá.*”

„*Eljön az idő, amikor örvendezve arat majd.*”

Hogyan viselkedjék az, aki megkapta a kiválasztottság kegyelmét?

A főnöknő biztosságot ad leányának a rendkívüli ajándékokkal szemben is, amelyekkel Isten elhalmozza őt. Mindenesetre, azt ajánlja neki, hogy amikor misztikus élményeiről számol be, minden esetben csak fenntartással, határozatlan terminusokkal beszéljen azokról; ilyen kifejezéseket tegyen hozzájuk: „*úgy láttam*”, vagy „*ha nem csalódom*”. (Ugyanezt a kifejezésmódot figyelhetjük meg a „nagy ígéret szavaiban is.) Semmiképp ne fogalmazzon véglegesen, hagyja mindezt az előljárók és az illetékes személyek vizsgálódására. Ugyanakkor azonban semmiképp se féljen:

„*Mit számít – mondja neki – hogy a démon az vagy egy angyal, aki tanítja és vezeti! Az ördög kétségtelenül rosszat akarna, az ön istenszeretete és mélyen alázatos lénye azonban mindent jóra fordít.*”

Minden az Istentől jön, ami vele történik? Lehetséges, mondja Greyfié anya, mert az Úr gazdag az irgalmában és azzal szerez magának dicsőséget, hogy a legnyomorultabbaknak osztja szét ajándékait. A főnöknő csak azt ajánlja szentünknek, hogy legyen nagyon alázatos és legyen elégedett, ha mindenki lebecsüli, megveti.

– „*Ne féljen – teszi hozzá – amíg ezt kívánja és ebben megmarad.*” . . . „*Mert a kegyelem Ura az Isten . . . Maradjon meg alázatosnak és lélekben egyszerűnek. Hagyja, hogy az Úr azt tegye a lelkében, ami neki tetszik.*” Ha ezek Margit-Mária megvilágosodásai és ezek a kegyelmek arra készítetik őt, hogy szeresse szerzetesnői hitvatását és kötelességeit, az jó jel: ugyanígy az is, ha ezek az ajándékok a szenvedés, a megvetettség és az alázat szeretetére ihletik. Mert „*a lelkek számára azok Isten legbiztosabb útjai, amelyek önmagunk semmibe vételén, alázatunkon, a belső és külső szenvedéseinken át vezetnek.*”

Ugyanígy sürgeti, hogy a szent elsősorban Istent szeresse és ne az ajándékait: az Úr ezeket ingyen adja, akinek akarja. „*Önmagát azonban csak annak a szívnek adja oda örökre, amelyik valóban és csakis a szeretete kedvéért szereti őt.*”

És még egy mélyen szaléziánus szellemű tanácsa:

„*Életszabálya legyen: semmit nem kérni, semmit se visszautasítani. Akár kap valamit, akár elveszti, fogadja azt szeretetteljes egyszerűséggel, vegye el mindkettőt egyformán.*”

Engedelmesség és ráhagyatkozás

A legelső, amit Greyfié anya ettől a kiválasztott lélektől elvár: az engedelmesség a legkisebb dolgokban is a ráhagyatkozás és a szent közöny:

„*Igyekezzék mindenben és mindenütt Isten akarata és a Vizitáció szelleme szerint – azaz Istennel szemben alázattal, a felebarát iránt jóindulattal – cselekedni. A maga személyét tekintve, legyen szó akár ivásról, evésről, akár lefekvésről, felöltözésről, akár melegedésről stb. – akármit parancsolnak, fogadja békével, oly hajlékonyan és közömbösen, amennyire csak bírja.*” . . . „*Legyen derűs a rekreációban, szívélyes és barátságos a felebarátja iránt, áhítatos és elmélyedő az istentiszteleti gyakorlatokban.*” . . . „*Ha kérdeznek valamit öntől,*

egyszerűen, a maga gondolata szerint kell válaszolnia, nem töprengve tovább azon, hogy megtudja: tetszett-e az a válasz vagy sem.” . . . „Okoskodás, vita nélkül tegye meg, amit mondanak.”

A főnöknő egészen részletesen kifejti, mit ért az engedelmesség alatt és mit vár el ezen a címen a szenttől az ebédlőben és a betegszobában. Az ételekre vonatkozóan úgy rendelkezik: „*Én nem akarom, hogy különködjék és megparancsolom, hogy egyszerűen egye meg a húsokat, amelyeket önnek épp úgy felszolgálnak, mint a többieknek. . . . Megparancsolom, hogy, mint a többiek, egye meg a tejet, a salátát és a gyümölcsöket.*” . . . „*Ne okozzon aggodalmat önnek, ha a természete undorodik valamitől.*”

Utasítja Margit-Máriát, hogy ha beteg, hagyatkozzék rá azokra a személyekre, akiknek az a feladata, hogy orvosságokat adjanak neki. Ha az előjárója pihenést parancsol neki, vegye azt egyszerűen! Ha betegsége miatt valamilyen könnyebbséget biztosítanak neki, fogadja el, és az Istennek ajánlja fel az engedelmességet, amit így gyakorolnia kell: „*ez a felajánlás pótolja azt az önsanyargatást, amit úgy akart gyakorolni, hogy könnyítés nélkül szenved el a betegségét.*”

A szent számon kéri Greyfié anyától a vezeklési gyakorlatokat. Ne ragaszkodjék hozzá Margit-Mária, mondja a főnöknő. „*Én szívesen megsanyargatnám és megaláznám magát, mert szüksége van erre a segítségre és a szeretet kívánja, hogy megadjam önnek és én a lelke javát akarom. Ne vegye el ez a bizalmát, hogy eljőjön hozzám vagy írjon nekem.*” Margit-Mária betegeskedése azonban arra kényszeríti a főnöknőt, hogy ne nagyon elégítse ki ennek a kivételes léleknek a szenvedésvágyát: „*Ami önfeláldozását illeti – mondja neki – szívesen adnék önnek jókora porciókat a szerzetesnői léleknek ebből a kenyereből, ha az Isten több egészséget adna önnek: betegeskedése azonban elveszi a bátorságomat.*”

Greyfié anyja mégsem siránkozik, amikor leánya belső szenvedéseit látja: „*Az ön szenvedése engem egyáltalán nem sújt le, mert azt jónak vélem, részben az üdvössége szempontjából, részben azért, mert így hasonlít Jézus Krisztushoz.*” . . . „*A szenvedései nemcsak, hogy nem okoznak nekem gondot, hanem ellenkezőleg, vigasztalásomra szolgálnak és boldognak tartom önt, hogy valamit szenvedni tud egy-egy lélekért.*”

Végül hadd iktassunk ide egy igazi természetfölötti bölcsességgel teli jótanácsát: „*Éljen az isteni Gondviselés karjai között és fogadja*

egykedvűen az élvezetet és a szenvedést, a békét és a nyugtalanságot, az egészséget és a betegséget. Legyen kész megtenni és elszenvedni mindazt, amit a Gondviselés küld. Ha Isten össze akarja nyomni, mint a lány viaszt, mit törődik vele? Ráhagyatkozás szeretetből, ráhagyatkozás a szeretet által, ráhagyatkozás Jézus Krisztus szeretetében!”

Margit-Mária Greyfié anyát meghódítja a Szent Szív tiszteletének

Még egy megállapítás adódik a cédulák – levélkék – alapján, amelyeket Greyfié anya főnöknői megbízatása éveiben nyugtalan és nyitott lelkű szentünknek írt. Meg lehet figyelni, hogy a hozzá intézett figyelmeztetésekben mind többször és többször hivatkozik Jézus Szívére. Margit-Mária, minél tovább folytatja eszmeckeréjét a főnöknővel, lépésről lépésre egyre inkább meghódítja őt a Szent Szív tiszteletének.

„Bizza rá magát az Isten jóságára – írja az egyik kis levélben Greyfié anya – és Jézus Szent Szívének szeretetére.” . . . „Tekintetét mindenkor isteni Mesterünk akaratára kell függesztenie, amely Jézus Krisztus nagyon szeretetre méltó Szent Szívében székel.” . . . „Merítsen egy kis erőt Jézus Krisztus Szent Szívéből, hogy újra fel-szítsa a maga szívét és az ne hamvadozzék.” . . . „Az Úr, aki testi-leg és lelki-leg megsanyargatja, jóságos Szívének kegyelme és irgalma szerint adjon erőt és vigasztalást egész testi és lelki mivoltának!”

Különösen jellemzőek az alábbi részletek, amelyeket egy másik cédulából idézünk: *„Minden cselekvését azzal a szándékkal végezze, hogy tökéletesen elnyerje Urunk, Jézus Krisztus Szívének tetszését. Bizza rá, hogy olyan módon használja fel mindazt, ahogyan tesz-szik . . . Mindenben, vezekléseiben, önsanyargatásaiban és áldozá-saiban, hagyatkozzék Jézus Krisztus Szívének gondoskodására . . . Akkor teszi azt, amit Isten öntől akar, amikor Jézus Krisztus Szívé-nek szeretete lesz szemének fénye, fülének hallása, nyelvének moz-gatója, cselekedeteinek indítéka, szeretetének ereje, hogy csakis a szeretet és a tiszta szeretet éljen és uralkodjék szívében.”*

Szentünk tehát La Colombière atya és Saumaise anya után Greyfié anyát is meghódította a Jézus Szíve tiszteletének.

Jézus nevét másodszer is magára vési

Margit-Mária 1679 őszén, a „magányára” készülve elhatározza, hogy másodszer is rávési mellére a Megváltó nevét. Azt akarja azonban, hogy a felírás fájdalmasabb és tartósabb legyen, ezért nem tollkést használ, ahogyan az előző alkalommal, hanem Languet szerint egy pengét, amelyet gyertyalángon izzóra hevít. Az eredmény: sebek támadnak élő húsában és a visszavonulása előestéjén belátja, hogy kötelessége felkeresni a főnöknőt és bevádolni magát előtte. Greyfié anya attól fél, hogy tályog keletkezik leányán, utasítja, hogy gyógyítsa a sebeket, menjen, hogy kezeljék azokat.

Margit-Mária lelkének halálos ítélet a parancs.

– Ó egyetlen Szerelmem – panaszkodik a Megváltónak – eltűrnéd-e, hogy mások lássák a rosszat, amit irántad érzett szeretetből okoztam magamnak? Nem vagy elég hatalmas, hogy meggyógyíts, te, aki egyetlen orvossága vagy minden bajomnak?

Az Urat meghatja szolgáló leányának bánkódása és megígéri, hogy másnapra meggyógyul. Így is történik: a sebei még azon az éjszakán beforrnak és kiszáradnak, annyira, hogy másnap csak varral borított sebhelyek látszanak rajta.

Szentünk azt a következtetést vonja le a dologból: nincs rá oka, hogy bárkinek is megmutassa a sebet, hiszen az nincs többé. Fel is akarja hívni rá a főnöknő figyelmét. Mielőtt megtehetné, megjelenik nála Marie-Madeleine des Escures nővér, felszerelve Greyfié anya cédulájával, amelyen ott az utasítás, Alacoque nővér számára, hogy mutassa meg a sebeit annak a nővérnek, aki átadja neki ezt az írást. Mivel a baj megszűnt, Margit-Mária úgy véli, hogy fel van mentve az engedelmesség alól; megköszöni Escures nővér jó szolgálatait és azt kéri, halasszák el a megvizsgálást, hogy előbb megmutathassa azt a főnöknőnek. Escures nővér nyomban siet a főnöknőhöz, hogy közölje vele, miért nem tudta végrehajtani a parancsát. Ez alkalommal Greyfié anya igazán haragra gerjed: alaposan megszegényíti Margit-Máriát, megtiltja neki az áldozást és elküldi – nagy gyötrelmére – hogy vizsgáltassa meg magát Escures nővérrel. Ez tehát megállapítja, hogy a seb begyógyult, csak heg maradt a helyén és semmiféle kezelést nem kíván.

Krisztus azonban sokkal szigorúbban rója meg bizalmasát, mint a főnöknő: öt napon át hagyja, hogy lábai előtt térdeljen, a misztikus-

nak siratnia kell engedetlenségét és bocsánatát kell kérnie. Így mutatja meg neki Jézus, mennyire nem tetszik neki, ha egy szerzetesnő akár a legkisebb vétséget is elköveti az engedelmesség ellen. Büntetésül az elkövetett vétségért, Jézus neve, amelyet akkora fájdalommal vésett rá önmagára, teljesen eltűnik melléről. Az Úr később, miután megkorholta, megvigasztalja szolgálólányát. Bármennyire is megvigasztalódott azonban, a bánat megmaradt a lelkében. Anynyira, hogy – amint ő mondja – ez a visszavonulása a „*fájdalom magánya*” lett.

A töviskoszorú

Margit-Máriát 1679-ben vagy 1680-ban újra megbízzák a beöltözött kis nővérek vezetésével. Ezt csak abból tudjuk, hogy ebben az időben szenvedett egy fájdalmas balesetet, amely újabb véget nem érő kínlódásainak forrása lett. Urunk egyébként titokzatos módon előre figyelmeztette őt, hogy mi vár rá.

A szentnek, amikor egy nap a szentáldozáshoz járult, látomása volt: az ostya úgy ragyogott, mint a nap. Ebben a fénykoszorúban Jézus-Krisztus egy töviskoronát tartott a kezében és tanítványának fejére tette:

– *Fogadd lányom – mondta – ezt a koszorút, annak jeléül, amit nemsokára kapsz majd, hogy hozzám hasonló légy.*

Akkor még nem érti, mit jelentenek ezek a szavak, csak kevéssel utóbb fogja fel értelmüket, amikor két rettentő ütés éri a fejét. Először, mikor az egyik lépcsőn két korszó vízzel felfelé kapaszkodott, nekizuhant egy sarokkőnek. Azután egy vastag rúd esett rá a koponyájára. Ráadásul nekivágódott egy gerendának.

A legsúlyosabb balesete azonban a zárda udvarán levő kútnál történt. Vízet húzott, a teli vödör kicsúszott a kezéből és teljes súlyával visszaesett a kútba, a kúthenger vas forgató karja pedig teljes lendületével felvágta az állkapcsát. A fájdalom egyetlen szót tudott kicsalni ajkáról: „Istenem.” A fogai azonban kiestek vagy meglazultak az ínnyében és egy ujjnyi hosszú húsdarab csüngött a szájából.

Nem sokat teketóriázik, odaszólít néhányat „bentlakói” közül, és azt kéri tőlük, hogy vágják le a húsdarabot. A kislányok rémülettel utasítják vissza. Margit-Mária felfegyverzi magát egy ollóval és saját

maga vágja le a véres cafatot. A szájában azonban ott marad a seb, rendkívüli fájdalmat okozva neki, ha csak egy morzsányi ételt vesz a szájába. Ráadásul az ütés, amit kapott, a halántékában a fogfájáshoz hasonló nagyon éles hasogatást vált ki minden étkezés után. Egyetlen enyhülése, amit megenged magának, abból áll, hogy a rekreáció elején egy pillanatnyi lélegzetet vesz a zárdakertben a faszorban. Amikor a fájdalom kissé lecsillapodik, újra elfoglalja helyét a közösségben.

Az ütések valóban olyan érzést váltanak ki benne, mintha töviskoszorú venné körül a fejét. Éjszaka nem tudja a fejét rátámasztani az ágyra, „*ugyanúgy – mondja vallomásaiban – ahogyan jó Mesterem se tudta ráhajtani imádandó fejét a kereszt ágyára.*” . . . „*Hálásabb vagyok Uramnak ezért a drága koszorúért, mintha nekem adta volna a föld minden uralkodójának minden fejékét . . . Fel nem fogható örömet és vigasztalást éreztem, amikor láttam, hogy valaminek hasonlítok hozzá.*”

Krisztus ezzel a fájdalommal azt kívánja tőle, hogy tövissel való megkoronáztatása érdemeiért, amelyekkel most egyesül, kérjen a mennyei Atyától megtérést a bűnösöknek „*és alázatot azoknak a gögös fejeknek, amelyeknek kevély tartása visszatetsző és sértő az Ő szemében.*”

De Lyonne kisasszony belép a Vizitációba

1680 tavaszán, harminchat esztendőskorában belép a Paray-i Vizitációba de Lyonne kisasszony. A kegyelem már régóta ösztökéli, ő azonban mind ez ideig visszautasította a szerzetesnői hivatást. Végül La Colombière atya és Margit-Mária hatása nyomán határozza el magát. Szentünk volt az első, aki felhívta a jezsuita figyelmét a Gondviselés akarására: az Úr óhaja, hogy de Lyonne kisasszony legyen az Ő jegyese. Kolos atya akkor megkérte a fiatal lányt, hogy látogassa meg Alacoque nővért. Szentünk először rossz benyomást váltott ki a fiatal lányban: „*egészen belepréseli magát önnön semmiségébe*”, *túlságosan furcsának találta a modorát.* Margit-Mária szavai azonban csakhamar igen mély hatást tettek rá, megígéri, hogy követi tanácsait, kivéve azt, hogy szerzetesnő legyen, mert arról hallani se akart.

A második találkozásukat szentünk kényszerítette ki. Lyonne kisasszony rettegve ment el a beszélgetésre, a fogadósobában oda se ment a rácshoz, csak az ajtóból kérdezte meg Alacoque nővértől, hogy mit akar? Ez egyszerűen csak azt kérte, hogy mondjon el a kisasszony *„harminc napon át egy imádságot”* az ő – Margit-Mária szándékára.

A leány megígérte, magában azonban újra csak azt hajtogatta:

– *Azért akar imádkoztatni, hogy apáca legyek, de én túljárok az eszén, mert a fő szándék, amiért imádkozom az, hogy soha ne legyen hívátásom.*

Alig hogy véget ért harminc napos imádsága, Margit-Mária látomásban azt a felvilágosítást kapta: Isten magának követeli ezt a lelket. Nyomban értesítette róla La Colombière atyát, az pedig Lyonban, ahol Angliából történt kiűzetése után pihent, magához hívatta Lyonne kisasszonyt. Feltette neki a kérdést: valóban vissza akarja-e utasítani a kitüntetést, amelyben Krisztus részesíti?

A leányt megéri a kegyelem, végül beleegyezik, hogy belép a zárdába. Ekkor azonban az édesanyja, Madame de Lyonne ellenzi a lépést. Szentünk közbelépése nélkül a leány soha nem tehetne volna meg a döntő lépést. Margit-Mária egy reggel, még mindig eksztatikus állapotban, felkereste Greyfié annyát:

– *Anyám* – mondotta neki – *Urunk mindenképpen akarja ezt a lelket. Azt mondta nekem: Akarom őt, akarom őt.*

A főnöknő tehát meghívja de Lyonne kisasszonyt, jöjjön, beszélni óhajt vele. A beszélő szobában ott van Alacoque nővér is. A két apáca azt tanácsolja a lánynak: ne szóljon semmit anyjának, lépjen be a kolostorba. Ez el is határozza magát és belép a Vizitációba. Itt gyakran kéri ki szentünk tanácsait, különösen Kolos atya halála után.

Egy nap az új szerzetesnő, Rosalie nővér, áldozatképpen elhatározza, hogy többé nem beszél Margit-Máriával és nem kéri útbaigatásait. Lelkét nyomban nyugtalanság és aggodalom szállja meg. Alacoque nővér pedig az első adott alkalommal, ahogy találkoznak, szemébe mondja:

– *Őn félrehúzódik, és ez nem tetszik Istennek, a lelkét pedig felkavarja.*

Rosalie nővér tehát újból szentünk tanítványa lesz. Egy alkalommal mindketten a betegszobában tartózkodnak. De Lyonne nővér,

szeretetteljes áldozatkészségből, ahelyett, hogy elmenne egy épp akkor elhangzott lelkigyakorlatos beszédre, társnője mellett marad. Meg is kapja érte a jutalmát. Margit-Mária Jézus Szíve iránti szeretetéről kezd beszélni vele. Annyira magával ragadja és fellelkesíti de Lyonne nővért, hogy kijelenti: megért legalább tíz beszédet!

Saumaise anya Moulins-ban

1679 májusában Saumaise anyát a Moulins-i Vízitációban választják meg főnöknőnek. Margit-Mária figyelmeztetést küld neki: a keresztet, amelyben Isten részesíti, rózsák borítják, de ezek töviseket is rejtegetnek. Hozzáteszi azonban: *„az Úrnak úgy tetszik, hogy önt hasonlónak tegye önmagához és hozzásegíti, hogy meglássa: ő a Kálvária keserűségeiben épp oly szeretetre méltó, mint a Tábor hegy édességeiben.”* Saumaise anya Moulins-ban többször beszél Parayról és Margit-Máriáról. Annyira fellelkesíti az ottani újoncmesternőt, Louise-Henriette de Soudeilles nővért, hogy levelezni kezd szentünkkel. Ez készséggel rááll, hogy leveleket váltsanak: a kegyelmekről azonban, amelyekben Isten részesíti, soha se árul el egy szót se. Leveleiből kitűnik: csupán Jézus Szívét akarja megismertetni.

„Isten végtelen jó – írja Soudeilles nővérnék – hagyja, hogy birtokba vegyük az igazi szegények kincstárát, Jézus Szentséges Szívét, amelynek mennyei bősége hiánytalanul be tudja tölteni nyomorúságos szegénységünket. Ebben a drága vagyonban kell társakká válnunk, oly módon, hogy a Szent Szívbe helyezzünk el minden jót, amit kegyelméből cselekedni tudunk, hogy jócselekedeteinket felváltssuk az ő kincseire, s azokat ajánljuk fel az örök Atyának a mieink helyett. Az imádandó Szív a mi igazi társaságunk és a mi boldog magányunk, ahol védelmet találunk minden viharban, ahol meglátjuk egymást és megtanuljuk egymást megismerni. . . Ahhoz, hogy oda beléphessünk, tiszta, minden kívánságtól kiüresített, alázatos szív szükséges, amely teljesen ráhagyatkozik az ő szeretetének tettségére, amely egyedül kívánja birtokolni azt és kedve szerint akar bántani vele. Én azért esedezem hozzá: ne engedje, hogy bármikor is ellenállást tanúsítsunk vele szemben.”

Még egy idézet levélváltásukból: *„Mindent oda kell adni, hogy mindent megkapjunk: az isteni szeretet nem tudja elviselni a veyes,*

félelmes dolgokat . . . Látogassuk meg egymást gyakran, kedves nővérem Jézus Krisztus Szent Szívében és ha engem nem találna ott, zaklassa addig őt, amíg be nem enged engem oda és akkor találkozunk . . . a legbensőségesebb találkozás az igazi, őszinte szeretetünk az imádandó Szív iránt.”

A Saumaise anyának címzett levelei nyilvánvalóan személyesebbek. Továbbra is beavatja őt szorongásaiba: *„Szemrehányást teszek magamnak, kedves anyám, hogy szüntelen vonakodásaim miatt csak akadályozom a Szent Szív megdicsőítését.”* . . . *„Soha nem voltam hálátlanabb, hűtlenebb és hitványabb, mert csak a gőg és a rosszindulat vegyüléke vagyok . . . Isten szolgálatában pedig olyan tunya, hogy iszonyodom önmagamtól.”*

Beavatja szenvedéseibe és szenvedés utáni vágyakozásaiba is: *„Az élet oly súlyos kereszt nekem, hogy nincs egyéb vigaszom, mint az, hogy látom: uralkodik imádandó Megváltóm Szíve, mindig megajándékoz némi szenvedéssel, ha a tisztelete valamelyest növekedik. Nincs azonban semmi, amit ezért el ne vállalnék. Minden gyötrő keserűségem édességgé válik az imádandó Szívben, ahol minden szeretetté változik. Szeretném, ha meg tudnám önmagamon torolni mindazt a sérelmet, amelyet Megváltómon, Jézus Krisztuson követnek el az Oltáriszentségben.”* . . . *„Mit is tennék, ha eltávoznék tőlem a kereszt, hiszen az élteti bennem a reményt az ő irgalmában! Az egész kincstáram Jézus Krisztus imádandó szívében van, az adja minden örömeimet, minden gyönyörűségemet és boldogságomat.”* . . . *„Semmit se tudok mondani azoknak, akiket szeretek, ha nem Jézus Krisztus keresztjéről beszélek. Csak arról a boldogságról tudnék beszélni, amit az jelent, ha Jézus Krisztussal együtt szenvedünk, mert én nem látok semmi értékesebbet, mint az ő szeretetéért szenvedni.”*

Volt főnöknőjének Margit-Mária habozás nélkül szól a kegyelmekről, amelyeket kap és az isteni szándékokról, amelyeknek eszköze: *„Úgy látom, a Szent Szív értésemre adja, mennyit kell még szenvednem magáért a szeretetért és hogy a kegyelmek, amelyekben részesített, nem annyira nekem szóltak, mint azoknak, akiket hozzáam küldött, akiknek el kellett mondanom azt, amit a gondolataim közé helyezett, hogy aztán rátegye kegyelmeinek kenetét, amelyekkel sok szívet óhajtana arra készíteni, hogy szeressék őt.”* . . . *„Különös örömmel szólok önnek a kegyelmekről, amelyekben Urunk*

minden teremtmények leghitványabbikát részesítette. Ajándékai, amelyeket nekem ad, oly nagyok, hogy nincsenek eszközeim, amelyekkel ki tudnám fejezni magam. Úgy használja fel azt velem szemben, ahogyan a szerető gyengédségtől megmámorosodott apa bánik a kisgyermekével... Ha ön tudná, mennyire kényszerít engem, hogy olyan szeretettel szeressem őt, amely az ő szenvedő életének követésére sarkall engem. Ez a lélek, az én lelkem mestere, gyakran mondatja velem: minden természetes akadály ellenére jó az ő szeretetének erejével előrehaladni.”

Margit-Mária, miután így felfedi bizalmas titkait, arra kéri Saumaise anyát, égesse el a leveleit és a nála lévő többi írását is. Mennyi hállával tartozunk ennek a főnöknőnek, hogy nem engedett szentünk sürgetéseinek, ahogyan – sajnos – Greyfié anya engedett . . .

Öthónapi egészség

1680. május 20-körül Alacoque nővér megbetegedik és ágynak dől. Úrnap vigiliáján, azaz június 19-én, szerdán, Greyfié anya meglátogatja a betegszobában. Margit-Mária megragadja az alkalmat és azt kéri tőle, engedje meg, hogy másnap felkeljen és részt vehessen a misén. A főnöknő elzárkózik, mondván: túl gyengének találja.

– Jó anyám – mondja a szent – *ha ön nagyon akarja, akkor Urunk is nagyon akarja majd és erőt ad nekem.*

Greyfié anya tehát megparancsolja Marest nővérnek, hogy másnap reggel adjon egy kevés ennivalót a betegnek és az officium idején keltse fel, hogy jelen lehessen a szentáldozaton.

Este azonban Margit-Mária arra kéri a betegszoba főnövérét, engedje őt böjtölni, hogy áldozhasson. Ez teljesíti a kívánságát, azt gondolván, hogy a főnöknő nyilván nem tesz ellenvetést, majd ő maga megy el hozzá, hogy adja meg az Alacoque nővér által kért engedélyt. Csütörtök reggel azonban, éppen akkor, amikor Marest nővér a ház egyik szárnyában keresi Greyfié anyát, ő az ellenkező irányból érkezik a betegszobába. Látja, hogy Margit-Mária korábban kelt fel, mint ahogy ő rendelte, böjtöl és készen áll, hogy elmenjen áldozni. A főnöknő, anélkül, hogy magyarázatot kérne, haragra gerjed, gorbombán leszidja Margit-Máriát: Alacoque nővér csak a maga feje után akar menni, vét az engedelmisség ellen, nincs benne alázat, egysze-

rúség stb. És ha már ilyen jól van – mondja a főnöknő – elmegy a misére és megáldozik, utána pedig visszaviszi az ágyneműjét is a cellájába és a terítékét az ebédlőbe. Amikor csengetnek elmegy az officiumra és ezentúl részt vesz a közösség dolgaiban. Többé semmi gyógyszer, a lábát se teheti be a betegszobába, csak ha beteget látogat vagy a betegápolókat segíti, amennyiben ezeknek szükségük van rá. És mindezt öt hónapig!

Margit-Mária térdenállva, kezét összekulcsolva, nyugodt arccal fogadja a dorgálást: bocsánatot és engedélyt kér, hogy a hibájáért vezekelhessen. Utána pontosan végrehajtja mindazt, amit a főnöknő megparancsolt neki. Urunk áldozás után azt kéri tőle, hogy engedelmeskedjék és visszaadja az egészségét. A következő öt hónapon át kitűnő az egészségi állapota. November 21-én, a fogadalomújítás után azonban Urunk visszaállítja Margit-Mária minden előbbi betegségét és az állapota még rosszabbra fordul, mint amilyen azelőtt volt, mert nem tizennégy naponként vagy három hetenként kell eret vágni rajta, hanem minden két napban alá kell vetnie őt a kínos kezelésnek. Greyfié anya, hogy Margit-Mária gyötrelmét enyhítse, utasítja Marest nővért, hogy szentünk cellájában végezze el az érvágás műveletét. Urunk azonban még ezt a csekély könnyebbséget se engedi neki. Egy nap, amikor vért vesznek tőle, ájulásba esik. Ennek az ájulásnak az okát is előre megmondják neki.

Egészséges állapotának utolsó napjaiban a szent elvégezte szokásos lelkigyakorlatát – „magányba vonulását”. Ez ebben az esztendőben különösen teli volt vigasztalással. *„Úgy látszott, hogy Isten – írja Saumaise anyának Margit-Mária – örömet lelte benne, hogy elhalmozzon kedveskedéseivel.”*

La Colmbière levele

Kolos atya Lyonból 1679 végén vagy 1680 elején írta első levelét Margit-Máriának. Megírta, hogy fő foglalkozása: helyreállítani egészségét. Hozzáteszi azonban: *„Nagyon kellett nekem ez a betegség. Nem tudom, mivé váltam volna nélküle: meggyőződésem, hogy egyike a legnagyobb kegyelmeknek, amelyeket Isten velem gyakorolt.”*

Szentünk előző levelében beszámolt egyik látomásáról: a démon megmutatta neki, hogy színültig tele van bűnnel. Margit azt kérdezi volt gyóntatójától, nem azt jelenti-e a látomás, hogy lelke megvakult és érzéketlenné vált? La Colombière azt válaszolja: „*Én inkább azt hiszem: Isten azt akarja, hogy teljesen adja át magát az ő végtelen irgalmának és többé ne törődjék azzal, hogy mi történik önnel.*” Megnyugtatja: „*Bármennyire is gonoszak vagyunk, Isten mindig jó lesz hozzánk, ha reménykedünk benne.*”

A szent újabb levelet ír a jezsuitának. A válasza elég sokáig kell várnia; panaszkodik is Saumaise anyának, hogy rég nem kapott Kolos atyától semmit. Az óhajtott levél végül 1680 őszén érkezik meg. Újabb bátorító szó a lélek felé, aki még mindig azt kérdezi, nem a sátán játéka-e?

„*A lélek, amely önt nyugtalanítja – válaszolja a jezsuita – és két-ségbe akarja ejteni, az akarja bebeszélni önnek, hogy ámitja magát és ne kívánja Istent szeretni se ebben a világban se a másokban. Szerencsétlen egy lélek ez, azok egyike, akik ismerik Istent, anélkül, hogy szeretnék, sőt, szeretni bírnák. Nem! Még egyszer azt mondom, ön egyáltalán nem ámitja magát, semmiféle képzelgés nincs azok-ban a kiváltságokban, amelyeket az Úr irgalmából kap, egyáltalán nincs okom se tettetéssel se álszenteskedéssel gyanúsítani önt . . . Úgy érzem, hogy olvasok a lelkiismeretében és látom a hálátlansá-gait is felséges Jótevőnkkel szemben. Ez azonban egyáltalán nem tesz bizalmatlanná az állapota iránt; megfordítva, ez még inkább meggyőz arról, hogy Isten irgalmas önhöz, mert kegyeskedik bőkezű módon közölni önmagát lelkeknek, ahová semmi nem vonzza őt, csak bőkezű volta és tetszése, hogy jót tegyen. Lelkem üdvösségére azt mondhatom önnek, hogy bizakodva kell előre haladnia és ne törődjék mással, csak adjon hálát Istennek azért, ahogyan vezeti.*”

Az egészségi állapotáról azt írja, hogy most egy kissé jobban érzi magát, de ezen az őszön majdnem meghalt.

1681 tavasza

1681 tavaszának elején Margit-Mária egészségi állapota se nevezhető kitűnőnek. Február 16-án azt írja Saumaise anyának, hogy fejfájások gyötrik, Greyfié anyáról is ír és azt vallja róla, hogy Isten

„igazi édesanyát adott nekem benne, aki tele van jósággal és szeretettel irányomban”. Hozzáteszi azonban: *„Ha lenne időm, édes elégtétel volna számomra, hogy kifejezzem gondolataimat erről a dologról és a kegyelmekről, amelyekben Isten részesít, amikor belemerít a megaláztatásokba, amelyek oly kedvesek lelkemnek.”* Ha a mondatot a hétköznapok nyelvére fordítjuk, azt kívánja kifejezni, hogy jelenlegi főnöknője továbbra is szidja és sanyargatja, jobban mint valaha.

Valószínű ebben az esztendőben volt, hogy farsang valamelyik napján az áldozás utáni látomásában Krisztus az *Ecce Homo* alakjában, keresztje alatt roskadozva, sebekkel és kék foltokkal egészen elborítva, vérrel elárasztottan jelent meg szolgálólányának. Szomorúan és fájdalmas hangon panaszkodott neki:

– Nincsen hát senki, aki megszánna engem, aki velem együtt kívánna szenvedni, részt akarna venni fájdalmamban, ebben a szármalmas állapotomban, ahová a bűnösök taszítanak engem, különösen ebben az időben?

A szent könnyek között, sóhajtvá borul le, majd vállára veszi a hegyes szögekkel teli súlyos keresztet. Az Úr azonban tudtára adja: nem csupán arról van szó, hogy a keresztet hordozzuk, hanem hogy azt vele együtt szeretnünk kell s hú társainak kell lennünk a fájdalmakban, megvetetéseinkben, meggyaláztatásokban és más méltatlanságokban, amelyeket ő ott elszenved. Margit-Mária tehát ráhagyatkozik Mesterére, készen, hogy mindazt megtegye, amit az elvárhat tőle.

Isten valóban keresztre emeli, előbb egy nagyon fájdalmas betegséggel, azután megszégyenítésekkel és megaláztatásokkal, amelyeket el kell tűrnie, végül a belső nyugtalansággal, amelybe hibái láttán merül bele. *„Az Isten megmutatta nekem – írja – egy halálos bűnben levő lélek rettentő képét.”*

Szenvedésteli állapota öt héten át tart, hamvazószerdáig. Ekkor, miután eddig szinte a sír szélén állt, egyik pillanatról a másikra erőre kap és megkezdheti a nagybőjtöt. De minden vezeklő gyakorlatát azzal a gondolattal kezdi meg, hogy nem bírja befejezni.

Isten ugyanakkor, ahogyan mindig, valahányszor új keresztet bocsájt rá, olyan mélységes vigasztalásokkal halmozza el, hogy úgy érzi, ha természetfölötti örömei még egy kissé tovább tartanak, nem bírja azokat elviselni. Könyörög:

„Ó egyetlen Szerelmem, neked ajánlom mindezt az örömet. Tartsd meg azoknak a szentéletű lelkeknek a részére, akik jobban megdicsőítenek velük, mint én, aki egyedül csak téged akarok, kifosztottan, a kereszten, ahol egyedül a te szeretetedért akarok szeretni.”

Az Úr, míg szentünk szenvedést kér, még több örömmel és boldogsággal halmozza el, hogy utána éreztesse vele igazsága szentségének minden keménységét, bár soha nem fosztja meg jelenlététől és a megzavarhatatlan belső békétől.

A tavasz végén Greyfié anyát további három esztendőre újra megválasztják a zárda főnöknőjévé. Margit-Mária számára ez a tisztulás három újabb évét jelenti. Isten azonban mostantól fogva, különösen ebben az új időszakban új feladatra szólítja fel szolgálóleányát: purgatóriumbeli lelkeket segíteni és kiszabadítani.

XIV. FEJEZET

SEGÍTENI A SZENVEDŐ LELKEKET

La Colombière atya visszatérése

1681 nyarának elején Kolos atya fölöttesei arra a megállapításra jutnak, hogy tüdőbaja miatt jobb lenne neki Paray egészségesebb levegője, ezért úgy döntenek, hogy visszahelyezik oda. A jezsuita augusztusban érkezik a kisvárosba, de szánalmas állapotban van. *„Nemsokára öt hónapja, mások kell, hogy öltöztessenek és vetkőztessenek – írja – mert én semmiben nem tudom ellátni magam.”* Kezdetben valamennyire visszatér az ereje és szép időben néhányszor még sétát is tesz. A nyirkos és esős idő beköszöntével azonban csakhamar visszatér a szüntelen köhögése és fulladása. *„Várni kell – mondja még – hogy meglássuk, mit küld Isten ránk tavasszal.”*

Mindenszentek táján felkeresi a Vizitációt és találkozik szentünkkel. Egy levelében, amelyet december 10-én küldött a Charolles-i Vizitációba egy angol nővérnek, maga szolgál néhány részlettel erről a találkozásukról: *„Az illető személy . . . (nyilván Margit-Mária) azt mondta . . . azon a ponton van, hogy nem imádkozik többé értem, mert látja, minél többet imádkozik, annál rosszabbul vagyok. Másfél hónappal azelőtt, hogy meglátogattam, mondotta, Urunk azt mondta neki, hogy ha jobban lennék, én dicsőíteném meg őt, de hogy beteg maradok, Ő dicsőít meg majd engem.”*

Decemberben Margit-Mária azt tanácsolja az atyának, hogy ne mondjon misét, elégedjek meg annyival, hogy áldozik. Mindenesetre reméli, hogy Istentől kiesdi a gyógyulását és úgy látszik, nem is kételkedik benne.

Margit-Mária újabb gyógyulása

Közvetlenül az 1681-ik évi visszavonulása előtt szentünket nagy láz kényszeríti a betegszobába. Greyfié anya azonban másképp határoz: mivel itt az ideje, hogy visszavonuljon, tegye is meg. Megparancsolja neki, hogy hagyja el a betegszobát.

– *Menjen* – mondja neki – *Urunk Jézus Krisztus gondjaira bízom. Vezesse, kormányozza és gyógyítsa meg akarata szerint!*

Margit-Mária nem ér rá töprengeni a főnöknő döntésén, a láztól még mindig reszket, de felkel és vidáman indul – engedelmeskedik.

– *Nekem minden jó* – mondja – *csak Ő legyen elégedett. Csak szeressen, nekem ennyi elég.*

Mikor belép a cellájába, amelyet teljesen átjárt a hideg, lefekszik. Krisztus azonban feikelti:

– *Végülis* – mondja – *téged egészen a gondjaimra bíztak: ezért egészségesen adlak vissza azoknak, akik betegen adtak a kezembe.*

Egészségét oly tökéletesen helyreállítja, mintha egyáltalán nem is lett volna beteg. Mindenki ámul a hirtelen gyógyulásán, főként Greyfié anyja, aki tisztában van azzal, hogy mi történik.

A lelkigyakorlatos magány örömei és gyönyörúségek között telik el, bensőséges együttlétben Krisztussal, Anyjával, az őrzőangyalával és Szalézi Szent Ferencsel. Isten elhalmozza kegyelmei bőségével, Jézus pedig megtetézi mindezt azzal, hogy kárpótolja a kebléről eltűnt nevéért – a szívébe vési ezt „*szeretetének tüzes, izzóvá hevített pecsétnyomójával és karcoló tűjével*”.

Mivel azonban a kereszt nincs jelen ezekben e természetfölötti kedvezményekben és mivel Margit-Mária anélkül nem tud élni, még csak meg sem ízlelni a mennyei örömet, mert neki az minden boldogsága, ha a szenvedő Jézushoz hasonlít, szentünk keményen megsanyargatja testét, amennyire csak kapott szabadsága megengedi: kieszi például, hogy éles cserépdarabokból vet magának ágyat. S még szigorúbb vezekléseket is vállalni akar, hogy engesztelést végezzen az Oltáriszentségen elkövetett sérelmekért. A Úr azonban nem engedi meg neki, mert, úgy mond, egészségesen akarja visszaadni a főnöknőnek, aki rábízta. Azt, hogy Margit-Mária feláldozza az önsanyargatás utáni vágyát, sokkal többre becsüli az Úr, mintha megsanyargatta volna magát, mert Ő lélek és a lélek áldozatait is akarja.

La Colombière atya halála

Az 1682-es év elején Kolos atya megpróbálja még egyszer utoljára felkeresni a Vizitációt. Alacoque nővér tehát viszontlátja, de nagyon rossznak találja állapotát. Paray klímája egyáltalán nem tett

jót neki, ellenkezőleg! Jobb lett volna, szülőföldjének levegője, nem pedig az, amit orvosa, Billet doktor tanácsolt: hogy töltsön hosszabb időt a hegyek között. Úgy döntenek tehát, hogy mihelyt az idő kedvezőbbre fordul és elő tudnak teremteni egy kényelmes kocsit, elhagyja Paray-t. Floris La Colombière, jezsuitánk testvére, a Vienne-i főesperes, január 28-án Paray-ba érkezik, hogy Kolos atyát másnap elvigye. Az egésznek titokban kellett megtörténnie. Egyik gyónó leányát, Catherine Maynaud de Bisefranc kisasszonyt azonban beavatják a tervbe. Ő viszont azt kéri, engedjék meg, hogy értesítse Margit-Máriát. Ő, amikor értesítik a készülődésről, La Colombière nagy csodálkozására azt üzeni, hogy egyáltalán ne utazzék el, ha csak ez nem ellenkezik előljárói parancsával. A beteg írásban kéri, hogy tudassa vele az okokat, miért kell elhalasztania az utazást. Alacoque nővér egy cédulát küld válaszul. Csak ezt az egyszerű mondatot tartalmazza:

„Ő azt mondja nekem, hogy ezen a vidéken kívánja az ön élete áldozatát.”

Bourguignet atya, a Paray-i ház főnöke, mikor tájékoztatják Alacoque nővér üzenetéről, leállítja az utazási előkészületeket. Nos, február derekán felszökik La Colombière atya láza és február 15-én nagybőjt első vasárnapján este hét órakor vérhányás következtében meghal.

Bisefranc kisasszony 16-án reggel öt órakor értesíti Margit-Máriát.

– Imádkozzék lelki nyugalmáért és szóljon másoknak is, hogy imádkozzanak! – mondja az üzenethozónak.

Délelőtt tíz órakor, amikor a kollégium kis kápolnájában befejezik a jezsuita temetését, újabb üzenetet küld Bisefranc kisasszonynak:

– Ne gyászolják őt tovább. Tőle kérjenek segítséget; semmit se féljenek, nagyobb a segítő hatalma, mint bármikor.

Greyfié anya, akit Margit-Mária mindenről tájékoztatott, később a boldoggáavatási eljárás során tett tanúvallomásában így emlékezik vissza, hogyan fogadta szentünk La Colombière halálát: *„Amikor főtisztelendő La Colombière atya meghalt, a mi kedves nővérünk legjobb barátját veszítette el ezen a világon. Nem gyöttrődött és nem nyugtalanodott, mert barátait Isten dicsőségéért, azok istenszeretében való gyarapodásáért, nem pedig a maga érdekéért szerette. Amikor azonban észrevettem: nem kér engedélyt, ahogyan másokkal kapcsolatban szokta, hogy imádkozhassék és külön vezekléseket*

vállalhasson érte, megkérdeztem tőle az okát. Szelid és elégedett arccal azt válaszolta:

– Kedves Anyám, nincs rá szüksége, már olyan állapotban van, hogy ő imádkozik értünk Istenhez, mert Urunk Jézus Krisztus Szent Szívének jóságából és irgalmából jó helyen van a mennyországban. Lelke, hogy jóvátegye egynémely hanyagságát a isteni szeretet gyakorlásában, csak annyi ideig volt megfosztva Isten látásától, amennyi a testéből való kilépése és testének a sírban való elhelyezése között telt el.

Soha se hallottam, hogy sopánkodott volna miatta, örvendezni azonban, igenis hallottam, hogy Kolos atya már az örök boldogságnak örvend s ebben ő, Margit-Mária is résztvesz, hálát adva Jézus Krisztus Szent Szívének mindazért, amit ezzel a tiszteletre méltó szeretettel életében és halálában tett.”

Margit-Mária ezek után megpróbálja visszaszerezni azt a cédulát, amelyet január 20-án Kolos atya főnökének küldött és amely Bourguignet páter kezében maradt. Ez azonban nem hajlandó visszaadni; hamarabb válna meg – mondja – a ház egész irattárától, mint ettől az írástól.

Így hát a Charolles-i Vizitáció „angol nővére” később, amikor La Colombière-ről szól, akinek a porhüvelye ilyen módon Paray-ban maradt, kénytelen így írni: „Tehát a mi kedves Alacoque nővérünk az oka, hogy Paray rendelkezik ezzel a drága kincccsel, miután az egész nép szentnek tartja őt, noha még nem kanonizálták. Reméljük azonban, hogy idővel ez is megtörténik.”

Kolos atya szerzetes testvérei viszont, úgy tűnik, egyáltalán nem osztják a nézetét és az oltárra emelésére irányuló terveket. A Paray-i ház krónikájának megírásával megbízott jezsuita valóban azt írja 1682-ben: „Az elmúlt három évben semmi olyan nem történt, ami érdemes volna rá, hogy megőrizzük emlékét és megérdemelné, hogy feljegyezzük évkönyveinkben.” Pedig hát egy leendő boldog halt meg közöttük! Egyszer majd ugyanígy beszélnek a Lisieux-i Kármelben is, amikor a Gyermek Jézusról nevezett Teréz az égbe költözik.

Nagycsütörtök éjszaka

1682-ben a nagyhét március végére esett. Margit-Mária épp hogy kilábal egyik hosszú betegségéből. „Én úgy fogadom a betegségemet

– írja ebben az időben Saumaise anyának – *mint felséges Mesterünk egyik olyan kegyelmét, amely legértékesebb és leghasznosabb számomra.*” A szent száználmas egészségi állapota ellenére arra kéri Greyfié anyát, hogy irgalomból engedje meg neki, hadd tölthesse a nagycsüörtökről nagypéntekre, azaz március 26-ról 27-re virradó éjszakát az Oltáriszentség előtt. A főnöknő úgy látja, hogy nem bírja végigvirrasztani az éjjelt, tehát csak arra ad engedélyt neki, hogy Paray város hagyományos körmenete után, amelyet a Vizitációs nővérek oltáránál fejeznek be, este nyolctól tizig végezzen adorációt. A szent egészében véve elfogadja az ajánlatot, csak azt kéri Greyfié anyától, hogy egy pár pillanatig meghosszabbíthassa adorációját, részben a főnöknőjéért, részben „jó barátainkért” – ahogyan Greyfié anyja és Alacoque nővér egymás közt nevezi a tisztítótűzben szenvedő lelkeket. Végül a főnöknő megadja az engedélyt és a lábadozó nővér térden állva, minden támaszték nélkül egy szobor mozdulatlanságával adorálva tölti az egész éjszakát, este félkilencről másnap hajnalig, a prima időpontjáig. Margit-Mária, amikor beszámol imádásáról Greyfié anyának, elmondja neki, hogy Urunk megengedte, hogy részt vehessen a Getszemáni kertbeli agóniájában és ettől annyira szenvedett, hogy mindvégig úgy érezte: kiadja a lelkét.

A szenvedő lelkek

Szentünk tehát, miután megszerezte az irgalmat bűnös közösségének, a Paray-zárdának, éjszakai adorálása egy részét az ő szenvedő „jó barátaiért” ajánlja fel. Isten most azt a feladatot szabja ki rá, hogy a tisztítótűzben szenvedő lelkeknek szerezzen enyhülést és szabadulást. Isten, ahogyan annak idején figyelmeztette, azért érvényesíti szeretete szentségének szigorát szolgálólánya iránt, hogy segítse azokat. Valamilyen módon helyettük szenved és értük fizet. Az igazság szentsége lesújtja a bűnösöket, megmutatja nekik a kárhozatot, amelyet megérdemelnek bűneikért. A tisztítótűz viszont a szeretet állapota: a lelkek a szeretet emésztő tüzeiben megbocsátott bűneik folyományaitól, salakjától tisztulnak; ugyanaz a folyamat megy végbe bennük, mint a misztikusokban a lélek éjszakai alatt: – a szenvedés és a szeretet fokozatosan áttüzesíti lényüket, „élő tűzlángokká” változtatja őket, lehetővé teszi számukra, hogy utána bele-

merüljenek az „égő kohóba”, az élő Istenbe. A tisztító tűz lángjai tehát boldogító gyötrelmet jelentenek, ez azonban továbbra is gyöttrő marad, mert, ahogyan az Énekek éneke mondja: „*olyan a szenvedély, mint az alvilág, nyíla tüzes nyíl, az Úrnak lángja.*” Margit-Mária elszenvedi most ezeket, hogy siettesse azoknak az elhunyt lelkeknek a belépését az örök boldogságba, akiket imádságaiba ajánlanak, vagy akik maguk kéri szerető segítségét.

Urunk, hogy a szent minél több imádságot és áldozatot vállaljon a tisztító tűzben szenvedő lelkekért, megmutatja neki, hogyan szenvednek és milyen eszközökkel lehet könnyíteni rajtuk. Ettől kezdve megkétszereződnek mindenféle testi betegségei, belső kínlásai és ellentmondásai. Isten megengedi azt is, hogy a szenvedő lelkek megnyilatkozzanak a látnoknál előtt.

Egy szerzetesnő büntetése

Egyszer például álmában egy régen elhunyt szerzetesnő jelenik meg előtte, aki rendkívüli módon szenved a tisztítóhelyen amiatt, hogy a pokolban látja egyik rokonát. Az elhunyt azt kéri Margit-Máriától, imádkozzék és ajánlja fel érte mindazt, amit a következő május első péntekéig tesz, beleértve az e napon végzett szentáldozását is. Margit-Máriát olyan heves fájdalmak támadják meg ekkor, hogy ágnak esik. A lélek, aki a segítségét kéri jelképes látomásokban, megmutatja neki tisztítóhelyi szenvedéseinek okát. Lángoló ágyban fekszik, mert a szabályok megtartásában lusta és hanyag, az Istenhez pedig hűtlen volt. Szívét vasgereben szaggatja, mert ellenkezett előljáróival. Szája fekélyes, nyelvét féreg eszi, mert szóval vétett a szeretet és a hallgatás ellen.

– *Szeretném* – sóhajtozott az elhunyt – *ha ebben a kegyetlenül gyötrelmes állapotomban láthatnának mindazok a lelkek, aki Istennek szentelik magukat: bizonyos vagyok benne, hogy más buzgósággal követnék a szabályokat és óvakodnának attól, hogy beleessenek olyan hibákba, amilyenek miatt nekem most annyit kell szenvednem!*

A közösséget is arra kéri, hogy imádkozzanak érte:

– *Ha egy napig pontosan megtartanák a szilenciumot, meggyógyítanák velem a fekélyes számat, ha egy másik napot szeretetben töl-*

tenének el, az meggyógyítaná a nyelvem, ha egy harmadik napon át nem zúgolódnának és nem vitatkoznának a főnöknővel, az meggyógyítaná szívemet.

Az után, hogy a szent elvégezte a kért áldozást, a szerencsétlen szerzetesnő tudtára adta neki, hogy gyötrelmei nagy mértékben csökkenetek; bemutattak ugyanis érte egy misét is az Úr szenvedésének tiszteletére. Közölte azonban azt is: még sokáig a tisztítóhelyen marad, hogy elszenvedje a büntetéseket, amelyekre azzal szolgált rá, hogy lanyha volt Isten szolgálatában. Ettől kezdve Margit-Mária nem érezte többé e tisztító tűzben szenvedő lélek gyötrelmeit.

Egy bencés a tűzben

Egyszer, Úrnapiján, szentünk az Oltáriszentség előtt térdelt, mikor megjelent előtte egy lélek, akinek minden része tűzben izzott. Oly erővel lángolt, hogy Margit-Mária úgy érezte, vele együtt ég. Ezúttal egy Paray-i bencésről volt szó. Annak idején egyszer meghallgatta szentünk gyónását és megparancsolta neki, hogy végezzen szent áldozást. Ezért engedte meg neki Isten, hogy fájdalmai enyhítését kérje a misztikustól. Azt kéri szentünktől: három hónapon át ajánlja fel érte cselekedeteit. Alacoque nővér a főnöknő engedélyével megígéri a léleknek az óhajtott segítséget. A szerzetes is feltárja előtte szenvedéseinek okát. A maga érdekeit túlságosan Isten dicsősége fölé helyezte, mert túl sokat adott tekintélyére, szeretetlen volt szerzetes testvéreihez, túlságosan részrehajló volt a teremtményekkel szemben, még lelki beszélgetésekben is, ez pedig különösképp nem tetszett Istennek.

„Nagyon nehéz volna kifejeznem, mennyit szenvedtem ez alatt a három hónap alatt” – vallja be a szent. A szerzetes valóban, nem tágít mellőle, s mintha egy tüzes serpenyő volna azon az oldalon, ahol érzékeli, szüntelenül könnyeznie és sóhajtoznia kell miatta. Margit-Mária szerencséje, hogy a főnöknője kemény vezekléseket ró ki rá, mert amint mondja: *„a szenvedések, amelyeket el kell viselnem, és a könnyörület révén, amit a szeretet szentsége belém vésett mintegy kis mintaként, hogy hogyan kell szenvednem ezekért a szegény lelkekért, sokat könnyítettem másokon”*.

A harmadik hónap végén a szerzetes örvendezve és megdicsőülten jelent meg előtte, mondván, hogy az örök boldogság részese lett.

Megköszöni Margit-Máriának, hogy hozzásegítette és megígéri, hogy közbenjár érte Istennél. A szent szenvedése az elhunyt lélek szenvedésével együtt megszűnik, megszűnik a betegsége és visszanyeri az egészségét.

Más szerzetesnők

1683. január 18-án a Paray-i Vizitációban elhunyt Jeanne-Catherine Gâcon, és február 5-én Annecy-ben a zárda főnöknője, Philiberte-Emmanuel de Monthoux anyja. Május 2-án, Jó Pásztor vasárnapján a két szerzetesnő megjelenik Margit-Mária előtt. Imádkozott értük, most eljönnek, hogy elbúcsúzzanak. *„Ezen a napon a felséges Pásztor – írja szentünk Saumaise anyának – egy milliónál több más lélekkel együtt fogadta be őket örökkévaló egyházának közösségébe. Ezekkel együtt leírhatatlan ujjongással énekelve vonultak be.”*

Jeanne-Catherine nővér ezt ismételte a szent előtt:

– *A szeretet győz, a szeretet örül,
az Isten szeretete örvendezik.*

De Monthoux anyja pedig kijelenti: *„Boldogok azok a holtak, akik az Úrban hunynak el és azok a szerzetesnők, akik úgy élnek és úgy halnak meg, hogy pontosan megtartották szabályaikat.*

Ez utóbbit már nagycsütörtök éjszaka látta Margit-Mária, amikor az Oltáriszentség előtt imádkozott érte. Az Úr mintegy a kehely talpánál mutatta meg neki a lelket, ahol ráárasztotta az Olajfák hegyén elszünetelt halálküzdelmében való részesedését. Mikor húsvét napján – április 18-án – újból megpillantotta, az már örvendezve sóvárgott Isten birtoklásáért.

Tragikus módon fejezte be életét 1684-ben Jeanne-Francoise Deltufort de Sirot nővér. A szent jelen volt, amikor haldoklott. Háromszor dobta le magát az ágyáról és azt kiáltozta:

– Elvesztem!

A démon iszonyatos erővel ostromolta. A Boldogságos Szűz azonban végülis kiragadta a szegény nővért a Sátán karmai közül és a kétségbeesésből, ahová az bele akarta taszítani. Utána az elhunyt két ízben is megjelent szentünknek. Az első alkalommal elmondta neki, hogy az isteni igazságosság ítéletéből őt esztendőket kell eltöltenie a

tisztítóhelyen nehéz gyötrelmek között; miséket kér és hogy Margit-Mária hat hónapon át ajánlja fel érte jócselekedeteit. Szentünket fájdalmas körömházgyulladás gyötri ebben az időben: csontjáig hatoló vágást ejtenek a kezén. *„Még egyáltalán nem gyógyult meg”* – írja 1685. április 20-án.

Második alkalommal Jeanne-François nővér megmutatja szentünknek három legfőbb gyötrelmének forrását. Először is vétett az engedelmesség ellen, csak azt tette meg, ami neki tetszett. Vétett a szegénység ellen is: azt kívánta, hogy semmiben ne legyen hiánya és túlságosan sokat kedvezett a testének. Végül: bűnöket követett el a szeretet ellen: veszekedéseket idézett elő, civakodott nővértársaival. Ezért nem is használtak neki azok az imádságok, amelyeket a közösségben mondtak érte, Jézus Szíve pedig nem tudta együttérzéssel nézni a szenvedését, mert ez elhunytban magában sem volt részvét azok iránt, akiket szenvedni látott. Margit-Mária arra kéri egyik levelező társát – Greyfié anyát, aki ekkor távozott el Paray-ból – hogy mondassanak érte három misét, továbbá mondják el a rózsafüzért kilenc napon át, ajánlják fel érte az összes szabályok szigorú megtartását és ugyanakkor ajánljanak fel érte egy szentáldozást.

Ez idő tájt jelent meg a látnoknő előtt egy másik apáca a Paray-i Vizitációból, az ugyanazon évben elhunyt Marie-Félicie-Madeleine de Cyrot nővér. Semmiféle enyhülést nem könyörög, Alacoque nővér elcsodálkozik rajta. Az elhunyt azt felelte, hogy nem kapott rá engedélyt. Életében ugyanis meghívást kapott az Úrtól, hogy a tiszta szenvedés útján igyekezzék feléje, ő azonban nem válaszolt a meghívásra és a könnyebbségeket kereste. Nem szenvedett azonban annyira, mint a másik nővértársa. Szentünk 1685. április 20-án kelt levelében azt írja: *„Szegény M. F. nővérünkről azt hiszem, csak hat hónapig kell még a tisztítóhelyen maradnia, aztán együtt örvend majd a Legfőbb Jóval”*.

Világi személyek

Margit-Máriától világiak érdekében is kértek imádságokat. Amikor nekilátott, hogy az egyik ilyen világi ember lelki nyugalmáért imádsággal és fohásokkal ostromolja az egeket, az Úr mindezt az illető azon alattvalóinak és azok családjainak javára fordította, akiket

romlásba döntött az irántuk tanúsított szeretetlensége és méltánytalansága. Egy másik valakinek – egy asszonynak – annyi napig kellett volna a tisztítóhelyen maradnia, ahány napot a földön élt. Urunk azonban bizonyos megaláztatásai miatt, melyeket keresztény lélekkel viselt el, megkönyörült rajta.

Abban az időben, amikor Margit-Máriát megbízták az újoncnők vezetésével, meghalt az egyik novícia apja, egy nemes ember. A zár-dában könyörgéseket végeztek érte is, a leányáért is. A leány néhány nap múlva felkereste a szentet és arra kérte, imádkozzék apjáért külön is.

– *Legyen nyugodt* – válaszolta Alacoque nővér – *édesapja már nekünk segít imádkozni és nem szorul rá a mi imádságainkra.*

Aztán így folytatta:

– *Kérdezze meg édesanyját, mi volt az a nagylelkű cselekedet, amelyet a férje a halála előtt vitt végbe? Ezért a tettéért nyert Istentől kedvező ítéletet.*

Az újonc nő meg is kérdezte anyját, az elmondta, hogy amikor a Viatikumot odavitték atyjához, egy mészáros elkísérte a Szentséget, majd meghúzódott a szoba egyik sarkában: a beteg azonban észrevette, nevéen szólítva magához hívta és baráti kézzorítással nyilvánosan bocsánatot kért tőle, amiért régebben egy alkalommal túlságosan nyersen beszélt vele.

Megjelent szentünk előtt a zárda orvosának, Billet doktornak elhunyt felesége is, hogy imádságait kérje. Megkérte arra is, hogy figyelmeztesse férjét két, az igazságosságot és a férje üdvét érintő dologra, kettőjük közös titkára. Margit-Mária elmesélte látomását Greyfié anyának, ő azonban csak nevetett az egészen sőt, magán a látnoknőn is, majd megtiltotta neki, hogy bármit is szóljon vagy tegyen. Egy kis idő múlva az elhunyt megismételte a kéréseit. A főnőknő most is ugyanúgy viselkedett, mint előzőleg. A következő éjszaka azonban oly iszonyatos zaj támadt a szobájában, hogy azt hitte: meghal rémületében. A nővérek, akik segélykiáltására hozzá szaladtak, félájultan találták. Amikor felocsúdott, szidta magát, hogy nem vette komolyan az orvos feleségének kéréseit és maga sietett figyelmeztetni az orvost, milyen látomása volt Alacoque nővérnek. Billet doktor elismerte, hogy a figyelmeztetés valóban az égből jött és igyekezett azt megfogadni.

Szentünk egyszer, újév táján, három elhunyt, két apáca és egy világi személy lelkéért imádkozott. Urunk megkérdezte tőle:

– *Melyiket akarod, hogy újévi ajándékképpen megszabadítsam?*

Margit-Mária arra kérte Mesterét, hogy maga válassza ki, melyiket akarja közülük. Az Úr a világi személyt választotta, mert úgy mond, kevésbé bántja őt, ha felszentelt személyek szenvednek, ezeknek ugyanis itt lent megadta, hogy szabályzatuk hűségese megtartásával érdemeket szerezzenek és jóvátegyék vétkeiket.

Egy lélek a halála előtt fogadást tett, hogy végrehajt egy bizonyos jócselekedetet, de már nem maradt rá ideje, hogy ígértét beváltsa. Margit-Mária az egyik orsolya-rendi nővért, valószínű az illető közeli rokonát felszólította, hogy a halott helyett váltsa valóra, amit az megígért: „*Nincs semmi – írja a nővérnek – amiért többet szenvednének az elhunytak, mint amiatt, hogy nem váltották valóra ígéretüket.*”

Amikor tanácsot kérnek a szenttől

Amikor híre ment, hogy misztikusunk tudja, mi a sorsa az elhunytaknak, egyre többen keresték fel, hogy nemrég meghalt hozzátartozóik állapotáról kérdezzessék. Legtöbbször azt válaszolta:

– *Tudhatom-e én azt, hogy mi történik a tisztítóhelyen?*

Egyes esetekben egy-két nap múlva visszatért a kérdésükre:

– *Isten különös kegyelmet gyakorolt vele... bebocsátotta a mennyeországba... csak ennyi és ennyi ideig volt a tisztítóhelyen.*

„*Másokat arra biztatott – mondja az egyik tanúvallomás – hogy folytassák imádságaikat, mert az elhunyt lelkek csak egy rövid ideig maradnak még a tisztítótüzhelyen.*”

Feltettek efajta kérdést Margit-Máriának Boulier anya, a Dijon-i főnöknő felől is, aki 1683. szeptember 7-én halt meg szentség hírében. „*Nem tudom gyászolni a halálát – írta a szent Saumaise anyának már ugyanazon év októberében vagy novemberében – mert azt hiszem, hogy a felséges Jónak örvend, aki nagyhatalmúvá teszi őt.*” 1685. április 20-án, egy kérdésre válaszolva, amelyet, valószínű, Greyfié anya tett fel, aki akkor már Samur-ban volt főnöknő, még pontosabban nyilatkozik: „*Hiszem, hogy a megdicsőülés igen magas fokán, azoknak a szeráfoknak a sorában van – mondja – akiknek*

az a tiszte, hogy örök hódolatban részesítsék Urunk Jézus Krisztus Szent Szívét . . . Nagy a hatalma, segíteni tudja önt.”

Margit-Mária sokszor maga is imádságokat kér a tisztítóüzben szenvedő lelkekért. Ilyen kérésekkel fordul nővértársaihoz, később újoncnőihez és főnöknőjéhez, Saumaise anyához és Greyfié anyához. Ez utóbbi 1683-ban nagycsütörtök napján, szentünket, amíg az az Oltáriszentség előtt térdel, felajánlja a purgatóriumbeli lelkek szolgálatára. Margit-Mária nyomban azt látja, hogy egészen körbe fogják a szenvedő lelkek. Urunk pedig kijelenti, hogy az év teljes hátralevő részére átadja őt nekik, hogy értük végezze mindazt a jó cselekedetet, amit csak tud. 1683 augusztusában írja Margit-Mária Saumaise anyának: *„A Szent Szív továbbra is átenged engem bizonyos purgatóriumbeli lelkeknek, hogy segítsen őket, elégtételt adjak értük az isteni igazságosságnak. Mostanában szinte teljesen úgy szenvedek, mint ők és nincs pihenésem se nappal se éjszaka.”*

Margit-Mária újabb gyógyulása

Az 1682-es esztendő az örökös betegeskedés időszaka a szent számára. Betegségei még négy nap enyhülést se engednek neki, az orvosságok nem használtak, szavát se lehetett hallani, annyira letörték kínlódásai. Csak az engedelmesség tudta talpra állítani.

December 21-én, Szent Tamás apostol napján Greyfié anya bejön a betegszobába, hogy meglátogassa leányát. Kezébe nyom egy „cédulát” és arra kéri, hogy hajtsa végre, ami benne van. Azt a feladatot adja Margit-Máriának, kérje Istent: adja főnöknője tudtára, hogy az, ami rajta végbement és végbemegy *„az Ő lelkéből van-e és az Ő indítására történik, vagy természetes folyamat?”* Jelet is kér Greyfié anya: Alacoque nővér testi betegségeinek felfüggesztését öt hónapra. Ez alatt az idő alatt ne legyen szüksége semmiféle orvosságra és ne legyen kénytelen letérni a szabályok által előírt rendes útról. Kímélet nélkül, megalázó szavakkal ráparancsol a betegre, hogy hagyja el a betegszobát. Ez nyomban Urunk elé terjeszti a cédulát, amit kapott.

– *Biztosítlak téged, leányom* – válaszolja neki Krisztus – *annak bizonyosságául, hogy jó szellem irányít téged: szívesen adnék neked annyi egészséges esztendőt is, ahány hónapot kért és megadnék neki minden más bizonyítékot is, amit tőlem kéрни akart.*

A következő misén, Úrfelmutatás alatt, a szent érezhető módon tapasztalja, hogy megszabadul betegségeitől, amint elmondja: olyan módon, mint mikor levet az ember egy ruhát és az ott marad felfüggesztve a levegőben. Margit-Mária, mindenki meglepetésére, visszatér rendes elfoglaltságaihoz és öt hónapot orvosságok nélkül tölt el. Amikor ez az idő letelik, ugyanabban az órában, amelyben meggyógyult, újból visszaesik a betegségbe.

Annyira, hogy Garde nővér a következő szavakkal fordul a főnöknőhöz:

– *Ha már ennyire sikerült meggyógyítania nővértársamat öt hónapra, most meg kellene parancsolnia neki, hogy két évig ne kerüljön vissza a betegszobába.*

– *Ennyi idő elég volt nekem – válaszolta Greyfié anya – hogy meggyőződjem: az út, amelyen ez a leány jár, az Istené.*

A főnöknő azonban mégis csak visszakéri decemberi céduláját Alacoque nővértől és új „engedelmességet” csatol hozzá:

„*Mai napon, május 5-én, elismerem, hogy eddig olyan egészséget állapítottam meg önnél, mint amelyet megparancsoltam, hogy Isten-től kérjen. E nyilvánvaló jel láttán meg kellett győződnöm róla, hogy mindannak, ami az életében ez idáig végbement és ami jelenleg is történik, Jézus Szent Szívének felfoghatatlan jósága és irgalma a „szerzője”. Én ezt így akarom hinni, azonban újra meghagyom önnök, Urunk Jézus Krisztus által imádkozzék Istenünkhöz, Atyánkhoz, hogy az ő szeretetéért és azért, hogy minden kételyemet eloszlassa, adja meg az egészségét ettől az első engedelmességtől kezdve az év végéig. Ha ez letelik, én átadom mindannak, amit az Úr önön véghez akar vinni. Erre az időre azonban még a magam végleges megnyugtatása céljából szükségem van.”*

Igy múlik el az idő 1683. december 21-ig, amikor is mindössze hat hónap van még hátra Greyfié anya főnöknői megbízatásából. Miért kívánta kétszer is a szent gyógyulását? Annyi jel után, amennyit az égiektől kapott, maradhattak-e még kételyei a lelket illetően, aki szentünket vezette? Nem inkább „a békét és nyugalmat kedvelő természetének és hajlamának” engedelmeskedett? Valószínű, elege volt már belőle, hogy szüntelen betegnek lássa Margit-Máriát és mivel volt alkalma megállapítani, hogy szentünk engedelmessége csodákat művelt, nem feszélyezte magát: megparancsolta neki. Ezt a feltevést semmi esetre se lehet kizárni.

Egy mindenképpen biztos: ez az év, 1683, szentünk számára az egészség esztendeje volt.

A király helyett

Isten megengedte a gonosz szellemnek, hogy minden módon támadja Margit-Máriát – egy kivétellel. Ez a kivétel a tisztátalanság kísértése volt. Egy napon azonban ezt is eltúrte. Greyfié anya ugyanis azzal küldte Alacoque nővért az Oltáriszentség elé, hogy ott „legyen a király helytartója”. (Mintegy a király – XIV. Lajos helyett és annak nevében hódoljon az oltáron titokzatos módon jelen levő Második Isteni Személy előtt. Ford.)

Ekkor szabadult rá az alantas gondolatok áradata. A szent több órán át tusakodott velük, amíg a főnöknő nem hívatta. Nyomban tájékoztatta őt, elmondta, milyen támadások érték.

– *Akkor ezentúl* – volt a főnöknő válasza – *az Oltáriszentséget ne a király személyes képviselőjeként imádja, hanem mint a vizitációs zárda egyik jó szerzetesnője.*

Utána Krisztus „belemerítette” jegyesét – az ő kifejezésével élve, „a vigasztalások özönébe”.

Sajnálatos, hogy nem tudjuk megállapítani az eset pontos dátumát, de még évét sem, a szent önéletrajza csupán a tényről számol be. XIV. Lajos azonban éppen eleget hódolt életében a szenvedélyeinek, hogy ez az epizód valóban megtörténhessen Margit-Máriával. Jézus Szíve az uralkodót is meg akarta menteni a kárhozattól. Ezt később majd nyíltan meg is mondja hozzá intézett üzenetében.

A kis Sennecé halála

1684. április 26-án, Greyfié anya főnöknői megbízatásának utolsó napjai egyikén meghalt a zárdában egy beöltözött kis nővér, a tizenhárom esztendős Antoinette Rosalie de Sennecé. Kiválasztott lélek volt, már hét esztendős korában tisztasági fogadalmat tett. Halála előtt azonban hirtelen szédülés következtében elvesztette az eszméletét és emiatt nem tudta magához venni a Viatikumot. A közösséget, különösen pedig a főnöknőt mélyen lesújtotta a dolog. Ez utóbbi

Alacoque nővérhez fordult segítségért: eszközölje ki az Úrtól, hogy a beteg nyerje vissza az eszméletét és felvehesse a szentségeket. Kívánjon érte bármit. Margit-Mária engedelmeskedik is a felszólításnak, Krisztus pedig megígéri a kívánt kegyet. A kis Sennecé még a feltételes fogadalmat is le tudja tenni, halála után a vizitációs nővérek egyik sírboltjába temetik.

Az Úr azonban viszonzásul olyasmit kívánt szolgálójától, ami súlyos áldozat volt neki. Köteleznie kellett magát, hogy soha nem utasítja vissza, ha a beszélő szobába hívják és elfogad a zárdájában egy olyan megbízatást, ami írással jár együtt.

– *Uram, gyenge pontomat támadod meg* – panaszkodik a szent.

Felkeresi tehát Greyfié anyát, engedélyét kérni, hogy ígérését teljesíthesse. Az Úr azonban még többet is követel, bizalmasának fogadalmmal kell köteleznie magát, hogy vissza ne vonhassa ígérését.

Az Úr valóban csapdába ejti ezzel. A zárda ugyanis Greyfié anya megbízatásának lejárta után hamarosan új főnöknőt kap, Melin anya személyében. Ez szentünket asszisztensévé, majd újoncmesternővé nevezi ki. Ebben az időben megszorodik a szent leveleinek száma, rövidesen jelentkezik Rolin atya is azzal a kéréssel, hogy írja meg önéletrajzát. Ami a beszélő szobát illeti, ezentúl akkor is jó arcot vág, ha be kell oda lépnie. Annyira, hogy amikor Pérouse jezsuita atya meglátogatta őt, Greyfié anya megkérdezte Margit-Máriát, hogy most is olyan gyötrelmes volt-e eleget tenni kötelezettségének, a szent vidám és felszabadult arccal válaszolta: egyáltalán nem!

Igaz viszont, hogy az Úr tudtára adta: a látogatót Szívéből szereti. Pérouse atya, ugyanúgy mint Rolin páter 1683-tól 1684-ig első ízben tartózkodik Paray-ban.

Greyfié anya távozása

Greyfié anya hatéves főnöknői megbízatása Paray-ban 1684-ben, Áldozócsütörtök napján ér véget. Lelépése után nem marad sokáig a zárdában, mert rövidesen megválasztják főnöknővé a Semur en Auxois-i házban. Itt elég sok levelet kap Alacoque nővértől, legalábbis kezdetben, 1865-ben és 1686-ban. Amíg azonban Saumaise anyával élete végéig szoros marad a kapcsolata és gyakran váltanak levelet, a Semur-i főnöknőtől, úgy látszik, mintha lassanként eltávo-

lodnék, mert a szent élete utolsó négy évéből mindössze négy olyan levele maradt fenn, amelyet neki címzett.

Margit-Mária rokonszenve és bizalma azonban soha nem szűnik meg ezzel a főnöknővel szemben, aki alaposabban vizsgálta meg útjait és magatartásának isteni ihletéseit, mint bárki más. Greyfié anya mintha egészen megbízatása végéig kételkednék benne és sokszor megismétli kísérleteit és próbáit. Lassanként azonban mélységes tisztelet bontakozik ki az ő szívében is Isten szolgálója iránt. Leányát egyetlen egyszer se érte tetten, hogy vétett volna a türelem, az engedelmesség és az alázat ellen. Rendkívüli állapotai azonban – örökös betegségei, amelyekből csak az engedelmesség tudta kirántani, ájtatosságai, amelyek nem egyeztek meg a szabályzat által előírt gyakorlatokkal –, terhére voltak és nem tetszettek neki. Nem is kímélte ezt a kiválasztott lelket, akinek a viselkedése és heve megdöbbsentette és megosztotta a zárda közösségét. Alacoque nővér mindenestre, bármennyire nyersen, sőt önkényesen és igazságtalanul bánt vele, nem haragudott meg rá: minél jobban megalázta és megkínozta, annál nagyobbra növekedett benne a hála és a szeretet iránta. Marest nővér az 1715-ös boldoggáavatási eljárás során elmondta tanúvallomásában, hogy Isten szolgálóleánya egy nap könyörgéssel fordult az égiekhez, hogy átvehesse Greyfié anya migrénes fejfájását, amely állandóan kínozza őt. Valóban, a főnöknő fejfájása három hónapra megszűnt, a szent pedig migrénnel kínlódott. A főnöknő, mikor tudomást szerzett a dologról, kijelentette neki:

– *Ha van valami haszon abban, hogy az ember szenved, én is épp úgy részesedni akarok belőle, mint ön.*

Utána újból visszatért a fejfájása, Margit-Mária pedig megszabadult a fájdalomtól.

Egy mindenestre tény: Greyfié anya volt, aki felfedte, és nyilvánvalóvá tette, hogy ez a lélek Isten kegyeltje. Nehéz ügyekben meg is kérte őt, hogy kérjen segítséget Urunktól, ahogyan a kis de Sennece betegségére idején is tette. Amikor fejtörést okozott neki annak megítélése, van-e hivatása ennek vagy annak a jelentkezőnek, Margithoz fordult tanácsért. Erről később így vallott: *„Egyesekről határozottan megmondta nekem, hogy minden nehézségük ellenére sikert aratnak . . . Néhány másiktól azt mondta: Isten Szent Benedek rendjében adja meg nekik, hogy megtalálják üdvösségüket. Ismét másoktól, hogy olyan palánták, amelyek nem tudnak gyökeret eresztetni a*

mi talajunkon, mert nem az Úr keze ültette el őket ott és hogy ők maguk tépték ki önmagukat a Szent Szűz pártfogásából. . . Végül is mindig igazat kellett adnom neki.”

Befejezésül: Greyfié anya vallja meg majd a szentről: „Olyan valaki volt ő, akiben megvolt minden előfeltétel ahhoz, hogy minden téren sikereket arasson s ez be is következett volna, ha az Úr nem hallgatja meg Alacoque nővér kérését: hogy tartsa meg őt ismeretlenségbe, megaláztatásba és szenvedésbe rejtve.”

Tagadhatatlan, hogy ez a főnöknő igen erőteljesen segítette Isten szándékait. Túlságosan is, mert hat éven át, amíg ismeretlenségbe zárta Margit-Máriát, ez egyáltalán nem, illetve csak Greyfié anyára vonatkozóan tudta betölteni küldetését: terjeszteni Jézus Szíve tiszteltét.

Elérkezett tehát az idő, hogy a világosságot kivegyék a véka alól és hogy a Szent Szív szeretett tanítványa végül annak hírnöke lehessen.

XV. FEJEZET

LELKI MENYEGZŐ

Melin anya

Ez alkalommal a Paray-i vizitációs nővérek nem mentek zárdájukon kívül keresni új főnöknőt. Greyfié anya utódát maguk közül választották Marie-Christine Melin anya személyében. Már nem egészen fiatal: ötvennyolc esztendő és harminc éve fogadalmas. Bölcs és jóságos teremtés, jól ismeri nővértársait és a házat, mert különböző feladatkörökön ment át ott: volt a konyhában, az éléstárban, a betegszobában, főként azonban – húsz esztendőn át – ő intézte a gazdasági ügyeket, azután, mielőtt Greyfié anya asszisztense lett volna, az újoncnőket vezette.

Élesen látó szellem, az arcról le tudja olvasni a lélek rejtett hibáit. Nyíltszívű és nagylelkű, elég neki megmutatni a jót, hogy szolgálataiba álljon. Lelki élete mély, más törekvése nincs, csak Istennel egyesülni. Halála, amely 82 éves korában, 1708-ban, második főnöknői megbízatása idején éri utól, egy szenté. (Egyik fivére, Cluny kongregációhoz tartozó bencés, és a megreformált rend generálisa, ugyancsak szentség hírében hunyt el.)

Legjellemzőbb vonása azonban: békeszerető lélek. Ösztönösen igyekszik örömet okozni, egy cseppnyi epe sincs sem a szívében, sem az ajkán. Greyfié anya kormányzási módszere energikus, önkényes, néha brutális volt. (Melin anya is megtapasztalt belőle egyet-mást, egy alkalommal a noviciák előtt hordta le és aláta meg kegyetlenül.)

A zárdának most olyan főnöknő kell, aki kételkedés helyett gyengéden szeret, aki bátorítani tudja a jóakaratókat, lecsillapítja a pártoskodásokat és érdekeken felülálló közvetítőként helyre tudja állítani a tökéletes egységet. Ilyen szellemben látja el tiszttségét. Egyes szerzetes nővérek túlságosan jónak tartják!

Nincs igazuk: nem engedi a dolgokat szabadjárá. Nem a világ szelleme hatol be vele a zárdába, amely most a legvirágzóbb vizitációs rendházak közé emelkedik (Melin anya megbízatásának hat esztendeje alatt tizenhét leányt bocsát fogadalomhoz). A lényeg, amit a róla

szóló halotti jelentés így fogalmaz majd meg: „*a szabályt szelidséggel juttatta érvényre*”. A pontosság kedvéért hadd állapítsuk meg egyébként, hogy az új főnöknő mellé Alacoque nővért választották meg asszisztensnek.

Még több kereszt, milyen kereszt!

Néhány héttel előbb tehát Urunk azt kívánta tanítványától, hogy ne utasítson vissza semmiféle megbízatást: Margit-Mária eszerint nem húzódnak félre. Neki, aki csak a rejtőzést és az elfeledettséget keresi, nem kis győtrelem azt látni, hogy olyan megbízatást ruháznak rá, amely egyúttal megtiszteltetést is jelent! Melin anya viszont tizenhárom esztendeje figyeli Alacoque nővér életét: alázata és türelme megbecsülést, Isten iránti rendkívüli odaadása nagy tiszteletet váltott ki benne Margit-Máriával szemben. Nem is habozott: ő kérte a káptalantól, hogy Alacoque nővér legyen az asszisztense. Talán azt is hasznosnak ítélte, hogy ezzel a gesztussal tudtára adja a közösség egyes kritikus szellemű tagjainak: nem akar több támadást vagy sértő szót olyan szerzetesnő irányában, akinek élete ennyire példaadó.

Abban a megbízatásban tehát, amelyet betölt, vége Margit-Mária számára a gyanúsítgatásoknak, okvetetlenkedéseknek, vádaskodásoknak, megaláztatásoknak! 1684 júliusában panaszkodik is Greyfié anyának: „*Amikor elgondolom – írja neki – hogy ön oly szeretettel táplálta lelkemet a szenvedések és a sanyargatások az emberi természetnek ugyan keserű, valójában azonban édes kenyérével és hogy most meg vagyok fosztva ettől, fájdalommal tölt el. És semmi nem kapcsolt engem oly szorosan az ön szeretetéhez, mint ez a magatartása, amelyre én nem tudok másképp gondolni, csak az ön iránti gyengéd elismeréssel, aki nem adhatta volna nekem a tökéletes barátság hatékonyabb jelét, mint azzal, hogy megalázott és megsanyargatott.*”

Ha szentünk nem lett volna maga a megtestesült őszinteség, szemrehányásnak és gúnyolódásnak lehetne vélni ezeket a sorokat. Margit-Mária azonban nem gúnyolódik: „*Megvigasztalt engem és megédesítette az élet keserűségeit – folytatja – és az, hogy meg vagyok fosztva tőle, elviselhetetlen számomra . . . Nehéz élni istenszeretet nélkül és anélkül, hogy nem szenved az ember ezért a szeretetért!* A

szeretetet cselekedeteket akar . . . Úgy érzem, hogy biztonságban életem az ön vezetése alatt . . . Az a lélek, amely az enyémet vezeti, nem tudja eltérni, hogy más örööm legyen, mint az, hogy semmi öröömöm nincs.”

Greyfié anya augusztus 30-án így válaszol: *„Elragadtatással olvasom, hogy önben továbbra is él a kereszt és a szenvedések szeretete. Mindig jó jel, ha valaki ilyen étekre vágyódik. Amikor azonban szenved amiatt, mert nincs, aki az ilyenfajta éhségét kielégitené, ne feledje el, hogy a lelki böjt éppen olyan jó, mint a külső, ha vezeklő lélekkel, vagy még inkább Isten szándékával egyetértve, arra ráhagyatkozva fogadjuk el azt. Amikor Ő megengedi, hogy egy vonatkozásban hiányt szenvedjünk a sanyarúság kenyerében, más területen megadja azt. Ne tekintse gyötrelmeknek, hogy én nem gyötöröm önt többé, nem marad gyötrelmek nélkül s ez még annival jobb is lesz, hogy nem ön választja azt, hanem az isteni Gondviselés rendeli, aki egy szigorú anya után egy szelid és jóságos anyát adott önnek. Ne bánkódjék, a jó Istennek nem hiányoznak az eszközei. És ha ez a szelid édesanya nem is sanyargatja és nem alázza meg, ahogyan én tettem, talál olyanokat, akik pótolják, amennyire csak megengedi Isten nekik. És így ön nem hal éhen amiatt, hogy nincs szenvedni valója.”*

Greyfié anya felülmúlja magát ebben a levélben: szellemességről és a természetfölötti valóságok iránti éles érzékről tesz tanúbizonyságot. Ez valóban kiegyensúlyozott aszkézis és bizalomteli ráhagyatkozás Isten akaratára. Ismeri, hogy az Úr hogyan valósítja meg szándékait – és ismeri a Paray-i zárda apácáit is: valóban, Isten *„talál olyanokat, akik pótolják őt”*. Rövidesen kiderül, hogy Margit-Mária megpróbáltatásai nem értek véget. És nem is a teremtmények alázzák meg legelőször, hanem a saját ügyetlensége és feledékenysége. A jóakarata megvan, de a lehetőségek iránti érzéke nem mindig. Egy nap például söpörni kezdi a kápolna kórusát, közben elhívják máshová, hogy segítsen. Segítés közben elfeledkezik előbbi munkájáról és amikor officiumra csengetnek, a seprű, lapát, a szemét, mind ott van a stallumok közepén. Elég megalázó hanyagság ez egy asszisztensre nézve.

Lelki frigy

A szent misztikus életének döntő jelentőségű eseménye következik be most: átformáló egyesülés Krisztussal. A Margit-Mária életéről szóló írások egy része, köztük nem is a legjelentéktelenebbek, még csak meg sem említik, mások néhány sorban intézik el, anélkül, hogy kiemelnék az isteni beavatkozás fontosságát és következményeit Ala-coque nővér életének további alakulása szempontjából. Nyomában ugyanis megváltozik egész magatartása.

Jézus Szíve három eddigi megnyilatkozása, a három nagy jelenés, kétségtelen, már magával hozott bizonyos természetfeletti elvárásokat Margit-Mária számára, ezek azonban mindenekelőtt a lelkeknek szánt karizmatikus kegyelmek voltak. A Paray-i misztikus egyes történetírói annyira fontosnak látták ezeket, hogy az „ígéretektől” eltekintve semmi mást nem tartottak jelentősnek élete 1675 és 1690 közötti szakaszában. Minthogy nem tudták rögtön a nagy jelenés után „eltemetni”, életének másodrendű epizódjaira vetették rá magukat. Figyelmen kívül hagyták viszont a természetfeletti csúcsokat, amelyekre a Megváltó felvezette szeretett tanítványát, ahogyan átsiklottak annak a természetfeletti átalakulásnak kihatásai fölött is, amelyeket mind a zárda életére, mind a Jézus Szíve tisztelet elterjedésére gyakorolt.

A lelki frigy az Istennel való egyesülés legmagasabb foka, amelyet a lélek itt lent a földön elérhet. Amint Szent Bernát mondja az „*Isten szeretetéről szóló értekezés*”-ben, „*a Vőlegénynek és a menyasszonynak végtelenül bensőséges és végtelenül tiszta ölelése*”, amely még a mennyország előtt bekövetkezik. Bernát doktor szerint a lélek ebben a szeretet negyedik fokozatát éri el, ahol az ember önmagát is csak az Istenért szereti. Avilai Teréz a maga részéről úgy fogalmazza meg, hogy a lélek behatol a „*belső várkastély*” *hetedik lakásába, amely egyúttal az Isten lakása is.*

Keresztes Szent János azt írja, hogy az Úr „*csodálatra méltó dicsőségében közli magát a lélekkel, önmagává alakítja át azt: ennek következtében Isten és a lélek eggyé válnak, ahogyan a kristály és a fénysugár, amely azon áthatol, ahogyan a szén és a tűz, amely azt izzóvá teszi, ahogyan a bolygók és a Nap fénye, amely azokat megvilágítja*”. „*Isten – mondja még – mérhetetlen szeretetének ellenállhatatlan hatalmával abszorbeálja, feloldja önmagában a lelket.*”

Ugyanakkor, mivel a hit homályos fátyla valamiképpen kettéhasad, a lélek az eksztatikus elragadtatás gyengeségei nélkül, tisztán értelmi látomás, vízió által látja, hogy a Szentháromság személyei a legbensőségesebb módon benne lakoznak. „Természetfölötti tudás ez” – mondja Keresztes Szent János – „magának Isten lényének fenséges és átható átérése”. Isten beleönti a lélekbe azt a kifejezhetetlen ismeretet, amellyel Ő saját magát ismeri.

Avilai Teréz ezért énekelheti:

*„Gazdag a nász, amelyet Jézus
elkészíteni maga kegyeskedett,
midőn a kiválasztottak fényét
adja meg a lelkeknek, akiket szeret.”*

A mennyszámban az isteni Lényeg efajta látomása világos és állandó lesz. A misztikus frigy örömei között ez azonban csupán epizódikus, mozzanatos jellegű, nem teszi képtelenné a misztikust, hogy mással foglalkozzék vagy épp hogy emberi dolgok között éljen. Mégis a lélek ilyenén összeolvadása az Úrral állandó marad. Szent Teréz hasonlata: a kis pataknak, ha beleveti magát a tengerbe, lehetetlen attól elválnia.

Keresztes Szent János a *Lélek nászdala* című költeményében úgy fejezi ki ezt, hogy „a fehér galamb az olajágot hozva visszatért a bárkába”. Ki is fejtí a költői kép értelmét: „a lélek, miután a lelki frigy beolvasztó és átalakító kegyelme által egészen tiszta és szép lett az isteni Jegyes szemében, végleg visszatér, mint Noe galambja a vízözön után, az isteni Szív bárkájába.” Olajágot hord ez, a mindörökre megszerzett béke jelképét. Az Énekek énekének szava szerint a Király bevezeti boros házába és csókra nyújtja ajkát. Ki nem fejezhető nyugalomban és mélységes csendben örvendeznek egymásnak, az Isten és ő. Megszabadul a szenvedélyek zűrzavarától, a szeretet és a szárazság szorongásaitól, valóban lelkivé lesz, „az éjszaka derűssé válik”, „a láng ég és többé nem okoz szenvedést”:

*„Ó, élő lángja a szeretetnek,
amely gyöngéden megsebzí lelkemet
annak legkeményebb középpontjában”*

– írja Keresztes Szent János. A lélek Isten csodás teljességének birtokában valamiképpen magában az istenségben fürdik és – ahogyan a *Lélek nászdalában* mondja –: „*ami a legbensőségesebb benne, gyönyörűségek között, a valódi élet lelki vizei között úszik*”.

A keresztség kegyelmének nyomán minden igaz lélek meghívást kap a kegyelmi élet e kiteljesedésére. Mégis, még a szentek közül is sokan, még ha bensőségesen egyesülnek is Istennel, nem ismerik, nem tapasztalják meg a megvilágosodás és az átalakuló egyesülés ilyen örömeit. Csak az égben ébrednek rá, milyen csodákat művelt bennük a végtelen Szeretet. Isten csak ritka kiváltságosoknak adja meg ezt a felismerést itt a földön. Margit-Mária közéjük tartozott.

A végső megtisztulás

Az Isten felkészíti a lelket a misztikus frigyre: az érzékek és a lélek éjszakáin vezeti őt keresztül. Az Úr szolgájának a legkeményebb személyes önmegtágadásra, aszkézisre kell ráadnia magát. Ennek alap-tételeit így fogalmazza meg Keresztes Szent János:

*„Nem azt kell választani, ami könnyebb, hanem ami nehezebb,
Nem azt, ami izlik, hanem az izetlent,
Nem azt, ami tetszik, hanem ami nem tetszik,
Nem azt, ami vigasztal, hanem ami a szomorúság tárgya,
Nem valamit akarni, hanem semmit nem akarni,
Nem azt keresni, ami a dolgokban a legjobb, hanem ami a rosszabb*

és a Krisztus iránti szeretetből a teljes kifosztottság, a tökéletes elszakadás és a tökéletes szegénység útjára lépni minden vonatkozásban, ami ezen a világon létezik” (Kármel hegye, I. könyv, XIII. fejezet), elszenvedve ugyanakkor az Isten tevékenységét, midőn az neki-lát, hogy megtisztítsa a legapróbb tökéletlenségektől: többé nem cselekvéséről van szó tehát, hanem mindannak elviseléséről, amit Isten rámér, hogy elszakítsa az emberektől és önmagává alakítsa át. Mielőtt a fáhasáb átalakul égő parázssá, a tűz eltávolít belőle minden nyirkosságot és tisztátalanságot s a fa feketévé lesz, mielőtt a tűz elémésztené. Az Isten összemorzsolja, sötétségbe borítja a lelket, mert az isteni fény túlságosan erős a hit még gyenge szeméi számára, vakká teszi a szemet és fájdalmassá a látást. Az ilyen lélek semmi más

nem lát többé, csak nyomorúságait és ez a látvány szorongással tölti el és elcsüggeszti őt. Mindehhez még egyéb gyötrelmek is társulnak: zúgolódások, csúfolódások, árulások, a gyóntató korholása, testi betegségek, az önámítás miatti félelmek, lelki szárazságok, ördögi kísértések, megfosztatás minden vigasztalástól stb . . . „Az ilyen vihar idején – írja Szent Teréz – nincs más orvosság, csak az Isten irgalmába vetett remény”. A lélek azután meglátja, hogy ebben a kegyetlen csatában mégis az Isten az, aki az igazi harcot vívja, nem pedig ő.

A misztikus éjszakák e leírása pontosan megfelel annak, amit eddig láttunk kibontakozni a Paray-i szent lelkében. Ő is egészen átment az isteni szeretet tüzén, amely sötétbe borítja a lelket, teljesen végigszenvedte ezt a tüzet, amely mint Claudel mondja: „tisztá, élő, átható, maró, legyőzhetetlen, ellenállhatatlan”, amely azonban „szentté, egyenessé, élővé, égővé, ékesszólóvá, emésztővé, legyőzhetlenné, kápráztatóvá” teszi Margit-Máriát.

Isten ezen az 1684-es őszön, már több nappal azelőtt, hogy misztikusunk lelki magányba vonult volna, fellobbantotta benne az égő vágyat az egyedüllét után és hogy mélységesen, ugyanakkor egész lelki és testi mivoltát felölelő örömben szedje össze minden képességét. „Csak annyi szabadságom marad már – írja – hogy ráhagyatkozam arra az uralkodó hatalomra, amely lelkem mélyén teljesen elborított engem.”

Mikor megkezdvi visszavonulását, megkezdődik a kiváltságos lélek végső megtisztítása is:

„Az első napon úgy tárta fel előttem Szent Szívét, mint egy égő kohót, amelybe, úgy éreztem, beledobtak engem és élő lángjai egyre inkább belém hatolnak és felizzítanak, hogy úgy láttam: hamuvá változtat engem. S e szavak szálltak felém:

– *Íme, szeretetem tisztító tüze, amelyben meg kellett tisztítani téged e megtisztító élet során; utána fényben szerzek lakást neked és elvezetlek az átalakító egyesüléshez.*” A misztikus tehát elérkezett a megvilágosodás és a lelki frigy előtti utolsó szakaszhoz.

Margit-Mária megtelik Istennel és elmerül benne, nem tudja az égben van-e vagy a földön. Még csak gondolni se tud bűneire. A gyónását megelőző éjszakán azonban Isten felébreszti és megmutatja neki minden bűnét: amikor majd elmegy, hogy megtegye bűnvallomását, csak egy-kettőt tud – felolvasni közülük – most azonban oly erős a bűnbánata, a sajnálkozása, amiért megbántotta a végtelen jószágot,

hogy vad fájdalom hasít belé. Minden elégtételt megadna, a legkegyetlenebb vezeklést is vállalná, hogy jóvátehesse vétkeit.

Isten még akkor is megérezheti vele nyomorúsága súlyát, amikor megszabadítja attól.

Az átalakító egység

A megtisztulás három napja után Isten, aki maga a fény, feltárja előtte világosságát: *„Bebocsátást kaptam a dicsőség és a világosság lakásába, ahol én, hitvány semmi, olyan kegyekben részesültem, amelyeknek egyetlen óráig tartó élvezése elegendő, hogy minden mártírt kárpótoljon kínjaiért.”*

Ezután következik a lelki frigy. Szerzetesnői fogadalma annak idején ennek volt formája és kezdete: *„Mérhetetlen szeretettel tette magává lelkemet, de olyan módon és oly fokú egyesüléssel, amit nem lehet kifejezni, szívem tiszta szerelmének egyetlen lángjává változott, hogy felemésszen minden földi szeretetet, amely ahhoz közelednék; tudtomra adva, hogy létem egyetlen célja: szünet nélkül hódolni az ostyában rejtőző jelenléte és a Legszenőbb színe alatt hozott áldozata előtt, hogy nekem is ugyanilyen minőségben kell szünet nélkül áldozatul adni neki lételemet az imádó szeretet, a megsemmisülés által és azáltal, hogy osztom az Eucharisziában megvalósuló életformáját – a halál áldozatát.”*

Így éli meg ezentúl szerzetesi fogadalmait: a szegénységet, engedelmisséget, tisztaságot, az Eucharisziával való hasonlatosságban, némán, mint a tabernákulum ostyája, egyesülve a szentségi Jézus imádságával, akár Atyját imádja az, akár érettünk jár közbe. *„Mindenben, amit teszek vagy szenvedni fogok, behatolok majd a szentséges Szívbe, hogy átvegyem szándékait, hogy egyesüljek vele és segítségét kérem. Minden cselekedetemet felajánlom az isteni Szívnek, hogy tegye jóvá abban mindazt, amit hibásnak talál.”*

Amikor ezek után az áldoztató rácshoz térdelt, Krisztus tudtára adta misztikusunknak, hogy szívébe beleplántálja a maga eucharisziás életét, *„az elrejtett, az emberek szemében nem létező életet, a halál és az áldozat életét”*. És Jézus az erőt is megadja hozzá Margit-Máriának, hogy megvalósítsa azt, amit őneki jogában áll elvárni tőle.

Margit-Mária így, miután már a megtestesült Ige Szívének tanítványa, áldozata és örököse volt, most jegyese lett. A Megváltó már az első látomásban lángragyújtotta bizalmasa szívét, amikor belemerítette a magáéba. Itt és most azonban az átalakulás tökéletes és lényegig ható. Keresztes Szent János kifejezése szerint: *„Mivel mindegyik önként és szabadon ajándékozta meg a másikat, mindent közösen birtokolnak, azt mondják egymásnak, amit az Isten Fia mondott az Atyának: Minden, ami az enyém – az a tied és minden, ami a tied – az az enyém.”*

Levél Soudeilles anyához

Margit-Mária ez után a lelki magány után, november 3-án fordul Soudeilles anyához azzal a kéréssel: ajánlja fel magát, személyét Jézus Szívének:

„Ha egészen érte akar élni és el akar jutni a tökéletesség ama fokára, amelyet ő kíván öntől – írja neki – teljesen, fenntartás nélkül fel kell áldoznia neki magát és mindazt, ami öntől függ, hogy ezentúl mindent csakis ennek a szeretetre méltó Szívnek akarata által akarjon, mindent csak az ő érzelmeivel szeressen, csak az ő fényénél cselekedjen, semmit ne kezdjen, amíg előbb ki nem kéri az ő tanácsát és segítségét, neki engedje át a dicsőséget mindenért, neki adjon hálaát bajainkban csakúgy, mint vállalkozásaink sikerében, mert mindennel meg kell elégednünk, semminek nem szabad bennünket megzavarnia, nekünk elég kell, hogy legyen, ha az isteni Szív elégett, ha őt szeretik és dicsőítik meg.

És ha barátai közé akar tartozni, ajánlja fel áldozatul neki önmagát valamelyik hónap első péntekén, áldozás után, amit az ő szándékára végez; ajánlja fel neki önmagát egészen, hogy megadja és megszerzi neki mindazt a szeretetet, tiszteletet és dicsőítést, ami csak módjában áll, és mindezt olyan módon, amilyenre ő ihleti önt.

Ez után ne tekintse magát egyébnek, mint a mi Urunk, Jézus Krisztus imádandó Szíve tulajdonának és alárendeltjének, hozzá folyamodjék minden szükségében, benne rendezze be lakását, amennyire csak bírja; ő pedig az ön cselekedeteiben jóvá teszi mindazt, ami azokban csak tökéletlen lehet és megszenteli, ami azokban

jó, ha ön mindenben egyesül az Ő önt illető nagy szándékaival, hogy sok dicsőséget szerezzen önnek, ha ön hagyja őt cselekedni.”

Margit-Mária is, miután a misztikus frigy révén Krisztussá formálódott, így lesz apostolává, így lát neki, hogy az isteni Szívnek új barátokat szerezzen, akik teljesen átadják magukat szeretetének.

A lelki frigy következményei

A lelki frigynek valóban az a rendeltetése, hogy szünet nélkül műveket alkosson Isten dicsőségére. A nagyon szeretett másik fél birtokában a lélek nem szunyókál, hanem, mivel isteni erőben részesül, „félelmetessé válik, mint egy jól rendezett sereg a csatában”, hogy a királyok királyának hódításait szolgálja. Márta és Mária tehát összefognak és a kontemplációnak ez a legmagasabb foka csodálatos cselekedetekbe torkollik. Minden nagy misztikus jelentős alkotó lett. Sziénai Katalin vezette vissza a pápát Rómába, Avilai Teréz zárdákat alapított. Ugyanilyen alkotó lett Margit-Mária is.

1684 őszének utóján a paray-i zárdában megbetegedett a novíciák mesternője. Alacoque nővért bízták meg helyettesítésével. S ő teljesen átadja magát a lelkek szolgálatának, akiket alkalmassá kell tennie a szerzetesnői életre. Őket vezeti be először a Jézus Szíve tiszteletbe, hogy rajtuk keresztül meghonosítsa az egész közösségben. Languet azt mondja: *„Megújhdott ez a ház és amíg azelőtt oly lagymatag volt a tökéletességi gyakorlatokban, a rend egyik legbuzgóbb zárdája lett . . . A reform azzal az életszentségre való törekvéssel kezdődött, amelyre a mesternő ihlette újoncait.”*

Szentünk ugyanakkor állandó levelezésben áll Dijon-nal, Maoulins-szal, Semur-ral, hogy vonják be a Szent Szív tiszteletbe a többi zárdákat is. Ettől kezdve egy olyan Margit-Mária vonja magára a közfigyelmet, aki kevésbé félénk, vállalkozóbb szellemű és gyakorlatiasabb. Lényének egyesülése valóban átformálta őt.

Az 1684-es lelki magánya és misztikus frigye tehát döntő jelentőségű fordulópontot jelent életében: nem egészen hat esztendő van még hátra életéből, nem lehet tovább „nyögdcéslő galamb”, a lángoló Szív hírnökévé kell, hogy legyen, azé, aki kiáradásában jegyességé tette őt.

XVI. FEJEZET

AZ ÚJONCNŐK FORMÁLÁSA

Margit-Mária kis nyája

Melin anya 1684. december 31-én örömmel nevezte ki Margit-Máriát novícia-mesternővé, a kezdeményezés azonban az újoncnőktől indult ki. Farges nővér írja majd 1715-ben, hogy ő és társai „*elbűvölve Alacoque nővér szavaitól, ahogyan Istenről és arról beszélt, mennyire nagyra kell becsülni az engedelmességet, felkeresték a főnöknőt, hogy megkérjék: nevezze ki mesternőjükké, hadd tanulhassák meg a példáján, hogyan kell előhaladni a tökéletességben, abban az állapotban, amelyet maguknak választottak.*”

Kis nyájának népszavazása alapján veszi át tehát annak vezetését. A csoportot ekkor három fogadalmas alkotja, a két Verchère nővér: Françoise-Rosalie és Péronne-Marguerite, továbbá egy novícia: Marie-Françoise Bocaud, aki majd a következő év március 4-én tesz fogadalmat és egy posztuláns, Bouthier kisasszony, aki 1686. február 11-én öltözik be. A következő évben csatlakozik a csoporthoz Marie-Nicole de la Faiges de Claines, aki 1686. május 12-én kezdi meg noviciátusát. Margit-Mária nagyon szereti ezt a kislányt, „*buzgósága és szerénysége okán az ő kis Gonzaga Alajosának*” nevezi és megígolja neki, hogy egyszer majd ő lesz a Paray-i zárdá főnöknője. Van köztük azonban két fogadalmas is, Claude-Marguerite Billet nővér és Anna-Alexis de Mareschale nővér, akik már hat-tíz éve tartózkodnak a zárdában, mégis azt kérik, hogy „*különleges kegyképpen térhessenek vissza a noviciátusba ennek a szent mesternőnek a keze alá*”. Melin anya megengedi nekik.

Ahogy azt az „*Újoncnők direktórium*” ajánlja, Margit-Mária mindenképp előtte a szívüket akarja megnyerni, azzal, hogy megmutatja nekik jóindulatát. Mintha nem lett volna már eleve nyert ügye! Languet így írja le Alacoque nővér magatartását leányai körében: „*Bánásmódja szelíd és kedves volt – írja szerzőnk – szeretettel igyekezett könnyíteni nehézségeiken, szünet nélkül mindenben igyekezett kiszolgálni őket, figyelmes volt irántuk, igyekezett megelőzni*

minden lehetséges óhajukat, szívélyesen fogadni és meghallgatni őket, egy szóval megadni nekik minden apró gondoskodást, mindent felhasznált velük kapcsolatban, amit a barátság sugall és a szeretet megkövetel, méghozzá eredményesen. Ugyanakkor figyelmesen tanulmányozta lelki és kegyelmi adottságaikat, hogy azoknak a hajlamoknak megfelelően vezesse őket, amelyeket Istentől kaptak . . . De a szabályok laza és hanyag gyakorlását, a könnyelműséget a szavakban és a viselkedésben, az üres mentegetődzést a megalázkodásban, az okoskodást és a morgolóaszt az engedelmességben, a hivalkodás fortélyos ügyeskedéseit és az elfogultságot önmaguk iránt, amely élvezettel panaszkodik és gondosan mérlegre teszi mindazt, hogy ki mit végzett, vagy szenvedett – mindezt szigorúan megróttá. Az efajta elfogultságokat az önszeretet csírájának tekintette és azt vallotta, hogy idejekorán ki kell azokat irtani. Legkevésbé azt túrta el, ha lányai külön barátoktak egymás között, aszerint, hogy ki kinek volt rokonszenvesebb, mert meggyőződése volt, hogy ezek jelentik a legfőbb akadályt a tökéletesség útján, de az egyetemes szeretetből fakadó köteleességek érvényesülésében is.”

Margit-Mária részben külön és személyes „figyelmeztetésekkel” (ötvenegy maradt fenn belőlük), részben „felhívásokkal” (ezekből huszonhat maradt meg) irányította újoncnőit. Ez utóbbi azokat az eligazításokat jelentette, amelyeket a mesternő az összes újoncnőnek együttesen adott egy-egy ünnep vagy liturgikus időszak alkalmából, bizonyos számú gyakorlatokat ajánlva nekik a nap vagy az időszak megszentelésére, vagy egy misztérium tiszteletére. Ránk maradt néhány ádventi és nagyböjti, illetve lelkigyakorlatos felhívása – mai szóval úgy mondhatnánk: körlevele. Fennmaradt néhány olyan is, amelyek arról szóltak: miként kell gyakorolni a szelídséget és az alázatot, hogyan kell követni Mária-Magdolnát, segíteni a purgatóriumi lelkeken. Ilyen fajta felhívásokban tanította novicáit arra is, hogyan kövessék, illetve utánozzák és osszák meg Urunk eucharisztikus életét, oldódjanak fel a Szent Szív mélységében, vagy hogyan lesz Jézus Szíve az örökségük, és hogyan írják be nevüket Jézus Szívébe. Bármennyire is érdekesek ezek az írások, sokkal kevésbé tanúskodnak a szent ítélőképességéről, lelkiségéről és az újoncnőkkel kapcsolatos gondjairól, mint az egyéni személyes jellegű figyelmeztetései. Ezek tulajdonképpen kis cédulák, mesterkéletlen, formalitásoktól mentes levelek: „Mindennél csodálatosabbak a tanácsok – írja

Languet – amelyeket újoncnőinek adott . . . S önmagát is lefestette bennük, anélkül, hogy gondolt volna rá. Stílusában nincs semmi mesterkéltség, keresett, finomkodó, természetesen folyik a szív képességeiből, egy olyan szívből, amelynek nézetei épp oly szentek és kifinomultak, amennyire természetesek.”

„Ismerem bárányaimat”

Egyetlenegy kivételével, amelyet Marie-Christine Bouthier nővérnek írt, nem tudjuk, hogy melyik figyelmeztetését személy szerint melyik újoncnőjéhez intézte. Margit-Mária nagyon jól ismerte mindegyiküket, akár ennek, akár annak szánta a jó tanácsát, megjegyzései tehát személyhez szólók és pontosak. Láta, hogyan élnek a fiatal lányok, akiket alakítania kellett, ezek tartózkodás nélkül tárták fel magukat előtte, és amint Billet nővér az 1715-ös eljárásban tanúskodott róla, az is megtörtént, hogy a mesternő természetfeletti úton ismerte meg belső adottságait és azt, ami lelkük legrejtettebb zugában ment végbe. A figyelmeztetések tehát, amelyeket adott, mindenkor nagyon találóak voltak.

Egyet akart mindnyájuktól és külön-külön mindegyiküktől: azt a tökéletességet, amelyet Urunk várt el tőlük. „Oly nagyon szeretném, hogy ön tökéletes legyen – írja a szent az egyik újoncnőnek – nagyon lesújtana engem, ha azt látnám, hogy ön nem úgy munkálkodik, ahogyan kell.”

Ahhoz, hogy eljussanak az életszentségre, küzdeniük kell hibáik ellen. Margit-Mária tehát, ha szükséges, figyelmezteti, inti is őket. Az egyiknek ezt írja: „Fékezze meg szelidséggel szellemét, amely mindenkor sürgőldödni akar”. Egy másiknak: „Önnek nagy veszélye a hiú tetszelgés”. Egy harmadiknak, aki kísértésekkel küzd, így ír: „Figyelmeztetem, hogy nagyon vigyázzon magára, nehogy a sátán valamiben erőt vehessen magán . . . Hiszem, hogy a Szent Szív próbára akarja tenni önt, mint az aranyat a tégelyben, hogy a hűséges szolgálói közé sorolhassa.”

Egyikükből az alázat hiányzik: már pedig – mondja – „az alázat az ön üdvösségének legbiztosabb útja.” „Nagyon veszélyes állapot az ön számára, hogy becsülik és tapsolják. Kerülje a hízelgő nyelveket és az emberi elismerést, mert azt meggondolatlanul a szeretet fölé

helyezi, amellyel a Szent Szívnek tartozik. Meg kell aláznia magát, hogy tökéletes lehessen. Minden más út nagyon veszélyes az ön számára.”

Marie-Christine Bouthier kedélye szélsőségek között csapong: egyszer jókedvű és vaskos tréfákat mesél, máskor meg mogorva, önuralom nélkül csak azt hallgatja és nézi, ami tetszik neki, a szilencium idején beszél. *„Ezek, szegény gyermekem, nagyobb akadályai a tökéletesség útján, mint ahogyan gondolja, Urunk Jézus Krisztus Szent Szívének szeretete azt várja öntől, hogy gyorsan változzék meg, ezt azonban nem lehet elérni másképp, csak valódi önmegtartózkodással.”*

Mindenek felett azonban a személyválogatás ellen küzd. Határozottan figyelmezteti leányait:

„Önök túlságosan a teremtményre pazarolják szívüket, és azt többre becsülik, mint a Teremtőt. A teremtmény szeretete méreg a szívünkben, megöli benne a szeretetet.”

„Haljanak meg minden haszontalan rokonszenynek és Jézus él majd önökben.”

„A legfőbb Mester látja, hogy oly gyakran hagyják el őt csak azért, hogy egy idegenhez szegődjenek. Ő szeretetének kötelékével pórásra köti és úgy húzza magához önöket, mint a kis kutyákat. Mivel göröngyös úton vezet magukat, gyakran hátrafordítják fejüket, kutatva, nem találhatnának-e valakit, akitől valami enyhülést kaphatnának. De hiába, arra felé kell menni.”

„Oly nagy dolog-e tehát egy teremtmény barátsága, hogy inkább hajlandók elveszíteni Urunk Szent Szívének kegyeit, mint megtörni egy természetes rokonszeny vonzását? Csak a kegyelemhez való hűség akadályozhatja meg, hogy ez a rossz nagyra nőjjön szívünkben. Lejtő ez: ha nem vigyáznak, szívük könnyen hozzátapad a teremtményhez és ennek következményeként Isten mindig távol marad onnan, mert ő nem akar megosztott szívet.”

Margit-Mária még meg is fenyegeti őket: *„Ha nem fogadják meg, amit mondok, a Szent Szív elhagyja önöket, és én is, száraz és terméketlen növény válik magukból, ami csak arra való, hogy kitépjék és tűzre vessék. Ez az a szerencsétlenség, ahová a teremtmények szeretete, azok tisztelete és barátsága taszítaná magukat.”*

Néhányszor a mesternő nem titkolja el az újoncnők előtt, hogy imádság közben jött rá, vagy éppen az Úr mutatta meg neki, hogy

mit kell mondania. *„Tegnap este, mikor felajánlottam önt Urunknak, az a gondolat támadt lelkemben – írja – legyen hűséges az útján, viseljen el ott panasz nélkül mindent, mert addig nem tartozhat az ő Szent Szívének tökéletes barátai közé, amíg meg nem tisztul és át nem megy a próbán.”*

Egy másiknak kijelenti: *„Majd imával és szentáldozással fordulok Urunk Szent Szívéhez és utána egyszerűen elmondom a gondolatomat.”*

Nem riad vissza, hogy egy másiknak megmondja: *„Urunk azt akarja, mondjam meg: nincs meglegedve önnel és ha nem igyekszik megfélekezni heveskedéseit és haragjának hirtelen fellobbanásait, arra kényszeríti önt, hogy távozzák a szívéből.”*

Még egy figyelmeztetés: *„Ha tudná, hányszor sújtja le őt, amikor ön gyarlóságából elhanyagolja azokat az ösztönzéseket, amelyeket ő ad önnek, hogy hagyja el szétszórtságát és gondolkodjék el önmagán.”*

Bármennyire is kimutatja Margit-Mária szeretetét irántuk, az újoncnők tudják, hogy szeretete mindenek felett természetfeletti: *„Ha azt hinném, hogy nem igazi barátai a Szent Szívnek, soha se tartanám barátaimnak önöket én sem.”*

Minden figyelmeztetés személyes hangú és a körülményekhez szabott. Ugyanakkor az egész cédulaanyag olyan összefüggő és egységes lelki tanítást, spirituális doktrínát alkot, amely egyszerre egészséges és mély. Különösképpen az bennük a meglepő: a szent egyáltalán nem kéri újoncnőit, hogy az ő sajátos és rendkívüli útját kövessék. Bizonyos, hogy beszél nekik a szenvedésről és a keresztről, de olyan önmérséklettel és akkora tapintattal, hogy az az érzés támad fel bennünk: ez a két vonás legyőzhetetlen szükséglete és minden cselekedetének elmaradhatatlan kísérője, járuléka. És talán ebben a mértéktartásban, a lelkeknek és az isteni szándékoknak ebben a megértésében lehet legjobban meglesni Margit-Mária valóság érzékét, emberi és természetfeletti kiegyensúlyozottságát.

A szerzetesnői hivatás

A fiatal lányok, akiket ez a misztikus lélek tesz alkalmassá a szerzetesnői életre, Istentől kapták hivatásukat. Hálásnak kell, hogy le-

gyenek tehát az Úrnak ezért a hivatásért: „*Különleges kegyelem ez, amelyet kevesen kapnak meg a világon és amelyről számot kell adni a halál óráján.*”

Az egyik újoncnőnek, aki kételyekkel küzd, azt tanácsolja Margit-Mária: „*Ne gyötörje magát a vizsgálódással, Istentől eredt-e a hivatása, nem szabad kételkedni benne, hogy egyike azoknak a palántáknak, amelyeket a mennyei Atya azért ültetett az ő virágos kertjébe, hogy azt művelje, növelje és felvirágoztassa.*”

A mesternő minden újoncától kéri: feleljen meg az isteni hívás kívánalmainak: „*Amikor szerzetesnők lettek, az volt az egyetlen céljuk, hogy egészen odaadják magukat Jézus Krisztusnak, tehát azt teljesen és minden dologban meg kell valósítaniuk.*”

„*Isten a szent szerzet bárkájába helyezte el önöket, nincs többé más feladatuk, mint ráhagyni magukat és engedni, hogy vezesse önöket a szent engedelmesség útján, mert ebben mutatja meg igazán, mi a szándéka önökkel.*” Ennek előfeltétele: alkalmassá kell tenni magukat arra, hogy hűségesen meg tudják őrizni a csendet, átérezni Isten jelenlétét, megfegyelmezni érzékeiket, elvégezni a noviciátusban előírt gyakorlatokat. Különösképpen pedig azt mondják maguknak: „*Nem azért jöttem a szerzetbe, hogy ott a magam akaratát kövessem.*”

És mindenek fölött azt tartsák szemük előtt: „*a Vizitáció igazi szelleme: mélységes alázat Isten felé és nagy jóindulat a felebarát iránt.*”

A lélek harca

Margit-Mária semmiképp se mutatja be könnyűnek a szerzetesnő életét. Isten iszonyodik a lanyha és alantas lelkektől, tehát ő is: „*Az erényt nem lehet fáradozás nélkül gyakorolni.*” . . . „*Ez az élet viadal*” és „*erőszakkal, karddal kell utat törni benne*”. Ám ha valaki vállalja a küzdelmet, nem marad el Jézus Szívének kegyelme, se a segítsége: „*Legyen erőszakos, mint azok, akik erővel hódítják meg a mennországot: a bért csak a győzteseknek adják meg.*”

Félre kell vetni a pipogyaságot és a középszerűséget is: „*nemcsak a bűnt kell elűzni, hanem minden szándékos tökéletlenséget, amely, akármilyen csekély is legyen, be tudja szennyezni a szív tisztaságát.*” . . . „*A szeretet eltaszítja magától a lanyhákat és csak az alázato-*

saknak és a lelkeseknek adja oda magát.” . . . „Az égő gyertyát kell utánozni.” . . . És: „kerüljön bármibe, állhatatosnak kell lenni, mert a Szent Szív ellensége az állhatatlanságnak: ezért tehát szüntelenül erőszakot kell vennünk önmagunkon.”

„Soha ne veszítse el a bátorságát és ne hagyja, hogy bármi is megzavarja.” . . . „Ha szeret, semmi se lesz önnek nehéz.”

Jézus Szívének szeretetében

Margit-Mária a lelki élet francia iskolájához tartozik. Lelkisége tehát Isten-központú. Istent kell „mindenben dicsőíteni”, magunknak semmit nem tulajdonítani, ha csak nem „a tehetetlenséget, a szegénységet, a megvetetést és a fájdalmat”. Egyik leányának írja: „Mondja sokszor: Mit adok az Úrnak a sok jóért, amelyet velem tesz? Mindörökre neki adom áldozatul egész lényemet, szeretetének tiszteletére és felségének dicséretére. Ezért én őt választom szeretetem egyetlen tárgyának, szívem egész kincstárának, lelkem minden örömének.”

Isten azonban testté lett és az Ige megtestesülésének, amely az emberek iránti szeretetből történt, mi lehet más a jele, mint Jézus Szíve? Az Istennek szentelt lélek tehát „mindenben megdicsőíti” ezt a Szent Szívet is, mert – amint az egyik újoncnőnek írja: „Ő az ön lelkében uralkodik, irányítani és kormányozni akar, azzal, hogy ő adja meg az indítást minden cselekedetének és ő a tárgya minden szeretetének.” . . . „Ha fel tudjuk fogni – írja – irántunk érzett szeretetének izzását és azt, hogy milyen jó őt szeretni és egészen az övé lenni, szívből megvetünk minden egyebet.”

Margit-Mária tehát azt tanácsolja újoncnőinek, hogy Jézus Szívébe vessék minden bizodalmaikat és benne szerezenek maguknak lakást: „Egyesítsék a tisztaságukat az ő szent szándékaival, amelyek révén felajánlják magukat neki, hogy tegye tökéletessé mindazt, amit tökéletlennek talál önökben, akár imádságban, akár másban.” . . . „Helyezzék el benne mindazt a jót, amit tesznek: benne keressék mindazt, amire szükségük lesz, vele egyesülten mindenkor, mindenben, amit tesznek vagy elviselnek. Ha pedig valamilyen hibát követnek el, forduljanak az isteni Szívhez, hogy tegye jóvá azt.”

„Benne találnak orvosságot bajaikra, erőt gyengeségeikben, menedéket minden szükségükben.”

„Úgy kell feltárni előtte minden nehézségüket, ahogyan a gyermek fordul atyjához, hiszen ő gyermekévé fogadott a keresztfán mindnyájunkat. Ezért nem is hagyja el egyiküket sem, ha önök nem hagyják el őt már előbb.”

„Úgy húzzák meg magukat Jézus Krisztus Szent Szívében, ahogyan a gyenge a biztonságos erődben, oda meneküljenek, amikor úgy érzik, hogy megtámadják önöket az ellenségeik, amelyek lelkük mélyén székelnek, amelyek zűrzavarba és gondba akarják beletaszítani lelküket, mihelyt legkisebb nehézségük támad valamiben.”
... „Igyekezzenek mindent ebben az isteni Szívben megtalálni.”

A francia iskola Bérulle nyomán azt kéri a keresztyéntől, hogy az másolja le életében Jézus Krisztus „állapotait”. Margit-Mária ugyanezt, az azonosuló lelkiéletet kéri újoncnőitől. Jézus Szíve legyen követendő példájuk: „Igyekezzenek – írja – életüket Jézus szeretetre méltó Szívének mintája, alázatos szelidsége szerint kialakítani.”

... „Ő azt akarja, hogy szívüket az ő Szívének erényeihez igazítsák” ... Tehát: „Jézus Krisztus szeretetre méltó Szíve legyen foglalatosságuk, elmélkedésük, beszélgetéseik tárgya, könyvük, mindenben eligazítójuk. Ő kell, hogy betöltse emlékezetüket, megvilágítsa értelmüket, lánggra lobbantsa akarataikat.”

Ha valaki ilyen módon szemlélődik és elmélkedik, utánozza majd Jézus Szívét: anélkül, hogy új eszközöket keresne a tökéletesedéséhez, hozzá alakítja magát, elsősorban ahhoz, amire különösképpen meg akarja tanítani az embereket: legyenek hozzá hasonlók szelidségben, alázatban és szeretetben. „Őn azért vonul magányba – írja egyik újoncnőjének – hogy Jézus Krisztussal azonosuljon, hogy az övével egyesítse akarataát, az ő szegény és alázatos életével a maga életét.”

A szív tisztasága

Figyelmezteti őket: Istent nem lehet igazán szolgálni és megdicsőíteni, sem a Megváltó Szívét igazán tisztelni és követni, ha nem mondunk le a teremtményekről: az Úr nem akar osztozni. „Ő úgy akarja birtokolni szívünket, hogy azt mindentől mentesítsük.”

„Jézus imádató Szíve olyan szíveket akar, amelyek mindentől elszakadtak” ... „Az önök jegyese nem tűr vetélytársat, egészen

akarja birtokolni szívüket vagy egyáltalán nem akarja – tanítja újoncnőit. – Ha nem száműzik onnan a teremtményt, ha nem hagyják el azt az ő szerelme kedvéért, ő hagyja el önöket, ő szakítja el a szívét önöktől. Nincs középút: mindent akar vagy semmit nem akar... Hagyjanak el mindent és mindent megtalálnak a Szent Szívben” ... „Egyetlen barátjuk, támaszuk, örömük akar lenni.”

A teremtmény, „amely csak a rosszra képes”, lehet apró semmiség is, amihez az emberek ragaszkodni szoktak. A mesternő az egyik újoncnőtől azt kívánja, hogy „tökéletesen mondjon le használati tárgyairól”, még ha apróságnak is látszanak, nem szabad hogy megtartsa azokat. Lehet az egy bizonyos kedvtelés vagy rokonszenv, amelyben az ember kedvét leli, előrehaladás a munkában, a „*megfélelően és jól elvégzett dolgok*”: mindez „*elfoglalhatja Isten helyét és megakadályozhatja az embert, hogy megtalálja és birtokolja Őt.*” A szeretet, amivel az Úrnak tartozunk, meggyöngyül miatta.

A „*teremtett dolgot*” azonban mindenek előtt a ragaszkodás különböző válfajai jelentik, amelyeket az önzés, a tetszeni vágyás és az az óhaj keres, hogy szeressenek bennünket. Egy időben szemet szúrt neki, hogy az egyik szörzetesnő mindig egy másikhoz furakodik, a rekreációban igyekszik melléje kerülni, gyengéd baráti szavakat mondani és szolgálatokat tenni neki. Margit-Mária megjegyzi ezeket az apró ügyeskedéseket és figyelmezteti újoncnőjét: „*Mondja meg társnőjének nyiltan: az Úr az ön értésére adta, hogy a rokonszenv, amelyet iránta érez, akadályt jelent tökéletesedésének útjában. A rossz lélek igyekszik megakadályozni, hogy megszakítsa a kapcsolatot, amely hozzáköti. Mindez meggátolja abban, hogy egyesüljön Urunk Jézus Krisztus Szent Szívével, aki pedig visszavonul a lelkéből, ha rajta kívül bárkihez is vonzódik. Igyekezzen leigázni érzéseiket.*”

Egyébként egyetlen túlságosan erős kötődés sem hoz a léleknek egyebet zavarnál és nyugtalanságnál. „*A Szent Szív ki akarja terjeszteni szeretetének uralmát és hatalmát az önök szívében, tehát nem engedi, hogy másban találják meg tökéletes nyugalmaikat, mint a tökéletes elszakadásban a teremtménytől*” ... „*Egyedül csak ő elégítheti ki szívüket*” ... „*Az igazi békességüket és tökéletes boldogságukat csak akkor találják meg, ha tökéletesen lemondanak önmagukról és mindenről, ami nem Isten, ha viszont nem birtokolnak semmit, egészen belemerülnek Urunk Szent Szívébe.*”

Az „*efajta emberi kielégülések*” legsúlyosabb következménye: „*kiapasztják Jézus Krisztus Szívének kegyelmi forrásait.*” E tekintetben szentünk szigorúan lép fel: „*Nem tudom megérteni, hogy Ő nem elégette meg még a vonakodásukat*” . . . „*Ha Jegyesük féltékeny szívükre, legyenek önök is féltékenyek az övére, akadályozzák meg hűségükkel, hogy másnak adja azt a helyet és a barátságot, amelyet önöknek szánt Szívében.*”

Nem szabad visszaélni az isteni türelemmel, mert különben: „*Jézus Szíve ugyanúgy bánik velünk, ahogy mi játszottunk az ő kegyelmeivel*” . . . „*Ez a kegyelem, amely oly hévvel sürget minket és amelynek annyiszor ellenálltunk, elhagy bennünket és visszahúzódik, otthagyja lelkünket, mint egy száraz és terméketlen földet, amelyen csak a kárhozat virágai teremnek . . . Mert elmegy és nem tér vissza. Utána keressük és kérjük majd őt, de nem tudjuk elérni, mert ugyanúgy játszik velünk, ahogyan mi játszottunk vele. A lanyha lelkék sorsa, hogy az Úr kiveti őket Szívéből, magukra hagyja őket.*”

A szándék tisztasága

A szerzetesnőnek nemcsak azt a „*hiábavaló hajlandóságot*” kell kiirtani magából, hogy „*szeressen és szeressék*”, hanem külön akaratát is. „*Az önszeretet minden megnyilatkozása megrontott természetünk fattyúhajtása és nagy akadálya a kegyelemnek.*” Ez az önszeretet az oka, hogy nagyra tartjuk magunkat, sokat törődünk magunkkal, az emberi okoskodásoknak is, amelyek arra készítetnek bennünket, hogy „*vitába szálljunk a kegyelemmel, amikor szorítani kezd bennünket.*” . . . „*Az önszeretet olyan ravasz, hogy néha még azt is elhítheti velünk: Istent keressük, amikor a szolgálatában túlságosan ragaszkodunk a dolgokhoz. Pedig ilyenkor inkább saját kielégülésünket keressük, mint az Istent, mert a szív amely csak őt keresi, meg is találja mindenütt.*”

Ez az önszeretet hajt bennünket, hogy keressük a teremtmények tetszését és tapsait. Ugyanilyen szerepet játszik az emberi elismerés, a tekintélytartás: „*Mit szólnak majd, ha ezt az erénygyakorlatot végzem?*”

A saját akaratunkhoz való ragaszkodásnak az alázat az orvossága. Ezért intéz ilyen felhívásokat a mesternő újoncaihoz:

„Legyenek a maguk szemében az utolsók és kicsinyek, hogy növekedhessenek az isteni Szívben.”

„Az Úr csak a szív alázatosságán pihen meg. Ha ebben hiányt szenvednek, alázzák meg magukat azért, hogy nem voltak alázatosak.”

„Az igazi eszköz, amellyel hozzásegítik Jézus szeretetre méltó Szívét, hogy szívünkben uralkodjék, ha megalázzák magukat és békésen eltűrik, hogy mások megalázzák őket.”

A szándék tisztaságát úgy lehet megtartani, hogy az Istent keressük, nem pedig magunk kielégítését vagy hívságos dicsőségét.

Az imádság

Az Istent kereső lélek tápláléka az imádság. Margit-Mária tehát imádkozni tanítja újoncnőit. E téren három akadályt kell legyőzni, s ezek: a szándékos vétségek, az érzékek fegyelmezetlensége, a csend és az összeszedettség hiánya. Mindenekelőtt a szemeket, a nyelvet és a füleket kell megfosztani minden hiábavaló kíváncsiságtól, érdeklődéstől: mert *„gyakran ezek jelentik a vallási gyakorlatban minden szórakozottság, figyelmetlenség forrását és anyagát.”*

„Amikor imádkozni kezdenek, gondoljanak arra, hogy Urunkat kísérik az Olajfák hegyére, amikor ott imádkozott, és egyesüljenek az ő szent szándékaival.” Ez a legmegfelelőbb módszer, hogy elűzzük a szórakozottságot, az unatkozást vagy a hanyagságot. Ha a szórakozottság mégis erőt vesz rajtunk, azt tanácsolja: *„korholják meg és vezessék jó útra szellemüket: Ugyan lelkem, nem bírod ki Jézussal ezt a kis időt se! És térjenek vissza az imádságuk tárgyához és ne szórakozzanak azzal, hogy azt vizsgálják: min szórakoztak el. Befejezésül pedig ajánlják fel az örök Atyának az ő Fia imádságát, hogy tegye jóvá imáik hiányosságait.”*

A szent mindenek előtt az *„egyszerűség imáját”* tanácsolja. A lélek legyen *„nagyon csendes, helyezze magát Isten jelenlétébe és legyen kész minden rendelkezésének elfogadására”*. Viselkedjék tehát úgy, *„mint a tanítvány a Mestere előtt, midőn az meg akarja tanítani őt, hogyan hatja végre jól az akaratát”* – vagy pedig mint *„egy haszontalan szolgálólány, anélkül, hogy erőnek erejével nagy tetteket akarnának végrehajtani, hogy a legcsekélyebb módon is törődnének*

az önszeretet sugallataival, amely ilyenkor azt mondja az embereknek, hogy csak az időt vesztegeti és nem csinál semmit.” A léleknek tehát egyszerűvé kell válnia és rá kell hagyatkozni Isten akaratára: „be kell lépniünk Jézus Szent Szívébe és egészen rá kell bízunk a magunk gondját, úgy kell viselkedniünk ott, mint a szeretet mélységében, el kell veszítenünk azt, ami a mienk, hogy ő azt tehesse a helyébe, ami az övé.”

Mindent egybevetve, *„tegyék szívüket az ő szeretetének trónjává, vonuljanak vele együtt önmagukba, húzódnak meg ott csendben, minden erejükkel és képességükkel imádva őt, kitaszítva magukból minden haszontalan gondolatot, minden hiú kíváncsiságot, hogy a csendben hallgassák, amit a szívükben majd mond.”*

A közösségi élet erényei

Közösségben élni nem könnyű, különösen nem nőknek. A kolostori aszkézis követelményei tehát: *„inkább a lélek és az akarat áldozatait kell meghozni, mint a testi gyötrelmekét és vezekléseket.”* Margit-Mária így foglalja össze a jó vizitációs nővér erényeit: *„Legyünk egészen Istené szeretetből, egészen előjáróinké engedelmeségből, egészen felebarátunké együttérzésből.”*

„Azt, aki engedelmeskedik, nem lehet megteveszteni” – jelenti ki a szent. Ezt az engedelmisséget *„okoskodás nélkül”* kell gyakorolni, *„nem szabad zúgolódni, se kifogásolni azt, amit parancsolnak”*: Jézus engedelmisségét, amelyet különösen az Eucharishtiában tanúsít, amikor teljesen a pap kezébe adja magát, azzal kell tisztelnünk, hogy követjük azt. Az engedelmisség különösen *„az imádságra és a lélek többi gyakorlataira rendelt idő jó felhasználásában”* és a kötelességek teljesítésében nyilvánul meg: *„Nem szabad azokat elmulasztani, hacsak a felebaráti szeretet vagy a szükség nem kényszeríti rá az embert, mert minden egyéb csak járulékos dolog, amit alá kell rendelni a szabályokban, alkotmányban és a direktóriumban foglalt rendelkezéseknek. Ami a testi önsanyargatásokat illeti, azokat „csakis az előjárók parancsa alapján végezhetik”.*

A más nővérek iránti szeretet (karitás) mindenek felett a szelídség formájában kell, hogy megnyilvánuljon, ami Jézus Szívének egyik erénye: *„A szelídség a felebaráttal szemben hozzásegíti önöket, hogy*

elviseljék egymást, engedékenyek legyenek egymás iránt, segítőkészen tegyenek apró szolgálatokat egymásnak, ha hibát követtek el, kérjenek bocsánatot, még akkor is, ha netán okkal neheztelnek a másokra, mert az valamiben nem elégitette ki önöket.” ... „Ne legyenek kíváncsiak semmire, ami a másokra tartozik” ... az apró nehezteléseknek „vágják el a torkát”, „viseljék el szelíden a felebarát kedélyállapotának, hangulatainak apró ellentmondásait” ... „Legyenek szívélyesek azok iránt, akik a leginkább ellenszenvesek, legyenek velük szemben engedékenyebbek, mint másokkal szemben. Szeressék azokat, akik megalázzák és akadályozzák önöket, mert a tökéletességük szempontjából hasznosabbak, mint azok, akik hízelegnek.”

A szilencium, a csend, azon kívül, hogy könnyebbé teszi az összeszedettséget, elmélyedést és az imádságot, sokban segítségére van a karitásznak, felebaráti szeretetnek is, főként, ha egyesítik az oltári-szentségi Jézus hallgatásával: *„Az igazi szerzetesnő szűkszavú, mikor önmagáról kell beszélnie, akár öndicséretéről, akár mentegetődzésről van szó.” ... „Belső életéről csak nagyon kevés emberrel szabad beszélnie.”* A nyelve *„amely arra való, hogy Istent dicsérje”,* nem lehet a közösségben *„a Sátán eszköze”*. Aranyszabály tehát: *„Ha Istenről szól, dicsérje és dicsőítse, ha a felebarátról beszél, szólnon róla tisztelettel, saját magáról ne mondjon soha semmit, se jót se rosszat.”*

A szenvedés

Mondottuk már, hogy erről nagy tartózkodással beszél. A keresztet nem rejti el előlük, azonban hangsúlyozza, hogy fenntartás nélkül kell azt elfogadni. Figyelmezteti őket: *„A megfeszített Isten jegyesei, Neki kell egészen feláldozniuk magukat.”* *„Szünet nélkül hordozniuk kell a keresztet, amit az Úr ad, anélkül, hogy panaszkodnának, elkedvetlenüléne őket a keresztút hosszúsága vagy a kereszt súlya.”* *„Azon igyekezzenek, hogy mindenben hasonlók legyenek szerelmükhöz, Jézushoz, mégpedig a keresztre feszített Jézushoz.”*

„Ez a szeretet megkönnyíti, hogy megragadjanak minden alkalmat az önsanyargatásra és a megalázkodásra.” Különösen azt taná-

csolja szentünk, hogy leányai csendben viseljék el a megaláztatás szenvedéseit, *„mivel Megváltónk, bár ártatlan volt, nem szabadkozott és engedelmes volt a kereszthalálig.”*

És egy tanács, amely méltó párja Keresztes Szent János tanácsainak: *„Válasszák maguknak mindig a rosszabbat és azt, amitől jobban idegenkedik a természetük, mert ezzel, amennyire csak bírunk, szembe kell szállnunk.”*

A lelki gyönyörűségek és a belső gyötrelmek

Isten a szerzetesnői léleknek, aki bátran követi őt, néha megadja az érezhető vigasztalások kegyelmét. Nyilvánvaló, hogy ezeket nem kell visszautasítani: *„Ha az Úr lelki édességekben részesíti önöket, ezt azért teszi, hogy majd tudjanak inni néhány cseppet a keserűségek kelyhéből.”* Nem szabad azonban sem keresni azokat, se vágyakozni utánuk, mert *„mindez nem tartós”*. Az Istent kell keresni a hit által, ami alkalmassá tesz, hogy *„mindenben csakis Isten szándéka szerint cselekedjünk.”*

A vigasztalásoknál jóval többször van részünk a félelmekben, érzelmi sivárságokban, szárazságban, csömörökben. Néha maga az Isten szítja fel a félelmet, mert szeret minket: *„Amikor látja: szeretetének ereje nem tudja rábírní önöket, hogy a jót megtegyék, a rosszat meg elkerüljék, félelmet vegyít a szeretetbe.”* Az ember ilyenkor csak fogadja el azt, de *„a szerető gyermek módján”*, aztán igyekeznek azon, *„hogy a szeretet lépésről lépésre űzze el ezt a félelmet.”*

Ami a belső szenvedéseket illeti, azokból kell a legnagyobb vigasztalásokat meríteni, azzal a feltétellel, hogy azokat belenyugvással és ráhagyatkozással viseljük el. Az Isten ezek segítségével tisztítja meg a lelket azoktól a vonzódásoktól, amelyekkel a teremtményekhez tapad és amelyek ellentétben állnak az ő isteni szeretetének tisztaságával. Ezt a szeretetet még a lelki édességek utáni vágyakozás is beszennyezi, mert, *„aki azt mondja: tiszta szeretet, mondjon tiszta szenvedést”*, a tökéletesség szempontjából még a sötétségek és a vigasztalanságok is előnyösebbek. Ez a sötétség kioltja az emberi okoskodás hamis fényeit: ezek az érzelmi sivárságok arra tanítanak, hogy érzelem menteseknek kell lennünk a teremtménnyel szemben. Ahhoz, *„hogy termékeny palánták legyenek és meghozzák a szentét*

válás gyümölcseit, legyenek szárazak és meddők a teremtmények és önmaguk felé megnyilvánuló mindenféle vonzódásban, érzelmeskedésben és barátkozásban, önszeretetük minden termékében.” Ne panaszkodjanak tehát kedvetlen és száraz állapotaik miatt: Isten azt akarja, hogy mikor őt szolgálják, ne legyen egyéb támaszuk a tiszta és egyszerű hitnél, de szolgálják őt lelkesen és állhatatosan.

Ne hagyják el magukat és ne eresszék bűnük a fejüket a nehézségekben, amelyekkel az Isten a türelmet és a szeretetet teszi próbára.

Margit-Mária tehát gyakorlati tanácsokat ad az olyan esetekre, amikor az Isten megengedi, hogy a lélek a vigasztalanságban vagy legalábbis a belső szárazságban szenvedjen. Mindenekelőtt arra figyelmeztet, hogy nem szabad elnyújtani ezeket a lelki állapotokat, sem töprengeni azokon: *„Az Isten nevéért, ne szórakozzunk azzal, hogy annyit töprengünk a bajainkon, akkor se, amikor elmúltak. Amennyire csak bírjuk, ne nézegessük azokat. Ha megvetéssel kezeljük őket, nem tudnak ártani nekünk. Ugy kell tennünk, mintha nem látnánk őket.*”

Ugyancsak őrizkedni kell attól is, hogy a teremtményeknél keresenek enyhülést: *„azt a szenvedést, amelyet Isten akaratóból kell elviselnünk, semmi se tudja megvigasztalni vagy megkönnyíteni.*” Az egyetlen értelmes magatartás: megőrizni a nyugalmat, *„anélkül, hogy sokat törnének a fejüket és keressék az eszközöket, hogyan jussanak ki belőle, mert hiábavaló, amit tesznek. Benne kell maradni, mivel Isten akarja: csak attól igyekezzenek megszabadulni, amiről úgy látják, hogy akadálya az ő szeretetének.*”

A szenvedések azonban néha a lélekre rászabadult viharok látszanak: a gonosz lélek megrohmozza és megkísérli kétségbe ejteni. A szent, aki annyira megtapasztalta önmagán az ilyen viharokat, azt tanácsolja, hogy ilyenkor: *„maradjanak szilárdak, rendíthetetlenek, nyugodtak a vihar közepette, hagyják, hogy az ellenség hadd ordítozzon és csapkodjon annyit, amennyit megengedtek neki. Jó jel, amikor nagy lármát csap: nincs akkora hatalma, mint amennyire ordít. Jézus Szent Szíve tudja, miért engedi meg minden szenvedésüket. Őrizték meg nyugalmukat és hagyják, tegye lelkükkel, amit csak akar... Ahogyan növekednek szenvedéseik, úgy kettőzzék meg bizalmukat!”*

„Tekintség magukat vizek mellé ültetett fának: minél erősebben ostromolják azt a szelek, annál mélyebbre ereszti gyökereit a földre.

Ugyanígy, minél hevesebben ostromolják önöket a kísértések szelei, annál jobban bele kell mélyíteniük gyökereiket, mélységes alázattal, Urunk Jézus Krisztus Szent Szívébe.”

Semmi esetre soha nem szabad kétségbe esni. „Ragaszkodjanak erősen Istenhez és hagyják, hadd tegyen, amit akar. Nem veszíti el önöket: lelkük kedves neki. Szereti önöket és nem hagyja elpusztulni.” . . . „A legfőbb Pásztor nem veszíti el kedves bárányát és soha se hagyja, hogy a pokolbeli farkas felfalja . . . Soha se szabad elveszíteni bátorságunkat és nem adhatjuk át magunkat a nyugtalanságnak.”

A „szent egykedvűség” és ráhagyatkozás Istenre

Az igazi szerzetesnői léleknek mindegy, akár szenved, akár örül: egyik is, másik is, *„egyformán kedves kell, hogy legyen az olyan szívnnek, amely mindenben Istené akar lenni.”* Ha az eseményekben nem a teremtményeket nézik, hanem az Urat, egyformán elfogadják *„az édeset és a keserűt, a sanyargatásokat és a vigasztalásokat és mindenért áldják Istent.”*

Ahhoz, hogy eljussanak az egykedvűségnek erre a fokára, rá kell hagyatkozniuk Isten akaratára: *„Igyekezzenek csorbitatlanul valóra váltani szent alapítónk szavait: Ne kérjenek semmit, ne utasítsanak vissza semmit.”* Testi vonatkozásban eszerint azt ajánlja: *„a betegséget ugyanúgy, ahogyan az egészséget, a munkát és a pihenést nézzék és fogadják egyforma nyugalommal”* – a lelki ráhagyatkozás tekintetében: *becsüljék nagyra a lelki szárazságot, az érzelmi sivárságot és vigasztalanságot, fogadják el azokat ugyanolyan hálaadásokkal, mint az édességeket és vigasztalásokat, őrizték meg mindenkor lelkük békéjét, hogy az mindenben a hit tökéletes pőreségében járjon el, anélkül, hogy érzi örömeiben keresnének felüldülést”,* végül a szívnek, mint *„a szeretet és az akarat székhelyének”* ráhagyatkozását illetően hagyják, hogy *„a Szent Szív rendelkezék azzal mindenben, ahogyan jónak látja.”*

A lélek szükségleteinek ez a tökéletes ráhagyása Istenre a *„a gyermekség szelleméből”* fakad. Margit-Mária jóval Lisieux-i Teréz előtt azt ajánlja: *„Vegyék magukra tehát ezeket a szavakat: Ha nem lesztek olyanok, mint egy kisgyermek, nem léptek be a mennyek orszá-*

gába. És én azt hiszem, ez önök szempontjából annyit jelent, hogy a szív valódi alázatával és a lélek egyszerűségével tegyék magukat kicsinyekké. Én úgy látom, hogy ezzel a két erénnyel jutnak el a tökéletességnek arra a fokára, amelyet Isten kíván tőlünk.” . . . „Úgy akarok élni, mint egy gyermek, gondtalanul, a Szent Szívben, ráhagyva, hogy tegye azt és rendelkezék velem aszerint, ami és ahogyan neki tetszik, és magamat illetően nincs más gondom, mint egészen ráhagyatkozni szerető Gondviselésének gondoskodására.”

„Viselkedjenek Urunkkal szemben – írja még – teljes bizalommal és egyszerűen. Ne szórakozzanak azzal, hogy a bűneiken töprengenek. Istent nézzék, ne saját magukat.”

„Ne gyötrődjenek, ne nyugtalanodjanak semmi miatt, még bűneik miatt se.”

Végül, az egész lelkiségnek, amelyet bele akar oltani újoncnőibe, Szent Ágoston szavaival és a hozzájuk fűzött magyarázatával adja meg az összefoglalását: „Szeressenek és tegyék mindazt, amit akarnak, mert akinek szeretete van, mindene van.”

„Tegyenek mindent szeretet által, szeretetben és a szeretetért, mert a szeretet adja meg mindennek az értékét. A szeretet nem akar megosztott szívet: mindent akar vagy semmit. A szeretet mindent könnyűvé tesz. Viszonozzák Isten szeretetét szeretettel és soha ne feledkezzenek meg Róla, akit a szeretet vitt rá, hogy meghaljon önkért.”

Azok a lelkek, akik Istennek szentelték magukat, vagy akik arra készülnek, hogy azt megtegyék, járjanak ezért „mindenkor az Isten gyermekeinek szabadságában”. Őrizzék meg „lelküket békében az élet különböző változásaiban”, váljanak ilyen formán „Isten trónusává, hogy kiterjeszthesse ott hatalmát a békében, mert az Úr csak a békében lakozik”. Így „alázatosan vidámak” is lesznek. „Azt ajánlom önnek – írja Margit-Mária az egyik újoncnőnek – legyen mindenkor vidám, jókedvű és elégedett, mert ez az Isten szellemének igazi jegye, aki azt akarja, hogy békességben és elégedetten szolgálják őt, ne viselkedjék tehát soha feszélyezetten és tartózkodón.”

Himnuszokkal és énekekkel

A lelkek boldogságának tolmácsa az ének. Szentünk ezért írja novíciái kedvéért lelki énekeinek rímes strófáit. Kétségtelen, hogy ma már túl kell lennünk az efajta költemények édeskés hangvételén: a

kor ízlése szerint és kolostori stílusában íródtak. A noviciátusban nem érezték ezeket a kifejezéseket se avultnak, se sziruposnak, hanem ugyanazzal a jámborsággal és kenettel énekeltek, amellyel a szent mesternő megszerkesztette azokat.

Az „*Oltáriszentséget*” így magasztalták:
„*A szent Eucharisziában, im,
megtaláltam valódi kincseim.*”

Karácsonykor így lelkendeztek a „*Kisded szeretet*” fölött:
„*Íme, hallom sírni őt,
a hidegtől szenvedőt,
fogadjuk szívünkbe őt.*”

Mindenekelőtt Jézus Szívét ünnepelték:
„*Ó kincstár, ó kimeríthetetlen forrás,
szeretetre méltó Jézus Szent Szíve . . .*”

Más:

*Jézus Szívén kívül én nekem
nincsen egyéb örömem,
otthont csak ott kapok
akár élek, akár halok
mindenkor szent Szerelmem
áldozata maradok.*

Nem csoda, hogy egy ilyen mesternővel, aki ennyire alapos lelki képzést nyújtott és ugyanakkor az erényekben is ilyen példát adott, amint Languet mondja: „*soha noviciátusban nem volt még eleveőbb a buzgóság és az életszentségre törekvő igyekezet, soha nem nyilatkozott meg szembetűnőbben az egyszerűség, a karitás, az engedelmesség szelleme, amely a Vizitációs rend sajátos jegye.*” Amikor Margit-Mária belépett a rendbe, Péronne-Marguerite Verchère nővér kijelentette társnőinek: „*Bármennyire is nem vagyunk ájtatosak, ez a lány azzá tesz bennünket.*” Ez valóra is vált, de oly módon, hogy mindnyájuk szíve lángolt és örvendezett.

XVII. FEJEZET

ÖRÖMÖK ÉS MEGPRÓBÁLTATÁSOK A NOVÍCIÁTUSBAN

Ez egy szent

Margit-Mária, miközben alakítja kis nyája lelkét, továbbra is felajánlja megpróbáltatásait a purgatóriumbeli lelkek szabadulásáért, az 1685-ös nagybőjt elején például Jeanne Françoise de Sirot nővér szenvedéseinek enyhítéséért azokat a fájdalmakat, amelyeket egy gyötrelmes ujjhegy-gyulladás miatt kellett elviselnie. Borotvával csontig fel kellett hasítani az ujját. Mareschale nővér, a beavatkozás szemtanúja vallotta, hogy a páciens ajkát a legkisebb jajszó se hagyta el. A sebész viszont kijelentette utána:

– Ennek a lánynak szentnek kell lennie, hogy egy ilyen műtétet egyetlen panaszos szó nélkül eltűrt.

Alacoque nővér életszentségéről egyébként már előzőleg tudomást szereztek mások is. A jó Dusson nővér például – belső megvilágosodás révén. Margit-Mária akkor még asszisztens volt. Az ebédlőben ezzel a nővérral szemben ült, aki „conversa”-ként került a közösségbe. Ebéd alatt Sziénai Szent Katalin élettörténetét olvasták. Marie-Lazar Dusson nővér megszólalt magában:

– Ó, ha egyszer egy olyan valakit láthatnék, aki hozzá hasonlít, micsoda boldog volnék!

E pillanatban megszólalt lelkében az Úr:

– Nézd csak, itt van, veled szemben, akít én nagyon szeretek: ő se kapott tőlem kevesebb kegyelmet és adományt, mint Katalin.

Felnézett és pillantása Margit-Máriára esett, aki vele szemben ült. „Úgy érezte, hogy kegyelem adta megézésben részesült és a Szentlélek Margit-Máriáról tett ilyen módon tanúbizonytságot.” Ettől kezdve Dusson nővérben egyre nőtt a tisztelet Alacoque nővér iránt. Margit-Máriát egyébként is szerették a szolgáló nővérek, szívesen elbeszélgetett velük és segítette őket munkájukban.

A klauzurába néha külső személyek is bekerültek, hogy ott különböző munkákat végezzenek el. Ha Margit-Mária elhaladt mellettük, megbökték egymást:

– *Nézzétek csak, ez a házban a szent!* – mondogatták egymás között.

La Colombière atya elárulja Alacoque nővért

Még egy másik incidens is lezajlott az ebédelőben, amelynek azért kellett lejátszódnia, hogy feltárja a szent valódi személyiségét, ezúttal az egész közösség előtt.

Ez idáig a zárdában az előjárókon kívül senkinek nem volt tudomása azokról a jelenésekről, amelyekkel Jézus Szíve kitüntette bizalmát. Ekkor – 1684-ben azonban Lyonban az Anisson kiadónál megjelent La Colombière atya „*Lelki magány*” (*Retraite spirituelle*) című könyve. Az asszisztens – Margit-Mária utóda, anélkül, hogy előzetesen átfutotta volna a művet, meghagyta, hogy olvassák fel az ebédelőben Kolos atya kis munkáját. Bizonyos, hogy a nővérek figyelemmel hallgatták a beszámolót a csodákról, amelyeket a kegyelem művelt egykori gyóntatójuk lelkében, különösen 1677-ben Londonban. Amikor megkezdte azoknak a jóslatoknak az elsorolását, amelyeket Franciaországból történt eltávozása előtt kapott, a kíváncsiságuk még jobban felajzódott. Amikor pedig a lektornővér az alábbi szakaszhoz érkezett, valóságos megrökönyödés hullámmzott végig a re-fektóriumon:

„*Felismertem – vallotta a szerző – Isten azt akarta, azzal szolgáljam őt, hogy teljesítsem kíváncságát egy ájtatossági gyakorlatra vonatkozóan, amelyet egy valakinek sugallt, aki előtt igen nagy bensőséggel nyilatkozott meg, kifejezve határozott óhaját is, hogy az én gyengeségemet akarja szolgálatába állítani.*”

És a szöveg tovább folytatódott: „*Isten tehát megnyilatkozott ennek a bizonyos személynek, akinek a nagy kegyelmek alapján, amelyekben részesült, hitelt kell adnunk, ez pedig közölte velem a dolgot. Utasítottam őt, hogy foglalja írásba, amit nekem mondott. Nyomban fel is jegyeztem lelkigyakorlatos naplómba, hiszen a jó Isten akarja felhasználni gyenge szolgálataimat szándékának keresztülvitelére.*”

Ez után következett a szentünk nagy látomásáról szóló beszámoló, annak a feljegyzésnek pontos másolata, amelyet Margit-Mária adott át gyóntatójának. Melin anya, ugyanúgy mint a többi szerzetes nő-

vér, látta, hogy Alacoque nővér tuskéken ül, de meg se moccan. Margit-Máriát leginkább az hozta kínos helyzetbe, hogy az leplezi le, akire rábizta magát és hogy most az, a szentség hírének glóriájával homloka körül, elárulja a titkot, amelyet ő eddig gondosan rejtgetett.

A szabályzat előírta, hogy az ebédlőben senkinek nem szabad arra figyelnie, mi történik körülötte, az egyik újoncnő, Claudie-Rosalie de Farges azonban nem tudta megállni, hogy mesternőjére ne pillantson. Látta, hogy *„szemeit lesütve a mélységes megsemmisülés állapotában van”*. Az étkezés után a rekreáció alatt a fiatal apáca odahúzódtott Alacoque nővér mellé és megforgatva a kést a sebében, kereken a szemébe mondta:

– Ugyancsak jól elbántak önnel, kedves nővér, ezzel a felolvasással! La Colombière főtisztelendő nem is leplezhette volna le jobban!

Margit-Mária nem tiltakozott és nem utasította rendre leányát, hanem csak annyit válaszolt: *„nagyon meg van rá az oka, hogy szeresse a maga megvetettségét”*.

Kegyelmeinek és küldetésének felfedése a nyilvánosság előtt azonban mégis csak felkavarta Margit-Máriát. Később az önéletrajzában maga is elmondja az 1675-ös látomás történetét, abban a hiszemben, hogy az egykori gyóntatójának átadott írása rejtve marad. La Colombière tanítványa, páter Croiset előtt csak homályos célzást tett rá. Nem gondolta tehát, hogy Croiset kitalálja, ki az a személy, akiről boldog Kolos beszélt.

Misztikusunk most tehát nem a megaláztatás és megvetettség miatt szenved – persze, még továbbra része lesz ezekben is – hanem mert kénytelen azt látni, hogy felismerik és kezdik nagyra tartani. Ebben az évben, 1685-ben azt írja Saumaise anyának: *„Jelen állapotomban, amelyben, úgy érzem, eláraszt és megsemmisít a szenvedés, megvetésre méltónak és minden jóra alkalmatlannak tartom magamat.”* Még inkább, mint valaha: *„szemforgatónak”* ítéli magát, *„aki jámborság hamis látszatával ámtítja a teremtményeket”*. Volt főnöknőjétől különösen azt kéri, hogy égessen el minden írást, amelyet tőle kapott. Nem akarja, hogy halála után bármi is megmaradjon, ami tőle származik, azt óhajtja, hogy *„örök feledés temesse el”*. Az a vágya, hogy mindenki vesse meg őt. Pokollá válik számára minden: a foglalkozások, levelezése, a látogatások, amelyek miatt a beszélőszobába szólítják őt!

Szent Margit ünnepe

Margit-Mária az Úrnap nyolcadát követő napon újoncaival együtt megüli Jézus Szíve ünnepét. Versengésre szólítja fel őket: töltsék az egész napot az Oltáriszentségben lakó Jézus Szíve társaságába. Minden cselekedetükben egyesüljenek az Eucharisztikus Jézussal, az Ő imádságával, a dicséretekkel, amelyekkel az Atyát magasztalja, mélységes megalázkodásával, hallgatásával, szegénységével, engedelmességével, szeretet-szomjával és irgalmas szeretetével. Gyónjanak és áldozzanak, ajánlják fel azt a Szent Szívnek, hogy pótolja, ami hiányt tapasztal bennük. Margit-Mária ezen a napon a noviciátus oltárán egy tollrajzot helyez el, amely Jézus Szívét ábrázolja és a maga védőszentjének névünnepéig csak a Szent Szívről beszél leányainak.

Ebben az esztendőben Szent Margit napja július 20-ra, péntekre esett. Az újoncnők meg akarják ünnepelni mesternőjüket, ez azonban arra kéri őket, hogy kis tiszteletadásait, amelyeket neki szántak, adják Jézus Szívének.

Az újoncnők már éjfélről mindnyájan talpon vannak, oltárt emelnek, rajta egy képpel, amelyet az egyik nővér rajzolt. A primáig egy kis szabad idejük marad, az éjszaka további részét tehát az ebédlőben töltik, nem minden csendháborítás nélkül. Reggel persze a főnöknő Melin anya lehordja őket, amikor azonban megmagyarázzák neki, hogy a mesternőjük ünnepét készítették elő, megdicsérik őket.

A szent, prima után, ahogy szokta, bemegy a noviciátusba. Köszönetet mond leányainak az oltárért, amit emeltek és feldíszítettek, utána pedig felolvass előtűk egy felajánlási szöveget, amelyet ő állított össze. Felszólítja őket: mindegyik írja hozzá egyéni hajlamai szerint a maga önfelajánlását. Mikor ez megtörténik, a mesternő minden egyes szöveg mellé saját kezűleg egy-egy kiegészítő megjegyzést ír, s ezekben minden újoncnőre vonatkozóan elmondja, milyen felvilágosításokat kapott az Úrtól az illető lelki állapotát, benső diszpozícióit illetően.

Mielőtt a noviciátus felajánlaná magát Jézus Szívének, a szent kifejezi óhaját, jó volna, ha a kezdeményben részt vennének a fogadalmas nővérek is; az idősebb nővérek közül különösen azok, akik közzismertek erényeikről és jámborságukról. Elküldte tehát hozzájuk Françoise-Rosalie Verchère nővért, hogy hívja meg őket a noviciátusba. Néhányan udvariasságból elfogadták a meghívást, a többiek

azonban visszautasítják, mégpedig olyan módon, hogy az elképeszti a meghívást tolmácsoló fiatal nővért:

– *Nem a mesternőjük dolga* – válaszolják neki – *még kevésbé a kis újoncnőké, hogy újításokat és a szabályok keretében új szabályokat vezessenek be.*

✓ Ráidézik a szabályzat 18. konstitúciójának szövegét: „*Semmiféle címen ne terheljék magukat külön imádságokkal vagy officiumokkal.*”

Escures nővér, aki pedig bizalmas barátnője Alacoque nővérnek, még kevésbé szelíd választ ad:

– *Mondja meg a mesternőjűknek: az a jó jámborság, ha a szabályainkat és konstitúcióinkat gyakorolják, azokat magyarázza meg és azokat gyakoroltassa be jól magukkal.*

– *És ne csináljon magukból is képzelődő vizionáriusokat, amilyen ő* – teszi még hozzá az egyik meghívott apáca, lehet, hogy maga Escures nővér.

Verchère nővért eléggé kihozta sodrából a rossz fogadtatás, amikor azonban visszatért a novíciátusba, nem akarta, hogy mesternője tudomást szerezzen róla, milyen érzésekkel vannak eltelve irányában azok az apácák, akik visszautasították a meghívást és hogyan tiltakoztak a dolog ellen. Csak annyit mondott tehát, hogy néhányan nem tudnak eljönni. Margit-Máriát azonban nem lehetett rászedni. Nyugodt, de határozott hangon válaszolta:

– *Inkább mondja meg, hogy nem akarnak eljönni. A Szent Szív azonban majd észhez téríti őket. Ő mindent szeretettel akar elérni és semmit nem erőszakkal. Meg kell várni az időpontot, amit kitűzött.*

Verchère nővér szerint, ahogyan 1715-ös tanúvallomásában elmondotta, hozzátette még a szent:

– *Ma még ellene vannak, de eljön az idő, amikor az elsők lesznek a buzgóságban.*

Az elszenvedett kudarc ellenére az ünnep nagyon szépen zajlott le a novíciátusban. Az egész nap Jézus Szíve tiszteletében telt el. Ilyen dicséret nem marad jutalom nélkül, ígéri a novíciák mesternője. Ő és leányai együtt térdeltek a kis oltár előtt és egyvégtében felolvasták az önfelajánlást, az elégtételadást és a többi imádságot, amelyet a szent szerkesztett. Utána a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért imádkoztak. Délután, ahogyan ünnepnapokon újoncnőivel máskor is tette Margit-Mária, egy kis processzióban a szerzetesnők te-

metkezési helyére vonult és több más imádsággal együtt elmondták a bűnbánati zsoltárt.

Este, amikor a szent köszönetet mondott leányainak, nem tudta elrejteni mélységes örömét.

– Nagyobb örömet nem szerezhettek volna nekem, kedves nővéreim, mint hogy kifejezték tiszteletüket az isteni Szív előtt és mindnyájan felajánlották magukat neki. Milyen szerencsések, hogy Ő magukat választotta ki szolgálatára, arra, hogy elindítsák ezt az ájtatossági gyakorlatot. Most tovább kell imádkoznunk, hogy terjessze ki uralmát minden szívre. Mekkora öröm számomra, hogy isteni Mesterem imáadásra méltó Szívét megismerik, megszeretik és megdicsőítik! Igen, kedves nővéreim, ez a legnagyobb vigasztalás, ami az életben nekem osztiálrészül juthatott, mert nekem semmi nem tud nagyobb örömet okozni, mint ha őt látom uralkodni. Szeressük tehát őt! De szeressük fenntartás és kivétel nélkül. Adjunk oda mindent és áldozzunk fel mindent, hogy ezt a boldogságot megszerezhessek; és mindenünk meglesz, ha birtokában leszünk Jézus isteni Szívének, aki mindent meg akar adni annak a szívnak, amely őt szereti. Ez azonban csak úgy lesz meg, ha vállaljuk érte a szenvedést.

Legyenek hozzá hűek

A nap végén, amely Jézus Szíve dicsőítésével telt el, a mesternő eligazító felhívást intézett újoncnőihez, hogy állhatatosságra buzdítsa őket:

„A kis tiszteletadással megszerezték az ő kegyeit és ha ebben hűségesen kitartanak, annyi örömet szereznek neki, hogy elhalmozza önöket szerető kedveskedéseivel. Ezzel ugyanis nagyobb elégtételt adnak neki minden másnál, amit csak tenni tudnak, mert Ő azt óhajtja, hogy ezt az imálandó Szívet megismerjék, szeressék és tiszteljék... Azt akarja, hogy én biztosítsam önöket az ő részéről: mindaddig, amíg ebben hűségesen kitartanak, nem engedi, hogy elveszítsék Szent Szívének kegyeit és oly mértékben gondoskodik önökről, amily mértékben rábízák magukat és ráhagyatkoznak. Ő gondolkodik önökben, ha önök elfeledkeznek önmagukról. Főként azonban azt kívánja, hogy legyenek alázatos szívűek, amilyen ő és mindenkor lángoljon szívükben az irgalmas szeretet.

A maga végtelen szeretetében belevéste Szívébe a nevüket... Esdve kérem önöket becsüljék meg a kegyelmeket, amelyeket kész önöknek megadni... Remélem, hogy mindnyájan hűek maradnak hozzá, hogy mind jobban és jobban megszerzik az ő isteni barátságát. Ő a maga tiszta tüzében meg akar emészteni bennünket, hogy halálunk után elfogadjon minket. Ez csak akkor lehetséges, ha végigküzdöttük egész életünket. Fogadjuk meg, hogy mindent elszenvedünk és mindent megteszünk, de nem hagyjuk el magunkat, mert a lanyhákat és a lagymatagokat eltaszítja magától."

„Legyenek elszántak, hogy mindent elszenvednek” – a kifejezés helyén való. A megpróbáltatás hamarosan rászakad az egész novíciátusra, különösen a mesternőre. Ő azonban továbbra is bátorítja kis nyáját, hogy fogadja el a próbatételt és szenvedje el azt az isteni Szív dicsőségéért.

Megrovás és tilalmak

A próbatétel nem váratott magára. A zárda közösségében híre ment hogy a novíciátus áldozatul ajánlotta fel magát. Megindult a kíméletlen és rosszmájú megjegyzések áradata: Micsoda különcködés és elítélni való újítgatás! Tiltakoznak a főnöknőnél, bepanaszolják az újoncnőket, főként pedig vezetőjüket. Melin anya igyekszik megnyugtatni a kedélyeket és elhallgattatni a zúgolódást. Benne nincs semmi előítélet Margit-Máriával szemben, de lehet, azért, mert megfélemlítette a házban hirtelen felkavarodott vihar, (Languet nem részletezi, hogy mit kellett eltűrnie „*a lázongó leányainak féktelen rohama*” miatt), nem úgy jár el, ahogyan egy erős jellemű nőhöz illik, hanem engedve az általános nyomásnak, pipogya módon. Megrovásban részesíti az egész novíciátust, megtiltja, hogy a maga legszűkebb körén kívül a Jézus Szíve tiszteletről beszéljenek és a Szívet ábrázoló képeket kirakják. A novíciátusnak tehát megengedi ugyan, hogy az ájtatossági gyakorlatot továbbra is végezzék, de Margit-Máriától megvonja az engedélyt, hogy a hónap első péntekén áldozhasson. Röviden szólva: az engedélyeket tilalmakkal keveri egybe, zavaros félmegoldásokkal és olyan engedménnyel próbál kiutat találni, amely valóban kevés ahhoz, hogy a békét helyreállítsa.

A főnöknő tilalmai fájdalmas csapást jelentenek Margit-Máriának: retteg, mert sértegetik Jézus Szívét. A rosszullet környékezi amiatt, amit hol itt, hol ott hall. Egyes nővérek, örömben, hogy győzelmet arattak Alacoque nővér fölött és hogy a főnöknőt rákényszerítették, lépjen fel ellene, egyáltalán nem fegyelmezik magukat. „Az új ájtatossági gyakorlat – írja Languet – változatlanul témája volt beszélgetéseiknek, kigúnyolták és tréfálkoztak rajta.” Mások megalázó szemrehányásokkal illetik. Bánatát elpanaszolja a Szent Szívnek.

– *Ne félj semmit* – hangzik a válasz többször is – *uralkodni fogok a lelkekben, hiábavaló az ellenségeim próbálkozása és mindazoké, akik meg akarják akadályozni szeretem győzelmét.*

Margit-Mária tehát Jézus gondjaira bízva, hogy védelmezze az ügyét: ő a maga részéről némán tűr tovább. Szelíden és békésen viseli el a bírálatokat, ellentmondásokat, sőt fenyegetéseket, mert néhány nővér azt követeli, hogy a szentet jelentsék fel a legfőbb előljáróknál.

Françoise-Rosalie Verchère nővér betegsége

Margit-Máriát legsúlyosabban a tilalom érinti, amely megfosztja az első pénteki áldozásoktól. A magasságbeli válasz nem is várat sokáig magára. Françoise-Rosalie Verchère nővér, az az újoncnő, aki július 20-án Margit-Mária meghívását tolmácsolta a nővéreknek, megbetegszik és néhány nap alatt olyan állapotba kerül, hogy úgy látszik: meghal. Az orvosok nem tudják megállapítani, miféle betegségről van szó és az orvosságok, amelyeket előírnak, csak súlyosbítják a beteg állapotát. A szent könyörögve kéri az égieket, gyógyítsák meg a beteget. Urunk válasza: a betegségnek a főnöknő az oka és az újoncnő mindaddig nem gyógyul meg, amíg a főnöknő nem engedélyezi az első pénteki áldozásokat.

Ez a felvilágosítás eléggé megzavarja Margit-Máriát. Az Úr továbbra is sürgeti, hogy keresse fel a főnöknőt, ő azonban nem mer elébe állani és szemébe mondani, hogy az Úr haragszik, mert akadályozza szándékai megvalósulását. Elhatározza, hogy előbb a ház egy régi tagjához, Marie-Madeleine des Escures-hez fordul, aki a leghevesebben utasította vissza Szent Margit napi meghívását. Bizalmasan megírja neki, milyen felvilágosítást kapott az égiektől:

„Ma reggel, amikor felkeltem, úgy éreztem, hogy tisztán hallom ezeket a szavakat: Mondd meg a főnöknődnek, hogy súlyosan vétett ellenem, amikor azért, hogy a teremtmények kedvében járjon, megtiltotta, amit parancsoltam neked: minden első pénteken áldoz meg, hogy azt felajánlva örökkévaló Atyámnak, engeszteld isteni igazságosságát azokért a bűnökért, amelyeket az emberek a szeretet ellen követnek el. Mert arra választottalak ki, hogy áldozatom légy. Ezért határoztam el, hogy elfogadom annak a választottamnak áldozatát, aki most szenved.”

Margit-Márián ismét erőt vesz a rettegés: nem a gonosz léleknek vagy a maga képzeletének játékszere-e? Meg is kéri levelező társát Saumaise anyát, mondjon véleményt róla. Ez azt tanácsolja neki, hogy egész egyszerűen bizza rá magát Melin anyára. Szentünk tehát, bármennyire is nehezebbre esik, rászánja magát, hogy megmondja a főnöknőnek, milyen felvilágosításban részesült. Ez nyomban meg is ígéri, hogy újból engedélyezi az áldozásokat és a betiltott ajtatosságokat, amennyiben Alacoque nővér az imádságával eléri, hogy a beteg, aki már-már halálán van, meggyógyuljon. A szent tovább imádkozik és a beteg egyik pillanatról a másikra – úgy tűnik – meggyógyul. „Az orvosok épp oly értetlenül állnak előtte, mint a betegsége előtt.”

A fiatal apáca véglegesen megszabadul a halálveszedelemtől, az Isten azonban megengedi, hogy a gyógyulása után is súlyos fájdalmakat legyen kénytelen szenvedni. Melin anya ugyanis, noha megígérte, nem adja meg kifejezetten az engedélyt az elsőpénteki áldozásra, Margit-Mária pedig pontosan megtartva az engedelmisség szabályát, hiába várja, hogy újból megkezdhesse szent óráit és áldozásait. Türelmesen folytatja könyörgéseit Françoise-Rosalie nővér teljes gyógyulásáért, ezt azonban tovább gyötirik a fájdalmak, anélkül, hogy gyógyítani tudnák. Öt vagy hat hónapig tart ez az állapot. Végülis Alacoque nővér irgalmas szeretetből újból a főnöknő elé lép: közli vele, hogy a beteg mindaddig nem szabadul meg rosszulleteitől, amíg Melin anya meg nem adja az annyira várt engedélyt, hogy újból elkezdhesse áldozásait.

A főnöknő teljesíti a kívánságot és a beteg nyomban megszabadul a szenvedéseitől.

Az önéletrajz

Ignace Rolin jezsuita páter, miután az 1683-as és 1684-es évet Paray-ban töltötte, a „harmadik évét” Lyon-ban abszolválja. 1685 őszén egy évre újból visszatér Paray-ba. Kezdetben előítéletei vannak Margit-Máriával szemben, azután azonban, hogy szentünk lelki magánya után meghallgatja általános gyónását (1686-ban majd elutasítja, hogy megismételje), teljesen megváltozik a róla alkotott véleménye és eléggé hosszas habozás után azt kéri tőle, hogy számoljon be életéről írásban.

Ez Margit-Máriának csak újabb megpróbáltatás, és annyira húzahalasztja a dolgot, hogy az Úrnak kell őt megintenie. Ráadásul a látomásban azt is megtiltják neki, hogy amit majd ír, megsemmisítse, mielőtt azt fölöttesei áttanulmányoznák. Ennek köszönhető, hogy rendelkezésünkre áll az önéletrajz. Ez az emlékirat, amely 65 nyolcadrés formátumú oldalból áll, felvázolja misztikusunk gyermek és ifjúkorát, a megtisztító megpróbáltatásokat, amelyeket Isten reá mért, a mennyei örömeket, amelyekben részesült, különösen pedig Jézus Szíve jelenéseit. Az események időbeli rendjével egyáltalán nem törődik, nem annyira a szó valódi értelmében vett történetet ír, inkább lelki portréjának vázlatát, amelyben egyáltalán nem igyekszik szépíteni magát.

Ennek az „*önéletrajznak*” eredeti kéziratát a Paray-i Vízitációban őrzik, abban a kápolnává alakított cellában, ahol Margit-Mária 1690-ben meghalt. Az önéletrajz nyomtatásban először 1726-ban látott napvilágot latinul Rómában Galliffet atya gondozásában. Ugyanez a jezsuita készítette elő a francia kiadást 1733-ban Lyonban. A kor szokása szerint átdolgozta a stílusát. A hiteles szöveg csak 1867-ben jelent meg.

Margit-Mária az újoncok mesternője marad

Az 1785-ös esztendő a végéhez közeledett. Szentünk ádventben felhívásban azt kérte leányaitól, hogy egyesüljenek a Szent Szűzzel abban az áhitatban, amellyel a méhében megtestesült Igét imádták. Azt adta nekik feladatuk, hogy mutassák fel az Atyának azokat az áldozatokat, amelyeket a Fiú az ő Anyja szívének oltárán ajánlott fel

neki és könyörögjenek azért, hogy a szívek megtérjenek és adják át magukat az Ő szeretetének. Fejazzék ki tiszteletüket Jézus Szívének mélységes megalázkodásai és hallgatása iránt is. A novíciátus lelki életét ennek következtében mélyebben hatja át a Jézus Szíve tisztelet, mint valaha.

A gonosz lélek azonban egyre keresi a módját, hogy megfossa megbízatásától az újoncmesternőt. Különösen azután, hogy a zárdából elküldik Champrond kisasszonyt. Ám az incidens előtt se lehetett elmondani távolról sem, hogy a Margit-Mária elleni hangulat lecsillapodott volna. Melin anya azonban ezúttal ellenállt a nyomásnak: Verchère nővér betegsége és gyógyulása felnyitotta a szemét. Alacoque nővért ennek következtében meghagyják megbízatásában. Erről egyébként karácsony napján égi figyelmeztetést kap: az Úr juhockákat jelenített meg előtte és azt mondta neki, amit Simon Péternek:

– *Legeltesd bárányaimat!*

Továbbra is folytatja kiseded nyájának formálását és tanítja leányait a Szent Szív tiszteletére. Sőt, összejöveteleiken néhány nővértársa is megjelenik, titokban, mint Nikodémus, az újoncmesternő és fogadalmas barátnői mindnyájan ugyanazon buzgalomtól fűtve együtt könyörögnek Istenhez a Jézus Szíve tisztelet terjedéséért.

A következő év, 1686 elején Margit-Mária újévi *felhívást* intéz leányaihoz: hármassal fordul hozzájuk; gyakorolják a szándék tisztaságát, hogy ezzel örömet szerezzenek Jézus Szívének, az alázatosságot, mert ez teszi lehetővé számára, hogy a szívekben uralkodjék és az irgalmas szeretetet, mert ezzel ők tudják meghódítani az imádásra méltó Szívet.

Megtetézi a felhívást – az újoncnőknek kedves meglepetésül – Greyfié anya „*újévi ajándéka*” a Semur-i zárdából, Greyfié anya január 11-én levelet ír Alacoque nővérnek. Arról tájékoztatja, hogy nemcsak neki személye szerint, de az egész Paray-i zárdának is írt levelet és abban beszámol az itteni vizitációsoknak, hogyan ünnepelték meg az ő zárdájában a Szent Szívet. Az ünnepség a kápolna előtt ment végbe, ahova kifüggesztettek egy Szent Szívet ábrázoló képet. A képről Greyfié anya elküld egy kicsinyített másolatot Margit-Máriának is. Az újoncnők, néhány nővér és egy „kérelmező” részére pedig még egy tucat szentképecskét mellékel, amely egyszerűen csak a Szívet ábrázolja, oldalán a lándzsaütött sebbel, körülötte tövisko-

szorúval és szögekkel. Greyfié anya hozzáteszi: ha más nővérek is kérnek ilyen képecskét, nekik is szívesen készített belőle másolatot, a zárda „festőnőjével” – a portás nővérrel.

A volt főnöknő ezzel fejezi be a szenthez írott levelét: „*Ne okozzon gondot önnek, hogy a Szent Szíven kívül másról nem tud se beszélni se írni. Szeretném, ha én is így volnék. Nővéreim örömmel hallgatnának engem. Ha valami szomorúságot okoz nekik, az az, ha azt hallják: Isten megengedi, hogy az ön Jézus Szíve iránti szeretetét keresztre feszítsék.*”

Alacoque nővér még ugyanabban a hónapban köszönetet mond a küldeményért Greyfié anyának: „*Azt vártam – írja neki – hogy majd azt mondja nekem: ne is gondoljak rá többé, hogy a Szent Szív tiszteletét szorgalmazzam, mert az nem több, mint az én fantáziám hiábavaló álomképe . . . Amikor azonban megpillantottam szeretetünk egyetlen tárgyának ábrázolását, amelyet elküldött nekem, úgy éreztem, hogy új élet támad bennem. Addig elmerültem a keserűség és a szenvedés tengerében s ez most mélységes békességgé változott . . . Nincs többé más vágyam, csak a szentséges Szív dicsőségén munkálkodni. Milyen boldognak tartanám magam, ha, mielőtt meghalok, valamiben örömet szerezhetnék neki! Ön sokat segíthet rajtam, ha megerősíti szegényes és gyenge bátorságomat! . . .*

„*Úgy hiszem, a Szent Szív több nevet mutatott meg nekem, amelyek fel vannak írva rá, mert terjeszteni akarják az Ő tiszteletét és ezért soha nem engedi meg, hogy kitöröljék azokat onnan. Azt azonban nem mondja nekem, hogy az ő barátai semmit se szenvednek, mert azt akarja, hogy abban lássák legnagyobb örömlüküket, ha megköstölik az ő keserűségeit.*”

Szavait azzal zárja a szent: „*Nem tudom tökéletesen kifejezni, mekkora nagy örömet szerzett ön nekem egyrészt azzal, hogy elküldte nekem ennek a szeretetre méltó Szívnek az ábrázolatát, másrészt azzal, hogy jóakaratosan az önök egész közösségével együtt segít nekünk tiszteletének terjesztésében.*”

Kétségtelen, az, hogy Greyfié anya Szent Szívet ábrázoló képeket küldött és arról számolt be, miként fejezte ki zárdája a tiszteletét Jézus Szíve iránt, elgondolkoztatja a Paray-i vizitációs nővéreket. Tudják, mennyire józan és mennyire hű a szabályokhoz ez a főnöknő: nem tartozik azok közé, akik újításokat eszelnek ki vagy fogadnak el, azt is tudják, milyen szigorú volt Alacoque nővérhez és nem-

egyszer hogyan szorította vissza a közösségi élet keretei közé. Ha tehát a Semur-i zárdában tisztelik a Szent Szívet, miért nem teszik az Paray-ban? Greyfié anya nemcsak volt leányába önt bátorságot és buzdítja kitartásra, hanem ugyanakkor rést szakít a tisztelet Paray-i ellenzékének falán is.

A tövissel teletűzdelt kereszt

Egyik nap, amikor szentünk az Oltáriszentség előtt térdel, Isten megmutatja neki azt az izzást, amellyel a szeráfok lángolnak.

– Mit szeretnél jobban – hangzik feléje a kérdés – velük együtt örüvendezni vagy pedig szenvedni, megvetést és megaláztatást tűrni azért, hogy terjedjen uralmam az emberi szívekben?

Ugyanakkor egy kereszt jelenik meg a látnoknő előtt, amelyet teljesen tövissek borítanak. Margit-Mária habozás nélkül ezt ragadja meg.

– Ó, egyetlen Szerelmem – kiáltja – inkább ez felel meg az én óhajomnak, százszor inkább kívánok szenvedni, hogy téged megismerhesselek és megszerettessek; inkább tisztelj meg ezzel a kegyelemmel és ne fossz meg tőle azzal, hogy e lángoló szeráfok egyike legyek!

A Megváltó Szíve kifejezhetetlen „gyengédséggel” halmozza el őt ezért a válaszáért. Az ilyen megnyilatkozások azonban mindig új megpróbáltatásokra készítették elő a szentet. Ez alkalommal is.

Egy erőszakolt hivatás

Azok között, akiknek Greyfié anya Jézus Szíve képet küldött, volt egy „kérelmező” – pretendens – is: de Vichy-Champrond kisasszony. Ez a „magasabb körökből való ifjú hölgy” Forez egyik régi nemesi családjának tagja. Ellentmondást nem tűrő és a kereszténység szellemétől távol álló atya elhatározta, hogy ezt a lányát, akit kevésbé szeretett a többi gyermekénél, apácának adja. Úgy gondolta, ilyen módon nem kell majd részt adni neki a családi vagyomból. Champrond kisasszonyt tehát már gyermekként beadták a Vizitációba, mint beöltözött kis nővért, és most, hogy elérte tizenötödik életévét, éppen

meg akarta kezdeni újoncévét. A kolostori élet nem kellett se testének se lelkének, de rettegett apjától, nem merete megmondani neki, hogy nem akar szerzetesnő lenni, még kevésbé merete kérni őt, hogy vegye ki a zárdából. Bármennyire is idegenkedett azonban az apácaélettől, nem lázongott ellene és szófogadóan megtartotta a rendi szabályokat, ha szíve nem is volt ott.

Margit-Mária nyomban észrevette, hogy a leányt nem a hivatás tartja a zárdában, hanem a kényszer. Az ifjú hölgy nem arra született, hogy a Vizitáció tagja legyen. Még csak nem is őszinte: csakis félénkségből marad meg a zárdában és félelemből teszi, amit tesz. Az újoncmesternő nem is habozik figyelmeztetni a főnöknőt; azt tanácsolja; az egyetlen megoldás: visszaadni a fiatal leányt a családnak.

Nem akarják azonban azt a látszatot kelteni, hogy elküdték, arra kérik tehát Champrond kisasszonyt: maga jelentse be szüleinek, hogy el akarja hagyni a Vizitációt. Már maga a gondolat felkavarja a kedélyeket: a fiatal leánynak rokonai vannak a közösségben. Nyomban megindul a vádaskodás az újoncmesternő ellen: egy rémlátomásosnak nincs elég ítélőképessége ahhoz, hogy megállapítsa, van-e valakinek hivatása vagy nincs.

Végül is Champrond kisasszony egyik nőtestvére, a „bentlakó” kis nővér és leendő vizitációs, Anna ajánlja fel, hogy közbelép a szülőknél és kéri, hogy vegyék ki a posztulánst. Az apa felháborodik, lármát csap, hogy megsértették őt, durván és fenyegető módon lép fel, rá akarja kényszeríteni a főnöknőt, hogy tartsák benn a zárdában a leányt, annál is inkább, mert, amint Languet írja, *„a fiatal kisasszony ünnepélyesen kijelentette, hogy őszintén vágyódik a szerzetesnői élet után.”* Az életrajzíró hozzáteszi: *„az újoncmesternő határozottsága azonban olyan akadályt jelentett, amit nem tudott legyőzni se az apa dühe, se a szerzetesnők hízelgése. Végül is a leány maga kérte, hogy eltávozhasson. Az apja kénytelen volt beleegyezni, dühe azonban most a zárda ellen fordult.”*

Szerinte a felelősség leánya eltávolítása miatt Alacoque nővért terheli. Mindenfelé fennen hirdeti, hogy egy zárdában nem volna szabad rábizni az apácák nevelését egy bolondra, egy vizionálóra. Ez egy önfejű meggondolatlan valaki, mondják nemcsak a városban, hanem mindenfelé a környéken, hangosan és nyíltan becsmérlik erkölcsi magatartását, imádságait, vezekléseit; a zárda egyes tagjai együtt fűjják a nótát a külvilággal. *„Tekintélyes személyiségek”* hívják

Margit-Máriát a fogadó szobába és gyalázzák őt: el kell őt távolítani olyan feladatkörből, amelyet képtelen betölteni! Közlik vele, hogy az ügyet a püspök, vagy Bouillon bíboros, Cluny-i javadalmas apát elé viszik, aki exiliumban Paray-ban székel: az először csúffá teszi, aztán még börtönbe is csukathatja! Az ügybe beleavatkozik egy szerzetes is, aki szentség hírében áll; ez is úgy érzi: itt az alkalom kiábrándítani az embereket az állítólagos szent nőből, aki „*affektáltságokkal és képzelődésekkel teli megjátszott erényességével*” igyekszik ráerőltetni magát másokra. A közvélemény készséggel elfogadja, amit mond, és az újoncmesternő ellen fordul.

Melin anya ugyancsak sarokba szorítva érzi magát a viharban. Annyi bátorsága azonban megmaradt, hogy a noviciák „igazgatónő-jét” nem távolítja el hivatalából. Viszont, hogy bizonyos elégtételt adjon a családnak, amely úgy érzi: sérelem érte becsületét, megparancsolja Margit-Máriának: kérjen bocsánatot Champrond kisaszonytól, amikor az elhagyja a zárdát. A szent az egész közösség előtt, nyugodtan és alázattal, térden állva tesz eleget a parancsnak. De la Garde nővér, aki beszámolót hagyott ránk erről a gesztusról, jogosan minősíti azt hősieznek. Margit-Mária szemében azonban a dolog – természetes.

Szokása szerint most se kér mást, mint hogy azoknak higgyenek, aki rossz hírért keltik. A nagybőjt alatt levelet ír Greyfié anyának: *„Úgy érzem, sokféle gyötrelemben és üldöztetésben van részem, az egyik legsúlyosabb, hogy magam is a Sátán játékszerének látom magamat, akít az mindenkor a képzelet csalóka képeiivel akar félrevezetni és elámítani. Megerősít a magamról alkotott rossz véleményben Istennek ez a derék szolgálja (a szerzetesre céloz, aki rossz hírért keltette). Ezerszer áldom az Úr jóságát, hogy arra készítette őt: leleplezve hitványságaimat és olyannak láttatva engem, amilyen vagyok, oszlassa el a téves véleményt, amely rólam kialakult . . .”*

Greyfié anya a sértésekre utalva, amelyek szentünket a fogadó szobában érték, az egyetlen megoldást alkalmazza Margit-Mária vigasztalására, amellyel hatni lehet rá: *„Őn a keresztet óhajta és az Úr megadja, nem az ön választása, hanem az ő szent Gondviselése szerint.”*

„Rámeresztik szemüket önre – írja neki 1686. január 31-én kelt levelében – figyelik módszereit és mivel nem találnak bennük semmit, amit hasonlítani ahhoz, ahogyan a világ gondolkodik, ezt tar-

tózkodás nélkül megmondják . . . Ha Isten azt akarja, hogy az ön szíve legyen tele bánattal és zaklatottsággal, ez a szenvedés épp annyira jó, mint a megpróbáltatás bármilyen más fajtája: viselje el, mivel Isten adja. Ami pedig mindazt illeti, ami önben végbemegy, és amivel kapcsolatban attól fél, hogy képzelődés és önámítás áldozata lett, én hiszem hogy nyugodt lehet, mert nem vágyódik megtiszteltésekre és más ilyen dolgokra, nem keresi azokat, tisztelettel van azok iránt, akik vezetik és aláveti magát mindazoknak, akiknek engedelmességgel tartozik . . . Úgy menjen a fogadó szobába, mintha a kezeszt elé menne, amelyet szeret és szeretnie kell. Szenvedje el hálaadással mindazokat a következményeket, amelyekkel az önre rá-mért látogatások sújtják. Ne beszéljen róluk, hanem szenvedjen csendben és türelemmel. Mindezekhez megtalálja az erőt isteni Megváltónk Szent Szívében.”

Margit-Mária meginti újoncnőit

Champrond kisasszony távozása nem csillapította le a vihart a Paray-i Vizitációban. (Az eltávolított leány később belépett a Sainte-Colombes-lès-Vienne-i apátságba és ott szent életet élt.) A vizitáció egyes tagjai, akár az eltávolított leány, akár a család iránti rokonszenv, akár az Alacoque nővér iránti ellenszenv miatt tovább ismételtetik a ház falai között mindazt, amit odakint mondanak ellene, mert egy kis város pletykáit gyorsan behurcolják egy zárdába, ahol aztán lelkesen kommentálják azokat. Sopánkodnak, hogy lehetetlené válik az új tagok toborzása, mert ugyan kinek volna kedve egy ilyen hirhedt újoncmesternőre bízni lányát?! Ha már ilyen magas rangú lánnyal így bánt, akkor minden jelöltő hasonló sorsra juthat. Margit-Mária némán tűri a csepülést és még azoknak a nővéreknek a társaságát se kerüli el, akik ellenséggé bántak vele, mint ahogyan elmegy a fogadószobába is, ahová azért hívják, hogy bemocskálják.

Az újoncnőket viszont felháborítja a mód, ahogyan „vezetőjükkal” bántak és nyíltan pártját fogják. Tiltakoznak a gyalázkodások ellen, amelyekkel Alacoque nővért elhalmozzák és harciasan védelmére kelnek. Ifjúkoruk hevében nem röstellik megmondani a véleményüket a legrégebb szerzetes nővéreknek sem, ha azok mesternőjük jó hírét támadják. Margit-Mária azonban megdorgálja és komolyságra

inti őket, sürgeti őket, hogy lássák meg a dolgok természetfeletti értelmét. Szentkereszt feltalálásának ünnepe táján a következőket írja nekik körlevélben:

„Nem tudom elmondani a fájdalmat, amit érzek . . . Ahelyett, hogy szerelemmel átölelnénk a keresztet, csak azt keressük, hogyan rázzuk le és hogyan szabaduljunk meg tőle. És mivel nem tudjuk elérni célunkat, ezer bűnt követünk el, amelyek fájdalommal és keserőséggel töltik el miattunk az isteni Szívet. Mi másból származik mindez, ha nem a túlságos önszeretetünkből, amely nagyra növeli bennünk a félelmet, hogy elveszítjük a tekintélyt és nagyrabecsülést, amit minden áron meg akarunk szerezni magunknak a teremtményektől?! Emiatt igyekszünk magunkat igazolni, mert azt hisszük, hogy mi mindig ártatlanok vagyunk és mások a vétkesek, azt gondoljuk, hogy nekünk van igazunk és mások távednek.”

Vezekléseket szab ki rájuk, amelyeket végre kell hajtaniuk és ünnepelesen felszólítja őket: *„Uram, Jézus Krisztus Szent Szíve nevében a nagyobb elmélyedést kérem, nem pedig az önszeretet mentegődzéseit. Tartsuk meg pontosan a hallgatás parancsát. Legyünk szeretetreméltóak és alázatosak gondolatainkban és szavainkban: és én hiszem, hogy ha hűségesen megtartják mindezt, Jézus imádandó Szíve bőkezűbben árasztja önökre kegyelmeit, mint valaha is és elhalmozza mindnyájukat szeretetének gyengédségével.”*

Az újoncnők, akik szeretik mesternőjüket, ettől kezdve hallgatnak. Jézus Szíve hamarosan megmutatja nekik, hogy ő maga győzi le az ellenállókat, akik ez idáig vonakodtak megadni neki a tiszteletet.

Rolin atya levele

Margit-Mária lelkében nagyobb vihar dúl, mint bármikor eddig. Levélben kéri gyóntatója véleményét: nem gonoszság szelleme vezeti-e őt? A jezsuita éppen oly jól ismeri, mit beszélnek a novícius mesternőről, mint bárki más Paray-ban, azt is tudja, milyen rossz híret keltezték, azzal is tisztában van, hogy Margit-Mária lelki válságának ez az oka: a maga végtelen alázatában valóságnak minősíti mindazt a rosszat, amit róla mondanak. Megkísérli tehát megnyugtatni gyónó leányát: őszinte szóval fordul hozzá és arra kéri, hogy vesse alá magát a jó tanácsoknak, amelyeket neki ad:

*„A lélek, amely önt vezeti – írja – egyáltalán nem a sötétség szel-
leme, vezetése jó, mert ön mindig aláveti magát az engedelmesség
szabályának. Itt nem lehetséges semmi rossz, ha csak az nem, hogy
ön nem engedi kifejteni a szellem működését. . .*

*Nem a démonok szabadultak rá önre. Az isteni szeretet mozgatja,
az használja fel a neki legdrágább lelkeket, hogy önnek szenvedést
okozzanak. . .*

*Illessék önt bármilyen, még oly megalázó nevekkal, az ön ajkát
csak a köszönet szavai hagyják el az Úr felé és az imádság szavai
azokért, akik szidalmazzák. . . Hagyja, hadd sopánkodjanak,
amennyit akarnak. . . Panaszolják be önt bárkinél, örüljön neki.
Mondassák le önt tisztiségéről vagy akár vessék fogságba, mindenben
Jézus Krisztus szeretete nyilvánul meg ön iránt. Ráhagyatkozást
kérek öntől és olyan szívet, amely kész mindent megtenni és min-
dent elszenvetni.”*

Világos és határozott beszéd ez: de vajon lecsillapítja-e a szent ag-
godalmait? Nos, legalább tudja, hogy minden, ami vele történik,
Jézus Krisztus szeretetéből fakad. Végülis maga Jézus vigasztalja meg
őt, olyan módon, amely legalább annyira rendkívüli, amennyire
váratlan szentünk számára, aki mindent Szívének uralmáért szenved-
dett el. Azután, hogy oly sokáig vetett könnyek között, Isten öröm-
teli aratást értelt számára.

XVIII. FEJEZET

JÉZUS SZÍVE DIADALA

Az 1686. június 21-i „csoda”

„Legyőzöm ellenségeimet és uralkodni fogok” – jelentette ki Urunk bizalmasának 1685-ben, július 20-án, miután a nővérek, akiket meghívott, hogy jöjjenek el az újoncokkal együtt kifejezni tiszteletüket Jézus Szíve előtt, visszautasították invitálását. Maga Margit-Mária is megjósolta akkor: *„Hagyják őket, tegyenek kedvük szerint, eljön az idő, amikor egészen megváltoznak.”*

Semmi jel nem engedett azonban arra következtetni, hogy elérkezett az óra, amikor a Paray-i közösségben hirtelen és teljesen átalakulnak a lelkek, még kevésbé, hogy Isten Marie-Madeleine des Escures nővér személyében a szerzetnek éppen azt a tagját használja fel céljainak szolgálatára, aki eddig a legtartózkodóbb volt az Alacoque nővér által ajánlott „újítással” szemben.

Ez az ötvenkét esztendő apáca hetedik a zárda legrégebb fogadalmasai között és minden bizonnyal egyike a ház legerényesebb tagjainak. Igen sok betegséget viselt már el türelmesen és némán. „Élő szabály”, 1701-ben szentség hírében hal majd meg. Greyfié anya mindenkor nagyra becsülte. Ha des Escures nővér mindmáig ellene volt az Alacoque nővér által sürgetett ájtatossági gyakorlatnak, ez a Vízitáció szelleméhez ragaszkodó hűségből eredt. *„Ellenkezését magából a jámborságból merítette”* – írja Languet. Szentünk iránt azonban őszinte rokonszenv él benne. Verchère nővér rejtélyes betegsége után nem kis csodálattal tölti el őt, hogy Margit-Mária továbbra is kikéri tanácsait. Tudja, Alacoque nővért minden bizonnyal lehangolta, hogy ő Szent Margit ünnepén visszautasította a meghívást, nemkülönben a hozzáfűzött megjegyzése is, és lám, mégis teljes bizalommal kéri ki tanácsait. Ez a gesztus el kell hogy gondolkottassa Escures nővért és arra ösztönzi, hogy változtassa meg magatartását irányában. Módjában áll újból elolvasni páter La Colombière szövegét is, beszámolóját „Lelki magány” című könyvében a nagy látomásról. Főképp azonban Isten kegyelme dolgozott ebben az egyenes és

nagyvonalú lélekben. Languet rámutat: „*a Szentlélek rendkívüli in-ditásától ösztönözve*” látja be, hogy eddig tévesen ítélte meg a dolgot és hogy nem tud ellenállni az erőnek, amely arra készíti, hogy tegye jóvá hibáját.

1686. június 20-án, Úrnap nyolcadának utolsó napján fel is keresi Alacoque nővért és kér tőle egyet a Greyfié anya által felajánlott Szent Szív ábrázolásából. A „Kortársak emlékei” szerint tájékoztatja a szentet róla, hogy mi a szándéka, Languet szerint egy szót se szól elhatározásáról: Margit-Mária azonban természetfeletti felvilágosítás révén tudja, miről van szó. Meglepetése azonban így is nagy. Ő maga is imádkozik, az újoncnőit is imádkoztatja, hogy sikerüljön des Escures nővér terve.

Június 21-én, pénteken, Escures nővér szorgoskodásának eredményeként egy kis oltár emelkedik a kórusban a ráccsal szemben. Valójában nem több egy szőnyeggel borított asztalkánál, virágokkal körülvéve; ráhelyezte a miniatúr ábrázolatot, arany keretben, amelyet Alacoque nővér adott neki. Közvetlenül mellette egy papírlap Marie-Madeleine nővér kéziratával, amely arra hívja fel a nővéreket, hogy fejezzék ki tiszteletüket a Megváltó imádandó Szíve előtt. Ezek reggel, amikor belépnek a kápolnába, ugyancsak elcsodálkoznak, mikor megpillantják így kiteve a képet, amelyet a novíciátusban tisztelnek, de még inkább elámulnak, amikor megtudják, hogy a kezdeményezés des Escures nővértől ered! Hogyan változhatott meg ennyire a tegnapi ellenzéki, aki annyit tiltakozott az újoncmesternő ajtatóssági gyakorlata ellen? Mindegyikük megérti: felülről kapott kegyelem, ami ennyire megváltoztatta őt.

– *Ez az Úr műve* – hangoztatják újra meg újra – *Isten a szívek gazdája.*

Marie-Madeleine nővér „megtérését” sorban követi a többi nővére. Az apácák egymás után jönnek térdet hajtani a rögtönzött oltár előtt, hogy kifejezzék tiszteletüket az isteni Szív előtt. Languet így írja le a jelenetet: „*A nap folyamán a főnöknő, a tisztségviselő nővérek, az apácák, a régiek és az újoncok, a buzgók és a lanyhák, Margit nővér ellenségei és bírálói, mindnyájan sietve jöttek kifejezni imádatukat Jézus Szívének szent Szerelme iránt és – megülni egymás között a Jézus Krisztus imáadásra méltó Szívének szentelt ünnepet, az elsőt ebben a zárdában.*”

A szeretet áradata ragadja magával az egész közösséget.

Még tovább is akarnak lépni: a miniatúrát elégtelennek találják és olyan táblaképet sürgetnek, amelynek méretei kevésbé szerények. Úgy vélik, megfelelőbb helyet is kell találni neki: megszületik a terv, amellyel Melin anya is egyetért, hogy kápolnát kell emelni a zárda kertjében. Az igazat megvallva: a főnöknő már hónapok óta forgatta fejében a gondolatot. Előzőleg, március 20-án Alacoque nővér azt írta Saumaise anyának: „*Nagyon tisztelendő anyánkknak az a szándéka, hogy közösségünk később (azaz: később, mint a Semuri zárda) maga is építet egy kápolnát, benne egy szép Jézus Szíve képpel.*” Melin anya Greyfié anyát kívánja utánozni, mert a vizitációs nővérek szeretik lemásolni egymás dolgait! De nem nagyon igyekezett a dologgal! Az előző esztendőben, amint a Saumaise anyának küldött egyik leveléből tudjuk, egy párizsi fiatalember, az egyik újoncnő hozzártatózója, valószínű, de Farges nővér fivére, felajánlotta, hogy festet egy Szent Szívet ábrázoló képet, „*olyan szépet, amelyet csak akarnak*”: elég, ha egy rajzot adnak neki, „*Bőkezű adományt*” is letesz, hogy a terv megvalósulhasson. A főnöknő azonban úgy vélekedett, hogy jobb lesz, ha megvárják, amíg megépül a kápolna, ezért nem tett lépéseket a kép érdekében, – egyébként az építés érdekében sem. Közössége szellemének megváltozása azonban arra készíti, hogy a tettek mezejére lépjen. Még az óhajtott festmény és a kápolna előkészítéséhez szükséges anyagi alapot is megtalálják. A beöltözött kis nővérek az elsők: felajánlják az „Isten nevében kapott” keveske zsebpénzt, amivel rendelkeznek, utána néznek még más forrásoknak is családjaik körében. A nővérek, akik rendszeres pénztámogatást kapnak rokonaiktól, azt kérik, hogy toldják meg azt a terv megvalósítása érdekében. A fehér fátyolos – azaz a dolgozó nővérek felajánlják, hogy megkettőzik munkájukat: Dusson nővér, aki ez idő szerint a ház kertésze, nekilát, több főzelékfélélt természet, a felesleget, amire a közösségben nincs szükség, eladják – a termés kitűnő és jelentékeny összeghez jutnak . . .

Valóságos csoda megy végbe ebben a zárdában, s a csoda éppoly teljes, mint amennyire váratlan. Ugyanakkor nem szalmalángról van szó, mert egy második csoda követi az elsőt: a buzgóság megújítása kiterjed az egész házra. Hűségesebben követik a szabályokat, mint valaha is. A régebbi hanyagságot buzgalom váltja fel. A nővérek ettől kezdve szorgalmasan gyakorolják a kolostori erényeket, a hallgatást,

az imádságot, a bűnbánatot. Lobogó izzás keríti hatalmában a lelkeket, mégpedig tartósan.

Margit-Mária szinte magánkívül van örömeiben, nem tudja, hogyan adjon hálát ezért a csodáért, amelynek bekövetkezését semmiféle előjelből nem lehetett volna megjósolni. Június 21-én este arra kéri újoncnőit, hogy mondjanak hálaadó *Te Deumot*. Ugyanazon nap feljegyzést küld Escures nővérnek: „Jézus Krisztus imádandó Szívének engedelmeskedve mondom önnek, – írja –: boldog lehet, amiért önt választották ki, hogy elvégezze ezt a szolgálatot jóságos Mesterünk imádandó Szívének, köszönheti ezt a bátorságának: ön volt az első, aki fellépett annak érdekében, hogy szeressék, tiszteljék és megismerjék őt, olyan helyen, amely megközelíthetetlennek látszott számára . . . Ő azt akarja, hogy teremtményei önként, szeretetből, szabad akarattal, kényszer és képmutatás nélkül szeressék és tiszteljék őt. Urunk nagy kívánsága, hogy Szent Szívét részesítsék különleges tiszteletben, hogy felújítsák a lelkekben Megváltásának hatásait . . . Az emberek bűnei oly nagy mértékben megsokasodtak, miszerint hatalmának egész teljét latba kell vetnie, hogy meg tudja szerezni számukra a könyörületet, az üdvözülés és a szenttéavatás kegyelmeit, amit oly bőségesen szeretne osztogatni nekik, különösen a mi intézményünkre árasztani, amelyeknek oly nagy szüksége van erre a segítségre. Ez az egyik leghatékonyabb eszköz, amellyel fel lehet emelni hanyatlásából és mintegy bevehetetlen erődé lehet tenni az ellenség szüntelenül megújuló rohamaival szemben, amely azzal akarja tönkretenni intézményünket, hogy az alázat és az egyszerűség helyébe, amely az egész épület alapja, a tőle idegen lelkiséget, a gőg és a nagyratörés szellemét akarja belecsempészni . . . Szent alapítónk óhajtja és sürgeti, hogy ez az ájtatossági gyakorlat honosodjék meg intézményében, mert ismeri hatékonyságát.”

Ugyanazon hónap végén vagy július elején szentünk azt írja Greyfié anyának küldött vallomásában: „Most elégedetten halnék meg, mert Megváltóm Szent Szívét kezdik felismerni.”

A Jézus Szíve tisztelet a Semur-i zárdában

Ugyanebben a levélben Margit-Mária azt is kijelenti volt főnöknőjének:

„A szeretetreméltó Szív akaratából mondom: az önök közösségét, mivel először teljesítette iránta való kötelességeit, annyira barátságába fogadta, hogy egyike lett azoknak, akikben legtöbb kedve telik. Amikor zárdájukért imádkozom, nem engedi, hogy másnak nevezem, mint Szíve nagyon szeretett közösségének: a tisztelet, amelyben önök részesítik, annyi örömet szerez neki, hogy elfeledtetni vele a bántalmakat, amelyek más helyekről érik.”

Greyfié anyával is közli, hogy Szalézi Szent Ferenc a maga ünnepének napján értésére adta: a Jézus Szívének tisztelete a leghatékonyabb eszköz, amellyel „helyrehozhatják az ő intézményének fogyatékoságait.” Azt kívánja tehát, hogy használják fel azt.

Valóban, a Semur-i zárda az első az egész Vízitációban, ahol tisztelni kezdik Jézus Szívét. A nővéreket La Colombière atya hódította meg az ájtatossági gyakorlatnak, amikor „*Lelki magány*” című könyvét hallgatták a felolvasónő ajkáról az ebédelőben. Képét megfestették és oltárra helyezték, így fejezték ki tiszteletüket a Szent Szív iránt, a portásnővér pedig sorozatban készítette a Szívet ábrázoló kis szentképeket. Margit-Mária már 1686 márciusától kezdve azt írja Greyfié anyának: az isteni Szívet rendkívüli öröm tölti el, hogy a közösségében ilyen módon tisztelik Őt. „*Ha ezt a tiszteletet nem lehet anélkül bevezetni, hogy ne találja magát szemben a kereszttel... Ő azt akarja, hogy én hordozzam azt kettőnk helyett, mert ő engem erre alkotott.*”

A szent arra is figyelmezteti a Semur-i főnöknőt, hogy az ő feladata most mindazt a jót, ami a zárdában történik, felajánlani a Szent Szívnek, a tiszteletéért és a szándékai szerint.

Margit-Mária élete végén – 1689-ben vagy 1690-ben – azt is kijelenti majd Greyfié anyának: „*Az üdvösség és az életszentség kegyelmeinek kincstárát mutatták meg nekem, amely az önök közösségének rendelkezésére áll, annak a nagy örömnél, az okán, amelyet Urunknak Jézus Krisztusnak szereztek azzal a tisztelettel, amelyben Szent szívet részesítik.*” Ugyanakkor azonban megállapítja: „*Hogy egyszerűen fejezzem ki magam: nem hiszem hogy a kegyelmek, amelyeket önöknek ígér, az ideigvaló dolgok bőségéből állanak, mert ő azt mondja, hogy éppen ez az, ami oly gyakran megfoszt bennünket a kegyelmeitől és szeretetétől. Ő pedig éppen ezekben akarja gazdaggá tenni az önök lelkét és szívét.*”

Margit-Mária tanácsa Saumaise anyának: áldozza magát a Szent Szívnek

Saumaise anya három esztendőn át töltötte be a főnöknői tiszt-séget Moulins-ban, utána visszatért Dijon-ba, a saját zárdájába. A szent nem titkolja előtte örömét, hogy nyugalomban látja. Most már valóban „*egészen átadhatja magát az örömeinek*” – írja neki – „*az isteni jegyesünkkel való találkozások örömeinek*” hogy „*bizalmasabban beszélgethessen lelkünk drágalátosával és nyugodtabban elpihenhessen szerető szívéen*” és hogy hagyja, „*hadd emésszék meg legtisztább lángjai.*”

Margit-Mária nem szűnik meg ajánlani egykori főnöknőjének: adja át magát Jézus Szíve tiszteletének. Az 1684. augusztus 10-én kelt levelében például azt írja neki: „*Ha tudná ön, mekkora érdem és dicsőség a szeretetre méltó Szívet tisztelni, mekkora lesz a jutalma azoknak, akik, miután neki szentelték magukat, csak az ő tiszteletét keresik! Ha csak elhatározzák, már ezt magát többre értékeli és becsüli Isten, mint minden egyéb cselekedetüket, amit csak meg tudnak valósítani*” . . .

Megvallja Saumaise anyának, hogy „*csakis ezzel az Isteni Szívvel foglalkozik imádságában és egyéb dolgaiban is*”, benne találta meg a „*békesség paradicsomát*”, rajta kívül nem érdekli semmi egyéb.

Elgondolása szerint, mondja szentünk (természetfeletti ismeretére célozva), amikor Szalézi Szent Ferenc, hogy megerősítse intézményének alapjait, szilárd támaszt kért az égiektől, a Szent Szűz közbenjárására Jézus Szívét adták meg neki. A rendet tehát Jézus Szíve emeli fel bukásaiból, ő nyújt neki menedéket, mikor az ellenségei támadják, és ő tarja fenn, hogy a jövőben ne omoljék össze. A szerzetesnőkre, akik védelme alá helyezik magukat, „*szeretetének kenete és isteni szeretetének kedvessége révén bőséggel árasztja rá megszentelő kegyelmeinek kincseit*”.

1685. augusztus 24-én Margit-Mária, mint Istennek nagyon tetsző dolgot ajánlja Saumaise anyának, hogy, ha eddig még nem tette meg, ajánlja fel magát Jézus Szívének. Elmondja azt is, miképpen végezze el: „*Valamelyik hónap első péntekén szentáldozáshoz kell járulnia, és a szentáldozás után áldozatul kell kínálnia magát neki; neki ajánlva fel az ön egész lényét, hogy használja fel a saját céljainak szolgálatára, hogy mindenben, amiben csak bírja, az ő dicsőségét, a*

feléje irányuló szeretetet és dicséretet gyarapítsa. Íme, jó anyám, – teszi hozzá – úgy gondolom, ezt kéri öntől az isteni Szív, hogy tökéletessé tegye és befejezze az ön megszentelésének művét.”

A képek ügye

Margit-Mária 1686-ban írott újabb levelében arra kéri Saumaise anyát, hogy készíttessen Jézus Szívét ábrázoló rézmetszetű képeket, egy részét eléggé nagy méretben, hogy a lakásokban felfüggeszthesék, másokat kisebbre, hogy az emberek magukkal hordhassák. Többen igénylik ezeket, sőt, felajánlják, hogy megtérítik előállításuk költségeit is. Lyon-ban egy jezsuita foglalkozik az ügyvel, azonban ez idáig semmit se végzett. Szentünk úgy látja, hogy a Szent Szív Saumaise anyát választotta ki a feladat elvégzésére, mert amint írja neki: *ön az első, akinek az Ő óhajára el kellett modanom forró kívánságát, hogy a teremtmények ismerjék, szeressék és dicsőítsék őt.”*

A továbbiakban Alacoque nővér így sűrgeti Saumaise anyát: *„Rendkívül súlyos kötelezettségemnek érzem, hogy közöljem önnel: nagy nyereség volna az ön számára, ha közreműködhetnék tisztelőtének terjesztésében: Ő nem feledkezne meg az ön megjutalmazásáról. Saumaise anya kitörülhetetlenül beleírja nevét a Szent Szívbe. Még más jutalomban is részesíti őt, arról azonban a szent nem szólhat, mert ezt a művet érdekel nélkül kell megvalósítani.*

Vállalja-e Saumaise anyja, hogy megoldja ezt a feladatot, amely *„két Lajos-aranyban is belekerülhet”? Ha nem, Margit-Mária valaki máshoz fordul. Azonban nagyon számít rá: „Jól tudja ön, hogy nagy része van a szent áhítatban és hogy mindent latba kell vetnie érte, ami csak hatalmában áll.”*

Úgy látszik azonban, hogy Saumaise anyja nem értette meg jól a tervet, még kevésbé akart a jezsuita helyébe lépni, aki magára vállalta a végrehajtását. Margit-Mária 1686. március 20-án visszatér a megbízatásra: a szóban forgó kép réznyomat kell hogy legyen, ahogyan a Semur-i zárdában csinálták meg. A bizonyos személyek azért adták a pénzt, hogy metszeteket készítsenek. Margit-Mária tehát gyors választ vár régi főnöknőjétől.

Ami a jezsuitát illeti, az azt ígérte, hogy a kívánt lemez hűsvét után kész lesz. Pillanatnyilag azonban nem tud az ügyvel foglalkoz-

ni: Paray-ban prédikál, ahol is protestánsokat próbál visszatéríteni. Késedelmeskedése lesújtja szentünket, egyébként véleménye szerint, ez az oka, hogy a szerzetes prédikációinak nincs sikere: ha előbb azt intézte volna el, amit a Szent Szívnek megígért, meg tudta volna változtatni a protestánsok szívét. Mivel azonban egyéb dolgokat fontosabbnak tartott Jézus Szíve megdicsőítésénél, az eltévelyedettek szíve megkeményedett és prédikátori munkálkodásai nem hoztak nagy eredményt!

Saumaise anya ellenben nyomban készséggel teljesítette azt, amit Jézus Szíve várt tőle: két lajosaranyat küldött a vállalkozás költségeire: *„Ezzel a neki közvetlenül adott bőkezű ajándékkal – írja neki a szent – ön több örömet szerzett a Szent Szívnek, mint amit egy egész életen át végzett jócselekedettel tehetett volna.”* A fogalmazás tisztára lelkendezés szüleménye. Margit-Mária nem takarékoskodik az eféle kifejezésekkel: egy kis idő múlva, 1686-ban, pontosan ugyanilyen szavakat használ Joly nővérrel szemben.

Hagyják tehát, hogy továbbra is a jezsuita foglalkozzék a rézmet-szetű kép elkészítésével. Ezután se született meg azonban az óhajtott eredmény. A szerzetes Szent Margit ünnepének vigiliáján meglátogatta Alacoque nővért: azt kéri tőle, hogy várjon a következő évig. Aix-ba utazik és reméli, hogy ott nagyobb eredményt ér el. Margit-Mária, akit mélyen elszomorít ez az egész huzavona, nem is tudja, mit mondjon. Megkérdezi Saumaise anyát, ne ejtse-e el az egész ügyet. A pénzt, persze, amit az anya adott neki, visszaküldi. *„Bár-hogy is alakuljon a dolog – írja neki – a Szent Szív meghálálja az ön jóakarátát és azt, hogy elsőnek igyekezett teljesíteni óhaját.”* Más részről, ha nem érnek el semmi eredményt ennek ő, Margit-Mária az oka, bűnei miatt. *„Elég, ha csak hozzányúlok valamihez, máris csőstől jönnek az akadályok a Sátán fenyegetése nyomán, aki mindent, amit kezdek, igyekszik elgáncsolni és mindenütt ártani akar nekem.”*

A jezsuita nemcsak hogy kudarcot vall, de annyira csalódott, hogy még azt se küldi vissza a szentnek, amit ez rábízott: a rajzok terveit. Ha majd mindez visszakerül hozzá, írja Margit-Mária, eljuttatja Saumaise anyához. És beavatja őt egy másik gondolatába, amelyet Jézus Szíve már régóta táplál benne. Az Úr ugyanis őt, Saumaise anyát választotta ki, hogy La Colombière atyát pótolja. Ez az egyik legnagyobb kegyelem, amit csak adhatott neki. Margit-Mária úgy lát-

ja, hogy a dolog a volt főnöknője egyik szavának beteljesedését is jelenti, amelyet azokban az időkben mondott, amikor a kultuszról kezdtek beszélni. A főnöknő akkor kijelentette: boldog volna, ha Megváltónk Szíve méltónak tartaná őt, hogy az ügy „szorgalmazójává” választja.

Saumaise anya Jézus Szíve tiszteletére mondott miséről is beszélt, írja a szent; arra buzdítja őt, hasson oda, hogy a misét mutathassák be ünnepélyesen és hogy az ünnep alkalmából lehessen búcsúkat is nyerni. „*Dolgozzunk érte minden erőnkkel*” – fejezi be.

Alacoque nővér egy másik levélben azokról az ellentmondásokról tesz említést, amelyeket a démon szít, aki „*dühödten látja, hogy ezzel az üdvös eszközzel sok lelket ragadtak már el tőle és a jövőben még többet ragadnak el.*” Így például a plébánások, írja, állítólag parancsot kaptak, hogy plébániájuk területén semmiféle új ájtatosságot ne vezessenek be, még a Szent Szív tiszteletét is megtiltották néhány helyen! A könyvkiadóknak is megtiltották, hogy bármilyen nyomtatványt kiadjanak ebben a tárgykörben. A Szent Szív azonban bizonyosan befejezi azt, amit megkezdett!

Újabb levél 1687. február 17-i keltezéssel. A jezsuitát, akinek mindent intéznie kellett volna, Riom-ba küldték; a lemezt viszont csak Lyon-ban lehet elkészíteni, az a körülmény tehát, hogy távol van a várostól, tovább késlelteti az egész dolgot, noha igyekszik felügyelni a terv kivitelezésére. Margit-Mária megismétli ugyanazt a kérdést: tudja ön vállalni a munkát? Ez esetben önnek küldik el a pénzt.

Végül is a jezsuita páter kiszáll az ügyből, visszaküldi a pénzeket és a „*rajzot*”, anélkül, hogy véglegesen befejezte volna. Annál jobb egyébként: a rajz, amit készített, egyáltalán nem tetszik Margit-Máriának: egy másíkról gondoskodik Saumaise anya számára.

Egy Dijon-i vizitációs nővér lát hozzá a munkához, akit megnyertek a Jézus Szíve tiszteletnek. Jeanne-Madeleine Joly nővéréről van szó. Nem szokott rajzolni, de nekilát és olyan vázlatot készít, amely jobban megfelel Margit-Mária ízlésének és kívánságának, mint a jezsuitáé. A szent, amikor megnézi, azt írja Joly nővérnek: „*El se tudom mondani önnek, mennyire örültem, mikor kézhez kaptam az ön által készített képet: olyan, amilyennek kívántam.*”

A tervet végülis az első párizsi vizitációs zárda jóvoltából sikerült megvalósítani, amely elkészíteti az oly óhajtott lemez metszetezését. Alacoque nővér 1688. január 17-én kelt levelében azt írja Saumaise

anyának: „*a kitörő öröm, amit e képek láttán érzek, arra ösztönöz, hogy ezer áldást mondjak önre lelkemben, amely méltónak tartja az önét erre a boldog sikerre; ezt a Szent Szív önnek tartotta fenn, mindazokkal a kegyelmekkel együtt, amelyeket Ő az ön drága lelkére kiáraszt.*”

Az ezután következő leveleiben a szent semmiféle utalást nem tesz a tervre, amely oly sokáig gyötörte lelkét, tehát úgy gondolhatjuk, hogy a dolgot sikerült jól megoldani.

A „Dijon-i könyvecske” és a Jézus Szíve mise

1687 tavaszán Saumaise anya egy könyvecskét küld Margit-Máriának, amelyet Joly nővér szerkesztett a zárda gyóntatójának, M. Charollais-nak segítségével: ez utóbbi fordította latinra a szöveget, amelyet a nővér franciául írt meg. A könyvecske több litániát, főként pedig egy misét tartalmaz, amely egyébként, amit az introitusból a bevezető énekből, a graduale utolsó részéből és a húsvéti időszak alleluja verséből látható, azonos az Eudes Szent János által szerkesztett misével. A könyvecskét, amelyek 1686-ban titokban nyomtattak ki, megküldték minden vizitációs háznak, elsősorban azonban a Vizitáció római főnöknőjének: tegyen lépéseket, hogy hagyják jóvá a Szent Szívről szóló misét.

Margit-Máriát érdekli a kezdeményezés és szeretné látni, hogy sikerül: ugyanakkor ő is küld Saumaise anyának egy „*kis officiumot a Szent Szív tiszteletére*”; egy szentéletű szerzetes szerkesztette, akiből úgymond: „*egy második La Colombière atya lesz*”. Egy jezsuitáról, P. Gette-ről van szó, aki minden héten egy szentmisét mutat be Alacoque nővér szándékára. Netán a Dijon-i zárda elfogadná-e ezt az officiumot, hogy kinyomtathassa?

Róma azonban azt válaszolja, hogy az ájtatossági gyakorlatokat csak az után hagyja jóvá, ha azokat egyházmegyes főpásztorok engedélyezik egy bizonyos ideig. Margit-Máriát, mikor 1688 nyarán értesül Róma elutasító nyilatkozatáról, mélyen lesújtja a dolog. A Szent Szív képe elé térdel, hogy – amint írja: „*előadjam neki panaszaimat.*”

– *Miért emészted magad* – szól a válasz – *amiatt, ami az én dicsőségem lesz? Mert most a emberek csak a Gondviselés segítségével és*

magam a szeretet viszi rá, hogy tiszteljenek és szeressenek, és ez nekem nagyon tetszik. Mivel azonban ez a hív lecsökkentheti – ami nagyon érzékenyen érintené isteni Szívemet, mert az, a tiszta szeretet izzó kohója lévén, nem tudná ezt elszenvedni – majd idejében szítom fel újra ezt a lángot a szívekben, az összes és még nagyobb kiváltságaival együtt. Nem hagynám azonban jutalom nélkül az érte vállalt fáradozást sem. Maradj békében!

A római elutasítás után Langres püspöke, Mgr de Simiane de Gordes felé fordult a nővérek figyelmébe. Általános helynöke, M. Amat jóváhagyja Joly nővér könyvét. Módosításokat végeznek rajta és láthatóan teljesebb, mint a titkos kiadása; nevezetesen néhány lényegbe vágó utbaigazítást tartalmaz a Szent Szív tiszteletének természetére vonatkozóan. A mű 1689-ben jelenik meg és Margit-Mária márciusban küldi el papfivérének, Bois Sainte Marie plébánosának: *„Megtalálja benne a Szent Szívről szóló misét; eddig azonban csak a Langres-i egyházmegyének van felhatalmazása az apostoli Szentszéktől, hogy ott a misét elmondják, az Úrnap nyolcadát követő pénteken!”* Valóban elég volt a püspöki jóváhagyás, Mgr de Simiane 1688 őszén megadta azt a Dijon-i Vizitációnak. A Joly nővér által összeállított szentmisét 1689-ben Szalézi Szent Ferenc ünnepének nyolcadájában mutatják be első alkalommal.

Margit-Mária, bár örül az első eredménynek, nem egészen elégedett. 1689 januárjában azt írja Saumaise anyának: *„Elégedetten halnék meg, ha elérhetném, hogy a Szentszék jóváhagyja az imádandó Szív miséjét.”* Nyilvánvaló, hogy az egész egyházra szóló engedélyre gondol. Róma azonban, tudjuk, csak Margit-Mária halála után hetvenöt esztendővel, 1765-ben adja ki a rendelkezését. A szerény mag azonban ebben az időben már bele van vetve a földbe és csírázni kezd.

Volt főnöknője, aki annyit fáradozott a Jézus Szíve tisztelet elindításáért, már megkapta jutalmát. A szent 1688 májusában azt írja neki:

„Én, teljesen hitvány és nyomorult, úgy érzem magam, mint aki egészen elveszett ebben az isteni Szívben... Úgy vagyok benne, mint egy feneketlen mélységben; s ő feltárja előttem szeretete és kegyelmei kincseit: ezeket azoknak a személyeknek szánja, akik most és a jövőben arra szentelik magukat, hogy megadjanak és megsze-

rezzenek neki minden tiszteletet, szeretetet és dicsőséget, amit csak bírnak . . . ”

„Amidőn Urunk elbeszélgetett méltatlan rabszolgájával, megmutatta neki és közölte vele, hogy koszorúba foglalta azt a tizenkét lelkét, akiket legjobban szeret, mert az ő dicsőségén munkálkodnak ezen a földön. És mint tizenkét ragyogó csillagot, a Szíve köré helyezte őket. Én úgy láttam, hogy ön közöttük van.”

Hozzáfűzi még azt is: „Ő úgy van jelen az önök közösségében, mint a paradicsomban, hogy megszentelő és üdvözítő kegyelmei által bőségesen árássa rá szeretetének gazdagságát.”

A „Dijon-i könyvecske” sikeréről Croiset atya révén szerez tudomást, aki később levelező társa lesz szentünknek. Margit-Mária Joly nővér munkáját elküldte valakinek Lyon-ba, aki pedig megmutatta azt a fiatal jezsuitának, ez meg a tanítványait ismertette meg vele. Ezeket megragadta a könyv, lemásolták a litániákat és az imádságokat; azonban csakhamar felvetődött köztük a gondolat, hogy a szövegeket nyomtatásban is ki kellene adni, fel is ajánlották a költségeit. Egy fiatal művész révén összeköttetésbe léptek „Lyon egyik legismertebb könyvkiadójával”, Horace Molinnal. Ezt is meghódította a Szent Szív tisztelete: nemcsak azt vállalja, hogy elvégzi a munkát, hanem fedezi a költségeit is. Azt kívánja azonban, hogy a Dijon-i könyvecskét egészíték ki és ennek érdekében barátjához, Croiset atyához fordul segítségért. A kiadás akkora sikert arat hogy, amint szentünk 1689. augusztus 21-én kelt levelében de la Barge nővérnek írja, „harmadszor kell kinyomtatni”. Végül is Joly nővér munkája a jezsuita tolla alatt fontos művé gyarapodik, amely 1691-ben, Alacoque nővér halála után jelenik meg.

A Moulins-i Vizitáció

Láttuk már, Margit-Mária Soudeilles anyát, a Moulins-i főnöknőt már több ízben biztatta, a hozzá intézett leveleiben, hogy személyében is ajánlja fel magát Jézus Szívének. Mikor 1685-ben újra megválasztották itt főnöknővé: határozottabban fejezte ki vágyát, mint bármikor addig, hogy „legyen egészen a Szent Szívé”. Alacoque nővér az 1685. augusztus 17-én kelt levelében azt írja neki: „üdvösségünket azzal biztosítjuk, ha teljesen az imálandó Szívnek szenteljük és ad-

juk át magunkat, hogy minden képességünkkel megszerettetésén és megdicsőítésén munkálkodjunk, magunkat pedig teljesen hagyjuk rá, mert ő gondunkat viseli és minden viharon át megsegít bennünket, hogy az üdvösség révébe juthassunk.”

Ugyanebben a stílusban ír 1686. július 4-én: „*A mi Urunk Jézus Krisztus Szent Szívének tisztelete bőséges gyümölcsöt és mélységes változást hoz mindazokban, akik lelkesedéssel szentelik és adják át magukat.*” Margit-Mária azt kívánja, hogy a Moulins-i közösség is legyen ott ezek sorában. Egy kis Jézus Szíve képet küld Soudeilles anyának, hogy amint mondja: „*magánál hordja*”. És, anélkül, hogy magáról említést tenne, kijelenti neki: „*Megtaláljuk az ájtatosságot La Colombière főtisztelendő atya Lelki magány című könyvében, akit szentként tisztelnek.*” Utána, szeptember 15-én elküldi neki a művet és még két Szent Szív képet, „*egy nagyobbat azért, hogy tegye ki a fészülete lábánál vagy más helyen, tiszteletre, és egy kisebbet, azért, hogy magánál hordhassa.*” Eljuttatja hozzá az önfelajánlás szövegét is, főként azonban bátorítja őt: „*Az isteni Szív korlátlan ura akar lenni az ön szívének, hogy ön terjeszteni tudja az ő tiszteletét, szeretetét és dicsőítését a közösségükben, amelybe Ő a tisztelete által rá akarja önteni kegyelmei bőségét, szeretetének áldásait, szíveik egységét és lelkük megszentelését. Minden javak kimeríthetetlen forrása ő, aki semmi mást nem akar, csak önmagát kiárasztani és közölni, különösen a hűséges lelkeknek, mint amilyenek az önök közösségét alkotják.*”

„*Nem tudnám elhinni – teszi hozzá – hogy azok, akik a Szent Szívnek szentelik magukat, elveszhetnének vagy a halálos bűn által a sátán hatalma alá kerülhetnének.*” – La Colombière atyát hozza fel példának, „*aki teljesen átadta magát neki és minden lélegzetvételével csak az ő megszerettetését, tiszteletét és megdicsőítését kívánta szolgálni, és ez emelte őt oly rövid idő alatt a tökéletesség oly magas fokára.*” Bevallja, mennyire örül, hogy megérhette: a saját közössége is „*teljesen Jézus imádandó Szívének védelme alá helyezte magát*” és kápolnát épített tiszteletére. Végül buzdítja az anyát, tisztelje Jézus Szívét, különösen minden hó első péntekén.

Hamarosan élénk levélváltás bontakozik ki Alacoque nővér és a Moulins-i vizitációk között. Morant nővérnek megmagyarázza: „*a Szent Szív kiapadhatatlan forrás, egyet akar: kiáradni az alázatos és önmagukat kiüresítő szívekben, akiket semmi se tud visszatartani*

attól, hogy mindenkor készséggel áldozzák fel magukat az ő kedvéért.” Elsősorban de la Barge nővérrel marad levelezésben hosszabb időn át. Margit-Mária 1686 vége felé megküldi neki a „*kis felajánlás*” szövegét és arra kéri: Jézus Szívében rendezzen be magának lakást, ott megtalálja a zavartalan békességet. 1687. január 2-án kelt levelében azt kéri tőle: legyen igazi tanítványa a Szent Szívnek, mert „*az semmit nem hagy elveszni abból, amit valóban egészen neki szenteltek és ajánlottak*”; „*mert ha ön azzal tesz tanúságot iránta érzett szeretetéről, hogy magáévá igyekszik tenni az ő erényeit, ő gondoskodik róla, hogy tökéletessé tegye.*”

Szentünk számos lelki útbaigazítással látja el de la Barge nővért, szüntelen Jézus Szíve szeretetére buzdítva őt. Ilyen módon:

„*Jézus Szívének nagysága csak akkor ereszkedik alá bennünk, ha úgy látja, hogy semmivé tesszük magunkat kicsiségünk szeretetében.*” (1687. október 15.)

„*Minden képességünkkel be kell lépniünk imádandó szívébe, miközben nagyon kicsivé kell válnunk, azzal, hogy alázatosan szem előtt tartjuk semmi voltunkat . . . A béke uralmát a Szent Szívre kell alapoznunk: ez lesz összhangban az ő tetszésével.*” (1688 októbere.)

„*Semmi nem egyesít annyira a Szent Szívvel, mint a keresz, amely az ő szeretetének legdrágább ajándéka.*” (1689. január 5.)

„*Az isteni Szív, a sátán és mindazok ellenére, akik szembeszállnak vele, uralkodni fog.*” (1689. augusztus 21.)

„*Az isteni Szívnek annyira át kell vennie a mi szívünk helyét, hogy csakis ő éljen és cselekedjék bennünk és értünk . . . Azok számára, akik forrón szeretik a Szent Szívet, nincs többé szenvedés, mert a fájdalmak, a megaláztatások, megvetetések, ellentmondások és mindaz, ami még oly keserű is a természetnek, ebben az imádandó Szívben, amely azt akarja, hogy tiszta szívből szeressék, szeretetté változik. Mindent fenntartás nélkül akar birtokolni, ő kíván bennünk mindent megtenni, anélkül, hogy mi ellenállnánk neki.*” (1689. október 22.)

„*Szívünk békéjét úgy őrizzük meg, ha többé nincs saját akaratunk, ha az isteni Szív akaratát helyezzük a saját akaratunk helyébe, ha hagyjuk, hogy azt akarja nekünk, ami leginkább megdicsőíti őt, ha mi megelégszünk azzal, hogy alávetjük magunkat és ráhagyatkozunk. Egy szóval, ez a szeretetre méltó Szív pótolja majd mindazt, ami önből hiányozhat, mert ő szereti majd Istent önért és ön benne és általa szereti Istent.*”

Nem lép fel kisebb követelményekkel Margit-Mária Soudeilles anyával szemben sem: úgy érzi, hogy a lángoló hév, amelyről az tanúskodik, mikor kijelenti, hogy egészen Jézus Szívée akar lenni, arra készíti az isteni Mestert, hogy úgy tekintsen rá, mint „*kedvtelése tárgyára*”. Mindenek felett a Jézus Szíve tiszteletet növeli általa a közösségben. A kultusz terjesztése céljából a Moulins-i főnöknő 1687-ben kiad egy tizenkét oldalas füzetet. Találni benne egy rövid ismertetést a Szent Szív tiszteletének természetéről La Colombière „*Lelki magánya*” alapján, valamint litániákat a Szent Szívről és Margit szívéről. Az ismertetés említést tesz „egy jámbor személynek” adott kinyilatkoztatásokról is, ami ugyancsak zavarba hozta a szentet. Ezt meg is írja Saumaise anyának. Soudeilles anya egy fél tucatra valót küld a kis könyvből Margit-Máriának, egyúttal tájékoztatja őt, hogy a tisztelet újabb előrehaladást ért el. „*Jóságos Mesterünk Szíve* – írja válaszul Alacoque nővér neki – *nem hagyja jutalmazatlanul az önök buzgóságát. Egyébként nem elég fizetség-e az, ha méltóknak talál bennünket, hogy valami szolgálatot tegyünk neki, hiszen ő minden jóság kimeríthetetlen forrása, akiben a szeretet révén mindent megtalálhatunk, amire szükségünk van?*”

Soudeilles anyát 1689-ben Dubuysson anya követi a főnöknői tisztségben. A szent elküldi neki a Szent Szívről szóló officiumot, amelyet P. Gette szerkesztett. A Moulins-i új főnöknőnek, aki, hogy a Jézus Szíve szeretetét tanúsítsa, rövid imádságot kért tőle. Margit-Mária ezt a csodálatos választ adja: „*Ami engem illet, nem tudok mást és nem találok jobbat a szeretetnél, a legnagyobb elfoglaltságok is szeretetünk próbái. Szeressen, ahogyan Szent Ágoston mondja, tegyen meg mindent, amit akar! És mivel nem lehet szeretni szenvedés nélkül, szeressünk tehát és szenvedjünk mindent együtt és ne veszítsünk el egy pillanatot se!*”

Az 1689. október 22-én kelt levelében újból ír neki, hogy azon lelkerek közé tartozik, akik a legkedvesebbek Jézus Szívének. „*Ő azonban mindent fenntartás nélkül akar azoktól, akiket szeret – teszi hozzá. – Szeressük tehát minden erőnköből és adjunk oda mindent a szeretetének, hogy az megemésszen és megtisztítson legizzóbb lángjaival, hogy az isteni Szív izzó kemencéjében örökké tudjunk lángolni.*”

A tökéletesség fogadalma

Margit-Mária a misztikus mennyegzője óta szenvedélyesen dolgozik, hogy Jézus Szíve tisztelétét terjessze, ugyanakkor azonban igyekszik önmagát is teljesen elégetni, amennyire csak szeretetéből kitelik. Ez készteti az 1686. évi lelki magányától kezdve, hogy letegye „a tökéletesség fogadalmát”. Már régóta szükségét érzi, mondja vallomásaiban. Erre vonatkozóan kikérte főnöknője és lelki vezetője tanácsait is. Előzőleg, szeptemberben P. Rolin néhány rövid és határozott tanáccsal látta el:

„Őrizze meg békéjét. Szeresse a lelket, aki önt vezeti. A levelek és a beszélő szoba kérdésében tegye meg mindazt, amit a főnöknője mond. Ne utasítson el semmiféle megbízatást a házban. Aggodalom nélkül tartsa be a mondást: elegendő szenvedni és szeretni. Nem akarom, hogy általános gyónásokat végezzen, másnak se tegyen ilyen indítványt, legyen bárki az. A szigorúság vonatkozásában: azt tegye, amit megengednek önnek és semmi többet. Ami azt a panaszát illeti, hogy egyes személyekkel nincs kedve szóba állni: ezt ne mutassa ki semmiképpen. Ne tekintse érzéketlenségnek a békét, amelyet Urunk ad önnek kereszthordozásaiban. Vegye Urunkban megtiszteltetésnek, ha vizionáriusként bánnak önnel, de ne adjon alkalmat rá. A testével ne kegyetlenül bánjon, hanem az engedelmesség szerint. Fél Urunkkal szemben bizalmasan viselkedni? Olyan módon kell vele társalogni, ahogyan neki a legkedvesebb. Pénteki áldozásait aszerint végezze, ahogyan azokat megengedik. A szóbeli imák közül azokat végezze el, amelyeket kötelezően előírtak. A többieket nem kell elvégezni: kövesse a szent szeretet indításait. A levelekre, amelyeket önnek írnak, engedelmesség szem előtt tartásával válaszolhat.”

Valóban világos és határozott lelki vezetés ez. Margit-Mária egész életében sokszor nélkülözte azt, amíg nem találkozott La Colombière és Rolin atyával. Életének harminckilenc esztendeje alatt mindössze két esztendőn át vezette ily határozottan ez a két pap. Ilyen vezetőikkel, akik jártasabbak voltak a lelki élet útjain, nem szenvedett volna annyit az örökös aggályai miatt. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy maga a mi Urunk akart kalauza, az ő „hatalmas lelki vezetője” lenni és hogy Alacoque nővér örökös félelmei az őt irányító szellem, lélek miatt, misztikus élete megtisztító megpróbáltatásainak egy részét jelentették.

Margit-Mária tehát közli P. Rolin-nel szándékát, hogy tökéletességi fogadalmat kíván tenni. A páter jóváhagyja, de közli, amennyiben gyónóját nyugtalanság gyötri, a fogalom érvénytelenné válik és egyáltalán nem kötelezi őt. Bárki felmentést adhat alóla. A jezsuita levele a következő gyakorlatias tanáccsal fejeződik be: „*Amikor ön nekem ír, kérem, ne mentegesse magát előttem. Egyáltalán semmiféle ceremóniát nem akarok.*” Úgy látszik, ez a szerzetes egyáltalán nem leli kedvét a kacskaringós előadásmódban, amelybe gyakran vesznek bele az apácák a legapróbb dolgok előadása közben is, és amit bőségesen használ Margit-Mária is, akibe ugyancsak belesulykolták azt. Szalézi Szent Ferenc üde stílusa ebben az időben egyfajta apácás modorossággá és túlzó kifejezésmóddá torzult. Paray szentje ezt a bonyolult nyelvet használja és látjuk majd: ahhoz, hogy jól megértsük mondanivalóját, el kell vonatkoztatnunk azt a zárdától kölcsönzött manierista stilstól, amelytől napjainkban kezdenek úgy ahogy megszabadulni a vizitációs szerzetesházakban. Jó azonban, ha megállapítjuk, hogy olyan egyenes természetű embert, mint Rolin atya, már a XVII. században ingerelték ezek a nyakatekert körülírások, a szellemi elégtelenség és képtelenség bizonygatásai, ez az örökös mentegetődzés. Margit-Mária kétségtelenül őszinte, de vajon kevésbé lett volna az a belesulykolt protokoláris konvenciók, előírássos szokványok és e kifejezésmód nélkül, amely mások ajkán nem volt több üres és haszontalan frázis pufogatásnál?

A szent 1686. október 31-én, Mindenszentek ünnepének vigiliáján mondja el fogadalmát, hogy amint ő megfogalmazta: „*a legszorosabban hozzákösszem magam Urunk Jézus Krisztus Szent Szívéhez, tökéletesen neki szenteljem és tökéletesen feláldozzam magam neki.*”

Arra kötelezi tehát magát, hogy ezentúl mindenben aszerint cselekszik, amit Jézus Szíve és az ő megdicsőítése szempontjából a leg-tökéletesebbnek hisz. Az engedelmisség gyakorlásában semmit nem mulaszt és nem hanyagol el, hacsak a szeretet vagy a valódi szükség nem kívánja meg. Az lesz az öröme, ha látja, hogy másokat tisztelnek és szeretnek, őt pedig megalázzák, megvetik vagy ellent mondanak neki. Minden testi baját és lelki gyötrelmét némán, panasz nélkül viseli el. Semmi vigaszt nem keres és ha az Úr efélet megad neki, azt azért fogadja el, hogy még jobban szeresse Őt. Semmiféle könnyebbséget nem kényszerít magára, csakis szükségből. A főnök-

nőjére hagyja, hogy az szabadon rendelkezék vele, ahogyan jónak látja; elfogad tőle minden feladatot, legyen szó akár a beszélő szobában való menetelről, akár levelek megírásáról. Teljesen ráhagyja magát a Szent Szívre, ő csupán egyet tart meg magának: hogy szorosan ragaszkodjék az Ő műveihez és rendelkezéseihez, mert nem tekint magát egyébnek, mint az ő önmagát szüntelenül felajánló és elégető áldozatának. Soha nem törődik felebarátja hibáival és ha látja, hogy az ilyesmit elkövet, felajánlja a Szent Szív valamely ellentétes erényét, hogy az tegye jóvá azt. Legjobb barátainak tekinti azokat, akik megbántják vagy rosszat mondanak róla. Megkísérli, hogy soha ne beszéljen magáról, főként soha ne azért, hogy dicsérje vagy igazolja magát. Egyetlen teremtmény barátságát se keresi, ha csak nem a Szent Szív indítja őt, hogy az illető személyt az Ő szeretetére ösztönözze. Mindenben Isten akaratához alkalmazkodik. Nem fecsérli idejét hiábavaló gondolatokra, semmit nem azért tesz, hogy az emberek becsüljék, vagy hogy a teremtményeknek hízelegjen. Soha semmit nem enged látni a rendkívüli kegyelmekből, amelyekben Isten részesíti. Minden cselekedetével és szavával Istent kívánja dicsőíteni, a felebarátja épülését és a maga üdvösségét akarja szolgálni. Végül: a természetnek csak azt engedi meg, amit nem tud attól különcködés nélkül megtagadni.

Maga vallja, hogy ha végig gondolja azokat a követelményeket, amelyeket egy ilyen program támaszt, soha nem lett volna bátorsága olyan vállalkozáshoz. Lelke mélyén azonban Isten így szólt hozzá: *„Mit félsz? Nem lettem-e én jótállód, nem én tettem-e le érted az óvadékat? A veled egyesült tiszta szeretetem hozzásegít, hogy oda tudj figyelni ennyi sokféle dologra és megígérem neked, hogy kijavítja a hibákat, amelyeket elkövehetsz, és maga vesz elégtételt rajtad.”*

Ezek a szavak visszaadják szentünk önbizalmát, félelem nélkül, Istenbe vetett reménnyel vág neki a dolognak, aki mindent megtehet és akitől mindent remél.

A „Kortársak emlékezései” szerint fogadalmához, bármennyire is terhes volt ez, mindvégig hű maradt és, ahogyan a könyv írja: *„semi se tudta elválasztani Megváltója keresztjétől”* és minden elkötelezettsége, amelyet vállalt, *„megannyi kötelék volt, amely egyre szorosabban egyesítette keresztre feszített Jegyésével.”*

Újoncmesternői alkalmaztatása véget ér

Margit-Máriát 1686 végén felmentik a noviciátusbeli megbízatás alól. Decemberben még egy utolsó „felhívással” fordul leányaihoz: „*dicsőítsék az Igét, aki megalázta magát Anyja méhében*”, akinek Szívét áldozatainak oltárává választotta. Az újoncnőknek tehát az ádvent alatt értelmi képességüket, emlékezetüket és akaratukat hozzá kell alázniuk a megtestesült Igéhez.

Az újoncmesternővel együtt több újoncnő is elhagyja a noviciátust. A szent mindenkitől elbúcsúzik. Figyelmezteti őket, maradjanak hűségesek; ezt pedig olyan módon érhetik el, hogy mindegyikük a Szent Szív tiszteletére épült kápolnának tekintsi a szívét. Az épületet Ő emelte, az ő kötelességük: kiűzni onnan a bálványokat, kitakarítani és megtisztítani, majd felállítani benne Jézus Szíve trónusát és feldíszíteni azt a szent szeretettel, a szelídséggel, az érzékek megzabolázásával, az ő szerető jóságába vetett bizalommal és hallgatással. Őrizzenek benne egy meggyújtott lámpást, az isteni Szív iránti szeretet lámpását és lépjenek be gyakran ebbe a kápolnába, hogy ott keressék az Ő kincseit.

Befejezésül azt írja: „*Ha éreznek valamelyes barátságot irántam, azt semmivel nem tudják jobban tanúsítani, mint azzal, hogy hűek maradnak a Szent Szívhez, amely minden jó forrása lesz az önök számára, amíg hűek maradnak hozzá . . . Benne szeretem önöket és kívánok önöknek tiszta szeretetet . . . Bár mindnyájukat odaadhatnám Neki, az ő szeretetéért és dicsőségéért mindenkor készen állok, hogy az önök rendelkezésére bocsássam az én kis szolgálataimat.*”

A nővérek, akik kilépnek a noviciátusból, el akarják vinni a kis Jézus Szíve képet, amelyet Margit-Mária adott nekik és amelyet naponta tovább adtak egymás között, hogy buzgóságra bátorítsák egymást. Találnak egy félreeső kis fülkét, amely a noviciátus lépcsőházából nyílik: ide helyezik el és ez lesz a Paray-i zárdában az első kápolna Jézus Szíve tiszteletére. Des Escures nővér vállalja a kis imahely rendbentartását, de la Faige de Claines nővér telefesti falait szívekkel, csillagokkal, virágokkal és gyümölcsökkel. Később az eredeti képet egy nagyobb táblaképpel helyettesítik, amelyen a Szent Szív mellett az egyik oldalon a Szent Szűz, a másikon Szent József, középen pedig egy imádkozó lélek látható. A személyek ajka előtt mondanivalójuk olvasható. Mária azt mondja: „*Szeressétek őt és ő*

szereit titeket.” Szent József szavai: *„Jöjjetek, mindenki előtt nyitva áll!”* – És a lélek szava: *„Én szeretem őt és neki adom magam.”* Föül az örök Atya és a Szentlélek galamb képében. Amikor felépül majd a kerti kápolna, ebben a parányi oratóriumban végzik ájtatóságukat Jézus Szíve tiszteletére a béna nővérek, akik nem tudnak ki-menni a kertbe.

Alacoque nővert, miután felmentették az újoncnők „igazgatónőjé-nek” tiszte alól, a betegszobába helyezik. Ott újból Marest nővérrel kerül össze, akinek még mindig nehéz a természete. És mivel szentünk továbbra is kétbalkezes marad, ugyanúgy szidja őt, mint amikor még fiatal fogadalmas volt. És most is, valahányszor Margit-Mária megpróbál egy pillanatra elszökni, hogy meglátogassa az Oltáriszent-séget, Marest nővér ugyanúgy visszaparancsolja a betegek mellé. Időnként azonban mégis csak megszabadul Alacoque nővér: elhívják a noviciátusba, helyettesíteni az új mesternőt, Lévy-Chateaurand nővert. Majd, most már harmadik ízben, újból gondjaira bízzák a beöltözött kis nővéreket. Ebben a munkakörben, a nővér jóvoltából, aki segíti őt, legalább annyi lehetőséghez jut, hogy az ünnepnapok délutánjait az Oltáriszentség előtt töltsse.

A szent meghódítja testvéreit a Jézus Szíve tiszteletnek

Margit-Mária legfiatalabb fivére, Jacques Alacoque, pap és Bois Sainte Marie plébánosa, 1686 végén súlyos betegségbe esik. A három orvos, aki gyógyítja, otthagyja őt: a beteg nem lát, nem hall már, nem ismer meg senkit, szája és fogai annyira összezáródnak, hogy semmit nem tud magához venni; megpróbálnak belenyomni egy kanál szirupot: eltörik az egyik fogát és még a kanál is eltörik. Chrysostome, aki ugyancsak Bois Sainte Marie-ban lakik, lévén annak polgármestere, látva a mindössze harmincöt éves fivére kétségbe-ajtó helyzetét, még az éjszaka gyors futárt meneszt Paray-ba, levelet küld a nővérenek, tájékoztatja a beteg állapotáról és kéri, hogy imád-kozzék. Alacoque nővér tehát azt az értesítést kapja, hogy fivére ha-lálán van. Mégis, azt válaszolja, nem hiszi, hogy ez bekövetkezik. Aztán egy pillanatra félrevonul az Oltáriszentség elé, majd visszatér és nyugodt arccal közli szóban és levélben, hogy Jacques Alacoque nem hal meg. Három levelet küld neki gyógyításul. Mind a három-

nak az van ráírva az egyik oldalára: „A Szent Szív gyógyítsa meg!”, a másikra: „Mindörökké legyen áldott a Szent Szűz tisztaságos és szeplőtelen fogantatása!” Meghagyja, hogy a leveleket három egymás után következő reggel merítsék vízbe és azt a vizet itassák meg a beteggel. A különleges italból csak nagy nehezen tudnak a beteggel lenyeletni egy-egy fél kanálnyit, de azon nyomban jobban érzi magát és nyolc nap múlva, minden várakozás ellenére, felépül.

Csoda ez, s Margit-Mária közbenjárására történt. 1687. január 22-én így ír Jacques Alacoque-nak: „Nagy ígéreteket tettem Urunk Szent Szívének, hogy megszerezzen (önnek a gyógyulást), mert hiszem, hogy nem hazudtol meg engem és teljesíti azokat, mert az Istennek nem lehet fittyet hányni. Egészen egyszerűen szólva tehát én az alábbiak teljesítésére kötelezem önt, és amelyek teljesítését Urunk – egy bizonyos személy jótállása fejében, akit az Isten nagy kegyelmekkel tüntetett ki és aki önt nagyon szereti – elvárja öntől . . . Amidőn arra kértem Urunkat, hogy – amennyiben ez az akarata – adjon önnek még néhány évet (Bois Sainte Marie plébánosa még 26 évig él és 1713-ban hal meg), hogy valóra válthassa jó szándékait, melyek szerint ön egészen az övé lesz, neki szenteli élete minden pillanatát, nem foglalkozik mással, csak az ő szolgálatával, azon tisztaság és életszentség szerint, amelyet hivatása megkövetel – az illető személy, úgy érezte, a következő választ kapta: Igen, beleegyezem, azzal a feltétellel, amit nekem ajánlasz: és én szentté akarom tenni őt, amennyiben meg akar felelni szándékaimnak és a kegyelmeknek, amelyeket én e célból megadok neki.”

Margit-Mária nem nevezi néven magát. Nyilvánvaló azonban, hogy ő az illető személy. Néhány határozott tanácsot is ad fivérének: „Három dolgot azonban teljesen el kell hagynia. Közülük az első a hozzátapadás a földi dolgokhoz, mindenek fölött a testi örömek érzéki szeretete, beleértve a játékot is. A második: lemondani minden fölöslegességről az öltözködésben és mindenben, ami személyét illeti; amit ily módon megtakarít, a szegényeknek kell adni. Harmadsorban: amennyire csak bírja, a lehető legkevésbé ártsa bele magát a világ dolgaiba, ne ragadtassa el magát hirtelen indulattól. Erre tettek ígéretet az ön nevében Jézus Krisztus Szent Szívének, amennyiben ön is megadja hozzá a beleegyezését és ön is egészen ennek a szeretetre méltó Szívnek szenteli magát, s amennyire csak erejéből telik, megad és megszerez neki minden szeretetet, tiszteletet és dicsőítést

mind a maga részéről, mind pedig azok részéről, akiket önre rábízunk.”

Margit-Mária emlékezteti fivérét, hogy ő már beszélt neki Jézus Szíve tiszteletéről, de az semmi választ nem adott neki. Márpedig *„nincs rövidebb út, amelyen el lehet jutni a tökéletességre, nincs biztosabb eszköze az üdvözülésnek, mint ha az ember teljesen az isteni Szívnek szenteli magát.”* . . . *Erre kötelezték el önt – teszi hozzá – és én remélem, hogy erről még részletesebben is beszélünk, ha abban az örömben lesz részem, hogy láthatom.”*

Amennyiben Jacques Alacoque nem gyógyult volna meg, a nővére végezte volna el az egy esztendeig tartó vezeklést a jóvátétel helyében, amit fivére a maga bűneinek bocsánataért betegsége során megfogadott. *„Urunk Jézus Krisztus Szent Szíve azonban – mondja – annyira jóindulatú ön iránt, hogy azt akarja: bármilyen áron is, de legyen szent és ezért hagyja önt még ebben a világban és ezért küldte ezt a betegséget is, hogy felébressze önt és arra serkentse, hogy ketőzze meg lépteit . . . Ó, ha meg tudná érteni, milyen jó, ha szeretjük őt és ő szeret minket! Mert én azt hiszem, hogy azok közül, akik különösképpen neki adják és szentelik magukat, senki nem vész el. . . Végezetül – mondja, levonva a tanulságot – legyünk egészen Istené, egészen Istenért és egészen Istenben, és ne feledje: ő azt kívánja öntől, hogy éljen példás életet, amely egészen tiszta és egészen angyali. Ha ma meghalljuk az Úr hangját, ne keményítsük meg a szívünket, ne késlekedjünk egy pillanatig se teljhatalmat adni a kegyelemnek.”*

A továbbiakban, amikor szentünk levélírói tevékenységéről szólnunk, látjuk majd, hogyan buzdította és támogatta az után is pap fivérét, hogy kiragadja a lelki közepszerűségből, amelyben az megfeneklett.

Ami Chrysostome-ot illeti, őt felkavarta Bois Sainte Marie plébánosának gyógyulása: Jézus Szíve csodáját látta benne. Nővére minden bizonnyal neki is beszélt a tiszteletről, de nem mertte buzdítani őt, mert, amint írta: *„az ájtatossági gyakorlat soha nem komoly, ha nem a kegyelem indításából jön.”* Bois Sante Marie polgármestere most elhatározza, hogy nagy költséggel kápolnát létesít Jézus Szíve tiszteletére. *„Visszavonhatatlanul meg kell valósítani a tervét, amelyről nekem szólt – figyelmezteti őt a szent. – Ó, fivérem, milyen boldog lehetne, ha az isteni Szív megadná a nagy kegyelmet önnek.*

hogy befejezhesse vállalkozását.” S hozzát teszi: „Remélem, hogy pap fivérem nem habozik mindenben, amiben csak tud, támogatni az isteni Szív dicsőítését szolgáló tervet, aki elárasztja kegyelmeivel önt és családját.”

A kápolna lassan épül: egy a Jézus Szívét ábrázoló nagy és szép táblaképet helyeznek el benne, Jacques örökös misealapítványt tesz, amelynek értelmében minden pénteken misét mutatnak be a kápolnában, minden hónap első péntekén pedig énekes misét. Ide temetik el majd őt, ugyanúgy Chrysostome-ot valamint első és második feleségét.

Betegségek és kegyelmek

Margit-Mária 1687. január elején újból megbetegszik. Ugyanazon év márciusában arról ír Saumaise anyának, hogy úgy látja: nyomorúságos állapotba került: annyira szenved, hogy van, amikor nem is tud magáról, nem tud sem aludni, sem enni, csak a legnagyobb erőfeszítéssel tud beszélni, a farsang utolsó három napján akkora volt a fájdalma, hogy azt hitte: a végét járja.

Nem tudjuk, a szó valódi értelmében vett betegségről volt-e szó, vagy újból a körömház gyulladás gyötörte, amit több héten át némán túrt. Az egyik beöltözött kis nővér vette észre, hogy fájdalma miatt minden éjjel felkel. Figyelmeztette a főnöknőt, Melin anya persze látni akarta a beteg ujjait és kérdőre vonta leányát, miért nem szolt eddig semmit.

– *Apró dolog ez az egész* – válaszolta a szent – *szót sem érdemel.*

A főnöknő hivatja az orvost, az pedig sebészt hoz. Ugyanúgy, ahogyan 1685-ben, a csontig felvágják Alacoque nővér ujját. A műtét alatt, a doktorok nagy épülésére, egyetlen jajszt ki nem ejt, egyetlen mozdulatot nem tesz: „*Még inkább épült rajta a sebész* – teszi hozzá a Kortársak emlékezései – *mikor azt látta, hogy a naponta végzett átkötözéssel járó fájdalmait úgy tűrte, mintha semmit nem érzett volna. Meg is jegyezte a sebész: jó dolog szentnek lenni.*”

Margit-Mária még azt se akarja, hogy sajnálják: „*nem számít szenvedésnek egy ujjfájás*” – írja Greyfié anyának. Ugyanezen baja 1688-ban harmadszor is visszatér, ez alkalommal azonban P. La Colombière közbejárására meggyógyul.

Ebben az esztendőben, nagypénteken – 1687. március 28-án, míg munkáját végezte – a szemetet hordta ki – leküzdhetetlen vágya – „farkaséhsége” – támadt az Eucharisztia után. Az akkori liturgikus rendelkezések azonban tiltották az áldozást ezen a napon.

– *Ó, szeretetre méltó Jézus – fordult a Megváltóhoz – emészttem magam, annyira óhajtlak, és hiába, hogy nem vehetek magamhoz ezen a napon, szüntelen kívánlak téged.*

– *Annyira mélyen belehasított szívembe a sóvárgásod, lányom – hangzik az Úr válasza – hogy ha nem alapítottam volna meg a szeretet szentségét, most megtenném, hogy táplálékkoddá tegyem magam. Akkora öröm nekem, ha vágyakoznak utánam, hogy valahányszor egy szívben feltámad a sóvárgás irántam, én mindenkor szeretettel tekintek rá és magamhoz vonzom.*

Urunk egy más alkalommal már tett hasonló kijelentést neki:

– *Láttam, leányom, sóvárgásaidat és szived vágyai oly kedvesek nekem, hogy ha nem alapítottam volna meg isteni szeretetem szentségét, most megalapítanám az irántad érzett szeretetem kedvéért, hogy megszerezhessem magamnak az örömet, hogy lakást vehetek lelkedben és szeretetem megpihenjen szivedben.*

– *Ó, szeretet!* – kiáltott fel akkor egészen elragadtatva a szent. – *Ó az Isten mértéktelen szeretete a nyomorult teremtmény iránt!*

Margit-Mária misztikus élete tehát nem ért véget azzal, hogy tevékenyebb életet kezdett élni. Most következik a Vizitációs rendet érintő fontos látomásainak időszaka, ebben az időben közli az Úr a szenttel „ígéreteit” és bizza rá az üzeneteit. Felruhazza a prófétálás adományával. Jézus Szíve továbbra is arra ösztönzi Margit-Máriát, hogy „alávalónak és hitványnak” tekintse magát az Isten szemében, ugyanakkor szolgálójának alázatára építi rá az emberek iránti szeretete és irgalma terveit.

XIX. FEJEZET

A TERMÉSZETFELETTI BONTAKOZIK ÉS KIÁRAD

Ha keresztsége által minden keresztény „*a magasságbeli Isten prófétája*”, mint Keresztelő János, akkor a szentről még inkább elmondható, mint bárki másról: arra hivatott, hogy az Úr nevében szóljon, az Ő szándékait és óhajtásait közvetítse a világ felé. Minden szent élete más önmagában is, Isten egy-egy üzenete az embereknek, mondanivalója azonban még világosabbá válhat, ha a Szentlélek jelenti ki választottjai közvetítésével az isteni szándékokat, ha Ő mutatja meg neki a jövőt, ha Ő ébreszti fel általuk a szívekben a hitet és a szeretetet. A „nagy jelenések” kinyilatkoztatásai révén Margit-Mária a Megváltó üzenetközvetítője lett. Amíg itt marad a földön, ez a küldetése tovább tart, életének utolsó éveiben szentünk még inkább, mint bármikor addig, megmarad a végtelen Szeretet hírnökének, aki a lelkek üdvét akarja munkálni.

Az „ígéreték”

Misztikusunk 1685-ben kapja Jézus Szívétől az első ígéreteket, szám szerint négyet. Margit-Mária augusztus 24-én közli azokat Saumaise anyával, és ezzel egy időben Greyfié anyával. Ez utóbbinak írja „*Urunk Jézus Krisztus Szent Szíve továbbra is kegyelmeiben részesít. Megajándékozott végtelenül kegyes látogatásával... Kijelentette: akkora örömet jelent neki, ha a teremtmények szeretik, megismerik és tisztelik, hogy, ha nem csalódom* (– a szent az óvatosan tartózkodó kijelentést használja, amelyre volt főnöknője tanította meg –), *megígérte nekem:*

– *Mindazok, akik neki adják és szentelik magukat, soha nem vesznek el.*

– *Mivel ő minden áldás forrása, ő bőségesen kiárasztja azt azokon a helyeken, ahol isteni Szíve képét elhelyezik és tisztelik.*

– *Egyesíti a megosztott családokat, védelmezi és támogatja azokat, akik bármilyen szükségben bizalommal fordulnak hozzá.*

– *Lángoló szeretete kegyes balzsamát kiárasztja mindazokra a közösségekre, amelyek tisztelik és különös védelme alá helyezik magukat; elhárítja róluk mindazokat a csapásokat, melyeket az isteni igazságosság rájuk mér, hogy visszavezesse őket kegyelmébe, melyet elvesztek.*”

A szent abban a levélben, amelyet 1689. augusztus 10-én írt P. Croisetnek az első ígéretről szólva egyszerűen megállapítja: *Jézus Szíve azoknak, akik neki szentelik magukat, biztos menedéke lesz ellenségeik minden törvetése ellen, mindenek előtt azonban haláluk óráján biztosítja üdvözülésüket.*”

Eszerint a Szent Szív ígérete négy kegyelemre szorítkozik. Ezek: biztosítja az üdvösséget azoknak a személyeknek, akik a Szent Szívnek szentelik és ajánlják magukat; különös áldásait árasztja rá a helyekre, ahol képét kihelyezik és tisztelik; egyesíti a megosztott családokat és védelmezi azokat, ha oltalma alá helyezik magukat; végül irgalmas szeretettel lesz a közösségek iránt, amelyek tisztelik őt, befogadja őket kegyelmébe, helyreállítja bennük elvesztett buzgóságukat.

Mindez távol áll azoktól a határozottan fogalmazott kijelentésektől, amelyeket „tizenkét ígéret” névvel népszerűsítenek. Ezeket a szövegeket, kétségtelen, ihlethették Margit-Mária írásainak bizonyos szavai, de nem tartják tiszteletben a kifejezéseit, sőt meghamisítják azok értelmét. („*Lagymatag lelkeknek*” mondják például azokat, akiknek a szent ezt a nevet adja: *nyomorultak, akik a tökéletességre törekednek*”).

Nyilvánvaló visszaélés azonban úgy tüntetni fel ezeket a könnyen megjegyezhető mondatokat, hogy azok „a Szent Szív ígéretei” és még súlyosabb visszaélés: anélkül hirdetni meg a bennük kínált kegyelmeket, hogy feltüntetnék a feltételeket is, amelyeket teljesíteni kell, hogy az emberek elnyerhessék azokat. Az Isten kétségtelen, bőkezűen ad, azonfelül is, amit csak kívánni és remélni tudunk, de nem kikötések nélkül, amelyeket tiszteletben kell tartanunk, ha részesülni akarunk jótéteményeiben. Ígéretei, ahogyan Szalézi Szent Ferenc mondta, *édesgetik a szívet*”, de nem mentesítenek a *szűk úttól*, amelyre feltétlenül rá kell lépünk, *hogy bemehessünk az életre*”.

Krisztus, amikor a hegyi beszédben meghirdeti boldogságait, megjelöli a lemondásokat, amelyek nélkül nem lehet eljutni birtoklásukra. Ugyanígy van ez Paray-ban is, ezért eltorzítják Jézus Szíve em-

berek iránti szeretetének ajánlatait azok, akik nem jelzik a velük járó kötelezettségeket is, amelyek sokkal kevésbé kényelmesek, mint ahogyan az emberek elképzelik. A Jézus Szíve tisztelet, bár hozzásegít az üdvözüléshez, nem ment fel a bűnbánat alól, hogy engedelmeskedjünk Krisztus parancsainak; épp ellenkezőleg: a Megváltó végtelen szeretetének megfontolása könnyíti meg a visszatérést a szeretethez, amelyet Isten az emberektől elvár, nem pedig egyszerűen a kényelmes ájtatossági gyakorlat, amely nem kötelezi a lelkeket, hogy kilépjenek a bűnből vagy a lelki közepszerűségből. Az Isten irgalmát és türelmét semmiképp se szabad híg és tartalmatlan kegyeskedéssel szemlélni. Az Úr vissza akarja húzni a bűnösöket a kárhozát szakadékból, el akarja őket ragadni a Sátántól, szeretetének uralma alá kívánja őket helyezni, ám mindehhez megtérést, a szív megújítását és önmagunk teljes átadását követeli. Krisztus Paray-ban ismét egyszer felmutatja üdvözítő akarátát, megköveteli, hogy az emberek vessék alá magukat az üdvözülés feltételeinek is: az életszentségben kiteljesedő hitnek és szeretetnek.

A „nagy ígéret”

Ugyanilyen módon kell értelmezni a „nagy ígéretet” is. Margit-Mária egyik leveléből tudunk róla, amelyet 1688-ban írt Saumaise anyának. *„Egy pénteki napon, a szentáldozás alatt, a következő szavakat mondta méltatlan rabszolganőjének – írja levelében – ha az nem csalódik (újból a Greyfié anya által ajánlott fogalmazást használja): Szívem mértéktelen irgalmában megígérem neked, hogy mindazoknak, akik kilenc egymás után következő hónap első péntekén megáldoznak, mindenható szeretete megadja a végső bűnbánat kegyelmét, nem hálnak meg kegyelmemtől megfosztva és végső szentségek nélkül, mert isteni Szívem biztos menedéket nyújt nekik a végső pillanatban.”*

Ez az az ígéret, amelyet legtöbbször kifogásoltak és amellyel legtöbbször foglalkoztak, mikor a Jézus Szíve tisztelet vulgáris formáját népszerűsítették. Valójában azonban nem egyéb, mint Jézus evangéliumi szavának megismétlése: *„Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, annak örök élete van...”* Krisztus akkor – az evangéliumban nem szabta meg, hányszor kell áldozni: a Paray-i „nagy ígéret” csak

az evangéliumi ígélet pontosítása: a „*kilenc egymás után következő péntek*” szeretetet és elismerésre méltó kitartást, állhatatosságot tétel fel. A végső állhatatosság, tanítja a Tridenti Zsinat, nem lehet csalhatatlan és abszolút bizonyosság tárgya: morális bizonyosságot azonban valamelyest nyerhetünk, s ez bizalmat önt lelkünkbe és serkenti buzgalmunkat Isten szolgálatában. Így kell nézni a „nagy ígélet” és nem mint az üdvösség mágikus és automatikus eszközét. Amennyiben a lelkekben lesz annyi nagyvonalúság, hogy Isten kedvéért vállalják a kilenc első péntek – a „nagykilenced” elvégzését, ezt az Úr javukra írja. A halál pillanatában megadja nekik a végső bűnbánat kegyelmét. A „*maga*” szentségeiben részesíti őket, nem pedig „*a*” szentségekben, a láthatóan felvett bűnbánat szentségében, az útravalóul vett Eucharishtiában. Azokat az eszközöket hozza működésbe az Úr, amelyeket a halál pillanatában a körülményeihez alkalmazva kínál a léleknek, a jó halál kegyelmét, amelyet kinek-kinek teljesen szabadon kell elfogadnia.

A „nagy ígélet”, ugyanúgy, ahogyan a többi esemény is, amely Paray-ban történt – magánkinyilatkoztatás, tehát nem tárgya a hitnek. Lehet nem elfogadni; attól azonban tartózkodni kell, hogy az isteni szándékokat bíráljuk, amidőn a Megváltó az ő „*Szívének szeretelen szeretetében*” meg akarja ajándékozni az embereket. Nem látjuk-e a szőlőmunkásokról szóló példabeszédben, hogy a szőlősgazda a tizenegyedik óra munkásainak ugyanazt a bért adja, mint azoknak, akik pitymallattól fogva fáradoznak és hogy azoknak, akik a váratlan bőkezűsége ellen tiltakoznak, kijelenti: „*Vagy nem tehetem az enyémmel azt, amit akarok? Rossz szemmel nézed tehát, hogy én jó vagyok?*” Kétségtelen tehát, hogy az egymás után következő első péntek, a „nagy kilenced” nem válhatik babonás és haszonleső praktikává, de ugyanannyira elengedhetetlenül fontos, hogy meg tudjuk becsülni az isteni bőkezűséget és hozzásegítsük a lelkeket, hogy annak hasznát vegyék. Mindazok, akik „*Isten Szíve szerint való pásztorok*”, nagyon jól megértik ezt.

Az 1688. július 2-i látomás

Margit-Mária utolsó látomásai a közösségben rábízott tiszttségéhez kapcsolódnak, a Vizitációra vonatkoznak. Amikor ugyanis

1687-ben, a Mennybemenetel ünnepén Melin anyát újra megválasztják főnöknővé, meghosszabbítják szentünk asszisztensi megbízását is. 1688 júliusában mondja el Saumaise anyának a hozzá írott levélben, mi történt vele előző év július 2-án. A napot a Vízitáció ünnepét mindvégig az Oltáriszentség előtt tölthette. Ekkor jelent meg előtte Jézus Szíve egy „*magas, tágas és csodás szépségű helyen*”. A lángok között, amelyek trónját alkották, feltűnt sebe is és oly fényes és tüzes sugarakat lövellt ki, hogy körös-körül minden ragyogott és izzott tőle. Egyik oldalán a Boldogságos Szűz volt látható, a másikon Szalézi Szent Ferenc és P. La Colombière. A csodálatos színtérnek más szereplői is voltak még: vízitációs nővérek; őrző angyalaik kísérték őket, akiknek mindegyike egy-egy szívet tartott a kezében. Miasszonyunk ekkor odafordult a vízitációsokhoz és felszólította őket:

– *„Jöjjetek, nagyon szeretett leányaim, jöjjetek közelebb, mert azt akarom, hogy ti legyetek letéteményesei ennek a drága Kincsnek, amelyet az igazság isteni Napja az én szívem szűz földjén alkotott meg, majd, miután kilenc hónapig ott tartotta elrejtve, kinyilatkoztatta az embereknek, akik, mivel nem ismerték fel értékét, megvetették őt.”*

Ahelyett tehát, hogy gazdaggá tették volna magukat ezzel a kincscsel, – magyarázta tovább Miasszonyunk, – el akarták pusztítani azt. Az örökkévaló Atya azonban irgalmának szertelenségében arra használta fel gonoszságukat, hogy még hasznosabbá tegye ezt a „*drága aranyat*”. Mert Szenvedése által „*felbecsülhetetlen értékű váltópénz*” lett, hogy azzal „*megfizethessék tartozásaikat és megszerezzék vele örök üdvösségüket*”.

Majd a Szent Szívre mutatva, így folytatta Mária:

– *Íme, ez a drága kincs, amely különösen nektek nyilvánította ki magát a gyengéd szeretet okán, mellyel Fiam a ti intézményetek iránt viseltetik, amelyet úgy szemlél és szeret, mint kedves Benjaminját és ezért nagyobb részt akar adni neki, mint másoknak. És nemcsak önmagatokat kell gazdaggá tennetek ezzel a kincscsel, hanem osztogatnotok kell ezt a drága váltópénzt minden erőitökből, bőségesen, azon igyekezve, hogy gazdagabbá tegyétek vele az egész világot, mit se félve, hogy elfogy, mert minél többet vesznek el, annál többet találnak belőle.”*

Ilyen módon tehát a Vízitációs rend kapja a küldetést, hogy közzé tegye Jézus Szíve „*kimeríthetetlen gazdagságát*” és terjessze tisztele-

tét. A feladatról azonban ki kell vennie részét a Jézus Társaságnak is. A Szent Szűz valóban, most P. La Colombière felé fordul:

– „*Neked, isteni Fiam hű szolgálja, nagy érdemeid vannak e drága kincs ügyében, mert, ha a Vizitáció leányainak adatott meg, hogy megismerjék és másoknak osztogassák, Társaságod atyáinak jutott osztályrészül, hogy megláttassák és megértessék a hasznát és értékét, hogy az emberek az ilyen nagy jótéteményhez illő tisztelettel és elismeréssel fogadják és használják azt. És amennyiben megszerzik neki ezt az örömet, az isteni Szív, az áldások és kegyelmek forrása, oly bőséggel árasztja ki kegyelmeit hivatásbeli működésükre, hogy munkásságuk több gyümölcsöt hoz, mint amennyit remélni mernek, azon felül, hogy külön-külön mindegyikük tökéletesedését és üdvösségét is szolgálja.*

A Szent Szűz ezután Szalézi Szent Ferencnek adja át a szót:

– *Ó, jó hír leányai – szólítja meg a vizitációsokat – jöjjetek, merítétek az áldás forrásából az üdvösség vizét, amelyből a konstitúciók csatornáján át már egy kis csepp belecsordult lelketekbe. Az isteni Szívben megtaláljátok az eszközt, amely lehetővé teszi, hogy tökéletesen megvalósítsátok azt, amit szabályotok első cikkelye ír elő nektek és amelyben lényegében benne van intézményetek egész tökéletessége: mert a rendetek egész élete és minden gyakorlata egy célt szolgál: hogy egyesülhessetek Istennel . . .”*

Ezután a jó angyalok egymás után odaléptek Jézus Szívéhez, mindegyikük felmutatta neki a szívet, amelyet kezében tartott és hozzáérintette a szent sebhez: erre egyes szívek „*megszépültek és felragyogtak mint a csillagok*”. Más szívek viszont tompább fényben csillogtak, sőt, volt jónéhány olyan is, amely feketének és visszataszítónak tűnt fel. Többek nevét arany betűkkel ráírták a Szent Szívre, ezek „*mindkét részről megnyilvánuló mohósággal és örömmel*” szétömlöttek és felszívódtak abban. S egy hang azt mondta:

– *A szeretetnek ebben a mélységében van a ti lakásotok és örök nyugalmatok.*

Ebben a kitüntetésben azoknak a nővéreknek a szíve részesült, akik a legtöbbet munkálkodtak, hogy Jézus Szívét megismertessék és megszeretessék.

Közöttük van Saumaise anyáé is.

A Jézus Társaság tagjainak szerepe

Margit-Mária többször is megemlíti, hogy a Jézus Társaság-beli atyák különleges helyet foglalnak el a Jézus Szíve tisztelet terjesztésében. 1689 júniusában például így ír Saumaise anyának: „*Jó La Colombière atyánk érdeméből a mi kedves intézményünk mellett az igen Szent Jézus Társaság kapja meg Urunk Jézus Krisztus Szent Szívének tiszteletéből fakadó összes kegyelmeket és különös privilégiumokat. Megígéri ugyanis tagjainak, hogy gazdagon és bőségesen árasztja áldásait munkájukra, amelyet a rájuk bízott lelkek iránti szeretet szent gyakorlásában végeznek. Az isteni Szív forró óhaja, hogy különösen ezek az atyák ismerjék, szeressék és tiszteljék őt és megígéri nekik, hogy – ha nem csalódom – oly mértékben megtölti szavaikat szeretetének kenetével, erős és hathatós kegyelmekkel, hogy olyanokká válnak, mint a kétélű kard, belehatolnak a legmegátalkodottabb bűnösök legkeményebbé kövesedett szívébe is, hogy felfakadjon onnan a valódi bűnbánat forrása, amely megtisztítja és megszenteli a lelkeket. Mindehhez azonban a Szent Szívből kell meríteniük minden viláosságukat.*”

Ugyancsak Saumaise anyának írja ugyanazon év augusztus 28-án: „*A Szent Szív először a Vizitáció leányai előtt nyilatkozott meg és nekik adta meg, hogy megkezdjék tiszteletét, hitet tegyenek mellette és megismertessék őt; azt viszont tisztelendő Jézus Társasági atyának tartotta fenn, hogy e tisztelet hasznát és értékét megismertessék.*”

Ugyanilyen hangnemben ír Croiset atyának (az 1689. augusztus 10-én és szeptember 15-én kelt levelében): *Amennyire tény, hogy ez a tisztelet a Vizitációban született meg, annyira igaz, hogy tisztelendő Jézus Társasági atyák révén bontakozik ki.*”

Természetes, hogy egyetlen pap, szerzetes vagy világi apostol nincs kizárva belőle és a Jézus Társaság tagjai semmiféle monopóliumot nem kaptak, az azonban nem kétséges, hogy különleges szerepet töltöttek be és a XVIII és XIX. század folyamán ellenségeik, különösen a janzenisták minden gáncsoskodása ellenére, tiszteletre méltó buzgósággal terjesztették Jézus Szíve tiszteletét.

A kerti kápolna megáldása

A Jézus Szíve kápolna, amelynek felépítését 1686. június 21-én határozták el, 1688 nyarának derekán lett kész. A Jézus Szívet ábrázoló nagy kép díszítette. Saumaise anyát kérték meg, hogy a kis kép mintájára, melyet Greyfié anya küldött, készíttesse azt el. Alacoque nővér el van ragadtatva a festménytől: „*Nem tudom kifejezni önnek, mekkora örömben ég a szívem, mikor ezt a mi képünket látom, nem tudok betelni a nézésével, annyira szépnek találom*” – írja volt főnöknőjének Dijonba.

(A kép most Brionnais környéki Semur plébánia templomában látható, ahova a francia forradalom után került.)

Az új kápolnát 1688. szeptember 7-én áldották meg. A szertartás délután egy órakor kezdődött és háromig tartott. A zárda ünnepében az egész város részt vett. A helybeli papok és a szomszédos egyházközségek plébánosai a Szent Miklósról nevezett plébánia templomnál gyűltek össze és körmenetben érkeztek a hívek nagy tömegétől kísérve, akik most akadály nélkül beléphettek a klauzúra területére.

Margit-Mária a szertartás alatt mindvégig és még utána sokáig ekstázisban térdel a szentély egyik sarkában. Akik remélik, hogy szót tudnak váltani vele, kénytelenek csalódottan visszahúzódni; de a „*Nagyon-szeretett nagyon-szeretettjének*” elragadtatását tiszteletben tartják.

Ez – a Nagyon-szeretett – Alacoque nővér útján arról biztosítja Melin anyát, aki a Szent Szív kápolnát felépíttette, hogy halála a tiszta szeretet aktusa lesz.

Látomás a fáról

Alacoque nővér abban az 1689 júniusában kelt levelében, amelyben közli Saumaise anyával a XIV. Lajos királynak küldött üzenetet, egy a Jézus Szíve tiszteletére vonatkozó jelképes látomásáról is szól, az utolsó ról amelyről beszámolót hagyott hátra. Egy szép fa tűnt fel, amelynek az volt a rendeltetése, hogy „*mindörökké hozza gyümölcseit intézetünkben, hogy azután kiterjessze ágait a rend más házaira is.*” Mindegyik szedi majd róla az élet és az örök üdvösség gyümölcseit, a maga kedve és izlése szerint, igaz, nem egyforma bőség-

gel, hanem a teljesített munkája szerint. E gyümölcsök mindenesetre megújítják az egész rend eredeti hivatásának szellemét és jelentősen megnövelik az alapító dicsőségét. Hozzáteszi ugyanakkor: „Az isteni Szív azonban azt akarja, hogy a Vizitáció leányai bőkezűen osztogassák gyümölcsseit mindenkinek, aki enni kíván azokból és ne féljenek, hogy ők kifogynak belőlük.” Így kapják vissza mind többen isteni életüket, így térnek vissza a kárhozat útjáról, a Szent Szív pedig így bontakoztatja ki bennük a maga szeretetének uralmát.

Azt látjuk tehát, hogy szentünk Jézus Szívéről szóló látomásai az elsőtől az utolsóig mind ugyanazt az isteni üzenetet közvetítik az emberek felé: Szíve tisztelete által meg akarja őket menteni. Nincs más célja, csak hasznosítani a Megváltás kegyelmeit.

A szívekben olvas

Amikor Urunk az evangéliumban belélat vitatkozó társai, különösen a farizeusok gondolataiba, ez a szívekben való olvasás nem egyszerű lélektani jelenség és nemcsak annak az éles szellemnek a jele, amely egy arcból vagy egy pillantásból egy lélek állapotára következtet és valamely szándékot leplez le. Ez a különös élelítés a természetfeletti világ tartozéka és felülről érkező megvilágosodásból fakad. Sok szentnek voltak effajta „intuícói” – megsejtései – olyan személyeket illetően, akiket meg kellett téríteniük vagy fel kellett világosítaniuk. Amidőn Isten egyik vagy másik szolgálója előtt feltárja egy teremtmény rejtett belső világát, annak nem az emberi kíváncsiság kielégítése a célja, hanem hogy segítséget nyújtson, talpraállást segítsen elő, életet alakítson át. A samariai asszony abból ismeri fel Jézus „prófétai” mivoltát, hogy az minden viselt dolgát szemébe mondja. Margit-Mária is „prófétává” lesz, emberek lelkiismerete tárul fel, szívük válik meztelenné előtte, hogy megterésükön munkálkodhassék, félelmeket oszlasson el.

Ilyen módon ismeri fel, mint mesternőjük, egyes újoncnői adottságait. Az egyikük – aki egyébként fiatal, eleven és jókedvű volt – amikor belépett a novíciátusba, náthát kapott: a mesternő megérezte, hogy a baj súlyosabb. Egy napon azonban Alacoque nővér azt is feltárta előtte, hogy még rejtettebb dolog is lappang benne. Ettől kezdve a fiatal szerzetesnő úgy tekintett Margit-Máriára, akinek alakítania

kellett őt, mint Isten által ihletett lélekre. Egy másiknak előre megmondta, hogy később több bánat éri majd. Egy harmadiknak belső szenvedéseit szüntette meg, amelyek miatt sokat gyöttrődött.

Az egyik fogadalmas nővér lelkiismereti aggályai miatt nem mert a szentségekhez járulni. Egy nap, anélkül, hogy megmondta volna kérése okát, szentünk imádságaiba ajánlotta magát. Néhány nap múlva Margit-Mária a következő kijelentésekkel fordult hozzá:

– A lélek, amely a lelkemet vezeti, arra készlet, hogy mondjam meg önnek: a félelmei egyáltalán nem tetszenek Urunknak, mert ő több szeretetet és bizalmat kíván öntől és mindenek fölött azt, hogy ne tartsa magát távol a szentáldozástól.

A nővér, aki a figyelmeztetést kapta, teljesen megnyugodott: úgy érezte, hogy Alacoque nővér az Úr üzenetét közvetítette, mert egyedül Isten tudott belső gyöttrődéseiről.

Egy este Margit-Mária egy másik apácán, Françoise-Angélique Damas de Barnay nővéren vette észre, hogy nyugtalanság kínozza, de nem meri se gyóntatójának se a főnöknőnek elmodani.

– Nővérem – szólította meg – valami nagyon kínozza magát.

Damas nővér tiltakozott: semmi baja nincs.

– Miért takarja előttem? – nógatta őt Margit-Mária. – Olyasmiről van szó, ami nagyon zavarja önt.

És feltárta előtte, mi bántja. A megszólított nővér elfutott, mert azt érezte, hogy lelke titkára derült fény. Nyomban utána azonban, elgondolkozott a dolog fölött, megtette, amit Margit-Mária tanácsolt neki és megszűntek aggodalmai.

Az 1715-ös boldoggá avatási eljárás során két Paray-beli orsolyarendi, akik annak idején beöltözött kis nővérek voltak a Vizitációban, név szerint Marie Chevalier de Montrouan és Catherine Billet de Saint-Xavier, egyöntetűen vallotta: Isten szolgája természetfölötti felvilágosítás révén lelkükben olvasott: meglátta bennük, amit legjobban rejtegettek és amiről soha senkinek nem szóltak; a későbbi Billet nővér ily módon több tanácsot kapott tőle a tökéletesség útja felől. P. de la Pérouse, aki meglátogatta Margit-Máriát, ugyancsak azt állapította meg, hogy anélkül, hogy bármit is mondott volna állapotáról, olvasott a lelkében.

Egy nap a fogadó szobába hívták szentünket. Lejött cellájából, de az ajtó előtt valósággal megtorpant. A nővér, aki kísérte, sürgette, hogy lépjen be:

– *Nem bírok* – jelentette ki Alacoque nővér és visszafordult.

A dolgot nyomban elpanaszolták a főnöknőnek. Isten szolgája megmagyarázta viselkedését: a fogadóban, ahová látogatója kérette őt, még egy személy tartózkodott. Urunk tudtára adta, hogy gonosz életet folytat.

Utánanézték a dolognak és megállapították, hogy valóban így is volt.

A feltárt jövő

Isten nemcsak azt engedi meg bizalmasának, hogy a lelkek jelen állapotát ismerje fel, hanem közelebbi vagy távolabbi jövőjét is: betegség, halál vagy lelki megpróbáltatás vár-e rájuk, Láttuk már, hogy P. La Colombière-t előre figyelmeztette, mi történik majd vele Angliában, Lyonne nővért, hogy szerzetesi hivatása van, fivérének, Chrysostome-nak megüzente, hogy fivérük, Jacques, aki pedig a végét járta, nem hal meg. Ugyanúgy, a rábízott beöltözött kis nővéreknek megmondta, hogy tizennégyük közül csupán kettő lesz vizitációs nővér, a leendő Billet nővérnek, hogy nem a Paray-i házban lesz szerzetesnő. Hasonlóképpen sejteni engedte Margit-Mária a kis Sennecé-nek is, hogy nem él sokáig. Egy hozzá intézett feljegyzésben így nyilatkozott neki: „*Urunk Jézus Krisztus Szívének gondja lesz önre és egy napon remélem, jó szerzetesnővé tesz, feltéve, ha megéri azt az időt.*” Amikor La Colombière még Londonban tartózkodik, szentünk megjósolja, hogy az a fiatal özvegyasszony, akinek lelki vezetője, egy nap a Szűz Máriáról elnevezett kolostor apácája lesz: valóban, ő lett a Charolles-i ház „angol nővére”.

Jeanne Marie Contois nővér unokahúgáról ellenben, aki Parayban belépett a Vizitációba és ott beöltözött, azt jelentette ki Margit-Mária, hogy nem tesz fogadalmat, hanem férjhez megy, de ebben az állapotban nem él sokáig. Így is történt, mert a fiatal nő mindössze két évig maradt házas asszony, utána meghalt. Amanze abbé három unokahúgát is beadták bentlakónak a Vizitációba, hogy apáca legyen belőlük, nem egyéb okból, hanem hogy – amint Languet mondja – három fivérük „*rangjuknak megfelelően nősülhessen*”. Alacoque nővér kijelenti, csinálhatnak velük bármit, ezekből a kisasszonyokból soha nem lesz apáca, hanem ők lesznek az örökösök, mert túlélik fi-

vér uraikat. Betűről betűre így lett. A fiatal lányok otthagyták a zárdat, rangjuknak megfelelő házasságot kötöttek, azután ők örökölték a családi vagyont, mert a három fivérük három éven belül meghalt, anélkül, hogy utódot hagytak volna.

Ilyen módon látott bele Margit-Mária Chalón nővér lelki állapotába is: megjövendölte neki, hogy eléggé távoli jövőben bizonyos gondok gyötrik majd és megmondta azt is, hogyan kell azokat elviselnie, ha rászakadnak. Ekkor semmi olyan nem volt életében, amiből következtetni lehetett volna későbbi gondjaira. Chalón nővér nem is akarta elhinni a dolgot. Nos, vele is minden úgy történt, ahogyan a szent mondta. Ugyanez a dolog ismétlődött meg Dusson nővérral. Margit-Mária nem sokkal halála előtt figyelmeztette őt:

– *Önnek sokat kell majd szenvednie egy bizonyos nőtől.*

Bár semmiféle előjel alapján nem lehetett várni, a jövendölés beteljesedését, minden úgy lett és Dusson nővér nem tehetett mást, mint hogy kövesse a tanácsokat, amelyeket annak idején Alacoque nővér adott neki.

Előre jelzett halál

Az 1715-ös boldoggáavatási eljárás során Fargas nővér vallotta, hogy amikor egy-egy beteget Margit-Mária imáiba ajánlottak, többször megkérdezték tőle, hogy milyennek látja az illető állapotát. A szent, miután imádkozott a betegért, határozottan megmondta: az meggyógyul, ez pedig meghal; *„rendszerint bekövetkezett, amit mondtott”*.

Ugyancsak Farges nővér, amikor fivérének be kellett vonulnia a hadseregbe, arra kérte Alacoque nővért, hogy imádkozzék a leendő katonáért.

– *Kedves nővérem* – mondta neki szentünk – *az ön fivér ura különleges kegyelemben részesül halála óráján.*

A fiatal katona Landau-nál olyan fejsebét kapott, hogy az orvosok és a sebészek szerint nyomban meg kellett volna halnia. Mégis két napig élt még. Ilyen módon még részesíthették a végső szentségekben és mélységes magabaszállással fel tudott készülni rá, hogy megjelenjék Isten előtt.

Volt Margit-Máriának egy unokatestvére, Sainte-Colombe nővér fivére, „jakobinus”, azaz domonkosrendi szerzetes a Mâcon-i kolostorban. Ez 1690-ben Jacques Alacoque abbé kíséretében meglátogatta unokanővérét a Paray-i Vízitációban. Kedélyes és tréfás ember volt. Ez alkalommal különösen jókedvűen viselkedett. A szent pedig egymás után tette neki a figyelmeztető, elmélyedésre buzdító megjegyzéseket. Annyira, hogy a Bois Sainte Marie plébánosa nem tudta megállni szó nélkül:

– *Így látom, hogy nem való unokatestvérünk viselkedése nővérem komolyságához.*

– *Kedves testvérem – válaszolta Margit-Mária – egyáltalán nem a nevetés ideje ez számára, hiszen az utolsó szórakozásai ezek.*

A dominikánus Paray-ból Jacques Alacoque-kal Bois Sainte Marie-be utazott. Jacques természetesen beszámolt róla fivérének, Chrysostome-nak is, hogy mit mondott nővérük. Egyikük se akarta elhinni, ami bekövetkezett. A domonkost visszahívták a kolostorába. Ott mindössze két napig volt egészséges. A harmadik napon megbetegedett és, hiába volt az orvosok minden erőfeszítése, ötödik napon meghalt.

Margit-Mária előzőleg azt írta nagynénjének, Lamyn asszonynak, hogy jakobinus fia nem marad mellette sokáig. Az anya úgy értelmezte szavait, hogy más kolostorba helyezik át. A haláleset után az elhunyt szerzetes fivére ezt írta szentüinknek: „*Most, hogy újra elolvastuk az ön levelét, most döbrentünk rá, hogy a halálát jövendölte meg.*”

Angelique Aumônier halála

Egy alkalommal férjével, Chrysostome-mal együtt sógornője, Angélique Aumônier is meglátogatta Margit-Máriát. Az asszony ugyancsak unszolta férjét, hogy vigye el magával a Vízitációba, de a látogató szobában hallgatásba merült, majd hirtelen sirva fakadt. Chrysostome nem tudta megérteni, miért sír, de egy fél órára magukra hagyta őket, hogy felesége külön beszélhessen az apáca nővérével.

– *Nagyon nyugtalan vagyok a feleségem viselkedése miatt – mondja szentüinknek, mikor ismér összejönnek.*

– *Én nagyon örülök – válaszolja Margit-Mária – most jők azok a könnyek, amelyeket ontott.*

Angélique Aumônier arra kérte sógornőjét, hogy bármi áron is, esdje ki neki Istennél az üdvösséget.

– *Jól meggondolta?* – kérdezte a szent.

És Chrysostome feleségének igenlő válaszára így folytatta:

– *Én hévvel fogom kérni az üdvösségét Istentől, akár csak a magamért, de Isten azt a megérezést sugallja nekem, hogy az sokba kerül önnek.*

– *Nem számít! Teljesen alávetem magam Isten akaratának, tegye velem, ami neki tetszik.*

Két nappal később Angélique Aumônier megbetegszik: olyan kegyetlen fájdalom támadja meg arcán, hogy szüntelenül hangosan jajgat. A betegség, mely gyógyíthatatlannak bizonyul, tizenhárom hónapig tart, elhívják hozzá minden orvost, gyógyszerészt, seborvost, aki csak Charolles-ban, Paray-ban, Marcigny-ban, Mâconban, Cusset-ben és Vichy-ben található, amelynek gyógyvizével is megpróbálják gyógyítani a beteget, de még bajának mivoltát se tudják felismerni. Minden elképzelhető gyógymódot kipróbálnak, de hiába. Végül az egész lyoni orvosi kart odahívják Madame Alacoque betegágyához. A dékán csak annyit tud mondani neki:

– *Asszonyom, mi nem vagyunk földi istenek.*

Chrysostome ezután különböző szerzetházakhoz fordul, hogy imádkozzanak, elsősorban a Bellecour Vizitációhoz és a jezsuiták lyoni házához, ahol Chrysostome felesége P. Croiset-tel találkozik. Ez szentünk sógornőjének értésére adja, hogy az elviselhetetlen fájdalmaknak, amelyeket érez, egyedül az vethet véget, hogy ha aláveti magát Isten akaratának.

Chrysostome egyébként állandóan tájékoztatja nővérét, hogyan alakul felesége betegsége. A szent 1690 januárjában megígérte, hogy kilencedet kezd a beteg szándékára. Februárban ezt írja a betegről fivérének: „*Azt hiszem, Jézus Krisztus isteni Szíve ezzel akarja szentté tenni őt. Bátorítsa őt, hogy jól használja fel az alkalmat . . . Ez alkalommal ez minden, amit mondhatok . . .*”

Nem sokkal utána nyíltabban beszél: „*Minden, amit Isten tőle és öntől akar, csak abban áll, hogy vessék alá magukat az ő akaratának és ne kíváncsiskodjék, mert ez Neki nem tetszik, nekem pedig nincs hatalmamban, hogy kielégítsem azt.* (Chrysostome azt akarta megtudni nővérétől: meggyógyul-e Angélique Aumônier vagy sem.) A továbbiakban Alacoque nővér nem titkolja el, minek kell követ-

keznie: „Azt hittem, a két előzőben (levélben) eleget mondtam ahhoz, hogy ha egy kicsit elgondolkoznának rajta, megértsék: Isten azt akarja, hogy viselje türelemmel ezt a betegségét az üdvösségéért. Hiába keresnek gyógyulást az embereknél, azok semmit se segítenek, mert ki szállhat szembe Isten akaratával, amely, akár tetszik nekünk, akár nem, mindig beteljesedik. És hogy mindent egy szóba foglaljak: ez a szegény beteg a maga betegségébe zárta bele az üdvösségét . . . Fel kell ajánlania életét Istennek, hogy az visszaadja, ha úgy látja jónak . . . Nem is mutathatná betegünk iránt igazságos haragjának súlyosabb jelét, mint ha meggyógyítaná, mivel az üdvösségéről van szó, mindent meg kell tenni, mindent el kell szenvedni, mindent fel kell áldozni és mindent el kell hagyni.”

„Ami engem illet – teszi hozzá – nem tudom eléggé kifejezni ámulatomat amiatt, hogy olyan kevés az alázat és a türelem önökben. Emlékezzék csak rá, sógornóm, amikor legutoljára láttam, azt mondta nekem, kérjem Istent, helyezze őt olyan állapotba, hogy kerül amibe kerül, üdvözülhessen. Most már nincs idő visszakozni. Most a vetésnek van itt az ideje, amely sok termést ígér az örökkévalóságban, ahol az aratás gazdag lesz. Ne veszítsék el a bátorságukat: szenvedéseik, ha türelemmel viselik el azokat, ezerszer többet érnek, mint minden önkéntes vezeklés.”

Ugyanakkor másik fivérének Jacques-nek, aki különben nemrég, bizonyára Chrysostom nógatasára, meglátogatta őt, megtudni: meggyógyul-e a felesége vagy sem – így ír Margit: „Csak annyit mondok: mutassa be a szent áldozatot minél többször és azok segítenek. Isteni Mesterünk Szent Szívéből merítse a vigasztalást, amire nekik szükségük van, önnek kell megerősítenie őket, hogy ne türelmetlenkedjenek, mert a bajukra nincs más orvosság, mint a türelem és az Isten akaratába való belenyugvás.”

Angelique Aumônier, miután megkapta sógornője levelét, teljes és mélységesen őszinte belenyugvással elfogadta Isten akaratát. Másnapra meghalt. Temetési szertartását Jacques Alacoque végezte el 1690. szeptember 23-án a Szent Szív kápolnában, amelyet férje alapított Bois Sainte Marie templomában. Az első volt azok közül, akik márványlapjai alatt akartak nyugodni. Nem egészen egy hónap múlva követte őt az örökkévalóságba Margit-Mária, miután, mint még látni fogjuk, több ízben előre megmondta halálát.

A Paray-i kórház alapítása

Az, amit a szent idejében Paray-i kórháznak neveztek, csupán egy négy ágygal felszerelt szűk lakás volt, ahol két fizetett ápolónő gondozta a szegény betegeket. A jótékonyági intézmény átszervezését, amelyet annak idején a bencés prioratus hozott létre, P. La Colombière kezdte meg. Megszerezte a város előkelőségeinek támogatását, még egy alapot is létesített a betegek ellátására, 1684-ben az akkor még nagyon nyomorúságos állapotban lévő ház vezetésének gondját Margit-Mária néhány volt „bentlakója” vállalta magára: később, a Beaune-i menház példáját utánozva, betegápoló kongregációt létesítettek, ahol ugyanolyan szerzetesnői fogadalmat tesznek, ugyanolyan szerzetesnői ruhát öltenek és ugyanúgy gondozzák a betegeket, mint az ottani apácák. Az 1715-ös eljárás során Billet doktorral együtt ketten is tanúsítják közülük, hogy a szent szemmel tartotta a vállalkozást. A kezdeményezésnek sok ellenzője volt, Margit-Mária azonban nem szűnt meg bátorítani az apácákat, hogy a házalapítás, Isten dicsőségére és a szegények javára, sikeres lesz. Több fiatal lányt is biztatott, hogy szentelje magát a nyomorgók szolgálatának, biztosította őket, hogy a mű a gondviselés alkotása és a nehézségek között is –amelyeket előre meglátott – Isten mindig megadja a váratlan és nem remélt segítséget, hogy továbblendítse a vállalkozást. A főnöknő, Françoise Chalon nővér időről-időre kikérte Alacoque nővér tanácsait, mind a ház irányítására vonatkozóan, mind a személyes ügyekben. Azt vallotta: végtelenül örült, hogy tanácsait követte. Egyszer egy kis könyvet kapott, benne a Szent Szívhez mondott imádságokkal –szentünk keze írásával. A Paray-i kórház nővérei máig büszkén birtokolják ez ereklyét.

A Jézus Szíve tisztelet terjedése

Margit-Mária, mint láttuk, 1685-ben előre megmondta újoncnőinek, hogy azok az apácák, akik a zárdában leginkább ellene vannak a Szent Szív tiszteletének, a legelsőek lesznek terjesztésében: *„Eljön az idő, amikor ők lesznek a legbuzgóbbak.”* Tudja, hogy a tisztelet, fogjon bár össze ellene az egész világ, elterjed, és diadalmaskodik ellenzőin. Kijelenti azonban azt is, hogy az Autun-i egyházmegye,

amelyhez Paray tartozik, a legutolsó lesz, amely megadja a tiszteletet Jézus Szívének „*a Monsignore (a püspök) és az általános vikárius úr ellenállása miatt*”: neki – Margitnak – meg kell hálnia, hogy a Szent Szívet felmagasztalják, mert az ő személye akadályt jelent az egyházmegyében. Az Autun-i püspöki palotában valóban szükségképpen értesültek mindazokról a szóbeszédokről, amelyek a kisvárosban, Paray-ban a Szűz Mária zárda „vizionáriusa” körül keringtek. Azok a fenyegetések, amelyek a Champrond lány körül folyó huzavonában elhangzottak, hogy tudniillik az egyházi hatóságok elé viszik az ügyet, nem maradtak üres szavak, a Szent Szív ünnepét, amelyet Dijonban már 1689-től kezdve megültek, és a XVII. század végéig Franciaország és külföldi számos vidékén bevezették az Autun-i püspök, Mgr d’Hallencourt a maga egyházmegyéjében mindössze csak hat vizitációs zárdának – a Moulins-inak, a Paray-inak, az Autun-inak, Charolles-inek, a Bourbon-Lancy-inak és az Avallon-inak engedélyezte 1713-ban, saját misével és officiummal. Az engedélyt utóda, Mgr, de Moncley terjeszti ki 1721-ben az egész egyházmegyére.

A Szent Szív misét tehát Paray-ban nem engedélyezik, virágzik azonban az ünneplés más formája, amelyhez nem szükséges engedély. A jezsuiták 1689-ben egész napos szentségimádást tartanak a kihelyezett Oltáriszentség előtt, este szentbeszéddel. A vizitációs nővérek is megtesznek – amint Margit-Mária írja fivérének, Chrysostome-nak – „*minden jót, amit csekély lehetőségeik engednek.*”

A tisztelet az akadályok ellenére is mindenütt egyre jobban terjed. „*Lyon-ból arról tudósítanak bennüket* – írja szentünk Dubuysson anyának Moulins-ba 1689. október 22-i keltezésű levelében – *valóságos csodának tűnik az a hev és buzgalom, amely mindenkit magával ragad. Három vagy négy helyet említettek nekünk, ahol könyveket adnak ki. Egyik ezek közül Marseille és ezen az egyetlen helyen ezret vásároltak meg belőlük. A város huszonnét szerzetes háza között nincs egyetlen olyan, ahol ne karolnák fel hasonló lelkesedéssel a Szent Szív tiszteletét: oltárokat emelnek, kápolnákat létesítenek, minél többet szeretnének hallani róla, könyörögnek a szónokoknak, hogy tartsanak róla nekik exhortációkat, magyarázzák meg, fejtsék ki jól; nem egészen fél hónap alatt akkora lendületet vett az ájtatosság, hogy szinte hihetetlenül megnövekedett a Szent Szív tisztelőinek száma, akik minden első pénteken áldoznak. Azt is*

modják, hogy a tisztelendő jezsuita atyák többi házaiban is mindenütt bevezetik a gyakorlatot, minden első pénteken megáldoztatják a fiatal pátereket is, akik még nem miséznek.”

A Lyon-i Bellecour Vizitációs zárda főnöknője egy nyomtatott könyvecskét elküldött Lengyelországba, és készítik az olasz fordítást is.

Valóban az Autun-i egyházmegye az egyetlen, ahol nem fejlődik a tisztelet. Margit-Mária úgy véli: az ő személye jelenti az akadályt és az ő halála teszi majd lehetővé Jézus Szíve számára, hogy itt is ugyanolyan tiszteletben részesüljön, mint más helyen.

Üzenet XIV. Lajoshoz

Margit-Mária 1689 júniusában, a Szent Szív ünnepe utáni napokban levelet írt Saumaise anyának. Ebben, miután elmondja levelező társának, hogy Jézus Szívének az az óhaja, hogy a vizitációs nővérek legyenek tiszteletének terjesztői, így folytatja:

„Itt azonban nem akar megállni, van még nagyobb elhatározása is, amelyeket csak az ő mindenhatósága tud megvalósítani, amely mindent megtehet, amit akar.

Úgy tűnik nekem tehát, hogy pompával és méltósággal be akar lépni a hercegi és királyi házakba is, hogy ott is annyira tiszteljék, amennyire meggyalázták, megszegyenítették és megalázták Szenvedésében, abban az örömben legyen része, hogy a föld nagyjai annyira meghajolnak és megalázkodnak előtte, amekkora keserűséget érzett, amikor lábaik elé taszítva látta magát. És az alábbi szavakat hallottam királyunkra vonatkozóan:

– „Add tudtára Szent Szívem legidősebb fiának, hogy amiként az ideig való születését szent gyermekségem érdemeinek tisztelete által érték el, a kegyelemre és az örök dicsőségre úgy születhetik meg, ha felajánlja önmagát imádásra méltó Szívemnek, amely győzedelmeskedni akar az ő közvetítésével a többi földi nagyok szíven is . . .”

„Lehet, jó anyám, nevet együgyűségemen, hogy mindezt elmondom önnek, de én azt az indítást követem, amelyet abban a pillanatban kaptam. Mondja meg nekem, mit gondol, de arra kérem, tartsa mindig titokban mindazt, amit önnek elmondok.”

Augusztus 28-án a szent újabb levelet ír volt előljárónőjének. Fogalmazása ezúttal világos és határozott és pontosan megmondja, mi-

lyen eszközöket kell alkalmazni, hogy a gondviselés szándékai beteljesedjenek.

„Az örökkévaló Atya elégtételt akar adni azokért a keserőségekért és szorongásokért, amelyeket isteni Fia tiszteletreméltó Szíve a föld fejedelmeinek házában érzett a megaláztatások és sértések miatt, melyek Szenvedése közben érték, ki akarja terjeszteni birodalmát nagy uralkodónk udvarára is, és ezt oly módon kívánja általa elérni, hogy emeltessenek egy épületet, ahol elhelyeznék az isten Szív kép-mását, hogy ott fogadja a király és az egész udvar önfelajánlását. Mi több, az isteni Szív meg akarja oltalmazni és védeni felkent személyét minden látható és láthatatlan ellenségeivel szemben, meg akarja védeni és biztosítani kívánja üdvösségét, ezért, mint hű barátját szeretné megbízni: kérelmezze a Szent Széknél a tiszteletére mondandó szentmise engedélyezését és próbálja megszerezni mindazt a kiváltságot, amely együtt kell hogy járjon a Szent Szív tiszteletéjé. Ezzel fel akarja tárni előtte megszentelő kegyelmei kincstárát, bőségesen kiárasztva áldásait minden vállalkozására . . .”

A levél további részében Margit-Mária kifejti Saumaise anyának, hogy milyen módon segíthet a dologban: legelőbb a Chaillot-i főnőknő tájékoztathatná, s hozzáteszi meg, hogy sokat kell imádkozni és imádkoztatni a dolog sikeréért.

Alacoque nővér további leveleiben, amelyeket volt előljárónőjéhez intézett, nem mond többet a királynak átadandó üzenetről. Találni viszont közvetett utalásokat arról, hogy a dolog nehézségekkel került szembe, sőt, hogy megghiúsult. 1689 őszén még így ír: *„Folytassa tovább, kedves anyám, nem fáradozik hiába . . .”* Ugyanazon év december 22-én azonban azt írja: *„Ne fárassza magát a munkájában . . . A Szent Szív tiszteletét egyáltalán nem kell erőltetni, ő maga akarja belevinni azt a szívekbe szelíden, kedvesen, a szeretete által . . . Ne szomorkodjunk, ha azt látjuk, hogy nem valósul meg rögtön, amit az isteni Szív dicsőségére szerettünk volna elérni . . .”*

Abban a levélben viszont, amelyet 1689. szeptember 15-én Croiset atyának írt, említést tesz a XIV. Lajosnak szóló üzenetről: *„Úgy látom, hogy az a tisztelet nagy oltalmat jelentene királyunknak . . . Hagyni kell, hogy a Szent Szív hatalma működjék . . .”*

Se a Kortársak emlékezései se Languet nem közli az imént idézett szövegeket: a szent első életrajza viszont utalást tesz rájuk ajánló levelében.

Az üzenet tartalma

Nem szabad se túlértékelni se alábecsülni a királyhoz szóló üzenet értelmét, amelynek hitelessége vitathatatlan. Voltak, akik „Franciaországhoz intézett üzenetről” beszéltek: ez tévedés, mert csakis személy szerint XIV. Lajosnak szólt. Viszont nemcsak egyszerűen, mint „magánszemélyhez” szólt hozzá, hanem mint uralkodóhoz, akit Európa többi fejedelme, ha nem is csodált, de legalábbis utánozott.

XIV. Lajos emberi dicsőségének csúcspontján áll ekkor és minden szem feléje fordul. A többi király mind Versailles pompáját és ennek az uralkodónak politikáját akarja utánozni. Franciaország fejének példája tehát hatással lehetne más kormányfők magatartására. Ha ő ráállna, hogy a palotában és udvarában tiszteljék Jézus Szívét, talán utánoznák őt ebben is.

Ahhoz azonban, hogy erre sor kerüljön, a királynak lehetővé kellene tennie, hogy Jézus Szíve „győzedelmeskedjék az ő szívében”, keresnie kellene a módját, hogy „megszülessék a kegyelemre és az örök dicsőségre” mert csak így „emelkedik fel és lesz nagy az égben az Atya Isten előtt is.”

Most azonban XIV. Lajos úgy viselkedik mint egy nyilvános bűnös. Margit-Máriát, amikor egy alkalommal az előljárónője utasítására mintegy a király helyetteseként kell az Oltáriszentség elé térdelnie, a tisztátalanság démonai támadják meg. Az utóbbi időben az uralkodó Madame Maintenon hatása alatt játszik a megtérés gondolatával, ez azonban komoly és tartós kellene hogy legyen: éppen ezt adná meg neki a Jézus Szíve tisztelet. Mi több, az üzenet idején a király még pápai kiközösítés alatt van (igaz, titokban, mert csak az érdekelt tud róla), melyet XI. Ince mondott ki rá. Mégis, ő kapja a megtisztelő felszólítást, hogy szerezze meg a Szentszéknél a Szent Szívről szóló mise engedélyezését: ezzel lenne „hű barátjává”!

Az üzenet végül az ideig való élet síkján is áldást ígér az uralkodónak a vállalkozásaira . . .

Átadták-e az üzenetet?

Margit-Mária megadja az eljárás menetét is, ahogyan az ég óhaját el kell juttatni XIV. Lajoshihoz. Saumaise anya feladata, hogy a Chail-

lot-i vizitáció főnöknőjének, Marie-Louise Croiset-nek írjon. Ebben a zárdában fogadták be II. Jakab angol király feleségét, Marie-Beatrice d'Este York-i hercegnőt, akinek La Colombière atya „prédikátora” volt Londonban. A hercegnő révén az üzenetet el lehetett juttatni P. de la Chaise-hez, a király gyóntatójához, akinek nagy szava volt az uralkodónál, annyira, hogy nemcsak XIV. Lajos lelkiismeretét dirigálta, hanem a francia egyházat is. *„Királyi gyóntató még soha nem akarta ennyire kisajátítani a püspökök hatalmát és egyedül dönteni minden lelkiismereti kérdésben – írta Fénelon a királynak . . . –Mindenkor vakmerő módon jár el s nem fél, hogy Önt félrevezeti . . . Így történik meg aztán, hogy, amint Jézus Krisztus mondja, vak vezet világítalant s mindketten verembe esnek.”* Cambrai püspökének e megjegyzése szigorú, de jól jellemzi, milyen befolyással volt P. La Chaise a királyra.

Értesült a gyóntató az üzenetről, amelyet a király Margit-Mária révén kapott? Valószínű. Továbbította-e? Az ember eltéved a feltételezések között. Bölcsebbnek látszik arra gondolni, hogy Croiset anyja tájékoztatta Marie-Béatrice d'Este-t a királyra vonatkozó mennyei szándékokról, az pedig közölte azokat Maintenon asszonnyal, akivel szoros kapcsolatot tartott fenn. Ez azonban mélységesen utálta P. la Chaise-t: *„Amíg nyakunkon lesz P. la Chaise – írja – nem érünk el semmit. Rá kell a dolgot bízni Istenre és semmit nem szabad várni ettől az embertől.”*

Lehet, Madame Maintenon vállalta a feladatot, hogy beszél a királlyal, vagy pedig II. Jakab feleségét kérte meg, hogy figyelmeztesse a királyt. Ez ugyanis nagyon becsülte az angol királynét. Az uralkodó, úgy látszik, kikérte gyóntatója tanácsát. P. la Chaise azonban ellensége volt a különböző hazug jámboroknak, álszenteknek, de az őszinte ájtatosság túlzásait se szerette jobban. Lehetséges tehát, arra kérte illusztris gyónóját, hogy fogadja a dolgot tartózkodással.

XIV. Lajos viszont később megbízta követét, Forbin-Janson bíborost, adja át a Szentszéknek azt a kérvényt, amelyet Marie Beatrice d'Este fogalmazott meg és amely saját misét kér a Szent Szívnek. Úgy látszik tehát, hogy a királynak tudomása volt Jézus Szíve kéréséről, de azt tanácsolták neki, hogy legyen tartózkodó és helyezkedjék várakozó álláspontra.

Egy csodálatos gyógyulás

1690. január 8-án öltötte fel a habitust konverzus nővérként a Paray zárdában Anna-Marie Aumônier de Chalanforge. Még azon a napon, hogy belépett a rendbe – azon a napon tehát amikor megkezdte posztulata idejét – fát akart vágni nagy fejszével és súlyos sebet ejtett a lábszárán. Három héten át, ahogyan tudta, egyedül próbálta ápolni magát, mindvégig nagy fájdalmak között. Ekkor ismét ugyanott megvágta magát, újra felszakadt a sebe. Egy nap, amikor tűzrevaló fát vitt a melegedőbe, ahova az egész közösség behúzódott, hirtelen ötlete támadt. Alacoque nővér mellett elhaladva, akire úgy nézett, mint szentre, egészen lehajolt, megmarkolta Margit-Mária ruhájának szegélyét és végighúzta lábszárán. Abban a pillanatban jobban érezte magát. Másnapra meggyógyult. Nyomba felkereste a szentet, elmondta neki, mit művelt, és arra kérte, mondjon köszönetet Urunknak. Margit-Mária megígérte. Ugyanakkor megtiltotta, hogy bárkinek beszéljen a gyógyulásról.

*

Azt látjuk tehát, hogy földi létének utolsó három esztendejében rendkívüli módon kiteljesedik a szent élete és tevékenysége. Igaz, ez már nem a „nagy jelenéseknek”, hanem azok kiegészítéseinek időszaka, a Vizitációra vonatkozó látomásokkal, az „ígéretekkel” és a királynak szóló üzenettel. Abból pedig, ahogyan sorra bekövetkezett mindazt, amit előre megmondott, mindenki előtt nyilvánvalóvá vált, hogy szenttel állnak szemben. Közbenjárására csodákat is művelt az Úr. Ezek közül a legszembetűnőbb magának a misztikusnak a magatartása: soha eddig nem követte annyira a lelket, amely vezette és amely most arra készíti, hogy megállás nélkül munkálkodjék az ajtatossági gyakorlat terjedésén.

Saumaise anyának írta a XIV. Lajosról szóló második levelében: *„Istennek sokszor úgy tetszik, hogy a legkisebb és a legmegvetnivalóbb dolgokat használja fel legnagyobb szándékainak megvalósítására, hogy megvakítsa és összezavarja az emberi okoskodást és hogy megláttathassa a maga hatalmát. . . . Megváltóm Szíve olyan eszközt használ személyemben, amely inkább arra való, hogy meghiúsítson*

egy nagy célt, mint hogy sikerre vigye azt, de ezt azért teszi, hogy minden dicsőség Mesterünkké legyen és ne az eszközé, amelyet igénybe vesz és amely ugyanolyan, mint az a sár, melyet az isteni Megváltó azért csinált, hogy a vakon született szemére tegye.”

Margit-Mária alázata, amely most, mindama rendkívüliség középett, amely személyén keresztül és az ő közvetítésével kiárad, előbb, mint valaha, valóban a természetfölötti leghitelesebb és leghatékonyabb jele.

XX. FEJEZET

LEVELEZÉSE

Szent Margit-Mária „műveiben” fontos helyet foglalnak el a levelei,* pontosan a felét teszik ki annak, amit írt. Levelezése, amint látuk, Saumaise anyával indult el, amikor ez eltávozott Paray-ból. Margit-Mária volt főnöknőjének mindvégig hűségesen beszámolt lelki állapotairól és a közlésekről, amelyeket az égiektől kapott.

Ugyanolyan bizalommal, egyszerűséggel teszi meg ezt Greyfié anyával is, mikor az Semur en Auxois-ban lett főnöknő. Saumaise anyja révén mások is felkeresik levélben a Paray-i misztikust, több szerzetesnő kéri ki tanácsait, Soudeilles anyja Moulins-ból, majd utóda Dubuysson anyja, és ugyaninnen Morant és de la Barge nővérek, Dijon-ból a Szent Szív apostola, Joly nővér lépett vele levelező viszonyba. Ezek a levelek alkalmat adnak szentünknek, hogy lelki tanácsokkal lásson el több apácát, köztük de la Barge nővert.

Számos levelet vált szentünk pap testvérével is; miután ez csodás módon meggyógyult, az életszentség útjára kell lépnie, Nővére tehát gazdagon ellátja tanácsokkal. Nem feledkezik meg másik fivérééről se, egyszer azért ír neki, hogy Jézus Szíve tiszteletére buzdítsa, máskor a felesége betegségében bátorítja.

Halála előtt másfél esztendővel ismerkedik meg a fiatal jezsuita páterrel, Croiset-tel. Számos levelet váltanak. A páter könyvet ír a Jézus Szíve tiszteletről, Margit-Mária segíti és biztatja őt, s alázatos lélekkel tárja fel előtte szívét.

Szentünk nem szeret írni

A szent számos levele elhanyagódott, nem a címzettek hanyagsága folytán, hanem mert soha nem érkeztek meg rendeltetési helyükre. Margit-Mária, mikor észrevette, hogy küldeményei elvesznek, nyugtalanodott miattuk. Nem akarta, hogy bárki elolvassa leveleit. 1689. augusztus 12-én például azt kérdezi Saumaise anyától: nem válaszolt két hosszú levelére, miért ez a hallgatás? Megérkeztek-e a levelek

* Azok a részletek, amelyeket szerzőnk ebben a fejezetben Margit különböző szerzetesnőkhöz intézett leveleiből idéz, többször ismétlik az előző fejezetekben már felhozott citátumokat. Ezekből olyanokat közül a fordítás, amelyek a világi olvasónak is kínálnak mondanivalót, elmélkedési tárgyat. (Ford.)

Paray-ból? „*Lesújtó lenne – írja – ha más kezébe kerülnének és nem az önébe*”. Amennyire szereti Margit-Mária, ha neki írnak, vagy válaszolnak, annyira nem szeret írni ő maga. „*Csak idegenkedve írok, mert látom, hogy ez oly messze van attól, amit mondok*” – vallja Barge nővérnek (1689 júniusában). Később (1689. augusztus 21-én) részletesebben megmagyarázza: „*... Nagy nehézséget jelent a válasz, amit az engedelmesség nevében megparancsolnak. Sokszor nem gondolom végig és nem ügyelek rá, amit mondok és azért nagyon nyugtalan vagyok, mert félek, hogy félrevezetem a teremtményeket.*”

1687-ben bevallja Saumaise anyának, lelki erőfeszítésébe kerül, ha el kell mennie a fogadó szobába vagy levélre kell válaszolnia, amiből egyre többet kap. „*Nagy bennem az undor, de utána nagy szemrehányásokat érzek, mert úgy hiszem, hogy nem teszek eleget annak, amit Isten kér tőlem, mert azon a címen, hogy ismeretlenül akarok élni, gátolom, már amennyire hatalmamban áll, azt a jót, amit ezekkel a gyenge eszközökkel szándékozott elérni . . . Ha pedig válaszlok, ez állandóan újabb ismeretsegeket von maga után, emiatt meg, önszeretetemben, szerencsétlennak érzem magam, hogy így ámitom a teremtményeket, akik egészen másnak hisznek, mint amilyen vagyok*”.

Láttuk, Urunk kötelezte rá, hogy a hozzá írott levelekre válaszoljon, ugyanezt hagyta meg neki páter Rolin is. Margit-Mária ezek után veti alá magát a kötelezettségnek, hogy írnia kell. És lassanként valóságos apostolkodássá bontakozik ki levelezése a Jézus Szíve tisztelet szolgálatában. „*Nem tudnék írni egyetlen levelet se, ha nem szólhatnék benne a Szent Szívről*” – mondja Greyfié anyának. „*Csak akkor tudok szeretni valakit, ha szereti Jézusom Szent Szívét.*” Ugyanezt vallja Joly nővérnek is 1690. április 10-én kelt levelében: „*Szívesen mondanám, hogy nem akarok többé írni, de nincs rá mentségem: a mi Urunk Jézus Krisztus Szent Szívéről kell beszélnem.*”

Levelezése Saumaise és Greyfié anyával

Margit-Mária tehát azután is „*nyitott szívvel folytatja párbeszédét*” Saumaise anyával, hogy az eltávozik Paray-ból. Jótanácsaiért könyö-

rög. „Teljes bizalommal fogadom, amit nekem mond.” Tájékoztatja őt belső állapotáról, hogy: „elmerülök a Szent Szívbe, mint egy feneketlen mélységben.” . . . „Nem kímél engem, szenvedéseket bocsát rám vétkeimért, hogy megjavuljak” (1688) . . . „Úgy érzem, egy kis csepp vagyok a Szent Szív óceánjában . . . ” (1688. június.)

Saumaise anya Margit-Mária imáiba ajánl bizonyos személyeket. Ő szívesen is vállalja, hogy imádkozik értük. Isten azonban megmutatja neki ezeknek a lelkeknek az állapotát: „Nem mulasztom el az imádságot a személyekért, akikért kérte azt, néhányan közülük azonban érzéketlenek a kegyelem indításai iránt . . . de mindig imádkozni és remélni kell . . . ” (1688. június 6.)

Főként a Jézus Szíve tisztelet terjesztéséről és megismertetésének módozatairól ír: „Legyen a Szent Szív életünk mozgatója, szeretetünk, állandó gondunk, munkánk, mert egyedül csak ez tud bennünket egyesíteni Istennel . . . ” „Folytatni kell Isten művét megállás nélkül, ne fárasszon el bennünket semmiféle akadály és ellentmondás, amivel találkozhatunk . . . ” „Az Isteni Szív azonban maga a szelíd-ség, alázat és türelem, ezért tudnunk kell várni, Ő mindent meg tud tenni a maga idejében.” (1689. augusztus 12.)

„Néhányszor panaszkodtam már neki, miért nem használ fel tekintélyes és tudós embereket, akik hitelüknél fogva sokkal jobban előrevihetnék a dolgait. Tudtomra adta, hogy nem tud mit kezdeni az emberi hatalmasságokkal. Ennél fogva tehát, ha a Szent Szív tisztelete csak szegény és megvetett kisemberek révén és ellentmondások között bontakozik ki, akkor semmit se lehet az emberi hatalmasságoknak tulajdonítani.” (1689. november 6.)

Saumaise anyának írott utolsó levelében (1689. december 22.) ugyanilyen hangnemben ír: „A közvetlenül Isten dicsőségét érintő dolgok egészen mások, mint a világ ügyei, amelyekben sokat kell fáradozni . . . Az Isten dolgaiban meg kell elégednünk azzal, hogy az ő sugallatát követjük és hagyjuk, hogy a kegyelem kifejttesse működését, mi pedig, egész erőnkből kövessük indításait.” . . .

. . . Greylé anyához írott leveleiben, miután az a Semur-i zárdába került főnöknőnek, szentünk elsősorban a Jézus Szíve tisztelet kibontakozásáról ír örömteli sorokat . . . Említést tesz neki azonban a keresztleveleiről is, amelyeket viselnie kell. Hozzáteszi ugyanakkor: „Panaszkodhatik-e azonban az igazán szerető szív, amely a kereszten vagy inkább Jézus Szívében van, ahol minden szeretetté változik át?”

Barge nővér

Szentünk 1686 szeptemberében lép kapcsolatba egy Moulins-i vizitációssal, Felice-Madeleine de la Barge nővérrel. 1690. május 27-ig maradnak levelező viszonyban. Tizenöt levél tanúskodik a bensőséges eszmecszeréről, amely a két szerzetesnő között kibontakozik. Mindketten 1690-ben halnak meg. Barge nővér tizennégy nap múlva követi Margit-Máriát. Levelezésük azzal indul meg, hogy Barge nővér szeretné odaadni magát a Szent Szívnek, mire Margit-Mária elküldi neki az önfelajánlás szövegét, amelyet ő szerkesztett. És elhalmazza figyelmeztetésekkel, hogy milyen legyen ezentúl az élete, ha egészen a Szent Szívé akar lenni. Legyen az élete valóban áldozat: fel kell áldoznia mindent, ami legkedvesebb neki és ami a legnagyobb áldozatába kerül. Élete legyen ráhagyatkozás: hasonljon Jézus oltáriszentségi életének „*állapotaihoz*”, az áldozat, azaz az önátadás és a szeretet állapotához, mert az Oltáriszentségben „a szeretet úgy van jelen, mint áldozat, amely teljesen átadta és feláldozta magát az Atyja dicsőségéért és a mi üdvösségünkért.”

A szent újra és újra ugyanazokat a tanácsokat ismétli meg: Barge nővér legyen „*a szeretetre méltó Szív egyik igazi tanítványa*” (1687. jan. 2.) . . . Ehhez „*le kell győznie a hajlamát, hogy szeressen és a vágyát, hogy szeressék*”. (Berge nővért a róla szóló halotti jelentés is úgy jellemzi, hogy „gyengéd és szeretetre vágyódó szíve volt.”)

A lelkeket Isten tisztítja meg, ezeknek egyszerűen csak annyi a feladatuk, hogy legyenek engedelmesek. Barge nővér túl sokat foglalkozik magával és mindig tevékenykedni akar. A szent inti őt: „*Azzal, hogy túl sokat törődik magával, megakadályozza azt, amit Ő akart tenni önnel.*” (1688 március) . . . „*Hagyja, hogy ő cselekedjék, az ön feladata, hogy szeresse őt, arra ügyeljen, hogy ne álljon neki ellent és ne akadályozza szándékát*” (1688. augusztus 12.).

Az Úr azt várja Barge nővértől: egy gyermek egyszerűségével és nagy belső békességgel hagyja, hogy Isten vezesse őt: „*Messzire el kell vetnie magától a szomorúságot és a szorongást, mert az Úr csak a lélek békéjében vesz magának lakást. . .*” (1690. május 27).

Még az elkövetett hibák miatt se szabad nyugtalanzkodnunk: ezek teszik ugyanis lehetővé, hogy alázatosakká váljunk és ezek tárják fel előttünk, hogy mik vagyunk: „*Az önszeretet, persze, nem tudja megtanulni, de még meg se tudja érteni azt a leckét. Ne vitatkozzunk ön-*

szereletünkkel, mert azt az okoskodások táplálják és hízlalják” (1688. augusztus 12.)

„Miért is kellene félnie, ha a Szent Szív arra hívja meg, hogy benne keresse nyugalmát? Nem az irgalom széke-e ő, ahol a legnyomorultabbak nyernek legjobb fogadtatást, ha a szeretet megjelenik nyomorúságuk szakadékában? Lépjön ki magából és mindent megtalál . . . ” (1688. augusztus 16.)

Barge nővér teljes mértékben hasznosította Paray szentjének tanításait és Szent János evangélista védelme alatt, akit mélységesen tisztelt, valóban belépett Jézus Szívébe és – amint halotti értesítője megjegyzi – „*azt választotta nyugvó- és rejtkehelyéül*”.

Thélis nővérrel

Françoise-Lucrece de Thélis nővér a lyon-i Bellecour vizitációs zárda tagja 1674 és 1680 között a Charolles-i zárda főnöknője volt. Ekkor lépett kapcsolatba Alacoque nővérrel, kétségtelenül La Colombière páter közvetítésével, aki arra ösztönözte őt, hogy tegye magáévá és gyakorolja Jézus Szíve tiszteletét. Amikor visszaért Lyon-ba, újoncmesternő lett zárdájában. Itt sokat kellett túrnie, különösen az őt ért rágalmak miatt. Nyugtalanították azonban hanyagságai és mulasztásai is. Margit-Máriának írott leveleiben bevallja lelki problémáit és kudarcait. A két szerzetesnő levelező kapcsolatából csupán a szent két levele maradt fenn, 1687 szeptemberéből és októberéből. Thélis nővér „*lelki magánya*” előtti és utáni napokból. Mindkét levél hangja eléggé szigorú. Jézus Szíve küldötte az Úr szeretetéről és irgalmáról beszél, de határozott szavakkal szembesíti levelének címzettjét szerzetesnői felelősségeivel. Egy léleknek, aki feláldozta magát, nincs jogában visszaélni az Isten türelmével.

Margit-Mária először is megállapítja, hogy a kegyelem „*üldözi*” Thélis nővért. „*Isten izzó vágyának jele ez – írja – hogy megmentse az ön lelkét. Ezt azonban nem teszi meg együttműködésünk nélkül.*” Nem szabad tehát ellenállni neki, mert kegyelme visszahúzódik. „*Igyekezzék felhasználni ezt a lelki magányt, amelybe most akar elvonulni – írja – hogy erős és hatékony akarattal legyőzi önmagát, felülemelkedik saját magán és a többi akadályon, amelyet ön nagyon jól ismer . . . Ne vitatkozzék a kegyelemmel.*”

„Használjuk fel az időt, amelyet Isten nekünk ad és ne halogassuk a dolgokat, de ne is nyugtalankodjunk, mert a nyugtalanságok csak növelik bajunkat. Isten lelke mindent békében művel. Forduljunk segítségért hozzá szeretettel és bizalommal, irgalmának ölelésébe fogad minket; de ez után igyekezzünk ne visszakozni, mert a szándékos visszaesések nagyon veszedelmesek, különösen egy szerzetesnői lélek számára.”

A második levelet Thélis nővér lelkigyakorlata – magánya – után írta. Ebben még keményebb hangot használ:

„Mivel feljogosított – írja – hogy szabadon mondjam el önnek, amit gondolok, egyszerűen adom elő, mert én nem tudok se hízeleni se alakoskodni . . . Tudja, hogy nincs középút és az forog kockán: üdvözülünk-e vagy örökre elveszünk. Ez is, az is rajtunk múlik . . . A természet – természetesen a romlott természetről beszél, amely Thélis nővér bukását okozta – és a kegyelem nem tudnak együtt, egy szívben megférni: vagy az egyiknek vagy a másiknak kell engednie . . . És minek fogalmazzunk meg magányunkban jó elhatározásokat, ha utána nem vesszük át azokat a gyakorlatba? Minek ilyesmit tenni? Megírni saját ítéletünket? Nem tudom megérteni, hogy egy szív, amely Istené és amely valóban szeretni akarja őt, szándékosan megsértheti őt és bevallom önnek, hogy a szándékos vétkeket elviselhetetleneknek tartom, mert sebet ejtenek Isten Szívén. Hibái rengeteg kegyelemtől fosztják meg önt, ezek elvesztése lelassítja a szívét és nagymértékben elgyöngíti lelkét a tökéletességhez vezető úton. Menjen tehát Istenhez bátran. Támaszkodjék Istenre erősen, jóságába vetett teljes bizalommal, aki soha nem hagyta el azokat, akik belé vetik reményüket, rá bízzák magukat . . . Az Úr szereti önt és azt szeretné, ha nagy léptekkel haladna előre az ő szeretetének útjain, jelentsenek bár azok a természet számára keresztre feszítetést. Ne alkudozzék tehát vele és ő megadja önnek, hogy mindent megtaláljon az ő isteni Szívében.”

Joly nővérrel

Egészen más a hangneme annak a két levélnek, amelyet Jeanne Madeleine Joly nővérnek írt. 1689-ben és 1690-ben. Saumaise anya, az után, hogy visszatért Paray-ból, elindította a Jézus Szíve tiszteletét

Dijon-ban. A munkába belekapcsolódott Joly nővér is és ettől kezdve élete végéig szünet nélkül azon fáradozott, hogy megismertesse és megszerettesse azt. Láttuk már, hogy francia nyelvű misét és litániákat szerkesztett az isteni Szív tiszteletére. Ezeket zárdája lelkésze lefordította latinra is. Első ízben 1689. február 4-én énekelték. Joly nővért egyes nővértársai meggondolatlansággal és göggel vádolták, aki ki akar tűnni a házban és kapcsolatokat tart a külvilággal. Maga a főnöknője is megtagadta kérései egy részének teljesítését. Megpróbáltatásaiban az Oltáriszentség elé borult és kérte, arra ihlesse őt, ami az Ő akarata. Az Úr sikerre is vitte ügyét. Miután titokban ki nyomtatta a „*Dijon-i könyvecskét*”, megírta „*Az isteni találkozó*” (Le divin rendez-vous) című munkáját, amely aztán több ezer példányban került ki a nyomdából. Írt még egy munkát „*Elmélekdedések az Énekek énekéről*” (Exposition sur le Cantique des Cantiques) címmel, Jézus Szívére alkalmazva azt, ez azonban nem jelent meg nyomtatásban.

Joly nővér is megtapasztalta a lelki szárazságokat, ellentmondásokat és megrálgalmaztatásokat. Mégis, Margit-Mária után ő lesz a Jézus Szíve tisztelet fő előmozdítója. Élete utolsó tizenöt esztendejében (1708. október 19-én hal meg), egyetlen foglalatossága: a tisztelet terjesztését szolgálni imádsággal és írással. Valóban a világ minden részéből felkeresik őt.

Az első levélben, amelyet szentünk Joly nővérnek ír, bátorítja őt: „*Ne hagyja magát. Munkájáért keresztekben, megaláztatásokban, gyötrelmekben lesz része. De ha kudarcok érnek bennünket, meghajlásunk sokkal tetszőbb Istennek, mint bármi más, amit tenni tudnánk.*” Joly nővér azon személyek között van, akiket a Szent Szív kiválasztott, hogy országának gyarapodását szolgálják. De türelemmel kell várni, mert „*a Szent Szív kegyelme, bármennyire is erős és hatékony, szelíden és nyájasan munkálkodik . . .*”

Az 1690. április 10-én kelt levelében Margit-Mária Jézus Szíve diadalát magasztalja: minden akadály felett győzedelmeskedik ez, amelyet kibontakozásának útjába állítanak:

„*Ne féljünk tehát a fáradalomtól és a szenvedésektől, amelyekkel ebben a szent munkában találkozunk . . . Ezt a tiszteletet azonban nem szabad senkire ráerőltetni vagy rákényszeríteni. Elég, ha megismertetjük, utána a gondot hagyjuk az isteni Szívre, hogy belehatoljon a szívekbe, amelyeket kegyelmének kenetével magáénak kijelölt. Boldogok, akik közöttük vannak.*”

*„Öröm nekem a győtrelem és a halál is – teszi hozzá – csak ő ural-
kodjék! Más vigaszom nincs ez életben, csak mikor arról kapok hí-
rket, hogy a Szent Szív tisztelete fejlődik és sikereket ér el.”*

Jacques Alacoque

1715. augusztus 1-én, a szentünkre vonatkozó tanúkihallgatások során, Chrysostome Alacoque tizenkét levelet mutatott fel, amelyeket nővére írt. Közülük mindössze öt szólt neki, hetet legfiatalabb testvérüknek, Bois Sainte Marie plébánosának címzett.

A Chrysostome-nak szóló leveleit már elemeztük: egyik részük lényegében a Szent Szív kápolnára vonatkozott, amelyet Chrysostome plébániája templomában akart létesíteni, másik Angelique Aumônier betegségével foglalkozott. Ismertettük a Jacques Alacoque-nak írott első levele tartalmát is: amikor azok az ígéreteket ismertette vele, amelyeket öccse nevében neki kellett tennie, hogy kicsikarja az égtől gyógyulását. Most, hogy meggyógyult, teljesítenie kell az ígéreteket, s a megtérés valódi, tényleges kell, hogy legyen.

Margit-Mária vállalja a kötelességet, hogy újra és újra felsorolja fivérének az égi követeléseket. Jacques feltárta előtte a szívét: ő is mindent megtesz, amit csak tud, hogy öccse előre haladjon Isten szeretetében és megfeleljen szándékainak. *„Ezek pedig – írja 1687 márciusában – a tökéletesség magas fokára vezetik önt.”* *„Ezért nem elégti ki Őt, ha erényeiben megmarad középszerűnek, mert még sok kegyelemmel akarja megajándékozni és ön által más személyeket is. Ne fossza meg tehát Őt attól, amit öntől elvár, ez pedig nem más, mint olyan élet, amely megfelel szolgálata szentségének... Ezt azonban nem érheti el, ha nem vesz erőszakot önmagán.”* Jacques Alacoque-nak le kell vetnie magáról a mulandó dolgokat, le kell mondania *„mindazokról a hamis örömekről, amelyek ezernyi lelki ismeret-furdalást hagynak önben és amelyek miatt egyre rosszabbá válik a helyzete”*. Nem lesz békessége és nem pihenhet meg mindaddig, amíg mindent oda nem adott Istennek.

Jacques Alacoque azonban alaposan megváltozik, még pedig rövid időn belül. Ez nagy öröm nővérének. *„Azt hiszem, Urunk kezd elégedett lenni önnel.”* Kéri: legyen tehát továbbra is állhatatos és imádkozzék Margit-Máriáért is, ezzel segítve őt, hogy igazán tudjon szen-

vedni, „mert, úgy látom, ez minden, amit tőle Isten akar”. Magáról megírja még: „mind jobban éhezi a keresztet”.

A következő levélben, áprilisban, köszönetet mond Jacquesnak, hogy az egészsége iránt érdeklődött (ekkor nyitották fel az ujját második ujjbegy gyulladására miatt). Felhasználja az alkalmat és azt kéri fivéréől, dolgozzon kitartóan, hogy az emberek megismerjék és ezáltal megszeressék és dicsőítsék Istent. „Mérhetetlen örömet okoz önnek azzal, hogy hallom: állapotának, hivatásának és azoknak az Igéreteknek megfelelően él, amelyeket az Úrnak tett. Tartsa is ezeket mindenkor szembe előtti, mert az élő Isten kezébe esni épp annyira rettenetes, amennyire boldogító már most annak az Istennek a karjai közé vetni magunkat, aki meghalt irántunk való szeretetében és aki nem keres mászt, csak hogy kegyelmeiben részesítsen bennünket.”

Röviddel ezután, április 14-én újabb levelet ír Alacoque nővér. Chrysostome-tól értesült, hogy Jacques misealapítványt tett, amelynek értelmében minden pénteken bemutatják a legszentebb áldozatot Jézus Szíve tiszteletére. A Megváltó Szívének tisztelete, írja a szent, „egyike azoknak az eszközöknek, amelyekkel legrövidebb idő alatt érdemelhetjük ki szentté válásunk kegyelmét.” Fivére emlékezetébe idézi: az Isten azt akarja, hogy szent legyen: Egy sor bölcs tanáccsal látja el afelől, hogy milyen módon legyen hűséges egy falusi plébános a küldetéséhez:

„Ne higgye, hogy a gondjaira bízott lelkek üdvösségén munkálkodni: lekötöttséget, akadályoztatást jelent. Épp megfordítva: ilyen módon készíti az Úr jóságát, hogy minél több segítségben részesítse annak érdekében, hogy minél kevesebb veszedelemmel működhessek. Őrködjék tehát gondosan kis nyája fölött és legyen szerető atyjuk, aki minden lelki szükségletükről gondoskodik. És mindenkinek fölött azon igyekezzék, hogy élete az erény és a jó hír példája legyen előttük . . . Ne érdeklődjék, ne is vonzódjék a földi dolgok iránt, hanem, amennyire csak bírja, tartsa meg a szívét szabadnak. Semmiféle emberi dologra ne legyen tekintettel, ha Isten dicsőségéről van szó. Legyen szelíd és türelmes mindenki iránt, ébresszen bizalmat mindenkiben, főként a szegényekben, hogy önhöz merjenek fordulni szükségükben. Amennyire csak lehet, legyen Isten szerint mindenki barátja és ne legyen senki az ellensége.”

„Mindennél fontosabb azonban, kedves fivérem, hogy mindenkor tartsa tisztán lelkét minden bűntől és kerülje el a veszedelmes beszélgetéseket.”

Az újabb buzdító levelet egy esztendő múlva írja. Jacques Alacoque a Jézus Szíve tisztelet terjesztői közé áll. Buzgalmát szentünk bizonyítéknak tekinti: a Szent Szív el akarja fordítani fivére szívét a földi dolgoktól, „mert azt akarja, hogy ön szent legyen” – ismétli meg. – „Igaz, sokba kerül önnek természete miatt, amely fél a megsemmisüléstől és mindattól, amit el kell szenvednie . . . Mert szenvedéyeink szünet nélkül lázonganak és ezért bukunk el oly gyakran. Nem szabad azonban emiatt aggódnunk, visszariadnunk vagy bátorságunkat vesztenünk; hasznot kell húznunk bukásainkból . . . Nem szigorú önsanyargatásra akarom önt felszólítani, annál inkább szenvedéyeink és hajlamaink nagyvonalú megzabolázására, arra, hogy szívünket vonjuk el és tegyük mentessé minden földitől, gyakoroljuk az irgalmas szeretetet a felebarátunk iránt, legyünk bőkezűek a szegényekkel szemben, hogy mindenben, amit tesz, csak Istent nézze, őt keresse egyszerűségben, tisztaságban és a szív alázatában, ne keressen semmi mást, csak ami neki tetszik . . . Ó, kedves fivérem, tegyünk meg mindent, hogy életünkkel ne becstelenítsük meg a szent hivatást, amelyre meghívást kaptunk és amely azt kívánja, hogy egészen angyali életet éljünk.”

1689-ben Margit-Mária három „Moulins-i könyvecskét” küld Jacques-nak, 1690-ben arra kéri őt, hogy adja meg Chrysostome-nak és a halál küszöbén álló feleségének a vigaszt, amelyre szükségük van. Ez alkalommal szentünk már nem ír fivérének az isteni kívánságokról: Jézus Szíve ezt a papot, aki eddig elhanyagolta kötelességeit, tüzes lélekké, nyája buzgó pásztorává alakította át.

P. Croiset találkozásai Margit-Máriával

1888. október 25-én került P. Vieille S. J. kezébe az a 143 oldalas kézirat, amelyet épp abban az időben szerzett meg az Avignon-i jezsuita rendház könyvtárosa. A dokumentumon ezt a címet lehetett olvasni: „Alacoque nővér levelei”. A levelek stílusa és a kifejezései is arra vallottak, hogy a szent írta azokat. Címzettjük nem lehetett más, mint P. Jean Croiset, aki élete utolsó éveit Avignon-ban töltötte. A Margit-Mária életéről írott „Rövid áttekintésben” kivonatokat közölt amint ő mondotta 1713-ban Chalon nővérnek – „hosszú levelekből, amelyeket ez a szent szerzetesnő írt neki.” A tíz levél közül a máso-

dik a szent eredeti kézírásában került elő. Így egy olyan forrás birtokába jutott a kutatás, amely mind a Jézus Szíve tisztelet története, mind misztikusunk lelkének mélyebb megismerése szempontjából nagy fontosságú.

Abban az időben, amikor a szentéletű vizitációs nővér és a jezsuita között a levelezés elkezdődik, Jean Croiset 33 esztendő fiatal szerzetes, akit még nem szenteltek pappá, de nem sok idő választja el attól. 1689 áprilisában, amikor Margit-Mária az első levelet írja hozzá, már találkoztak – talán két ízben is. Találkozásukat ő maga is megemlíti. Languet szerint jóval előbb történt. Alacoque nővér szent híre ekkoriban kezdett terjedni. Legtöbbet a Lyon-i Szentháromság Kollégiumban beszéltek róla, ahol Croiset tanított, mert az intézet főnöke, P. Antoine Billet, a Paray-i zárda orvosának, Billet doktornak a fivére, Claude-Marguerite Billet-nek, szentünk barátnőjének pedig nagybátyja. Croiset így többször hallotta magasztalni Margit-Mária erényeit és felmerül benne a gondolat, hogy jó volna megismerkedni vele.

Engedélyt kap, hogy Paray-ba utazzék, oda is megy egy másik jezsuita, P. de Villette kíséretében. Mindketten meg vannak győződve róla, hogy Margit-Mária „*olyan lélek, aki igen közvetlen kapcsolatban áll Istennel.*”

Első találkozásuk nagy csalódással végződik. A szent, amikor lemegy a fogadó szobába, látja – mondja Languet – hogy „*a tiszteletükbe kíváncsiság vegyült*”. Ezért rendkívül tartózkodó módon viselkedik, olyan zárkózottnak látszik, hogy alig válaszol és „ostobának” mutatkozik látogatói előtt, teszi hozzá Languet. Igencsak elégedetlenül távoznak a fogadóból és szinte megvetéssel szólnak Alacoque nővérről. Ilyen hosszú útra vállalkoztak, mondogatják egymás között, hogy egy olyan valakivel beszélgessenek, aki semmit nem akar mondani, amikor pedig ők azért jöttek, hogy épüljenek. Eszükbe sincs még egyszer visszamenni a fogadóba, hogy másodszor is meglátogassák.

Másnap azonban úgy érzik: valami belső erő kényszeríti őket, hogy újból felkeressék Margit-Máriát, de most már nem együtt, hanem egymás után. Szándékaik közben megtisztultak. A szent is akkora erővel, emelkedettséggel és bölcsességgel beszél velük, hogy ámuldoznak éles látásán: csakis Isten ajándékozhatta meg ilyen meglátásokkal és ismeretei a Szentlélektől erednek.

Ami Margit-Máriát illeti, az első találkozásuk után az Úr azt sugallja neki, hogy Jézus Szíve, ugyanúgy, ahogyan La Colombière-t, P. Croiset-et is egyik barátjának választotta, osztja majd annak lelkesedését, de ugyanúgy kiveszi a részét megaláztatásaiból is. Arról azonban, hogy mikor és milyen módon, nem kap felvilágosítást a szent.

Hogy mikor látogatja meg P. Croiset Alacoque nővért második ízben, hogy az első látogatása után külön még egyszer utazott-e el hozzá, vagy egyetlen utazás alkalmával tett még egy második látogatást a fogadószobában, semmi biztosat nem lehet mondani. A Szent Szív arra készíti Margit-Máriát: elmékedéseket kérjen a jezsuitától. Mivel Croiset-hez 1689-ben írt első levelében már ezekről beszél, arra kell következtetnünk, hogy találkozásukra vagy találkozásaikra az előtt került sor, hogy levelezésük megkezdődött.

1689 október végén Margit-Mária kérdést intéz Saumaise anyához P. Croiset felől: beszélhet-e vele „*egészen feltárva szívét, ahogyan az kívánja*”? Bármennyire is megbízik benne, nyugtalanítja a gondolat: kiszolgáltathatja-e neki titkait a misztikus kapcsolatokról, amelyek Krisztushoz fűzik. 1689. november 3-án –, talán anélkül, hogy megvárná volt főnöknője válaszát, de mennyei megvilágosításra és ösztönzésre – tovább lép bizalmas közléseiben és részletesen leírja neki az első jelenést.

Miért és hogyan írta szentünk a leveleit P. Croisetnek?

Margit-Mária tehát felvilágosítást kap, hogy P. Gettehez és P. de Villette-hez hasonlóan Jean Croiset-et is maga Jézus Szíve választotta barátjának, különlegesen azért, hogy a könyvvel, amelyen dolgozik, az Ő tiszteletét szolgálja. Ha nem Ő választotta volna ki a szerzetest és nem vonzotta volna ezt a tisztelet, illetve az ajtatossági gyakorlat is, nem kapta volna meg a lehetőséget, hogy ennek megismertetésén munkálkodjék.

Szentünk bevallja levelező partnerének, hogyan adja tudtára Isten: kedves-e előtte valaki vagy egy vállalkozás, vagy pedig nem. Jézus Szíve ez utóbbi esetben idegenkedést támaszt szolgálójában és egyfajta tehetetlen állapotba taszítja . . .

Margit-Mária azért válaszol Croiset leveleire, mert Jézus Szíve beleegez; ha az nem adná meg jóváhagyását, nem vállalkoznék az

írásra. „Mivel ő akarja – teszi hozzá – egyszerűen és teketória nélkül elmondom önnek, amit eszembe juttat. Mivel azonban mindent odaadtam a Szent Szívnek és semmit nem tartottam meg magamnak, csak az ő kincseinek végtelen tárházából tudom önt részesíteni: (1. levél.) Nagyon bizalmasan és szívét teljesen kitarva beszél P. Croisettel, mert tudja, hogy Jézus Szíve választotta (6. és 10. levél).

Nyíltan közli vele gondolatait, ahogyan Isten megengedi neki. „Mert ha az én felséges Mesterem nem egyeznék bele, elvonná minden emlékező képességemet és az egész értelmemet arra vonatkozóan, amit mondani akarnék” (3. levél).

Margit-Mária elmondja, hogyan írja meg leveleit: „Amikor írok, térdre borulok, mint a tanuló a mestere előtt és azt írom, amit ő diktál nekem, anélkül, hogy vigyáznék rá, vagy fejemet törném azon, amit írok. Megtiltották, hogy újra elolvassam, amit írok, mert amikor megtettem, nem tudtam magamat megakadályozni benne, hogy széttépjem vagy elégessen” (3. levél).

Egyet követel meg Margit-Mária levelező partnerétől: mindaz, amit most vagy a jövőben elmond neki, sérthetetlen titok, amelynek rejtve kell maradnia; azt kívánja, hogy leveleit égesse el (4. levél). P. Croiset azonban nem így fogja fel a dolgot: sőt, a szent bizalmas közléseit a Jézus Szíve tisztelet terjesztésének szolgálatába akarja állítani. Kereken meg is írja neki: az a szándéka, hogy felhasználja azokat. Margit-Mária azonnal válaszol:

„Azt az indítványát illetően, hogy bele akar venni a könyvébe, ó Istenem! Miket mond nekem? Nincs itt az ideje... hacsak nem Uram, Jézus Krisztus tudatta önnel, hogy ez az ő akarata. Én azonban azt hiszem, hogy ő nem óhajtja ezt... A kegyetlenség egy fajtája: kivonszolni engem ebből az én ismeretlen és rejtett életemből. Minden alkalommal, amikor felolvassák, amit Ft. P. La Colombière »Lelki magányában« kinyomtattak (rólam), akkora gyötrelmek közé süllyedek és úgy érzem, a zavar és a megaláztatás akkora szakadékába taszítanak, hogy azt se tudom, hol vagyok” (6. levél).

Ha tehát Croiset a könyvében beszélni akar azokról a kegyelmekről, amelyeket ő a Szent Szívtől kapott, a jövőben hallgatni fog. „Mindarra a szeretetre kérem, amellyel ön Őt szereti, ne engem híreszteljen, amikor őt akarja dicsőíteni. Ne okozzon nekem ilyen gyötrelmet!” (6. levél)

Csakhamar észreveszi, hogy P. Croiset nem őrzi meg a titkokat, amelyeket rábíz. Kétségtelen, hogy többeknek megmutatja leveleit, annyira, hogy néhány dolog, amit titoktartás terhe alatt megírt a jezsuitának, Margit-Mária zárdai közösségének is tudomására jutott, ami nem kis kellemetlenséget okoz neki (7. levél). Ettől kezdve a szent tartózkodóbbá válik megnyilatkozásaiban. A küszöbön álló főnöknő-változással kapcsolatban azt a kérdést is felteszi magának: elfogadja-e az új anya „*ezt a kis lelki kapcsolatot*” (8. levél). Mindenesetre igyekszik Croiset-et lebeszélni, hogy a legkisebb dolgot is elmondja róla. „*Ha csak a legkisebb mértékben észrevennék, hogy benne vagyok az ön könyvében, ez egymagában semmivé tenné ragyogását és gyümölcset*” (10. levél).

Croiset atya könyve

Szentünk első levelével egyidőben (1689. április 14.) elküldi P. Croiset-nek Joly nővér könyvecskéjét, azzal a megjegyzéssel, hogy a benne található „kis officiumot” egy jezsuita atya szerkesztette. Horace Molin, „*e derék könyvnyomdász jóvoltából, aki helyett szerzett magának az imádandó Szívben*”, és aki biztosította ott magának a menedékhelyet halála órájára (2. levél), Croiset a könyvecskét kinyomtatja Lyon-ban. Ez azonban csak a kezdete annak, amit Jézus Szíve elvár a továbbiakban. Nagyon valószínű, hogy a jezsuita és a vizitációs nővér között már az első Paray-i találkozásuk alkalmával felmerült egy a Jézus Szíve tiszteletéről szóló könyv terve. Croiset nyomban nekilát a munkának, anélkül, hogy más elfoglaltságaira hivatkozva halogatná, amelyeket Jézus Szíve előtt, különösen azután, hogy az oly meggyőző bizonyosságokkal nyilvánította ki előtte akaratát, úgy sem lehetne jogos mentségül felhozni (2. levél). Valóban szíve szerint való már maga az a pusztá tény, hogy P. Croiset neki látott a könyvnek, írja a szent, ezért őt ajándékozta meg azokkal a kegyelmekkel is, amelyeket egy másik apostolának szánt; ez ugyanis elfecsérelte kegyelmeit, mert különböző tennivalói ürügyén halogatja a munkáját.

A másik szerző, aki a csalódást okozza, ugyancsak jezsuita, P. Froment. 1688 óta tartózkodik Paray-ban. Alacoque nővér nyerte meg őt a Jézus Szíve tiszteletnek. Ugyancsak ő szólította fel, hogy írjon

egy könyvet és fejtse ki benne azokat az indokokat, amelyek a tiszteletet alátámasztják. Froment bele is vágott a munkába, de húzta-halasztotta a dolgot . . .

És valóban, noha előbb lett kész műve megírásával, mint P. Croiset, P. Froment „*Jézus Szent Szívének valódi tisztelete*” (La Véritable dévotion au Sacré Coeur de Jesus Christ) című könyve csak 1699-ben jelent meg, míg Croiset munkája már 1691-ben kikerült a nyomdából. Különös misztérium, ahogyan Isten kiválaszt valakit és ahogyan visszavonja kegyelmét, amellyel az nem működik együtt elég szorgalmasan!

Miután Jézus Szíve Croiset-et választotta ki szándéka végrehajtására, ennek kötelessége bátran folytatni munkáját az akadályok és elmentmondások között is, amelyet a tagadás szelleme útjába állíthat. Az isteni Szív támogatja őt; ennek azonban megvan a feltétele: mindent tőle kell várnia és teljesen meg kell feledkeznie magáról! (2. és 3. levél) Azokat a megvilágosodásokat kell követnie amelyeket majd megadnak neki (3. levél). „*Ő, elhalmozza önt minden kegyelmével és segítségével, amelyekre szüksége lesz és pótolja azt, ami tőlünk nem telik ki.*”

Margit-Mária közli óhajait a könyv tartalmára vonatkozóan is: „*Ne feledkezzék meg a Szent Szűz Szívének litániájáról*” (9. levél). Szeretné ha búcsúkat is kérnének (3. levél). „*Azt hiszem, hogy ön már nem gondol rá*” – írja Croiset-nek, miután nem válaszol a gondolatára (9. levél). Örül a szerző tervének, hogy a könyvébe be akar iktatni egy Jézus Szíve képet is. Felveti még azt az ötletet is, hogy hozzanak létre egy társaságot, amelyben a Jézus Szíve tisztelet hívei tömörülnek: ezek egyik kötelessége volna külön is tisztelni azokat az angyalokat, „*akinek az a feladata, hogy a Szeretet szentségében tiszteljék a Szent Szívet*”, és azokkal egyesülni (2. levél). A legfontosabb azonban az volna, hogy a Szentszék hagyja jóvá Jézus Szíve miséjét. „*Nem tudom, kit lehetne erre a célra felhasználni – írja – mert többen nem tudtak eredményt elérni!*” (3. levél) Nem engedélyezhetné-e már az egyházmegyéjében Lyon érseke? Ugyanúgy, ahogyan Langres püspöke a magáiban engedélyezte? (3. levél)

Legfőképpen a könyvbe szánt elmélkedési szövegek foglalkoztatják Margit-Máriát. Ezeket első levelétől kezdve kéri Croiset-től „*tíz-tizenkét napos lelki magányhoz*”. Az elmélkedések szövegét lássa el, „*szerelje fel*” imádságokkal és gyakorlatokkal is; olyanokkal, hogy „*a*

szegény emberi lélek a kedvét és örömét lelje bennük és ne fárasssák el”, mert „a rövid és tüzes ájtatossági gyakorlatok józúbbak és hatékonyabbak, mint a más fajtájúak” (2. levél). Azt is ajánlja Croisetnek: „ezekben a leírt elmélkedésekben lángoljon a szeretet és legyenek azok rövidek és velősek!” (3. levél) A szerző tizenkettőre akarta korlátozni az elmélkedő szövegek számát, egyet-egyet számítva minden hónap első péntekére. A szent többet szeretett volna, hogy legyen miből ellátni elmélkedési anyaggal a lelkigyakorlatokat (7. levél) és azt kérte, hogy legyen a számuk, az eredeti tervük szerint, harminc (8. levél).

Végre elkészült a könyv. A szent megírta a szerzőnek, nagyon elégedett a munkával: *„Az egész oly tökéletesen az Ő (Jézus Szíve) kedvére való, hogy azt hiszem, semmit nem kell rajta változtatni, se az önfelajánlás, se a nagy tiszteletadás szövegén. Csak annyit mondanék, hogy vegye bele még a „kis önfeláldozást”, mert, minthogy a gondolata Őtőle (Jézus Szívétől) származik, nem helyeselné, ha az kimaradna” (10. levél).*

Az a hír viszont, hogy a könyv csak a következő évben kerül ki a nyomdából, szomorúsággal töltötte el Margit-Máriát. Azt kéri, hogy addig legalább a Dijon-i könyvecskét nyomtassák ki újból. A szent azonban 1691-ben már nincs a világon. Croiset tehát az 512 oldalas tizenkettes formátumú művéhez, amelynek nyomdai munkálatai június 20-án kezdődtek meg, hozzácsatolhatott még egy 106 oldalas függeléket is a következő címmel: *„A Szűz Máriáról elnevezett vizitációs zárda 1690. október 17-én szentség hírében elhunyt egyik nővérének rövid életrajza, akit Isten Jézus Krisztus Szent Szíve tiszteletének kiteljesítésére használt fel.”* Ez Isten szolgálójának első életrajza.

Szentünk élete P. Croisetnek írott levelei tükrében

Margit-Mária P. Croisethez írott leveleiben, miközben a Jézus Szíve tisztelet természetét és fontosságát fejtegette, általában véve elég tömören ismertette azokat a rendkívüli kegyelmeket is, amelyeket Istentől kapott. Főként a 2., 3. és 4. számú levelében idézi fel újra azt, ami önéletrajzában és Saumaise anyához írott egyes leveleiben már leírt.

Így a második számú levélben újra rögzíti az ígéretek szövegét . . . A harmadik levélben önéletrajzának kivonatát adja, anélkül, hogy beszámolna a jelenésekről. Elmondja, hogy csakis maga Krisztus volt lelki vezetője és hogy gyermekkorától teljesen hatalma alá vetette akarátát. Miután néhány szóval felidéri ifjúságát, elmondja, hogy a zárdába lépése után miképpen alkalmazkodtak hozzá az Istentől kapott kegyelmei a szabályok és az engedelmesség szelleméhez, beszél a nagy félelmekről, amelyekbe beletaszították a közösségtől eltérő útja miatt, hogyan küldte el hozzá Isten „*hűséges szolgáját és tökéletes barátját*”, La Colombière Kolost és hogy az milyen tanácsokkal látta el őt. Kolos atya volt az első, akinek a Szent Szív tiszteletéről nyilatkozott, Jézus Szíve óhajának azonban, hogy meg akarja ismertetni magát, azután is, hogy a szentéletű jezsuita előtt feltárta, több mint nyolc-kilenc évig rejtve kellett maradnia, egészen addig az ideig, amikor őt, Margit-Máriát, megbízták az újoncnők irányításával. Ők voltak az elsők, akik Jézus Szívét tisztelték és ez neki sok-sok önsanyargatásába került. Az isteni Szív azonban minden ellenállást legyőzött, ennek tanúbizonysága volt a zárda kertjében épült kápolna. Az ájtatossági gyakorlat Krisztus szeretetének egyik végsőig menő erőfeszítése az emberek érdekében. Biztos menedékük akar lenni halálukban. Boldogok, akiket szolgálatába fogad szándékainak végrehajtására!

A kegyelmek, amelyeket Istentől kapott? Margit-Mária nem tudja felsorolni azokat P. Croisetnek. „*Még kétszer olyan vastag könyvre volna szüksége – írja – mint az öné.*” Csak annyit mond el, hogy Isten állandóan szeméi elé tartja „*bűnös semmi voltának*” képét, amelyben megmutatja „*őt, mint a végtelen nyomorúságok egyvelegét, amelyet az ő végtelen irgalmasságainak elegyévé akar átalakítani.*” Szól a gyötrelmekről is, amelyekkel az igazság szentsége nehezedik rá. De gyorsan ismét az ájtatosságokra tereli szavát . . . Az a rendeltetése, hogy „*újra lángra lobbantsa az emberek egymás iránti irgalmas szeretetét, amely a legtöbb keresztény szívében kihűlt, szinte teljesen kialudt.*” Margit-Mária nagyon szeretné látni, hogy Jézus Szíve tisztelete behatol a királyok palotáiba is.

Isten azért akarja, hogy Fia Szívét különösképpen tiszteljék, mert – amint szentünk mondja: „*ez a csupa szeretet Szív többet szenved, mint Urunk Szent Emberségének egész többi része. A Megtestesülés pillanatától kezdve a keserűség tengerévé vált ez a Szív és mindvégig*

szenvedett, egészen addig, amíg utolsót nem dobbant a kereszten.” Misztikusunk rámutat: kiapadhatatlan forrás is ez a Szív, amelyből három csatorna indul ki: az egyik a bűnösök iránti irgalomé, a másik a karitásé azok iránt, akik tökéletességre törekednek, végül a harmadik a szereteté és a világosságé a tökéletes lelkek felé, akik egyesülni akarnak vele.

A negyedik levelében a legvégsőig elmegy titkai feltárásában és részletes beszámolót ad az első jelenésről. A nagy jelenésről viszont csak egyetlen utalással emlékezik meg: *„az Úrnap nyolcadában a legnagyobb kegyelmekkel halmozták el”* és hogy La Colombière atya előtt fel kellett tárnia mindazt, amit addig nagy gondal titokban tartott. Egyébként mire való volna elismételni – írja – azt, ami megtalálható La Colombière *„Lelki magányának”* kötetében és amit P. Croiset jól ismer.

Ebben a negyedik levélben a szent még nyíltabban beszél magáról is, mint az előző leveleiben. Arra kapott meghívást, hogy áldozat legyen Jézus Szívéért és az nem is akar tőle mást: *„Megérttetem veled, mennyire neked való, hogy szeretetemért és szándékaim véghezvitelért szenvedj.”*

E három levélben tehát – szétszórt részletekben – egyfajta összefoglalást kapunk mindazokról a kegyelmekről, amelyekben a szent részesült. Ugyanakkor ezekben a bizalmas vallomásokban is hű marad önmagához, aki többé-kevésbé öntudatlanul ad képet magáról. Mindvégig azt kérdezzeti P. Croiset-től, mit gondol, milyen az a lélek, amely őt vezeti, szüntelenül attól retteg, hogy csalódás áldozata és ő is megtéveszt másokat . . .

Tanácsok P. Croisetnek

Margit-Mária nemcsak maga tárja fel lelkét engedelmisségből – a fiatal jezsuitának, hanem ő maga is arra ösztönzi azt, hogy ne csak Jézus Szíve megismertetésén munkálkodjék, hanem azon is, hogy személyesen is szentté váljék. Croiset máris rendkívüli kegyelmeket kapott Istentől, természetfeletti kisugárzását megtapasztalta Chrysostome Alacoque és Angélique Aumônier is, amikor meglátogatták őt Lyon-ban. Pusztá jelenléte megenyhítette Chrysostome feleségének iszonyatos fájdalmait, amelyek miatt szünet nélkül nyöszörgött és jajgatott.

Isten azért adta ezeket az ajándékokat, figyelmezteti Margit-Mária a szerzetest, hogy „nagy szentté” tegye.

„Ám Ő a maga módján szenteli meg és nem az ön elképzelései szerint. Hagyja ezért cselekedni, mindenkor hálával és dicsérettel tekintsen rá; saját magát pedig alázza meg és az Úr gondoskodik róla, hogy szentté tegye és megtisztítsa (6. levél).

A fiatal jezsuita szerette volna valamely idegen országban szentelni magát a hitetlenek üdvének. Szentünk azt kéri tőle, ajánlja fel ezt az óhaját Istennek és hagyatkozzék rá az akaratára, amely előljáróink parancsában nyilatkozik meg majd neki.

Croiset bevallja Margit-Máriának, retteg a rá váró jövőtől.

„Ezek a félelmek – válaszolja szentünk – nem tetszenek az Úrnak és akadályozzák, amit az ön tökéletessé tételéért tenni szándékozik.” Azt tanácsolja: húzódjék vissza Jézus Szívébe, amíg eloszlanak a viharok és a sötét felhők: „Cselekedni vagy tűrni – egyet jelent a szívnek, amely szeret” (6. levél). Később visszatér a dologra: „Az ellenségnek mindezzel a nyugtalansággal, amelyet önben támaszt, az a szándéka, hogy letörje a bátorságát, lecsökkentse az égő és tiszta Isten szeretetet és azt a nagy bizalmat, amely erős támasza és annyi kegyelmet szerez önnek, és hogy mindezzel eltántorítsa önt szent vállalkozásától” (9. levél).

P. Croiset már találkozott a nehézségekkel és megpróbáltatásokkal: *„Nagy vigasztalásomra szolgál, mikor arról értesülök öntől, hogy szenved – írja neki ekkor a szent. – Ez engem megerősít abban, hogy a szeretetre méltó Szív nagyon szeretett övéi közül való. Ne hagyja magát letörni, amennyire csak bír, ráhagyatkozva forduljon el ezektől a szomorú gondolatoktól.”* Annál is inkább, mert még más szenvedéseket is kilátásba helyeztek neki: *„Ahhoz, hogy végrehajthassa Isten szándékait, át kell mennie a próbákon és tisztulásokon. Valóban, nagyok ezek, mert sokat kell szenvedni a démon, a teremtmények és magunk miatt. És legkeményebbnek azt érzi majd, amikor úgy tűnik, hogy Isten is elpártolt az ügytől... de nem szabad félnie, mert ő így szereti önt” (10. levél).*

Amikor a levelezés megkezdődik szentünk és P. Croiset között, ez még nem felszentelt pap. Csak egy év múlva szentelik, az első miséjét 1690. március 23-án mutatja be. Margit-Mária gyakran beszél neki erről a napról: *„Mily boldog lesz, hogy mindennap részesül ebben az isteni szentségben és kezei között tartja a szeretet Istenét és*

szívébe fogadja őt!” Arra kéri, hogy első miséje napját teljesen és egészen szentelje Jézus Szívének (1. levél). Később is megismétli: „Milyen boldog lesz majd, hogy mindennap magához veheti őt, valahányszor bemutatja és megünnepli a szeretet isteni áldozatát!” (5. és 6. levél).

1690. május 16-án végül is azt írhatja neki: *„Végre tehát pap lett és abban a kitüntetésben van része, hogy mindennap bemutathatja és felajánlhatja imádandó Megváltóm áldozatát örökkévaló Atyjának . . . Mennyire boldog vagyok, hogy tudom: ön is örül ennek a semmihez nem hasonlítható boldogságnak!”*

Felhívja együttal: lássa el szívesen szolgálatát a gyóntatószékben is: *„Ha terhesnek érzi a gyóntatást, ne hallgasson az érzésére, mert azzal nagy érdemekre tesz szert. Istent nem dicsőíthetné jobban, mint ha irgalmas szeretettel támogatást nyújt a bűnbánó bűnösöknek” (9. levél).*

Lelki egység

E két kiválasztott lélek között, akik teljesen Jézus Szívének tulajdonai, mély barátság alakult ki. Először is imádkoztak egymásért. Margit-Mária számít rá, hogy Croiset, ha pap lesz, minden hónapban misét mutat be érte, kéri, rögzítsék az időpontját, hogy ő azon a napon áldozhasson. Ő a maga részéről havonta egy szent órát ajánl fel Croiset szándékára (1. levél). Krisztus Szíve azonban még szorosabb egységet kíván közöttük: *„Az egyenlő lelki javak révén fivérként és nővérként egyesített bennünket.” . . . „Tiszta szeretete azt akarja, hogy ezentúl úgy éljünk, mint egymás fivére és nővére, hogy őt szeressük, tiszteljük és dicsőítsük” (2. és 5. levél).* És amikor a szent a negyedik levelében eljut a legbizalmasabb vallomásához, felkiált: *„Végül most mindkettőnk szívét eméssze fel a szent Szív égő kohójának tüze!”* Különös barátságuk azonban nem azt jelenti, hogy ez a két lény, aki így megérti és kiegészíti egymást, elzárkóznék mindentől és mindenki mástól. Margit-Mária ugyanebben a levelében azt is megírja neki: *„Urunk sürgeti, hogy önök, hármuk között alakuljon ki szent és szoros egység”!* Ez a három: P. Croiset, P. Gette és P. de Villette. Sőt, még azt is kéri, hogy ismerkedjenek meg még egy lélekkel, akit a Szent Szív ugyancsak kiválasztott magának, Joly nővérrel Dijonban.

Magáról és Croisetről egyébként azt írja, hogy bár ugyanazokban a kegyelmekben részesülnek, osztályrészük azonban más lesz: P. Croiseté a „*csupa fényben ragyogó Tábor hegy*”, az övé: a „*Kálvária*” az utolsó lehelleig. Mégis, mindketten „*valóságos másai leszünk keresztre feszített Szerelmünknek*”; együtt keresik, hogy megfeleljenek az ő szándékainak: ami nem más, mint hogy szentté tegye őket. Azt is hozzáteszi Margit-Mária: „*amennyiben azt óhajtja, hogy néhány-szor írjunk egymásnak, ez ne szóljon másról, csak a szeretetről és a keresztről*” (5. levél).

Az első lelki barátság után tehát, amelyet szentünk boldog Kolossal kötött, élete végén egy új természetfeletti szövetség alakul ki közte és a fiatal jezsuita között, aki valamiképpen folytatója lesz La Colombière munkájának az ájtatossági gyakorlat elterjesztését illetően. Az előbbi a „*Lelki magány*” című írásával nekilendítette a mozgalmat, az utóbbi „*A mi Urunk Jézus Krisztus Jézus Szívének tisztelete*” című könyvével a fejlődésnek indult mozgalom hittani alátámasztását és áhítatát adta meg. A magot – amint Margit-Mária írta neki – ilyen módon elvetették, most már nincs más hátra, mint „*hagyni, hogy az isteni Szív kegyelme elvégezze munkáját, nagyra nővessze és gyümölcsözővé tegesse azt*” (4. levél).

A BEFEJEZÉS ÉS AZ ELÉGŐ ÁLDOZAT

Mindig a kereszt

Paray szentjének itt lent töltött utolsó éve, akárcsak a többi előző, a szenvedések esztendeje. Margit-Mária nem kendőzi a dolgokat. Ha 1690 júniusában mégis úgy nyilatkozik: „*Semmit nem szenvedek*” – meg kell néznünk, hogyan is értsük ezt a kijelentését.

Misztikusunk egyik leveléből, melyet 1689 februárjában írt Sau-
maise anyának, arról értesülünk, hogy Jézus Szíve azt kérte tőle:
ezekben a napokban, amikor mindenki mulat és semmi másra nem
gondol, csak a szórakozásra, legyen társa a keresztben. „*Azokkal a
gyötrelmekkel, amelyeket megkóstoltatott velem – írja – valamelyest
enyhíteni tudtam azokat a keserűségeket, amelyeket a bűnösök vál-
tanak ki a Szent Szívben.*” Szüntelenül vele együtt fohászkodik te-
hát, hogy kikönyörögje irgalmát. Sikerül is ilyen módon elérnie,
hogy egyes bűnök nem tudnak egész teljűkben megvalósulni és Isten
megbocsáthat elkövetőinek.

Ugyanez év október 10-én így vall Croiset atyának: „*A csodálatra
méltó Szív változatlanul belemerít a keserűség tengerébe és a meg-
aláztatás és zűrzavar mélységébe. Ugy kell kifejeznem tiszteletemet
és hódolatomat, hogy osztozom az ő keserűségekben, amelybe az is-
teni igazság a mennyei Atya szándékai miatt mindvégig belemerít-
tette őt. Annyira osztom keserűségeit, hogy az öröm egy-egy hul-
láma, amit az vált ki bennem, hogy terjed a Szent Szív uralma, csak
néha suhan át, mint egy-egy fénysugár, a gyöttrő keserűségekben,
amelyek közepett azonban lelkemben zavartalan békesség ural-
kodik, béke, amely közömbössé tesz a teremtmények gáncsokodá-
sával vagy dicséretével szemben.*”

Októberben visszavonul szokott „magányába”. Isten a kegyelmeit
„*bőségesebben és pazarlóbban árasztja ki rá, mint bármikor az-
előtt*”, annyira, hogy amikor kilép lelkigyakorlatos magányából,
három hétig nem tud beszélni. Megpróbál erőt venni magán, de erő-
feszítése teljesen hiába való, egyetlen szót nem tud kimondani. A

dolog egyébként nem nagyon bántja, mert így jobban egyetlen Szeretettjére összpontosíthatja lelke lángjait, – „*amely – írja – mindenkor az Ő tiszta szeretetét szomjazza, s emiatt egyre jobban eltávolodik a teremtményektől.*”

December 22-én keltezett levelében így ír Saumaise anyának: „*Jézus Szíve mindent megsemmisített, mindent elcsendesített bennem: csak azért hagyta meg látásomat és öntudatomat, hogy teljesen feloldódjak és elmerüljek benne, őt szeressem és imádjam.*”

„Csak a keresztre feszített Jézust ismerni”

Kezdetét veszi tehát az 1690-es esztendő, amelynek végét a szent már nem éri meg itt e földön. Január 17-én kelt leveléből, amelyet P. Croiset-nek írt, megtudhatjuk, hogy jobban szenved, mint bármikor eddig. Igaz, a farsangi multságok időszakában vagyunk, amely, amint írja: „*a fájdalomak és keserőségek ideje számomra*” ... „*Semmi mást nem tudok látni és átérezni, csak szenvedő és elhagyott Jézusomat, vele együtt szenvedve fájdalmait, amelyeket Szíve oly erővel bocsát reám, hogy nem vagyok magamnál.*” Most az isteni igazság kiengeszteléséért szenved a bűnösök helyett, őt viszont az isteni szeretet támogatja. „*Semmi mást nem akarok, most mondani, csak: „Mindhalálíig szomorú a lelkem”, vagy Megváltómnak a kereszten elhangzott szavát: „Én Istenem, miért hagytál el engem?”* Mégis, minél többet szenved, annál inkább szomjazza az együtt-szenvedést isteni Mesterével.

A szóbeli imádság valósággal lehetetlenné válik számára. Ha megpróbálja a nála levő könyvben megkeresni a szövegeit, hogy olvassa azokat, nem tudja megtalálni őket. Ugyanakkor, teszi hozzá, „*Jézusom Szíve nyitva áll előttem, mint egy nagy könyv, amelyben csodálatos olvasnivalókat kínál nekem, tiszta szeretetéről.*”

Februárban, amint Chrysostome-nak és Greyfié anyának beszámol róla, elég hosszú betegségen esik át. Egyébként nincs más vágya, mint „*felszámolni ismeretségeit*” és csakis Istennek élni. „*Önön kívül megszakítottam az érintkezést és a kapcsolatot mindenkivel, nem megyek le a fogadó szobába, nem írok levelet*” – írja Croisetnek. Igaz, bőjt idő van. „*Egészen beletemetkezem és zárkózom az isteni Szívbe, hogy ott belemerüljek az örökkévaló csendbe, ne vegye ezért*

rossz néven, ha többé nem kap tőlem levelet” (1690. február 18). Bevallja még levelező társának: néha úgy érzi, hogy az egész pokol rázabadult.

Március 23-án, nagycsütörtökön lélekben jelen van Croiset atya első miséjén és vele együtt örvendezik, tudja, hogy sok jót kapott általa, érzi, hogy rendkívüli meghallgatásokban részesült. A következő éjszakát végig az Oltáriszentség előtt tölti, nagy lelki örömök között.

Margit-Mária nem lesz főnöknő

Egyik leveléből, amelyet április 15-én írt a fiatal jezsuitának, arról értesülünk, hogy gondban van. *„Leváltjuk a főnöknőnket”* – közli vele. Forrón óhajtja, hogy az új anya legyen Jézus Szíve szerint való előljáró. Most kezdi azonban felfogni annak a látomásnak az értelmét, amelyben nagycsütörtök éjszakáján volt része: Urunk egy keresztet kínált neki és Margit-Mária elfogadta, anélkül, hogy tudta volna, mit jelent. Most értesül róla, hogy a közelgő választásokon őt is fel akarják venni a főnöknő-jelölt nővérek listájára. Őt, aki mindenkor *„rendkívüli módon iszonyodott attól, hogy megbízatásokat fogadjon el”*, most félelemmel tölti el az eshetőség, amelyben egyébként mindenkinél jobban kételkedik. Panaszkodva fordul Urunkhoz:

– Megengedheted-e, hogy egy ilyen teremtményt, mint amilyen én vagyok, közösség élére állítsanak? Kérlek, kegyelmezz, távoztasd el tőlem ezt a keresztet, más keresztnek alávetem magam.

Isten megkönyörült szolgálóján és 1690 Áldozócsütörtök ünnepén Catherine-Antoinette de Lévy-Châteaumorand anyát választották meg főnöknőnek. Margit-Máriának nagy öröme. *„Jobbat nem is választhattak volna – írja. – Nagyon rosszat tettek volna, ha engem választanak meg helyette. Nagyon méltatlan vagyok én arra.”* Az új főnöknő szelíd és szolgálatkész szerzetesnő és, bár előkelő származású, mindenkor a legalantasabb és legkeményebb foglalatosságokat kereste, kenyeret süttött, mosogatott. Ugyanakkor igen művelt szellem és kitűnő társalgó. Rendkívüli mértékben van meg benne a hit ajándéka, különösképpen az Eucharisziát illetően. Napjában háromszor mondja el a Jézus Szíve litániáját és a teljes rózsafüzért. Emberi és természetfölötti értékei révén lett szentünk utóda az újoncmesternői tisztségben és ezek alapján választották meg most a zárda

fejévé. Mindössze négy évig marad meg a közösség élén, mert ötvennyolc esztendőskorában, 1694. június 11-én eltávozik az élők sorából.

Châteaumorand anyának az az óhaja, hogy Alacoque nővér maradjon meg, ahogyan Melin anya mellett, továbbra is az asszisztensi tisztségben. Szentünk könyörög, hogy mentse fel a megbízatás alól. Ez alkalommal azonban Urunk szemrehányást tesz neki:

– Ugyan, lányom, én teljesítettem az akaratodat és te nem veszel erőt magadon irántam érzett szeretetből?

Margit-Mária tehát visszatér, felkeresi a főnöknőt, bocsánatot kér és kijelenti, hogy hajlandó mindent elfogadni, amit parancsolnak neki. Ily módon megmarad tehát asszisztensnek és ebben a tisztségében hal meg. A kortársak bizonyossága szerint „*áldást jelentett a közösség szempontjából*”. Nővértársai közül sokan keresik fel, hogy feltárják előtte gondjaikat, még azok is, akik valamikor elfogultak voltak iránta. Természetfölötti ismeretei jóvoltából gyümölcsöző jótanácsokat ad nekik és megoldja belső nehézségeiket.

„Társalgás közben örült, ha Isten került szóba. Olyan erővel és oly lebilincselő módon beszélt róla, hogy a leglányhábbr lelkekben is lángra lobbantotta szeretetét. Másról nem is tudott beszélni, csak hogy Istent kell szeretni és az ő akaratának kell alávetnünk magunkat, mert, mint mondotta, ezek a legbiztosabb eszközök, hogy eljussunk az életszentségre.”

„Még az idén meghalok”

Melyik volt az a pillanat, amikor Margit-Mária megérezte, hogy földi életének végső szakaszába lépett? Nem lehet pontosan megmondani. Mindenesetre egyik nap határozottan kijelenti egyik nővértársának:

– Biztosan meghalok ebben az esztendőben, mert már nem szenvedek; és hogy ne legyek akadálya nagy eredményeknek. Ezeket isteni Megváltóm egy könnyvel akarja elérni, amely Jézus Szíve tiszteletéről szól.

A könyv Croiset atya műve. Nos, hamarosan elterjed és a Jézus Szíve tisztelet magvetése lesz, mindenek fölött azért, mert függelékben szentünk életrajzát tartalmazza. Addig azonban, amíg Margit-

Mária ebben a világban marad, kétségtelen, hogy nem lehet beszélni róla. Viszont, ha már az örökkévalóságba távozott, a dolog könnyűvé válik. Amikor Croiset azt indítványozta, hogy Margit-Mária számoljon be a könyvben a kegyelmekről, amelyekben részesült, szentünk a következő prófétai szavakkal hártotta el:

„Nincs már rá idő!”

Az idő, halálával együtt, hamarosan elérkezik.

Amikor a szenvedésekről szól, amelyekről azt állítja, hogy megszűntek, egyáltalán nem a testi fájdalmakra vagy morális gyötrődésekre céloz, mert ezektől halála pillanatáig nem szabadul meg. 1690. augusztus 21-én kelt levelében például azt írja Croisetnek: „*Fejfájásaim szinte megfosztanak írás-képességemtől*”. Ha nekilát egy levélnek, kénytelen minduntalan újra kezdeni, akkora erőfeszítést jelent neki, hogy alig bírja befejezni, amit elkezdett és úgy érzi, hogy annak, amit mond, nincs se füle se farka.

Amikor azt mondja tehát, hogy nem szenved, az önként vállalt vezekléseire céloz. Ezekről ugyanis megfosztotta és eltiltotta őt Châteaumorand anyja. Júniusban, amikor látta, hogy Margit-Mária mennyire lefogyott és beteg, megtiltotta neki, hogy szent órát végezen vagy hogy másféle önsanyargatásra adja magát. Még a vezeklő eszközeit is elvette tőle. Egy alkalommal Dusson nővérnek mondta beszélgetésük közben:

– *Nővérem, ön, tudom, nagyra becsüli Alacoque nővért. Más azonban, amit önnek mondok és amit vele teszek. Megparancsoltam neki, hogy hozza ide hozzám minden vezeklő eszközét, a korbácsát, a szőrruhát, vezeklőöveket. Ő azonnyomban elment, összeszedte és idehozta nekem azokat. Most itt vannak a szekrényemben, de nem adom vissza neki többé azokat.*

– *Mindnyájan hálásak vagyunk önnek, kedves anya, mert ő mindig ezekben betegedik bele.*

Szentünk azonban a maga részéről kijelenti:

– *Nem élek tovább, mert semmit nem szenvedek. Anyánk túl sokat törődik velem!*

Igaza van, mindössze négy hónapja van még, amíg itt lent tartózkodik. Hat héttel halála előtt egy másik nővértársának újból kijelenti, közel van a vég, mivel nincs többé keresztje. Châteaumorand anyja nem bírja elviselni, hogy helytelenítik Alacoque nővér viselkedését és minden pillanatban menteni próbálja őt.

Negyvennapos magány

Margit-Mária, negyvennegyedik születésnapján, amely Szent Magdolna napjára esik, rendkívüli, negyven napos lelki magányba vonul. Most tudja már, hogy nemsokára meg kell jelennie Isten előtt.

– *Készen kell állnom a számadásra*” – írja. Jézus Szívébe vonul vissza –, „*mert én belé helyeztem minden bizalmamat, mivel ő az én reménységem, egyetlen támasza. Végtelen jósága soha nem utasít vissza, ha hozzá fordulok, sőt, úgy látszik, öröme telik benne, hogy ilyen nyomorult eszközt talált magának . . . hogy a maga végtelen bőségéből gazdaggá tegye annak szegénységét.*”

A lelki magány első napján mérleget teszi a halál utáni nagy sóvárgását: honnan származhat az, hiszen ő nagy bűnösnek tartja magát és tudja, hogy Isten, aki előtt nincs semmi elrejtve, egyetlen bűnt se hagy büntetlenül. „*Hogyan érezhetsz lelkem, ekkora nagy örömet, hogy a halál feléd közeledik? Nem gondolsz egyébire, csak hogy véget ér számkivetettséged és elragad a boldogság, ha arra gondolsz, hogy talán rövidesen kilépsz a börtönödből.*”

Mikor végignézi életén, úgy érzi, hogy elvesztegette az idejét és nem tudja már jóvátenni a múltat. Mindent oda tesz hát Isten elé és lelke újból csodálatos békességben fürdik, nyugalommal várja az Úr ítéletét.

Másnap azonban feltáru előtte élete tablója. Úgy tűnik, minden az ítéletére szolgál: visszaélt az isteni kegyelmekkel, nem adott értük mást, csak „*hűtlenséget, hálátlanságokat és áruságokat*”. Az Úr jósága mindamelllett nem taszította a pokolba. Ő tehát elfogadja mindazokat a büntetéseket, amelyeket Isten kiszabhat rá, csak annyit kér, ne hagyja őt magára a lehetőséggel, hogy újra visszaeshetik bűneibe. Imádságát ezzel a csodálatos fohással fejezi be:

– *Ó, én Istenem, amiatt, hogy ebben a mulandó időben nem szerettelek, ne fossz meg attól, hogy az örökkévalóságon át szerethesselek! Egyebekben tedd velem azt, ami neked tetszik. Neked köszönhetem, amim van, mindazt, ami vagyok . . . Te jól látod, hogy fizetésképtelen vagyok, vess börtönbe, beleegyezem, feltéve, ha az a te Szent Szívedben van. És tarts ott fogolyként és verj bilincsekbe szereteted bilincseivel, amíg meg nem fizetem neked mindazt, amivel tartozom; és mivel hogy soha soha megfizetni nem tudom, azt kívánám, ne engedj ki onnan soha.*”

Nagy veszteség, hogy csak egy töredéke maradt ránk azoknak a jegyzeteknek, amelyekben e lelki magány során belső elhatározásait rögzítette. De az a kevés is, ami kezünkben van, képet ad ennek a léleknek a „tónusáról”, magatartásáról, amikor többé nem gondol másra, csak hogy az Úrral találkozzék.

Végső betegsége

A Jézus Szíve tűzhelyénél végzett negyvennapos elmélkedése nem menti fel a szokásos októberi lelki magány megtartása alól. Margit-Mária augusztus 21-én arról tájékoztatja P. Croiset-et, hogy október 12-e körül kezdi meg szokásos lelkigyakorlatát (ténylegesen 9-én kezdte meg). „Nagyon rászorulok – írja – a kegyelem támogatására.”

Visszavonulása előtti napon azonban egy kis láz támadja meg és kénytelen ágyba feküdni. Elhívják hozzá Billet doktort, aki mindaddig gondját viselte – és aki több ízben kijelentette, hogy a szent betegségeit a szeretet okozza, következképp gyógyíthatatlanok. Megvizsgálja Alacoque nővért és biztosítja, hogy semmi az egész. Még fogadást is ajánl, hogy nem hal meg. A közösség megnyugszik, Margit-Máriának magának azonban semmi illúziója nincs állapota felől. Marest nővérnek, ápolójának kijelenti:

– *Itt az ideje, hogy magányba vonuljak, de ez már a nagy egyedülvalóságban lesz.*

Betegsége első napján magához hívhatja Marie-Nicole de la Faige nővért s ugyanazt mondja neki is:

– *Jöjjön meglátogatni, nővérem, mert én ebbe a betegségembe belehalok és nem sokáig leszünk együtt.*

Françoise-Rosalie Verchère nővérnek megismétli azt, amit négy évvel ezelőtt, majd a mostani 1690-es esztendőben mondott:

– *Az ön és Farges nővér karjai között halok meg.*

Farges nővér mondja el az 1715-ös tanúvallomásában, hogy a szentet betegsége első napjaiban kegyetlen rettegések kerítették hatalmukba, gyötörte a kétség, meg tud-e állni Isten ítélőszéke előtt: azt hangoztatta, hogy ő hűtlen volt az Úrhoz és nem használta ki elég jól az idejét üdvössége szolgálatában.

Egyre azt ismételte:

– *Irgalom, Uram! Irgalom!*

Vagy a „*Cor mundum*” versét sóhajtozta:

– *Teremts bennem tiszta szívet, Istenem!*

Azután azonban, hogy meggyónt, félelme eloszlott és bizakodása vette át a helyét. Margit-Mária Jézus Szíve érdemeiben és a maga szeretetében bíz, amelyet a Szent Szív iránt érez. Arca újból felderül és most így kiált:

– *Misericordias Domini in aeternum cantabo . . .* vagy: – *Mi mást akarok az égben és mi mást óhajtottam a földön, ha nem téged, ó, Istenem?*

A betegség okát, mint mindig, most se tudják, azonban kegyetlen fájdalommal jár együtt. Az egyik nővér, aki észreveszi ezt, szeretne valami enyhítőt adni a betegnek. Margit-Mária megköszöni s kijelenti: a néhány pillanata, ami itt a földön még hátravan, túlságosan értékes ahhoz, hogy ne használja fel. A nagy fájdalmak ránehezednek, még se tudja kielégíteni óhaját, mert bármennyire ég benne a vágy Isten látása után, még nagyobb boldogságnak tartja, hogy a kereszten éljen és haljon, ezért, ha Istennek úgy tetszik, szívesen marad ebben az állapotában az utolsó ítéletig.

Külön szobába helyezik. Szüntelen imádkozik, gyakran hangosan. A nővérek, akik eljönnek, hogy meglátogassák, látják, hogy a feszületet mindenkor a kezében tartja. Fullad, annyira, hogy nem bír az ágyban fekvődni: feltámasztják, hogy jobban tudjon lélegezni. Többször felsóhajt:

– *Égek! Ha az Isten szeretetéből van, örülök neki. De én soha nem tudtam tökéletesen szeretni Istenemet.*

A nővéreket, akik mellette vannak, kéréli:

– *Kérjék Istent, bocsásson meg nekem és szeressék őt teljes szívükből, hogy jóvátételt adjanak minden pillanatért, amit én elmulasztottam. Milyen boldogság az Istent szeretni! Micsoda boldogság! Szeressék a Szeretetet, de szeressék tökéletesen!*

Szívből jövő izzással, hosszan beszél róla, hogy mily szertelen szeretettel közeledik Isten a teremtmények felé és mennyire nem viszonozzák szeretetét ezek.

Mással már nem törődik, nem érdeklik az orvosságok, amelyeket különben ellenkezés nélkül vesz magához, az ételek, amelyeket odahoznak neki: mintha nem éreznék az ízüket. Fel akarják kelteni étvágyát, egy nap tehát megkérdezik: kíván-e valamit. Semmi ilyesmiről nem tud, válaszolja. Amit adnak, az is túl jó neki!

Az Úr házába

Billet doktor továbbra is bizakodik és nyugtatja a közösséget. Margit-Mária, bár tudatában van állapotának, az egyik pillanatban megkérdezi:

– *Sokáig megyek még?*

Közlik vele az orvos véleményét.

– *Ó, Uram – kiáltja – mikor hívsz vissza a számkivetés helyéről?*

Újra és újra elmondja a zsoltárok verseit:

– *Ad te levavi oculos meos . . . Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi . . . Igen, remélem – hajtogatja – a Szent Szív irgalmából bemegyünk az Úr házába.*

Az az óhaja: mondják el a Jézus Szíve és a Szent Szűz litániáját, hogy Mária az utolsó pillanatában segítse meg őt. És hogy imádkozzanak érte a Vizitáció alapító szentjeihez, az őrangyalához és Szent Józsefhez, legyenek ők is mellette. Vasárnap, október 15-én arra kéri egyik nővértársát, tegyen a homlokára egy Jézus Szíve képecskét, azért – mondja – hogy ne haljon meg szentségek nélkül.

Valóban, hiába sürgeti, nem akarják megadni neki a Viatikumot. Semmi se sürgeti, gondolják, mert nincs veszélyben. Azt végül mégis csak megengedik, hogy 16-án, hétfőn éhgyomorral megáldozhassék. Úgy tekinti, hogy az már útravalója, amit odahoznak hozzá, oda is szól az egyik ápolójának, hogy utoljára veszi magához az Eucharisziát; Isten ezután rendelkezék vele – teszi hozzá – ahogy Neki tetszik. Felszólítja a körülötte levőket, hogy mondjanak egy *Laudate*-t hálaadásul és egy *De Profundis*-t a tisztítóútzben szenvedő lelkekért. Utolsó három napja – sőt éjszakája is – megszakítatlan szeretetteljes beszélgetésekben és égő vágyakozásban telik el, hogy Istennel egyesülhessen.

Egy gondja azonban még most is nyugtalanítja. Az „emlékirata” foglalkoztatja, amelyet Rolin atya kérésére írt le és amelyet nem semmisített meg. Hívhatja tehát de Farges nővért, megmagyarázza neki, hogy melyik szekrényben található a füzet, amelyben feljegyezte élete eseményeit és a rendkívüli kegyelmeket, amelyeket Istentől kapott. Arra kéri: égesse el a dokumentumot. Gyóntatója megtiltotta neki – fűzi hozzá – hogy ő tegye meg ugyanezt, mielőtt illetékesek megvizsgálnák tartalmát.

Farges nővér azonban úgy ítéli, hogy nincs jogában eleget tenni a beteg óhajának, anélkül, hogy előzőleg nem tesz jelentést Châteaumorand anyának: arra kéri tehát Alacoque nővért, hogy a szekrénye kulcsát Istennek hozott áldozatként a főnöknőnek adja át. Margit-Mária beleegyezik, bár ezt a végső áldozatát csak nehezen hozza meg. Könyörögve kéri Châteaumorand anyát, ígérje meg neki, hogy soha nem beszél arról, amit neki bizalmasan mondott el és ami őt oly színben tüntethetné fel, hogy tetszeleg.

Majd újabb szolgálatra kéri Farges nővért: sürgősen írjon Rolin atyának, hogy égesse el a nála levő leveleit és őrizze meg a titkát, ahogyan ő azt már sokszor kérte. A szent Farges nővérnek is kijelenti: meg kell halnia, hogy a Szent Szív felmagasztalása bekövetkezhessen. A fiatal nővér, aki szereti Margit-Máriát, hangosan sír, hogy ennyire készül a távozásra; a szent vigasztalja őt. Megígéri neki, ha odaát elnyeri majd Isten irgalmát, imádkozik érte és volt újonca megtapasztalja hatásait. Farges nővér azt kéri tőle: három külön kegyelmet esdekелjen ki számára. A szent megígéri. Meg is tartja adott szavát, mert Claude-Rosalie nővér később nem egyszer érzi volt újoncmesternője oltalmának hatásait a három dologban, amelyben segítségét kérte.

Billet doktor október 17-én reggel újból eljön megnézni a beteget és ismét biztosítja őt, hogy nem hal meg.

– Megbocsáthatóbb – válaszolja a beteg – ha egy világi hazudik, mintha egy szerzetesnő.

A főnöknő viszont mégis csak értesítést küld az Alacoque fivéreknek s azok Paray-ba sienek. Nővérük már nem látja meg őket, áldozatul adja ezt is Istennek. Délután az Úrral, az Úr Anyjával és azokkal a szentekkel van együtt, akiket különösképp tisztel. Azt kéri: olvassák fel neki Krisztus szenvedésének történetét. Csak a „töredelem litániáját” mondják el fölötte. Megelégszik azzal is.

Annyira fullad, hogy nem bír fekvé maradni. Felültetik az ágyában és támogatják, hogy lélegezni tudjon. Úgy érzi, hogy a tűz felemészti – mondja – nem bírja tovább. Délután öt óra tájban olyan gyengeség fogja el, hogy most már a körülötte levők is kétkedni kezdenek: túléli-e. De magához tér és a Viatikumot kéri.

A doktor újból eljön és továbbra is erősködik, hogy nincs semmi ok a félelemre, hiszen az érverése szinte szabályos. Úgy döntenek

tehát, hogy megvárják a következő napot s akkor hozzák el neki az Útravalót.

Margit-Mária erre odaszól Farges nővérnek:

– *Szerencse, hogy megelőztem a dolgot. Nem is hittem volna, hogy ennyire nem hisznek nekem. Elvégeztem az utolsó áldozásomat, Isten megadta a kegyelmet, hogy útravalónak megkapjam.*

Este hét óra felé újabb rosszullét fogja el. A nővér, akinek feladata volt, hogy vigyázzon rá, látva, hogy a rosszullét visszatér, azt gondolta, hogy megkezdődött nála a haláltusa, ezért hivatni akarja a főnőknőt. Egy másik nővér azonban leintette, mert úgy érezte, hogy csak múló rosszullétről van szó. A beteg meghallotta, hogy vitatkoznak: odaszólt tehát:

– *Hagyja csak, hadd hívja, itt az ideje.*

Margit-Mária előzőleg ugyanis megígérte Châteaumorand anyának: nem hal meg úgy, hogy előzőleg nem figyelmeztetik őt. A főnőknő azonnal hivatni akarja Billet doktort. A szent azonban megakadályozza:

– *Anyám – mondja – nekem egyedül csak Istenre van szükségem és arra, hogy beleméremüljek Jézus Krisztus Szívébe.*

Azt kívánja, hogy hozzák el neki az utolsó kenetet, Farges nővért pedig, aki 16-a este óta megszakítás nélkül mellette virraszt, megkéri, hogy ne hagyja el őt. A közösség összefut, a szomszédságban lakó egyik pap belép a szent kenettel. Az ágy fejénél ott van a szent két volt újoncnője, Françoise-Rosalie Verchère nővér és Claude Rosalie de Farges nővér: Egyikük se betegápoló, nem is ők érkeztek elsőnek a betegszobába, mégis ők vannak mellette, hogy mindvégig karjaik közt tartsák agóniájában, végső küzdelmében, – ahogyan azt Margit-Mária négy illetve öt esztendővel azelőtt külön mindkettőnek megígérte.

A haldokló ekkor összeszedi erejének végső maradványát, hogy valamit mondjon még szomorú és könnyező nővértársainak. Buzdítja őket, hogy teljesen és fenntartás nélkül legyenek mindnyájan Istené és megígéri, hogy az Úr előtt megemlékezik minden baráti szolgálatról, amit neki tettek.

Aztán elveszti a beszélőképességét, de jelzi, hogy megérti a cselekményeket, amelyeket rajta végeznek. Amikor feladják neki a betegek szentségét, látszik az ajkán, hogy megpróbálja Jézus és Mária nevét elsuttogni. Amikor a negyedik keresztet rajzolták rá a kenettel, akkor

hagyja el ajkait az utolsó lélegzete. Mindössze este nyolc felé járt az idő. Margit-Mária negyvenhárom esztendőt, két hónapot és huszon-négy napot töltött itt e földön, tizennyolc esztendőt fogadalmas szerzetesnőként.

„Mehalt a szent”

Épp, hogy elhagyja az utolsó lélegzet a szent ajkát, a főnöknő hívására megérkezett Billet doktor. Látszott rajta, hogy a hirtelen bekövetkezett halál nagyon megrendítette. Semmiképp se számított rá. Languet írja, hogy így fakadt ki:

– Ezt a lányt a csoda tartotta életben, különben nem tudott volna ellenállni annyi kétségbeejtő, halálos betegségnek. Nem meglepő hát, hogy a halála – újabb csoda, hiszen nem lehetett látni rajta semmiféle valódi betegség jeleit.

Miután ráadták halottas ruháit – *„nem volt könnyű feladat – írja Languet – kiválasztani a sok jelentkező közül azokat, akik az elhunyt mellett töltötték az éjszakát”*. A nővérek kórusban sírtak és mindnyájan vádolták magukat, hogy nem becsülték meg eléggé és túl keveset merítettek példájából. A szentélyben, ahová átvitték, nem győzték csodálni az arcát: szebb volt, mint amilyennek megszokták, csak kissé fehérebb volt a bőre – reggel öt óráig, ekkor ugyanis viszanyerte természetes, kissé sárgás arcszínét.

Október 18-án már kora hajnalban elterjedt a hír a kisvárosban:

– A Szűz Mária zárdában meghalt a szent!

A kiáltás végigszállt a városon, különösen a gyerekek ajkán, pontosan úgy, ahogyan később, 1783. április 16-án történt Rómában, mikor Labré Benedek halt meg. A nép hangja így előzi meg mindent az Egyház ítéletét, amikor Isten igazi szolgálói és szolgálói halnak meg.

A nép kapunyitástól kezdve tódul a vizitációsok kápolnájába. Az emberek összepréselődnek a rács előtt: látni akarják Isten szolgálóleányát. Szeretnének valami emléket szerezni tőle, ruhadarabot vagy írást. De mit adjanak nekik? Semmi nem maradt utána. A cellájában nincs más, mint az ágya, a „Szabályok könyve” és a korbácsa. Ekkor a sokaság rózsafüzéreit, érmeit, zsebkendőit, imakönyveit hozza el. Két nővér, aki készenlétben áll, nem győzi kielégíteni a népi áhítat kívánságait. Hangosan kiáltoznak:

– *Adja nekem! . . . Érintse hozzá ezt a jó szent testéhez.*

Még a zsolozsmázó nővéreket is odaszólítják, hogy gyorsabban eleget tehessenek a kívánságoknak.

A temetési szertartást október 18-án este végezték el De la Garde nővér tanúvallomása szerint a zárda alapítása óta egyetlen szerzetesnő temetésére se gyűlt össze ennyi pap, szerzetes, előkelőség és akkora népcsoport. Az emberek a szertartás alatt is egyre kérték a szerzetesnőket, hogy érintsék hozzá az általuk odanyújtott tárgyakat az elhunyt testéhez. Még a papok énekét is megzavarták. Ezek azonban maguk is legalább oly mohón igyekeztek ereklyét szerezni. Mielőtt a temetést leeresztették volna a szentély alatt meghúzódó üregbe, mindegyikük emléket akar vinni. Odáig mennek, hogy darabokat nyírnak le a szent ruhájából és vélumából, sőt az egyik még vakmerőbb, elkaparintja a feszületet a halott szent kezéből. A zárda visszakövetelte tőle, de hiába, a tolvaj minden alkalommal elutasította, hogy eleget tegyen a követelésnek, kijelentve, hogy ez a legdrágább kincs, amit valaha is módjában állt megszerezni, hogy a családjának hagyományozza!

Mindez négy esztendővel azután történt, hogy Paray-ban is, a zárdában is akkora hóhót csaptak Champrond kisasszony ügye körül. Akkor mindenki gyalázta, földig taposta Margit-Máriát! Ő mindent hallgatva viselt el. Most ugyanazok részéről árad feléje a hódolat, akik annak idején rágalmazták. Akkor Jézus Szívébe menekült, ha bántalmazták. Most ez „örökkévaló lakása” lett, belevetette a szeretet annak megmérhetetlen mélységébe. Az Úr elfogadta Margit-Máriát egészen eléggő áldozatnak. Ez most színről-színre látja azt, aki kora gyermekségétől fogva kiválasztotta őt magának, aki a maga Lelke szerint vezette és önmagával együtt felfeszítette őt. És most fenntartás nélkül osztozik a szeráfoknak, az ő „társainak” lángolásában, lelke mindörökre az „Emésztő tűz” izzó kohójában lobog.

XXII. FEJEZET

A SZENTEK FÉNYKOSZORÚJA

Margit-Mária ott nyugszik tehát most az apácák kápolnája alatt, a nővérek kriptájában. A vastag falakba egymástól elválasztott „loculus”-okat (üregeket) készítettek elő, hatot a jobb, hatot a bal oldalon. Ezekbe csúszatták be a koporsókat, halálozási sorrendben, miután egészségügyi okokból oltatlan meszet terítettek a holttestre. Utána az üreget lezárták egy kőlappal, amelyre rávésték a szerzetesnő nevét és a temetés dátumát. Ha tizenkét üreg megtelt és újabb haláleset következett be, a legrégebben elfoglalt „loculus”-t felnyitották, a benne levő csontmaradványokat kivették belőle és áthelyezték a krypta bejárata mellett található közös osszáriumba, csontkamrába.

A szent teste mintegy 1705-ig marad így ebben az első sírboltban. Utána a csontjait áthelyezték egy fa ereklye-tartó koporsóba, amelyet a sírboltban hagytak. Ugyanekkor gondosan összeszedték a ruhája maradványait, a meszet, amely Isten szolgálójának hamvait tartalmazta és a koporsót, amelyben a holttestet eltemették. A fa ereklyeládát egyébként több izben is kinyitották, hogy csontokat emeljenek ki belőle, amelyeket a rend különböző zárdái között osztottak szét. Melin anya például 1705. november 26-án Jézus Szíve bizalmasának egyik fogát és egy kis csontdarabját a Moulins-i zárdának küldi el. Hasonlóképpen kapta meg egyik hüvelykujja csontját a Rouen-i Vizitáció.

Senki nem kételkedik, hogy ezek a maradványok már egy szent ereklyéi. Néhány lélek egyébként felvilágosítást kapott, hogy Margit-Mária az örök boldogságban él. A „Kortársak” említést tesz egy bizonyos személyről, aki, amikor az elhunytért imádkozni kezdett, megkapta a kegyelmet, hogy megismerje a boldogságot, melyet Alacoque nővér élvez. Margit-Mária azt kérte tőle; mondjon köszönetet Istennek azokért a megaláztatásokért, amelyeket életében szenvedett és amelyek most oly nagy dicsőségére szolgálnak.

Hasonló volt Farges nővér esete; a kápolnában imádkozott, mélyen letörve és bánatosan, hogy elvesztette szentjét. Margit-Mária megnyugtatta őt, hogy ő már a mennyei örömök részese. *„Lelkében*

szemrehányást tett neki, hogy szembeszégül Isten akaratával és valamiképpen zavarja a nyugalmat, amelyben része van.” Ekkor határozta el Péronne Rosalie nővér, hogy összegyűjti Isten szolgálója írásait, különösen „emlékezéseit”, amelyeket a főnöknők őriztek meg, akik az idő tájt kormányozták a zárdát.

Minden esetre, a temetés óta árad a hívő tömeg a vizitációs nővérek kápolnájába és vannak napok, amikor egészen megtöltik azt. A nép fiai és a felsőbb osztályok tagjai egyformán sietnek a városból és a környékről, hogy a sírnál imádkozzanak. Egyesek azért jönnek, hogy irgalmat esdjenek ki, mások, hogy köszönetet mondjanak a jótéteményekért, amelyekben a „Szűz Mária zárda szentjének” érdemeiért részesültek.

Vannak, akik fennmaradt személyes tárgyaiért kunyerálnak, legtöbbször azonban vászonholmit hoznak – főként inget, sapkát, szoknyát – és arra kérik a vizitációs nővéreket, hogy érintsék hozzá Alacoque nővér sírjához. És egyébről se beszélnek, mint a csodákról, amelyek nagy számban történnek az Isten szolgálójának közbenjárására.

A csodák

Az 1715-ös eljárás alkalmából számos tanú jelentkezik azzal, hogy Margit-Mária révén nyerték vissza egészségüket. A Bois Saint-Marie-i Catherin Petit, Alacoque úr vincellére háromszor is meggyógyult, először 1699-ben, majd 1709-ben, amikor már az orvosok is lemondtak róla, harmadszor 1715 márciusában vízkórból. Hasonlóképp hirtelen gyógyult meg paralízisből 1712-ben a La Chapelle au Mans-ból való Reine Jandot. Gyalog, mankó nélkül tudott eljönni, hogy a Vizitáció kápolnájában köszönetet mondjon Paray szentjének. Pierre Breton, a városból, pestisben betegedett meg, a végét járta. Megkönnyebbült, aztán meg is gyógyult, amikor olyan vászondarabot tettek rá, amelyet előzőleg a szent ereklyéhez érintettek. Az eset ámulatba ejtette a kórház orvosait, sebészeit és apácáit: mindnyájan csodásnak érezték a gyógyulást. Végül Micheline Dévignes Paray-i kályhás mester felesége elmondotta tanúvallomásában, hogy hat esztendő kislánya, akinek két évvel azelőtt minden tagja megbénult és akinek a „*városbeli jártas emberek*” nem tudtak enyhülést nyújtani,

hirtelen visszanyerte az egészségét, amikor hozzáérintették a vászondarabot, amelyet előzőleg egy pillanatig ráhelyeztek Alacoque nővér ereklyéire.

Ezt megelőzően Languet főtisztelendő egy olyan gyógyulásról gyűjtötte össze a tanúvallomásokat, amely egy fiatal, húsz-esztendős vizitációs apácával, Claude-Angélique Desmoulins-szal történt. Féloldali szélütéssel nyomta az ágyat három hónapja. Az egyik nővértársa azt tanácsolta neki: kérje Margit-Mária közbenjárását gyógyulásáért. Utólag bevallotta, hogy csak a nővértársa iránti udvariasságból tette meg, mert nem nagyon bízott a szent segítségében. Nos, február 18-án éjszaka azt álmodta, hogy egy inget adtak rá, amellyel előbb megérintették Alacoque nővér koporsóját és hogy ő ennek következtében meggyógyult. Mikor felébredt, kérte a betegápoló nővért, hogy hozzanak oda neki egy ilyen inget. Az ápolónővér csak nagy nehezen adta rá azt. Egy negyedóra múlva teljesen visszanyerte egészségét, kérte ruháit, egyedül öltötte azokat magára és támasz nélkül bement a kórusba, ahol a közösség épp akkor mondotta a Primát . . . A nővérek a *Te Deumot* is elénekelték hálaadásul és többen sírtak örömmükben.

A „Kortársak emlékezései” számol be egy fiatal orvos, M. de la Méthérie gyógyulásáról, aki egyfajta leprában szenvedett és amelyet az orvosi fakultás semmiféle gyógyító eszköze nem tudott legyőzni. Ugyanezen írás szól de Chalonny kisasszony gyógyulásáról, aki süketstől szabadult meg. Farges nővér kegyetlen fejfájása szűnt meg, amely éjjel-nappal gyötörte; neki a homlokára egy rózsafüzért húztak, amelyet Margit-Mária használt életében és amelyet újoncnőjének ajándékozott.

Az 1715-ös elárás előtt a vizitációs nővérek nekilátnak, hogy összeírják mindazokat a gyógyulásokat, amelyeket Isten szolgálója közbenjárásának tulajdonítottak. Nemcsak Paray-ból és környékéről való személyek vannak a gyógyultak között, hanem Cluny-ból, Máconból, Pacaudière-ből, Charlieu-ból, Avallon-ból, sőt Salins-ból is feljegyezték olyanok nevét, akik a legkülönbözőbb bajoktól szabadulnak meg, mint: vízkór, kelevény, daganat, reumás betegségek, amelyek miatt a megbetegedettek semmilyen munkát nem tudtak elvégezni, gyulladások, apáthia, vérköpéssel járó mellbajok, rüh, üszkösödés, tumor, rák, szélhűdés, fekete himlő stb. Süketek kapták vissza hallásukat, vakok látásukat, gyermekek, akik nem tudtak járni

– lábaik használatát. A tanúságtevők között találni nemeseket, apácákat, iparosokat, parasztokat, főként azonban szegény embereket, amilyenek valamikor Margit-Máriát támogatták és gondozták Verosevres-ben. Egy mai orvosi bizottság bizonyosan nem fogadná el mindezeket a „csodákat”, annál is inkább, mert – amint az Annecy-i zárda írja a Paray-inak – az emberek nem tesznek különbséget a valódi értelemben vett „soda” és az egyszerű imameghallgatás nyomán tapasztalt gyógyulás között. Nem számít, hogy a betegek közül többen esztendőök óta szenvedtek az őket sújtó bajban, a korabeli orvostudomány a maga fejletlen volta miatt nem tudott semmi könnyebbséget nyújtani nekik. Margit-Mária – ez volt nekik a fontos – hozzásegítette őket. Ez volt annak a Neuvy-i szegény asszonynak az esete is, aki négy esztendőn át szenvedett féloldali szélütésben, az emberek naponta látták, hogy odavonszolja magát a plébániatemplom kapujához, hogy ott kenyeret kolduljon. Irgalmas szívű személyek gyűjtést kezdtek, hogy elküldjék a Bourbon-Lancy-i gyógyforráshoz, az orvosok azonban kijelentették, a baj túlságosan régóta áll fenn ahhoz, hogy meg lehessen gyógyítani. Nos, miután elvégeztek érte egy kilencedet és rátettek egy inget, amelyet előzőleg a szent sírházhoz érintettek, teljesen visszanyerte az egészségét.

Több eset emlékét a népies ex-voto készítőik naiv ecsetje örökítette meg, olyan képen, amilyeneket a Boldogságos Szűz egyes kegyhelyeinek szentélyeiben lehet látni. Ezek közé tartozik egy Mácon-i gyermek, a kis Buillet-Chavane megmenekülése. A kis József, télen kiszökött játszani a befagyott Saône-ra. A jég hirtelen beszakadt és a gyermek belemerült a jéghideg vízbe: csak a feje és a két karja látszott ki. Az emberek odacsődültek, azonban senki nem mert a gyerek segítségére sietni, mert mindenki attól félt, hogy vele együtt elmerül a folyóban.

– *Jaj, jaj* – kiáltozott a kis József – *jó Alacoque nővér, könyörülj rajtam! Ments meg a veszélyből! Emlékezz rá, hogy tiszteletedre és dicséretedre mindennap elmondtam egy miatyánkot és egy üdvözlégyet. Segíts ki a veszélyből!*

Az emberek erre ladikba ugrottak és a jeget megtörve meg tudták közelíteni a gyereket, aki egyre kiabált:

– *Könyörülj rajtam, jó Alacoque nővér!*

Egy csákyát bele tudtak akasztani a gyerek ruhájába és a hidegtől lilára válva félholtan – kihúzták. Mindenki azt hitte: belehal a jeges

fürdőbe. Másnap azonban lábra állt, még pedig olyan jó egészségben, mintha mi se történt volna vele. Ugyanennek a kis Józsefnek a nővére öt vagy hat esztendő volt már, mégsem tudott járni. Ő is lábra állt, miután olyan inget és szoknyát adtak rá, amelyet előzőleg a szent sírjára terítettek.

A csodák jegyzéke meséli el még annak az asszonynak az esetét is, aki ikreket szült. Miután megszülte első gyermekét, a másodikat, amely méhében volt még, nem tudta világra hozni. Három napig vajudott eredménytelenül, annyira, hogy már-már a halálán volt, még az utolsó kenetet is felvette. A jelenlevő személyek valamelyikének eszébe jutott, hogy Alacoque nővér közbenjárását kellene kérni. Imádságuk nem volt hiábavaló: a második gyermek is megszületett.

Fölösleges mondani, hogy a csodás esetekről szóló beszámolók napról-napra növelték Isten szolgájának szent hírének. Senki se kételkedett többé, hogy Isten ilyen módon akarja megdicsőíteni őt.

Joggal mondhatta 1715-ben tanúvallomásaiban a Paray-i kórház főnöknője: *„Tisztelete a nép körében a városban és a környező helységekben növekedik.”*

Első életrajzai

Escures nővér szentünk halálának másnapján felszólította Greyfié anyát, hogy írja le az Alacoque nővérre vonatkozó emlékeit. Az anya 1690. november 27-én már el is készült „emlékirataival”. Így az tett elsőnek tanúságot misztikusunkról, aki oly kemény próbatételeknek vetette alá.

A paray-i zárda közössége csak Croiset könyvének megjelenése után, 1691. augusztus 8-án küldi el a rend többi zárdáinak az elhunytól szóló nekrológot. A beszámoló egyébként figyelmükbe ajánlja Croiset atya munkáját. Úgy tűnik, hogy a nekrológ elkészítéséhez Farges nővér egy „kivonatos” életrajzot szerkesztett, amelyben elsősorban Alacoque nővér erényeit magasztalta. Készült egy másik, kevésbé szűkszavú „kivonatos” is, amelyet talán Verchère nővér írt: ennek a szövegnek a fele a szent betegségét és halálát mondja el.

A fiatal jezsuita – P. Croiset műve –, aki 1689-ben és 1690-ben olyan gyakran váltott levelet Margit-Máriával – 1691-ben került a könyvkereskedésekbe. A *„Jézus Krisztus Szent Szívének tisztelete”*

nem teológiai, hanem hitbuzgalmi könyvnek készült, a szerző azonban, mielőtt a Jézus Szíve tisztelet gyakorlatát ajánlaná, indoklást ad hozzá és kifejti az eszközöket is, amelyek keretében meg lehet azt valósítani. A második fejezetében idézi La Colombière „*Lelki magányának*” azt a részletét, ahol az beszámol a „nagy jelenésről”, a mű végén pedig közli Alacoque nővér hevenyészett életrajzát. Csak a lényegyet mondja el életéből, s főként erényeit emeli ki: engedelmességét, szegénységét, tisztaságát, önsanyargatását, szelidségét és alázatát, a szenvedő Jézus iránti szeretetét (a 3. fejezettől a 7-ig). A 10. fejezet foglalkozik azokkal a különleges kegyelmekkel, amelyeket a szent kapott és ismerteti az 1673. december 27-i jelenést; a 12. fejezet felsorolja a tisztelettel kapcsolatos ígéretet, a 13. beszél Alacoque nővér Oltáriszentség iránti szeretetéről és arról, hogyan végezte a szentórát. Croiset atya közli a leveleket is, amelyeket Margit-Máriától kapott – a kor szokása szerint retusálva azok stílusát. A mű sikerét ez az első életrajz hozza meg. Igaz, nem túl gyorsan: 1694-ben jelenik meg újra, ezután azonban 1704-ig tizenhárom kiadást ér meg. 1700-ban Nápolyban megjelenik egy olasz fordítása is, a pápának ajánlva.

1704. március 11-én azonban a könyvet – az Indexre teszik! Az elítélésnek nincs pontos és kézzel fogható indokolása: a szankciót kétségtelenül az ájtatossági gyakorlat „újszerűsége” váltotta ki. Galliffet az írja Languet-nek a mű elítélése kapcsán: „*Az emberek részéről egy kevés, a pokol részéről sok rosszindulat*” a döntés oka. A könyvet újból kiadják. Az Indexről azonban csak 1877-ben veszik le!

Margit-Mária halála után Françoise-Rosalie Verchère és Péronne Rosalie de Farges nővérek is nekiláttak, hogy felkutassák a szent írásait és hogy kikérdezzék élete tanúit, főként Saumaise anyát és Greyfié anyát. Mindeme dokumentumok alapján Verchère nővér tollából egy összeállítás születik, amelynek ők azt a címet adták: „*A mi tiszteletreméltó Alacoque Margit-Mária nővérünk élete*”, de általánosabban a „*Kortársak emlékezései*” néven ismert. Ennek a munkának nem az volt a célja, hogy kiadják, hanem a nővérek épülésére szolgáljon és megörökítse Alacoque nővér emlékét. A mű felépítés és időrend szempontjából hiányos. Tévedéseket is találni benne (Margit-Mária születési helyének Lhautecour helyett Terreau-t, időpontjának 1647 helyett 1648-at jelölik meg, ugyanigy La Colombière ér-

kezését Paray-ba 1675 helyett 1674-re teszik). A szent írásait, sőt Greyfié anyáét is pontatlanul idézik. Mindent együttvéve azonban érdekes dokumentum Isten szolgálójának életéről. Amíg Croiset atya a rövid életrajzban, Greyfié anya egy levelétől eltekintve, csak azokat a leveleket idézi, amelyeket ő kapott Margit-Máriától, a „Kortársak emlékezései” bőségesen használja a szent egyéb írásait is.

A boldoggáavatás első terve

Az Annecy-i zárdában vetődik fel a gondolat, hogy Chantal anya és Bréhard anya boldoggáavatási eljárásával együtt kézbe kell venni Margit-Mária ügyét is. Azt tanácsolják tehát a Paray-i zárdának, hogy tanácskozzák meg a dolgot egyházi felettesükkel, Languet abbéval, aki oly kitűnően mutatta ki Desmoulins nővér meggyógyulásának csodás mivoltát. És hogy keresniük kell egy jó vizsgálóbiztost, felhasználni a még élő tanúkat, hogy kimutassák: Alacoque nővér szentség hírében áll. Arra is felhívták a Paray-iak figyelmét, hogy ha egy gyógyulást jeleznek, gondoskodjanak hozzá orvosi bizonylatról, vizsgálják ki, tartósan állt-e helyre a meggyógyult egészsége és valóban csodáról van-e szó. Figyelmeztették végül őket arra is, hogy ki kell majd hallgatni tanúként Rolin, Croiset és Villette atyákat.

Nem titkolták előttük azt se, hogy a feladat igen nehéz lesz: *„Ahhoz, hogy valakit szentnek nyilvánítsanak, több formalitás kell, mint ahhoz, hogy az illető valóban szent legyen”* – írják Annecy-ből.

A Paray-i zárda, valószínű, azért, hogy eleget tegyen az imént jelzett óhajoknak –, miután megtanácskozta a dolgot Languet-tel – megindította az eljárást, amelyet *„1715-ös procedúrának”* neveztek el.

Az 1715-ös eljárás

A Dijon-ból származott Jean-Joseph de Gergy, akinek az apja Bosuet elsőfokú unokatestvére. 1714-ben harminchét esztendő. A Sorbonne doktorát, a trónörökös feleségének lelkészét, a Quimper-i egyházmegyéhez tartozó Coetmaloën javadalmas apátját 1712-ben neveztek ki Autun-i püspöki helynökké és a Moulins-i kerület szent-

széki bírójává. Ilyen módon a Paray-i vizitációsok egyházi felettesévé lett és ezen a jogcímen többször is rendszeres látogatást tett a zárdában. Ilyen alkalmakkor újra meg újra tapasztalhatta a buzgóságot, amelyre Alacoque nővér ihlette a szerzetesnőket és azt is, hogy a hívek tömegesen keresik fel a szentéletű apáca sírját. Hallott beszélni a neki tulajdonított csodákról is.

Kezdetben óvatos, úgy véli, hogy meg kell őriznie higgadtságát és tartózkodását és nem szabad engednie a különböző személyiségek sürgetésének, akik azt akarják, hogy az egyház is igazolja: Margit-Mária valóban szent és csodatevő. Amikor azonban megbízást kapott, hogy végezze el a kánoni vizsgálatokat Desmoulins nővér csodás gyógyulására vonatkozóan, annyi rendkívüli dolgot tapasztal Alacoque nővérrrel kapcsolatban, hogy ő tanácsolja a vizitációs nővéreknek, kezdjék meg az egyházjog által előírt vizsgálatokat. A nővérek, a Moulins-i zárda közvetítésével kérvénnyel fordulnak Mgr d'Hallencourt Autun-i püspökhöz, hogy indítsa meg az egyházjogi eljárást. A főpásztor, kívánságuknak megfelelően, 1714. október 15-én megbízza Languet főisztelendőt, gondoskodjék a szabályoknak megfelelően vizsgálatokról *„tiszteletreméltó Alacoque Margit-Mária nővér életére, katolicitására és hősi cselekedeteire, valamint azokra a csodákra vonatkozóan, amelyeket életében művelt és amelyek halála után közbenjárására történtek”*, Languet pedig felkérte a *„tiszteletre méltó és tudós személyiséget, messire Malard papot, teológiai doktort, a mondott Paray-le-Monial plébánosát”*, hogy hallgassa meg a tanúk vallomásait. Paray plébánosa ténylegesen azonban semmi módon nem vesz részt az eljárásba, ezt a Paray-i bencések priorja, Dom de Bansièrre folytatja le annak a megbízásnak az alapján, amelyet Languet adott neki 1715. február 1-én. Bensièrre titkárt választ magának, M. Chalon-t személyében, míg a vizitációsok gyónatójukat, M. Claude Godin-t kéri meg, hogy legyen jogi képviselőjük és folytassa le az informatív eljárást a közösség nevében.

Godin először egy hatvannégy cikkelyből álló ügyismertetést készít Alacoque nővér életéről és erényeiről. Aztán felszólította Garde anyát, hogy adja át a Szent írásait. A dokumentumok átadásához mindössze négy ülés szükséges (1715. július 22-én és 27-én, augusztus 14-én és szeptember 5-én). Ezek keretében benyújtják a hivatalos iratokat, – keresztlevelet, a bizonylatot a bérnálásról, a szerzetesnői fogadalomtételről és a halotti anyakönyvi kivonatot –

majd az önéletrajzát, La Colombière tizenöt levelét Saumaise anyához, ennek és Greyfié anyának emlékiratait, a Vízitáció nekrológját, a szent huszónhét levelét Saumaise anyához, egyet Joly nővérhez, harminchatot, amelyet a Moulins-i zárdába küldött, tizet Montroüan nővérhez és Madame Montroüan-hoz, a tökéletességi fogadalmának tervezetét és kéziratát, a lelkigyakorlatos érzelmeiről és jó elhatározásairól készített feljegyzéseit, az újoncnőkhöz intézett „felhívásait”, egy füzetét, amely „*jámbor indítékait és szent tapasztalatait*” tartalmazta, még egy imádságos füzetet, egy további füzetet, amelyben Greyfié anya harminckét levelét és felhívását gyűjtötték össze, a Desmoulins nővér gyógyulásáról szóló vizsgálati jegyzőkönyv másolatát, végül szeptember 14-én két csodának mondott eset jegyzőkönyvét. Nem vonták be a vizsgálatokba a Croiset atyának írott leveleit. Az Annecy-i zárdá kérése ellenére se hallgatták ki tanúként Rolin, Croiset és Villette atyákat.

A tanúk kihallgatását kilenc ülés keretében végezték el: az első 1715. augusztus 1-én, az utolsó szeptember 10-én történt meg. Ezek keretében először Billet doktorral, majd Chrysostome Alacoque-kal és még négy olyannal, akivel csodás esemény történt meg, továbbá Bisefranc kisasszonnyal, a Paray-i kórház két betegápoló apácájával, két Paray-i orsolyával, tizenhat vizitációs nővérrel, köztük a főnöknővel, végül a négy hivatalos tanúval: Amanzé abbéval, két ülnökkel és egy ügyvéddel, Claude Michon-nal mondatták el, mit tudnak Isten szolgálóleányáról.

Dom de Bansiére 1715. szeptember 18-án fejezte be a tanúk kihallgatását. Az ügyiratokat elküldték az Autun-i vagy a Soissons-i püspökségre, mert közben Languet de Gergy-t kinevezték ez utóbbi szék főpásztorává. Kinevezése január 5-én történt meg, felszentelése június 23-án a szent Sulpice-ban, ahol a testvére plébános volt.

Annecy, úgy látszik, 1715 után nem mutatott érdeklődést Margit-Mária ügye iránt. Ez a zárdá 1724-ben, amikor Paray-le-Monial kéréseket tett fel neki ez ügyben, nem is adott választ. Az információs eljárást, miután felkerült a Moulins-i szentszéki bizottságra, lezárták és az anyagot visszaküldték a Paray-i zárdának, amely azt Róma vagy Autun kifejezett rendelete nélkül nem használhatta fel és nem küldhette tovább. Galliffet atya 1725-ben szerette volna újra megindítani a boldoggáavatási eljárást. „*Sürgetni kell ezt a fontos ügyet – írta ekkor Garde anyának – a Szentszék most nagyon szíve-*

sen fogadná, de a Szentatya igen idős, a mi kérelmezőnk se fiatal (82 éves), nincs vesztegetni való idő.” Galliffet azt kéri, hogy küldjék el neki az eljárás során készült dokumentumok másolatait. Ezek ebben az időben Languet kezében vannak, akinek meg kell írnia a szent életrajzát. A megbízottak azonban még nem hitelesítették aláírásukkal az iratokat. Még egy másolatot kell készíteni belőlük, ezt Moulins-ban hitelesíteni, emiatt vissza kell ide küldeni az eredeti példányokat, felbontani és újra lemásolni azokat. A Paray-i zárda az 1715-ös eljárásnál a letétbe helyezett iratait egészen addig őrzi, amíg 1818-ban át kell adnia M. Cirand Autun-i püspöki helynöknek, mert VII. Pius kiadja az utasítást, hogy az ügyiratokat át kell tenni a szertartások kongregációjához.

Languet de Gergy könyve

Az új Soissons-i püspök, mielőtt kinevezték volna püspökké, ígéretet tett, hogy megírja Margit-Mária életrajzát. Ígéretét új tisztségében is teljesíti. Bizonyos, ő a legmegfelelőbb személy, hogy megírja ezt az életrajzot. Jól ismeri Paray-t és buzgóságát; az 1715-ös eljárás jóvoltából pontos adatokkal rendelkezik. Rendelkezésére bocsájtották a Kortársak emlékezéseit, a leveleket, amelyeket a szent írt másokhoz és amelyeket mások írtak neki. A Francia Akadémia tagja (1721-ben választották be), írói tekintélye súlyt biztosít művének.

A könyv megírása azonban elhúzódik. Languet nem akar tengelyt akasztani a janzenistákkal. Farges nővérnek, aki 1719-ben megpróbálja nőgatni őt, azt válaszolja: *A hit fontosabb mint a jámborság és nekünk most, amikor tűzcsóvát vetnek az atyai házra, annak a segítségére kell sietnünk.* Az életrajz vázlata kész van, néhány hónap nyugalomra van szüksége, hogy befejezhesse. 1725-ben a Paray-i Vizitáció sopánkodik az író lassúsága miatt. Languet kissé ingerülten és éles hangnemben, amely egyáltalán nem kíméli a jó nővéreket, és amely mindvégig jellemzi a művét is, azt írja Garde anyának: *„Az apácák azt képzelik, hogy egy püspöknek nincs egyéb dolga, mint azt csinálni, ami nekik szívügyük. Végigdolgoztam a tél egy részét és a munka lassan halad... Ez az „Életrajz” vaskos és hosszú lesz, nagyon figyelmesen és gondosan kell megírni, mert a nagyközönség nem úgy gondolkozik egy ily rendkívüli élet véget nem érő*

csodáiról, mint ahogyan az apácák. Egyszóval: hosszú és nehéz ez az „Életrajz”. Hagyjanak engem békén és ne irassanak nekem mindenfelől, ahogyan most teszik, sürgetve, hogy gyorsan adjam nyomdába. Mintha egy ilyen »Életrajzot« csak úgy egyszerűen formába lehetne önteni! Legyen elég annyi, hogy ha Isten segít, elkészül... Lesznek majd beképzelt emberek, akik azt modják: „Én hamarabb megcsináltam volna!” Igaz, el lehetne készíteni hamarabb, de a fontos az, hogy jól kell megcsinálni. Én gyorsabban írok, mint más, s ha sok időt töltök el vele, annak megvan az oka.”

1727-ben Farges nővérnek írja Languet: „Ön türelmetlen... Három hónapja a könyvön dolgozom. Fontosabb azonban az, hogy kész a fogalmazás, de még tisztába kell tenni, át kell csiszolni, megírni az előszót és utána lehet nyomdába adni. Mindez még mintegy hat hónapot vehet igénybe.”

Az életrajz csak 1729-ben, tehát a szent halála után harminckilenc év múlva jelenik meg. A püspök, barátai véleményére hallgatva, akik előre látják, hogy ennyi látomás nem lesz a század szája íze szerint való, utolsó pillanatig habozik, hogy a nevével fémjelezze-e a művet. A döntő lépésre Farges nővér adta meg neki az ösztönzést, amikor azt írta neki: „az Atya Isten eltúrta, hogy Fiának, Jézusnak a nevét felírják a keresztre, Nagyságos Uramnak se volna szabad visszautasítania, hogy a nevét rátegyék ennek a könyvnek a címlapjára, bármekkora keresztet és sanyargatást kell majd elviselnie miatta.” A főpap, aki bátor ember volt, szótfogadott.

A könyve valóban ugyancsak nagy vihart kavart fel! Az egyházi körök csupán csak hűvös fogadtatásban részesítették, a gallikánok, janzenisták, a filozófusok, a szabadelvűek azonban tomboltak. Saint-Simon szerint Margit-Mária életrajza egy jezsuita műve és Languet csak azért adta kölcsön a nevét, „hogy kerülő úton szerezzé meg a bibort, amit bizonyosnak hitt és nem ami volt az.” Dom Gervaise szerint a Soissons-i püspök „regényének”, ami csak arra való, hogy a „szabadelvűeknek legyen min nevetnie”, nem egyéb a célja, mint az, hogy megszerezze neki Sens érseki székét és az azzal együtt járó 80 000 livre évi jövedelmet! Amikor Languet-et kinevezik erre a székre, a „Nouvelles Ecclesiastiques” kacagásba tör ki: „Ez az első csoda, amelyet a szent művelt!”

A század, amely felvilágosodottnak hirdeti magát, de csak hitetlen, valóban, nem hajlandó elfogadni Margit-Mária misztikumát és éle-

tének csodálatosságait. „*Languet monsignore* – írja Barbier a naplójában – *a legnagyobb ostobaságot követte el, amit csak elkövetett . . . Püspökünk szerelmes párbeszédet ad az apáca és Jézus Krisztus szájába, annyira szenvedélyes kifejezésekkel, hogy az olvasókat a rosszullett kerülgeti. Ez elég ahhoz, hogy az egész Udvar és a város meg akarja szerezni ezt a könyvet.*” D’Argens marquis szerint a püspök azért halmozott össze annyi „*arcátlanságot*” Alacoque Margit életében, hogy növelje a vele egyívású szenteskedők számát. Gervaise nem lát egyebet Margit-Máriában, mint „*egy nagy rögeszmést, akinek sérült az agya*”, a könyv pedig szerinte „*vallási szempontból nagyon veszedelmes és káros.*” Mindenekelőtt azonban a janzenisták folytatnak hadjáratot a mű ellen. Egyébként nem annyira Languet hősnőjét, hanem magát a püspök-író-t támadják, aki elszánt védelmezője az Unigenitus bullának. Caylus, Auxerre janzenista püspöke bíráló levelet tesz közzé a könyv ellen: „*A Sens-i püspök műve: A-la-coque* Mária életrajza, kétségtelenül minden tekintetben az egyik legrosszabb könyvek egyike, amelyek ebben a műfajban megjelentek. Mindenkit felháborított mind az egyházon belül és mind azon kívül. A jószándékú emberek megbotránkoztak rajta és elborzadtak tőle . . .*”

Fel is tehető a kérdés: mennyire értékes ez a könyv? Kétségtelen, bizonyos pontatlanságokat kifogásolni lehet benne. Mégis, komoly hozzáértéssel megírt munka. A szerző éles elméről tesz benne tanúságot, stílusa elegáns. Languet pontosan ismeri, milyen volt a Vizitáció lelkiállapota a szent idejében, szépítés nélkül írja le azt, anélkül azonban, hogy gúnyolódnék felette vagy eltorzítaná. A lelkeket élő mivoltukban ragadja meg, jellemrajzai tiszták és pontosak. Együttvéve, az egész eleven, nagyvonalú, friss tollal megírt alkotás. Anélkül, hogy remekművé akarnánk avatni ezt az életrajzot, megállapíthatjuk: komoly munka, amely tökéletesen idézi fel a szentünk lelkének légkörét és mélységét. Legszebb lapjai, ahol a szent „*agóniájának éjszakáját*” és halálát írja le. Languet elgondolásai a Jézus Szíve tiszteletről minden bizonnyal helytállóbbak, mint ugyanebből a korból Galliffet-é. A hosszú „*előljáró beszédben*”, amely bevezeti a művet, így ír: „*Jézus Krisztus Szent Szívének neve alatt főképpen azokat az óhajokat, érzéseket, érzelmeket értjük, amelyek ezt az*

* Lefordíthatatlan szójáték Margit-Mária családi nevéből. Oeuf à la coque=lágytojás.

isteni Szívet itt e földön betöltötték és amelyek betöltik még a mennyekben is, az Isten iránt, akinek megdicsőítéséért ember lett és betöltik az emberek iránt, akiknek meg akarta szerezni az üdvösséget. Ennek a szeretetnek nem adhatnánk jobb nevet a Szívnél, mint-hogy a szív szóval tudjuk legmegfelelőbbben kifejezni a szeretet érzelmeinek egész terjedelmét, amire csak az emberi lélek képes. E tárgy iránt csak azok tudnak érzéketlenek maradni és tiszteletét, amelyre Margit-Mária tanított bennünket, csak azok tudják gáncsolni, akikben nincs szív. . . ”

A tisztelet a nehézségek között is kibontakozik

Azok az izgalmak, amelyeket Languet könyvének megjelenése kiváltott, jól érzékeltetik, hogy a Jézus Szíve tiszteletnek milyen feszült légkörben kellett nagyra növekednie a XVIII. században. Kétségtelen, a Szív birtokába veszi a lelkeket majd, ahogyan megígérte, de ellenségei böszülten támadják. A tisztelet lejárátásának egyik eszköze: rámutatni, hogy „vizionáriusok” – rögeszmések indították el és szították fel, Marie des Valles Eudes Szent Jánosnál és Margit-Mária La Colombière-nél. Főként pedig, hogy a jezsuiták eszköze, akiket ebben az időben bizonyos országokban egyre jobban gyűlölnék már. A Szent Szív tiszteletének fejlődése azonban nem lassul le, ellenkezőleg, a nehézségek, amelyekkel találkozik, napról-napra növelik híveinek buzgóságát.

A konfraternitások – társulatok – aratták a leglátványosabb sikert. Margit-Mária 1689. augusztus 10-én kelt levelében írta Croiset atyának: szeretné, ha „társulat” létesülne a Jézus Szíve tisztelőiből, akik „megosztanák egymással lelki javaikat”. Ez valósult meg 1692-ben Dijon-ban és 1693-ban Paray-ban. Ez utóbbi testvérület, amelynek „Jézus Krisztus Szent Szíve imáadásának konfraternitása” nevet adták, a zárda templomában alakult meg, ahol a szent élt. A legrégebbi, amely az egyházi előírásoknak megfelelően jött létre, bár Joly nővér zárdájának társulata időben megelőzte. 1735-ben a keresztény világban már négyszáz ilyen társulat működik, 1743-ban pedig hétszázaké. XXIII. Benedek ösztönzésére 1729. február 10-én az Aventinuson, Szent Teodor templomában megalakult az első római társulat. Megalakulása napján Galliffet atya mondott

szentbeszédet. Csakhamar a tagjai között van a leendő pápa, XIII. Kelemen és egy leendő szent, Porto-Maurizio-i Szent Lénárd.

Egyre gyarapodik a Jézus Szívével és tiszteletével foglalkozó íráások száma. 1697-ben adja ki P. Bouzonié Poitiers-ben „*Theotimus és Filothea beszélgetése Urunk, Jézus Krisztus Szent Szívének tiszteletéről*” című könyvét. 1699-ben jelenik meg Besançon-ban P. Froment tíz évvel azelőtt írott munkája. Egyik legolvasottabb könyv a XVIII. század elején. Közben azonban kegyvesztett lesz P. Croiset. Felróják a Jézus Társaságban, hogy „*furcsa nézeteket*” vall. Nem engedik meg, hogy Szent Szív konfraternitást alapítson és hogy terjessze az első pénteki ájtatossági gyakorlatokat, sőt Lyon-ból Arles-be helyezik át.

A XVIII. század elején viszi be Jézus Szíve tiszteletét Szent Montforti Grignon Lajos Mária Vendée-ba. Himnuszokat komponál tiszteletére, amelyeket tisztára a Paray-i „kinyilatkoztatások” ihlettek. A század derekán, 1758-ban egy másik szent, Ligouri Alfonz tesz közzé egy „*Jézus Szíve kilenvedet*”: ebben úgy elmélkedik a szívről, mint egyik fő forrásról, amelytől az élet függ. Krisztus Szívét tisztelni szerinte is annyit jelent: tisztelni a Megváltó szeretetét, aki megajándékozott bennünket Szenvedésével és az Eucharisziával.

A század legfontosabb könyve e kérdésben P. Galliffet 1726-ban megjelent latin nyelvű, XIII. Benedek pápának ajánlott műve: „*De cultu Sacrosancti Cordis Dei ac Domini nostri Jesu-Christi*” (Urunk és Istenünk Jézus Krisztus szentséges Szívének tiszteletéről). Ez a jezsuita, aki 1723 óta a generális asszisztenseként Rómában tartózkodik, el akarja érni, hogy bevezessék a Jézus Szíve ünnepét és az a véleménye, hogy P. Croiset próbálkozása harminc esztendővel azelőtt azért nem sikerült, mert a lelkeket akkor még nem készítették fel ilyen kérés elfogadására. Művének tehát az a célja, hogy megmutassa, mennyire megalapozott ez az óhaj.

Galliffet könyve nagyvonalú műnek és jó teológiai munkának látszik. Amíg azonban Croiset Jézus Szívében mindenk előtt Jézusnak az emberek iránti roppant szeretetét szemlélte, Galliffet a Megváltó testi szívét állítja előtérbe és egy olyan tételre építi rá mondanivalóját, amelyet már abban a korban vitattak, tudniillik, hogy a testi szív a szeretet szerve és székhelye. Prosper Lambertini, a leendő XIV. Benedek is, mint promotor fidei, átlátja a tétel veszélyét és elismerve a mű bensőséges értékeit, mindvégig visszautasítja Galliffet vitatható

nézeteit. Ezért is ellenzi Jézus Szíve ünnepének bevezetését. Ez a jézusita, úgy tűnik, kissé túlhangsúlyozta a Paray-i jelenéseket és kéréseket.

Könyve mindenesetre sok vitát váltott ki. Különösen a janzenisták szállnak harcba a „szívizom” tisztelete ellen, azt hangoztatva, hogy ha azt tisztelik, megosztják Krisztust, amikor a Megváltó testének egy részét tisztelik, elválasztják azt a személyétől. Könyörtelenül, és nem mindig jó ízléssel gúnyolják azokat, akiket ők „*cordicoláknak*” – szívimádóknak vagy „*alacoquistáknak*” neveznek.

A Szent Szív ünnepének elrendelése

Margit-Mária kérése után kilencven esztendeig kell várni, amíg a Szentszék 1765-ben elrendeli Jézus Szíve ünnepét. Igaz, a püspökök közül sokan már előbb engedélyezik azt, az Autun-i egyházmegye vizitációs nővérei 1713-ban kapják meg a püspöki jóváhagyást és ettől kezdve a rend zárdái szinte mindenütt megünneplik. Voltak persze helyek, ahol igyekeztek megakadályozni. Ilyen volt Annecy, ahol 1693-ban Lucinge anya emelt szót „*a furcsa ájtatossági gyakorlatok ellen, amelyeket minap vezettek be Jézus Szent Szíve tiszteletére*”. Ugyanakkor éppen ebben az esztendőben, május 19-én engedélyezett búcsút XII. Ince pápa mindazoknak, akik Úrnapja nyolcada utáni pénteken imádkoznak a Vizitáció valamelyik zárdájának kápolnájában. Egyesek úgy vélik, elérkezett a pillanat, hogy tovább lépjenek. Marie Beatrice d’Este 1696-ban be is nyújtotta kérelmét, hogy a rend zárdái részére engedélyezzék Jézus Szíve ünnepét saját misével. A kérelmet Franciaország római nagykövete, Forbin-Janson bíboros adja át. A szertartások kongreációja azonban, a dolog „újszerűségét” hozva fel ürügyül, megelégedik azzal, hogy a vizitációs kápolnának (1697. március 30-án) engedélyezi az Úrnap nyolcada utáni pénteken az Öt Szent Sebről szóló misét. Ez az engedély valójában nem más, mint magának a Szent Szív ünnepének leplezett elutasítása.

A Jézus Szíve tisztelet szorgalmazói azonban nem teszik le a fegyvert. P. Galliffet erőfeszítéseiről már szoltunk. Garde anya írja 1725-ben, hogy megkerestek „*minden koronás főt*”. Felkéri a spanyol és a sardiniai királyt, Modena herceget, Toszkána nagyherceget és a nagyhercegnét, „*akinek szava sokat nyom a latban Őszent-*

ségénél”, gyakoroljanak mindnyájan nyomást a Szentszékre. „*Megnyertek egy legfőbb rangú személyiséget Lengyelország részéről is*” és Bécsben megpróbálják rábírní a közbelépésre Amália császárnét, sőt magát a császárt is. Megkísérli latbavetni befolyását 1740-ben Franciaország királynéja is.

Amíg azonban Lambertini a promotor fidei, majd az egyház legfőbb pásztorá, semmit nem tudnak elérni. Se a Marseille-i, se a krakói püspök levelei, se Spanyolország és Lengyelország királyának kérelmei nem tudják legyőzni XIV. Benedek nagyon udvarias, de nagyon határozott ellenállását. Mindez nem akadályozza meg őt abban, hogy 1748-ban Jézus Szíve skapulárét küldjön Mária Leszczyńskának és kétszáznál több brevét küldjön el a Jézus Szíve konfraternitásoknak. Az ünnepet azonban nem akarja.

Azután, hogy Szent Péter székét XIII. Kelemen foglalja el, két lengyel király, Szaniszló és Ágost, továbbá a bajor herceg s velük együtt százötven érsek, püspök és szerzetesrendi előljáró újból beadvánnyal fordul Rómához. (A főpapok között ott van a gótok Szent Ágotájához címzett püspöke, Ligouri Szent Alfonz is.) Kérelmet ad be az ügyben a római nagy-konfraternitás is, amelynek annak idején a pápa is tagja volt. XIII. Kelemen helyt ad a lengyel püspökök és a római nagy-konfraternitás kérésének, a szertartások kongregációja 1775. február hatodikán hozott döntése engedélyezi Jézus Szíve miséjét és officiumát „*az isteni szeretet emlékére.*” 1765. május 11-én jóváhagyják a „*Miserebitur*” misét. Később, 1776-ban, VI. Pius Portugália részére, amely felajánlja magát Jézus Szívének, az „*Egredimini*” mise engedélyét adja meg. Nyomban ezután a Vizitáció apácái, Róma városa és a Jézus Társaság is kérelmezi, hogy részesülhessen a Lengyelországnak és a római nagy konfraternitásnak adott privilégiumban. Ugyanebben az esztendőben, 1765. július 17-én Franciaország püspöki kara lelkesedéssel fogadja a királyné kérését, hogy minden egyházmegyébe vezessék be Jézus Szíve ünnepeét. Így teljesült az 1675-ben elhangzott kérés, anélkül, hogy a legkisebb utalás történt volna Margit-Máriára.

A Paray-ban megfogalmazott kívánságot más misztikusok is közvetítették. Mindenekelőtt egy másik vizitációs apáca, a Marseille-i Anne-Madeleine Rémuzat nővér, aki ugyancsak arra kapott meghívást, hogy „a Szent Szív áldozata legyen”. Az 1720-as iszonyatos pestis idején, amikor a járvány elmúlt, arra ösztönözte Belsunce püs-

pököt, hogy vezesse be a Jézus Szíve ünnepét és ajánlja fel neki egyházmegyéjét. Látomásai voltak a Szent Szívről Spanyolországban, Valladolid-ban is két jezsuitának, 1727-ben P. Augustin Cardavéraznak és 1733-ban P. Bernard Hoyos-nak. E két lélek figyelemreméltó hatást gyakorolt az Ibériai félsziget hívő társadalmára.

A tisztelet ellenfelei azonban nem tették le a fegyvert. Amikor XIV. Kelemen 1773. július 21-én eltörli a Jézus Társaságot, újjonganak, mert az ő szemükben „szív-bálványozó” vagy jezsuita, ugyanaz.

Ausztriában II. József távolította el minden templomból a Jézus Szíve képeket. Itáliában Pistoia püspöke, Scipione Ricci tiltatta be a kultuszt egyházmegyei zsinattal, amelyet 1786 szeptemberében hívott össze. VI. Pius pápa azonban 1794-ben elítéli ezt a janzenista főpapot és az ügyben kiadott római dokumentum újra megerősíti Jézus Szíve tiszteletét.

Paray látogatói

Amíg a világegyház szintjén mindenfelé folyik a szakadatlan küzdelem a Jézus Szíve tisztelet körül, Paray-ba továbbra is jönnek az emberek Margit-Mária sírjához, hogy ott imádkozzanak. Előkelőbb látogatók még a sírboltba is leszállnak, ahol a Szent maradványait őrzik. Így például 1701-ben de Bouillon bíboros-herceg, aki térdre borulva ájtatoskodik annak csontjai előtt, akit valaha börtönbe akart záratni. 1752. június 22-én Autun püspöke, Malvin de Montzet is (akit janzenistának mondanak), a zárdában végzett „vizitáció canonica”-ja alkalmából kíséretével együtt elzarándokolt Jézus Szíve kedvesének sírjához. Szerencséseknek mondta a vizitációs nővéreket, hogy ily drága letéteményt őrizhetnek és reményét fejezte ki, hogy Isten szolgálóját egyszer majd nyilvánosan is tisztelhetik.

A többi egyházi személyiség közül, akik abban a században látogatták meg a szent sírját, feljegyezték még Courtavel abbé, Blois-i általános helynök nevét; 1784-ben Azanis de Gaude Vance-i püspökét, 1786-ban Saint-Rigaud abbéét és M. Maynaud de Pancemontét, aki később a Saint-Sulpice plébánosa, a konkordátum után pedig Vannes püspöke lett.

A legjelentősebb és talán a legmegindítóbb látogatás nem főpap, hanem 1770-ben egy 22 esztendő fiatalember nevéhez fűződik, aki a

Sept-Fons ciszterci apátságából érkezik ide sikertelenül megkísérelt noviciátus után. Egy leendő szentről, Labre Benedek-Józsefről van szó, aki azzal töltötte el életét, hogy koldus zarándokként a divinum nyomait keresve végigjárta a kereszténység nagy szentélyeit és a szentek sírjait. Zarándok életét azzal kezdte, hogy eljött Margit-Mária sírjához imádkozni. Miután hosszan imádkozott a kápolnában, a kimerültségtől elájult. A kapus nővérek, akiket nagyon meghatott a szegény fiatalember imádsága, ahogy tudták, talpra állították, aztán átvitték a kórházba, ahol három hétig maradt. Parayból Dardilly-be ment, ott pedig a majdani Ars-i plébános szülei fogadták be.

A boldoggáavatás felé

1824. március 30-án XII. Leó jóváhagyja, hogy megindítsák Margit-Mária boldoggáavatási eljárását, ezzel megkapja a *tiszteletreméltó*” címet. Az eljárás negyven esztendeig tart. 1827-ben ismerték el, hogy Isten szolgálója semmiféle nyilvános tiszteletben nem részesült és hogy írásaiban a hit szempontjából semmi kifogásolni való nincsen. 1830-ban hat hónapot vesz igénybe, amíg Paray-ban lefolytatják az apostoli eljárást, 1846-ban hirdetik ki, hogy Alacoque nővér hősi fokon gyakorolta az erényeket. A boldoggáavatáshoz szükséges három csoda hitelességét 1864. április 24-én állapítják meg. Három *„hirtelen bekövetkezett és teljes”* gyógyulásról van szó: 1828-ban Marie de Sales Chareault nővér gyomorrákja tűnik el, 1830-ban Marie-Thérèse Petit nővér idült szív ütőer daganatától, végül 1841-ben egy velencei vizitációs, Louise-Philippine Bollani nővér gyógyíthatatlan tüdővészétől szabadult meg. A *„de tuto”* dekretumot 1864. június 24-én, a boldoggáavatási brevet augusztus 19-én adták ki. A szertartás, amelyen Margit-Máriát boldognak nyilvánítják, ugyanazon évben, szeptember 18-án ment végbe a római Szent Péter bazilikában.

Előzőleg, július 13-án történt meg Paray-ban, az ügy posztulátorának, Mgr Borghinak és Autun püspökének, Mgr de Marguery-nek jelenlétében az ereklyének hitelesítése. Ezek elhagyják szerény fakoporsójukat, egy másik, aranyozott rézkoporsóba kerülnek át. Csakhamar, 1865-ben ezt is kicserélik egy email képekkel és drágakövekkel díszített ezüst koporsóra, amelyet nagyrészt Belgium adományából

készítettek el. Ebben az esztendőben júniusban triduumot tartottak az új boldog tisztelésére: a vasárnapi szertartását Matthieu bíboros, Besançon érseke vezette, a szentbeszédet M. Bougaud Orleans-i általános helynök mondta, aki Margit-Mária egyik legismertebb életrajzát írta meg. Ezen a napon 35 000 zarándok özönlötte el a kisvárost. Így kezdődött a Paray-i nagy zarándoklatok sora. A hívők tömege mind többször és mind nagyobb számban kereste fel a szent nyughelyét, különösen Franciaország 1870–71-es katasztrófája után. A zarándoklás 1873-ban érte el tetőpontját.

A szenttéavatás

Margit-Mária ügyének újrafelvétele 1866. szeptember 1-én történt meg. Két újabb csoda kellett hozzá. Ezt két olasz nő „hirtelen és teljesen” gyógyulásában találták meg. Aloisia Agostini Coleschi 1900-ban Pompeiben gerincvelő gyulladásból, Antonia Astorri grófnő 1903-ban bal mellét pusztító rákból épült fel. A „*de tuto*” dekretum, amely megengedte a szenttéavatást, 1918. március 17-én jelent meg. Így ért véget az egész procedura, amely kétszázhárom esztendeje kezdődött meg. A Paray-i vizitációs nővér ünnepélyes szentté nyilvánítását azonban a világháború miatt 1920-ig el kell halasztani. Ebben az évben Mennybemenetel ünnepén adta meg a Vatikáni bazilikában XV. Benedek pápa a legmagasabb fokú méltóságot, azt, hogy oltáron lehet tisztelni, Alacoque Margit-Máriának és vele együtt egy fiatal passzionista szerzetesnek, Gabriel de l' Addolorata-nak. A pápa úgy döntött, hogy a szenttéavatás emlékére oltárt emel a Szent Péter bazilikában Jézus Szíve tisztelésére. A mozaikkép amely az oltár felett uralkodik, Urunkat ábrázolja, amint Szívét mutatja az alázatos vizitációs apácának: így örökítették meg ebben a templomban, ahová a világ minden részéből özönlének a katolikusok, annak a szerzetesnőnek az emlékét, akinek egy óhaja volt csupán: halála után felejsék el mindörökre.

XI. Pius pápa, aki a „*Miserentissimus*” kezdetű enciklikájában (1928) annyiszor hivatkozott a Paray-i üzenetre, 1929-ben szentünk ünnepét ezerszáz bíboros, püspök, apát és rendi előljáró kérésére az egész egyházra kiterjeszti. XII. Pius 1956-ban, a „*Haureitis Aquas*” kezdetű enciklikájában megállapítja, hogy azok sorában, akik Jézus

Szive tiszteletét előmozdították, Paray szentje különleges helyet foglal el, ő adta meg ennek sajátos formáját – „szereletről és jóvátételről.”

VI. Pál ugyanezt mondja a Paray-i jelenésekről: „Az Úr, a maga mérhetetlen irgalmában megjelent egy szerzetesnő Alacoque Margit-Mária szemei előtt, akit maga választott ki. Akkor azt sürgette, hogy az emberek egy lélekkel versengve tiszteljék Szívét, amelyet az irántunk érzett szeretet sebzett meg és hogy minden módon adjanak neki elégtételt a sérelmekért, amelyek őt érik.”

Ily módon az egyház a maga lassú de biztos ítéletével nemcsak szentünk erényeit ismerte el, hanem kimagaslóan fontos szerepét is a keresztény jámborság egyik alapvető ájtatossági gyakorlatának elterjesztésében. Ez a gyakorlat nem egyszerű és szokványos jámborság, hanem, XI. Pius szavai szerint, „az egész vallás szintézise”.

XXIII. FEJEZET

SZENT MARGIT-MÁRIA IGAZI ARCA

Meg nem értett szent

1671-ben a Paray-i zárda, amelyben akadt ugyan egy-két értékes lélek, de a maga egészében vajmi kevésbé lehetett buzgónak minősíteni, nem tudta megérteni Margit-Máriát és az ő külön útját, amelyen Isten vezette. Nővértársai először „*furcsának*” találták, aztán, mikor Krisztus egyre többet kért tőle és még jobban elhalmozta kegyeivel, „*vizionálónak*”, „*álszentnek*”, „*önfejűnek*” minősítették. Azután azonban hogy a zárdában fellángolt Jézus Szíve tisztelete, igazságot szolgáltatott a misztikusnak, meglátták kivételes hivatását és igen magas fokú életszentségét. Azok az apácák, akik azelőtt bíralták, most követni kezdték őt, és akik azelőtt „*bárgyunak*” hitték, most tanácsért fordultak hozzá. Megállapíthatjuk, ebben az esetben beigazolódtak Szent Pál szavai: „*A testi ember nem fogja fel, ami az Isten Lelkéből ered. Balgaságnak tartja, s nem képes megérteni, mert lelkileg kellene megítélnie*” (1 Kor 2, 14).

Nem érthette meg a Szent Szív bizalmasát maga a kor, a XVIII. század sem, amely, hogy ismét az Apostol szavával éljünk, nagyon is belemerült „*evilági*” bölcsességébe (2 Kor 1,12). Az erkölcsi szabadság, s gőgös kétely kora ez, távol áll tőle Margit-Mária egyszerű lelkisége, a kegyelmek rendkívülisége, amelyeket az égtől kap, az ember és az isteni Szív közötti szeretet-viszony finomsága. A janzenisták csodálatosan szigorú életfelfogást őriznek meg ebben a romlott században, kereszténységük azonban túl reménytelen, hogy számításba tudnák venni az Isten irgalmát. Róma elleni lázadásuk túl heves ahhoz, hogy Paray szentjének az előljáróival szemben tanúsított engedelmisségében egyebet látnának, mint a jezsuiták által sugallt felhívást, hogy vessék alá magukat az „*Unigenitus*” bullának. A társadalom egyik fele eszerint az isteni igazságosságot és annak szigorát, a másik pedig a végtelen jóságát és megbocsájtó készségét utasítja el, tehát Margit-Máriát, aki a bűnösökért elszenvedi az egyiket, hogy megszerezze nekik a másikat –, mindkét fél elveti . . .

Megérti-e Paray szentjét a mi századunk? Nem rosszabb ez sem a megelőzőknél, de ugyanúgy „evilági”, öntelt és nyugtalan, okoskodó és irracionális, elveti a tekintély nyűgét . . . Elítéli a „tabukat”, amelyek gátolják az ösztönök kiélését, ugyanakkor, hogy elrejtse a szentimentalizmusát, amely még a filozófiába is behatolt, elveti a szívet. Dicsőíti a szerelmet, de nagyon gyakran fizikai kapcsolatokká fokozza le, altruistának, önzetlennek és testvériesnek mondja magát, de nem ismeri el a „Más”-t . . . Hogyan érthetné meg tehát az olyan gyermeki lelket, amilyen Margit-Mária volt, szeretetét, amely meg akar szabadulni minden önző törekvéstől és amely, hogy minél jobban tanusítsa valódi voltát, a keresztet igényli? . . . Jézus Szíve bizalmasa, akit félreismertek és kevésre becsültek a múltban, napjainkban is vállvonogatásokat és csufondáros megjegyzéseket vált ki, különösen azoknál, akik semmit se olvastak el írásából. Ahhoz, hogy róla, és egyáltalán a Jézus Szíve tiszteletéről szóljunk, hinnünk kell abban, hogy a látszólag reménytelen ügyekben se hiábavaló a fáradozás. Számítanunk kell a lelkek lojalítására is, akik a tények – az összes tények láttán, amelyek közül a meghökkentőket se hallgattuk el – keresik az igazságot, meglátják Paray szentjének hiteles személyiségét, felfedezik lelkiségét. Ehhez azonban elfogulatlanul, tudományos szigorúsággal kell értelmezni a róla szóló dokumentumokat és tanuvalomásokat, pontos arcképet kell megrajzolnunk e források alapján erről a kivételes lélekről, tudva azonban azt is, hogy fizionómiáját annyira a természetfeletti formálta meg, hogy soha se hagyja magát teljesen leleplezni.

Nem mutatós, de nem is szépség nélkül való

Sajnálatos, hogy a szent első életrajzírói, akiket teljesen lekötöttek a rendkívüli kegyelmek, amelyekben részesült, elmulasztották leírni, milyen volt a külső megjelenése és a mindennapi életrendje, szokásai (mit evett, milyen volt az alvása, hogyan végezte gyakorlatait stb.). Egy ember lelkivilága, ha nem is rabszolgája a szervezetének, nem független attól. Az élőlény arca, külső szokásai a mélyebb életéről is vallanak. A misztikus és a szent fölébe tud emelkedni testének, de soha nem tud tőle teljesen megszabadulni, ennél fogva a test a személyiség belső világát tükrözi. Ugyanakkor a lélek is alá van vetve hiá-

nyos táplálkozás, az önmegtagadás, az éghajlati viszonyok és az élő környezet hatásainak. Másfelől pedig a jellem szilárdsága és a magas fejlettségű lelkiség befolyással van az idegrendszer szilárdságára, a fiziológiai funkciók szabályosságára és az egészség egyensúlyára.

Mivel Margit-Márián eléggé gyakran alkalmaztak érvágást, Michelle-t „*végletesen vérmes leánynak*” képzelte el. A róla maradt arckép, amelynek hitelességét az bizonyítja, hogy az itt ábrázolt vonásai megegyeznek fivére, Jacques Alacoque ugyancsak fennmaradt arcképének vonásaival, kicsi, soványka nőnek mutatja (mindössze egy méter 57 centiméter magas volt). Tudjuk, hogy arcszíne sárgába hajlott, ami nem a heves vérmérsékletű emberek jellemzője. Mandulaszerű arcát kellemessé, mondhatni, csinossá tette keskeny álla, kissé távolba pillantó, feszült belső összeszedettségéről tanuskodó két nagy szem. A festő kissé előrehajoltan mutatja be, ez a tartása kétségtelen azé a valakié, aki „*el akart merülni a maga semmi voltában*”. Ugyanígy a mellén keresztbe tett két keze tartása is. Margit-Mária szeretett ilyen pózban imádkozni.

Különösen Greyfié anya tanuvallomásából tudjuk, hogy a szent az amúgy is törékeny testét önsanyargatásaival még inkább legyengítette. Azokkal az ételmaradékokkal táplálta magát például, amelyek másnak már nem kellettek. Belső tűz égette, ezért szünet nélkül kívánja a vizet, hogy csillapítsa emésztő szomját. Margit-Mária legyűri a folyadék utáni vágyát és különösen nagybőjtben megtagadja magától az italt vagy csak bőjtös adagokat engedélyez magának. Megtörténik, hogy előljárói parancsára kell innia a vízből, amelyre oly szüksége van.

Amíg Verosvres-ben, kivéve serdülőkori hosszas betegeskedését, egészsége mindvégig kielégítő, a záróban ideje jó részét a betegszobában tölti, olyan betegségek szögeznek az ágyhoz, amelyekkel az orvosok mit se tudnak kezdeni. Csak az engedelmesség tudja megszabadítani tőlük. Egyesek hisztériát gyanítottak, hogy megmagyarázzák hirtelen gyógyulásait. Ahhoz, hogy ezt az érvelést elfogadjuk, a hirtelen gyógyulásokon kívül még más árulkodó jelet is kellene találnunk benne, morbid viselkedést, de látjuk, hogy nem ez az eset; elszigetelt tények nem magyarázzák meg a teljes magatartást, az ellenkezője az igaz.

A mellén keresztbe tett hosszú, finom ujjakban végződő két nagy keze éppoly megragadó, mint az arca. Ezeket a kezeket testi munká-

ra teremtették – kivéve talán a varrást – még inkább azonban imádságra, amely könyörgő mozdulatban kapcsolja egybe azokat. Mégis, milyen ügyetlenek! Kiesik belőlük minden tárgy és Marest nővér kétségbeesésére összetörik. A jó nővér semmi hasznát nem látja ennek az élehetetlennek!

– *Ni, a trampoline!* – vigyorog az ördög a szent háta mögött, amikor az valami újabb kétbalkezes dolgot művel.

Anyai örökség

Margit-Mária alig ismerte apját, neveléséért a felelősség Madame Alacoque-ra hárul. Nos, láttuk milyen volt: cselekedeteiben tétova valaki, aki a fatalizmushoz közelálló lemondással tűrte, hogy rokoni üldözzék őt. Keményebb jellemű nő szembefordult volna unokatestvérével, felvette volna a harcot a többi nővel is, akik zsarnokoskodtak felette. Ő azonban belemenekült a reménybe: leánya gyorsan férjhez megy, hogy kiemelje őt a helyzetből, amelybe hagyta magát beleszorítani.

Azért volt Margit-Mária ugyanolyan megadó, mert vérmérséklete anyjáéra hasonlított, vagy azért-e, mert ugyanazokat a megpróbáltatásokat viselte el, amelyeket anyja szenvedett végig, akit szeretett? Figyelve őt lépten-nyomon rábukkanunk benne Madame Alacoque jó néhány jellemvonására. Igaz, végül is, övéi akarata ellenére lép a Vizitációba, de csak az után, hogy jó néhányszor kénytelen meghajolni ellenállásuk előtt! És lám, ellenkezés nélkül fogadja el, hogy a „tudós személyek” vizsgálatnak vessék alá a lelkét, aki vezeti. Mennyivel szellemesebben és bátrabban száll szembe Rouen-ban bírálóival Jeanne d'Arc, és mennyire más körülmények között! Margit-Mária tiltakozás nélkül tűri Greyfié anya igazságtalan dorgálását. Kétségtelen erény ez az ő részéről, de lehet egy bizonyos erőtlenség is. Habozik, amikor Isten azt kéri tőle, hogy áldozza fel magát a közösségéért. Sokáig húzza-halasztja, hogy nekivágjon a legkisebb vállalkozásnak is a Szent Szív tisztelet terjesztése érdekében: mindig vonakodva megy a fogadó szobába, kelleetlenül írja leveleit. Könyörög az égiekhez, kímélik meg attól, hogy főnöknő legyen és az égiek dorgálása kell, hogy továbbra is elfogadja az asszisztensi megbízatást.

Közöny? Jellemgyengeség? De hiszen meg kell látnunk makacsságát is, amelyel le akarja győzni természetes ellenszenvait, határozott tanácsait, amelyeket noviciáinak és levelező partnereinek ad, az „önfejtés”, amit a Jézus Szíve tisztelet kapcsán szemére vetnek nővértársai, mindenek fölött hajlíthatatlanságát, amikor Champrond kisasszonyt elküldték; mindez a fent mondottak ellenkezőjét mutatja, mégpedig azt, hogy tud a hősiességgel határos módon, erélyes lenni. Az eltanácsolt újoncnő esetében elfogadja, hogy térden állva kérjen tőle bocsánatot, de abban, hogy távoznia kell, hajlíthatatlan.

Eszerint időről-időre másként és másként jelenik meg, egyszerre határozatlan és bátor, gyenge akaratú valaki vagy ellenkezőleg erős lélek, különösen élete vége felé, misztikus mennyegzője után. Anyja viszont mindvégig tétova és gyenge maradt. Margit-Mária egy bizonyos mértékig örökli modorát, jellemének bizonyos hiányosságát, másolja a megvert kutyára emlékeztető megadását, de a kegyelem segítségével le tudja győzni természetes féltékenységét és tud bátor és állhatatos lenni. A környezet azonban, amelyben élt, egyáltalán nem könnyítette meg ebbeli feladatát. Legalább annyira belemerítette az önbizalom hiányába s ennek következményeként a cselekvő és reagáló képesség egy bizonyos hiányába, mint anyja példája. Talán még inkább is.

A zárda hatása

Be kell ismerni, hogy az a nevelés, amit Alacoque nővér a zárdában kapott, egyáltalán nem segítette elő veleszületett adományai kibontakozását. Személyisége és jelleme megcsorbitása árán engedelmes apácát faragnak belőle, aki pontosan aláveti magát a szabályoknak. Újoncmesternője, Hersant anya maga volt az „élő szabályzat” és egyformára nyeste a rábízott lányokat, semmiféle természetességet, szabadságot nem hagyott meg bennük. Mindezért azonban nem azt a szentéletű lelket kell bírálni, hanem a korszak egész szerzetesnői nevelési rendszerét. Később Margit-Mária ugyanezt teszi, legfeljebb több megértéssel és közelebb férkőzve a lelkekhez. Látjuk, hogy ugyanúgy korholja a kis Bouthier-t, mérsékli szertelenségét, állandóan magyarázza neki: a vizitációs nővér stílusa – szavaiban, magatartásában, cselekedeteiben – fegyelmezett, meggondolt, kimért kell

hogy legyen! A zárdában egy bizonyos „szertartásos” modor kötelező és konvencionális, az illemszabályoknak megfelelő nyelven beszélnek. Grasset szellemesen írja: minden apácának –

*még ha viccel is és bolondozik,
olyannak kell magát mutatnia,
mint egy riadt, tartózkodó noviciának . . .*

Szentünknek is hozzá kellett idomítania szavait ehhez a többé vagy kevésbé mesterkéltné és cikornyás modorhoz. Ebből erednek gyakori túlzó kifejezései. Írásaiban mindig figyelembe kell venni azt a mesterkéltséget, modorosságot, manírt, amit belesulykoltak. Mégis, azt kell mondanunk, hogy nála nem azokról a „*túlhangsúlyozott semmitmondásokról*”, „*misztikus röppentyűkről*”, „*ízetlen kisszerűségekről*” van szó, amelyeket a „*Ver-Vert*” szerzője szerint az „*édeskedő apácácskák*” használtak, hanem sokkal inkább az alázat túlzásairól, amelyek ma már minket ingerelnek, mert korunk nyelve közvetlenebb és hitelesebb, mégha kevésbé elegáns és tartózkodó is. Benünk tehát visszatetszést kelt, mikor azt halljuk, hogy Margit-Mária „*minden bűnös nő legnyomorultabbjának*” nevezi és Jézus Szíve „*méltatlan rabszolgánőjének*” minősíti magát. Hát még amikor „*bűnöző életéről*”, „*hitvány szívéről*”, „*méltatlan imádságairól*”, „*végletekig romlott és minden lelki jót nélkülöző mivoltáról*”, „*belső nyomorúságairól*” szól és amikor a saját lényéről azt mondja, hogy ez nem egyéb, mint a „*hűtlenségek, a hálátlanságok és engedetlenségek szövevénye*”. Amikor erkölcsi gyötrelmei vannak – „*a keserűség tengerébe merül el*”, ha viszont Saumaise anyától olyan levelet kap, amely örömet okoz neki – „*az öröm kimondhatatlan mámora*” ragadja magával. Ezek az idézetek, amelyeket tovább lehetne folytatni, azt mutatják, hogy nyelvét másoktól vette át. Szentünk azonban meggyőződéssel írja le mindezt. Az, ami másoknál álszent szóhalmoz, nála a lélek őszinte megnyilatkozása. Igaz, az alávetettség szeretete, amelyről vallomást tesz, nem követelte volna meg ezeket az önbecsmérlő kifejezéseket. Mély alázata azonban valóságos.

Ez a torz nyelv, amely egy korszak jellemző tünete volt és amelyet abban az időben a női szerzetesházakban mindenütt használtak, önmagában véve semmit se jelentett volna, ha az a módszer, ahogyan Margit-Máriával bántak, nem taszította volna bele a kételkedésbe és a

szorongásba az utakat illetően, amelyeken Isten vezette. Kezdetben nem fogadták el a rendkívüli kegyelmeket, amelyekben Isten részesítette őt. Mivel imádságos életében az Isten jelenlétének érzése annyira áthatotta, hogy képtelen volt azt a módszert követni, amelyet rá akartak erőszakolni, nyomban kijelentették: nem alkalmas vizitációs és különködással vádolták. Hogy megmaradhasson a zárdában – bármennyire is megbotránkozató a kifejezés: – Isten kénytelen „*hozzá szabni kegyelmeit*” az előjárónők akaratához. Hersant anya kétségtelenül erényes, de szűk látókörű szellem és ha nem is róla írta, de rá lehet alkalmazni Gresset kegyetlen szavait, amikor „*vén zsem-besekről, fiatal szívek porkolábjairól*” beszél.

Saumaise anya jóakaratóan és őszinte jószággal próbálja mérsékelni az újoncmesternő túlhajtott buzgalmát és a többi tanácsadót, akik felpanaszolják, hogy Margit-Mária letér a közös útról. De ez az előjárónő – Saumaise anya is nyugtalan leánya miatt. Súlyos tévedést követ el, nem azzal, hogy vizsgálatnak veti alá, hanem hogy hozzá nem értőkre bizza őt. Az eredmény katasztrofális: ezeknek a tudatlannoknak az ítélete olyan sebet ejt Margit-Márián, amelyből élete végéig nem gyógyul ki. Greyfié anya is újra meg újra bizonyítékokat követel, hogy jó-e az a szellem, aki szentünket vezet. Amikor azonban Isten megadja neki a bizonyosság jelét, nem elégszik meg vele, hanem újbabbat kér. Ráadásul szüntelen – és nem egyszer igazságatlanul megalázza ezt a kivételes lelket. Elannyira, hogy misztikusunkon is mindinkább erőt vesz a gondolat: démoni ámitás áldozata és álszent módon tévedésbe ejt másokat. La Colombière-nek és P. Rolin-nak jókora fáradtságába kerül, amíg megnyugtatják, de távozásuk után hiába mutatja ki két volt főnöknője, hogy bizalommal van iránta, semmi nem tudja véglegesen eloszlatni aggodalmait. Az eddigiekben eléggé rámutattunk, hogy azért szereti a szenvedést, mert ilyen módon akarja kifejezni szenvedélyes szeretetét Isten iránt. Nem tudjuk azonban eléggé felmérni azokat szenvedéseket, amelyek élete végéig kínozzák és amelyekről P. Croiset-nek küldött leveleiben is ír – a szorongásait, amelyeket amiatt érez, hogy jó úton jár-e. Micsoda felelősség terheli azokat, akik ilyen aggályok és ilyen lelki gyötrelmek közé taszították ezt a lelket!

Két hasznos következménye mégis csak van e bizonytalanságoknak és aggodalmaknak, amelyekbe belesüppedt. Ezekből először is afelől bizonyosodhatik meg az ember, hogy nem hazudozóval, nem

képzelművel állunk szemben. Azok, akik alaptalanul hirdetik, hogy Isten ihleti őket és az ő jóvoltából részesülnek látomásokban, mindig határozottak és magabiztosak, ellentétei szentünknek. Ily módon Isten, aki csak olyan lelket használ fel céljaira, aki nem zagyválja össze a valóságokat, teljes mértékben ki tudja fejteni hatását szolgálója révén, mert ez teljesen lemondott magáról és az ellentmondások, a megalázások mélységesen kipróbálták és megtisztították! Ahhoz azonban, hogy Jézus Szíve bizalmasa elérje az alázat legmagasabb fokozatait, valóban nélkülözhetetlen volt-e, hogy ennyire elriasszák, megvessék és lebecsméreljék? Mindenesetre eljutott odáig, hogy semminek tekintette önmagát és abban, amit meg tudott valósítani, semmi egyebet nem keresett, csakis a Szent Szív dicsőségét.

Szenvedélyes szeretet

Margit-Mária ellenségei nem értenek egyet lelkületének megítélésében. Amíg Michelet azzal vádolja, hogy csak vért lát és hogy „*ellenállást nem tűrve*” belesodorta a „*lány és gyenge természetű*” P. La Colombière-t „*a szenvedély és a fanatizmus izzó örvényébe*”, William James „*szeretetreméltónak és epekedőnek*” írja le. Valóban, szeretetreméltó volt, ezt újoncnői is tanúsítják iránta érzett vonzódásukkal. Az „*epekedőből*” azonban az égvilágon semmi se volt benne, ha valamibe, a „*turbékoló galambok*” kategóriájába nem illik bele, még akkor se, ha szenvedéseiről beszél. Ha vallomást tesz gyötrelmeiről, egyáltalán nem azért teszi, hogy sopánkodjék önmaga miatt, vagy hogy mások elérzékenyüljenek állapota felett. Mélyen átérzi megpróbáltatásait de, ahogyan sokszor elismétli, Jézus Szívében minden fájdalom szeretetté változik. Nem keresi a szabadulását tőlük, nem is akarja megérni, hogy azok eltűnnek: csak Krisztus legyen elégedett, ez neki elég!

Érzékenysége kiélezett, szíve szenvedélyes, lobog, de távol áll attól a fanatikus erőszakosságtól, amellyel Michelet vádolja és amelynek nem is lehet felfedezni nála semmi jelét. Atyja és fivére halála mélyen megrázta, később heves küzdelmet vívott benne hivatása és az anyja iránt érzett gyengéd szeretete, s ezek a megpróbáltatások még jobban felszították érzelmeinek hevességét. De kora ifjúságában felfedezte Krisztus szeretetét: s ez választotta ki, formálta és irányította

őt. Isten feltárta előtte gyengédségeit és ki is fejezte iránta, minden elképzelhető és kifejezhető mértéken felül töltve be a szívét, amelyet magának kiválasztott. Jézus „a Nagyon Szeretett” lett számára, akihez úgy ragaszkodott, mint a szerelmes és a hitves. Amikor az Úr meghívta őt: csatlakozzék hozzá az életáldozatban, nem zárta el a szívét önző módon önmagában gubózva, hanem minden más szeretet fölébe helyezve, azt választotta, amit „*tiszta szeretetnek*” nevezett, olyannak, amely teljesen odaadja magát, anélkül, hogy a legkisebb mértékben is keresné a maga hasznát, azt a szeretetet választja, amely mindent odaajándékoz, és semmit nem fogad el és amely így imádássá válik a szó legszorosabb értelmében.

Egyes álszemérmeskedők megbotránkoztak azon, hogy Krisztus és Margit-Mária – amint mondták – szerelmes párbeszédet folytattak egymás között. Kifogásolták, hogy misztikusunk kijelentései a „szeretők” szavaira emlékeztetnek, amikor legmagasabbra lobban a szenvedélyük. Tudhat-e a szív más kifejezéseket használni, akár az Istenhez, akár az emberi lényhez szól!? A XVIII. század libertinusai kinevelték az Úr és a szent lány közötti beszélgetéseket, a janzenisták „*illetleneknek*” minősítették azokat. De hát ki használja a legigazibb, a legtisztább és legnemesebb szerelmes nyelvé? Krisztus-e és az a női szív, akit misztikus módon eljegyzett? Vagy pedig a szalon és a hálószoba don Juanjai, akik csak azért keresik a győzelmeiket, hogy kedvtelésüket és hiúságukat elégítsék ki? Azoknak, akik vakmerőnek tartják a gyengédség e szavait, Szent Bernáttal kell válaszolni: „*Az Isten a szerelemnél hevesebb szeretettel szeret . . .*” „*Boldog az a lélek, akit az Úr úgy talál, hogy az Ő várásával van elfoglalva. Nem halad el mellette anélkül, hogy megállna és beszélne hozzá és szavai szerelemből fakadnak, a szerelmes szavai lesznek!*” (Kommentár az Énekek énekéhez, LIX. és LVII. beszéd.)

Mivel Margit-Mária arra kapott meghívást, hogy szerelemmel szeressen, ugyanebből következően kapta a hivatást is, hogy áldozat legyen. Először azért, mert a szeretet azt kívánja, hogy a szeretett lényhez hasonuljon. A Megtestesült Ige pedig, aki szeretett tanítványává és örökösévé tette – keresztre feszített Isten; ezért is kontemplálja a misztikus minden csütörtök éjszaka, a szent óra során agóniáját, morális gyötrelmeit és elhagyatottságait. És hozzá akar hasonulni, élő másává kíván lenni és mivel Jézus a zsidókhöz írott levél szerint „*az öröm helyett, amelyet felkínáltak neki, a keresztet*

hordozta”, Margit-Mária is a keresztt, az Úr „tisztja jegyeseinek ágya” után sóvárog. Azt akarja, hogy az Énekek énekének Jegyesehez hasonlóan kijelenthesse: „Kedvesem, mint egy csomó mirha, s keblemen pihen majd.”... A mirha – magyarázza Szent Bernát – „keserű szubsztancia, amely a kemény gyötrelmet jelenti” (i. m. XLIII. beszéd).

A szentünk aztán együtt akar működni Jézussal a világ megváltásának művében, „pótolva testében azt, ami Krisztusnak az ő testéért, az egyházért vállalt Szenvedéséből hiányzik.” Nos, az Isten Fia a keresztt által váltotta meg a bűnösöket. És nem forró óhaja-e még most is: kiragadni őket a kárhozat szakadékából azzal, hogy bizalmasa közvetítésével Szent Szívének tiszteletét kínálja nekik?

Margit-Mária is azért keresi tehát a testi önsanyargatásokat, azért veszi magára az igazság szigorának súlyát, a megaláztatásokat és megvetéseit, hogy keresztre feszített Istenével együtt az emberek megváltásán fáradozzék. Valahányszor fizikai szenvedések, ellentmondások, morális szorongások szakadnak rá, örvendezéssel fogadja azokat: tudja, hogy a lelkek ára nagy, de hajlandó azt megadni.

Isten, hogy egyesülhessen vele, előbb megtisztítja szolgálóját. Margit-Mária nem született szentnek: nagyon is emberi vonzódások élnek benne. Le kell győznie a túlságosan erős érzékenységből fakadó undorait. Nem egyszer habozik, amikor arról van szó, hogy mindenét odaadja Istennek, vonakodik, mikor teljesen nagyvonalúnak kell lennie Vele szemben. Meg kell tehát szabadulnia önmagától, hogy belemerülhessen Jézus Szívének kohójába. Ezek után hívja meg az Úr, hogy munkálkodjék vele együtt közössége megmentésén, a tisztítóhelyen szenvedő lelkek kiszabadításán, mindenen fölött pedig, hogy a lelkek kiszikkadása és a szeretet kihülése után, amelyet a janzenizmus idézett elő, segítse helyreállítani az egyházban a bizalom és a szeretet áramlását. Szepepe nem olyan látványos, mint Sziénai Szent Kataliné, aki a pápát vezette vissza Rómába, azonban épp olyan nagyfontosságú.

Ez a magyarázata a szenvedés iránti szeretetének, bizonyos gesztusainak, amelyekkel le akarja gyűrni iszonyodását, a túlzásainak teste sanyargatásában, az óhajának, hogy megalázzák. Ezért akarja szeretetét olyan áldozatokkal, önmegtágadásokkal kifejezni, amelyeket egyesek oda nem valónak, sőt botrányosnak ítélnék. Az ilyenek aztán képtelen magyarázatokat keresnek. Olyan indítékok után kutatnak,

amelyek kívül esnek a természetfeletti szeretet körén, amely még igényesebb, mint az egyszerű emberi szeretet és gyengédség. Egyesek patológiát emlegetnek és ideggyengeségről – pszichoneuroziszról – és hisztériáról beszélnek, az ön-büntetés, sőt az önmegsemmisítés vágyát – akaratát – fedezik fel büntudatában, amit valódi vagy képzelt hibái idéztek elő. S ugyanúgy, a fájdalmaiban se látnak egyebet ajzószernél, amely révén könnyebben jut el az önkívülethez. Mások, a freudi elméletek bűvöletében, szenvedésigényét rejtett erotikának, a libidó szublimált kielégítésének magyarázzák. Kétségtelen, mindez így is lehetett volna, ha Margit-Mária nélkülözi a kiegyensúlyozottságot. A továbbiakban azonban látjuk majd, mennyire egészséges az idegrendszere. Mindenesetre tény, hogy semmiféle torzulás nem tapasztalható benne: iszonyodik a fájdalomtól, csak azért fogadja el azt, mert olyan eszközt lát benne, amivel szeretetét bizonyítja; természeténél fogva derülő és vidám, semmi esetre se szeret szenvedni a szenvedés kedvéért, amikor testi vagy lelki gyötrelmeken kell átmennie, nem tapasztalható nála semmiféle beteges éldelgés. Gyermeki lélek, aki ad, és aki számítás nélkül, önfelelt bizalommal adja magát, bízik Krisztusban és kiszolgáltatja magát megváltói szeretetének. A Szeretetben és csakis abban hisz; már pedig az Énekek éneke azt mondja: „*lángjai a tűznek lobogása*” és a Krisztus követésének írója szerint „*a szeretet nem ismer mérsékletet*”. Margit-Mária nem szabott határokat a maga szeretetének Az iránt, akit a szeretet arra készítetett, hogy túllépjen önmagán. Nem kell tehát másutt keresni a magyarázatot az önsanyargatás és a szenvedés utáni szomjára. Különben is, nem két rokon fogalom-e a szeretet és a fájdalom, a szenvedély és a szenvedés? „*A szeretet hozta létre a fájdalmat és a fájdalom teremtette a szeretetet*” – mondja Claudel. Margit-Mária szemében is belső öröm és megzavarhatatlan béke forrása a kereszt. Amint egyik újoncnőjének írta: „*Akinek szeretete van, mindent birtokol. A szeretet adja meg mindennek az árát. A szeretet mindent könnyűvé tesz. De Azt, aki szeretetből meghalt önért, csak akkor szereti, ha hallgatva tud szenvedni és a teremtmény fölé helyezi őt*”. A szenvedés tehát az ő szemében egyszerű eszköz. Egyetlen célja a szeretet. Ez az egyetlen válasz, amit Annak adhatunk, aki előbb szeretett minket és akinek ezért csak visszaadhatjuk szeretetét, akinek „*szeretetért szeretetet*” adhatunk.

Tisztán látó intelligencia

Olvasott-e William James és Leuba valamit is Margit-Mária írásai-ból másképpen, mint az életrajzaiban leközölt rövid idézetekből? Úgy látszik, hogy egyáltalán nem, különben az első nem minősítette volna szentünket „gyenge intellektusnak” és „naiv, beszűkült szellemnek”, a másik pedig nem ítélte volna értelmi színvonalát „közepesnek”.

Paray misztikusát nem lehet a „tudós nők” kategóriájába sorolni. Nincs benne semmiféle irodalmi, történeti vagy esztétikai törekvés. Nem azért ír, hogy olvassák, hanem parancsra vagy kötelességből, hogy válaszoljon levelező partnereinek, vagy hogy utasításokat adjon újoncnőinek. Tolla gondolatainak fonalát követi, amikor azt kívánják tőle, hogy az Istentől kapott kegyelmeiről számoljon be, időbeli sorrenddel nem törődve, aszerint idézi fel a múlt eseményeit, ahogyan eszébe jutnak. Nincs neki titkárnője, mint Sziénai Katalinnak, maga rója papírra írásait, térden állva a cellájában, el se olvassa – megtiltják neki – a lapokat, amelyeket teleír, gyakran vonakodva – mert megpróbáltatás neki – ugyanakkor erőfeszítés nélkül ír, mert természetes könnyedséggel tudja kifejezni magát.

Nekünk, akik elszoktunk a XVII. század stílusától, nem egyszer hosszúak és bonyolultak a mondatai, vannak szakaszai, amelyekben egymásba gabalyodnak a mellékmondatok. Egy tanult nő bizonyára jobban kiegyensúlyozta volna mondatainak folyását, de van úgy, hogy kellemes ritmusban követik egymást. Gondolatát viszont könnyedén fejezi ki, szókincse pontos és távolról se szegényes.

Ha végiggondoljuk, hogy Margit-Mária csak Charolles-ban járt iskolába, rövid ideig, s hogy Paray-ban milyen nehézséget jelent neki az olvasás – mihelyt felnyitja valamelyik lelki író művét, az Isten jelenléte már az első soroknál elragadja és megakadályozza, hogy tovább haladjon a könyvben – elcsodálkozunk szentünk műveltségén, gondolatainak mélységén és azon, hogy formailag milyen pontosan adja vissza azokat. Műveit nem lehet összehasonlítani Avilai Terézével, amelyekből a lángelme sugárzik. De ha csak irodalmi szempontok szerint is tesszük mérlegre Margit-Mária írásait, lehetetlen őt gyenge, beszűkült, közepes szellemnek minősíteni. Itt-ott találni bennünk nyelvtani botlásokat, de ne feledjük, hogy csak hevenyészve, töprengés nélkül odavetett írások!

Értelme, intelligenciája nemcsak a stílusában nyilvánul meg, hanem még inkább abban, ahogyan meg tudja ítélni azok lelkét, akik megnyilatkoznak előtte. Vannak esetek, hogy Isten tárja fel előtte egyesek szívét, de Margit-Mária természetes módon is el tud igazodni lelki világukban. Akár de la Barge, akár Thélis nővérekhez, akár a fiatal Marie-Christine Bouthier-hez szól, gyorsan átlát rajtuk, tétovázásaikon, jószándékaikon és pontosan fejezve ki gondolatát, biztos és megfelelő diagnózist ad lelkükről, pontosan megmutatja, honnan erednek hibáik és megadja nekik a legmegfelelőbb tanácsot. Mérlegre tudja tenni mindegyikük képességeit és ezért soha nem ró rájuk lehetetlen terheket; nagyon őrizkedik például attól, hogy olyan vezekléseket kívánjon újoncaitól, amilyeneknek ő veti alá magát; annál inkább megköveteli viszont tőlük a nyelv és a szív megzabolázását, az alázat és a szelidség gyakorlását.

Néhány megjegyzése, amely ítélő készségét bizonyítja:

„A szívnek, amely szeret: egy a bánat és vigasztalás”.

„Mindegy, milyen fából készült a keresztünk, az a fontos, hogy kereszt legyen és Annak szeretete szögezzon rá bennünket, aki meghalt szeretetünkért.”

„Jó jel, ha az ördög nagy lármát csap, amíg ordít, nem találta meg számítását.”

„Nem szabad önszeretetünkkel alkudozni, mert azt az okoskodások táplálják és hizlalják.”

Az ilyen idézeteket még tovább lehetne szaporítani. Lehet, hogy az egyiket vagy a másikat ebből vagy abból a lelki könyvből merítette. De nemcsak átvette, hanem magáévá is tette, mindenk fölött pedig helyesen tudta alkalmazni, ami ugyancsak a jó érzék és ítélőképesség jele. Akik tehát lebecsülik szellemi képességeit és ítélőképességét, vegyék a fáradságot, olvassák el írásait figyelmesen: hamarosan rájönnek, hogy tévedtek.

Kiegyensúlyozott nő

Amit a levelező partnereinek adott tanácsaival kapcsolatban szentünk bölcsességéről mondtunk, lelki egyensúlyát is mutatja. Némely túlzásba vitt önmegtágadási gyakorlatai láttán sokat vitatkoztak efelé, és esztelen gesztusoknak minősítették azokat. Egy cselekedetet

azonban nem szabad kiragadni összefüggéseiből és elválasztani a szándéktól, amely sugallja. Nem lehet továbbá valakinek egész lényét átható, irányító magatartását néhány egészen ritka és kivételes cselekedete alapján értelmezni. Ha valaki ifjúságában elkövet egy tévedést, nem lehet rámondani, hogy egész életén át tévelygett. Egy pillanatnyi gyengeség nem ad rá jogot, hogy egy egész életet elhibázzottnak minősítsünk. Az általános magatartás adja meg az esetenkénti viselkedések magyarázatát és nem megfordítva.

Jegyezzük meg továbbá, szertelen önsanyargatásait annak az időszaknak az elején végezte, amikor az első nagy misztikus kegyelme-
ket kapta. A lelki életnek ezt a szakaszát valami módon a serdülés-
hez, azaz az első, a gyermeki egyensúlyból a másik, attól mélysé-
sen különböző, felnőtt egyensúlyba történő átmenetbe lehet hason-
lítani, amely az egyensúlytalanság, a változások, túlzások időszaka.
Így van ez a rendkívüli lelki élet kezdetén is: az Isten ellenállhatatlan
erővel vonzza a természetfeletti világ fogságába esett lelket. Az em-
ber ily módon kiszakad a lelki környezetből, ahol eddig növekedett,
más környezetbe ültetik át, amely ugyan sokkal magasabb szintű, de
ahol még nem vert gyökeret. Innen erednek a misztikus „járulékok”
– melléktünetek –, amelyeket elragadtatásnak, lebegésnek – levitáció-
nak – neveznek. Az, aki ilyesmibe belekerül, elszakad a külső világ-
tól, elragadtatása alatt teste érzéketlenné válik. A lélek később las-
sanként hozzászokik a divinum inváziójához – ahhoz, hogy az Isten
jelenléte elárasztja őt – és annak működéséhez, visszanyeri egyen-
súlyát, most már egy magasabb szinten. Az átmenet időszaka lehet
rövidebb vagy hosszabb. Ez az az idő, amikor a misztikus türelmet-
lenségében saját magától is el akar szakadni, hogy minél gyorsabban
tapadjon hozzá Istenhez és amikor még az is megtörténik, hogy ma-
gának a kegyelemnek a működését keresztezi, mert túlságosan sze-
mélyesen akar cselekedni, ahelyett, hogy engedné az Urat cselekedni
lelkében. Ez a heroikus aszkézis, a hősi önmegtágadási gyakorlatok
ideje, az esztelen vezekléseké Margit-Máriánál, a véres önkorbácsolá-
soké az Arsi plébánosnál. Ezek a nagyvonalú lelkek azonban hama-
rosan megértik, hogy az igazi, a legtermékenyebb önsanyargatások-
ra az állapotbeli köteleességek, az engedelmesség s az Isten által kül-
dött testi, lelki megpróbáltatások szolgáltatják az alkalmat. Az Arsi
plébános ekkor cseréli fel az önkorbácsolást a gyóntatószék vezeklő
gyakorlataival és Margit-Mária, ahelyett, hogy a testét sanyargatná, a

betegségeket és az üldöztetéseket vállalja és végül még abba is bele-nyugszik, hogy vezeklő eszközeit át kell adnia Chateaumorand anyának.

Az ingadozás és a túlzások időszaka után a kegyelem segítségével egy új egyensúly állapotába jut, amelyben a természetfeletti uralkodik a természetes fölött és irányítja azt. Szentünk természetében egyébként nincs semmi torz és beteges: szeret nevetni, szórakozni, élvezi a társaságot, sőt amint maga mondja: „*természeténél fogva az öröm vonzza*”. Paray-ban tett első utazása után annyira vidám, hogy megállapítják: egyáltalán nem apácás a viselkedése. Jó értelemben erről tanúskodnak előljárónői és nővértársai is. Geryfié anya azt írja róla: „*Megvolt benne a természetes ítélőképesség és bölcsesség, jó lelkű, jókedvű, végtelenül jó szívű volt, egy szóval: el lehetett róla mondani, a legjobb képességekkel rendelkezőt, mindenben megállta volna a helyét, ha az Úr nem hallgatta volna meg a könyörgését: engedje meg, hogy maradhasson meg ismeretlennek, alávetettségbe és szenvedésbe rejtőzve*”.

Françoise Rosalie Verchère nővér az 1715-ös eljárásban így jellemezte: „*Az Isten szolgálóját mindenkor nagy ítélőképességgel megáldott valakinek tartották, aki jó tanácsokat tud adni és a jóhoz rendíthetetlenül ragaszkodik. Mindez akkora tekintélyt adott neki, hogy sokan, még a legokosabbak is, mielőtt nekifogtak volna valamely vállalkozásuknak, kikérték tanácsát, amit ő rendszerint az után adott meg, hogy imádságban az Úrtól kért eligazítást, mert mindenkor félt, hogy téved. Tanácsait mindig nagyon egyszerűen fogalmazta meg.*” Da la Garde anya is ugyanígy nyilatkozott: a szent „*nagy szellemi erőről és ítélőképességről tett tanubizonyságot, soha nem hamarkodta el a tanácsait*”.

Mindezek a vallomások egyöntetűen azt bizonyítják tehát, hogy Isten szolgálójának az ítélőképessége egészséges és kiegyensúlyozott volt. Idegyenge vagy bolond valakitől nem kértek volna így tanácsot, különösen miután sokáig nehezedett rá az ellenséges előítélet, mint „képzeltőre”, illetve olyan újoncmesternőre, aki egyes álhivatásokat elutasított. Az a tény, hogy a zárdai közösség végülis természetes és természetfeletti értelemben ennyire odaállt Margit-Mária mellé, nem bizonyítja-e ékesszólóan, hogy nagyra becsülték tisztánlátását és világos szellemét? P. Croiset is azt írta róla: „*Isten sok szellemmel, szilárd, biztos és átható ítélőképességgel, nemes lélekkel és nagy szívvel áldotta meg.*”

Azok, akik vették a fáradságot és lépésről lépésre végigvizsgálták élete mindennapi és rendkívüli tényeit, megállapíthatták, hogy ebben az alázatos életben nem volt semmi rendetlenség, nem járt – ahogyan a hisztériásoknál tapasztalható – egyszer fent másszor lent. Ellenkezőleg: útja egyenesen és töretlenül, zökkenők és megrázkódások nélkül, szabályszerűen emelkedett az életszentség magaslatai felé, teljes hűségben a szellemhez, amely vezette. A szerzetesnők vallomásai mellett, akik vele együtt éltek, ez a legjobb biztosíték, hogy lelke egészséges volt és kiegyensúlyozott.

Hiteles lelkiség

Egy másik, még nagyobb nehézség, amellyel szembe kell néznie annak, aki Margit-Máriát közelebb akarja hozni a mai emberhez, magából a szent lelkiségéből fakad. Beállítottsága elfogadhatatlan a mi időnkben, állapítják meg. Úgy látják: túlságosan sok benne a negatív távlat, a fájdalom kultusza, a dolorizmus, a kereszt misztériuma sugárzik belőle, de ez nem a „dicsőséges kereszté”. Paray szentje oly erősen azonosult az Úr szenvedésével, hogy mintha elfelejtkezett volna a feltámadásról. Amikor például azt írja: „*Jézus Krisztus szerelmese számára a kereszték, a megvetetések, a fájdalmak, a lelki szenvedések jelentik a valóságos, igazi kincstárát*”, mintha azt mondaná, hogy a Krisztusnak szentelt élet nem egyéb szenvedésnél és halálnál.

Margit-Mária, mint ahogyan más lelkek is, akik áldozatul ajánlották magukat a világ megváltásáért, rendkívüli mértékben azonosult a megalázott, meggyalázott, megkínzott Jézus állapotával, a szent óra révén megosztotta vele halálos szorongásait és elhagyatottságát. Mégis, azt kell megállapítanunk: látomásaiban a dicsőséges Krisztus Szívét szemlélte, amely úgy fénylik, mint a dicsőség napja, úgy sugárzik, mint a tűzhely, lángjai felmelegítik a fagyos világot. Neki, haszontalan szolgálólánynak – megpróbáltatások, ellentmondások és elfeledtetés, az Úrnak azonban – dicsőség. És Margit-Mária azért munkálkodik a Szent Szív tiszteletének terjesztésén, hogy az Ő dicsősége ragyogjon a lelkekben, még a legmegrögzöttebb bűnösökében is. Valóban; furcsa ez az egybeesés, egyfelől e szenvedő misztikus, egyesek által „triumfalistának” minősíthető látomásai, másfelől a keresztjei

között, amelyeket hordozott! A baj azonban az, hogy mesterségesen és túlságosan elválasztották egymástól a látomásokat és a látnoknőt. Ahelyett, hogy elkülönítjük, egyesíteni kell a kettőt és ebből következően egyesíteni kell a Szenvedést és a Feltámadást, Nagypénteket és Húsvét napját, mert ez a Paray-i misztériumban egységet alkot.

Szembe állítják szentünk írásaiban azt, ami az Isten igazságosságára vonatkozik és amit az irgalmáról mond. Igaz, hogy Margit-Mária szenved az előbbi szigora miatt, de mindenkor azért, hogy a bűnös lelkek elnyerjék Isten bocsánatát. Bizonyos az is, hogy szentünk olyan Istent mutat be, aki tud haragudni is, unja a várakozást, aki meg akarja rostálni búzáját és ki akarja válogatni a jó magot. Ezekben a szövegekben az Úr néha még kérlelhetetlennek is látszik, aki jóvátételt, illetve bosszút kíván, annyira, hogy egyesek felvetették a kérdést: nem janzenista fertőzés-e ez misztikusunk tanításában?! Nos, semmi nincs benne abból. Margit-Mária soha nem a félelmet, hanem a bizalmat és a szeretetet magasztalta, és ha Istent néha haragosnak is látta, aki még bizalmasa könyörgéseit is elutasította, haragja soha nem a nagy bűnösök, hanem a kiválasztott lelkek felé fordult, akik visszaélnék kegyelmeivel és akiktől – ahogyan már a Jelenések könyvében tudunkra adta – undorodik.

Mégis, még ezekért a vétkesekért is imádkozni és reménykedni kell, mondta a szent. Isten csak azért fenyeget és büntet, hogy megmentsen; csak azért kívánja szolgálójától a szenvedéseket és áldozatokat – amelyeket egyesítenie kell Fia szenvedésével és áldozataival –, hogy kivívja a szívek megtérését, szabad folyást adjanak irgalmának. Isten bosszúságát csak az váltja ki, ha félreismerik, visszautasítják, kicsúfolják szeretetét, különösen azok, akiket jobban elhalmozott ajándékaival, mint másokat.

Nem is Isten büntet, hanem maguk a bűnösök vonják magukra bűnhődésüket: mikor elutasítják maguktól Istent, arra kényszerítik, hogy magukra hagyja őket. Az Úr azonban, tiszteletben tartva teljes szabadságukat, tovább is megőrzi irántuk kimeríthetetlen szeretetét és arra serkenti őket, hogy süllyedésükben kapaszkodjanak bele a jóvátétel szentségeibe. Margit-Máriát se kényszeríti, hanem kéri: *„Vedd magadra ezt a terhet”*. És mit tanácsol ő, aki fájdalommal hordozza a lelkek terheit? Semmit se féljen – írja egyik levelező partnerének – *„mert Isten csak azt kéri: bízzék jóságában, hogy szükségében megmutathassa segítségének szelid voltát és erejét; ez azon-*

ban mindig olyan mértékben érvényesül, amennyire bizalommal van iránta.” Ennél jobban nem lehet kifejezni Isten megbocsájtó irgalmát és szándékait.

Margit-Mária szövegeiben Isten Istenként és nem afféle mennydörögő Jupiterként vagy kegyetlen és bosszuálló zsarnokként, de nem is jelentéktelen és jámbor demiurgoszként jelenik meg, aki annyira nem törődik az emberekkel, hogy mindent rájuk hagy, hanem úgy mutatkozik meg, mint az abszolút Szeretet, aki szerelmes a teremtménye szívébe, aki féltékeny a gyermeke szeretetére, akit nem akar kifosztva, profanizálva vagy eltorzítva látni. Az Isten Fiának Szívét, aki annyira szerette az embereket, hogy vállalta állapotukat, magára öltötte gyengeségüket, nem bátortalanítja el azok hálátlansága, visszautasítása vagy megvetése, akiknek szeretettel kellene viszonzniuk szeretetét. Paray Krisztusa a Jó Pásztor, aki az elveszett juhot keresi: azért mutatja fel Szívét, hogy az emberek reményt, segítséget és megváltást találjanak benne. Az üzenet, amelyet Margit-Mária ad át, nem az Isten szigoráé – bár az felgerjed, amikor a bűn elárad – hanem az isteni türelemé, béketűrése és irgalomé, hogy a kegyelem ki tudjon áradni. Jézus, még ha az evangéliumban az Ember Fiáról beszél is, aki a világ estelén elválasztja a bárányoktól a bakokat, kijelenti: nem azért jött, hogy megítélje és elítélje, hanem hogy megváltassa a világot. Bizalmasán át ugyanilyen nyelven szól hozzánk és megtérésre szólít fel bennünket. Szabadságunkban áll azt meghallgatni vagy visszautasítani. A csalódott Szeretet csak ebben az esetben büntet azzal, hogy hagyja, hadd fosszák meg szívüket az ő szerelmétől azok, akik többre becsülik nála a szeretet selejtes fajtáit.

Margit-Mária tanításából és lelkiségéből, ha a műveit a maguk teljességében vesszük szemügyre, anélkül, hogy ezt vagy azt a megnyilatkozását kiszakítanánk összefüggéseiből, ahová az beleillik, mélységes vigasztalás és derülátás árad felénk. Szentünk eléggé gyakran mutatja meg nekünk Isten arcának szigorú vonásait, ahogyan az evangéliumok is több ízben szólnak a pokolról, tehát amit mond, nem lehet félvállról venni, de amint az evangéliumok se beszélnek csak a gehenna tüzeréről, misztikusunk se reked meg a megkeményedett szívek bűnhódésének ecsetelésénél. Írásai együttvéve egészítik ki és világítják meg egymást. Jézus Szíve tisztelete csak így tárul fel előttünk a maga igazi valóságában, így értjük meg, hogy irgalom az, amely elérhető, de nem engedékeny: a megtérés szépséges, de igényes eszköze.

Második Sziénai Katalin

Emlékezhetünk rá, Dusson nővér, mikor az ebédlőben a Sziénai Szent Katalin életéről szóló olvasmányt hallgatta, így szól magában:

– *Ó, milyen boldognak tartanám magam, ha egyszer olyan valakit láthatnék, aki hasonlít hozzám!*

E pillanatban belső sugallatban így szól hozzá az Úr:

– *Nézd, itt van az, akit én nagyon szeretek, ennek se adtam kevesebb kegyelmet és ajándékot.*

Marie-Lazare nővér felnézett, és Alacoque nővérré esett pillantása, aki vele szemben ült. Megértette: a Szentlélek tett e pillanatban tanúságot Isten szolgálójáról.

Mekkora azonban a különbség a két misztikus között: az egyik XIV. századi sziénai „mantellata”, akinek a természete csupa tűz és aki a maga „*bella brigata*”-ja kíséretében végigszáguldja Itáliát, elmegy Avignonba, signoriákkal, főpapokkal, uralkodókkal levelez és a pápát visszavezeti Rómába, a másik: félénk, visszahúzódó, XVII. századi Charollais vidéki vizitációs nővér, aki magányosan száll vitába az Isten szentségének szigorával, hogy megmentse a bűnösöket.

Mégis, Krisztus e két kitüntetettje között bőven találni hasonlóságot. Az Úr az egyiket is, a másikat is már gyermekkorában kiválasztja s mindkettő egész korán böjtölésre adja magát, keményen vezekel, majd mindkettő, egy betegség után elhatározza, hogy egyedül Istené lesz. Jézus megmutatja nekik keresztyét, s az mindkettőnek osztályrészévé válik. Krisztus először mindkettőjük szívét ugyanolyan módon cseréli ki: belemeríti a maga Szívébe, majd Szenvedése, Passiója társává teszi meg őket, Katalin megkapja Jézus sebeit, Margit-Mária a töviskoronáját és minden héten részt vesz a Getszemáni kert-beli agóniájában. Mindegyikük eljut a lelki frigy fokozatáig; Urunk Katalin ujjára jeggyűrűt húz, amelyet csak ő láthat, Margit-Máriát „*szeretetének túláradásában*” teszi jegyesévé, egyik is, másik is bensőségesen bizalmas kapcsolatban van a Megváltóval. Mind a két misztikus csakhamar nyugtalanítja az egyház embereit: a mantellatát Firenzében a domonkos káptalan, a vizitációs apácát Paray-ban „tudós személyek” elé állítják. Ez is, az is örömmel vállalja a próbatételt Krisztusért: „*Lelkem – írja Katalin – örömet leli a fájdalomban és nem akar másban találni dicsőséget csak a keresztyben, ahol Krisztus függ.*”

Mivel mindketten áldozati lelkek, szíveket tudnak megtéríteni. Nicolò Toldo, a halálra ítélt gyilkos, Katalin szavára meggyónja bűnét és az kéri, hogy a jóságos „mamma” legyen mellette, amikor lefejezik. Aguto, a haramia, Katalin felszólítására leteszi a fegyvert. Margit-Mária a Paray-i zárdát, amelyet hatalmában tartott a lanyhaság, buzgó lelkes közösségé változtatta.

Jézus Szíve bizalmasa mellett, hogy világossággal szolgáljon neki és támasza legyen, ott volt La Colombière, Rolin és Croiset, Sziénai Katalin oldalán Capuai Rajmond domonkos, Neri di Lancoccio költőt és a látnoknő által megtérített Francesco Malevoltit találjuk. Katalin előtt a Megváltó pápai öltözetben, legfőbb Főpapként, fején tiarával jelenik meg Péter, Pál és János apostolok között, Margit-Mária elragadtatott szemei előtt Jézus Szíve a Szent Szűz, Szalézi Ferenc és boldog Kolos kíséretében tűnik fel. Katalin a „*Dialógus*”-át diktálja, Margit-Mária az önéletrajzát maga írja cellájában sok fáradtsággal. Az első a Bárány Vérének ünnepe, a második Jézus oldal-*sebének és az onnan felfakadó forrásnak a szemlélésébe merül. A szeretet árasztja rá vérének a világra, a szeretet: ez a Tűz „amely mindig lángol és nem alszik ki soha” – ahogyan Katalin mondja, a Tűz, amelyet Paray látnoknője Jézus Szívének kohójában lát lobogni.*

A párhuzamokat sokáig lehetne sorolni. Hasonlatosságuk azonban legpontosabban a küldetésükben nyilatkozik meg, amelyet az egyiknek is, a másiknak is teljesítenie kellett. Mind a kettő a végtelen Irgalom üzenetét közvetíti az egyháznak és a világnak. „*Az irgalom az én legszeretettebb jelvényem és megkülönböztető pecsétem*” – jelenti ki Krisztus Sziénai Katalinnak és mielőtt a nagy szakadás, a schizma megosztaná a kereszténységet, Krisztus a maga Vére érdeméből felkínálja ezt az irgalmat az egyháznak. Ugyanígy, mielőtt a janzenizmus megmerevedett és végtetekbe rekedt volna, átszögezett Szívének szemlélése révén újra felkínálja irgalmát a lelkeknek.

Az egyház azonban bizonyos mértékben időtlen és a szentek mindenkor olyan segítséget nyújtanak neki, amely meghaladja a kort, amelyben természetfeletti hősiességük kivirágozik. Hivatásuk: felmutatni Krisztusnak valamelyik távlatát, amikor az embereket megkörnyékezi a kísértés, hogy ne ismerjék el vagy félreismerjék azt. Így mutatja fel Asszisi Ferenc Krisztus szegénységét, Domonkos a lelkekért érzett aggodalmát, Páli Vince irgalmas szeretetét.

Katalin és Margit-Mária a Megváltónak nem ezt vagy azt az erényét hivatott felidézni, hanem magára Jézusra mutatnak rá. Ezért küldetésük nem ér véget korukkal. Egyik is, másik is Keresztelő Jánoshoz hasonlít, aki tanítványai, András és János előtt rámutat Krisztusra és azt mondja nekik: „*Íme az Isten Báránya*”. Katalin a pápa személyében „*üdvösségünk Főpapját*”, a „*Szelid földi Krisztust*” mutatja fel minden korszak keresztényeinek. Margit-Mária a „*Szívet*” idézi fel, „*amely annyira szerette az embereket*” és amelynek szeretete úgy árad rájuk, mint a nap sugárzása, amelynek tüze kápráztató. Ki mondhatja tehát, hogy Paray misztikusának üzenete nem izzóan időszerű századunkban is? Mondanivalója szól a mai embernek is!

FÜGGELÉK

SZENT MARGIT-MÁRIA EREDETI SZÖVEGÉNEK GRAFOLÓGIAI ELEMZÉSE

Teljesen kész volt már ez a mű, amikor kézhez kaptuk azt a grafológiai elemzést, amelyet szentünk eredeti írása alapján kértünk. (Margit-Mária egyik „külön figyelmeztetéséről” van szó, amelyet valamelyik újoncnőjéhez írt. A szöveg megjelent Gauthey: Margit-Mária Élete és Munkái, II. k. 691–2. old.) Az elemzés alátámasztja a könyvünk XXIII. fejezetében írottakat. A dokumentumok külső elemzése teljesen megegyezik a belső elemzéssel, amit mi végeztünk el.

A grafológiai elemzés

E személyiségről – akinek írásmódját korának összefüggései között kell vizsgálni, bár sok tekintetben nagyon modern, azt kell megállapítani, hogy alapvető érdeklődésének középpontjában a szeretet áll.

Szeretete a hétköznapi élet síkjánál sokkal magasabb szinten kristályosodott ki és tükröződik.

M.-nak kezdettől fogva létszükséglete volt szeretetet adni és kapni. Ez a természetes hajlam létszükségletévé szublimálódott, hogy egy egyetemes célért feláldozza magát.

Tudat alatti vonzódás figyelhető meg nála a családi környezet és az anyai múlt iránt és ezzel egyidőben könyörtelen harc az ösztönök, személyi vágyak, vonzódások ellen, azt azonban nem zárva ki, hogy mások felé hajoljon.

Félnék, titoktartó, a merészség nem kenyeré; türelmesen, engedelmességgel és alkalmazkodással teljesíti kötelességét.

Végletes érzékenységgel megáldott valaki, aki hevesen éli át a legkisebb emóciókat, az érzelmi élet legrejtettebb rezdüléseit és a legfinomabb benyomásokat; temperamentuma nyugtalan, sebezhető, túlérzékeny; szenzibilitásának átvitelével hatott és az emberek úgy érezték, hogy felsőbb sugallat irányítja, hajtja.

Ha az elemzésben ennek a szenzitív hiper-receptivitásnak a szempontjából indulunk ki, azt látjuk, hogy nehéz, megpróbáltatásokkal teli, tövises utat járt és időnként, a szenvedések és gyötrődések súlya alatt szinte az elcsüggedésig meghajolt, annál is inkább, mert szigorúan igényes volt önmagával szemben.

Végletesen aggályos természet, aki számára mindenek előtt a belső világ, a befelé fordulás, a mély lelkiismeret felé forduló tekintet a fontos, a gyakorlati és a mindennapi életben gyakran kényelmetlenül érzi magát és félénk.

Egy más szemszögből nézve azonban harmonikus, szabályos, kiváló lendülettel folyó, erőteljes írást figyelhetünk meg itt, amelynek a mozgása egyfajta kissé lassú ritmusban halad, igen fegyelmezett, ami arra mutat, hogy az írója teljes éberséggel uralkodik magán, tiszteli a valóságot, nagyon egyszerű, intelligenciája igen fejlett, nem az intellektuális kultúra, hanem egy felsőbbrendű, szívből jövő ismeret formájában. Nagyon világosan, ösztönösen látja az embereket és a dolgokat, az életet, amelyet globálisan is, a részletekben is mély érzéssel ragad meg.

Ebben a nemes és nagyvonalú érzékenységben kivételes erkölcsi kiválóság és össze nem hasonlítható finomság nyilatkozik meg, amelyet elszánt akarat, lendület és magasabb rendű egyensúly tart fenn.

JANINE MONNOT
a Grafológiai Társaság tagja,
grafológiai tanácsadó
Párizs, 1977. február 28.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	7
I. FEJEZET – MARGIT	15
Gyöngy vagy virág?	15
Egy félreismert női szent	16
Margit-Mária kora	17
Szent Margit-Mária időszerűsége	20
II. FEJEZET – ZSENGÉK IDEJE	21
1647. július 25	21
Lhautecour	22
Corcheval	22
Nyolcévesen apátlan árva	24
A Charolles-i tartózkodás	24
Hosszú betegség	25
III. FEJEZET – FÁJDALMAS ÉS ZAKLATOTT FIATAL- KOR	27
Üldözött saját otthonában	27
Menekülés Istenhez	29
Margit jósága	30
Madame Alacoque betegsége	31
Sóvárgás az Eucharisztia után	32
Öröm és gyász	32
IV. FEJEZET – HAT ESZTENDEIG TARTÓ KÜZDELEM ..	34
Emberi tervek	34
Úgy akarja Isten is?	35
Engesztelő vezeclések	36
A szegények szolgálata	37
Misztikus párbeszéd	37

Új küzdelmek	38
Margit Krisztusnak adja szabadságát	38
A „Szűz Mária házban” akarlak látni	39
Az Isten akaratának keresése	40
Szenvedés és egységben Istennel	41
Isteni segítség.	42
A kedves Paray	44
Az utolsó napok és a búcsúzkodás Verosvres-ben	46
V. FEJEZET – PARAY-I VIZITÁCIÓS ZÁRDA 1671-BEN . . .	48
A Vizitációs rend	48
Paray alapítása	49
A szerzetesnők	50
A hivatások eredete.	51
Mennyi időt töltöttek a szerzetesnők a kolostorban?	53
A kolostori munkák	54
Szellemi élet	55
Jellemek.	56
Egyes lelkek buzgalma	57
Renyhe közösség	58
Miért a nagy langyosság?	58
VI. FEJEZET – A JEGYESSÉG IDŐSZAKA	61
Az első napok öröme.	61
Thourant nővér irányítása alatt.	61
Vágyakozás az imádság után	63
A beöltözés	64
Az Úr „kedveskedései”	65
A noviciátus próbatételei	67
Drágán szerzett győzelem	69
Isten nem akar osztozni a szíveken.	70
A közösség üdvéért	71
Elhalasztott fogadalomtétel	72
A tíznapos magány	73
A mogyorócserjék alatt	75
Ezek után semmi más, csak a keresztt	76
Elhatározások a magányban.	76
A szerzetesnői fogadalomtétel	77

VII. FEJEZET – MISZTIKUS MEGNYILATKOZÁSOK	79
Thouvant nővér új kívánságai	79
Krisztus állandó jelenléte	80
Imádás és szerető párbeszéd	80
Nehézségek az olvasásban és a szóbeli imában	81
Égő vágyakozás Isten után	81
Az isteni kisajátítás	82
Intelmek és szorongások	83
Próbálkozásai, hogy ellenálljon a természetfölötti hatalomnak	83
Margit-Mária lelki vezetője – Isten	84
Az Oltáriszentség előtt	85
Vágyakozás az áldozás után	86
Éhezni a szenvedést	87
Isten szentségének megtapasztalása	88
„Feljegyzései Saumaise anyja parancsára”	91
Az 1673. július 1-i látomás	91
Látomás Szent Ferencről	92
Fogadalma első esztendejének mérlege	93
VIII. FEJEZET – A JÉZUS SZÍVE TISZTELET ÉS AZ ELSŐ JELENÉS	94
A Szent Szív tiszteletének elterjedése Szent Margit-Mária után	94
A Jézus Szíve tisztelet eredete	95
A Jézus Szíve tisztelet fokozatos kibontakozása	96
Margit-Mária százada	98
A Szent Szív tisztelete a Vizitációs rendben	99
Egy prófétai közlés	101
Az első jelenés: néhány helyreigazítás	102
Elragadtatás	102
Látomás a Szívről	103
Az Üzenet	103
Krisztus szavai	104
Margit-Mária új szíve és új neve	105
Az isteni megnyilatkozás után	105

IX. FEJEZET – A KEGYELMEK ÉS A SZENVEDÉSEK	
ESZTENDEJE	107
Egy év szolgálat a betegszobában	107
A „kis beöltözöttek” mesternője	109
A második „nagy jelenés”	112
Botrány, dorgálások és betegség.	115
Látomás a Szentháromságról	116
A csodálatos gyógyulás	116
Isteni intelmek	117
Az 1674-es esztendő nagy megpróbáltatása	118
X. FEJEZET – „EZ, AKIT NEKED KÜLDÖK”	121
La Colombière Kolos	121
La Colombière belső adottságai	123
Boldog La Colombière és Szent Margit-Mária első találkozása	124
Az első bizalmas közlések	125
„Nagy vigasztalások”	126
Gyakorlati tanácsok	127
Kavarodás a közösségben.	128
Látomás a három szívről	129
XI. FEJEZET – A „NAGY ÜZENET” ÉS A PARAY-I JELENÉSEK	131
Néhány kérdés tisztázása	131
Az üzenet körülményei.	131
Az üzenet.	132
Néhány megjegyzés a Szent Szív ünnepéről	133
Az üzenet átadásáért	134
„Többféleképpen és különböző módon”	136
Néhány másodlagos látomás	138
Jelképes látomások	139
Hogyan látta Paray szentje Jézus Szívét.	140
Hitelesek-e a Paray-i jelenések?	141
XII. FEJEZET – A TÁBOR HEGYÉTŐL A GOLGOTÁIG ...	145
„Válassz lányom”	145
A lelkek terhe	147
A búcsú	150

Ördögi kísértések	151
Madame Alacoque halála	152
Kolos atya távozása	153
Feljegyzés La Colombière-nek	154
A szeretett tanítvány	157
Segítő angyal	158
Szerződés a szeráfokkal	159
Július 2-i látomás	160
Az Úr „szeretett leányának” megmentéséért	161
A választott nép hibái	162
Az önkéntes áldozat	163
Égő áldozat	164
Az agónia éjszakája után	166
Új gyötrelmek	167
Ellentmondás jele	168
Saumaise anyja ítélete	169

XIII. FEJEZET – GREYFIÉ ANYA ELSŐ HÁROMÉVES

MEGBÍZATÁSA (1678–1681)	171
Greyfié anyja	171
Magatartása Margit-Máriával szemben	172
Levelezése Saumaise anyával	174
A szent óra megtiltása	175
Az 1678-as lelkigyakorlat	175
A testamentum	177
La Colombière atya átutazóban Paray-ban	179
Kísértések és vezeklések	182
Az érvágás	183
Greyfié anyja tanácsai	185
Bizalom és békesség	187
Hogyan viselkedjék az, aki megkapta a kiválasztottság kegyelmét?	188
Engedelmesség és ráhagyatkozás	189
Margit-Mária Greyfié anyát meghódítja a Szent Szív tiszteletének	191
Jézus nevét másodszer is magára vési	192
A töviskoszorú	193
De Lyonne kisasszony belép a Vizitációba	194

Saumaise anya Moulins-ban.....	196
Öthónapi egészség.....	198
La Colombière levele.....	199
1681 tavasza.....	200
XIV. FEJEZET – SEGÍTENI A SZENVEDŐ LELKEKET	203
La Colombière atya visszatérése	203
Margit-Mária új gyógyulása	203
La Colombière atya halála	204
Nagycsütörtök éjszaka	206
A szenvedő lelkek	207
Egy szerzetesnő büntetése	208
Egy bencés egészen a tűzben.....	209
Más szerzetesnők	210
Világi személyek	211
Amikor tanácsot kérnek a szenttől	213
Margit-Mária újabb gyógyulása	214
A király helyében	216
A kis Sennecé halála	216
Greyfié anya távozása	217
XV. FEJEZET – LELKI MENYEGZŐ	220
Melin anya.....	220
Még több kereszt, milyen kereszt!.....	221
Lelki frigy	223
A végső megtisztulás	225
Az átalakító egység.....	227
Levél Soudeilles anyához	228
A lelki frigy következményei	229
XVI. FEJEZET – AZ ÚJONCNŐK FORMÁLÁSA	230
Margit-Mária kis nyája	230
„Ismerem bárányaimat”	232
Szerzetesnői hivatás	234
A lélek harca	235
Jézus szívének szeretetében.....	236
A szív tisztasága	237
A szándék tisztasága.....	239

Az imádság	240
A közösségi élet erényei	241
A szenvedés	242
A lelki gyönyörűségek és a belső gyötrelmek	243
A „szent egykedvűség” és ráhagyatkozás Istenre	245
Himnuszokkal és énekekkel	246

XVII. FEJEZET – ÖRÖMÖK ÉS MEGPRÓBÁLTATÁSOK

A NOVICIÁTUSBAN	248
Ez egy szent	248
La Colombière atya elárulja Alacoque nővért	249
Szent Margit ünnepe	251
Legyenek hozzá hűek	253
Megrovás és tilalmak	254
Françoise-Rosalie Verchère nővér betegsége	255
Az önéletrajz	257
Margit-Mária az újoncok mesternője marad	257
A tövissel teletűzdelt kereszt	260
Egy erőszakolt hivatás	260
Margit-Mária meginti újoncnőit	263
Rolin atya levele	264

XVIII. FEJEZET – JÉZUS SZÍVE DIADALA 266

Az 1686. június 21-i „csoda”	266
A Jézus Szíve tisztelet a Semur-i zárdában	269
Margit-Mária tanácsa Saumaise anyának: áldozza magát a Szent Szívnek	271
A képek ügye	272
A „Dijon-i könyvecske” és a Jézus Szíve mise	275
A Moulins-i Vizitáció	277
A tökéletesség fogadalma	281
Újoncmesternői alkalmaztatása véget ér	284
A szent meghódítja testvéreit a Jézus Szíve tiszteletnek	285
Betegségek és kegyelmek	288

XIX. FEJEZET – A TERMÉSZETFELETTI BONTAKOZIK	
ÉS KIÁRAD	290
Az „ígéret”	290
A „nagy ígét”	292
Az 1688. július 2-i látomás	293
A Jézus Társaság tagjainak szerepe	296
A kerti kápolna megáldása	297
Látomás a fáról	297
A szívekben olvas	298
A feltárt jövő	300
Előre jelzett halál	301
Angelique Aumônier halála	302
A Paray-i kórház alapítása	305
A Jézus Szíve tisztelet terjedése	305
Üzenet XIV. Lajoshoz	307
Az üzenet tartalma	309
Átadták-e az üzenetet?	309
Egy csodálatos gyógyulás	311
XX. FEJEZET – LEVELEZÉSE	313
Nem szeret írni	313
Levelezése Saumaise és Greyfié anyával	314
Barge nővér	316
Thélis nővérral	317
Joly nővérral	318
Jacques Alacoque	320
P. Croiset találkozásai Margit-Máriával	322
Miért és hogyan írta szentünk a leveleit P. Croiset-nek?	324
Croiset atya könyve	326
Szentünk élete P. Croiset-nek írott levelei tükrében	328
Tanácsok P. Croiset-nek	330
Lelki egység	332
XXI. FEJEZET – A BEFEJEZÉS ÉS AZ ELÉGŐ ÁLDOZAT	334
Mindig a kereszt	334
„Csak a keresztre feszített Jézust ismerni”	335
Margit-Mária nem lesz főnöknő	336
„Még az idén meghalok”	337

Negyvennapos magány	339
Végső betegsége.....	340
Az Úr házába.....	342
„Mehalt a szent”.....	345
XXII. FEJEZET – A SZENTEK FÉNYKOSZORÚJA	347
A csodák.....	348
Első életrajzai.....	351
A boldoggáavatás első terve	353
Az 1715-ös eljárás.....	353
Languet de Gergy könyve	356
A tisztelet a nehézségek között is kibontakozik.....	359
A Szent Szív ünnepének elrendelése	361
Paray látogatói.....	363
A boldoggáavatás felé.....	364
A szenttéavatás	365
XXIII. FEJEZET – SZENT MARGIT-MÁRIA IGAZI ARCA .	367
Meg nem értett szent.....	367
Nem mutatós, de nem szépség nélkül való	368
Anyai örökség.....	370
A zárda hatása	371
Szenvedélyes szeretet	374
Tisztán látó intelligencia	378
Kiegyensúlyozott nő.....	379
Hiteles lelkiesség	382
Második Sziénai Katalin	385
FÜGGELÉK.....	389
SZENT MARGIT-MÁRIA EREDETI SZÖVEGÉNEK GRA-	
FOLÓGIAI ELEMZÉSE	389
Grafológiai elemzés.....	389

ISBN 963 360 301 3

**A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: FONYÓDI OTTÓ**

**SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 1.
A SZEDÉST A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT VÉGEZTE**

**NYOMÁS ÉS KÖTÉS A FRANKLIN NYOMDA MUNKÁJA
85/2158 FRANKLIN NYOMDA, BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ: MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ**

Le tout aimable coeur de iesus
est très fort assuré et n'est
à rille; il ne nous abandonne-
ra pas, cōme ie l'espère et l'en
suyllie de tout mon coeur.

ALACOQUE MARGIT-MÁRIA KÉZÍRÁSA